

LEONHARDI EULERI
OPERA OMNIA

LEONHARDT EULER
OPERA OMNIA

SUB AUSPICIIS
SOCIETATIS SCIENTIARUM NATURALIUM
HELVETICAE

EDENDA CURAVERUNT

ANDREAS SPEISER
LOUIS GUSTAVE DU PASQUIER
HEINRICH BRANDT

SERIES PRIMA
OPERA MATHEMATICA
VOLUMEN VICESIMUM SECUNDUM

AUCTORITATE ET IMPENSIS
SOCIETATIS SCIENTIARUM NATURALIUM HELVETICAE

BASILEAE MCMXXXVI

VENDITIONI EXPONUNT
ORELL FÜSSLI TURICI ET LIPSIAE
B. G. TEUBNER LIPSIAE ET BEROLINI

MMENTATIONES ANALYTICAE

AD THEORIAM AEQUATIONUM
DIFFERENTIALIUM PERTINENTES

EDIDIT

HENRI DULAC

VOLUMEN PRIUS

AUCTORITATE ET IMPENSIS
REIPUBLICAE HELVETICAE

BASILEAE MCMXXXVI

VENDITIONI EXPONUNT
ORELL FÜSSLER TURICI ET LIPSIAE
B. G. TEUBNER LIPSIAE ET BEROLINI

TYPIS EXCUSSET ORELL FÜSSLI TURICHI

PRÉFACE DE L'ÉDITEUR

Les volumes 22 et 23 de la première série de la collection LEONHARDI EULERI Opera rassembleront les divers mémoires d'EULER traitant plus particulièrement de problèmes relatifs aux équations différentielles et aux équations aux dérivées partielles. Une partie des questions traitées dans ces mémoires sont exposées, sous une forme générale, dans les trois volumes des *Institutiones calculi integralis*. D'autres questions importantes relatives aux mêmes sujets ne sont exposées que dans le *Calculus integralis*.

En 1726, lorsque paraissent les premiers travaux d'EULER, les cas d'intégration de l'équation de RICCATI venaient d'être publiés, la méthode de la séparation des variables, l'intégration de l'équation homogène du premier ordre, de l'équation linéaire, de l'équation de BERNOULLI, l'emploi, dans certains cas particuliers, d'un facteur intégrant ou multiplicateur, étaient connus, ainsi que, pour les équations différentielles d'ordre supérieur, les cas de réduction au premier ordre et l'intégration de certaines équations linéaires. On avait constaté l'impossibilité d'exprimer par des fonctions usuelles toutes les quadratures, et l'on avait vu qu'on ne pouvait, que dans des cas très particuliers, obtenir l'intégration exacte des équations différentielles au moyen de fonctions connues. Les résultats acquis jusqu'alors portaient encore à espérer que l'on pourrait obtenir cette intégration par des quadratures.

Les travaux d'EULER ont apporté une contribution importante à l'intégration des équations différentielles, mais ils paraissent avoir surtout une importance historique. Partant, en effet, de solutions ou de procédés employés dans des cas particuliers, EULER en a dégagé des méthodes générales d'intégration. Il est évident qu'il n'est qu'un raisonnement de la stérilité relative de ces méthodes, que, bien avant de pouvoir démontrer, on a admis l'impossibilité d'intégrer les équations différentielles par quadratures. Le nombre restreint de cas d'intégrabilité nouveaux, obtenus par l'o-

1) Voir, par exemple, pour ces questions: *Encyclopédie des Sciences mathématiques*, T. II. vol. 3 p. 64. Paris et Leipzig 1910.

le problème d'intégration à des problèmes plus simples de même nature, fournissant d'intégration effective que dans des cas encore plus particuliers.

Dans le mémoire 10 (d'après les numéros d'Eneström) EULER indique des cas de réduction d'équations du deuxième ordre au premier ordre. Ces cas sont classiques.

Une série de mémoires sont consacrés à la méthode appelée par EULER "per quadraturam curvarum". Conduit fortuitement, ainsi qu'il l'indique dans le mémoire 10, à la représentation d'une solution $y(x)$ d'une équation différentielle par une intégrale définie dans laquelle x figure comme paramètre, EULER a cherché un emploi systématique de ce mode de représentation, dont il paraît avoir l'exemple, et dont les applications bien connues ont été faites, en particulier par GAUSS, KUMMER. EULER emploie cette méthode de deux manières : dans le mémoire 31²⁾, et dans le chapitre XI de la 1re partie du 2e volume du *Calculus integralis*. Il obtient d'abord la solution considérée sous forme de série et évalue cette série à l'aide de cette intégrale de l'espèce indiquée. EULER a aussi cherché une méthode plus directe, en formant l'équation différentielle vérifiée par la solution définie donnée, dans laquelle x figure comme paramètre. Cette méthode est employée dans les mémoires 44 et 45, appliquée ensuite dans 70, 274 ainsi que dans le chapitre XI de la 1re partie du 2e volume du *Calculus integralis*.

On peut rattacher au même ordre d'idées (détermination d'une fonction à l'aide d'opérations données effectuées sur une courbe) certains des résultats de la 1re partie du 2e volume du *Calculus integralis*, où EULER donne des méthodes graphiques pour l'intégration de certaines équations différentielles, en particulier de l'équation de RICCATI.

EULER a donné un développement important au procédé du multiplier par une fonction adéquate, qui est une véritable méthode d'intégration. Les mémoires 260, 430 sont consacrés à cette méthode pour l'intégration des équations du premier ordre. Les mémoires 429, 431, 700 traitent de son emploi pour les équations du deuxième ordre. Ce qui est, en grande partie reproduit dans les chapitres II et III de la 2me partie du 2e volume du *Calculus integralis*, nous trouvons un exposé complet de l'intégration des équations différentielles du premier ordre, la plupart des résultats énoncés et des exemples traités, qui sont restés dans l'enseignement.

EULER emploie également de deux façons différentes la méthode de variation de la constante. Ou bien, partant d'une équation différentielle donnée, il cherche à la transformer en une équation du premier ordre, ou bien, partant d'une équation du premier ordre, il cherche à la transformer en une équation du deuxième ordre.

1) Voir la note de la page 16.

2) Le mémoire 11, relatif à la même question, ne fait qu'énoncer les résultats.

si déconvertis sont relatifs à des équations de formes assez particulières, mais l'importance de cette notion de multiplicateur a été nettement montrée par EULER. Il apparaît, en effet, comment par son emploi, on retrouve tous les cas d'intégrabilité comment la connaissance d'un multiplicateur permet d'abaisser d'une unité l'ordre d'intégration et comment la connaissance de deux multiplicateurs pour une équation d'ordre quelconque permet de ramener son intégration à des quadratures.

Les mémoires 595 et 751, montrent par deux méthodes différentes, comment l'emploi des fractions continues permet d'obtenir, pour n quelconque, l'intégration de l'équation de RICCATI

$$\frac{dy}{dx} + ay^2 = bx^n \quad a \text{ et } b \text{ constants}$$

et d'en déduire tous les cas où l'intégrale s'exprime en termes finis.

Dans les mémoires de ces volumes 22 et 23, EULER emploie fréquemment des séries. Mais je n'ai pu relever de cas où une série soit donnée comme l'expression définitive d'une solution d'une équation différentielle. Ou bien, comme nous l'avons déjà indiqué, la série est un intermédiaire conduisant à une autre expression de la solution considérée, ou bien, comme dans 284, EULER indique explicitement qu'il n'utilise les développements qu'en les cas d'intégrabilité où le nombre de leurs termes est fini.

Ce n'est pas là, du reste un principe constant chez EULER, car il s'en écarte dans les chapitres VII et VIII de la première partie du deuxième volume du *Calculus integrandi* publié postérieurement à 284.

L'application des méthodes précédentes a conduit EULER à divers cas d'intégrabilité nouveaux, aussi bien qu'à d'élégantes démonstrations de cas d'intégrabilité déjà connus. Nous les diverses espèces d'équations qu'il a le plus fréquemment considérées.

L'équation (1) dans les mémoires 11, 31, 51, 70, 95, 269, 284, 595, 751.

Des équations de RICCATI de la forme générale

$$\frac{dy}{dx} + P(x)y^2 + Q(x)y + R(x) = 0$$

dans les mémoires 51, 70, 95, 265, 269, 678, 734. L'équation

$$y \frac{dy}{dx} + P(x)y + Q(x) = 0$$

dans les mémoires 269 et 430.

$$(ax^2 + bx + c)d^2y + (fx + g)dx dy + h y dx^2 = 0$$

dans les numéros 95, 274, 284, 431, 677, 678, en vue le plus souvent d'en faire l'intégration des équations de RICCATI.

Nous avons laissé de côté dans ce qui précède les mémoires relatifs aux équations linéaires d'ordre quelconque. Dans le mémoire 720 EULER on a intégré l'adjointe de LAGRANGE d'une équation différentielle linéaire d'ordre quelconque $P(y) = 0$, la solution de l'équation linéaire non homogène étant donnée par des quadratures.

Les mémoires 62 et 188 exposent les méthodes d'intégration des équations linéaires à coefficients constants: le premier pour les équations homogènes, le second pour les équations avec second membre. Ce dernier cas est encore traité dans le mémoire 680, où EULER étudie les équations de LAGRANGE et certaines solutions singulières de ces équations. Antérieurement, dans 236, l'étude des équations différentielles de solutions singulières avait été abordée sur des exemples d'un caractère particulier.

Les formules rencontrées dans l'intégration des équations linéaires ont conduit EULER à étudier dans 679 les transformations des équations différentielles.

$$\int_0^x p dx \int_0^x q dx \int_0^x r dx \dots \int_0^x s dx \int_0^x t dx$$

renfermant un nombre quelconque de signes d'intégrations superposés, et p, q, r, \dots, s, t étant des fonctions données de x .

En particulier pour $p = q = r = \dots = s = t$ l'expression est réduite à une seule intégration. La formule a été employée dans le mémoire 681 dont le titre indique l'intégration des équations différentielles d'ordre fractionnaire. EULER n'a pu, faute de notations convenables, donner dans toute sa généralité la formule qu'il obtient, qui n'est autre que la suivante:

$$y = \int_0^x (x - z)^{q-1} X(z) dz$$

qui représente, si q est un entier, une solution de l'équation

$$\frac{d^q y}{dx^q} = q! X(x)$$

ar q entier.

Des problèmes relatifs à la rectification des courbes et en particulier le problème posé par J. BERNOULLI et HERMANN de la recherche de courbes algébriques rectifiables a conduit EULER à étudier dans les mémoires 48, 245, 622, 650, 779 des questions d'analyse indéterminée. Les questions traitées dans ces mémoires rentrent dans le problème général suivant : Etant données un certain nombre de fonctions $P(x, y), Q(x, y), \dots, S(x, y)$ établir entre x et y une relation telle que les intégrales $\int P(x, y)dx, \int Q(x, y)dx, \dots, \int S(x, y)dx$ s'expriment simultanément au moyen de quadratures données ou, comme on le verra plus particulièrement, soient intégrables.

EULER applique notamment ses méthodes à la recherche de courbes rectifiables dont les arcs satisfont à certaines conditions.

On peut rattacher en partie à l'analyse indéterminée et en partie aux applications de la théorie du multiplicateur le numéro 856, où il s'agit de trouver une courbe telle que pour un mouvement dans un milieu résistant. Le problème traité dans 784, concernant l'analyse indéterminée, peut être ramené à l'intégration d'une équation linéaire aux dérivées partielles du premier ordre.

Le mémoire 322 est en majeure partie consacré à des considérations sur les principes de l'analyse et l'emploi des fonctions discontinues, mais une intégration d'équation aux dérivées partielles traitée dans ses dernières pages, le rattache aux mémoires consacrés par EULER à ces équations et dont il nous reste à parler. Dans 285, de nombreuses intégrations d'équations aux dérivées partielles du premier ordre sont traitées.

EULER n'établit pas de méthode générale d'intégration, il se sert de l'intégration par parties, et de la remarque suivante : $V(x, y)dU$ n'est intégrable que si V est fonction de U . On ne peut qu'admirer avec quelle habileté, par des artifices assez divers, il réussit à intégrer la plupart des équations que nous savons intégrer. Les calculs auxquels il se livre, sont en général ceux qui résultent de la recherche d'une intégrale complète par les procédés classiques. Les mémoires que nous n'avons pas encore cités traitent de l'intégration de certaines classes d'équations aux dérivées partielles du second ordre ou d'ordre supérieur. Etudiant dans 319 l'équation

$$\frac{\partial^3 z}{\partial t^3} = a^2 \frac{\partial^3 z}{\partial x^3} + \frac{b}{x} \frac{\partial z}{\partial x} + \frac{c}{x^2} z$$

EULER en montre les analogies avec l'équation de RIICATI, dans la recherche des conditions d'intégrabilité. Le mémoire 737 contient une théorie générale de l'emploi des changements

problème des cordes vibrantes traité également dans 311.

Les mémoires 724 et 785 donnent l'intégration complète de certaines équations linéaires aux dérivées partielles d'ordre quelconque, mais de formes

Enfin, dans 741, EULER a cherché à étendre aux équations linéaires partielles à coefficients constants sa méthode d'intégration des équations linéaires à coefficients constants. Il obtient ainsi, dans certains cas, l'intégration de ces équations. Les raisonnements employés manquent parfois de rigueur.

Il serait injuste de reprocher à EULER d'être resté fidèle aux habitudes de certains raisonnements et de ne pas avoir toujours donné à ceux-ci l'impulsion qu'ils ont aujourd'hui. Ces habitudes étaient tout à fait dans la nature des choses pour le développement de l'Analyse.

On comprendrait mal que, placés devant l'immense domaine que les méthodes nouvelles, les mathématiciens du 18me siècle au lieu d'explorer comme ils l'ont fait, ces régions inconnues se fussent tout d'abord occupés de théories préliminaires pour leurs études. L'exploration du champ nouveau par l'analyse permettait seule de déterminer quelles seraient les théories utiles et les méthodes il conviendrait de les développer. Au reste, ce n'est guère que dans les questions de séries que l'on trouve chez EULER des raisonnements du genre du prolongement analytique implicitement admise par EULER fournit la justification des inductions hardies que l'on rencontre dans certains

Si quelques raisonnements d'EULER paraissent incomplets, cela s'explique par le fait que certaines façons de raisonner, peu usitées aujourd'hui, étaient en usage au 18me siècle, que les auteurs avaient lieu de croire que les raisonnements se justifiaient facilement par les lecteurs. Je n'ai pu relever aucun cas où une affirmation soit en défaut, lorsqu'il indique dans le cours d'un raisonnement qu'une chose est nécessaire sans le démontrer. Souvent, bien que, ni ses raisonnements, ni ses conclusions n'indiquent la solution trouvée d'un problème comme la solution la plus générale, on peut constater qu'il a bien obtenu cette solution générale. EULER n'a fait que certaines assertions fondées sur des raisonnements qu'il avait donnés, et même alors leur manque de rigueur.

Le rapide exposé qui précède permet à peine de voir quelle est la portée des problèmes abordés par EULER dans ce seul domaine des équations différentielles aux dérivées partielles. Dans la plupart des cas, on voit bien EULER à l'œuvre, à aborder les problèmes qu'il traite, ou bien il en a donné des solutions. Les mémoires de ces deux volumes suffisent à eux seuls pour donner un aperçu des progrès qui sont dus à EULER, soit dans les notations, soit dans les méthodes.

qui lui suggèrent une série de questions importantes au point de vue théorique. On
se rend compte de la grande importance de ses travaux dans l'élaboration
des théories relatives aux équations différentielles et aux équations aux dérivées

, le 16 juin 1924.

H. DULAC.

INDEX

Insunt in hoc volumine indicis ENESTROEMIANI commentationes
10, 11, 31, 44, 45, 48, 51, 62, 70, 95, 188, 236, 245, 265, 269, 274,

10. Nova methodus innumerabiles aequationes differontiales
gradus reducendi ad aequationes differentiales primi gradus
Commentarii academiae scientiarum Petropolitanae 3 (1728), 1732, p. 124
11. Constructio aequationum quarundam differentialium, quae
minatarum separationem non admittunt
Nova acta eruditorum 1733, p. 369—373
31. Constructio aequationis differentialis $ax^n dx = dy + y^2 dx$
Commentarii academiae scientiarum Petropolitanae 6 (1732/3), 1738, p. 12
44. De infinitis curvis eiusdem generis seu methodus inveniendi
tiones pro infinitis curvis eiusdem generis
Commentarii academiae scientiarum Petropolitanae 7 (1734/5), 1740, p.
180—183
45. Additamentum ad dissertationem de infinitis curvis eiusdem
Commentarii academiae scientiarum Petropolitanae 7 (1734/5), 1740, p. 18
48. Investigatio binarum curvarum, quarum arcus eidem a
respondentes summam algebraicam constituent
Commentarii academiae scientiarum Petropolitanae 8 (1736), 1741, p. 23—
51. De constructione aequationum ope motus traectorii aliis
methodum tangentium inversam pertinentibus
Commentarii academiae scientiarum Petropolitanae 8 (1736), 1741, p. 66—

70. De constructione aequationum
Commentarii academiae scientiarum Petropolitanae 9 (1737), 1744, p. 85—97
95. De aequationibus differentialibus, quae certis tantum casibus integrationem admittunt
Commentarii academiae scientiarum Petropolitanae 10 (1738), 1747, p. 40—55
188. Methodus aequationes differentiales altiorum graduum integrandi ulterius promota
Novi Commentarii academiae scientiarum Petropolitanae 3 (1750/1), 1753, p. 3—3
236. Exposition de quelques paradoxes dans le calcul intégral . . .
Mémoires de l'Académie des sciences de Berlin 12 (1756), 1758, p. 300—321
245. De methodo DIOPHANTEAE analogâ in analysi infinitorum . . .
Novi Commentarii academiae scientiarum Petropolitanae 5 (1754/5), 1760, p. 84—14
265. De aequationibus differentialibus secundi gradus
Novi Commentarii academiae scientiarum Petropolitanae 7 (1758/9), 1761, p. 163—20
269. De integratione aequationum differentialium
Novi Commentarii academiae scientiarum Petropolitanae 8 (1760/1), 1763, p. 3—0
274. Constructio aequationis differentio-differentialis
 $Aydu^2 + (B + Cu)dudy + (D + Eu + Fuv)ddy = 0$, sumto ol
mento du constante
Novi Commentarii academiae scientiarum Petropolitanae 8 (1760/1), 1763, p. 150—15
284. De resolutione aequationis $dy + ayydx = bx^m dx$
Novi Commentarii academiae scientiarum Petropolitanae 9 (1762/3), 1764, p. 154—16

NOVA METHODUS INNUMERABLES AEQUATIONES DIFFERENTIALES SECUNDI GRADUS REDUCENDI AD AEQUATIONES DIFFERENTIALES PRIMI GRADUS

Commentatio 10 indicis ENESTROEMIANI

Commentarii academici scientiarum Petropolitano 8 (1728), 1732, p. 124---137

1. Quando ad aequationes differentiales secundi vel altioris cuiuslibet gradus perveniunt analyticae, in iis resolvendis duplici modo versantur. Primum, an in promptu sit eas integrare; id si fuerit, obtinuerunt, si non, desistunt. Cum autem integratio vel prorsus impossibilis, vel saltem non videtur, conantur eas ad differentiales primi gradus reducere; quod quibus facilius indicari potest, an construi queant, nullaeque aequationes differentiales, nisi primi gradus, adhuc cognitis methodis construi possunt. Quod ad illud attinet, de eo hac dissertatione explicare non est propositum. modo autem aequationes differentiales altiorum graduum praesertim reducendi ad differentiales primi gradus sint reducendae, methodum quae hactenus inusitatam, et quae latissime patet, in sequentibus sum exposituram.

2. Iam quidem saepenumero Mathematici, quando aequationes differentiales secundi vel altiorum graduum occurrerunt, eas ad differentiales primi gradus reduxerunt, utque deinde construxerunt; quemadmodum fit in constructionibus catenariae, elasticae, proiecitoriae in medio resistente, et in constructionibus catenariae, elasticae, proiecitoriae in medio resistente plurimque aliarum curvarum, quarum aequationes differentiales secundi vel tertii gradus sunt inventae. Pleraque quidem

differentiales primi gradus fuerant relictæ. Earum autem ratio ita est comparata, ut vel utraque vel saltem alterutra ipsa desit, earum cuiusque differentialibus et differentio-differentiones tantum ingredientibus.

3. Si autem in æquatione differentio-differentiali alterutra caret, facile est eam ad simpliciter differentialem reducere si differentialis quantitatis deficientis factum ex nova quadam alterum differentiale. Hac enim ratione, si constans quoddam fuerit positum, differentio-differentiali æquale invenitur sitiale; quo substituto æquatio habetur differentialis primi gradus æquatione

$$Pdy^n = Qdv^n + dv^{n-1}ddv,$$

ubi P et Q significant functiones quasvis ipsius y , ut ponitur. Quia ipsa v non ingreditur æquationem, fiat $dvddv = dzdy$. His substitutis ista oritur æquatio

$$Pdy^n = Qz^n dy^n + z^{n-1} dy^{n-1} dz,$$

divisaquo hac per dy^{n-1} ista

$$Pdy = Qz^n dy + z^{n-1} dz,$$

quæ est simpliciter differentialis.

4. Alias æquationes differentio-differentiales, nisi huius quantum scio, ad differentiales primi gradus unquam red promptu fuerit eas prorsus integrare. Hæc autem methodus non quidem omnes, sed tamen innumerabiles æquationes differentiales utut ab utraque indeterminata affectæ ad simpliciter reduci poterunt. Ita vero in iis reducendis versor, ut eas conversione in alias transformem, in quibus alterutra indeterminata ope substitutionis paragrapho præcedente exposita penitus ad differentiales primi gradus reducuntur.

5. Cum observassem eam esse quantitatum exponent earum dignitatem, quarum exponens est variabilis manens invariata constante, proprietatem, ut si differentientur, denique

le $c^x dx$, differentio-differentialo $c^x (ddx + dx^2)$, ubi x nonnisi in exponente creditur. Hæc considerans perspexi, si in æquatione differentio-differentiali loco indeterminatarum huiusmodi exponentialia substituuntur, tum ipsæ variables tantummodo in exponentibus superfuturas esse. Quo cognito oportet, ut ea exponentialia loco indeterminatarum substituenda ita accomodentur, ut facta substitutione ea divisione tolli queant; hoc modo altera item indeterminata ex æquatione eliminabitur, cuiusque cunctatim differentialia supererunt.

6. Hæc quidem operatio non in omnibus æquationibus succedit; verum non eam tria æquationum differentialium 2^{di} gradus genera admittere speravi. Primum genus est omnium earum æquationum, quæ nonnisi duobus constant terminis. Alterutrum eas comprehendit æquationes, in quarum duobus terminis indeterminatae æqualem dimensionum numerum constituent, quoque vero indeterminata ipsa solum, sed etiam eius differentialia cuiuslibet gradus dimensionem unam constituturo existimanda sunt. Ad tertium genus refero æquationes, in quarum singulis terminis alterutra indeterminata eandem obtinet dimensionum numerum; quorsum eadem pertinent, quæ modo de aestimatione dimensionum allata sunt²⁾. Omnes igitur æquationes hæc tria genera pertinentes hic reducere docebo.

7. Omnes æquationes ad primum genus pertinentes sub hac generali formula comprehenduntur:

$$ax^m dx^p = y^n dy^{p-2} ddy,$$

ubi dx constans ponitur. Et si enim in æquatione quapiam neque dx neque dy constans accipitur, sed aliud quoddam differentiale inde pendens, id non difficultatis habet, cum cognita sit methodus, quod constans erat differentiale variabilis faciendi et vice eius aliud quoddam constans. Ad hanc vero æquationem reducendam pono

$$x = c^u \text{ et } y = c^v t.$$

1) In primis suis operibus, usque ad annum 1731, utitur EULERUS littera o loco o . H.
2) Vido *Institutionum calculi integralis* vol. II, § 819, 700—811, 822—830; LEONHARDI *Opera omnia*, series I, vol. 12. H.

$$ddx :: ac''(ddv + \alpha dv^2)$$

et

$$ddy = c''(ddt + 2 dt dv + t ddv + t dv^2).$$

Sed cum dx ponatur constans, erit $ddx = 0$ adeoque $ddv = 0$ substituto loco ddv habebitur

$$ddy = c''(ddt + 2 dt dv + (1 - \alpha) t dv^2).$$

Surrogentur hi valores loco x et y in aequatione proposita, tunc ea in hanc

$$ac^{a(m+p)} a^p dv^p = c^{(n+p-1)p} t^n (dt + t dv)^{p-2} (ddt + 2 dt dv +$$

8. Iam α determinari debet ita, ut exponentialia divisione hoc ut fiat, oportet sit

$$\alpha v(m + p) :: (n + p - 1) v,$$

inde colligitur $\alpha = \frac{n + p - 1}{m + p}$. Superior igitur aequatio determinatur in sequentem

$$a \left(\frac{n + p - 1}{m + p} \right)^p dv^p = t^n (dt + t dv)^{p-2} (ddt + 2 dt dv + \frac{m}{m}$$

Quae protinus ex proposita orta fuisset, si posuisssem

$$x = c^{(n+p-1)v(m+p)} \text{ et } y = c^v t.$$

Est autem $n + p - 1$ numerus dimensionum, quas y constituit, et facile ergo in quovis casu particulari α determinatur statimque substitutio habebitur. In aequatione inventa, cum absit v , ponatur

$$ddv = z ddt + dz dt,$$

sed

$$ddv = - \alpha dv^2 = - \frac{1 - n - p}{m + p} z^2 dt^2.$$

Hinc invenitur

$$ddt = \frac{- dz dt}{z} + \frac{1 - n - p}{m + p} z dt^2.$$

$$t^n (dt + tzdt)^{p-2} \left(\frac{1-n-p}{m+p} z dt^2 - \frac{dzdt}{z} + 2zdt^2 + \frac{m-n+1}{m+p} tzzdt^2 \right).$$

et divisa per dt^{p-1} dabit

$$\left(\frac{p-1}{m+p} \right)^p z^p dt = t^n (1 + tz)^{p-2} \left(\frac{1+2m-n+p}{m+p} z dt - \frac{dz}{z} + \frac{m-n+1}{m+p} t z^2 dt - dz \right).$$

D. Reducta ergo est aequatio generalis proposita

$$ax^m dx^p = y^n dy^{p-2} dy$$

hanc differentialom primi gradus

$$\left(\frac{p-1}{m+p} \right)^p z^{p+1} dt = t^n (1 + tz)^{p-2} \left(\frac{1+2m-n+p}{m+p} z^2 dt + \frac{m-n+1}{m+p} t z^3 dt - dz \right).$$

multiplicata aequatione inventa per z . Haec aequatio unico actu ex ea invenitur, posito in prima substitutione loco v hoc $fszdt$. Kieri ergo debet

$$x = e^{(n+p-1)fszdt(m+p)}$$

et y poni debet e^{fszdt} sive, quod eodem redit, ponatur

$$x = e^{(n+p-1)fszdt} \text{ et } y = e^{(m+p)fszdt}.$$

Ex aequatione differentiali inventa itorum proposita differentialis secundae inveniri debeat, videamus, quales loco z et t substitutiones adhibeant. Cum sit $x = e^{(n+p-1)fszdt}$, erit $e^{fszdt} = x^{1:(n+p-1)}$, quare $y = x^{(m+p):(n+p-1)}$ et habetur $t = yx^{-(m+p):(n+p-1)}$. Deinde quia $e^{fszdt} = x^{1:(n+p-1)}$

$$fszdt = \frac{1}{n+p-1} lx;$$

$$zdt = \frac{dx}{(n+p-1)x}.$$

1) In his formulis z denotat numerum praecedentem z multiplicatum per $m+p$. H. D.

Seci est)

$$dt = x^{m+1}y^{n+p-1}dy = \frac{m}{n+p-1}y^{n+p-2}x^{m+1}dy$$

Consequenter invenietur

$$z = dx : [(n + p - 1)x^{m+n+1}y^{n+p-1}dy] = (m + p)z$$

Perspicuum autem est, si z in t vel t in $-dz$ detur, etiam z et t inter se habuant, inveniri posse.

10. Illustremus haec, quae generaliter inventa sunt, particulari. Sit

$$xdxdy = ydy,$$

quae reducitur dividendo per dy ad hanc

$$xdx = ydy^{-1}dy,$$

Huius generis accommodata, habebitur $a = 1$, $m = 1$, $p = 1$. Substitutis his in aequatione differentiali primi gradus [§ 9], haec proposita reducitur,

$$\frac{1}{2}dz^2dt = t(1 + tz)^{-1}(\frac{1}{2}dz^2dt - \frac{1}{2}t^2dz^2dt)$$

quae abit in

$$z^2dt + tz^2dt - 3tz^2dt - t^2z^2dt = 2tdt$$

Ad hanc aequationem proposita $xdxdy = ydy$ reducitur

$$x = e^{t^2z^2/2} \text{ et } y = e^{t^2z^2/2}.$$

Constructio ergo aequationis propositae pendet a constructione differentialis inventae; haec si construi poterit, et ea in se recipere integrabilis, ea quoque integrari poterit.

11. Secundum genus aequationum differentio differentialium ad differentiales primi gradus reducere possumus, quae in singulis terminis eandem dimensionem, quae in duobus differentia constituant, numerum tenent. Aequatio generalis est sequens

$$ax^m y^{n-1} dx^n dy^{p-1} + bx^n y^{n-1} dx^2 dy^{p-2} = 0$$

1) Editio princeps haec $m + n + 2p - 1$ habet $m = n = 2p$.

2) Editio princeps: $x = e^{\frac{1}{2}z^2dt}$ et $y = e^{\frac{1}{2}z^2dt}$. Si haec mutatio z in $2z$ mutare.

in quodamque genere insuper adderi possunt, operatio enim eadem manent adhuc addi $c x^r y^{-r-1} dx^q dy^{2-q}$ et huiusmodi quotquot libuerit; pro omnia particularia, ad quae reducenda generalis accommodari debet, pluribus prioribusve constant terminis. Tres vero terminos, ut dixi, assumis dicit, cum plures alium reducendi modum non requirant.

12. Aequationem propositam reduco substituendis loco x , c^v et loco y , c^t igitur sit

$$x = c^v \text{ et } y = c^t,$$

$$dx = c^v dv \text{ et } dy = c^v (dt + t dv)$$

proque

$$ddx = c^v (ddv + dv^2)$$

$$ddy = c^v (ddt + 2 dt dv + t dv^2 + t ddv).$$

Si vero dx ponitur constans, erit $ddx = 0$, hinc igitur $ddv = -dv^2$, hanc rem habebitur

$$ddy = c^v (ddt + 2 dt dv).$$

Si autem hi valores in aequatione loco x , y , dx , dy et ddy , transformabitur in sequentem:

$$a t^{-m-1} dv^n (dt + t dv)^{2-n} + b c^v t^{-n-1} dv^q (dt + t dv)^{2-q} = c^v (ddt + 2 dt dv)$$

hanc divisam per c^v habebit in hanc

$$a t^{-m-1} dv^n (dt + t dv)^{2-n} + b t^{-n-1} dv^q (dt + t dv)^{2-q} = ddt + 2 dt dv.$$

Si hac cum desit v , pono $dv = z dt$, erit

$$ddv = z ddt + dz dt,$$

et $ddv = -dv^2 = -z^2 dt^2$, ergo

$$ddt = -z dt^2 - \frac{dz dt}{z}.$$

Hinc ista obtinebitur aequatio:

$$at^{-m-1}z^pd^tp(dt+zt dt)^{2-p} + bt^{-n-1}z^q dt^q(dt+zt dt)^{2-q} = zd$$

sen haec ordinator

$$at^{-m-1}z^pd^t(1+zt)^{2-p} + bt^{-n-1}z^q dt(1+zt)^{2-q} = zd$$

13. Aequatio haec differentialis primi gradus unico ac elici potuisset, si statim positum esset

$$x = c^{t^z dt} \text{ et } y = c^{t^z dt};$$

unde foret

$$dx = c^{t^z dt} z dt \text{ et } dy = c^{t^z dt} (dt + t z dt)$$

atque

$$ddx = c^{t^z dt} (z ddt + dz dt + z z dt^2) = 0,$$

quare $ddt = -z dt^2 - dz dt : z$. Hoc in usum vocato habebit

$$ddy = c^{t^z dt} (z dt^2 - dz dt : z).$$

Propositum sit hoc exemplum

$$y^{a+1} ddy = x^a dx^2,$$

mutetur id in

$$ddy = x^a y^{-a-1} dx^2.$$

Collato hoc cum generali aequatione fiet $a = 1$, $b = 0$, $m = a$, hoc exemplum, ut generalis formula, reducatur, haec invenietur

$$t^{-a-1} z^2 dt = z dt - dz : z.$$

Sive haec

$$t^{-a-1} z^2 dt = z^2 dt - dz.$$

Quae si constructionem admitteret, et differentialis secundi construi posset. Notandum est semper fero ad eiusmodi aequationes perveniri, quae admodum difficulter vel prorsus non const

14. Assumo aliud exemplum,

$$x dx dy - y dx^2 = y^2 ddy,$$

quod ad modum generalis aequationis hanc induit formam

$$xy^{-2} dx dy - y^{-1} dx^2 = ddy.$$

Undet ergo exemplo proposito sequens aequatio differentialis

$$t^{-2}zdt(1 + zt) = t^{-1}z^2dt + zdt + dz:z,$$

plicetur haec per t^2z , habebitur

$$z^2dt + z^3tdt = z^2t^2dt + t^2dz$$

$$z^2dt = z^2t^2dt + t^2dz,$$

separata dat

$$dz:z^2 = dt(t^2 - 1):tt$$

integrata hanc

$$-1:z = t + 1:t + a \text{ sive } atz + t = t^2z + z,$$

vero $z = dv:dt$. Haque

$$atdv = tdt + t^2dv + dv$$

$v = tdt:(at + t + 1)$. Quia vero $c^v = x$, erit $v = tx$ et $t = y:x$, ergo

$$dv = dx:x \text{ et } dt = (xdy - ydx):xx,$$

quenter

$$ydy + xdx = aydx.$$

aequatio iterum integrari potest, cum vero tantum noto casum, quod $a = 0$ ea transeat in aequationem circuli.

15. Accipio nunc casum, quo plures, quam in generali aequatione, termini

$$dx^3 + xxdy^3 - yxdxdy^2 - yxdx^2dy + yx^2dxdxy - y^2xdxdy = 0.$$

exemplum modo supra exposito reducere licebit. Cum dx ponatur con-

$$x = c^v; y = c^vt; dx = c^v dv; dy = c^v(dt + t dv)$$

$$ddy = c^v(ddt + 2dtdv).$$

$$(t-1)^2 z + t - tl = a.$$

modo omnes aequationes differentiales, in quibus alterutra variabilis maiorem dimensionem nusquam habet, integrari [possunt] seu saltem construibiles sunt. Hac de industria methodo sum usus, quo magis intelligatur, quantum usus exponentialia in tractandis aequationibus.

17. Aequatio ad quam est perventum haec est

$$(t-1)^2 z + t - tl = a.$$

et ulterius reducatur, ut tandem aequatio inter x et y rursus obtineatur; si enim erat $dv = zdt$, erit $z = dv/dt$; quamobrem aequatio abiit in

$$(t-1)^2 dv + tdt - dtl = a dt,$$

vero in

$$dv = \frac{adt - tdt + dtl}{(t-1)^2}.$$

et demum integrationem admittit; integrata vero hanc habet formam

$$v = \frac{-a + t - tl}{t-1}$$

tante vero addita hanc

$$v = \frac{b-a + t - bt - tl}{t-1}.$$

et vero est $x = e^v$, erit $v = lx$. Et cum sit $y = e^{vt}$, erit $y = tx$ et ideo $t = y/x$; substitutis habebitur sequens aequatio

$$lx = \frac{bx - ax + y - by - yly + ylx}{y - x}.$$

erit haec

$$(b-a)x + (1-b)y = yly - xlx.$$

propter brevitatis causa $b-a = f$ et $1-b = g$; erit

$$fx + gy = yly - xlx.$$

equae

$$(t-1)^2 z + t - tl = a.$$

modo omnes aequationes differentiales, in quibus alterutra variabilis unius dimensionis nusquam habet, integrari [possunt] seu saltem construibilis habentur. Hac de industria methodo sum usus, quo magis intelligatur, quantum usus exponentialia in tractandis aequationibus.

17. Aequatio ad quam est perventum haec est

$$(t-1)^2 z + t - tl = a.$$

hic ulterius reducatur, ut tandem aequatio inter x et y rursus obtineatur. Nam erat $dv = z dt$, erit $z = dv/dt$; quamobrem aequatio abibit in

$$(t-1)^2 dv + t dt - dtl = a dt,$$

et vero in

$$dv = \frac{adt - tdt + dtl}{(t-1)^2}.$$

hic denique integrationem admittit; integrata vero hanc habet formam

$$v = \frac{-a + t - tl}{t-1}$$

stante vero addita hanc

$$v = \frac{b - a + t - bt - tl}{t-1}.$$

Si vero est $x = e^v$, erit $v = lx$. Et cum sit $y = e^v t$, erit $y = tx$ et ideo $t = y/x$; substitutis habebitur sequens aequatio

$$lx = \frac{bx - ax + y - by - yly + ylx}{y - x}.$$

Inducitur haec

$$(b-a)x + (1-b)y = yly - xlx.$$

Propter brevitatis causa $b-a = f$ et $1-b = g$; erit

$$fx + gy = yly - xlx.$$

18. Tertium genus aequationum, quarum hic redu-
trado, eas complectitur, in quarum singulis terminis alt-
eundem tenet dimensionum numerum. Hic duo distin-
prout vel ipsius illius variabilis ubique eundem dimension-
tiale constans ponitur vel secus. Ad primum casum spec-
universalis

$$Px^m dy^{m+2} + Qx^{m-h} dx^h dy^{m+2-h} = dx^n$$

In qua x in singulis terminis m habet dimensiones, et
Significant autem P et Q functiones quascunque ipsius y .
unica substitutione opus est; nempe fiat $x = c^v$, erit

$$dx = c^v dv \text{ et } ddx = c^v (ddv + dv^2) =$$

ergo $ddv = -dv^2$. His subrogatis habetur

$$Pdy^{m+2} + Qdv^h dy^{m+2-h} = dv^m dd$$

postquam nimirum divisa est per c^{mv} .

19. Cum in aequatione inventa v non deprehenda-
tuendo loco dv , zdy . Erit

$$ddv = zddy + dydz = -dv^2 = -z^2$$

Hinc invenietur

$$ddy = -zdy^2 - dydz : z.$$

Substituantur ergo in aequatione inventa loco dv et da
habebitur haec aequatio

$$Pdy^{m+2} + Qz^h dy^{m+2} = -z^{m+1} dy^{m+2} - z^m$$

Quae divisa per dy^{m+1} abit in hanc

$$Pdy + Qz^h dy = -z^{m+1} dy - z^{m-1}$$

Quae est primi gradus, ut erat propositum. Ad hanc stat-
si positum esset

$$x = c^{iszdy}.$$

hinc

$$ddy = -zdy^2 \dots dzdy : z.$$

i valores loco x , dx , ddy substituti statim inventam aequationem praebe-

20. Alter casus aequationum ad genus tertium pertinentium resp. quentem generalem aequationom:

$$Px^m dy^{m+1} + Qx^{m-h} dx^h dy^{m-h+1} = dx^{m+1} ddx.$$

qua aequatione dy ponitur constans, P et Q designant functiones ipsius x easque. Et ut perspicuum est x in singulis terminis m tenet dimensionem, ut ante, $x = c^n$; erit

$$dx = c^n dv \text{ et } ddx = c^n (ddv + dv^2).$$

hisce in aequatione substitutis resultat haec aequatio divisione facta per c

$$Pdy^{m+1} + Qdv^h dy^{m-h+1} = dv^{m+1} + dv^{m+1} ddv.$$

haec aequatio ut ulterius reducatur, cum v desit, ponatur $dv = zdy$, erit constans $ddv = dzdy$. Hanc ob rem aequatio ultima transmutabitur

$$Pdy^{m+1} + Qz^h dy^{m+1} = z^{m+1} dy^{m+1} + z^{m+1} dy^m dz.$$

haec autem, si dividatur per dy^m , dabit istam

$$Pdy + Qz^h dy = z^{m+1} dy + z^{m+1} dz.$$

Unde ergo constructio propositae aequationis a constructione huius invent

21. Ex hisce, arbitror, intelligitur, quomodo aequationes differentiales primi gradus ad unum aliquod trium expositorum genus pertinentes tractari possint. Facile quidem concedo raro admodum ad tales aequationes perveniri, quibus non alterutra indeterminata desit; tamen a nomine hoc nomine simplicitatem huius inventi impugnatum iri puto. Fieri potest, ut novus aliquis aperiri problemata suggerens, quorum resolutio ad aequationes tales pertineat. Memini me aliquando physicum problema quoddam resolventem hanc pervenisse aequationem

$$y^2 ddy = x dx dy.$$

22. Hoc vero praeterea de assumenda constante monitione aequationibus ad secundum genus relatis nihil interest, quod differentiale constans sit assumptum. Potest id esse vel differentiale aequationis, vel aliud differentiale ex utriusque variabilis differentiale compositum, modo id sit, ut natura rei exigit, homogeneum. In generali exemplo locum obtinuit; sed ex illa operatione si quomodo, si differentiale constans sit quaecumque, aequationis oporteat. Aliter res se habet in duobus reliquis generibus prioribus enim necesse est, ut alterutrius variabilis differentiale constans sit. Id si non fuerit, methodo exposita reductio non succedit. Hinc differentiale constans debet immutari et aequatio in aliam transformationem utriusque variabilis differentiale sit constans.

23. Methodus in hac dissertatione exposita aequationum secundi gradus ad simpliciter differentiales reducendi consistit in substitutione quantitatum exponentialium pro indeterminatis. Quae latius patet, quam hic est expositum. Possunt eius beneficio aequationes differentiales tertii ordinis ad alias, quae sint tantum primi ordinis reduci. Et generaliter aequationes differentiales ordinis n ad alias quae sint ordinis tantum $n-1$. Aequationum vero cuiusque generis differentialium, quae hac methodo reducuntur, quoque sunt tria genera eademque, quae hic sunt exposita. Ex his igitur etiam intellegendis huiusmodi substitutiones in aequationibus differentialibus praestandis usum habere possint. Sed de his non opus est plura dicere.

CONSTRUCTIO AEQUATIONUM QUARUNDAM DIFFERENTIALIUM QUAE INDETERMINATARUM SEPARATIONEM NON ADMITTUNT

Communicatio II indicis EZESTROEMIANI

Nova acla eruditorum 1733 p. 369—373

Construtiones, quibus Geometrae ad determinandas quasvis magnitudines utuntur, duplicis sunt generis; ad quorum alterum referri possunt omnes construtiones Geometricae, tam planae, quam solidae et lineares, ad alterum vero pertinent eas construtiones, quae vel quadraturis curvarum, vel resectionibus perficiuntur. Illas adhibemus in Geometria communi ad radices aequationum algebraicarum quarumcunque exprimendas; id quod efficitur, si constat, intersectione linearum vel rectarum, vel curvarum, prout aequationum blata postulat. Posterioris vero generis construtiones, quas transcendentes appellare licet, inserviunt ad aequationes differentiales resolvendas, quae algebraicas transmutari nequeunt. Aequationes autem, sive algebraicae, sive transcendentes, in quibus duae insunt quantitates indeterminatae, huiusmodi requirunt construtiones, ut, altera indeterminatarum pro lubitu assumpta altera determinetur; in quo efficiendo pro aequationibus algebraicis, tanquam postulatum, praemittitur, ut data magnitudine z , eius quaecunque functio algebraica Z possit exhiberi. Pro differentialibus autem vel transcendenti aequationibus insuper requiritur, ut, posita quantitate z functio eius quaecunque transcendens $\int Z dz$, in qua Z significat functionem quamcunque ipsius z sive algebraicam, sive transcendente, denuo definiri, atque adeo tanquam postulata considerari possit. Hanc ob rem igitur, quoties aequatio proposita potest transformari, ut altera indeterminata, vel eius quaedam functio, aequatio

aequationis constructio erit in promptu. Vocari autem se
transmutatio indeterminatarum separatio; ex quo sim
semper ad aequationes transcendentes construendas hui
sollicite requiratur. In algebraicis quidem aequationib
est necessaria ad constructionem adornandam. Quom
indeterminatae sint permixtae, totum negotium aequa fa
quod ad differentiales aequationes attinet, ne unica qui
quae construi, neque tamen separari, queat. Usitatae
omnes ita sunt comparatae, ut ex iis ipsis separatio indet
alias fuerit inventu difficillima, sponte sequatur. Hanc c
praestitisse arbitror, cum nuper in constructiones aeq
differentialium, quae indeterminatas a se invicem separa
dissem, simulque cognovissem, has constructiones plus
ante concedi solere observaveram. Prima aequatio, quae
formae¹⁾:

$$dy + \frac{y^2 dx}{x} = \frac{x dx}{x^2 - 1},$$

in qua non solum indeterminatas a se invicem separare
ipsa etiam constructio demonstrabit, huiusmodi separ
non posse. Si enim succederet, perspicuum erit, compar
ellipsium dissimilium ex ea esse secuturam, quae tam
concessa quadratura, exhiberi potest. Istam vero aequa
construo.

Fiant super eodem axe coniugato infinitae ellipse
transverso a se invicem discrepant. Ex his conficiatur
abscissae aequales capiantur axibus ellipsium transv
aequales peripheriis earundem ellipsium. Hoc facto, voce
constans 1, abscissa huius novae curvae, seu axis transv
ponatur = r , et applicata, seu perimeter eiusdem ell
nunc $x = \sqrt{(r^2 - 1)}$, eritque $y = \frac{(r^2 - 1) dq}{qr dr}$, quae c
data r per rectificationem curvae cognitae habetur,
Simili modo deductus sum mox ad constructionem cele

1) Vide L. EULERI Commentationem 28 indicis Euestrociniani
aequationum differentialium sine indeterminatarum separatione, Comment
1738, p. 168; LEONHARDI EULERI Opera omnia, series I, vol. 20 p. 1.

non tradidit. Deinceps quidem variae comparuerunt meditationes, quae autem omnes nihil aliud continent, nisi ut casus particulares, seu valores loco n substituendos, exhibuerint, quibus ista aequatio separationem et integrationem quoque admittit. Nemo vero, quantum scio, ne unicuique quidem assignatum sum, quo constructio perfici possit, praeter illos exhibitos. Ut taceam igitur universalem, quicquid n significet, constructionem, quae, nisi meae methodi beneficio, vix a quoquam poterit inveniri: sequenti ratione ego istam aequationem resolvo²⁾. Quantitas ista differentialis³⁾

$$n(n+1+4)dz(1-z^2)^{\frac{n-1}{2}} + 2dz(1-z^2)^{\frac{n-1}{2}} \left\{ e^{\frac{2\sqrt{1-z^2}}{1+z}} \cdot e^{\frac{2\sqrt{1-z^2}}{1+z}} \right\}$$

qua z est variabilis, f constans, et c numerus, cuius logarithmus hyperbolicus est 1, ita integretur, ut, facto $z = 0$, tota evanescat. Quod quidem integrandum si re ipsa exhiberi nequeat, tamen per quadraturas construui, ideo quicquam cognitum considerari poterit. In hoc deinceps integrali ponatur $z = x$ habebitur quantitas, quae erit functio quaedam ipsius f . Scribatur pro hac functione ax^{n+2} loco f , et quantitas resultans, quae tota ex x et constantibus erit composita, vocetur P . Invento nunc hoc modo P , dico, $y = \frac{dP}{Pdx}$, qui est verus ipsius y valor in aequatione proposita

$$ax^ndx = dy + y^2dx.$$

1) Iacopo RICCATI (1676-1754) primus quidem proposuit problemum casus separabilis huiusmodi, *Acta erud.*, Suppl. t. VIII (1723/4), p. 66 et *Acta erud.* 1723, p. 509, sed DAS. BREUSE (1700-1782) prius hos casus publici iuris fecit, *Acta erud.* 1725 p. 473. Vide Commentationes 70, 95, 209, 284 huius voluminis. Vido quoque *Institutionum calculi integralis* vol. I, § 436 et 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000.

$$(a + bx) ddz + (c + dx) \frac{dxdz}{x} + (f + gx) \frac{zdx}{xx} = 0$$

2) Iacopo RICCATI (1676-1754) primus quidem proposuit problemum casus separabilis huiusmodi, *Acta erud.*, Suppl. t. VIII (1723/4), p. 66 et *Acta erud.* 1723, p. 509, sed DAS. BREUSE (1700-1782) prius hos casus publici iuris fecit, *Acta erud.* 1725 p. 473. Vide Commentationes 70, 95, 209, 284 huius voluminis. Vido quoque *Institutionum calculi integralis* vol. I, § 436 et 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000.

2) Vido L. EULERI Commentationes 31, p. 21 huius voluminis.

3) Ponendo u loco z et $\frac{n+1}{n+2} = k + \frac{1}{2}$, haec formula eadem est forondi ac in Commentatione 31, p. 21 huius voluminis.

Notandum est autem, hanc solutionem locum habere tantum
 numerus intra hos terminos 0 et -2 contentus. At huic
 remedium adhibetur, ita, ut ista constructio nihilominus
 habenda. Cum enim, uti constat ex iis, quae Cl. DANIEL
 aequatione in publicam edidit, ista aequatio, si sit separab
 separari quoque possit in casu $n = \frac{-m}{m+1}$ vel $n = -m -$
 casus omnes intra limites 0 et -2 contentos reduci posso
 limites -2 et -4 comprehenduntur, et hanc ob rem non au
 (obseruo autem, formulam illam differentialem')

$$n(n+4)dz(1-z^2)^{\frac{-n-4}{2n+4}} + 2dz(1-z^2)^{\frac{-n-1}{2n+4}} \left(c^{\frac{2z\sqrt{1-z^2}}{n+2}} \right)$$

quoties $\frac{-n-4}{2n+4}$ sit vel 0 vel numerus integer affirmativus,

integrari. Hoc vero accidit, quoties fuerit $n = \frac{-4k}{2k+1}$, do

quocunque affirmativum integrum. Quia deinde aequatio

est $\frac{-n}{n+1}$, ad hanc $ax^ndx = dy + y^2dx$ potest reduci

quoque integrabilis, si fuerit $n = \frac{-4k}{2k+1}$.

Atque sic procedunt illi ipsi casus, iam ab aliis eruti, qu
 in aequatione proposita a se invicem possunt separari.

CONSTRUCTIO AEQUATIONIS DIFFERENTIALIS

$$ax^m dx = dy + y^2 dx$$

Commentatio 31 indicis ENESTROEMIANI

Commentarii academici scientiarum Petropolitanae 6 (1732/3), 1738, p. 121--137

SUMMARIVM

Ex manuscriptis academicae scientiarum Petropolitanae nunc primum editum.

Maxime agitata est inter Geometras ista aequatio ab illustri Comite Riccati proposita. Nemo vero eius constructionem, nisi pro certis litterae x valoribus, determinavit. Tanto ergo magis facienda est methodus ab Eulero hic proposita cuius beneficio omnes huius rei difficultates superavit, atque universalem huius aequationis constructionem invenit.

1. Communicavi nuper cum Societate¹⁾ specimen constructionis aequationis cuiusdam differentialis, in qua non solum indeterminatas a se invicem separare non potueram, sed etiam monstraveram ex ipsa constructione huiusmodi separationem omnino non posse exhiberi. Differt quidem meus ibi demonstrandi modus ab usitatis: attamen iis nequaquam illum esse postpositum quilibet intelliget, qui hanc schedam inspexerit. Neque vero tum tempore hanc methodum ulterius extendere, atque ad alias aequationes accommodare sibi visum fuit, quia ex posita constructione ad aequationem demum perveneram, cuiusmodi autem vicissim data aequatione constructionem eruere potueram. At deinceps cum hanc rem diligentius contemplatus essem, voti mei compos quodammodo factus, ita ut hanc methodum invertere, atque propositae aequationis constructionem invenire potuerim.

1) Vide notum p. 16.

quam Clar. COMES RICCATI¹⁾ primum Geometris examinando
 vero eius constructionem, nisi pro certis litterae n valoribus
 methodi beneficio omnes difficultates feliciter superavi,
 huius aequationis constructionem inveni, in qua nihil omni
 Non solum autem unicam haec methodus suppeditat
 plures, immo etiam innumerabiles. Merito igitur mihi
 tantam praestantiam adscribere, ut ad omnes aequationes
 struendas, in quibus aliae methodi frustra sunt adhibitae
 stratura.

3. Quemadmodum in superiore Dissertatione²⁾ arcum
 ad constructionem huius aequationis

$$dy + \frac{y^2 dx}{x^2} = \frac{x dx}{x^2 - 1},$$

ita pro aequatione proposita alia opus erit curva, loco 1 .
 Quam ut inveniam pono universalissimo eius elementum
 P et R sunt functiones ipsius z tales, quae iisdem factis op
 in elemento elliptico, deducant ad aequationem propositam
 series quaedam in considerationem veniat,

$$R = 1 + AgQ + ABg^2Q^2 + ABCg^3Q^3 + ABCDg^4Q^4 + \dots$$

in qua serie est Q functio quaedam ipsius z , g linea data
 curvae, A, B, C, D , etc. coefficientes constantes. Pona

$$P.Rdz = dZ;$$

erit ergo

$$Z = \int Pdz + \int AgPQdz + \int ABg^2PQ^2dz + \int ABCg^3PQ^3dz + \dots$$

4. Ita autem P et Q a se invicem pendeant, ut o
 possint ad $\int Pdz$ reduci. Sit ergo

1) Vide p. 17 et notam 1 p. 17.

2) Vide notam p. 16.

$$\int PQ^3dz = a\beta\gamma \int Pdz + O_3 \text{ etc.}$$

notant hic O_1, O_2, O_3 etc. quantitates algebraicas. Post peractam hoc integrationem ponatur $z = h$; est autem h talis quantitas, quae loco z substituta faciat omnes eas quantitates algebraicas O_1, O_2, O_3 etc. evanescere, atque fiat $\int Pdz = H$, quantitati prorsus constanti. Ex his igitur, facto per integrationem $z = h$, erit

$$Z = H(1 + Aag + ABa\beta g^2 + ABCa\beta\gamma g^3 + \text{etc.})$$

Qua iam parametro g variabili obtinebuntur infiniti valores ipsius Z pro infinitis ipsius g , atque ex dato elemento $PRdz$ poterit construi curva, in qua abscissae designentur littera g , applicatae sunt $= Z$.

5. Hoc itaque modo poterit construi summa seriei

$$1 + Ag + ABa\beta g^2 + ABCa\beta\gamma g^3 + \text{etc.}$$

Quamvis forte ex sui ipsius consideratione summa prorsus non possit determinari. Utor autem ad summam huius seriei investigandam methodo summam serierum inventionem ad resolutionem aequationum reducendi, quae (ut praeterito exposui¹⁾), ut nanciscar aequationem, cuius solutio a summa pendeat. Perspicuum enim est, utrumque haec aequatio resultabit perplexa, eius tamen constructionem in promptu futuram. Nunc igitur nihil aliud est faciendum, nisi ut quantitates A, B, C etc. et α, β, γ designentur eiusmodi, ut summam seriei istius inventio ad resolutionem aequationis

$$ax^a dx = dy + y^2 dx$$

reducatur. Hoc vero loco id est efficiendum, ut series

$$1 + AgQ + ABg^2Q^2 + ABCg^3Q^3 + \text{etc.}$$

possit in summam redigi, quia alias valor ipsius R non esset cognitus, et proinde integra constructio inutilis. Quamobrem non licet loco A, B, C etc. valores quosvis pro arbitrio accipere, sed tales, quae hanc seriem summabilem reddant.

1) L. EULERI Commentatio 25: *Methodus generalis summandi progressionem*. Comment. Acad. Petrop. 6, 1738, p. 88. Vido quoque *Institutionum calculi differentialis* p. 238. ЛЕОНХАРД ЕВЕРМАНН, серия 1, vol. 14 et 20. H.

ut eius summatio perducatur ad resolutionem aequationis

$$ax^n dx = dy + y^2 dx;$$

hanc ipsam aequationem in seriem resolvo. Quod ut commodius pono¹⁾

$$y = \frac{dt}{tdx},$$

sumtoque dx constante erit

$$ax^n dx = \frac{ddt}{tdx} \text{ seu } ax^n t dx^2 = ddt.$$

Nunc more consueto substituo loco t hanc seriem

$$1 + \mathfrak{A}x^{n+2} + \mathfrak{B}x^{2n+4} + \mathfrak{C}x^{3n+6} + \text{etc.},$$

erit

$$ddt = (n+1)(n+2)\mathfrak{A}x^n dx^2 + (2n+3)(2n+4)\mathfrak{B}x^{2n} \\ (3n+5)(3n+6)\mathfrak{C}x^{3n+4} dx^2 + \text{etc.}$$

Huic igitur seriei aequalis esse debet $ax^n t dx^2$, seu ista series

$$ax^n dx^2 + \mathfrak{A}ax^{2n+2} dx^2 + \mathfrak{B}ax^{3n+4} dx^2 + \text{etc.};$$

propterea aequales facio terminos homogeneos determinandis litteris pro arbitrio assumtis, fietque

$$\mathfrak{A} = \frac{a}{(n+1)(n+2)}, \mathfrak{B} = \frac{\mathfrak{A}a}{(2n+3)(2n+4)}, \mathfrak{C} = \frac{\mathfrak{B}a}{(3n+5)(3n+6)}$$

Ponatur $ax^{n+2} = f$ brevitatis gratia, erit

$$t = 1 + \frac{f}{(n+1)(n+2)} + \frac{f^2}{(n+1)(n+2)(2n+3)(2n+4)} + \frac{f^3}{(n+1)(n+2)(2n+3)(2n+4)(3n+5)(3n+6)} + \text{etc.}$$

Huius ergo seriei summatio pendet a constructione aequationis

$$ax^n dx = dy + y^2 dx.$$

1) Vide *Institutionum calculi integralis* vol. II § 955, 1068--1080; *Opera* 253 ff. Vide quoque p. 12 et notam 2 p. 3.

Sed quo haec series, quippe quae nimis est generalis, aliquanto magis determinetur, et determinatio litterarum arbitraryrum facilius efficiatur, ponamus formulam $PRdz$ initio assumptam

$$P = \frac{1}{(1 + bz^\mu)^r} \text{ et } Q = \frac{z^\mu}{1 + bz^\mu}.$$

ergo

$$\int \frac{dz}{(1 + bz^\mu)^r}, \int P Q dz = \int \frac{z^\mu dz}{(1 + bz^\mu)^{r+1}} \text{ et } \int P Q^2 dz = \int \frac{z^{2\mu} dz}{(1 + bz^\mu)^{r+2}} \text{ etc.}$$

ut autem haec omnia integralia ad primum $\int \frac{dz}{(1 + bz^\mu)^r}$ reduci; est generaliter

$$\frac{z^{\theta\mu} dz}{(1 + bz^\mu)^{r+\theta}} = \frac{(\theta + 1)\mu + 1}{b\mu(r + \theta + 1)} \int \frac{z^{(\theta + 1)\mu} dz}{(1 + bz^\mu)^{r+\theta+1}} - \frac{1}{b\mu(r + \theta + 1)} \frac{z^{(\theta + 1)\mu+1}}{(1 + bz^\mu)^{r+\theta+1}}.$$

ob rem erit

$$\int \frac{z^\mu dz}{(1 + bz^\mu)^{r+1}} = \frac{1}{b\mu r} \int \frac{dz}{(1 + bz^\mu)^r} - \frac{1 + z}{b\mu r(1 + bz^\mu)^r},$$

$$\int \frac{z^{2\mu} dz}{(1 + bz^\mu)^{r+2}} = \frac{(\mu + 1)z}{b^2\mu^2 r(r + 1)(1 + bz^\mu)^r} - \frac{1 + z^{\mu+1}}{b\mu(r + 1)(1 + bz^\mu)^{r+1}} \text{ etc.}$$

ut ergo h eiusmodi esse quantitas, ut loco z substituta [§ 4] faciat

$$\frac{z^{\mu\theta+1}}{(1 + bz^\mu)^{r+\theta}} = 0.$$

vero poterit esse $h = 0$, quia tunc plerumque simul quantitas $\int \frac{dz}{(1 + bz^\mu)^r}$ scietur. Comparatis iam his reductionibus cum supra assumptis, determinetur litterae $\alpha, \beta, \gamma, \delta$ etc. Erit scilicet

$$\alpha = \frac{1}{b\mu r}, \beta = \frac{\mu + 1}{b\mu(r + 1)}, \gamma = \frac{2\mu + 1}{b\mu(r + 2)} \text{ etc.}$$

factum ex duobus factoribus, habere oportere. Quo aut

$$1 + AgQ + ABg^2Q^2 + ABCg^3Q^3 + \text{etc.}$$

possit summari, facio

$$A = \frac{1}{\pi(\pi + \varrho)}, B = \frac{1}{(\pi + 2\varrho)(\pi + 3\varrho)}, C = \frac{1}{(\pi + 4\varrho)(\pi + 5\varrho)}, \text{etc.}$$

atque tum series ope methodi meae universalis serie summari. Pono primo brevitatis gratia $gQ = q^2$, erit

$$R = 1 + \frac{q^2}{\pi(\pi + \varrho)} + \frac{q^4}{\pi(\pi + \varrho)(\pi + 2\varrho)(\pi + 3\varrho)} + \text{etc.}$$

facioque $R - 1 = S$, erit

$$S = \frac{q^2}{\pi(\pi + \varrho)} + \frac{q^4}{\pi(\pi + \varrho)(\pi + 2\varrho)(\pi + 3\varrho)} + \text{etc.}$$

Multiplico nunc ubique per $\varrho q^{\frac{\pi-\varrho}{\varrho}}$ sumoque differentialia, erit

$$\varrho \frac{d(q^{\frac{\pi-\varrho}{\varrho}} S)}{dq} = \frac{\pi}{\pi} + \frac{q^{\frac{\pi+2\varrho}{\varrho}}}{\pi(\pi + \varrho)(\pi + 2\varrho)} + \text{etc.}$$

Iam per ϱ multiplico sumoque denovo differentialia per ϱ prodibit

$$\begin{aligned} \frac{\varrho^2 d d(q^{\frac{\pi-\varrho}{\varrho}} S)}{d q^2} &= q^{\frac{\pi-\varrho}{\varrho}} + \frac{q^{\frac{\pi+\varrho}{\varrho}}}{\pi(\pi + \varrho)} + \text{etc.} \\ &= q^{\frac{\pi-\varrho}{\varrho}} + q^{\frac{\pi-\varrho}{\varrho}} \left(\frac{q^2}{\pi(\pi + \varrho)} + \frac{q^4}{\pi(\pi + \varrho)(\pi + 2\varrho)(\pi + 3\varrho)} + \text{etc.} \right) \end{aligned}$$

Habebimus ergo restituto S loco seriei

$$\frac{q^2}{\pi(\pi + \varrho)} + \text{etc.}$$

hanc aequationem

$$\varrho^3 d d(q^{\frac{\pi-\varrho}{\varrho}} S) = q^{\frac{\pi-\varrho}{\varrho}} d q^2 + q^{\frac{\pi-\varrho}{\varrho}} S d q^2 + \text{etc.}$$

$$\rho^2 ddT = q^{\frac{n-p}{e}} dq^2 + Tdq^2,$$

9. Ad hanc aequationem integrandam pono $T = rs$, erit

$$ddT = rdds + 2drds + sddr,$$

his substitutis habetur

$$\rho^2 rdds + 2\rho^2 drds + \rho^2 sddr = q^{\frac{n-p}{e}} dq^2 + rsdq^2,$$

haec in duas aequationes discerpatur,

$$\rho^2 rdds = rsdq^2,$$

$$2\rho^2 drds + \rho^2 sddr = q^{\frac{n-p}{e}} dq^2.$$

primam prior per r divisa abit in hanc $\rho^2 dds = sdq^2$, quae per ds multiplicata dabitur hanc

$$\rho^2 dsdds = sdsdq^2,$$

hanc integralis est

$$\rho^2 ds^2 = s^2 dq^2,$$

hanc $\rho ds = sdq$, quae denuo integrata dabit

$$\rho ls = q \text{ atque } s = \frac{q}{c^e}.$$

constante c numerum, cuius logarithmus est 1. Invento itaque s assumamus hanc aequationem

$$2\rho^2 drds + \rho^2 sddr = q^{\frac{n-p}{e}} dq^2,$$

in qua substituto loco s valore invento $\frac{q}{c^e}$ abit in istam

$$2\rho c^e dqdr + \rho^2 c^e ddr = q^{\frac{n-p}{e}} dq^2.$$

hanc

$$dr = v dq, \text{ erit } ddr = dv dq$$

$$2 \varrho c^e v dq + \varrho^2 c^e dv = q^{\frac{q}{e}} dq,$$

quam multiplico per $c^{\frac{q}{e}}$, ut prodeat

$$2 \varrho c^{\frac{2q}{e}} v dq + \varrho^2 c^e dv = c^{\frac{q}{e}} q^{\frac{q-e}{e}} dq,$$

cuius integralis est

$$\varrho^2 c^{\frac{2q}{e}} v = \int c^{\frac{q}{e}} q^{\frac{q-e}{e}} dq.$$

Fit igitur

$$v = \frac{1}{\varrho^2} c^{\frac{q}{e}} \int c^{\frac{q}{e}} q^{\frac{q-e}{e}} dq,$$

et

$$\int v dq \text{ seu } r = \frac{1}{\varrho^2} \int c^{\frac{q}{e}} dq \int c^{\frac{q}{e}} q^{\frac{q-e}{e}} dq.$$

Erit ergo

$$rs = T = \frac{1}{\varrho^2} c^{\frac{q}{e}} \int c^{\frac{q}{e}} dq \int c^{\frac{q}{e}} q^{\frac{q-e}{e}} dq$$

et

$$S = \frac{1}{\varrho^2} c^{\frac{q}{e}} q^{\frac{q-e}{e}} \int c^{\frac{q}{e}} dq \int c^{\frac{q}{e}} q^{\frac{q-e}{e}} dq.$$

10. Quoniam in hac forma inventa duplex involvitur integrandum est eas ita institui debere, ut tam S quam $\frac{dS}{dq}$ fiant $= 0$, positum admodum ex serie, cui S est aequale, apparet. His observatis ha-

$$R = 1 + \frac{1}{\varrho^2} c^{\frac{q}{e}} q^{\frac{q-e}{e}} \int c^{\frac{q}{e}} dq \int c^{\frac{q}{e}} q^{\frac{q-e}{e}} dq.$$

Est vero $q = \sqrt{gQ}$, atque ob

$$Q = \frac{z^\mu}{1 + bz^\mu}, \text{ erit } q = \sqrt{\frac{gz^\mu}{1 + bz^\mu}}.$$

Dabitur igitur ex his $\int PR dz$ seu

$$\int \frac{R dz}{(1 + bz^\mu)^\nu}.$$

Quare si litteris π , ϱ , μ et ν tribuantur debiti valores in n , in propositionis propositae

$$ax^n dx = dy + y^2 dx$$

constructio.

quae positis loco $A, \alpha, B, \beta, C, \gamma$, etc. electis valoribus transmutatur in

$$1 + \frac{g}{b\mu r\pi(\pi + \varrho)} + \frac{(\mu + 1)g^2}{b^2\mu^2r(r + 1)\pi(\pi + \varrho)(\pi + 2\varrho)(\pi + 3\varrho)} + \text{etc.},$$

cuius haec est lex, ut terminus indicis $\theta + 1$ divisus per terminum indicis

$$= \frac{\varrho(1 + (\theta - 1)\mu)}{b\mu(r + \theta - 1)(\pi + (2\theta - 2)\varrho)(\pi + (2\theta - 1)\varrho)}.$$

In serie vero, quam § 6 ex aequatione proposita eliciimus, est similis quoque terminus indicis $\theta + 1$ per terminum indicis θ divisi

$$= \frac{f}{(\theta n + 2\theta - 1)(\theta n + 2\theta)}.$$

Quo igitur haec duae series congruant, oportet ut hi duo quoti sint inaequales. Fiat ergo primo

$$\frac{g}{b} = f \text{ seu } g = bf,$$

hoc posito debet esse

$$\frac{1}{(\theta n + 2\theta - 1)(\theta n + 2\theta)} = \frac{\theta\mu - \mu + 1}{(\mu r + \mu\theta - \mu)(\pi + 2\theta\varrho - 2\varrho)(\pi + 2\theta\varrho - \varrho)}.$$

Unde si aequatio secundum dimensiones ipsius θ ordinetur, et coefficientesque ipsius θ potentiae ponantur $= 0$, prodibunt quatuor aequationes ex quibus μ, r, π , et ϱ determinabuntur in n . Neque vero unica datur solutio sed sunt quatuor diversae quae ad nostrum institutum pertinent.

Prima dat $\mu = \frac{2n + 4}{3n + 4}, r = 1, \pi = n + 1$ et $\varrho = \frac{n + 2}{2}$.

Secunda dat $\mu = \frac{2n + 4}{n}, r = 1, \pi = \frac{n}{2}$ et $\varrho = \frac{n + 2}{2}$.

Tertia dat $\mu = 2, r = \frac{n + 1}{n + 2}, \pi = \frac{n + 2}{2}$ et $\varrho = \frac{n + 2}{2}$.

Quarta dat¹⁾ $\mu = \frac{2}{3}, r = \frac{n + 1}{n + 2}, \pi = n + 2$ et $\varrho = \frac{n + 2}{2}$.

1) Editio princeps: $\mu = \frac{1}{3}, \pi = (n + 2)\sqrt{2}, \varrho = \frac{n + 2}{\sqrt{2}}$.

$$\frac{z^{\mu\theta+1}}{(1+\frac{b}{bz^{\mu}})^{\nu+\theta}}$$

evanescere debeat facto $z = h$. Erit hoc quidem si $z = 0$, sed
 alius requiratur, facile apparet, id non evenire posse, nisi p
 quolibet igitur casu ipsius n talis eligenda est solutio, ut

$$\frac{z^{\mu\theta+1}}{(1+\frac{b}{bz^{\mu}})^{\nu+\theta}}$$

fiat $= 0$ posito $z = \infty$. Denotat hic autem θ numerum qu
 affirmativum non excepta cyphra, quamobrem et ν num
 numerus negativus, quia alioquin binominum $1 + bz^{\mu}$ in nu
 At μ tam affirmativum quam negativum numerum signifi
 duplex existit huius rei consideratio, prout fuerit μ vel af
 vel negativus. Sit primo μ numerus affirmativus $= +\lambda$, p

$$\frac{z^{\lambda\theta+1}}{(1+\frac{b}{bz^{\lambda}})^{\nu+\theta}}$$

fiat $= 0$, posito $z = \infty$, oportere maximum ipsius z expo
 natore, qui est $\lambda\nu + \lambda\theta$, maiorem esso eiusdem z exponente
 est $\lambda\theta + 1$. Erit igitur $\lambda\nu > 1$. Sin autem fuerit μ num
 $= -\lambda$, fiet

$$\frac{z^{-\lambda\theta+1}}{(1+\frac{b}{bz^{-\lambda}})^{\nu+\theta}} = \frac{z^{\lambda\nu+1}}{(z^{\lambda}+\frac{b}{z})^{\nu+\theta}},$$

quae quantitas ut fiat $= 0$ posito $z = \infty$, debebit esse

$$\lambda\nu + \lambda\theta > \lambda\nu + 1, \text{ seu } \lambda\theta > 1,$$

idquod in casu $\theta = 0$ fieri nequit. Quocirca μ nunquam e
 negativus. In prima igitur solutione, quia est $\nu = 1$, c
 $\frac{2n+4}{3n+4}$ numerus positivus, toties simul esso debobit num

excipiuntur igitur ii casus, quibus $\frac{2n+4}{3n+4}$ est 1 vel unitate

contineatur intra hos limites 0 et $-\frac{4}{3}$, prima solutio adhibe

solutione, quia iterum est $\nu = 1$, similiter excipiuntur casus

est unitate minor. Semper igitur hanc solutionem locum habebit
 tantum exceptis casibus, quando n continetur intra hos limites -4 et 0 .
 tertia solutione, quia μ iam est numerus positivus nempe $= 2$, debet tan
 $\frac{n+2}{2} + \frac{2}{2}$ esse numerus unitate maior. Hac igitur semper uti poterimus, n
 contineatur intra hos limites -2 et 0 ; quoties ergo secunda locum habet, t
 tertia poterit usurpari. In quarta denique solutione, quia μ quoque est num
 affirmativus, scilicet $\frac{2}{3}$), requiritur, ut $\frac{2n+2}{3n+6}$ sit numerus unitate maio
 quod accidit, quoties n continetur intra hos limites -2 et -4 . In his ig
 casibus quarta solutione uti conveniet. Ex quibus invicem comparatis
 videtur, semper hoc modo aequationis propositae constructionem exhi
 posse, nisi n contineatur intra hos angustos limites $-\frac{4}{3}$ et -2 .

13. Quo autem totum hoc negotium evidentius percipiatur, accom
 modo, quae haecenus tradita sunt, ad eam particularem, quo est $n = 2$
 aequae construenda sit haec aequatio

$$ax^2dx = dy + y^2dx.$$

pro hoc casu oligo solutionem tertiam, eritque propterea

$$\mu = 2, \nu = \frac{3}{4}, \pi = \rho = 2.$$

his valoribus substitutis habebitur

$$S = \frac{1}{4}c^2 \int c^{-q} dq \int c^{\frac{2}{3}} dq.$$

$$\text{Est vero } \int c^{\frac{2}{3}} dq = 2c^{\frac{2}{3}} + i, \text{ ergo}^2)$$

$$\int c^{-q} dq \int c^{\frac{2}{3}} dq = \int 2c^{\frac{2}{3}} dq + i \int c^{-q} dq = -c^{\frac{2}{3}} - ic^{-q} + k.$$

1) Editio princeps: $\frac{1}{3}$ loco $\frac{2}{3}$, $\frac{n+1}{3n+6}$ loco $\frac{2n+2}{3n+6}$ et infra $-\frac{5}{2}$ loco -1 . Correxit H. I.

2) Cuius formulae posterum membrum emendandum oportet. Habebitur

$$-1c^{-\frac{2}{3}} - ic^{-q} + k \quad \text{et in formulis sequentibus}$$

$$S = \frac{k}{4}c^{\frac{2}{3}} - \frac{i}{4}c^{-\frac{2}{3}} - 1, \quad k = 1 + i, \quad i = -2, \quad k = 2$$

$$S = \frac{\frac{q}{c^{\frac{2}{3}} + c^{-\frac{2}{3}}}}{2} - 1 \quad R = \frac{\frac{q}{c^{\frac{2}{3}} + c^{-\frac{2}{3}}}}{2}.$$

$$\int PRdz = \frac{1}{2} \int \frac{dz \left(c^{\frac{1}{2}} \sqrt{\frac{bz^2}{1+bz^2}} + c^{-\frac{1}{2}} \sqrt{\frac{bz^2}{1+bz^2}} \right)}{(1+bz^2)^{\frac{3}{4}}}$$

Correxit H. I.

Consequenter prodit

$$S = \frac{k}{4}c^{\frac{q}{2}} - \frac{i}{4}c^{\frac{-q}{2}} - \frac{1}{4}.$$

Quia iam posito $q = 0$ debet evanescere S , habebitur ista aeq

$$\frac{k}{4} - \frac{i}{4} - \frac{1}{4} = 0, \text{ seu } k = 1 + i.$$

Porro cum $\frac{dS}{dq}$ debeat esse $= 0$, si $q = 0$, proveniet $i + k = 0$.

$$dS = \frac{k}{8}c^{\frac{q}{2}}dq + \frac{i}{8}c^{\frac{-q}{2}}dq,$$

et idcirco facto $q = 0$, sit

$$\frac{dS}{dq} = \frac{k}{8} + \frac{i}{8} = 0.$$

Ex his igitur conditionibus invenitur $i = -\frac{1}{2}$, et $k = \frac{1}{2}$; quoniam

$$S = \frac{c^{\frac{q}{2}} + c^{\frac{-q}{2}}}{8} - \frac{1}{4}, \text{ atque } R = \frac{3}{4} + \frac{c^{\frac{q}{2}} + c^{\frac{-q}{2}}}{8}.$$

Quoniam vero est $\mu = 2$ et $g = bf$, crit

$$q = \sqrt{\frac{bfz^2}{1+bz^2}}, \text{ adeoque } R = \frac{3}{4} + \frac{1}{8}c^{\frac{1}{2}}\sqrt{\frac{bfz^2}{1+bz^2}} + \frac{1}{8}c^{\frac{-1}{2}}\sqrt{\frac{bfz^2}{1+bz^2}}.$$

Consequenter reperitur

$$\int PRdz = \frac{3}{4}\int \frac{dz}{(1+bz^2)^{\frac{3}{2}}} + \frac{1}{8}\int \frac{dz(c^{\frac{1}{2}}\sqrt{\frac{bfz^2}{1+bz^2}} + c^{\frac{-1}{2}}\sqrt{\frac{bfz^2}{1+bz^2}})}{(1+bz^2)^{\frac{3}{2}}}.$$

Quod integrale ita capiatur, ut posito $z = 0$ ipsum fiat $= 0$, quo $z = \infty$, et prodibit quantitas, quae ut functio ipsius f potest esse deinde f variabilis, cuiusque loco ponatur ax^4 , crit ista functio per (vide §6). Atque invento hoc t crit $y = \frac{dt}{tdx}$, qui est verus valor aequatione proposita

$$ax^2dx = dy + y^2dx.$$

modo n non continetur intra hos limites 0 et -2 . Uti enim poterimus ratione tertia, in qua sit

$$\mu = 2, \quad \nu = \frac{n+1}{n+2}, \quad \pi = \rho = \frac{n+2}{2}.$$

igitur

$$S = \frac{1}{\rho^2} c^{\frac{q}{2}} \int c^{\frac{-2q}{2}} dq \int c^{\frac{q}{2}} dq.$$

ratione simili quo supra modo instituta, reperitur¹⁾

$$S = \frac{k}{\rho^2} c^{\frac{q}{2}} - \frac{i}{\rho^2} c^{\frac{-q}{2}} - \frac{1}{\rho^2},$$

et k ex his aequationibus debent definiri $k = 1 + i$, et $k + i = 0$, est ergo

ante $i = -\frac{1}{2}$ et $k = \frac{1}{2}$. Quapropter est

$$S = \frac{1}{2\rho^2} c^{\frac{q}{2}} + \frac{1}{2\rho^2} c^{\frac{-q}{2}} - \frac{1}{\rho^2} \text{ atque } R = 1 - \frac{1}{\rho^2} + \frac{1}{2\rho^2} c^{\frac{q}{2}} + \frac{1}{2\rho^2} c^{\frac{-q}{2}}$$

posito loco ρ valore $\frac{n+2}{2}$ habebitur

$$R = \frac{n(n+4) + 2c^{\frac{2q}{n+2}} + 2c^{\frac{-2q}{n+2}}}{(n+2)^2}.$$

vero ut ante

$$q = V \frac{b/z^2}{1+bz^2}, \text{ at } Pdz = \frac{dz}{(1+bz^2)^{\frac{n+1}{n+2}}}$$

¹⁾ In hac formula et in formulis sequentibus ρ^2 supprimendum est. Virto notam p. 20. bitur

$$S = \frac{c^{\frac{q}{2}}}{2} + \frac{c^{\frac{-q}{2}}}{2} - 1, \quad R = \frac{c^{\frac{q}{2}}}{2} + \frac{c^{\frac{-q}{2}}}{2}, \quad R = \frac{c^{\frac{2q}{n+2}}}{2} + \frac{c^{\frac{-2q}{n+2}}}{2}$$

$$\int P R dz = \int \frac{dz}{2(1+bz^2)^{\frac{n+1}{n+2}}} \left(c^{\frac{2q}{n+2}} + c^{\frac{-2q}{n+2}} \right)$$

Correxit H. D.

$$\int \frac{f(z) dz}{(n+2)^2} \int \frac{f(z) dz}{(1+bz^2)^{n+2}}$$

ubi loco $\int \frac{bfz^2}{1+bz^2}$ relinquo g . Integrals huius $PRdz$ ita capiatur
 $z = 0$ ipsum evanescat, quo facto ponatur $z = \infty$, denotetur
 provenit, si tantum

$$\int \frac{dz}{(1+bz^2)^{\frac{n+1}{2}}}$$

hoc modo integretur, ut fiat $= 0$ posito $z = 0$, et postmodum po-
 Tum ergo erit integrale ipsius $PRdz$ praescripto modo acceptum
 mus Z § 4 functio ipsius f . Aequale id autem erat positum quantitas
 seriem

$$1 + Aag + ABa\beta g^2 + \text{etc.}$$

multiplicatae, quae series in sequentem est transmutata

$$1 + \frac{f}{(n+1)(n+2)} + \frac{f^2}{(n+1)(n+2)(2n+3)(2n+4)} + \dots$$

cuius summa est t , vide § 6, ubi f designat ax^{n+2} . Erit ergo $Z =$
 est quantitas constans, quia in ea non inest f adeoque nec x . P

$$t = \frac{Z}{H}, \text{ at est } y = \frac{dt}{tdx};$$

ergo pro aequatione proposita

$$ax^ndx = dy + y^2dx$$

prodit $y = \frac{dZ}{Zdx}$. Ad illam igitur aequationem construendam
 regulam: Integretur haec formula¹⁾

$$\frac{1}{(n+2)^3} - \frac{dz}{(1+bz^2)^{\frac{n+1}{2}}} \left(n(n+4) + 2c^{\frac{2}{n+2}} V \frac{bfz^2}{1+bz^2} + 2c^{\frac{-2}{n+2}} V \right)$$

1) Loco huius formulae substituantur:

$$\frac{dz}{(1+bz^2)^{\frac{n+1}{2}}} \left(c^{\frac{2}{n+2}} V \frac{bfz^2}{1+bz^2} + c^{\frac{-2}{n+2}} V \frac{bfz^2}{1+bz^2} \right)$$

Vide notam 1 p. 31.

et post integrationem debeat fieri $z = \infty$, is loco z substituat $1 - \frac{u}{1-u}$ et integrationem ponatur $u = 1$, quo facto pro Z idem prodibit valor, qui a quavis autem analytica pro Z expressio obtineri non potest, quando forma non est integrabilis, tamen per quadraturas vel rectificationes valor ipse construere poterit.

15. Quanquam autem in hac constructione ii casus excluduntur, in quibus continetur intra limites -2 et 0 , nihilo tamen minus haec solutio pro multis casibus est habenda. Nam quia, si aequatio potest resolvi in casu $n = m$, resolutio quoque habetur in casu $n = m + 4$, ut constat¹⁾ ex iis, quae de casibus parabilibus sunt detecta, perspicuum est, si m sit numerus intra limites -2 et 0 contentus, foro $m + 4$ intra terminos -2 et $+4$ comprehensum, adeo solutio nostra contineri. Quamobrem si occurrat casus, quo n continetur intra 0 et -2 , hic statim reducat ad alium per dictam theorema, qui intra -2 et $+4$ contineatur, huiusque constructio erit in promptu.

16. In formula differentiali § 14 erant observo, quoties habuerit $\frac{2}{2k+1}$ huiusmodi formam $k + \frac{1}{2}$, ubi k numerum integrum affirmativum denotat, hanc formulam posse integrari (§ 17), et hanc ob rem valorem ipsius y exhiberi. His igitur in casibus valor ipsius y quoque poterit definitur aequatio integrari. Fiet tunc autem $n = \frac{4k}{2k+1}$, quoties ergo n talem habuerit formam, aequatio

$$ax^n dx = dy + y^2 dx$$

integrationem admittet. Deinde quia casus, si $n = \frac{-m}{m+1}$ vel $n = -m$ reduci potest ad casum $n = m$, integrabilis etiam erit aequatio, si

$$n = \frac{-4k}{2k+1} \text{ vel } \frac{-4k-4}{2k+1}$$

1) Vido p. 18 huius voluminis et *Institutionum calculi integralis* vol. I, § 430—441 et vol. II, § 35—966; cf. quoque § 831—841 et § 940—943; *LEONHARDI EULERI Opera omnia*, series I, vol. III, p. 111.

denotant a et b constantes, u variabilem, z functionem
 integrabiles vel separabiles, ab aliis iam eruti, ubi videre licet in
 mentariis A. 1726.

17. Esse autem aequationem integrabilem, quoties sit

$$\frac{n+1}{n+2} = k + \frac{1}{2},$$

hoc modo ostendo. Pono

$$\frac{bz^2}{1+bz^2} = u^2;$$

erit

$$z = \frac{u}{\sqrt{b(1-u^2)}} \quad 1+bz^2 = \frac{1}{1-u^2}$$

ideoque

$$dz = -\frac{du}{(1-u^2)^{\frac{3}{2}}\sqrt{b}}.$$

Fiet igitur

$$\frac{dz}{(1+bz^2)^{\frac{n+1}{n+2}}} = \frac{du}{\sqrt{b}}(1-u^2)^{k-1}.$$

Hanc ob rem formula § 14 integranda transformabitur in hanc

$$\frac{1}{(n+2)^2\sqrt{b}} \left(n(n+4)du(1-u^2)^{k-1} + 2c^{\frac{2n\sqrt{b}}{n+2}} du(1-u^2)^{\frac{n+2}{2}} \right. \\ \left. + 2c^{\frac{-2n\sqrt{b}}{n+2}} du(1-u^2)^{k-1} \right),$$

quae, ut facile perspicitur, re ipsa integrari potest, quoties k
 integer affirmativus²⁾. Atque hinc non parum praestantiae a
 huius meae methodo, quae tam sit facilis et perspicua, ut casus e
 re ipsa integrationem vel separationem admittunt, uno obtutu

1) Loco huius formulae substituitur

$$\frac{1}{2\sqrt{b}} \left(c^{\frac{2n\sqrt{b}}{n+2}} du(1-u^2)^{k-1} + c^{\frac{-2n\sqrt{b}}{n+2}} du(1-u^2)^{k-1} \right).$$

Vide notam 1 p. 32.

2) Cf. Commentationem 70 § 14, huius voluminis p. 161.

in mane

$$\frac{1}{2\sqrt{b}}(e^{-\sqrt{b}f}du + e^{\sqrt{b}f}du),$$

integralis est

$$\frac{1}{2\sqrt{b}f}(e^{\sqrt{b}f} - e^{-\sqrt{b}f}).$$

antem non adicio, quia posito $z = 0$, seu quod eodem recidit $u = 0$, integrale iam evanescit. Fiat nunc $z = \infty$ seu in nostro casu $u = 1$ et per ax^{-2} loco f , habebitur

$$Z = \frac{x}{2\sqrt{ab}} \left(e^{\frac{\sqrt{a}}{x}} - e^{-\frac{\sqrt{a}}{x}} \right).$$

venio crit, ut iam est ostensum, $y = \frac{dZ}{Zdx}$. Differentiatio igitur Z et differentialis per Zdx diviso prodibit

$$y = \frac{1}{x} + \frac{\sqrt{a}}{x^2} \left(\frac{e^{\frac{\sqrt{a}}{x}} + 1}{e^{\frac{\sqrt{a}}{x}} - 1} \right) \text{ sive } \frac{2\sqrt{a}}{x} = \frac{\frac{xy}{x^2} - x - \sqrt{a}}{\frac{xy}{x^2} - x + \sqrt{a}},$$

aequatio est integralis huius differentialis

$$ax^{-4}dx = dy + y^2dx.$$

simili modo pro reliquis casibus, qui separationem admittunt, aequationes integrales inveniuntur.

1. Curvas eiusdem generis hic voco tales curvas differunt nisi ratione lineae cuiusdam constantis, quae assumens eas curvas determinat. Linea haec constantis modulus est vocatus, ab aliis parametor: quia autor ambiguitatem creare potest, moduli vocabulum retinere lineam constans et invariabilis, dum una infinitarum determinatur; varios autem habet valores et ideo varias curvas refertur. Sic si in aequatione $y^2 = ax$ sumamus variabilitatem ipsius a innumerabiles oriuntur para-
positae et communem verticem habentes.

2. Infinitae igitur curvae eiusdem generis describuntur, quam modulus qui nobis semper littera a exprimitur. Huic enim modulo, si successive alii atque alii valores continuo alias dabit curvas, quae omnes in una aequationem hanc modulum continentem cum HERMANNI binus; in qua igitur praeter alias constantes et eius

1) Iac. Hermann (1678—1733), *scholiasma de trajectoriis duarum occurrentibus*. Acta erud. 1717 p. 348: „per modulum hic intelligo lineam cuiusque curvae secundum est constans, sed in diversis curvis eiusdem generis. G.W. Leibniz, *De linea ex lineis numero infinitis ordinatim ductis*. Acta erud. 1692 p. 168: „parametri seu rectae magnitudinis constantis aequationis pro ipsa calculum ingredientis, quae per a , b etc. designatur.

modularem invenire. Nam sit²⁾ $z = \int Pdx$, ubi P in a , z et x quomodocumque
 etur, seu $dz = Pdx$, in qua aequatione a ut constans consideratur; inte-
 tur aequationem modularem haberi, si integralis aequationis $dz = P$
 enuo differentietur, posito etiam a variabili. Sed cum integrationem perfice-
 on liceat, eiusmodi methodus desideratur, qua differentialis aequatio, quae
 odiret, si integralis de novo differentietur posita etiam a variabili, inveniri
 ossit.

4. Ad construendas quidem et cognoscendas curvas aequatio $dz = Pdx$ sufficit.
 Nam dato ipsi modulo a certo valore constructur aequatio $dz = Pdx$.
 to facto habebitur una curvarum infinitarum, eodemque modo aliae reperi-
 entur aliis ponendis valoribus loco a . Sed si in his curvis certa puncta debe-
 signari prout problema aliquod postulat, talis aequatio $z = \int Pdx$ non sufficit
 sed requiritur aequatio a signis summatoriis libera, in qua si non algebraica,
 etiam differentialia ipsius a insint. Ex data igitur aequatione differentia-
 li pro unica curva $dz = Pdx$, in qua a ut constans consideratur, magis
 oportet aequationem differentialem, in qua et a sit variabilis, hanc inveniri
 it modularis. Haec vero modulis interdum erit differentialis primi gradus
 interdum secundi et altioris, interdum etiam penitus non poterit inveniri.

5. Quo igitur methodum tradam, qua ex aequatione differentialem
 $dz = Pdx$, in qua a est constans, modularis possit inveniri, quae a ut variabilis
 lem contineat; pono primo P esse functionem ipsarum a et x tantum,

1) Commoditatis causa et ad posteriorem huius doctrinae usum, EULERUS in hac Commentatione
 cepta fortasse § 37) nihil aliud considerat nisi algebraicas ipsorum x , z et a functiones vel integ-
 rationum algebraicarum unius variabilis x . Vido § 10, 11, 18, 19, 20, 27, 31. Vido quoque Com-
 mentationem 45 § 3, 4, 5. Attamen in hac altera Commentatione EULERUS omnis generis functi-
 ones recipit. H. J.

2) Integrals hae $\int Pdx$ erit, in iis quas sequuntur, functio ipsarum x , z et a ita determinata
 anescat posito $x = 0$, vel $x = x_0$, x_0 non pendente ab a . Vido Institutionum calculi integralis vo-
 l. 1017. H. J.

6. Ad inveniendum autem valorem ipsius Q sequi
Quantitas A ex duabus variabilibus t et u utcumque com-
posito t constante hocque differentiale denuo differentietur
variabili, idem resultat ac si inverso ordine A primo dif-
ferentietur u posito t constante hocque differentiale denuo differentietur posito t cons-

$$A = \sqrt{(t^2 + nu^2)},$$

differentietur posito t constante, habebitur

$$\frac{n u d u}{\sqrt{(t^2 + n u^2)}}.$$

Hoc denuo differentietur posito u constante et prodibit

$$\frac{-n t u d t d u}{(t^2 + n u^2)^{\frac{3}{2}}}.$$

Iam ordine inverso differentietur $\sqrt{(t^2 + nu^2)}$ posito
 differentiale

$$\frac{t d t}{\sqrt{(t^2 + n u^2)}},$$

quod denuo differentiatum posito t constante dabit

$$\frac{-n t u d t d u}{(t^2 + n u^2)^{\frac{3}{2}}},$$

id quod congruit cum prius invento. Atque similis co-
 aliis exemplis cernitur.

7. Quamvis autem huius theorematis veritatem
 ciant, demonstrationem tamen sequentem adiciam

$+ dt$ loco t et $u + du$ loco u mittetur A in D . Ex his perspicuum est B scribatur $u + du$ loco u , provenire D ; similique modo si in C ponatur $t + dt$ loco t proditurum quoque D . His praemissis si differentietur A posito $u + du$ loco u abitur A in C , differentiale est $C - A$. Si porro in $C - A$ ponatur $t + dt$ loco t prodibit $D - A$, quare differentiale erit

$$D - B - C + A.$$

verso nunc ordine posito $t + dt$ loco t in A habebitur B , eritque differentiale $B - A$ posito tantum t variabili $B - A$. Hoc differentiale posito $u + du$ loco u abitur in $D - C$, quare eius differentiale erit

$$D - B - C + A,$$

quod congruit cum differentiali priori operatione invento. Q. E. D.

8. Istud autem theorema hoc modo inservit ad valorem ipsius Q determinandum. Cum P et Q sint functiones ipsarum a et x , sit

$$dP = Adx + Bda \text{ et } dQ = Cdx + Dda,$$

que z cum sit $= \int Pdx$, erit quoque functio ipsarum a et x , positum autem

$$dz = Pdx + Qda,$$

si secundum theorema differentietur z posito x constante eritque differentiale Qda , hoc porro differentiatum posito a constante dabit $Cdadx$. Alia operatione differentiale ipsius z posito primo a constante est Pdx , huius differentiale posito x constante est $Bdadx$. Quare vi theorematis aequalia habent $Cdadx$ et $Bdadx$, ex quo fit $C = B$. Datur autem B ex P ; differentiale P posito x constante divisum per da dat B . Cum igitur sit

$$dQ = Bdx + Dda,$$

erit $Q = \int Bdx$, si in hac integratione a ut constans consideretur²⁾.

1) Vido *Institutionum calculi differentialis* vol. I, § 226—240. LEONHARDI EULERI *Opera omnia*, series I, vol. 10.

2) Vido L. EULERI *Commentationem* 45, huius voluminis p. 57. Cf. *Institutiones calculi integralis* vol. I, § 457; vol. II § 1016—1057. LEONHARDI EULERI *Opera omnia*, series I, vol. 11.

existente

$$dP = Adx + Bda.$$

Si igitur Bdx integrari poterit, desiderata habebitur aequatio modularis, si Bdx integrari non potest, aequatio inutilis est haec aequatio modularis, utraque enim involvit integrationem differentialis, in qua non potest considerari, id quod est contra naturam aequationis modularis, a aequae variabile esse debet ac x et z .

10. Quando autem Bdx integrationem non potest, aequatio inventa ut inutilis omnino est negligenda. Nunc si Bdx pendeat a $\int Pdx$, aequatio modularis poterit exhiberi.

$$\int Bdx = a \int Pdx + K$$

existente K functione ipsarum a et x algebraica, erit ob

$$\int Bdx = az + K$$

et

$$dz = Pdx + azda + Kda,$$

quae aequatio revera erit modularis. Quoties igitur Bdx integrari vel ad integrationem ipsius Pdx deduci, aequatio modularis, quae erit differentialis primi gradus. At si Pdx integrari non potest, quidem opus est, sed $z = \int Pdx$ erit simul aequatio modularis.

11. Si autem $\int Bdx$ neque algebraice exhiberi non potest, dispiendum est, num $\int Bdx$ ad integrationem ipsius Pdx quo a non inest, possit reduci. Tale enim integrale, in quo a non inest, aequationem modulare, cum si libuerit per differentiationem, eodem iure, si $\int Pdx$ reduci poterit ad aliud integrale, nequidem hac ipsius Q determinatione opus est, sed aequationem modulare, ut si sit

$$\int Pdx = h \int Kdx$$

$$dz = \frac{zdh}{h} + Khdx.$$

Si autem haec omnia nullum inveniunt locum, indicio est, aqua-
modularem primi gradus differentialem non dari. Quamobrem in
gradus differentialibus quaeri debet. Ad hoc differentio denuo
onem

$$dz = Pdx + d\int Bdx.$$

ntem

$$dB = Edx + Fda,$$

to erit ipsius $\int Bdx$ differentiale

$$Bdx + da\int Fdx.$$

ntiatione igitur peracta et loco $\int Bdx$ eius valore ex eadem aequatione

$$\frac{dz}{da} = \frac{Pdx}{da} \text{ posito, habebitur}$$

$$Pdz = Pddx + dPdx + \frac{dzdda}{da} + \frac{Pdxdda}{da} + Bdadx + da^2\int Fdx.$$

itur

$$\int Fdx = \frac{ddz}{da^2} + \frac{dzdda}{da^3} + \frac{Pddx}{da^2} + \frac{dPdx}{da^2} + \frac{Pdxdda}{da^3} + \frac{Bdx}{da}.$$

ntem sit $\int Bdx = \frac{dz}{da} + \frac{Pdx}{da}$ et $\int Pdx = z$, si $\int Fdx$ reduci poterit ad
alia $\int Bdx$ et $\int Pdx$ vel si reipsa poterit integrari, habebitur aequatio
aris, quae erit differentialis secundi gradus. Ut si fuerit

$$\int Fdx = \alpha\int Bdx + \beta\int Pdx + K,$$

α et β utcumque per a et constantes, et K per a et x et constantes, erit
io modularis haec

$$\frac{daddz}{da^3} + \frac{dzdda}{da^3} + \frac{Pdadddx}{da^3} + \frac{Pdxdda}{da^3} + \frac{dPdadx}{da^3} + \frac{Bdx}{da} =$$

$$\frac{\alpha dz + \alpha Pdx}{da} + \beta z + K.$$

et F ex dato P facile reperiuntur.

13. Si $\int Fdx$, quod autem rarissime evenit, vel non amplectatur a , vel ad aliud possit reduci, in quo a non insit, aequationis differentialis secundi gradus pro legitima modulari poterit haberi. Quia omnia nondum succedant, adhuc differentiatio est instituenda, differentiale ipsius $\int Fdx$ erit

$$Fdx + da \int Hdx$$

posito

$$dF = Gdx + Hda.$$

Quo facto videndum est, vel an $\int Hdx$ re ipsa possit exhiberi, vel praecedentibus $\int Fdx$, $\int Bdx$ et $\int Pdx$, vel an possit ex signis a eliminari. Quorum si quod obtigerit, habebitur aequatio modularis tertii gradus; sin vero nullum locum habuerit, continuanda differentiatio simili modo, donec signa summatoria potuerint eliminari.

14. His generalibus praemissis ad specialia accedo, easque quibus functio P quodammodo determinatur. Sit igitur P functio tantum, a prorsus non involvens, quam littera X designabo, erit $z = \int Pdx$ quae quidem aequatio quia non continet a , ad unicam videtur curvam, neque ad modularem praebendam apta esse. Sed cum in integram constantem addere liceat, poterit esse

$$z = \int Xdx + na$$

seu differentiendo

$$dz = Xdx + nda,$$

quae est vera aequatio modularis. Eadem aequatio prodiit si regulam X differentiassem posito x constante, unde prodit $B = \frac{dP}{da}$ constanti, orta igitur esset aequatio modularis

$$dz = Xdx + nda,$$

eius loco potius integralis

$$z = \int Xdx + na$$

usurpatur.

15. Sit nunc $P = AX$, existente A functione ipsius a tantum. Cum igitur sit $z = \int Pdx$, erit $z = \int AXdx$ non quia in a ut constans debet considerari, $z = A \int Xdx$. Quae aequatio si differentialis

1. poni potest ipse modulus a , nam loco moduli eius functio quaecunque iure pro modulo haberi potest.

6. Sit $P = A + X$ litteris A et X eisdem ut ante retinentibus valores. Ergo

$$dz = Adx + Xdx$$

$z = Ax + \int Xdx$, quae aequatio iam est modularis, quia modulus A est in signo summatorio involutus. Si quem autem $\int Xdx$ offendat, differentialem aequationem

$$dz = Adx + x dA + Xdx$$

modulari habere potest.

7. Simili ratione modulare aequationem invenire licet, si fuerit

$$P = AX + BY + CZ + \text{etc.},$$

B, C etc. sunt functiones quaecunque ipsius moduli a et X, Y, Z etc. functiones quaecunque ipsius x et constantium excepta a . Namque ob

$$dz = AXdx + BYdx + CZdx + \text{etc.}$$

$$z = A \int Xdx + B \int Ydx + C \int Zdx + \text{etc.},$$

simul est modularis, cum modulus a nusquam post signum summatorium occurrat.

8. Sit $P = (A + X)^n$ seu $z = \int dx (A + X)^n$. Differentiale ipsius P respectu x constante est $n(A + X)^{n-1}dA$, id quod per da divisum dat superiorem in B (vid. § 8). Erit igitur

$$dz = (A + X)^n dx + n dA \int (A + X)^{n-1} dx$$

$$\int dx (A + X)^{n-1} = \frac{dz - (A + X)^n dx}{n dA}.$$

igitur sit

$$\int dx (A + X)^n = z,$$

etiam exprimi poterit, habebitur quod quaeritur. Si neutrum
differentiatio est instituenda. Est autem differentiale ipsius

$$dx (A + X)^{n-1} = (n-1) dA \int (A + X)^{n-2} dx = \text{Diff.}$$

Erit itaque

$$\int dx (A + X)^{n-2} = \frac{1}{(n-1)dA} \text{Diff.} \frac{dz - (A + X)^n dx}{ndA}$$

Quare videndum est, an $\int dx (A + X)^{n-2}$ possit vel inter
integralia reduci.

19. Si n fuerit numerus integer affirmativus, aequatio
algebraica. Nam $(A + X)^n$ potest in terminos numero finitus
quisque in dx ductus integrari potest, ita ut modulus a in si-
non ingrediatur. Erit autem aequatio modularis haec

$$z = A^n x + \frac{n}{1} A^{n-1} \int X dx + \frac{n(n-1)}{1 \cdot 2} A^{n-2} \int X^2 dx$$

Examinandum igitur restat, quibus casibus, si n non fuerit
affirmativus, supra memoratae conditiones locum habeant.

20. Sit primo $X = bx^m$, ubi b etiam ab a pendere potest.
 $z = \int (A + bx^m)^n dx$. Haec formula primo ipsa est in
designante i numerum quemcunque affirmativum integrum
 $m = \frac{-1}{n+1}$. His igitur casibus aequatio modularis fit algebraica
ubi b ab a non pendere potest, illa quidem aequatio in
mittit sed sequens

$$dz = \left(A + bx^{\frac{-1}{n}} \right)^n dx + ndA \int dx \left(A + bx^{\frac{-1}{n}} \right)^{n-1}$$

evadit integrabilis fitque aequatio modularis differentialis

1) Si litterae i valores negativi attribuuntur, integrale terminis
Aequatio modularis dicitur iis tantum casibus, quibus integrale algebraicum

$$z = \int x^m dx (A + bx^k)^n.$$

et enim

$$dz = x^m dx (A + bx^k)^n + ndA \int x^m dx (A + bx^k)^{n-1}.$$

est

$$\int x^m dx (A + bx^k)^n = \frac{x^{m+1}(A + bx^k)^n}{m + nk + 1} + \frac{nkA}{m + nk + 1} \int x^m dx (A + bx^k)^{n-1}.$$

1

$$\int x^m dx (A + bx^k)^{n-1} = \frac{(m + nk + 1)z}{nkA} - \frac{x^{m+1}(A + bx^k)^n}{nkA}.$$

consequenter habebitur aequatio modularis haec

$$Akdz = (A + bx^k)^n (Akx^m dx - x^{m+1}dA) + (m + nk + 1)z dA.$$

nili modo modularis esset inventa, si fuisset

$$z = B \int x^m dx (A + bx^k)^n,$$

a enim non prodidisset differentia, nisi quod loco z scribi debuisset $\frac{z}{B}$ et

$\frac{Bdz - zdB}{B^2}$, si quidem B ab a etiam pendeat.

22. Missis autem huiusmodi litterae P determinationibus, quippe cum minus late patent, ad alias accedo, quae multo saepius usui esse possunt. Continentur haec determinationes ea functionis cuiusdam propositae proprietate, quod functio eundem ubique tenet dimensionum quantitatum variarum numerum. Tales enim functiones peculiari modo differentiationem admittunt. Sit u functio nullius dimensionis ipsarum a et x , cuiusmodi sunt $\frac{a}{x}$, $\frac{y(a^2 - x^2)}{a}$ et similes, in quibus ipsarum a et x dimensionum numerus in denominatore aequalis est numero dimensionum numeratoris. Det autem functio u differentiata $Rdx + Sda$; dico fore

$$Rx + Sa = 0.$$

nam si in functione u ponatur $x = ay$, omnia u sese destruent et in ea praeter y et constantes nulla alia littera remanebit. Hanc ob rem in differentiali u sine substitutione aliud differentiale praeter dy non reperietur. Cum autem $x = ay$, erit $dx = a dy + y da$, ideoque

$$du = Radx + Ryda + Sda.$$

Debeat ergo esse

$$Ry + S = 0 \text{ seu } Rx + Sa = 0.$$

23. Sin vero fuerit u functio m dimensionum ipsarum a et

$$du = Rdax + Sda,$$

erit $\frac{u}{x^m}$ functio ipsarum a et x nullius dimensionis. Differentietur
probitur

$$\frac{xdu - mudx}{x^{m+1}} = \text{seu } \frac{Rxdx - mudx + Sxda}{x^{m+1}}.$$

Quod cum sit differentiale functionis nullius dimensionis, erit

$$Rx^2 - mux + Sax = 0$$

seu

$$Rx + Sa = mu.$$

Quare si fuerit u functio m dimensionum ipsarum a et x , atque

$$du = Rdax + Sda,$$

erit

$$Rx + Sa = mu$$

ideoque

$$du = Rdax + \frac{da}{a} (mu - Rx)$$

seu

$$adu = Radx - Rxda + mada.$$

24. His praemissis in $dz = Pdx$ seu $z = \int Pdx$ sit P functionum ipsarum a et x , erit igitur z talis functio dimensionum si ponatur $dz = Pdx + Qda$, erit

$$Px + Qa = (n + 1)z.$$

Ex quo valor ipsius Q substitutus dabit aequationem modulari

$$dz = Pdx + \frac{da}{a} ((n + 1)z - Px)$$

seu

$= \int Bdx$, erit hoc casu

$$(n+1) \int Pdx = a \int Bdx + Px.$$

Ex quo perspicitur hoc casu integrale $\int Bdx$ semper reduci ad $\int Pdx$.

25. Eadem aequatio modularis proveniet ex consideratione sol. Posito enim $dP = Adx + Bda$, erit

$$nP = Ax + Ba.$$

Sum autem sit

$$dz = Pdx + da \int Bdx,$$

erit

$$dz = Pdx + \frac{da}{a} \int (nPdx + Ax dx),$$

in qua integration a constans habetur. Erit igitur $\int nPdx = nz$, et

$$\int Ax dx = Px = \int Pdx,$$

ut $\int Adx = P$. Habebitur itaque

$$dz = Pdx + \frac{da}{a} ((n+1)z + Px),$$

id quod prorsus congruit cum praecedentibus.

26. Retinente P suum valorem n dimensionum sit $z = \int APXd$. Sit functio ipsius a et X ipsius x tantum. Erit igitur $\frac{z}{a} = \int PXdx$.

$$dP = Adx + Bda,$$

in quo littera A cum altera, quae est functio ipsius a tantum, non est consideranda), erit

$$nP = Ax + Ba.$$

Ipsius PX differentiale igitur posito x constante erit $BXd a$. Consequenter habebitur

$$d \cdot \frac{z}{a} = PXdx + da \int BXdx = PXdx + \frac{da}{a} \int (nPXd + AXx dx).$$

Quare fiet

$$d \cdot \frac{z}{A} = PXdx - \frac{PXxdu}{a} + \frac{(n+1)zdu}{Aa} + \frac{d}{a}$$

Nisi igitur $\int PxdX$ reduci poterit ad $\int PXdx$ vel prorsus modularis differentialis primi gradus dari nequit.

27. At si fuerit $z = R \int Pdx$, existente R functione ex a , x et etiam ex z constante, at P functione ipsarum quia est $\frac{z}{R} = \int Pdx$, crit

$$d \cdot \frac{z}{R} = Pdx + \frac{da}{a} \left(\frac{(n+1)z}{R} - Px \right) = \frac{Rda}{a}$$

seu

$$Radz - zadR - (n+1)Rzda = PR^2adx -$$

In universum autem teneatur, quoties $z = \int Pdx$ ad a reduci possit, toties etiam $z = R \int Pdx$ ad aequationem posse. Nullum aliud enim discrimen aderit, nisi quod in casu debeat esse $\frac{z}{R}$. Quare si R fuerit vel quantitas algebraica crescens, ut eius differentiale posito etiam a variabili exhiberi, aequatio modularis per praecepta data repetenda posterum tales casus, etiamsi latius pateant, praetermittimus.

28. Ponamus esse

$$z = \int (P + Q)dx \text{ seu } z = \int Pdx + \int Qdx$$

et P esse functionem ipsarum a et x dimensionum n et Q earundem a et x dimensionum $m-1$. Cum igitur differentiale

$$\frac{P(adx - xda)}{a} + \frac{da}{a} \int nPdx$$

et differentiale ipsius $\int Qdx$ sit

$$\frac{Q(adx - xda)}{a} + \frac{da}{a} \int mQdx,$$

$$\frac{adz - (P + Q)(adx - xda)}{da} = u,$$

$$u = n \int P dx + m \int Q dx.$$

porro differentietur erit

$$du = \frac{(nP + mQ)(adx - xda)}{a} + \frac{da}{a} (n^2 \int P dx + m^2 \int Q dx).$$

gitur

$$\frac{adu - (nP + mQ)(adx - xda)}{da} = t$$

$$t = n^2 \int P dx + m^2 \int Q dx.$$

is nunc ex his tribus aequationibus ipsarum z , u et t integralibus $\int Q dx$ prodibit haec aequatio

$$mnz - (m + n)u + t = 0.$$

aequatio, si loco u et t valores assumti substituantur, erit modularis.

Simili modo, si fuerit

$$z = \int (P + Q + R) dx$$

etio $n = 1$, Q functio $m = 1$ et R functio $k = 1$ dimensionum ipsarum ponatur

$$u = \frac{adz - (P + Q + R)(adx - xda)}{da}$$

$$t = \frac{adu - (nP + mQ + kR)(adx - xda)}{da}$$

$$s = \frac{adt - (n^2 P + m^2 Q + k^2 R)(adx - xda)}{da}.$$

erit aequatio modularis haec:

$$kmnz - (km + kn + mn)u + (k + m + n)t - s = 0.$$

$$z = \int (P + Q)^k dx,$$

ubi P sit functio n dimensionum, Q vero functio m dimensionum ipsa.
Quando igitur est

$$dP = Adx + Bda \text{ et } dQ = Cdx + Dda,$$

erit

$$nP = Ax + Ba \text{ et } mQ = Cx + Da.$$

Differentiale autem ipsius $(P + Q)^k$ posito x constante divisum per
 $k(B + D)(P + Q)^{k-1}$. Hanc ob rem erit

$$dz = (P + Q)^k dx + \frac{kda}{a} \int (P + Q)^{k-1} (Ba + Da) dx.$$

Cum autem sit

$$Ba = nP - Ax \text{ et } Da = mQ - Cx$$

$$\text{et } Adx = dP \text{ et } Cdx = dQ,$$

ob a in hac integratione constans, erit

$$dz = (P + Q)^k dx + \frac{kda}{a} \int (P + Q)^{k-1} (nPdx + mQdx - x dP -$$

seu

$$dz = \frac{(P + Q)^k (adx - xda)}{a} + \frac{da}{a} \int (P + Q)^{k-1} ((nk + 1) P dx + (mk -$$

Ponatur

$$\frac{adz - (P + Q)^k (adx - xda) - xda}{kda} = u$$

erit

$$u = \int (nPdx + mQdx) (P + Q)^{k-1}.$$

Quare si integrale $\int (nPdx + mQdx) (P + Q)^{k-1}$ pendet ab integrali \int
habebitur aequatio modularis differentialis gradus primi; siu minu-
tatio est continuanda. Fit autem

$$du = (nPdx + mQdx) (P + Q)^{k-1} + \frac{uda}{a} - \frac{da}{a} (nP + mQ) (P + Q)^{k-1} \\ + \frac{da}{a} \int (kn^2 P^2 dx + (2kmn + n^2 - 2mn + m^2) PQdx + km^2 Q^2 dx) (P + Q)^{k-2}.$$

$$= \int (kn^3 P^2 dx + (2kmn + n^3 - 2mn + m^2) PQ dx + km^2 Q^2 dx) (P + Q) \\ = \int (kn^3 P^2 dx + (2kmn + n^3 - 2mn + m^2) PQ dx + km^2 Q^2 dx) (P + Q)$$

31. Cum igitur habeantur tria integralia, videndum est, num ea a se invicem pondeant, hoc enim si fuerit, habebitur aequatio algebraica inter t , u et x quae dabit loco t et u substitutis assumtis valoribus aequationem moduli differentialem secundi gradus. Quo autem facilius in casibus particularibus verificari possit, an pendeant a se invicem, ad alias formas eas reduci conatur. Si igitur sit $z = \int (P + Q)^k dx$, erit

$$u = mz + (n - m) \int (P + Q)^{k-1} P dx$$

$$(2km + n - m)u - (km^2 - m^2 + mn)z + (n - m)^2 (k - 1) \int (P + Q)^{k-2} P^2 dx$$

videndum itaque est an

$$\int (P + Q)^{k-2} P^2 dx$$

reducatur ad hoc $\int (P + Q)^{k-1} P dx$ et $\int (P + Q)^k dx$ vel an sit

$$\int (P + Q)^{k-2} P^2 dx = \alpha \int (P + Q)^{k-1} P dx + \beta \int (P + Q)^k dx + V$$

significante V quantitatem algebraicam quamcunque per a et x datam, et α et β coefficientes ex constantissimis et a compositi.

32. Fiat igitur $V = T(P + Q)^{k-1}$, huius differentiale posito a constante

$$dT(P + Q)^{k-1} + (k - 1) (T dP + T dQ) (P + Q)^{k-2}.$$

erit ergo sequens aequatio

$$\alpha P^2 dx = \alpha P^2 dx + \alpha PQ dx + \beta P^2 dx + 2\beta PQ dx + \beta Q^2 dx + PdT + QdT \\ + (k - 1) T dP + (k - 1) T dQ,$$

quae per dx dividi poterit. At T ita debet accipi, ut termini respondentes dT destruantur, suntis ad hoc idoneis pro α et β valoribus.

33. At si per $\int P dx$ non absolute determinetur z sed quantitas $\int Q dz$, utrumque per a et z , atque P per a et x , habebitur ista aequatio $Q dz =$

ubi P sit functio n dimensionum, Q vero functio m dimensionum.
Quando igitur est

$$dP = Adx + Bdu \text{ et } dQ = Cdx + Dda,$$

erit

$$nP = Ax + Ba \text{ et } mQ = Cx + Da.$$

Differentiale autem ipsius $(P + Q)^k$ posito x constante dabitur
 $k(B + D)(P + Q)^{k-1}$. Hanc ob rem erit

$$dz = (P + Q)^k dx + \frac{kda}{a} \int (P + Q)^{k-1} (Ba + D) dx$$

Cum autem sit

$$Ba = nP - Ax \text{ et } Da = mQ - Cx$$

$$\text{et } Adx = dP \text{ et } Cdx = dQ,$$

ob a in hac integratione constans, erit

$$dz = (P + Q)^k dx + \frac{kda}{a} \int (P + Q)^{k-1} (nP dx + mQ dx)$$

seu

$$dz = \frac{(P + Q)^k (adx - xda)}{a} + \frac{da}{a} \int (P + Q)^{k-1} ((nk + 1) P dx + mQ dx)$$

Ponatur

$$\frac{adz - (P + Q)^k (adx - xda) - xda}{kda} = u$$

erit

$$u = \int (nP dx + mQ dx) (P + Q)^{k-1}.$$

Quare si integrale $\int (nP dx + mQ dx) (P + Q)^{k-1}$ pendet ab inveniendis
habebitur aequatio modularis differentialis gradus primi;
tatio est continuanda. Fit autem

$$du = (nP dx + mQ dx) (P + Q)^{k-1} + \frac{u da}{a} - \frac{da}{a} (nP + mQ) (P + Q)^{k-1} \\ + \frac{da}{a} \int (kn^2 P^2 dx + (2kmn + n^2 - 2mn + m^2) PQ dx + kmQ^2 dx)$$

orit

$$t = \int (kn^2 P^2 dx + (2kmn + n^2 - 2mn + m^2) PQ dx + km^2 Q^2 dx) (P + Q)^{k-1}$$

31. Cum igitur habeantur tria integralia, videndum est, num ea vicem pendeant, hoc enim si fuerit, habebitur aequatio algebraica inter quam dabit loco t et z substitutis assumtis valoribus aequationem in x differentialem secundi gradus. Quo autem facilius in casibus particulari spici possit, an pendeant a se invicem, ad alias formas eas reduci conatur. Cum igitur sit $z = \int (P + Q)^k dx$, erit

$$u = mz + (n - m) \int (P + Q)^{k-1} P dx$$

et

$$t = (2km + n - m)u - (km^2 - m^2 + mn)z + (n - m)^2 (k - 1) \int (P + Q)^{k-1} P dx$$

Quaerendum itaque est an

$$\int (P + Q)^{k-2} P^2 dx$$

reduci possit ad hanc $\int (P + Q)^{k-1} P dx$ et $\int (P + Q)^k dx$ vel an sit

$$\int (P + Q)^{k-2} P^2 dx = \alpha \int (P + Q)^{k-1} P dx + \beta \int (P + Q)^k dx + V$$

designanto V quantitatem algebraicam quamcunque per a et x datam, et α, β sunt coefficientes ex constantissimis et a compositi.

32. Fiat igitur $V = T(P + Q)^{k-1}$, huius differentiale posito a constans sit

$$dT(P + Q)^{k-1} + (k - 1) (T dP + T dQ) (P + Q)^{k-2}.$$

Prodibit ergo sequens aequatio

$$P^2 dx = \alpha P^2 dx + \alpha PQ dx + \beta P^2 dx + 2\beta PQ dx + \beta Q^2 dx + PdT + (k - 1) T dP + (k - 1) T dQ,$$

quae per dx dividi poterit. At T ita debet accipi, ut termini respondent destruant, sumtis ad hoc idoneis pro α et β valoribus.

33. At si per $\int P dx$ non absolute determinetur z sed quantitas $\int Q dx$ utcunque per a et z , atquo P per a et x , habebitur ista aequatio $Q dz$

$$dP = Adx + Bda \text{ et } dQ = Cdz + Dda.$$

Erit ergo

$$Qdz + da \int Ddz = Pdx + da \int Bdx$$

seu

$$Qdz = Pdx + da (\int Bdx - \int Ddz).$$

Quae aequatio, si $\int Bdx$ et $\int Ddz$ poterunt eliminari, dabitur quaesitam.

34. Sit P functio $m - 1$ dimensionum ipsarum a et x , et Q n dimensionum ipsarum a et z . His positis erit

$$\text{Diff. } \int Pdx = \frac{mda \int Pdx + P(adx - xda)}{a}$$

$$\text{et Diff. } \int Qdz = \frac{nda \int Qdz + Q(adz - zda)}{a},$$

Ex quo eruitur ista aequatio

$$(m - n) \int Pdx = \frac{Q(adz - zda)}{da} - \frac{P(adx - xda)}{da}$$

ob

$$\int Pdx = \int Qdz.$$

Quare si fuerit $m = n$, erit

$$Qadz - Qzda = Padx - Pxda,$$

quae est aequatio modularis seu

$$\frac{da}{a} = \frac{Qdz - Pdx}{Qz - Px}.$$

35. Sin vero m et n non sint aequales, aequatio modularis erit secundi gradus. Nam cum sit

$$(m - n) \int Pdx = \frac{Q(adz - zda) - P(adx - xda)}{da}$$

1) In editione principio numeri 180—180 falso iterantur.

$$\frac{Q(adz - zda) - P(adx - xda)}{da} = \frac{m(m-n)da \int Pdx}{a} + \frac{(m-n)P(adx - xda)}{a}$$

$$= \frac{mQ(adz - zda) - nP(adx - xda)}{a}.$$

aequatio est modularis quaesita.

66. Si in aequatione proposita $dz + Pdx = 0$ indeterminatae non fuerint
 invicem separatae, ita ut P sit functio involvens x et z et a , debeat per
 titatem quandam R multiplicari, quo formula $Rdz + PRdx$ ut differen-
 tialis cuiusdam S possit considerari. Erit itaque $dS = Rdz + PRdx = 0$
 que $S = \text{Const.}$ Sed ad quantitatem R inveniendam sit

$$dP = Adx + Bdz \text{ et } dR = Ddx + Edz,$$

et tantisper pro constantio habemus. His positis erit

$$d \cdot PR = (DP + AR)dx + (EP + BR)dz,$$

area debet esse

$$D = EP + BR.$$

1,

$$D = \frac{dR - Edz}{dx}$$

$$Rdz + EPdx + BRdx = dR.$$

vero sit $dz + Pdx = 0$, habebitur

$$dR = BRdx, \text{ et } dR = \int Bdx.$$

itum vero est B ex dato P , et quia B et z et x involvit, Bdx integrari debet
 aequationis $dz + Pdx = 0$, si quidem fieri potest. Sit itaque $\int Bdx = K$,
 ne $R = e^K$ posito $le = 1$.

7. Cum igitur sit

$$dS = e^K dz + e^K Pdx = 0,$$

aequationem modularem inveniendam sit

$$dK = Fdx + Gdz + Hda,$$

ne

$$de^K = e^K (Fdx + Gdz + Hda).$$

$$e^K dz + e^K P dx + da \int e^K H dz = 0,$$

sen divisio per e^K haec

$$dz + P dx + e^{-K} da \int e^K H dz = 0.$$

Alia aequatio modularis invenitur posito

$$dP = A dx + B dz + C da,$$

erit enim ipsius $e^K P$ differentiale posito x et z constante hoc $e^K (C da + P dx)$ Integratur $e^K dx (C + PH)$ posito tantum x variabili, quo facto erit modularis

$$dz + P dx + e^{-K} da \int e^K dx (C + PH) = 0.$$

Sed huiusmodi aequationes modulares, nisi R possit sine aequatione $dz + P dx = 0$ determinari, nullius fere sunt usus.

38. Consideremus igitur easus particulares, sitquo in a $dz + P dx = 0$ P functio nullius dimensionis ipsarum x et z , non constantibus et modulo a . Formula vero $dz + P dx$ integrabilis semper si dividatur per $z + Px$, quamobrem erit

$$S = \int \frac{dz + P dx}{z + Px} = \text{Const.}$$

Fit autem

$$\int \frac{dz + P dx}{z + Px} = l(z + Px) - \int \frac{x dP}{z + Px}.$$

Deinde posito $z = tx$, fiet P functio ipsius t tantum quae sit T . Quae

$$S = l(z + Px) - \int \frac{dT}{t + T},$$

quod per quadraturas potest exhiberi.

39. Ad aequationem modulare igitur inveniendam nil aliud dum, nisi ut $\int \frac{dz + P dx}{z + Px}$ differentietur posito quoque modulo a variatur igitur

$$dP = A dx + B dz + C da,$$

posito tantum a variabili, erit eius differentiale $\frac{Czda}{(z+Px)^2}$. Deinde integrando $\frac{Czdx}{(z+Px)^2}$ tantum x pro variabili habita, quo facto erit aequatio modularis

$$dz + Pdx + (z + Px)da \int \frac{Czdx}{(z+Px)^2} = 0.$$

Simili modo ex coefficiente ipsius dz qui est $\frac{1}{z+Px}$ prodit haec aequatio modularis

$$dz + Pdx - (z + Px)da \int \frac{Czdx}{(z+Px)^2} = 0,$$

qua integration z tantum pro variabili habetur. Sive etiam haec

$$dz + Pdx = (z + Px)da \int \frac{Ddt}{(t+T)^2},$$

qua D et T per solum t et a dantur.

40. Praetermittere hic non possum, quin generalem aequationum homogenearum, uti a CEL. IOH. BERNOULLI¹⁾ vocantur, quae omnes hae aequationes $dz + Pdx = 0$ continentur, resolutionem adiciam. Namque reperitur ex

$$l(z + Px) = \int \frac{dT}{t+T} = l(t+T) - \int \frac{dt}{t+T},$$

ubi $t = \frac{z}{x}$ et $T = P$. Prodibit igitur

$$lx + \int \frac{dt}{t+T} = 0$$

adiecta constante

$$l^c_x = \int \frac{dt}{t+T}.$$

et si proposita sit aequatio

$$x^2 dz + dx \sqrt{(x^2 + z^2)} = 0,$$

1) IOH. BERNOULLI, *De integrationibus aequationum differentialium sine praevia indeterminatione separatione*. Comment. acad. sc. Petrop. I, 1726, p. 175. Opera omnia, t. 3, p. 115. H.

$$l \frac{c}{x} = \int \frac{ndt}{nt + \sqrt{(1 + tl)}};$$

fiat

$$\sqrt{(1 + tl)} = l + s,$$

erit

$$t = \frac{1 - ss}{2s} \text{ et } dt = \frac{-ds(1 + ss)}{2ss}.$$

Quare erit

$$l \frac{c}{x} = \int \frac{-nds(1 + ss)}{(n + 1)s - (n - 1)s^3} = \frac{-n}{n + 1} ls + \frac{n^2}{n^2 - 1} l[(n - 1)s^2 - n$$

41. Quo tamen usus calculi § 36 in casu speciali appareat, si proposita

$$dz + pzd\alpha + qd\alpha = 0,$$

in qua p et q uterunque in a et x dantur. Quae aequatio cum illa $dz + Pdx = 0$ collata dat $P = pz + q$, ex quo fiet $B = p$ et l seu $R = e^{\int p d\alpha}$. Cum igitur $\int p d\alpha$ per quadraturas possit assignari, etiam valor ipsius R , ideoque aequatio proposita per $e^{\int p d\alpha}$ multiplicata integrabilis; erit igitur

$$e^{\int p d\alpha} dz + e^{\int p d\alpha} pzd\alpha + e^{\int p d\alpha} qd\alpha = 0$$

huiusque integralis

$$e^{\int p d\alpha} z = \int e^{\int p d\alpha} qd\alpha \text{ seu } z = e^{-\int p d\alpha} \int e^{\int p d\alpha} qd\alpha.$$

Differentiari itaque debet $e^{-\int p d\alpha} \int e^{\int p d\alpha} qd\alpha$ positis et a et x variis. differentiale ipsi dz aequale poni, quo facto habebitur aequatio

Positis igitur

$$dp = f d\alpha + g da \text{ et } dq = h d\alpha + i da$$

prodibit ista aequatio modularis

$$dz = -e^{-\int p d\alpha} (p d\alpha + da \int g d\alpha) \int e^{\int p d\alpha} q d\alpha + q d\alpha + e^{-\int p d\alpha} da \int (i d\alpha + q d\alpha \int g d\alpha),$$

seu posito brevitatis gratia $\int e^{\int p d\alpha} q d\alpha = T$ erit

$$dz = -e^{-\int p d\alpha} T p d\alpha + q d\alpha + e^{-\int p d\alpha} da \int e^{\int p d\alpha} i d\alpha - e^{-\int p d\alpha} da$$

Ex qua operatione intelligi potest ad aequationem modulare in da id maxime esse efficiendum, ut in aequatione proposita indeterminatae invicem separantur.

ADDITAMENTUM AD DISSERTATIONEM DE INFINITIS CURVIS EIUSDEM GENERIS

Commentatio 46 indicis ENESTROEMIANI

Commentarii academiae scientiarum Petropolitanae 7 (1734/5), 1740, p. 184—200

1. In superiore dissertatione¹⁾, in qua methodum tradidi aequationis infinitis curvis eiusdem generis inveniendi, ipsius Q valorem in aequatione

$$dz = Pdx + Qda$$

terminare decei ex data aequatione $z = \int Pdx$. Namque si P ex x et constantibus utcumque fuerit compositum, manifestum est, si $\int Pdx$ differentiale posito non solum x sed etiam a variabili, predicturam esse huius formae aequationem $dz = Pdx + Qda$, in qua valor ipsius Q necessario a quantitate a quae est cognita, pendebit. Demonstravi scilicet, si differentiale ipsius P posito x constante fuerit Bda , fore ipsius Q differentiale posite a constante Bda , ex quo pendentia ipsius Q a P satis perspicitur.

2. Cum autem inventus fuerit valor ipsius Q , aequatio

$$dz = Pdx + Qda$$

primet naturam infinitarum curvarum ordinatim datarum, quarum singulae seorsim continantur aequatione $dz = Pdx$, a se invicem vero differunt constantibus parametri seu moduli a . Et hanc ob rem aequationem $dz = Pdx + Qda$ quae modulus a tanquam quantitas variabilis inest, cum CBL. HERMANNI aequationem modularem vocavi.

1) Vide p. 36. Vide quoque notam p. 39 adiectam.

sane algebraice, aequatio $x = \int Pdx$ non potest esse soluta, si
 adsunt differentia, modulus a aequae variabilis ac x et z p
 Sin autem Pdx integrari nequit, aequatio etiam modularis no
 exceptis casibus, quibus est

$$P = AX + BY + CZ + \text{etc.},$$

existentibus A, B, C etc. functionibus ipsius a et constantium
 etc. functionibus ipsius x et constantium tantum, modulu
 grediente. Etiam si enim ipsa aequatio $dz = Pdx$ sit diff
 aequatio modularis

$$z = A \int Xdx + B \int Ydx + C \int Zdx + \text{etc.}$$

instar algebraicae est considerata.

4. Nisi autem P talem habuerit valorem, aequatio
 differentialis gradus primi vel altioris gradus. Differentia
 gradus erit, si Q vel erit quantitas algebraica, vel integrale ip
 hoc enim casu z loco $\int Pdx$ substitutum tollet quoque signu
 ita ut aequatio modularis differentialis pura sit proditura.

5. Deprehendi vero in superiore dissertatione Q t
 habere valorem, quoties P talis fuerit ipsarum a et x fun
 dimensionum, quas a et x constituent, sit ubique idem atqu
 Px vel Pa fuerit functio ipsarum a et x nullius dimensio
 observavi [§ 24], quoties in P litterae a et x eundem tantum
 dimensionum numerum, toties Q ab integratione ipsius Pdx
 om tam eximia consequantur subsidia ad aequationes modu
 maxime iuvabit investigare, num forte aliae dentur hui
 ipsius P , quae iisdem praerogativis gaudeant. Has igitur a
 constitui, quo simul methodus tales functiones inveniendi a

6. Si P est functio ipsarum a et x dimensionum
 ipsarum a et x nullius dimensionis, ostendi fore

$$Px + Qa = 0 \quad \text{seu} \quad Q = -\frac{Px}{a}.$$

$$dz = Pdx - \frac{Pxda}{a}.$$

mobrem P talis esse debet functio ipsarum a et x , ut $dx - \frac{x da}{a}$ multiplicatum evadat integrabile. Hic autem per integrabile non intelligo, quod integratione ad quantitatem algebraicam, sed etiam quadraturam quaecumque reducitur. Si igitur generaliter invenimus quantitatem, in quam $dx - \frac{x da}{a}$ ductum fit integrabile, ea erit quosita mobrem P , eius proprietatis, ut sit $Q = -\frac{Px}{a}$.

7. Fit autem $dx - \frac{x da}{a}$ integrabile, si multiplicetur per $\frac{1}{a}$, integrale $\frac{x}{a} + c$, designante c quantitatem constantem quaecumque ab a independentem. Quocirca, si $f\left(\frac{x}{a} + c\right)$ denotet functionem quaecumque independentem, fiet quoque $dx - \frac{x da}{a}$ integrabile, si multiplicetur per $\frac{1}{a} f\left(\frac{x}{a} + c\right)$. Cum sit maxime generalis, erit

$$P = \frac{1}{a} f\left(\frac{x}{a} + c\right) \text{ et } Q = -\frac{Px}{a}.$$

vero $f\left(\frac{x}{a} + c\right)$ functio quaecumque ipsarum a et x nullius dimensionis mobrem quoties Pa fuerit functio nullius dimensionis ipsarum a et x erit $Q = -\frac{Px}{a}$, ideoque aequatio modularis

$$dz = Pdx - \frac{Pxda}{a}.$$

1) Hic EULERUS per characteres $f\left(\frac{x}{a} + c\right)$, $f \frac{x}{a}$ functiones ipsius $\frac{x}{a} + c$ vel $\frac{x}{a}$ denotat, et per characteres $f, y, \phi; (x + ny)$ functiones ipsarum $y, x + ny$ denotat. Vido Commentum 285 huius voluminis, § 24, 28, 38, 41.

$$dz - A da = P dx - \frac{P x da}{a}.$$

In qua aequatione eum $dz - A da$ sit integrabile, debebit $P dx - \frac{P x da}{a}$ esse integrabile. Hoc autem per praecedentem operationem $P = \frac{1}{a} f\left(\frac{x}{a} + c\right)$. Tum igitur erit

$$Q = A - \frac{x}{a^2} f\left(\frac{x}{a} + c\right).$$

Simili ratione intelligitur, si fuerit

$$P = X + \frac{1}{a} f\left(\frac{x}{a} + c\right),$$

denotante X functionem ipsius x tantum, fore

$$Q = A - \frac{x}{a^2} f\left(\frac{x}{a} + c\right),$$

ubi ut ante $f\left(\frac{x}{a} + c\right)$ exprimit functionem quamcunque ipsarum dimensionis.

9. Sit $Q = -\frac{nPx}{a}$, ubi n indicet numerum quemcunque; oritur

$$dz = P dx - \frac{nPx da}{a}.$$

Debet ergo P talis esse quantitas, quae $dx - \frac{nxd a}{a}$, si in id reddat integrabile. Fit autem $dx - \frac{nxd a}{a}$ integrabile, si ducatur enim erit $\frac{x}{a^n}$. Quare generaliter erit

$$P = \frac{1}{a^n} f\left(\frac{x}{a^n} + c\right).$$

$$Q = -\frac{1}{a^{n+1}} f\left(\frac{x}{a^n} + c\right).$$

telligitur etiam, si fuerit

$$P = X + \frac{1}{a^n} f\left(\frac{x}{a^n} + c\right),$$

re quoque generalius

$$Q = A - \frac{nx}{a^{n+1}} f\left(\frac{x}{a^n} + c\right).$$

bi ut ante et in posterum semper f denotat functionem quaecunque quatis sequentis. At A est functio quaecunque ipsius a , et X functio quonque ipsius x tantum.

10. Quo igitur dignosci queat, an datus quispiam valor ipsius A formula inventa contineatur, poni debet $a = b^{\frac{1}{n}}$, quo facto videndum est Pb fiat functio ipsarum b et x nullius dimensionis, vel an prodeat agendum ex functione quadam ipsius x tantum et tali functione. Quod si ostenditur, habebit P proprietatem requisitam eritque Q aequale P si functioni in $-\frac{nx}{a}$ ductae una cum functione quacunque ipsius A . Inversum autem notandum est quantitatem P functione ipsius x ut X , et functione ipsius a ut A posse augeri. Nam si fuerit

$$dz = Pdx + Qda$$

quatio modularis, talis quoque erit aequatio

$$dz = Pdx + Xdx + Qda + Ada.$$

posito enim du loco $dz = Xdx + Ada$ habebitur $du = Pdx + Qda$, quod in priore prorsus congruit. Hanc ob rem superfluum foret in posterum valorem ipsius Q assumptum functionem A ipsius a adicere. Quare hanc apparentem generalitatem negligemus.

11. Sit nunc $Q = PE$ denotante E functionem quaecunque ipsius a erit itaque

$$dz = Pdx + PEda$$

$$dz - A da = P dx - \frac{P x da}{a}.$$

In qua aequatione cum $dz - A da$ sit integrabile, debet $P dx$ esse integrabile. Hoc autem per praecedentem operationem $P = \frac{1}{a} f\left(\frac{x}{a} + c\right)$. Tum igitur erit

$$Q = A - \frac{x}{a^2} f\left(\frac{x}{a} + c\right).$$

Simili ratione intelligitur, si fuerit

$$P = X + \frac{1}{a} f\left(\frac{x}{a} + c\right),$$

denotante X functionem ipsius x tantum, fore

$$Q = A - \frac{x}{a^2} f\left(\frac{x}{a} + c\right),$$

ubi ut ante $f\left(\frac{x}{a} + c\right)$ exprimit functionem quaecunque ipsarum dimensionis.

9. Sit $Q = -\frac{nPx}{a}$, ubi n indicet numerum quaecunque;

$$dz = P dx - \frac{nPx da}{a}.$$

Debet ergo P talis esse quantitas, quae $dx - \frac{nxd a}{a}$, si in reddat integrabile. Fit autem $dx - \frac{nxd a}{a}$ integrabile, si ducatur enim erit $\frac{x}{a^n}$. Quare generaliter erit

$$P = \frac{1}{a^n} f\left(\frac{x}{a^n} + c\right).$$

elligitur etiam, si fuerit

$$P = X + \frac{1}{a^n} f\left(\frac{x}{a^n} + c\right),$$

quoque generalius

$$Q = A - \frac{nx}{a^{n+1}} f\left(\frac{x}{a^n} + c\right).$$

ut ante et in posterum semper f denotat functionem quaecunque quod sit sequentis. At A est functio quaecunque ipsius a , et X functio quod quo ipsius x tantum.

10. Quo igitur dignosci queat, an datus quispiam valor ipsius a formula inventa contineatur, poni debet $a = b^{\frac{1}{n}}$, quo facto videndum est si Pb fiat functio ipsarum b et x nullius dimensionis, vel an prodeat aliquid ex functione quadam ipsius x tantum et tali functione. Quod si ostendatur, habebit P proprietatem requisitam eritque Q aequale functioni in $\dots \frac{nx}{a}$ ductae una cum functione quacunque ipsius A . Inversum autem notandum est quantitatem P functione ipsius x ut X , et functione ipsius a ut A posse augeri. Nam si fuerit

$$dz = Pdx + Qda$$

equatio modularis, talis quoque erit aequatio

$$dz = Pdx + Xdx + Qda + Ada.$$

Quod si loco $dz = Pdx + Qda$ habebitur $du = Pdx + Qda$, quod in prioro prorsus congruit. Hanc ob rem superfluum foret in posterum nomen ipsius Q assumptum functionem A ipsius a adicere. Quare praeterea rationem generalitatem negligemus.

11. Sit nunc $Q = PE$ denotante E functionem quaecunque ipsius a et itaque

$$dz = Pdx + PEda$$

Sive si ponatur $\int E da = A$ fueritque $P = f(x + A)$, erit

$$Q = \frac{dA}{da} f(x + A).$$

Num autem datus ipsius P valor in hac formula continet investigandum: ponatur $x = y - A$ et quaeratur, an pro x functio ipsius a et constantium, ut P fiat functio solius y et modulus a non amplius ingrediatur.

12. Ponamus esse $Q = PY$, ubi Y sit functio quae modulum a non involvens. Quo posito erit

$$dz = Pdx + PYda$$

et P talis functio, quae efficiat $dx + Yda$ integrabile. Positum

$$z = \int \frac{dx}{Y} + a = X + a,$$

si ponatur $\int \frac{dx}{Y} = X$. Quamobrem erit

$$P = \frac{1}{Y} f(X + a).$$

Quoties ergo P huiusmodi habuerit valorem, erit semper

13. Sit nunc generalius positum $Q = PEY$, erit

$$dz = Pdx + PEYda,$$

ubi ut ante E denotat functionem ipsius a , Y vero ipsius x si fuerit $P = \frac{1}{Y}$, formulam istam differentialem effici in

$$z = \int \frac{dx}{Y} + \int E da, \text{ seu } z = X + A$$

posito $\int \frac{dx}{Y} = X$. Quamobrem erit

$$P f'(X+A) = \frac{dA}{dx} f'(X+A)$$

casibus fiet

$$Q = \frac{dA}{du} f(X+A).$$

aduntur in his formulis etiam logarithmici ipsarum A et X valores,

$$X = -lP \text{ et } A = -lR,$$

$$P = \frac{dT}{T dx} f \frac{T}{P} \text{ et } Q = -\frac{dR}{R da} f \frac{T}{P}.$$

perspicitur igitur omnes has formulas locum habere, si aequatio fuerit vel

$$dz = dX / (X+A) \text{ vel } dz = \frac{dX}{X} f \frac{X}{A}.$$

ergo aequatio proposita ad has formas poterit reduci, substituendis relatione quaecunque ipsius x et A pro functione quaecunque ipsius a , aequatio modularis poterit exhiberi: erit enim priore casu

$$dz = dX / (X+A) + dA / (X+A),$$

pro vero casu

$$dz = \frac{dX}{X} f \frac{X}{A} - \frac{dA}{A} f \frac{X}{A}.$$

idem in his universalibus exemplis facile perspicitur, in specialioribus vero difficilius. Quocirca maximum positum erit subsidium in reductionibus particularibus ad has generales formas, id quod, si quidem talis fieri potest, non difficulter praestatur.

ponatur $Q = PR$, designante R functionem quaecunque ipsarum

$$dz = Pdx + PRda.$$

indum nunc valorem ipsius P , sumatur formula $dx + Rda$, seu $dx + Rda = 0$ consideretur et quaeratur, quomodo indeterminatae invicem possint separari, seu quod idem est, per quamnam quan-

ex ipsius Q et a et z integritate, et Q et a et z integritate in
 $Q = RS/T$. Haec operatio latissime patet et omnes casus complecti
 Q cognitum et a z non pendentem habet valorem.

16. Progrediamur autem ulterius et in eos ipsius P valores
in quibus Q non solum a P sed etiam a $\int Pdx$ seu a z pendet. Po
primo

$$Q = \frac{nz}{a} - \frac{Px}{a},$$

denotante n numerum quemcunque. Erit ergo

$$dz = Pdx + \frac{nzda}{a} - \frac{Pxda}{a},$$

seu

$$dz - \frac{nzda}{a} = Pdx - \frac{Pxda}{a}.$$

Multiplicetur utrinque per $\frac{1}{a^n}$, quo prodeat haec aequatio

$$\frac{dz}{a^n} - \frac{nzda}{a^{n+1}} = \frac{Pdx}{a^n} - \frac{Pxda}{a^{n+1}},$$

in qua prius membrum est integrabile. Debebit ergo etiam inte
alterum membrum

$$\frac{Pdx}{a^n} - \frac{Pxda}{a^{n+1}},$$

ex quo idoneus ipsius P valor est quaerendus. Evenit hoc, si P
enim integrale $\frac{x}{a} + c$. Quare erit universaliter

$$P = a^{n-1} f\left(\frac{x}{a} + c\right),$$

id quod contingit, si $\frac{P}{a^{n-1}}$ est functio ipsarum a et x nullius dime
functio ipsarum a et x dimensionum $n - 1$. Hoc igitur casu est

$$nz = Px + Qa,$$

ut in superiore dissertatione ostendimus [p. 46].

que

$$dz - \frac{nzda}{a} = Pdx + PEYda$$

$$\frac{dz}{a^n} - \frac{nzda}{a^{n+1}} = \frac{Pdx}{a^n} + \frac{PEYda}{a^n}.$$

rem P ita debet accommodari, ut

$$\frac{dx + EYda}{a^n}$$

multiplicatum evadat integrabile. Fit hoc autem, si $P = \frac{a^n}{Y}$, quo casu

est $\int \frac{dx}{Y} + \int E da$ seu $X + A$ posito $\int \frac{dx}{Y} = X$ et $\int E da = A$.
 habebit esse

$$P = \frac{a^n dx}{dx} f(X + A),$$

casibus erit

$$Q = \frac{a^n dA}{da} f(X + A) + \frac{nz}{a}.$$

et a logarithmis pendent, prodibit P huius valoris

$$\frac{a^n dx}{X dx} f \frac{X}{A},$$

prodibit

$$Q = \frac{nz}{a} - \frac{a^n dA}{A da} f \frac{X}{A}.$$

Si ponatur $Q = Fz + PEY$, et F et E functiones sint ipsius a ,
 ipsius x , tum erit

$$dz - Fzda = Pdx + PEYda.$$

$\int Fda = lB$, ita ut B sit functio ipsius a , et dividatur per B , habebitur

$$\frac{dz}{B} - \frac{zdB}{B^2} = \frac{Pdx}{B} + \frac{PEYda}{B}.$$

Cum igitur prius membrum sit integrabile, et alterum tale
 hoc, si $P = \frac{B}{Y}$, tuncque erit integrale

$$\int \frac{dx}{Y} + \int E da \text{ seu } X + A.$$

Quocirca erit ipsius P valor quaesitus

$$\frac{BdX}{dx} f(X + A),$$

Q vero erit

$$\frac{zdB}{Bda} + \frac{BdA}{da} f(X + A).$$

Perspicitur quoque, si fuerit

$$P = \frac{BdX}{XdX} f \frac{X}{A}, \text{ fore } Q = \frac{zdB}{Bda} - \frac{BdA}{Ada} f \frac{X}{A}$$

19. Latissime patebit solutio, si ponatur

$$Q = Fz + PR$$

et R fuerit functio ipsarum a et x . Erit enim

$$dz - Fzda = Pdx + PRda.$$

Posito $\int Fda = lB$ dividatur per B , habebitur

$$\frac{dz}{B} - \frac{zdB}{B^2} = \frac{P}{B} (dx + Rda).$$

Sit iam S functio efficiens $dx + Rda$ integrabile sitquo

$$\int (Sdx + SRda) = T.$$

Quo invento erit $P = BSfT$, huic respondet $Q = \frac{zdB}{Bda} +$

20. Possunt praeterea plures huiusmodi valores ipsius
 modo multo latius extendi, ut, si ponatur

$$P = \frac{BdX}{dx} f(X + A) + \frac{BdY}{dx} f(Y + E),$$

erit

$$Q = \frac{zdB}{Bda} + \frac{BdA}{da} f(X + A) + \frac{BdE}{da} f(Y +$$

enitur. Quamobrem his expeditis pergo ad eos casus investigandos, in quibus aequatio modularis primi gradus differentialis non datur, sed qui tamen aequationem modulare differentio-differentialom perducuntur.

21. Si igitur Q neque algebraice per a et x neque per z potest exprimi, investigandi sunt casus, quibus differentiale ipsius Q poterit exhiberi. Est autem

$$Q = \frac{dz - Pdx}{da},$$

$$dQ = d \cdot \frac{dz - Pdx}{da}.$$

ut hanc differentiale ipsius Q vel per sola a et x vel per haec et Q vel per z poterit exprimi, habebitur aequatio modularis, quae erit differentialis secundi gradus. Ostensum autem est superiore dissertatione [p. 38] quod non potest.

$$dP = Ldx + Mda,$$

$$dQ = Mdx + Nda,$$

ut haec differentia communem litteram M involvant. Quia autem ex aequatione $dP = Ldx + Mda$ litteram M datur, nil aliud requiritur, nisi ut N determinetur. Quamobrem investigemus casus, quibus N vel algebraice, vel per Q , vel per Q et z exprimi potest. Tum enim habebitur aequatio modularis

$$Mdx + Nda = d \cdot \frac{dz - Pdx}{da},$$

substituito in N loco Q eius valore $\frac{dz - Pdx}{da}$.

22. Ex praecedentibus satis intelligitur, si N per sola a et x determinari potest.

$$M = \frac{dX}{dx} f(X + A) \text{ et } N = \frac{dA}{da} f(X + A),$$

$$M = V + \frac{dX}{dx} f(X + A) \text{ et } N = I + \frac{dA}{da} f(X + A)$$

$$V + \frac{dX}{dx} f(X + A)$$

continueatur. Quod si fuerit compertum et X et A et V definitae,

$$Vdx + dXf(X + A) + Ida + dAf(X + A) = d \cdot \frac{dz}{dz}$$

aequatio modularis desiderata. Notandum est in posterum $\frac{dX}{dx} f(X + A)$ poni posse aggregatum ex quotvis huiusmodi for

$$\frac{dX}{dx} f(X + A) + \frac{dY}{dx} f(Y + B) + \text{etc.}$$

At loco $\frac{dA}{da} f(X + A)$ tunc poni debebit

$$\frac{dA}{da} f(X + A) + \frac{dB}{da} f(Y + B) + \text{etc.}$$

Hoc igitur monito in posterum tantum unica formula $\frac{dX}{dx} f(X + A)$ respondente $\frac{dA}{da} f(X + A)$ utemur.

23. Pendeat N simul etiam a Q sitquo

$$N = R + DQ,$$

ubi D sit functio ipsius a , et R functio ipsarum a et x ex conditionibus determinanda. Erit igitur

$$dQ - DQda = Mdx + Rda,$$

sit

$$Dda = \frac{dH}{H}.$$

et dividatur utrinque per H , prodibit

$$\frac{dQ}{H} - \frac{QdH}{H^2} = \frac{Mdx + Rda}{H}.$$

est efficiendum. Fiet igitur per praecedentem methodum

$$M = \frac{HdX}{dx} f(X+A) \text{ et } R = \frac{HdA}{da} f(X+A).$$

in exemplo quopiam proposita ex P reperiatur M talis valoris, erit

$$N = \frac{HdA}{da} f(X+A) + \frac{dH}{Hda^2} (dz - Pdx)$$

loco D et $\frac{dz - Pdx}{da}$ loco Q . Atque hinc in promptu erit aequatio

N non a Q sed a z pendeat, ita ut sit

$$N = R + Cz,$$

C functionem ipsius a quamcunque, erit

$$dQ - Czda = Mdx + Rda.$$

est

$$dz - Qda = Pdx,$$

huius multipulum

$$Fdz - QFda = PFdx,$$

F functione ipsius a , quo facto orietur aequatio

$$dQ - QFda + Fdz - Czda = (M + PF)dx + Rda.$$

$$Fda = \frac{dB}{B} \text{ et } \frac{Cda}{F} = \frac{dG}{G},$$

$$F = \frac{dB}{Bda} \text{ et } C = \frac{dBdG}{BGda^2}.$$

itaque est $dQ - QFda$ integrabile reddi, si dividatur per B seu
 tur per $\frac{1}{B}$, $Fdz - Czda$ autem fit integrabile, si multiplicetur per $\frac{1}{FG}$.
 o idem factor summam horum differentialium reddat integrabilem,
 so $FG = B$ seu $\frac{GdB}{Bda} = B$, unde fiet $G = \frac{B^2da}{dB}$. Hanc ob rem alterum
 membrum per B divisum est integrabile efficiendum scilicet

$$\frac{(M + PF)dx + Rda}{B}.$$

et

$$M + PP' = \frac{BdX}{dx} / (X + A) = M + \frac{PdB}{Bda}.$$

Investigari igitur debet proposito exemplo, an loco A , B et X tamen inveniri queant, quae exhibeant formulam

$$\frac{BdX}{dx} / (X + A)$$

aequalem ipsi

$$M + \frac{PdB}{Bda}.$$

Hisque inventis erit

$$N = \frac{BdA}{da} / (X + A) + \frac{zdBdG}{BGda^2}$$

existente $G = \frac{B^2da}{dB}$, qui valor in aequatione

$$Mdx + Nda = d \cdot \frac{dz - Pdx}{da}$$

substitutus dabit aequationem modularem.

25. Sit nunc generalissimo

$$N = R + DQ + Cz,$$

teneantibus R , D et C iisdem quibus ante valoribus. Erit ergo

$$dQ - DQda - Czda = Mdx + Rda;$$

addatur ad hanc aequatio

$$Fdz - FQda = PFdx,$$

quo habeatur

$$dQ - DQda - FQda + Fdz - Czda = (M + PF)dx +$$

Positis autem ut ante

$$Dda = \frac{dH}{H}, Fda = \frac{dB}{B}, \text{ et } \frac{Cda}{F} = \frac{dG}{G},$$

in est integrabile, fiet ergo facto $HB = E$

$$R = \frac{EdA}{da} f(X+A) \text{ et } M + PF = \frac{EdX}{dx} f(X+A).$$

in casu proposito A , X , E et F , si fieri potest, ita debent definiri, ut
 $+A)$ aequale fiat ipsi $M + PF$. Hocquo invento erit

$$N = \frac{EdA}{da} f(X+A) + \frac{dH}{Hda^3} (dz - Pdx) + \frac{FzdG}{Gda},$$

ratio modularis reperitur.

At si nequidem differentialis secundi gradus aequatio modularis ob-
 erit, ad differentialia tertii gradus erit procedendum. Fiet ergo

$$N = \frac{d\left(\frac{dz - Pdx}{da}\right) - Mdx}{da}$$

et posito $dN = sdx + tda$ erit

$$sdx + tda = d\left(\frac{d\left(\frac{dz - Pdx}{da}\right) - Mdx}{da}\right).$$

om s ex M , cum sit sda differentiale ipsius M , quod prodit, si x pona-
 mus. Quamobrem t tantum debebit investigari. Sit ergo

$$t = R + EN + DQ + Cz$$

$$dN = ENda + DQda + Czda = sdx + Rda.$$

addantur horum multipla ad illam aequationem, ut prodeat haec

$$dN - ENda - FNda + FdQ - DQda - GQda + Gdz - (s + MF + PG)dx + Rda.$$

Sit

$$Eda + Fda = \frac{df}{f}, \quad \frac{Dda + Gda}{F} = \frac{dg}{g} \text{ et } \frac{Cda}{G} = \frac{dh}{h}$$

fiatque

$$f = Fg = Gh.$$

Quo facto aequationis inventae prius membrum fit integrabile hanc ob rem et

$$\frac{(s + MF + PG)dx + Rda}{f}$$

efficiendum est integrabile. Ponendum igitur est

$$R = \frac{f dA}{da} f(X + A)$$

et

$$s + MF + PG = \frac{f dX}{dx} f(X + A).$$

In aequatione ergo proposita, quia s et M ex P dantur, debent ex hac aequatione determinari. Quo facto summatur $g = \frac{f}{P}$ et haec

$$C = \frac{Gdh}{hda} \text{ et } D = \frac{Fdg}{gda} - G \text{ et } E = \frac{df}{fda} - F.$$

Atque ex his cognita erit aequatio

$$t = R + EN + DQ + Cz,$$

ex qua aequatio modularis facile conflatur. Simili modo ex quomodo pro altioribus differentialium gradibus operatio debet ad aequationes modulares perveniri.

27. In compendium nunc, quae hactenus tradidimus, quo facilius quaevis aequatio proposita reduci queat, tum quae

$$dP = Mda, \quad dM = pda, \quad dp = rda \text{ etc.}$$

$$Q = \frac{dz - Pdx}{da}, \quad N = \frac{dQ - Mdx}{da},$$

$$q = \frac{dN - pdx}{da} \text{ et } s = \frac{dq - rdx}{da} \text{ etc.,}$$

V et dq etc. sunt differentialia ipsorum Q, N et q , quae ex valoribus

$$\frac{dz - Pdx}{da}, \quad \frac{dQ - Mdx}{da} \quad \text{et} \quad \frac{dq - rdx}{da}$$

positis a, x et z variabilibus. Hanc igitur ob rem cognitae erunt $e.$ ex solo P , ex his vero habebuntur Q, N, q etc. Sint praeterea B, F etc. functiones ipsius a et constantium, et X, Y etc. functiones non involventes a .

His praemissis si fuerit P talis functio ipsius x et a , ut BP componatur [§ 18] in hac forma

$$\frac{dX}{dx} f(X + A)$$

in huiusmodi formularum aggregato, semper dari poterit aequatio differentialis primi gradus. Namque erit

$$PdAdx = z \frac{dBdX}{B} + QdadX$$

$$BPdAdx = zdBdX + BQdadX.$$

Ratio ob datum Q est modularis respondens aequationi propositae.

Deinde si P talis sit functio ipsarum a et x , ut

$$BP + CM$$

eri possit [§ 24]

$$\frac{dX}{dx} f(X + A)$$

$$BPdAdx + CMdAdx = zdBdX + BQdadX + QdCdX +$$

Quae est aequatio modularis quaesita, et involvit differentialia s
quia eam littera N ingreditur, quae per dQ ideoque per dz
determinatur.

30. At si fuerit

$$BP + CM + Dp$$

aequalis huic formulae

$$\frac{dX}{dx} f(X + A)$$

vel aggregato quocunque huiusmodi formularum, aequatio
differentialis tertii gradus, prodibit enim ista aequatio

$$BPdAdx + CMdAdx + DpdAdx = zdBdX + BQdadX + \\ + CNdadX + NdDdX + DqdadX.$$

Quemadmodum ex ante traditis colligere licet, si modo quantitate
pendentes ad has formulas accommodantur.

31. Simili modo ad altiora differentialia progressus faci
Nam si

$$BP + CM + Dp + Er$$

aequetur formulae

$$\frac{dX}{dx} f(X + A)$$

vel talium plurium formularum aggregato, orietur aequatio mod

$$BPdAdx + CMdAdx + DpdAdx + ErdAdx = zdBdX \\ + QdCdX + CNdadX + NdDdX + DqdadX + qdEdX +$$

quae erit differentialis quarti gradus. Atque hoc modo quousqu
operationes facile continuantur ex sola allatarum inspectione.

continueatur et in quoniam genere. Etiam si enim generales ipsius P valores, ex assumptis formulis obtineantur, nihil difficultatis in se habere videantur, tamen exemplis particularibus propositis accommodatio saepissime erit difficilissima. Cuius rei ratio nequaquam methodo traditae est tribuenda, sed impletio functionum cognitioni, quae adhuc habetur. Quamobrem non solum hoc negotio, sed in plurimis etiam aliis casibus maxime utile foret, si functionum doctrina magis perficeretur et excoleretur.

33. Quantum quidem mihi hac de re meditari licuit, eximium subsidium eveni, si P statim ad huiusmodi formam $\frac{dX}{dx} / (X + A)$ vel huiusmodi formam aggregatum reducat, id quod sequenti modo facillime praestatur. Prima aequatio proposita non constituatur inter z et x , sed inter z et y , ita aequatio ad modularem perducenda sit $dz = T dy$, existente T functione ipsius y et moduli a . Tum accipiatur pro x talis functio ipsarum a et y , quae transmutet T in functionem ipsarum a et x contentam in formula $f(X + A)$ vel pluribus hinc similibus earumque multiplicis, in quibus X est functio ipsarum a et x tantum, et A ipsius a . Hoc igitur facto prodeat aequatio $dz = S dx / (X + A)$, ubi S sit quantitas tam simplex quam fieri potest. Quare P erit $S f(X + A)$ et eoque cum M , p etc. coniuncta facilius cum generalibus formulis comparatur. Quanta autem hoc modo aequatione modulari, valor ipsius x in a et y assumptis ubique loco x , loco dx autem differentiale huius valoris positus a et y variabilibus substituatur. Quo facto habebitur aequatio modularis inter y et z , quae quaerebatur.

34. Ad pleniorum quidem methodi haecenus traditae cognitionem maximam lucem afferrent exempla et problemata, quorum solutio istam methodum requirit. Sed quia ipsorum problematum dignitas peculiaris relationem postulat, in aliud tempus¹⁾, ne hoc tempore nimis sim longus, effero.

1) Vido L. EULERI Commentationem 52: *Solutio problematum rectificationem ellipsis requirunt*, Comment. acad. sc. Petrop. 8 (1736), 1741, p. 86. Vido quoque notam p. 16 huius voluminis et Commentationes 11, 31, 70, 274 et *Institutiones calculi integralis*, vol. II, § 1016—1019—1078. LEONHARDI EULERI Opera omnia, series I, vol. 20, 22, 12. H. I.

INVESTIGATIO BINARUM CURVARUM QUARUM ARCUS EIDEM ABSCISSAE RESPONDENT SUMMAM ALGEBRAICAM CONSTITUUNT

Computatio 48 indicis ENESTROMIANI

Commentarii academiae scientiarum Petropolitanae 8 (1736), I

I. Problema, cuius solutionem hac dissertatione sequentes continet conditiones. Requiruntur in eo I. duae curvae II. neutra sit rectificabilis, quae tamen ita debent ut duo arcus III. eidem abscissae respondentes IV. summam algebraicam. Harum quatuor conditionum quaecunque omissa solutu admodum facile, omnibus autem satisfacere maxime. Prima quidem conditione omissa, si admittantur curvae, reliquis conditionibus facile satisfiet. Si secunda omittatur, curvae algebraicae et rectificabiles problemati satisfaciunt. neglecta difficilior est solutio, sed tamen ex iis, quae Celeberrimus et BERNOULLIUS²⁾ de reductione quadraturarum ad rectificationem algebraicarum dederunt, solutio facile deducitur. Quarta omittatur, ne quidem problema erit, cum omnes curvae rectificabiles reliquis conditionibus satisfaciant.

1) IAC. HERMANN (1678—1733), *Solutio propria duorum problematum* *Erudit.* 1719 *Mens. Aug. a se propositorum*, Acta erud. 1723, p. 171.

2) ION. BERNOULLI (1667—1748), *Constructio facilis curvae recessus per rectificationem curvae algebraicae*, Acta erud. 1694, p. 394. *Theoremata linearum curvarum inserviens*. Acta erud. 1698, p. 462. *Methodus invenendi curvas non quadrabiles, habentes tamen numerum determinatum spatiorum absolute* *Suppl. t. VIII*, 1724, p. 380. *Methodus commoda et naturalis reducendi quadraturam vis gradus ad longitudines curvarum algebraicarum*. Acta erud. 1724, p. 356 et 249, t. II, p. 315 et 582.

2. Ad generalem huius problematis solutionem utor formulis, a
tati Viri Celeb. dederunt pro curvis vel rectificabilibus, vel quarum rectificatio
data quadratura pendet. His enim formulis effici potest, ut curvae
gebraicae, ut sint non rectificabiles, atque ut arcuum summa sit rectifica-
onstrabo vero etiam, quomodo abscissae aequales reddi possint. Quo fa-
nibus conditionibus erit satisfactum, atque problema generaliter solut-
um lato enim istae formulae patent, ut, nisi praeter necessitatem restri-
hibeatur, omnes omnino curvas problemati satisfacientes exhibere debe-

3. Designatis igitur curvis quaesitis per litteras A et B , erit ex
formulis¹⁾

in Curva A		in Curva B	
abscissa	$\frac{(dP^2 - dQ^2)^{\frac{3}{2}}}{dQdP - dPddQ}$	abscissa	$\frac{(dp^2 - dq^2)^{\frac{3}{2}}}{dqdp - dpddq}$
applicata $P +$	$\frac{dQ(dP^2 - dQ^2)}{dQdP - dPddQ}$	applicata $p +$	$\frac{dq(dp^2 - dq^2)}{dqdp - dpddq}$
arcus $Q +$	$\frac{dP(dP^2 - dQ^2)}{dQdP - dPddQ}$	arcus $q +$	$\frac{dp(dp^2 - dq^2)}{dqdp - dpddq}$

s formulis iam obtinetur, quod alias maximam pareret difficultatem,
utrum hae curvae sint algebraicae, si modo P ponatur quantitas algebraica
sint rectificabiles non erunt, si Q et q quantitates transcendentes involvuntur.
Arcuum summa erit rectificabilis, si $Q + q$ fuerit quantitas algebraica.
Nam si Q et q seorsim tales non sint. Cum autem his conditionibus fuerit
satisfactum, abscissae inter se aequales sunt efficiendae.

4. Efficiamus primo abscissas inter se aequales eritque

$$\frac{(dP^2 - dQ^2)^{\frac{3}{2}}}{dQdP - dPddQ} = \frac{(dp^2 - dq^2)^{\frac{3}{2}}}{dqdp - dpddq}.$$

ut ad hoc praestandum $dQ = R dP$ et $dq = r dp$. Quo posito habebimus

$$\frac{(1 - R^2)^{\frac{3}{2}} dP}{-dR} = \frac{(1 - r^2)^{\frac{3}{2}} dp}{-dr},$$

1) Confer Commentationem 245 huius voluminis § 70, Solutio I, p. 280.

2) p, dq, dQ quoque ponuntur quantitates algebraicae.

H. I.

H. I.

$$(1 - R^2)^{\frac{3}{2}} dr$$

quod differentiale, quia P debet esse quantitas algebraica, esse reddendum. Sunt autem R et r quantitates algebraicae, ob cuius algebraicas, quare et

$$\frac{(1 - r^2)^{\frac{3}{2}} dR}{(1 - R^2)^{\frac{3}{2}} dr}$$

erit quantitas algebraica. Posito igitur brevitatis gratia

$$\frac{(1 - r^2)^{\frac{3}{2}} dR}{(1 - R^2)^{\frac{3}{2}} dr} = T, \text{ erit } dP = Tdp, \text{ seu } P = Tp - \int p dT$$

Quo ergo P sit quantitas algebraica, facio $\int p dT = N$, critque

$$p = \frac{dN}{dT} \text{ et } P = \frac{TdN}{dT} - N.$$

5. Hac igitur ratione iam assecuti sumus valores algebraicos quibus substitutis utriusque curvae abscissae fiunt aequales. Praeterea ipsae erunt algebraicae, si modo R , r et N fuerint tales. Sed quo ar fiat quoque algebraica, Q et q ita determinari debent, ut $Q + q$ algebraica. Est vero

$$Q + q = \int R dP + \int r dp = RP + rp - \int P dR - \int p dT$$

Ponatur igitur

$$\int P dR + \int p dT = M,$$

critque

$$P = \frac{dM - p dT}{dR}$$

atque

$$Q + q = RP + rp - M.$$

6. Cum autem iam supra inventum sit

$$p = \frac{dN}{dT} \text{ et } P = \frac{TdN}{dT} - N,$$

ntur hi valores in aequatione

$$P dR + p dr = dM.$$

o prodibit

$$\frac{TdNdR}{dT} - NdR + \frac{dNdr}{dT} = dM.$$

o M est quantitas algebraica, oportet ut hic ipsius dM valor possit
Integratione autem instituta prodit

$$M = \frac{TNdR}{dT} + \frac{Ndr}{dT} - \int N \left(dR + d \cdot \frac{TdR}{dT} + d \cdot \frac{dr}{dT} \right).$$

hoc integrale $= u$, ideoque debet esse

$$N = \frac{du}{dR + d \cdot \frac{TdR}{dT} + d \cdot \frac{dr}{dT}};$$

, r et u quantitates quaecunque algebraicae accipi poterunt.

antis igitur pro R , r et u functionibus quibuscunque indeterminatae z ,
quoque T in z , cum sit

$$T = \frac{(1 - r^2)^{\frac{3}{2}} dR}{(1 - R^2)^{\frac{3}{2}} dr}$$

postrema aequatione reperietur quoque N in z . Inventa autem N

$$M = \frac{TNdR}{dT} + \frac{Ndr}{dT} - u.$$

modo dabuntur P et p per z ex aequationibus

$$P = \frac{TdN}{dT} - N \text{ et } p = \frac{dN}{dT}.$$

habebitur

$$Q + q = RP + rp - M.$$

is igitur determinationibus consecreti sumus primo, ut curvarum
abscissae sint aequales, secundo ut utraque curva sit algebraica, et
aream summa sit rectificabilis. Quaro videamus, an quoque con-

et q proveniant, cavendum tantum est, ne $\frac{drdN}{dT}$ fiat integ
 $dq := rdp$, erit

$$q = r\eta - \int p dr = r\eta - \int \frac{drdN}{dT}$$

atque

$$Q = RP - M + \int \frac{drdN}{dT}.$$

9. Quo autem appareat, quomodo evitari possit
 $\frac{drdN}{dT}$, problema etiam quinta adiecta conditione solvan
 curva utraque non solum sit irrectificabilis, sed etiam ut
 a data pendeat quadratura, puta a $\int Zdz$. Ad hoc igitur
 $\int \frac{drdN}{dT}$ ad $\int Zdz$ reduci. Est vero

$$\int \frac{drdN}{dT} = \frac{Ndr}{dT} - \int Nd \cdot \frac{dr}{dT} = \frac{Ndr}{dT} - \int \frac{du}{dR + d \cdot}$$

posito loco N eius valore § 6 invento.

10. Ponatur brevitatis gratia

$$\frac{d \cdot \frac{dr}{dT}}{dR + d \cdot \frac{dr}{dT} + d \cdot \frac{dr}{dT}} = S,$$

quae ergo quantitas ex solis r et R est composita. Quare

$$\int \frac{drdN}{dT} = \frac{Ndr}{dT} - \int S du = \frac{Ndr}{dT} - Su + \int$$

Fiat igitur

$$\int u dS = \int Z dz,$$

unde reperitur

$$u = \frac{Z dz}{dS}.$$

$$\int \frac{rdN}{dT} = \frac{NdT}{dT} - \frac{SZdz}{dS} + \int Zdz.$$

inde cum eadem quadratura infinitis modis possit exhiberi, non solum varios ipsarum R et r valores varietas infinita obtinetur, sed etiam numeros ipsius u valores; quibus tamen omnibus efficitur, ut curvarum omnium rectificatio a quadratura proposita $\int Zdz$ pendeat¹⁾.

11. Hac igitur ratione innumerabilibus modis solvi problema non solum initio proposueram, sed adiecta insuper conditione pendentiae rectificationum invenientiarum a data quadratura. Problema igitur hac ratione ita est proponendum. Duas invenire curvas algebraicas, quarum rectificatio a data pendeat quadratura, duorum autem arcuum curvarum huiusmodi respondentium summa sit rectificabilis.

12. Ipsae autem curvae quaesitae determinabuntur ex assumptis valoribus R et r valoribus algebraicis atque ex u propositam quadraturam integrans. Ex his enim reperiuntur P et p , quibus inventis erit curvae A

$$\text{abscissa} = \frac{(1-R^2)^{\frac{3}{2}} dP}{-dR} \text{ et applicata} = P + \frac{RdP(1-R^2)}{-dR}.$$

Similiter vero curvae B

$$\text{abscissa} = \frac{(1-r^2)^{\frac{3}{2}} dp}{-dr},$$

et aequalis erit illius abscissae; at

$$\text{applicata erit} = p + \frac{rdp(1-r^2)}{-dr}.$$

1) Cf. Commentationem 245 huius voluminis. Vido quoque Commentationes 622, 650, 678, 782, 817. *Specimen singulare analyseos infinitorum indeterminatae*. Nova acta acad. sc. Petrop. p. 47. *De formulis differentialibus, quae per duas pluresve quantitates datas multiplicatas habiles*. Nova acta acad. sc. Petrop. 7, 1793, p. 3. *Solutio problematis ad analysin infinitorum referendi*. Mémoires de l'acad. des sc. de St. Pétersb. 11, 1830, p. 92. *De integrandis algebraicis, quarum longitudo indefinita arcui elliptico aequatur*. Mémoires de l'acad. des sc. de St. Pétersb. 11, 1830, p. 95. *De binis curvis algebraicis eadem rectificatione gaudentibus*. Mémoires de l'acad. des sc. de St. Pétersb. 11, 1830, p. 102. *De lineis curvis, quarum rectificatio per datam quadraturam*. Opera postuma I, 1862, p. 439. LEONHARDI EULERI Opera omnia, series I, vol. 23 et 24.

$$-\frac{1}{r} \frac{dR}{dr} + \int R dr,$$

et curvae B arcus eidem abscissae respondens erit

$$\frac{dp(1-r^2)}{-dr} + \int r dp.$$

Pendeat autem tam $\int R dP$ quam $\int r dp$ a $\int Z dz$; nihilo ta

$$\int R dP + \int r dp$$

algebraice poterit exhiberi.

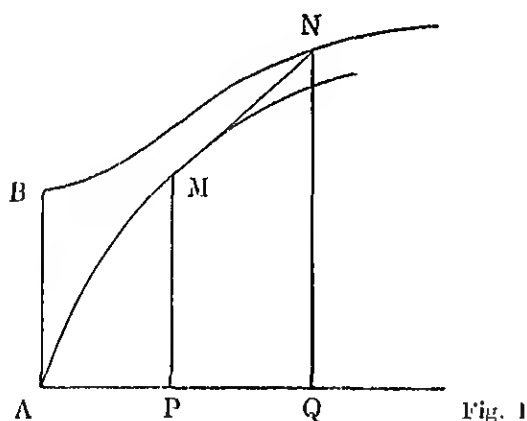
13. Denique ex ipsa solutione satis intelligitur me
opera solvi posse problema, si non arcuum summa, se
debeat esse algebraica, vel etiam summa seu differentia qu
plorum horum arcuum. Quamobrem superfluum foret
attingere. Ad institutum quidem plenius persequendu
exempla quaedam evolverentur, sed cum ad prolixiss
pervenendum, ea potius omitto aliisque investiganda reli

DE CONSTRUCTIONE AEQUATIONUM TRACTORII ALIISQUE AD METHODUM GENTIUM INVERSAM PERTINENTIBUS

Commentatio 51 indicis ENESTROEMIANI

Commentarii academici scientiarum Petropolitanae 8 (1736), 1741, p. 66—85

tractorio curvae lineae describuntur, dum filum datae longitu-
termino pondus annexum habens, altero termino in data linea
ve curva protrahitur; atque ea linea curva, quam pondus motu suo

tractoria vocatur. Ut si (Fig. 1) filum BA in A pondere onustum
in linea data BN protrahatur, linea AM , in qua alter terminus A
erit curva tractoria. Huius curvae ista nota est proprietas, quod
quo positum sit in tangente curvae tractoriae; scilicet quando filum
 AM et hoc modo punctum M curvae tractoriae generat, erit recta

curva BN pro tractoria AM aequatio potest inveniri.

2. Ratio autem huius descriptionis ex mechanica motus natura pendet. Moveatur enim corpus semper in eam directionem, in qua fuerat, si quidem quiescit; atque hoc casu directio fili, est tangens curvae a corpore descriptae. At si corpus iam in aliam directionem transierit, directio a directione fili discrepabit. Quare quo motus corporis a directione fili incidat, oportet ut motus corpori iam impressus pereat. Ad hoc ergo obtinendum requiritur, ut haec directio sit super plano horizontali et satis aspero, illud quidem, ne directionem immutet, hoc vero ut frictione omnis motus iam impressus pereat. Praeterea filum tardissimo protrahi debet, quo effectus frictionis et corpus nihil de pristino motu retineat.

3. Si igitur hoc modo curva tractoria AM describatur, proprietatem, ut ex quovis puncto M ducta tangens MT curvam BN sit datae magnitudinis. Ex quo perfacilis oritur methodus, ut ex data curva tractoria AM inveniendi curvam BN , cuius illa est tangens in puncto M filii longitudine. At ex data curva BN innumerabiles oriri possunt tractoriae AM , quoniam filii longitudine immutata, prout initio positio fili BA ad directionem BN inclinata. Longe autem difficilior est per calculum ex data tractoria AM inveniendi curvam BN , quam ex tractoria AM data curvam BN .

4. Observavi autem geometricam constructionem tractoriae AM pendere a resolutione aequationis

$$ds + ssdz = Zdz,$$

denotante Z functionem quancunque ipsius z . Quare constructio sit valde difficilis, quippe multo generalior quam

$$ds + ssdz = z^m dz,$$

quae a Com. RICCATI¹⁾ quondam erat proposita, eius constructio motus attentionem meretur. Quae constructio cum sit per se simplex et facilis, operae pretium erit aequationis tam difficilem ad motum tractorium reduxisse.

1) Vide notam p. 17.

$AP = x$ et $PM = y$, sitque $dy = p dx$;

nom fli vero AB vel MN pono $= b$. His positis erit

$$\sqrt{1 + pp} : 1 :: MN(b) : PQ(t + x),$$

$$\sqrt{1 + pp} : p :: MN(b) : QN = PM(u - y).$$

ur fit

$$\sqrt{1 + pp} = t + x \text{ et } \frac{bp}{\sqrt{1 + pp}} = u - y,$$

his porro $pt - px = u - y$. Hanc postremam acuationem differen-
do $p dx$ loco dy , quo facto prodit

$$pdt + tdp - xdp = du$$

$$x = t + \frac{pdt}{dp} - \frac{du}{dp}.$$

ex prima acuatione

$$x = t - \frac{b}{\sqrt{1 + pp}},$$

inotur ista acuatio

$$du = pdt + \frac{bdp}{\sqrt{1 + pp}},$$

uo tantum insunt variables p et t , quia u per t datur.

Est autem p cotangens anguli MNQ posito sinu toto $= 1$, quaro
atio opo motus tractorii resolvitur, per illum enim innotescet angulus
squo consequenter cotangens, cui aequalis est p . Ad irrationalitatem
llandam pono

$$\sqrt{1 + pp} = p + q \text{ sen } q = \sqrt{1 + pp} - p;$$

em $\sqrt{1 + pp}$ est cosecans anguli MNQ et p eius cotangens, erit
enta trigonometrica q tangens somissis anguli MNQ . Per hanc vero
onom est

$V(b)$ significat b esse longitudinem lineae MN .

H. D.

atque

$$dp = -\frac{dq(1+qq)}{2qq}.$$

Hinc ergo erit $\frac{dp}{p(1+pp)} = -\frac{dq}{q}$, atque superior aequatio tunc

$$2qdu = dt - qqdt - 2bdq.$$

7. Ad hanc aequationem ulterius reducendam pono

$$2bqdr + 2brdq = rdt - rqqdt;$$

in qua t et r a se mutuo pendent, quia t est $= AQ$, et blr

$$qr = s \text{ seu } q = \frac{s}{r},$$

erit

$$2bds = rdt - \frac{ssdt}{r}.$$

Sit nunc

$$\frac{dt}{r} = 2bdz \text{ et } rdt = 2bZdz,$$

erit

$$rr = Z \text{ et } r = \sqrt{Z}.$$

Praeterea est

$$dt^2 = 4b^2 Z dz^2 \text{ et } t = 2b \int dz \sqrt{Z}.$$

Per z igitur curva BN ita determinatur, ut sit

$$AQ = 2b \int dz \sqrt{Z} \text{ et } QN = \frac{b}{2} tZ.$$

Quia ergo curva BN datur, dabitur simul Z per z . Factis substitutionibus habebitur

$$ds + ssdz = Zdz.$$

8. Proposita ergo aequatione

$$ds + ssdz = Zdz$$

valor ipsius s per z sequenti modo poterit definiri. Construat^r enim huiusmodi, ut sumta

$$\text{abscissa } AQ = 2b \int dz \sqrt{Z} \text{ sit applicata } QN = \frac{b}{2} lZ.$$

Tum filo longitudinis b secundum curvam BN protracto describatur t^r AM . Deinde ducatur tangens MN , quae etiam ipso filo exhibebitur, tescetque angulus MNQ , cuius dimidii tangens sit $= q$. Hoc facto crit

$$s = qr = q \sqrt{Z}.$$

9. Coordinatae autem AP et PM curvae tractoriae ita se habebu

$$AP = x = t - \frac{b}{\sqrt{1+pp}} = t - \frac{2bq}{1+qq}$$

et

$$y = u - \frac{bp}{\sqrt{1+pp}} = u - \frac{b(1-qq)}{1+qq}.$$

Quia autem est

$$t = 2b \int dz \sqrt{Z} \text{ et } u = \frac{b}{2} lZ, \text{ atque } q = \frac{s}{r} = \frac{s}{\sqrt{Z}},$$

crit¹⁾

$$x = 2b \int dz \sqrt{Z} - \frac{2bs \sqrt{Z}}{s^2 + Z} \text{ et } y = \frac{b}{2} lZ + \frac{bs^2 - bZ}{s^2 + Z}.$$

Ex his iam aliae nascuntur constructiones aequationis

$$ds + ssdz = Zdz.$$

Per motum enim tractorium innotescunt coordinatae x et y curvae AM , ex his crit²⁾

$$\text{vel } s = \frac{\sqrt{Z}(t-x)}{u+b-y} \text{ vel } s = \frac{\sqrt{Z}(b-u+y)}{t-x}.$$

1) Editio princeps:

$$x = 2b \int dz \sqrt{Z} - \frac{2bs \sqrt{Z}}{s+Z} \text{ et } y = \frac{b}{2} lZ + \frac{bs - bZ}{s+Z}$$

Correxit

2) Editio princeps:

$$s = \frac{Z(t-x)}{2b \sqrt{Z} - t + x}, \text{ vel } s = \frac{Z(b-u+y)}{b+u-y}.$$

Correxit

10. Aequatio vero inter x et y ex data
invenitur. Est enim ex aequationibus supra inven-

$$t = x + \frac{b}{\sqrt{(1 + pp)}} = x + \frac{b}{\sqrt{d}}$$

et

$$u = y + \frac{bp}{\sqrt{(1 + pp)}} = y + \frac{bp}{\sqrt{d}}$$

Quare si in aequatione data inter t et u loco t et
prohibet aequatio inter x et y pro traectoria AM
tialis primi gradus, si aequatio inter t et u fuerit a
tione, quae plerumque fit maxime intricata, nihil
 AM attinet, poterit concludi. Omnium autem l
lutio pendebit a resolutione huius

$$ds + ssdz = Zdz$$

11. Si ergo proponatur haec aequatio

$$ds + s^2 dz = a^2 z^{2n} dz$$

quae est ea ipsa quam COM. RICCATI resolvenda

$$Z = a^2 z^{2n} \text{ et } \int dz \sqrt{Z} =$$

atque

$$lZ = 2la + 2nl$$

Hinc erit

$$t = \frac{2abz^{n+1}}{n+1} \text{ et } u = bla$$

Quia autem est

$$t = \frac{2abz^{n+1}}{n+1},$$

erit

$$lt = l \frac{2ab}{n+1} + (n+1)lz \text{ seu } lz = \frac{lt}{n+1}$$

Quo valore in aequatione altera $u = bla +$
pro lubitu auctis vel diminutis habebitur ist

Pro hoc ergo casu construatur (Fig. 2) logarithmica DN ad asymptotam AB , cuius subtangens sit $= \frac{nb}{n+1}$. Producatur quaecunque applicata AD quae pro axe habeatur, et motu tractorio filum longitudinis b alterius

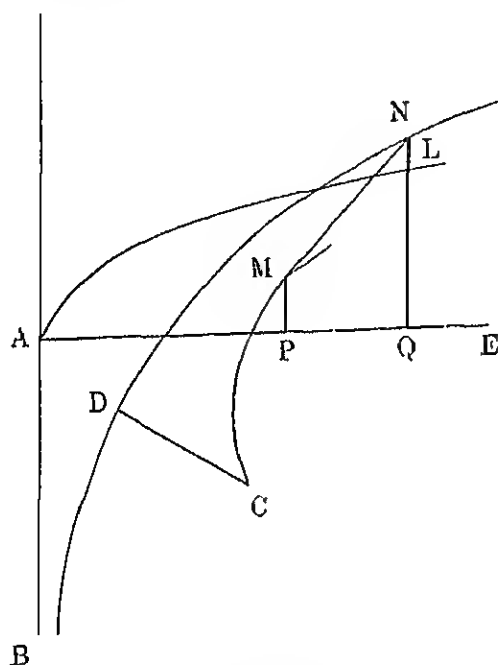

Fig. 2

in logarithmica protrahatur, describatquo alter terminus tractoriam
omittantur ex punctis M et N perpendiculara MP et NQ , orit^r)

$$s = \frac{vZ \cdot PQ}{b + QN - PM} = \frac{az^n \cdot PQ}{b + QN - PM}$$

$$z = \sqrt[n+1]{\frac{(n+1)AQ}{2ab}}.$$

Editio princeps:

$$s = \frac{Z \cdot PQ}{2b(Z - PQ)} = \frac{a^2 z^{2n} \cdot PQ}{2abz^{2n} - PQ} \text{ sumto } z = \sqrt[n+1]{\frac{2(n+1)AQ}{ab}}$$

Corroxit H. D.

possunt construi, dummodo sit tangens MN seu filum logarithmicum ut $n + 1$ ad n .

13. Sequente praeterea modo aequatio

$$ds + ssdz = a^2 z^{2n} dz$$

potest construi. Super axe construatur curva paraboloides $QL = z$, hac aequatione expressa

$$z^{n+1} = \frac{(n+1)t}{2ab}.$$

Deinde filo longitudinis b super logarithmica DN , ut ante describatur tractoria CM . Tum in paraboloide sumatur eaque producat, donec logarithmicam secet in N . Ex N longitudinis b ad tractoriam, et ex M demittatur perpendicularis erit¹⁾

$$s = \frac{(n+1)AQ \cdot PQ}{2b \cdot QI(b + QN - PM)}.$$

Vel etiam posita tangente dimidii anguli $MNQ = q$, erit²⁾

$$s = \frac{(n+1)AQq}{2b \cdot QL}.$$

14. Cum methodus, qua in reductione aequationum descriptionem tractoriae sum usus, maximam habeat utilitatem in problematum generalium, quae ad methodum tangentium in hunc nonnulla huiusmodi problemata adiungam eorum modum ostendam. Cuius rei ratio quo facilius percipiatur est, quam variis modis natura cuiusque curvae possit detegere sint illi modi, ex quibus facillime diiudicari possit, an algebraica, an transcendens.

1) Editio princeps:
$$s = \frac{4(n+1)^2 AQ^3 \cdot PQ}{bb(4(n+1)AQ \cdot QL - PQQL^2)}$$

2) Editio princeps:
$$s = \frac{2(n+1)AQq}{b \cdot QL}$$

applicatam, quippe ex qua quaelibet curvae puncta facillime possunt inveniri. Huiusmodi aequatione sponte sequitur, utrum curva sit algebraica an transcendens; si aequatio est algebraica, curva quoque talis censetur, sin vero aequatio transcendens, curva quoque transcendens habetur. Eadem vero conclusio deduci potest ex aequatione inter alias rectas lineas, quae curvam exprimant, si modo positio earum rectarum non ab ipsa curva pendeat, vel ad datum punctum vel datam lineam referatur.

16. At si positio earum linearum, inter quas aequatio curvae naturae primit, sine curvae ipsius cognitione definiri non potest, ex ea aequatione singula curvae puncta immediate inveniri non possunt. Ex huiusmodi quoque aequatione, etsi est algebraica, tamen non sequitur curvam esse algebraicam, sed saepe maxime erit transcendens. Quamobrem tum ad constructionem tum ad cognitionem curvae huiusmodi aequatio in aliam est transformanda, quae sit inter lineas, quarum positio a curva non pendeat.

17. Optimum igitur ad cognoscendam et construendam curvam reverteremur ad aequationem, si fuerit inter lineas, quarum positio ab ipsa curva non pendeat, transmutare in aequationem consuetam inter abscissam et applicatam. hoc autem negotio summa cura est adhibenda, ne in prolixissimos calculos resoluti difficillimas aequationes incidamus. Facillima enim videtur transmutatio in aequationem inter abscissam et applicatam, sed hoc in quovis casu in inextricabiles tricas delabimur; id quod unico exemplo ostendimus.

18. Exprimatur (Fig. 3) curvae AM natura aequatione inter normalem curvam MN et portionem axis AN ; quarum MN vocetur u et AN t . Huiusmodi aequatio curvae naturam exprimens haec simplex admodum $u^2 = t$ ponatur abscissa $AP = x$ et applicata $PM = y$, atquo curvae elementum, quod est $\sqrt{dx^2 + dy^2} = ds$, erit

$$MN = u = \frac{yds}{dx} \text{ et } AN = t = x + \frac{ydy}{dx}.$$

Quare si hi valores in aequatione substituantur, habebitur quidem huiusmodi aequatio

inter x et y , ex qua neque constructio curvae appareat, neque constructio
algebraica an secus.

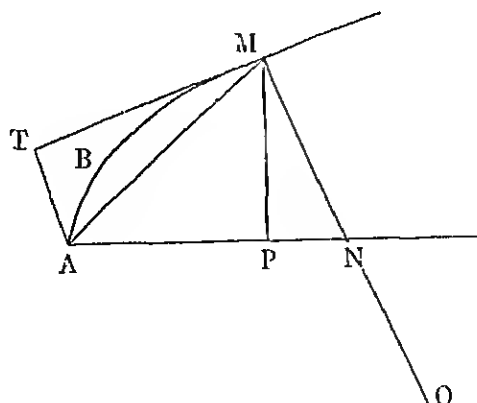

Fig. 3

19. In hoc quidem casu aequatio inventa

$$y^2 ds^2 = ax dx^2 + ay dx dy,$$

quia differentialia duas tantum habent dimensiones, in aequatione
dimensionis mutari potest, prodibit enim posito $dx^2 + dy^2$ loco ds^2
radice quadrata hae aequatio

$$2 y dy = a dx \pm dx \sqrt{a^2 + 4 ax + 4 y^2},$$

ex qua autem non tam facile natura curvae cognoscitur. Ex quo int
magis compositam aequationem inter t et u assumissemus, tum
ad aequationem differentialem unius dimensionis perveniri potuiss
tamen a Cel. BERNOULLIO in Act. Lips. ostensum est¹⁾, quoties det
algebraica inter t et u , toties quoque aequationem inter x et y fore al

20. Hanc ob rem alia via est procedendum, si ex aequatione
aequationem inter x et y eruere velimus, atque hoc observavi con
effici posse eadem methodo, qua auto constructionem aequationis

$$ds + ssdz = Zdz$$

ad motum tractorium reduxi. Hae enim methodo statim appare

1) Vide IOH. BERNOULLII *Lectiones mathematicae de methodo integralium aliisque
usum III. Marchionis Hospitalii, Lectio 13. Opera omnia, t. III, p. 431.*

essimam, a qua servare constanter oportet.

. Retineamus igitur eundem casum sitque aequatio inter $AN = t$ et $AM = u$ quaecunque; maneat etiam

$$AP = x, PM = y \text{ et } \sqrt{(dx^2 + dy^2)} = ds,$$

$$t = x + \frac{ydy}{dx} \text{ et } u = \frac{yds}{dx}.$$

ur $dy = p dx$; erit

$$t = x + py \text{ et } u = y\sqrt{(1 + pp)} \text{ seu } y = \frac{u}{\sqrt{(1 + pp)}}.$$

entietur haec aequatio, habebitur

$$dy = p dx = \frac{du}{\sqrt{(1 + pp)}} - \frac{u p dp}{(1 + pp)^{\frac{3}{2}}},$$

quatio autem differentiatâ dat

$$dt = dx + p p dx + y dp$$

$p dx$ loco dy , ex qua obtinetur

$$dx = \frac{dt}{1 + pp} - \frac{y dp}{1 + pp};$$

er p multiplicata locoque y eius valore substituto dat

$$p dx = \frac{p dt}{1 + pp} - \frac{p u dp}{(1 + pp)^{\frac{3}{2}}};$$

um illa coniuncta prodit

$$\frac{p dt}{\sqrt{(1 + pp)}} = du.$$

2. Ex hac aequatione inventa statim obtinetur¹⁾

$$p = \frac{du}{\sqrt{(dt^2 - du^2)}} \text{ et } \sqrt{(1 + pp)} = \frac{dt}{\sqrt{(dt^2 - du^2)}}.$$

Ponendo $dt = 0$ seu $t = u = \text{constanti}$, prodibunt circuli.

II. D.

Quamobrem si aequatio inter t et u fuerit algebraica, aequatio in quoque erit algebraica, ex eaque constructio curvae quaesitae facile fiet a qua quadratura pendet aequatio inter t et u , ab eadem quadratura aequatio inter x et y , et consequenter quoque constructio ipsius curvae

23. In casu speciali, quem antea considerabamus, erat $u^3 = a$

$$t = \frac{u^2}{a} \text{ et } dt = \frac{2u du}{a}$$

atque

$$\sqrt{dt^3 - du^2} = \frac{du}{a} \sqrt{4u^3 - a^2}.$$

His igitur substitutis proveniet

$$y = \frac{1}{2} \sqrt{4u^3 - a^2} \text{ atque } x = \frac{u^3}{a} - \frac{a}{2}.$$

Haec autem dat

$$4u^3 = 4ax + 2a^2;$$

qui ipsius $4u^3$ valor in illa aequatione substitutus dat hanc inter x et y aequationem algebraicam

$$2y = \sqrt{4ax + aa} \text{ hoc est } y^2 = ax + \frac{a^2}{4},$$

quae est aequatio pro parabola abscissis in axe ex foco sumtis.

24. Si (Fig. 4) curvae AM tangens MT ad axem PA usque producat, atque ex A ad axem perpendicularis AV erigatur, detur aequatio in AV , qua curvae natura exprimitur; oporteatque inveniri aequationem abscissam AP et applicatam PM , seu construere curvam, quae omnia per puncta T et V ductas tangat. Positis

$$AT = t, AV = u \text{ et } AP = x, PM = y$$

erit

ponitur relatio inter t et u , quae sit quaecunque.

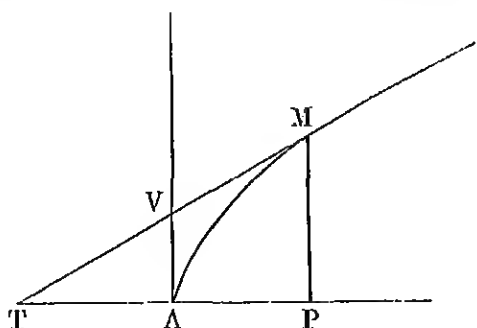

Fig. 4

Sit nunc $dy = p dx$, erit

$$t = \frac{y}{p} - x \text{ et } u = y - px.$$

Pro posterior aequatio differentiata posito $p dx$ loco dy dat

$$du = -x dp \text{ et } x = \frac{-du}{dp}.$$

res vero in prior aequatione loco x et y substituti dant $t = \frac{u}{p}$ seu

Erit ergo

$$dp = \frac{t du - u dt}{t^2}$$

$$x = \frac{t du}{u dt - t du} \text{ et } y = u + \frac{u t du}{u dt - t du}.$$

erum patet, quoties aequatio inter t et u fuerit algebraica, toties curvam quoque fore algebraicam, propter aequationem inter x et y algebraicam.

Manente aequatione inter AT , t et AV , u quacunque, si loco rectae super axe AT verticibus T infinitae parabolae TVM describantur, acta V transeuntes, inveniendae proponitur curva AM , quae ab his omnibus tangatur. Positis

$$AP = x \text{ et } PM = y \text{ et } dy = p dx,$$

Quia porro parabola TVM tangere debet curvam AM , tangentem in puncto M atque ideoquoque subtangentem subtangens parabola in $M = 2PT = 2t + 2x$, quae

$$\frac{ydx}{dy} = \frac{y}{p}$$

subtangenti curvae quaesitae AM , unde oritur

$$y = 2pt + 2px.$$

27. Harum duarum aequationum si prior perprodit $y = \frac{u^2}{2pt}$, quo valore in altera aequatione substituitur

$$x = \frac{u^2}{4p^2t} - t.$$

Differentietur nunc utraque aequatio; erit

$$dy = p dx = \frac{u du}{pt} - \frac{u^2 dt}{2pt^2} - \frac{u^2 dp}{2p^2t}$$

et

$$dx = \frac{u du}{2p^2t} - \frac{u^2 dt}{4p^2t^2} - \frac{u^2 dp}{2p^3t} - dt.$$

Ex quibus aequationibus dx eliminato prodit

$$\frac{u du}{2pt} + p dt = \frac{u^2 dt}{4pt^2} \text{ seu } pp = \frac{u^2}{4t} -$$

Hinc ergo erit

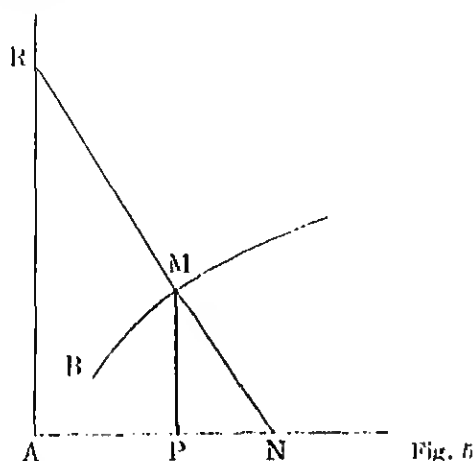
$$x = \frac{2tudu}{u dt - 2t du} \text{ et } y = \frac{u^2 \sqrt{dt}}{\sqrt{u^2 dt - 2t du}}$$

Ex quo perspicitur curvam AM toties esse algebraicam inter t et u talis fuerit.

28. Duo haec posteriora problemata alio quidem possunt quaerendo punctum, quo duae curvae proximae erit contactus curvae quaesitae AM . Semper autem

iones perveniri queat.

. Si (Fig. 5) infinitae rectae RN intra angulum rectum A quomodo fuerint dispositae, ita ut earum positio exprimatur aequatione

quoque inter AN , t et AR , u , invenienda proponatur curva BM , quae has rectas ad angulos rectos traiciat. Positis

$$AP = x, PM = y \text{ et } dy = p dx$$

$$PN = \frac{y dy}{dx} = py,$$

N in curvam est normalis; ideoque $t = x + py$; deinde est

$$dy : dx = p : 1 = t : u,$$

erit

$$t = pu \text{ seu } p = \frac{t}{u} \text{ et } dy = \frac{t dx}{u}.$$

am vero aequationem est

$$y = u - \frac{ux}{t};$$

in qua aequatione duae insunt variables x et t , quia u per t

30. Aequatio postrema redneta in hanc abit

$$dx + x \left(\frac{t dt + u du}{tt + uu} - \frac{dt}{t} \right) = \frac{t u du}{tt + uu},$$

quae per $\frac{v(tt + uu)}{t}$ multiplicata fit integrabilis; erit autem

$$x = \frac{t}{v(tt + uu)} \int \frac{u du}{v(tt + uu)};$$

quo cognito habebitur simul

$$y = u - \frac{u}{v(tt + uu)} \int \frac{u du}{v(tt + uu)}.$$

Quoties ergo

$$\frac{u du}{v(tt + uu)}$$

integrationem admittit, toties curva BM erit algebraica; constructio pendet a quadratura

$$\int \frac{u du}{v(tt + uu)}.$$

31. Consideremus huius problematis casum, quo RN magnitudinis manet; seu quo

$$v(tt + uu) = a, \text{ vel } u = \sqrt{a^2 - t^2}.$$

Erit ergo

$$\int \frac{u du}{v(tt + uu)} = \frac{-tt}{2a};$$

ubi constantem non adiiicio, ne ad maxime compositas ac
Hoc invento erit

$$x = \frac{-t^3}{2a^2} \text{ atque } t = -\sqrt[3]{2a^2 x},$$

1) Durumodo integratio sit algebraicum.

puncta A et B , eandem igitur continentur ellipticam. Quod si
 Infinitas vero has ellipses ad angulos rectos traiciat curva BM , quod
 Ponantur

$$AP = x \text{ et } PM = y \text{ atque } dy = p dx,$$

erit ex natura ellipsis

$$y = \frac{n}{l} \sqrt{(l^2 - x^2)}, \text{ seu } y^2 = \frac{n^2}{l^2} (l^2 - x^2).$$

34. Ad ellipsin in puncto M ducatur normalis MT' ; erit
 ditionem problematis simul tangens curvae quaesitae BM . Quod
 MT' est normalis in ellipsin, erit

$$PT' = \frac{n^2 x}{l^2}.$$

At quatenus MT' est tangens curvae BM , erit

$$PT' = \frac{y dx}{dy} = \frac{y}{p}.$$

Quocirca habebitur ista aequatio

$$y = \frac{p n^2 x}{l^2};$$

cuius differentialis est

$$dy = p dx = \frac{p n^2 dx}{l^2} + \frac{2 p n x du}{l^2} + \frac{n^2 x dp}{l^2} - \frac{2 p n^2 x dt}{l^3},$$

ex qua fit

$$p dx = \frac{2 p n x du + l n^2 x dp - 2 p n^2 x dt}{l(l^2 - n^2)}.$$

Prior vero aequatio differentiatâ dat

$$y dy = \frac{p^2 n^2 x dx}{u} = u du - \frac{n^2 x dx}{l^2} - \frac{n x^2 du}{l^2} + \frac{n^2 x^2 dt}{l^3},$$

sen

$$n x dx = \frac{l^3 du - l x^2 du + n x^2 dt}{l(pp + 1)}.$$

$$u^2 x^2 = \frac{t^4}{(pp+1)(2pldu + tudp - 2pudt)}.$$

les vero aequationes coniunctae *y* eliminata dant

$$x^2 = \frac{t^4}{tl + ppau}.$$

ius x^2 valor si in illa aequatione substituatur, proveniet

$$(pp+1)(2pldu + tudp - 2pudt) = p(tl - uu)(p^2 udu + tdt).$$

er

$$p = \frac{qtl}{uu},$$

ista aequatio

$$\frac{tudq}{q} = \frac{(tl - uu)(q^2 t^3 du + u^3 dt)}{q^2 t^4 + u^4},$$

a aequationis constructione vel separatione ipsius *q* ab *u* et *t* pendet
ctio curvae quaesitae.

. Habeat exempli causa *AR* ad *AS* rationem datam, seu sint omnes
inter se similes, erit $u = nt$; atque generalis aequatio abibit in hanc

$$\frac{dq}{q} = \frac{(1 - nn)(q^2 dt + n^2 dt)}{q^2 t + n^4 t},$$

variabiles *t* et *q* separari possunt, prodibit namque

$$\frac{(1 - nn)dt}{t} = \frac{(q^2 + n^4)dq}{q(q^2 + n^2)} = \frac{n^2 dq}{q} + \frac{(1 - n^2)q dq}{q^2 + n^2},$$

integrata dat

$$\left(\frac{t}{V(q^2 + n^2)}\right)^{1-nn} = Cq^{n^2} \text{ seu } t = aq^{\frac{n^2}{1-n^2}} \sqrt{q^2 + n^2}.$$

ergo

$$u = naq^{\frac{n^2}{1-n^2}} \sqrt{q^2 + n^2} \text{ et } x = naq^{\frac{n^2}{1-n^2}} \text{ et } y = qx.$$

et *y* ergo olicitur ista aequatio

$$x = b^{1-n^2} y^{n^2}$$

pro curvis parabolis; quod congruit cum ns, quae de m-
nalibus iam pridem sunt detecta.

37. Quando in astronomia physica ex data vi centri-
minatur, quam corpus proiectum describit, pervenitur statim
inter distantiam corporis a centro virium et perpendicular
tangente curvae demissum. Difficulus autem ex tali acc-
potest, ntrum curva descripta sit algebraica an transcend-
est aequationem inter coordinatas orthogonales simplicem
Methodo vero nostra hactenus usitata haec quaestio facile ex-

38. Sit (Fig. 3) centrum virium A et curva a corpore
 BM^1); ponatur distantia $AM = t$ et in tangentem MT ex
pendiculum $AT = u$, sitque curvae natura aequatione inte-
In axe per A pro libitu ducto sit

abscissa $AP = x$, applicata $PM = y$, et $dy =$
erit

$$t = \sqrt{x^2 + y^2} \text{ et } u = \frac{y - py}{\sqrt{1 + pp}}.$$

Haec posterior aequatio vero differentiatia dat

$$du \sqrt{1 + pp} + \frac{u p dp}{\sqrt{1 + pp}} = -x dp,$$

undo erit

$$x = \frac{-du \sqrt{1 + pp}}{dp} - \frac{pu}{\sqrt{1 + pp}} \text{ et } y = \frac{-p du \sqrt{1 + pp}}{dp}$$

39. Substituantur hi ipsorum x et y valores in aequat-
quo facto habebitur

$$tt = u^2 + \frac{du^2(1 + pp)^2}{dp^2},$$

unde oritur

$$\frac{dp}{1 + pp} + \frac{du}{\sqrt{tt - uu}} = 0.$$

Denotet

$$\int \frac{du}{\sqrt{tt - uu}}$$

1) A non solet esse curvae punctum.

ite A arcum cuius tangens est quantitas adinmeta. Quocirca erit

$$p = \frac{b-q}{1+bq}, \text{ et } \sqrt{1+pp} = \frac{\sqrt{(1+bb)(1+qq)}}{1+bq}.$$

ut sit

$$\frac{du}{dp} = \frac{-\sqrt{(1+uu)}}{1+pp} = -\frac{(1+bq)^2 \sqrt{(1+uu)}}{(1+bb)(1+qq)},$$

$$x = \frac{(1+bq)\sqrt{(1+uu)} - (b-q)u}{\sqrt{(1+bb)(1+qq)}}$$

$$y = \frac{(b-q)\sqrt{(1+uu)} + (1+bq)u}{\sqrt{(1+bb)(1+qq)}}.$$

Quoties ergo aequatio inter t et u est algebraica simulque ita com-
ut $\int \frac{du}{\sqrt{(1+uu)}}$ denotet arcum circuli, cuius tangens algebraico pote-
ri, toties curva a corpore descripta erit algebraica, eiusque aequatio
ordinatas orthogonales algebraica per inventas formulas invenitur.

Si detur relatio inter radium osculi MO et partem eius MN se-
cundum aequatione quacunque, aequatio inter coordinatas AP , PM ha-
bita poterit inveniri, ex qua statim appareat quibus casibus curva fiat
algebraica. Sit nempe $MN = t$ et $MO = u$ dataque sit aequatio quacunque
inter t et u ; ponatur

$$AP = x, PM = y \text{ atque } dy = p dx.$$

ergo elementum curvae

$$= dx \sqrt{1+p^2} \text{ et } ddy = dp dx$$

dx constante. Ex his igitur erit

$$MN = t = y \sqrt{1+pp} \text{ et } MO = u = \frac{-dx(1+pp)^{\frac{3}{2}}}{dp}.$$

prior differentiata dat

$$dy = p dx = \frac{dt + p p dt - p t dp}{(1 + p p)^2}.$$

His ergo aequationibus coniunctis habebitur

$$p u dp := p t dp - dt - p p dt.$$

42. Aequatio haec inventa, quia u per t dari ponitur bilium separationem, abit enim in hanc

$$\frac{p dp}{1 + p p} = \frac{dt}{t - u},$$

cuius integralis est

$$l \sqrt{1 + p p} = \int \frac{dt}{t - u}.$$

Sit

$$\int \frac{dt}{t - u} = l q,$$

erit

$$\sqrt{1 + p p} = q \text{ et } y = \frac{t}{q}.$$

Hinc ergo porro est

$$dy = \frac{q dt - t dq}{q q} = p dx = dx \sqrt{q q - 1};$$

ideoque

$$x = \int \frac{q dt - t dq}{q q \sqrt{q q - 1}}.$$

Ex quo perspicitur, ut curva AM fiat algebraica, duo requiruntur

$$\int \frac{dt}{t - u}$$

logarithmis possit exhiberi, atque tum, ut

$$\frac{q dt - t dq}{q q \sqrt{q q - 1}}$$

integrationem admittat¹⁾.

1) Necesso est insuper integrale algebraico exprimi posse. Quod non fit, utar, $u = -t$, $t = a q^2$. Cf. notam p. 98.

$$q = a^{m-1} t^{1-m} \text{ atque } y = \frac{t^m}{a^{m-1}}.$$

autem porro

$$dy = \frac{mt^{m-1}dt}{a^{m-1}} = p dx = dx \sqrt{(a^{2m-2} t^{2-2m} - 1)},$$

et fit

$$dx = \frac{mt^{2m-2}dt}{a^{m-1} \sqrt{(a^{2m-2} - t^{2m-2})}} \text{ atque } x = \int \frac{mt^{2m-2}dt}{a^{m-1} \sqrt{(a^{2m-2} - t^{2m-2})}}.$$

quo perspicitur curvam fore algebraicam, si haec formula fuerit integralis

autem evenit, quoties vel $\frac{m}{m-1}$ fuerit numerus impar affirmativus

vel $\frac{2i+1}{2i}$, vel $\frac{m}{1-m}$ numerus par affirmativus seu²⁾ $m = \frac{2i}{2i+1}$ denotante

nummum integrum affirmativum³⁾. Casus autem quo $n = 1$ dat $t = u$ a

$t = 0$ seu $t = u = \text{constanti}$, ex quo cognoscitur curvam esse circulum.

44. Data sit nunc aequatio quaecunque inter arcum AM et radii MO , ex qua determinari debeat aequatio inter coordinatas AP et MP . Sed antequam quomodo inveniendum sit ostendam, observari convenit, quod curvas exprimendi rationem per aequationem inter arcum et radii maxime ad curvas cognoscendas esso accomodatum. Aequatio inter coordinatas orthogonales, vel inter radium et perpendicularum ad tangentem tam varias et diversas formas sumendis aliis axibus aliorumque coordinatarum initiis inducere potest, ut, ad quamnam curvam pertinet quaecunque curva sit notissima, saepe difficulter prospici possit. Aequatio inter arcum et radii, quae inter curvam et radium osculi exhibetur pro diversis tan-

1) Editio princeps: $u = mt$.

Correxit H.

2) Editio princeps: $m = \frac{2i+1}{2i+2}$. Si $m = \frac{2i+1}{2i+2}$ formula est integrabilis, sed non ostenditur.

3) Formula erit integrabilis quoties vel fuerit $m = \frac{2i+1}{2i}$, vel $m = \frac{2i}{2i+1}$, denotante i nummum integrum sive positivum sive negativum; sed integrato est algebraicum cum conditione m nummum positivum. Cf. notam p. 44.

at utrum curva esset algebraica an transcendens non tam facile
vero incommodo sequenti modo occurreretur.

45. Sit arcus $AM = s$ et radius osculi $MO = r$ dataque
quacunque inter s et r . Ponantur $AP = x$, $PM = y$ sitque
hisque positis erit

$$ds = dx \sqrt{pp + 1} \text{ et } r = \frac{-dx(1 + pp)^{\frac{3}{2}}}{dp}.$$

Ex illa vero aequatione est

$$dx = \frac{ds}{\sqrt{pp + 1}},$$

ex hac autem

$$dx = \frac{-r dp}{(pp + 1)^{\frac{3}{2}}}.$$

Quamobrem proveniet haec aequatio

$$ds(pp + 1) = -r dp \text{ seu } \frac{-ds}{r} = \frac{dp}{1 + pp}.$$

Denotet $\int \frac{ds}{r}$ arcum circuli cuius tangens sit q posito radio $= 1$

$$At \cdot b - At \cdot q = At \cdot p;$$

unde fit

$$p = \frac{b - q}{1 + bq} \text{ et } \sqrt{pp + 1} = \frac{\sqrt{(1 + bb)(1 + qq)}}{1 + bq}.$$

Ex his oritur

$$dx = \frac{(1 + bq) ds}{\sqrt{(1 + bb)(1 + qq)}} \text{ et } dy = \frac{(b - q) ds}{\sqrt{(1 + bb)(1 + qq)}}.$$

Unde intelligitur, si primo $\int \frac{ds}{r}$ denotet arcum circuli, cuius tan-
per q possit exhiberi, atque deinde

1) $At \cdot b$ denotante arcum cuius tangens est b .

tionem admittat, fore curvam algebraicam.

3. Sin autem $\frac{ds}{r}$ absolute potest integrari, fieri quoque potest, ut curva algebraica: ut sit

$$\int \frac{ds}{r} = v,$$

$$At \cdot p = b - v \text{ et } p = t \cdot A(b - v).$$

fit)

$$x = \int ds \cos. A(b - v) \text{ et } y = \int ds \sin. A(b - v)$$

es ergo haec integralia ita possunt exhiberi, ut non nisi $\sin. A(b - v)$ et $(b - v)$ contineant, toties ob²)

$$1 = [\] \sin. A(b - v) + [\] \cos. A(b - v)$$

io algebraica inter x et y obtinetur. Ut si fuerit $r = a$, erit

$$x = -a \sin. A(b - v) \text{ et } y = a \cos. A(b - v)$$

o

$$\frac{x^2}{a^2} + \frac{y^2}{a^2} = 1 \text{ seu } y^2 = a^2 - x^2,$$

io pro circulo cuius radius est $= a$.

— — —.

$\cos. A(b - v)$ et $\sin. A(b - v)$ idem significant, quod $\cos(b - v)$ et $\sin(b - v)$. H. D.

$[\] \sin. A(b - v)$ et $[\] \cos. A(b - v)$ idem significant, quod $\sin^2(b - v)$ et $\cos^2(b - v)$. H. D.

DE INTEGRATIONE AEQUATIONUM DIFFERENTIALIUM ALTIORUM GRADUS

Commentatio 62 indicis ENESTROEMIANI
Miscellanea Berolinensia 7, 1743, p. 193—242

1. Quanquam ad resolvendas aequationes differentiales plurimae adhuc excogitatae sunt methodi, atque in hoc negotio operam ac studium collocaverunt: tamen parum attulerunt ad aequationes differentiales altiorum graduum vel construendas vel integrandas. Aequationes quidem de altiori gradu ita resolvi solent, ut per idoneam substitutionem ad gradum reducantur, quo facto earum resolutio ad viam maiorem tam revocatur: atque in hoc negotio nonnulla subsidia ante excogitavi¹⁾, quorum opo innumerabiles aequationes de altiori gradu ad primum gradum deprimi, atque adeo sive convariari possunt. At vero in aequationibus differentialibus tertii gradus similia artificia, quibus eae ad gradum inferiorem traduci possunt, plerumque nihil prosunt, cum hoc pacto ad aequationes de altiori vel etiam altioris gradus tam complicatas perveniatur, ut non omnino nequeant. Quamobrem in hoc negotio non parum utilis methodus, quam hic sum expositurus, cuius beneficio plures aequationes differentiales altiorum graduum sine praevia reductione ad gradum primum statim integrari, atque aequationes integrales in terminis finiri possunt.

1) Confer Commentationem 10 huius voluminis.

2. Sive y et x variables, quibus aequatio differentialis cuiuslibet gradus continetur, in qua differentiale dx assumptum sit constans, aequat altera variabilis y cum suis differentialibus dy , ddy , d^3y etc. in similibus unicum dimensionem, ita ut aequatio, cuiuscunque gradus fuerit, unam induat formam:

$$0 = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \frac{Dd^3y}{dx^3} + \frac{Ed^4y}{dx^4} + \frac{Fd^5y}{dx^5} + \text{etc.},$$

in qua litterae A , B , C , D etc. significant quantitates vel constantes earum variabilem x utunque involventes. Manifestum autem est, hanc aequationem latissimo patere, non solum enim ob coefficients indeterminatos A , B , C , D etc., quos simul functiones quasvis ipsius x assumimus, magis generalis, sed etiam aequationes differentiales cuiuscunque gradus complectitur. Hanc igitur aequationem, quibus casibus integrationem recipiat, in hac dissertatione evolvam.

3. Primum quidem perspicuum est, aequationem integram complecti, uter quantitates constantes in ipsa aequatione differentiali contentas, et constantes arbitrarías in se complecti oportere, quoti fuerit gradus aequationis differentialis proposita. Quodsi enim ponamus eam aequationem differentialem gradus n , ita ut ultimus illius terminus sit

$$\frac{N d^n y}{dx^n},$$

per unam integrationem ea reducetur ad gradum $n - 1$, per duas integrationes successive institutas ad gradum $n - 2$, per tres ad gradum $n - 3$ etc. Ex quo intelligitur, domum post n integrationes ad aequationem integram terminis finitis expressam perveniri. Quoniam vero per unamquodque integrationem una constans arbitraria in integrale ingreditur, manifestum est, integrale completum n constantes arbitrarías complecti oportere.

4. Aequatio igitur integralis completa tot constantes arbitrarías complectitur, quot exponens n continet unitates; haeque aequatio integrae lato patere censenda est, utque ipsa aequatio differentialis gradus n : plus valor finitus pro y assumtus aequationi differentiali satisfacere queat, in integrae completa. Quodsi autem in ista aequatione integrali completa una pluresve illorum constantium arbitrariarum

quae non omnes possunt valores ipsius y ad se in se complectitur. Probe igitur discerni oportet aequationem completam a particulari; atque si aequationi differentiali satisfacere velimus, aequationem integram completam inveniri oportet.

5. Ad cognoscendum autem, utrum aequatio integralis completa, nec ne, criterium ex allatis facile colligitur. Primum conditioni propositae differentiali satisfacere debet, quod fit, dum aequatio identica resultat; alioquin enim illa aequatio non integralis. Praeterea vero necesse est, ut aequatio integralis quantitates constantes arbitrarias, quoti fuerit gradus aequationis, contineat. Si enim pauciores in ea insint constantes, tum aequatio non erit completa, sed tantum particularis. In enumerandis constantibus arbitrariis probe cavendum est, ne per nomen unius fallamur, neque pro diversis quantitatibus habere invicem determinantur.

6. Quo discrimen inter aequationes integrales completas et particularis clarius intelligatur, invabit rem exemplo illustrasse. Sit igitur aequatio differentialis

$$aady + yydx = (aa + xx) dx;$$

cui satisfacere patet hunc valorem $y = x$, quippe qui satisfacit aequationem identicam. Est igitur $y = x$ aequatio integralis completa, cum ea neque constantem a , quae in aequatione differentiali praeterea aliam constantem arbitrariam contineat, quae aequationem differentialis primi gradus postulat. Vehementer igitur fallamur, si aequationem $y = x$ pro integrali completa huius

$$aady + yydx = (aa + xx) dx$$

considerare vellet; aequatio enim integralis completa est

$$y = x + \frac{aabe^{\frac{-xx}{aa}}}{aa + b \int e^{\frac{-xx}{aa}} dx};$$

7. Simili modo videmus huic aequationi differentio-differentiali

$$y = \frac{x dy}{dx} + \frac{a x ddy}{dx^2}$$

facere hanc aequationem finitam $y = x$; procul autem abest, quoniam integralis completa omnemque vim aequationis differentio-differentialis variat, quoniam aequatio integralis completa praeter constantem a arbitratrices continere debet. Videmus vero etiam hanc aequationem non x satisfacere, quae autem, quia unicam constantem a continet, tantummodo est particularis. Aequatio autem integralis completa est

$$y = ax + bx \int \frac{e^{-a} dx}{ax},$$

quae praeter constantem a duas continet constantes arbitrarías b et x , quod rei postulat.

8. Cum autem omnes aequationes integrales particulares in communi incantur, patet ex pluribus integralibus particularibus completamur; atque adeo ex integralibus particularibus integrale completum formatur. Saepenumero quidem aeque difficile est ex cognitis aliquot integralibus particularibus integrale completum vel saltem integrale latius particularis idem ex ipsa aequatione differentiali per integrationem colligere, quam tractare suscepimus¹⁾,

$$0 = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \frac{Dd^2y}{dx^3} + \frac{Ed^3y}{dx^4} + \text{etc.}$$

est comparata, ut cognitis valoribus particularibus ipsius y duobus vel tribus, pro ex iis facile valor latius patens illos nempe valores in se completos y formari queat. Hocque pacto ex sufficienti numero valorum particularium pro y inventorum valor completus, seu aequatio integralis completa comminari poterit.

1) Vido epistolam ab EULERO ad L. BERNOULLI 15. II. 1730 scriptam (n. 803 indicis EULERO), *Bibl. math.* 63, 1905, 37/38. Vido quoque Commentationem 188 huius voluminis et *Methodus calculi integralis* vol. II, § 775-778, 842-846, 1117-1137. *LEONHARDI EULERI Opera* vol. I, vol. 20 et 12.

$$Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \text{etc.} = 0,$$

tum valor ap loco y substitutus eandem expressionem e
hocque modo una constans arbitraria a in aequationem
larem $y = p$ introduci potest. Sin autem praeterea
satisfaciat propositae, tum pari modo quoque satisfaciet
dnobus valoribus particularibus $y = ap$ et $y = \beta q$
patens

$$y = ap + \beta q.$$

Si enim expressio

$$Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \frac{Dd^3y}{dx^3} + \text{etc.}$$

nihilo aequalis redditur, posito tam ap quam βq loco
eandem expressionem nihilo aequalem fieri debere, si loco

10. Simili modo si p, q, r, s etc. fuerint eiusmodi f
singulae seorsim loco y substitutae expressionem

$$Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \text{etc.}$$

evanescentem effieiant, tum etiam hic valor

$$ap + \beta q + \gamma r + \delta s + \text{etc.}$$

loco y substitutus eandem expressionem nihilo aequalis
 p, q, r, s etc. fuerint valores particulares ipsius y , qui ipsi
sita conveniunt, tum ex iis colligitur iste valor longe lat

$$y = ap + \beta q + \gamma r + \delta s + \text{etc.}$$

aequationi propositae pariter satisfaciens. Hicque valo
si tot affuerint constantes arbitrariae a, β, γ, δ etc., quoti
differentialis proposita. Facilem igitur nacti sumus
valoribus particularibus ipsius y eius valorem compl
omnes omnino valores ipsius y aequationi satisfaciens
sicque habebitur aequatio integralis in terminis finitis c

is propositae

$$0 = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \frac{Dd^3y}{dx^3} + \dots + \frac{Nd^n y}{dx^n}$$

reducitur, ut valores particulares investigemus, qui pro y substitutionem identicam reddant. Tot autem eiusmodi valoribus particularibus opus, quoad iis praescripto modo colligendis tot constantes arbitrarie erint, quot exponens maximus n continet unitates. Quare si singulae substitutiones particulares unam secum gerant constantem arbitriariam, eiusmodi substitutiones numero n requiruntur ad aequationem integram completam constituendam. Sin autem quaedam harum aequationum particularium praeter constantes arbitrarie implicent, tum eo paucioribus opus erit aequationum particularibus ad completam ex iis colligendam.

12. Denotent iam omnes litterae A, B, C, D etc. quantitates constantes, ut integrari debeat haec aequatio differentialis gradus n

$$0 = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \frac{Dd^3y}{dx^3} + \dots + \frac{Nd^n y}{dx^n}.$$

Quoniam y cum suis differentialibus ubique unam dimensionem committit, secundum methodum meam in Tomo III. Commentariorum Academiae Scientiarum Petropolitanae¹⁾ traditam haec aequatio differentialis uno gradu deprimetur.

$$y = e^{px},$$

et singula differentialia ipsius y erunt

$$\frac{dy}{dx} = e^{px} p$$

$$\frac{d^2y}{dx^2} = e^{px} \left(p^2 + \frac{dp}{dx} \right)$$

$$\frac{d^3y}{dx^3} = e^{px} \left(p^3 + \frac{3pdp}{dx} + \frac{d^2p}{dx^2} \right)$$

$$\frac{d^4y}{dx^4} = e^{px} \left(p^4 + \frac{6ppdp}{dx} + \frac{4p d^2p}{dx^2} + \frac{3d^3p}{dx^3} + \frac{d^4p}{dx^4} \right)$$

etc.,

valores si in proposita substituantur, ea dividi poterit per e^{px} , et remanebit aequatio differentialis gradus $n - 1$.

¹⁾ Vido p. 13 huius voluminis.

orientur sequens aequatio algebraica:

$$0 = A + Bp + Cp^2 + Dp^3 + Ep^4 + \dots$$

ex qua si valor aliquis pro p eruatur, simul habebit particularis $y = e^{px}$, aequationi differentiali propositae; ergo etiam uti vidimus haec aequatio $y = ae^{px}$, quoniam constans ac radix huius aequationis algebraicae

$$0 = A + Bp + Cp^2 + Dp^3 + \dots +$$

14. Perduximus ergo inventionem valorum particularium y ad resolutionem aequationis algebraicae n dimensionum; manamus hanc

$$0 = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + \dots +$$

huiusque aequationis singulae radices seu divisores determinemus; si particularis ipsius y . Si enim fuerit $pz = q$ divisor istius aequationis, erit $z = \frac{q}{p}$, erit

$$y = ae^{\frac{qx}{p}};$$

qui valor particularis unum continet constantem arbitriam; si illa aequatio algebraica n dimensionum contineat n radices, quoque orientur n valores particulares pro y ; qui valores universalem pro y ; hincque simul erit valor particularis, qui contineat constantes arbitrarias; quod est criterium aequationis completae.

15. Si ergo aequationis istius algebraicae n dimensionum fuerint reales, tunc prodibit valor completus pro y in expressis, eritque aggregatum n formularum exponentis $ae^{ax:p}$, hocque adeo casu integralo completum per solam quadraturam hyperbolae exprimi poterit. Quodsi aequationis illius algebraicae fuerint imaginariae, tunc

...ve radices aequationis sunt inter se aequales, cum enim ob
 formulas exponentiales aequales numerus constantium arbitrariarum
 ...ur atque ob hanc causam integrale inventum non amplius erit compl

16. Utrique incommodo medolam afferemus, si nexum inter a
 nem differentialem propositam

$$0 = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cdddy}{dx^2} + \frac{Ddd^3y}{dx^3} + \dots + \frac{Ndn^ny}{dx^n}$$

quo inter aequationem algebraicam formatam

$$0 = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + \dots + Nz^n$$

entins contemplemur. Quemadmodum enim ex hac illa oritur, si
 atur y , loco z vero $\frac{dy}{dx}$, et generaliter loco z^k scribatur $\frac{d^ky}{dx^k}$, ita simili
 factoribus singulis aequationis algebraicae formabuntur aequationes
 tiales, quae necessario in aequatione differentiali proposita contineb
 ue ex quibus proinde valores particulares pro y reperientur. Sic si p
 $q - pz$ fuerit divisor aequationis algebraicae, ex hoc per legem
 ur haec aequatio differentialis

$$qy - \frac{pdy}{dx} = 0,$$

o integrata dat

$$y = ae^{\frac{qx}{p}},$$

o est ea ipsa, quam ex eodem factore $pz - q$ olicuimus.

17. Hinc intelligitur, si habeatur divisor quicumque aequationis
 braicae, puta $p + qz + rzz$, tum aequationem ex hoc divisore ori

$$py + \frac{qdy}{dx} + \frac{rdddy}{dx^2} = 0$$

o valorem pro y , qui etiam satisfacit aequationi differentiali propo
 hoc ergo illam difficultatem tollere poterimus, quae locum habet, si aequ
 braica habeat duos pluresve factores aequales. Sit igitur $(p - qz)^2$ d

aequationis algebraicae, ex hocque evolutio resultabit haec aequatio differentialis

$$ppy - \frac{2pqdy}{dx} + \frac{qqddy}{dx^2} = 0.$$

Ponamus

$$y = e^{\frac{px}{q}} u,$$

factaque substitutione habebimus $ddu = 0$, hincque $u = \alpha + \beta x$ factore quadrato $(p - qz)^2$ oritur sequens valor

$$y = e^{\frac{px}{q}} (\alpha + \beta x),$$

qui duas constantes arbitrarias complectitur.

18. Si aequatio algebraica habeat divisorem cubicum in aequatione differentiali proposita continebitur haec

$$p^3y - \frac{3ppqdy}{dx} + \frac{3pqqddy}{dx^2} - \frac{q^3d^3y}{dx^3} = 0,$$

quae posito

$$y = e^{\frac{px}{q}} u$$

transmutabitur in hanc: $d^3u = 0$; unde oritur $u = \alpha + \beta x + \gamma x^2$ aequationi propositae satisfaciet iste valor particularis

$$y = e^{\frac{px}{q}} (\alpha + \beta x + \gamma x^2).$$

Simili modo si aequatio algebraica

$$0 = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + \dots + Nz^n$$

habeat divisorem biquadratum $(p - qz)^4$, tum ex eo nascetur valor particularis satisfaciens

$$y = e^{\frac{px}{q}} (\alpha + \beta x + \gamma x^2 + \delta x^3).$$

Atque generaliter si divisor sit $(p - qz)^k$, erit valor inde ortus

$$y = e^{\frac{px}{q}} (\alpha + \beta x + \gamma x^2 + \delta x^3 + \dots + \kappa x^{k-1}),$$

ita ut is k constantes imaginarias involvat.

$$0 = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + \dots + Nz^n$$

educantur valores pro y , qui aequationi propositae

$$0 = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \frac{Dd^3y}{dx^3} + \dots + \frac{Nd^ny}{dx^n}$$

fiunt], hoc dubium ex natura rei facili tolli poterit. Sit divisor n-
compositus

$$p + qz + rzz + sz^3 + \text{etc.}$$

formetur aequatio

$$0 = py + \frac{qdy}{dx} + \frac{rddy}{dx^2} + \frac{sdd^2y}{dx^3} + \text{etc.}$$

ostendit valorem completum ipsius y pro hac aequatione prodire,
valores ipsius y , quos divisores simplices aequationis

$$0 = p + qz + rzz + sz^3 + \text{etc.}$$

ant, in unam summam colligantur; at divisores simplices huius aequa-
tionalis sunt divisores simplices illius

$$0 = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + \dots + Nz^n;$$

ob rem valor ipsius y ex illo factore composito ortus, simul est valo-
ris aequationis propositae differentialis

$$0 = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \frac{Dd^3y}{dx^3} + \dots + \frac{Nd^ny}{dx^n}.$$

Inventis autem valoribus ipsius y , qui ex aliquot divisoribus sim-
plicibus inter se aequalibus aequationis

$$0 = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + \dots + Nz^n$$

, altera difficultas solvenda restat, si haec aequatio habeat radice-
s reales. Constat autem, si quaecumque aequatio habeat radices imaginarias,
numquam semper esse parum; atque ego alibi ostendi has radices ima-
gines perpetuo binis coniungendis in eiusmodi paria dispesci posse, quarum

summa quam productum fiat quantitas realis. Hinc loci
 ginariorum prodibunt divisores compositi duarum dimensionum

$$p - qz + rzz$$

reales, qui autem divisores simplices habeant imaginarios.
 divisore composito $qq < 4pr$; unde

$$\frac{q}{2\sqrt{pr}} < 1.$$

Posito ergo sinu toto = 1 erit $\frac{q}{2\sqrt{pr}}$ cosinus cuiuspiam anguli re-
 fietque¹⁾

$$q = 2\sqrt{pr} \cdot \cos A \cdot \varphi,$$

ex quo generalis forma divisorum compositorum, qui divisores i-
 contineant, erit huiusmodi

$$p - 2z\sqrt{pr} \cdot \cos A \cdot \varphi + rzz.$$

21. Sit igitur aequationis

$$0 = A + Bz + Cz^2 + \text{etc.}$$

eiusmodi divisor

$$p - 2z\sqrt{pr} \cdot \cos A \cdot \varphi + rzz;$$

ex quo inveniri debeat conveniens valor ipsius y . At ex hoc divi-
 ista aequatio differentio-differentialis

$$0 = py - \frac{2dy\sqrt{pr}}{dx} \cos A \cdot \varphi + \frac{rddy}{dx^2},$$

ad quam integrandam ponatur

$$y = e^{ix \cos A \cdot \varphi} u$$

posito brevitatis gratia $f = \sqrt{\frac{p}{r}}$ fietque

$$ffudx^2 (\sin A \cdot \varphi)^2 + ddu = 0.$$

Multiplicetur per $2du$ et integretur, erit

$$ffuudx^2 (\sin A \cdot \varphi)^2 + du^2 = a^2 ffdx^2 (\sin A \cdot \varphi)^2,$$

1) Vide notam 1 p. 107 huius voluminis.

$$f dx \sin A \cdot \varphi = \frac{du}{\sqrt{a^2 - u^2}};$$

integrata dat

$$f x \sin A \cdot \varphi + \beta = A \sin \frac{u}{a}.$$

aequatione fit

$$u = a \sin A \cdot (f x \sin A \cdot \varphi + \beta).$$

uentur habetur

$$y = a e^{f x \cos A \cdot \varphi} \sin A \cdot (f x \sin A \cdot \varphi + \beta),$$

et valor conveniens ipsius y pro aequatione proposita.

2. Eadem vel aequivalens expressio pro y colligitur ex factoribus
 quibus etsi imaginariis aequationis

$$0 = p^2 - 2 z \sqrt{p r} \cdot \cos A \cdot \varphi + r z z,$$

posito $f = \sqrt{\frac{p}{r}}$ abit in hanc

$$0 = f f - 2 f z \cos A \cdot \varphi + z z,$$

radices sunt

$$z = f \cos A \cdot \varphi \pm f \sqrt{-1} \cdot \sin A \cdot \varphi.$$

pro y resultant valores

$$e^{f x \cos A \cdot \varphi} + f x \sqrt{-1} \cdot \sin A \cdot \varphi \text{ et } e^{f x \cos A \cdot \varphi} - f x \sqrt{-1} \cdot \sin A \cdot \varphi$$

coniunctis fit

$$y = e^{f x \cos A \cdot \varphi} (\eta e^{f x \sqrt{-1} \cdot \sin A \cdot \varphi} + \theta e^{-f x \sqrt{-1} \cdot \sin A \cdot \varphi}).$$

item exponentialibus in series conversis prodibit

$$y = e^{f x \cos A \cdot \varphi} \left\{ \begin{aligned} &(\eta + \theta) \left(1 - \frac{f f x x (\sin A \cdot \varphi)^2}{1 \cdot 2} + \frac{f^4 x^4 (\sin A \cdot \varphi)^4}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4} + \text{etc.} \right) \\ &(\eta - \theta) \sqrt{-1} \cdot \left(f x \sin A \cdot \varphi - \frac{f^3 x^3 (\sin A \cdot \varphi)^3}{1 \cdot 2 \cdot 3} + \text{etc.} \right) \end{aligned} \right\}$$

ergo

$$\eta + \theta = a \text{ et } (\eta - \theta) \sqrt{-1} = \beta$$

quae expressio ad priorem facile reducitur.

23. Hinc adipiscimur modum inveniendi v
pluresve huiusmodi divisores compositi fuerint in

$$(ff - 2fz \cos A \cdot \varphi + zz)$$

divisor aequationis algebraicae; quoniam is reducitur

$$(z - f \cos A \cdot \varphi - f' - 1 \cdot \sin A \cdot \varphi)^2 \quad (z - f \cos A \cdot \varphi$$

erit per praecedentia valor ipsius y hinc oriundus:

$$y = e^{fx \cos A \cdot \varphi + fx \sin A \cdot \varphi} (\gamma + \theta x) + e^{fx \cos A \cdot \varphi}$$

Cum autem sit

$$\begin{aligned} & e^{+fx \sqrt{-1} \cdot \sin A \cdot \varphi} \gamma + e^{-fx \sqrt{-1} \cdot \sin A \cdot \varphi} \\ & = \alpha \cdot \cos A \cdot f x \sin A \cdot \varphi + \beta \sin A \cdot f \end{aligned}$$

hinc colligitur fore

$$y = e^{fx \cos A \cdot \varphi} \{(\alpha + \beta x) \cos A \cdot f x \sin A \cdot \varphi + (\gamma +$$

24. Quod si autem cubus aliave potestas ipsius

$$ff - 2fz \cos A \cdot \varphi + zz$$

fuerit divisor aequationis algebraicae

$$0 = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + \dots$$

tum ex potestatibus iisdem factorum simplicium im
 y eruantur secundum § 18 et in unam summam con
titutes exponentiales imaginariae in sinus et eos
converti possunt ope huius lemmatis

$$\begin{aligned} & e^{+fx \sqrt{-1} \cdot \sin A \cdot \varphi} \gamma x^k + e^{-fx \sqrt{-1} \cdot \sin A \cdot \varphi} \\ & = \alpha x^k \cos A \cdot f x \sin A \cdot \varphi + \beta x^k \sin A \cdot f \end{aligned}$$

Sic si

$$(ff - 2fz \cos A \cdot \varphi + zz)$$

$$y = e^{i \cos A \cdot \varphi} [(\alpha + \beta x + \gamma x^2 + \delta x^3) \cos A \cdot f x \sin A \cdot \varphi + (\varepsilon + \zeta x + \eta x^2 + \theta x^3) \sin A \cdot f x \sin A \cdot \varphi].$$

25. Expressiones istae pluribus modis immutari possunt, prout alias atque aliis modis exprimantur. Commodissima autem vice transmutatio, qua valores ipsius y ad formam § 21 inventam reduci potest, haec forma

$$\mu x^k \cos A \cdot f x \sin A \cdot \varphi + \nu x^k \sin A \cdot f x \sin A \cdot \varphi,$$

ponatur

$$\mu = \lambda \sin A \cdot p, \text{ et } \nu = \lambda \cos A \cdot p,$$

transmutabitur in hanc

$$\lambda x^k \sin A \cdot (f x \sin A \cdot \varphi + p).$$

namobrem ex factore indefiniti exponentis

$$(ff - 2fz \cos A \cdot \varphi + zz)^k$$

transmutabitur sequens valor ipsius y :

$$y = e^{i x \cos A \cdot \varphi} (\alpha \sin A \cdot (f x \sin A \cdot \varphi + \mathfrak{A}) + \beta x \sin A \cdot (f x \sin A \cdot \varphi + \mathfrak{B}) + \gamma x^2 \sin A \cdot (f x \sin A \cdot \varphi + \mathfrak{C}) + \dots + \varkappa x^{k-1} \sin A \cdot (f x \sin A \cdot \varphi + \mathfrak{D})$$

atque pacto ex omnibus divisoribus, utcumque fuerint comparati, valores pro variabili y inveniuntur.

26. Quod iam ad constantes arbitrarias, quae in valores ipsius y modo inveniendos ingrediuntur, attinet, patet primo ex factoribus simplicibus $f - z$ oriri valores ipsius y unicam constantem arbitriariam continentes. Unde valor ipsius y , qui oritur ex factore $(f - z)^k$, continet k constantes arbitrarias. Porro ex factore composito

$$(ff - 2fz \cos A \cdot \varphi + zz)$$

oritur valor ipsius y duas constantes arbitrarias complectens; atque ex hoc patet factorum potestate quaecumque

$$(ff - 2fz \cos A \cdot \varphi + zz)^k$$

formatur valor ipsius y , in quo z & constantes arbitrariae constantium arbitrariarum aequalis sit numero dimensionum. haec variabilis in divisore obtinet, ex quo valor ipsius y

27. Quodsi ergo aequatio algebraica, quam ex aequatione proposita formavimus,

$$0 = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + Ez^4 + \dots$$

in factores suos sive simplices sive compositos reales sive imaginarios states simplicium compositorumve, resolvatur atque singulis valores convenientes ipsius y formentur, tum hi valores coniunctim considerati tot continebunt constantes arbitrarias quot sunt unitates. Omnes igitur isti valores in unam aequationem solum valorem praebebunt pro y , qui aequationi propositae

$$0 = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \frac{Dd^2y}{dx^3} + \dots +$$

satisfaciat, verum etiam iste ipsius y erit valor completus. Quodsi valores huic aequationi convenientes in se complectamur, aequatio ista differentialis perfecte integratur in terminis integralibus, quae integrale unquam alias praeter hyperbolae atque circuli qua-

PROBLEMA I

28. Si proposita fuerit aequatio differentialis gradus

$$0 = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \frac{Dd^2y}{dx^3} + \dots +$$

in qua elementum dx positum est constans, ac litterae A, B, C, D denotant coefficientes constantes quoscumque: inveniri poterit integrale in terminis finitis realibus.

Solutio

Scribatur 1 loco y , z loco $\frac{dy}{dx}$, z^2 loco $\frac{ddy}{dx^2}$ et generatim, hincque formetur sequens aequatio algebraica n dimensionum

$$0 = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + \dots +$$

factores compositi. Eorum, in quibus z habetate transcendens, quodammodo super binos factores imaginarii unum factorem compositum realem habent. Ex singulis divisoribus deinceps formentur sequenti modo particulae pro y . Ex factore scilicet quolibet simplici, qui alios non habet aequales, huius formae $f - z$ oritur iste valor

$$y = \alpha e^{fz}.$$

Si duobus autem pluribusve factoribus aequalibus coniunctim sumtis y determinari debent. Nempe ex factore $(f - z)^2$ oritur

$$y = (\alpha + \beta x) e^{fz};$$

ex factore $(f - z)^3$ oritur

$$y = (\alpha + \beta x + \gamma x^2) e^{fz};$$

et generaliter ex factore $(f - z)^k$ deducitur

$$y = e^{fz} (\alpha + \beta x + \gamma x^2 + \dots + \kappa x^{k-1}).$$

Quod ad factores compositos attinet, si illa aequatio algebraica habetorem

$$ff - 2fz \cos A \cdot \varphi + zz,$$

in sui similem inter reliquos non habeat, erit valor ex eo oriundus

$$y = e^{fz \cos A \cdot \varphi} \alpha \sin A \cdot (fx \sin A \cdot \varphi + \mathfrak{A}).$$

Si aequatio algebraica duos huiusmodi factores habeat aequales, ita visibilis per

$$(ff - 2fz \cos A \cdot \varphi + zz)^2,$$

tum ex divisore quadrato oritur sequens valor

$$= \alpha e^{fz \cos A \cdot \varphi} \sin A \cdot (fx \sin A \cdot \varphi + \mathfrak{A}) + \beta x e^{fz \cos A \cdot \varphi} \sin A \cdot (fx \sin A \cdot \varphi + \mathfrak{B}).$$

Si autem huius factoris potestas quaecunque puta

$$(ff - 2fz \cos A \cdot \varphi + zz)^k$$

erit divisor aequationis algebraicae, tum ex eo resultat sequens valor

$$\begin{aligned} &= \alpha e^{fz \cos A \cdot \varphi} \sin A \cdot (fx \sin A \cdot \varphi + \mathfrak{A}) + \beta x e^{fz \cos A \cdot \varphi} \sin A \cdot (fx \sin A \cdot \varphi + \mathfrak{B}) \\ &+ \gamma x^2 e^{fz \cos A \cdot \varphi} \sin A \cdot (fx \sin A \cdot \varphi + \mathfrak{C}) + \delta x^3 e^{fz \cos A \cdot \varphi} \sin A \cdot (fx \sin A \cdot \varphi + \mathfrak{D}) \\ &+ \dots + \kappa x^{k-1} e^{fz \cos A \cdot \varphi} \sin A \cdot (fx \sin A \cdot \varphi + \mathfrak{K}). \end{aligned}$$

atque is ipse, qui proditurus esset, si aequatio differentialis
 n vicibus integraretur. Q. E. I.

Exemplum 1

29. Huius aequationis differentialis secundae

$$0 = ay + \frac{b dy}{dx} + \frac{c ddy}{dx^2}$$

integrale invenire.

Positis uti praecepimus 1 pro y , z pro $\frac{dy}{dx}$ et zz pro ddy ,
 aequatio

$$0 = a + bz + czz;$$

quae vel ambas radices habebit reales, vel imaginarias; prius
 posterius si $bb < 4ac$. Sit igitur primo $bb > 4ac$, ac duae

$$z = \frac{-b \pm \sqrt{bb - 4ac}}{2c}$$

hocque casu erit integrale quaesitum

$$y = \alpha e^{\frac{-bx + x \sqrt{bb - 4ac}}{2c}} + \beta e^{\frac{-bx - x \sqrt{bb - 4ac}}{2c}}.$$

Casus hic seorsim est perpendendus, quo $bb = 4ac$, tum o

$$a + 2z \sqrt{ac} + czz$$

quadratum nempe

$$(\sqrt{a} + z \sqrt{c})^2,$$

quod comparatum cum forma $(f - z)^2$ dat

$$f = -\sqrt{\frac{a}{c}},$$

ex quo integrale erit

$$y = (\alpha + \beta x) e^{-x \sqrt{\frac{a}{c}}},$$

$bb < 4ac$, atque aequatio

$$0 = a + bz + cz^2$$

erit radices reales, comparata ergo cum forma

$$ff - 2fz \cos A + zz$$

$$\frac{b}{c} = -2f \cos A + \frac{a}{c} = ff;$$

it

$$f = \sqrt{\frac{a}{c}} \text{ et } \cos A + \frac{b}{2\sqrt{ac}}$$

$$\sin A + \frac{\sqrt{(4ac - b^2)}}{2\sqrt{ac}},$$

oritur integrale

$$y = ac^{\frac{-bx}{2c}} \sin A + \left(\frac{x\sqrt{(4ac - b^2)}}{2c} + \mathfrak{A} \right).$$

Exemplum 2

Huius aequationis differentialis tertii gradus

$$0 = y - \frac{3a^2 ddy}{dx^2} + \frac{2a^3 d^3y}{dx^3}$$

tle inveniro.

hac aequatione ergo oritur ista algebraica

$$0 = 1 - 3a^2zz + 2a^3z^3,$$

solvitur in hos factores

$$(1 + 2az), (1 - az)^2.$$

factor $1 + 2az$ cum forma $f = z$ comparatus dat

$$f = \frac{-1}{2a}$$

posterior factor $(1 - az)^2$ comparari debet cum $(f - z)^2$, ex

$$f = \frac{1}{a},$$

hincque nascitur

$$y = (\beta + \gamma x) e^{\frac{x}{a}}.$$

Aequationis ergo propositae integrale completum erit

$$y = ae^{\frac{-x}{a}} + (\beta + \gamma x) e^{\frac{x}{a}}.$$

Exemplum 3

31. Huius aequationis differentialis tertii gr

$$0 = y - \frac{a^3 d^3 y}{dx^3}.$$

integrale invenire.

Aequatio algebraica ex hac aequatione orta erit

$$0 = 1 - a^3 z^3,$$

quae resolvitur in hos factores:

$$(1 - az), (1 + az + a^2 zz)$$

ita ut eius divisores sint hi

$$\frac{1}{a} - z \text{ et } \frac{1}{aa} + \frac{z}{a} + zz,$$

quorum iste in simplices reales resolvi nequit. Ille igitur div
integrali

$$y = ae^{\frac{x}{a}},$$

alter vero divisor

$$\frac{1}{aa} + \frac{z}{a} + zz$$

cum forma

$$ff - 2fz \cos A \cdot \varphi + zz$$

it fiat

$$\cos A \cdot \varphi = -\frac{1}{2} \text{ et } \sin A \cdot \varphi = \frac{\sqrt{3}}{2};$$

ex isto divisore resultat

$$y = \beta e^{\frac{-x}{2a}} \sin A \cdot \left(\frac{x\sqrt{3}}{2a} + \mathfrak{A} \right).$$

ationis ergo propositae integrale completum erit

$$y = ae^{\frac{x}{a}} + \beta e^{\frac{-x}{2a}} \sin A \cdot \left(\frac{x\sqrt{3}}{2a} + \mathfrak{A} \right).$$

Exemplum 4

32. Huius aequationis differentialis quarti gradus

$$0 = y - \frac{a^4 d^4 y}{dx^4}$$

egrato invenire.

Ex hac aequatione formabitur ista aequatio algebraica

$$0 = 1 - a^4 z^4,$$

o duos habet divisores simplices reales

$$\frac{1}{a} = z \text{ et } \frac{1}{a} = -z,$$

qui duo imaginarii continentur in hoc composito

$$\frac{1}{aa} + zz.$$

divisores simplices pro integrali dant

$$y = ae^{\frac{x}{a}} + \beta e^{\frac{-x}{a}}.$$

isor autem

$$\frac{1}{aa} + zz$$

cum forma

comparatus dat

$$ff - 2fz \cos A \cdot \varphi + zz$$

hineque

$$f = \frac{1}{a} \text{ et } \cos A \cdot \varphi = 0,$$

Terminus ergo exponentialis

$$\sin A \cdot \varphi = 1.$$

$$e^{fx \cos A \cdot \varphi}$$

ob exponentem = 0 abit in unitatem, eritque

$$y = \gamma \sin A \cdot \left(\frac{x}{a} + \mathfrak{A} \right).$$

Integrale ergo completum crit:

$$y = \alpha e^{\frac{x}{a}} + \beta e^{-\frac{x}{a}} + \gamma \sin A \cdot \left(\frac{x}{a} + \mathfrak{A} \right).$$

Exemplum 5

33. Huius aequationis differentialis quarti g

$$0 = y + \frac{a^4 d^4 y}{dx^4}$$

integrale invenire.

Resolvi ergo oportebit istam aequationem algebraicam

$$0 = 1 + a^4 z^4,$$

quae cum nullum habeat divisorem simplicem realem, resol
factores compositos reales

$$1 + az \sqrt{2 + aazz} \text{ et } 1 - az \sqrt{2 + aazz}$$

qui divisi per aa , ut cum forma

$$ff - 2fz \cos A \cdot \varphi + zz$$

comparari queant, dabunt

$$\frac{1}{aa} + \frac{z\sqrt{2}}{a} + zz \text{ et } \frac{1}{aa} - \frac{z\sqrt{2}}{a} + zz;$$

hac

$$f \cos A \cdot \varphi = \frac{1}{a \sqrt{2}};$$

iterum pro utraque

$$f \sin A \cdot \varphi = \frac{1}{a \sqrt{2}}.$$

us oritur integrale completum aequationis propositae

$$y = \alpha e^{\frac{-x}{a\sqrt{2}}} \sin A \cdot \left(\frac{x}{a\sqrt{2}} + \mathfrak{U} \right) + \beta e^{\frac{x}{a\sqrt{2}}} \sin A \cdot \left(\frac{x}{a\sqrt{2}} + \mathfrak{B} \right).$$

Exemplum 6

Huius aequationis differentialis septimi gradus

$$0 = y + \frac{dy}{dx^2} + \frac{d^3y}{dx^3} + \frac{d^4y}{dx^4} + \frac{d^5y}{dx^5} + \frac{d^7y}{dx^7}$$

ale completum invenire.

scitur hinc ista aequatio algebraica septimi ordinis

$$0 = 1 + zz + z^3 + z^4 + z^6 + z^7,$$

solvitur in sequentes factores reales tam simplices quam compositos

$$(1 + z), (1 + z + zz), (1 - z + zz)^2,$$

primus cum forma $f = z$ comparatus dat $f = -1$, hincque oritur

$$y = \alpha e^{-x}.$$

autem alter $1 + z + zz$ comparatus cum

$$f = 2fz \cos A \cdot \varphi + zz$$

$$f = 1 \text{ et } \cos A \cdot \varphi = -\frac{1}{2},$$

$$\sin A \cdot \varphi = \frac{\sqrt{3}}{2},$$

et integrale hinc natum

$$y = \beta e^{\frac{-x}{2}} \sin A \cdot \left(\frac{x\sqrt{3}}{2} + \mathfrak{U} \right).$$

Tertius factor $(1 - z + zz)^2$ comparari debet cum forma

$$((f - 2fz \cos A \cdot \varphi + zz)^2,$$

unde fit

$$f = 1, \cos A \cdot \varphi = \frac{1}{2} \text{ et } \sin A \cdot \varphi = \frac{\sqrt{3}}{2}$$

Ex eo igitur prodit integrale

$$y = \gamma e^{\frac{x}{2}} \sin A \cdot \left(\frac{x\sqrt{3}}{2} + \mathfrak{B} \right) + \delta x e^{\frac{x}{2}} \sin A \cdot \left(\frac{x\sqrt{3}}{2} \right)$$

Quamobrem aequationis differentialis propositae integra

$$y = \alpha e^{-x} + \beta e^{\frac{-x}{2}} \sin A \cdot \left(\frac{x\sqrt{3}}{2} + \mathfrak{U} \right) \\ + \gamma e^{\frac{x}{2}} \sin A \cdot \left(\frac{x\sqrt{3}}{2} + \mathfrak{B} \right) + \delta x e^{\frac{x}{2}} \sin A \cdot \left(\frac{x\sqrt{3}}{2} \right)$$

in quo utique septem constantes arbitrariae continentur.

Exemplum 7

35. Huius aequationis differentialis octavi gra

$$0 = \frac{d^3 y}{dx^3} - \frac{3d^4 y}{dx^4} + \frac{4d^5 y}{dx^5} - \frac{4d^6 y}{dx^6} + \frac{3d^7 y}{dx^7} - \frac{d^8 y}{dx^8}$$

integrale completum invenire.

Aequatio algebraica octavi gradus, quam resolveri oportet

$$0 = z^8 - 3z^4 + 4z^5 - 4z^6 + 3z^7 - z^8;$$

quam primum divisibilem esse constat per z^3 , qui divisor cum comparatus dat $f = 0$, hincque pro integrali invenitur

$$y = \alpha + \beta x + \gamma x x.$$

Divisore hoc in computum ducto superest resolvenda haec aeq

$$0 = 1 - 3z + 4zz - 4z^3 + 3z^4 - z^5,$$

rato fit

$$f = 1 \text{ et } \cos A \cdot \varphi = 0,$$

$\sin A \cdot \varphi = 1$; ideoque resultat

$$y = \delta \sin A \cdot (x + \mathfrak{A}).$$

one porro per $1 + zz$ instituta remanet aequatio

$$1 - 3z + 3zz - z^3 = 0 = (1 - z)^3;$$

na ergo $(f - z)^3$ fit $f = 1$, atque integrale hinc oriundum est

$$y = (\varepsilon + \zeta x + \eta xx) e^x.$$

quenter completum integrale aequationis propositae est

$$y = \alpha + \beta x + \gamma xx + \delta \sin A \cdot (x + \mathfrak{A}) + (\varepsilon + \zeta x + \eta xx) e^x.$$

Exemplum 8

3. Fluids aequationis differentialis indefiniti gradus

$$0 = \frac{d^n y}{dx^n}$$

rale invenire.

resultat ista aequatio algebraica

$$z^n = 0,$$

um omnes radices sint aequales, ea comparari debet cum factore $(f - z)$
 $k = n$ et $f = 0$, ex quo statim prodit integrale quaesitum

$$y = \alpha + \beta x + \gamma x^2 + \delta x^3 + \dots + \nu x^{n-1}.$$

ero idem integrale facile invenitur integrationem n vicibus success
 endo. Prima enim integratione oritur

$$\alpha = \frac{d^{n-1} y}{dx^{n-1}};$$

allicetur per dx et integretur secundo, erit

$$\alpha x + \beta = \frac{d^{n-2} y}{dx^{n-2}}.$$

Atque ita porro, si integratio n vicibus repetatur, prodibit n-
tium expressionibus id ipsum integrale, quod per nostram regu-

37. Huius methodi beneficio possunt etiam plurimae al-
differentiales gradus indefiniti integrari, quae quidem ad ae-
braicas deducunt, quarum factores reales sive simplices sive
exhiberi possunt. Cum autem huius loci non sit modum tra-
huiusmodi aequationum indefiniti dimensionum numeri in-
eiusmodi aequationes differentiales insuper tractabimus, quae
algebraicas perducunt, quarum factores iam aliunde sunt cogni-
aequationes autem sunt

$$f^n \pm z^n = 0 \text{ et } f^{2n} \pm 2pf^n z^n \pm z^{2n} = 0;$$

harum enim expressionum factores reales tam simplices quam
trinomiales omnes exhibiti sunt a Viris do Analysis meritissi-
Moiraeo¹⁾, quos proinde tanquam cognitos in solutione sequen-
tium assumemus.

PROBLEMA II

38. Si proposita fuerit ista aequatio differentialis gradus n

$$0 = y - \frac{d^n y}{dx^n},$$

in qua elementum dx ponitur constans, eius integrale completur.

Solutio

Posito uti praescripsimus 1 loco y et z^n loco $\frac{d^n y}{dx^n}$ habebitur
algebraica

$$0 = 1 - z^n,$$

1) ROGER COTES (1682—1710). ABRAHAM DE MOIRRE (1667—1754).

gulari, inque continentur in hac forma generali

$$1 - 2z \cos A \cdot \frac{2k\pi}{n} + zz$$

π denotat semicircumferentiam circuli, cuius radius = 1); qui cum div
omiali generali

$$f(z) = 2/z \cos A \cdot \varphi + zz$$

paratus dat

$$f = 1 \text{ et } \varphi = \frac{2k\pi}{n},$$

ut hic divisor det valorem integralem

$$y = ae^{x \cos A \cdot \frac{2k\pi}{n}} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{2k\pi}{n} + \mathfrak{A} \right).$$

Si iam loco $2k$ successive omnes numeri pares exponentem n no
entes substituuntur, prodibunt omnes possibles valores, qui pro y
ati satisfaciunt. Continetur vero etiam in hac generali forma valor
qui oritur ex factore simplici $1 - z$, qui est $y = ae^x$; posito enim $k =$

$$\cos A \cdot \frac{2k\pi}{n} = 1 \text{ et } \sin A \cdot \frac{2k\pi}{n} = 0$$

quoque $y = ae^x$, ob $\sin A \cdot \mathfrak{A}$ constantem in a complexum. Simili modo
numerus par, valor ipsius y ex factore $1 + z$ oriundus, qui est $y = ae^{-x}$
ore generali resultat facto $2k = n$, fit enim tum

$$\cos A \cdot \frac{2k\pi}{n} = -1 \text{ et } \sin A \cdot \frac{2k\pi}{n} = 0,$$

ut valor ex factore generali oriundus $y = ae^{-x}$. Integrale ergo compl
nebitur, si in forma generali

$$y = ae^{x \cos A \cdot \frac{2k\pi}{n}} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{2k\pi}{n} + \mathfrak{A} \right)$$

successive loco $2k$ omnes numeri pares a 0 usque ad n substituuntur
ores in unam summam coniciantur. Prodibit ergo integrale quaesitu
pletum

$$\begin{aligned}
& + \gamma e^{x \cos A \cdot \frac{6 \cdot \pi}{n}} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{6 \cdot \pi}{n} + \right. \\
& \left. + \varepsilon e^{x \cos A \cdot \frac{8 \cdot \pi}{n}} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{8 \cdot \pi}{n} + \right. \right.
\end{aligned}$$

quae membra consue debent continuari, quoad n odd habeantur, vel quod eodem redit, quoad coefficientis ipsius evadat. Fiet autem, si n sit numerus impar, ultimum membrum

$$= \nu e^{x \cos A \cdot \frac{(n-1) \cdot \pi}{n}} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{(n-1) \cdot \pi}{n} + \right.$$

at si n sit numerus par, erit ultimum membrum $= \nu e^{-x}$

$$= \mu e^{x \cos A \cdot \frac{(n-2) \cdot \pi}{n}} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{(n-2) \cdot \pi}{n} + \right.$$

Pro quovis ergo valore ipsius n integrale completum est
Q. E. I.

39. Quo ista integralia clarius ob oculos ponantur, ipsius n ab unitate incipiendo integralia aequationis

$$0 = y - \frac{d^n y}{dx^n}$$

exhibeamus:

I. Huius aequationis $0 = y - \frac{d y}{dx}$ integrale est:

$$y = \alpha e^x$$

II. Huius aequationis $0 = y - \frac{d^2 y}{dx^2}$ integrale est:

$$y = \alpha e^x + \beta e^{-x}$$

$$y = ae^x + \beta e^{x \cos A \cdot \frac{2}{3} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{2}{3} \pi + \mathfrak{B} \right)$$

Huius aequationis $0 = y - \frac{d^4 y}{dx^4}$ integrale est:

$$y = ae^x + \beta \sin A \cdot (x + \mathfrak{B}) + \gamma e^{-x}$$

Huius aequationis $0 = y - \frac{d^5 y}{dx^5}$ integrale est:

$$y = ae^x + \beta e^{x \cos A \cdot \frac{2}{5} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{2}{5} \pi + \mathfrak{B} \right) \\ + \gamma e^{x \cos A \cdot \frac{4}{5} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{4}{5} \pi + \mathfrak{C} \right)$$

Huius aequationis $0 = y - \frac{d^6 y}{dx^6}$ integrale est:

$$y = ae^x + \beta e^{x \cos A \cdot \frac{1}{3} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{1}{3} \pi + \mathfrak{B} \right) \\ + \gamma e^{x \cos A \cdot \frac{2}{3} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{2}{3} \pi + \mathfrak{C} \right) + \delta e^{-x}$$

Huius aequationis $0 = y - \frac{d^7 y}{dx^7}$ integrale est:

$$y = ae^x + \beta e^{x \cos A \cdot \frac{2}{7} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{2}{7} \pi + \mathfrak{B} \right) \\ + \gamma e^{x \cos A \cdot \frac{4}{7} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{4}{7} \pi + \mathfrak{C} \right) \\ + \delta e^{x \cos A \cdot \frac{6}{7} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{6}{7} \pi + \mathfrak{D} \right)$$

Huius aequationis $0 = y - \frac{d^8 y}{dx^8}$ integrale est:

$$= ae^x + \beta e^{x \cos A \cdot \frac{1}{4} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{1}{4} \pi + \mathfrak{B} \right) + \gamma \sin A \cdot (x + \mathfrak{C}) \\ + \delta e^{x \cos A \cdot \frac{3}{4} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{3}{4} \pi + \mathfrak{D} \right) + \varepsilon e^{-x} \text{ etc.}$$

40. Si proposita fuerit ista aequatio differentialis gradus in

$$0 = y + \frac{d^n y}{dx^n},$$

posito elemento dx constante, eius integrale invenire.

Solutio

Posito secundum regulam 1 pro y et z^n pro $\frac{d^n y}{dx^n}$, prodibit i algebraica $0 = 1 + z^n$, quae si n fuerit numerus impar, divisores realem habet $1 + z$, ex quo oritur $y = ae^{-x}$. Reliqui divisores sunt imaginarii; horum vero bini continentur in hoc factore trin

$$1 - 2z \cos A \cdot \frac{2k-1}{n} \cdot \pi + zz,$$

haecque expressio omnes prorsus divisores formae $1 + z^n$ sugg 2 $k - 1$ omnes numeri impares ipso n non maiores successive su Collata autem hac formula

$$1 - 2z \cos A \cdot \frac{2k-1}{n} \cdot \pi + zz$$

eum factore generali

$$ff = 2 \{z \cos A \cdot \varphi + zz$$

fit

$$f = 1 \text{ et } \varphi = \frac{2k-1}{n} \pi;$$

hinc ergo enascitur sequens pro y valor generalis

$$y = ae^{x \cos A \cdot \frac{2k-1}{n} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{2k-1}{n} \pi + 2 \right).$$

Atque in hoc valore generali etiam continetur valor ipsius y explici $1 + z$, si quidem n fuerit numerus impar, oriundus; prodit en $y = ae^{-x}$, si fiat $2k - 1 = n$, tum enim fit

$$\cos A \cdot \frac{2k-1}{n} \pi = \cos A \cdot \pi = -1$$

$$y = \alpha e^{x \cos A \cdot \frac{2k-1}{n} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{2k-1}{n} \pi + \mathfrak{A} \right)$$

$k = 1$ successive omnes numeri impares 1, 3, 5, 7 etc., qui quidem ex n non sunt maiores, substituantur istique valores cuncti in unam colligantur. Prodibit ergo hoc modo integrale quaesitum et completum

$$\begin{aligned} y = & \alpha e^{x \cos A \cdot \frac{1}{n} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{1}{n} \pi + \mathfrak{A} \right) \\ & + \beta e^{x \cos A \cdot \frac{3}{n} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{3}{n} \pi + \mathfrak{B} \right) \\ & + \gamma e^{x \cos A \cdot \frac{5}{n} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{5}{n} \pi + \mathfrak{C} \right) \\ & + \delta e^{x \cos A \cdot \frac{7}{n} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{7}{n} \pi + \mathfrak{D} \right) + \text{etc.}, \end{aligned}$$

membra consueque continuari debent, quoad n constantes arbitrariæ ingressæ; quod eveniet, si ex serie fractionum

$$\frac{1}{n}, \frac{3}{n}, \frac{5}{n}, \frac{7}{n} \text{ etc.}$$

unitatem non superantes capiantur. Fiet autem, si n sit numerus parum ultimum

$$\nu e^{x \cos A \cdot \frac{n-1}{n} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{n-1}{n} \pi + \mathfrak{N} \right).$$

numerus impar, membrum ultimum erit:

$$\nu e^{-x},$$

num vero

$$\mu e^{x \cos A \cdot \frac{n-2}{n} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{n-2}{n} \pi + \mathfrak{M} \right),$$

nullo negotio integrale completum quovis casu assignatur. Q. E. I.

I. Huius aequationis $0 = y + \frac{dy}{dx}$ integrale est:

$$y = \alpha e^{-x}$$

II. Huius aequationis $0 = y + \frac{d^2y}{dx^2}$ integrale est:

$$y = \alpha \sin A \cdot (x + \mathfrak{A})$$

III. Huius aequationis $0 = y + \frac{d^3y}{dx^3}$ integrale est:

$$y = \alpha e^{x \cos A \cdot \frac{1}{3} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{1}{3} \pi + \mathfrak{A} \right) + \beta e^{-x}$$

IV. Huius aequationis $0 = y + \frac{d^4y}{dx^4}$ integrale est:

$$y = \alpha e^{x \cos A \cdot \frac{1}{4} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{1}{4} \pi + \mathfrak{A} \right) \\ + \beta e^{x \cos A \cdot \frac{3}{4} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{3}{4} \pi + \mathfrak{B} \right)$$

V. Huius aequationis $0 = y + \frac{d^5y}{dx^5}$ integrale est:

$$y = \alpha e^{x \cos A \cdot \frac{1}{6} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{1}{6} \pi + \mathfrak{A} \right) \\ + \beta e^{x \cos A \cdot \frac{3}{6} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{3}{6} \pi + \mathfrak{B} \right) + \gamma e^{-x}$$

VI. Huius aequationis $0 = y + \frac{d^6y}{dx^6}$ integrale est:

$$y = \alpha e^{x \cos A \cdot \frac{1}{6} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{1}{6} \pi + \mathfrak{A} \right) + \beta \sin A \cdot (x + \mathfrak{C}) \\ + \gamma e^{x \cos A \cdot \frac{5}{6} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{5}{6} \pi + \mathfrak{E} \right)$$

$$\begin{aligned}
y = & \alpha e^{x \cos A \cdot \frac{1}{7} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{1}{7} \pi + \mathfrak{A} \right) \\
& + \beta e^{x \cos A \cdot \frac{3}{7} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{3}{7} \pi + \mathfrak{B} \right) \\
& + \gamma e^{x \cos A \cdot \frac{5}{7} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{5}{7} \pi + \mathfrak{C} \right) + \delta e^{-x}
\end{aligned}$$

Huius aequationis $0 = y + \frac{d^3 y}{dx^3}$ integrale est:

$$\begin{aligned}
y = & \alpha e^{x \cos A \cdot \frac{1}{8} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{1}{8} \pi + \mathfrak{A} \right) \\
& + \beta e^{x \cos A \cdot \frac{3}{8} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{3}{8} \pi + \mathfrak{B} \right) \\
& + \gamma e^{x \cos A \cdot \frac{5}{8} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{5}{8} \pi + \mathfrak{C} \right) \\
& + \delta e^{x \cos A \cdot \frac{7}{8} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{7}{8} \pi + \mathfrak{D} \right)
\end{aligned}$$

PROBLEMA IV

2. Si proposita fuerit aequatio differentialis gradus $2n$ haec:

$$0 = y + \frac{2h d^n y}{dx^n} + \frac{d^{2n} y}{dx^{2n}}$$

elemento dx constante, eius integrale invenire, existente $hh > 1$.

Solutio

secundum regulam ponamus 1 pro y , z^n pro $\frac{d^n y}{dx^n}$ et z^{2n} pro $\frac{d^{2n} y}{dx^{2n}}$
ista aequatio algebraica

$$0 = 1 + 2hz^n + z^{2n},$$

si $hh > 1$ in hos duos factores resolvitur:

$$[z^n + h + \sqrt{hh - 1}] [z^n + h - \sqrt{hh - 1}].$$

erunt quantitates affirmativae. Sit ergo

$$h + \sqrt{hh - 1} = a^n \text{ et } h - \sqrt{hh - 1} = b^n,$$

ita ut sit $ab = 1$. Habebimus igitur istam aequationem in duos resolutam:

$$0 = (z^n + a^n) (z^n + b^n)$$

atque prioris factoris singuli factores trinomiales reales continet forma:

$$aa - 2az \cos A \cdot \frac{2k-1}{n} \pi + zz$$

posterioris vero in hac:

$$bb - 2bz \cos A \cdot \frac{2k-1}{n} \pi + zz.$$

Omnesque factores habebuntur, si in utraque forma successivè ponantur omnes numeri impares 1, 3, 5, 7 etc., qui exponentes maiores. Integrare ergo quæsitum ex his factoribus ita formabitur

$$\begin{aligned} y = & A e^{ax \cos A \cdot \frac{1}{n} \pi} \sin A \cdot \left(ax \sin A \cdot \frac{1}{n} \pi + \mathfrak{A} \right) \\ & + B e^{ax \cos A \cdot \frac{3}{n} \pi} \sin A \cdot \left(ax \sin A \cdot \frac{3}{n} \pi + \mathfrak{B} \right) \\ & + C e^{ax \cos A \cdot \frac{5}{n} \pi} \sin A \cdot \left(ax \sin A \cdot \frac{5}{n} \pi + \mathfrak{C} \right) \\ & + D e^{ax \cos A \cdot \frac{7}{n} \pi} \sin A \cdot \left(ax \sin A \cdot \frac{7}{n} \pi + \mathfrak{D} \right) + \\ & + \alpha e^{bx \cos A \cdot \frac{1}{n} \pi} \sin A \cdot \left(bx \sin A \cdot \frac{1}{n} \pi + \mathfrak{a} \right) \\ & + \beta e^{bx \cos A \cdot \frac{3}{n} \pi} \sin A \cdot \left(bx \sin A \cdot \frac{3}{n} \pi + \mathfrak{b} \right) \\ & + \gamma e^{bx \cos A \cdot \frac{5}{n} \pi} \sin A \cdot \left(bx \sin A \cdot \frac{5}{n} \pi + \mathfrak{c} \right) + \end{aligned}$$

$$0 = y - \frac{2h}{dx^n} y + \frac{d^2y}{dx^{2n}}$$

et constante et existente $hh > 1$, eius integrale invenire.

Solutio

Secundum regulam supra datam orietur hic sequens aequatio algebraica

$$0 = 1 - 2hz^n + z^{2n};$$

quos duos factores reales primum resolvitur;

$$0 = [z^n - h + \sqrt{hh - 1}] [z^n - h - \sqrt{hh - 1}].$$

Si h denotet quantitatem positivam, ponatur

$$h + \sqrt{hh - 1} = a^n \text{ et } h - \sqrt{hh - 1} = b^n,$$

ut $ab = 1$; hincque orietur ista aequatio:

$$0 = (z^n - a^n)(z^n - b^n).$$

Factoris $z^n - a^n$ omnes factores trinomiales reales continentur in hac

$$aa - 2az \cos A + \frac{2k}{n} \pi + zz;$$

is vero $z^n - b^n$ in hac forma

$$bb - 2bz \cos A + \frac{2k}{n} \pi + zz;$$

et factores habebuntur, si in utraque forma loco $2k$ successive ponantur numeri pares 0, 2, 4, 6 etc. numero n non maiores. Ex his itaque fac-
cognitis integrale quacsitum colligitur fore:

$$\begin{aligned}
& + Ce^{\frac{ax \cos A}{n} \sin A} \cdot \left(ax \sin A \cdot \frac{6}{n} \pi \right) \\
& + De^{\frac{ax \cos A}{n} \cdot \frac{6}{n} \pi} \sin A \cdot \left(ax \sin A \cdot \frac{6}{n} \pi \right) \\
y = & + ae^{bx} + \beta e^{\frac{bx \cos A}{n} \cdot \frac{2}{n} \pi} \sin A \cdot \left(bx \sin A \cdot \frac{2}{n} \pi \right) \\
& + \gamma e^{\frac{bx \cos A}{n} \cdot \frac{4}{n} \pi} \sin A \cdot \left(bx \sin A \cdot \frac{4}{n} \pi \right) \\
& + \delta e^{\frac{bx \cos A}{n} \cdot \frac{6}{n} \pi} \sin A \cdot \left(bx \sin A \cdot \frac{6}{n} \pi \right)
\end{aligned}$$

Q. E. I.

PROBLEMA VI

44. Si proposita fuerit aequatio differentialis grad

$$0 = y + \frac{2h d^n y}{dx^n} - \frac{d^{2n} y}{dx^{2n}}$$

sunto elemento dx constante, eius integrale inveniro.

Solutio

Aequatio algebraica, quae secundum praecepta hinc

$$0 = 1 + 2hz^n - z^{2n}$$

in hos duos factores reales primum resolvitur:

$$0 = [h + \sqrt{hh + 1} - z^n] [-h + \sqrt{hh + 1} - z^n]$$

Fiat, id quod ob h quantitatem positivam semper fiori po

$$\sqrt{hh + 1} + h = a^n \text{ et } \sqrt{hh + 1} - h = b^n$$

ita ut fit $ab = 1$; hincquo nascetur ista aequatio:

$$0 = (a^n - z^n) (b^n + z^n).$$

oris vero in hac:

$$bb - 2bz \cos A \cdot \frac{2k-1}{n} \pi + zz,$$

que factores habebuntur, si in priori loco $2k$ omnes numeri par
6 etc., in posteriori vero loco $2k-1$ omnes impares 1, 3, 5, 7 et
in n non excedentes successive substituantur. Ex his ergo factorib
integrals quæsitum colligitur:

$$y = \left\{ \begin{aligned} & Ae^{ax} + Be^{ax \cos A \cdot \frac{2}{n} \pi} \sin A \cdot \left(ax \sin A \cdot \frac{2}{n} \pi + \mathfrak{B} \right) \\ & + Ce^{ax \cos A \cdot \frac{4}{n} \pi} \sin A \cdot \left(ax \sin A \cdot \frac{4}{n} \pi + \mathfrak{C} \right) \\ & + De^{ax \cos A \cdot \frac{6}{n} \pi} \sin A \cdot \left(ax \sin A \cdot \frac{6}{n} \pi + \mathfrak{D} \right) + \text{etc.} \\ & + \alpha e^{bx \cos A \cdot \frac{1}{n} \pi} \sin A \cdot \left(bx \sin A \cdot \frac{1}{n} \pi + \mathfrak{a} \right) \\ & + \beta e^{bx \cos A \cdot \frac{3}{n} \pi} \sin A \cdot \left(bx \sin A \cdot \frac{3}{n} \pi + \mathfrak{b} \right) \\ & + \gamma e^{bx \cos A \cdot \frac{5}{n} \pi} \sin A \cdot \left(bx \sin A \cdot \frac{5}{n} \pi + \mathfrak{c} \right) + \text{etc.} \end{aligned} \right.$$

Q. E. I.

PROBLEMA VII

Si proposita fuerit æquatio differentialis gradus indefiniti $2n$ hæc:

$$0 = y - \frac{2k d^n y}{dx^n} - \frac{d^{2n} y}{dx^{2n}},$$

positum est elementum dx constans, eius integrale invenire.

Solutio

per substitutionem per regulam supra datam faciendam nascitur hinc is
io algebraica ordinis $2n$:

$$0 = \{-h + \sqrt{hh+1} - z^n\} \{-h + \sqrt{hh+1} + h\}$$

Ob h quantitatem positivam ponatur

$$\sqrt{hh+1} + h = a^n \text{ et } \sqrt{hh+1} - h = b^n$$

ita ut sit $ab = 1$. Atque sequens habebitur aequatio resolutiva

$$0 = (a^n + z^n)(b^n - z^n),$$

cuius prioris factoris $a^n + z^n$ omnes factores trinomiales habet formam:

$$aa - 2az \cos A \cdot \frac{2k-1}{n} \pi + zz$$

posterioris vero in hac:

$$bb - 2bz \cos A \cdot \frac{2k}{n} \pi + zz;$$

omnesque factores habebuntur, si in illa formula ponantur numeri impares 1, 3, 5, 7 etc. loco $2k-1$, in hac vero loci pares 0, 2, 4, 6 etc. numero n non maiores. Ex his itaque integrale quaesitum et completum:

$$y = \left\{ \begin{aligned} & Ae^{ax \cos A \cdot \frac{1}{n} \pi} \sin A \cdot \left(ax \sin A \cdot \frac{1}{n} \pi \right. \\ & + Be^{ax \cos A \cdot \frac{3}{n} \pi} \sin A \cdot \left(ax \sin A \cdot \frac{3}{n} \pi \right. \\ & + Ce^{ax \cos A \cdot \frac{5}{n} \pi} \sin A \cdot \left(ax \sin A \cdot \frac{5}{n} \pi \right. \\ & + ae^{bx} + \beta e^{bx \cos A \cdot \frac{2}{n} \pi} \sin A \cdot \left(bx \sin A \cdot \frac{2}{n} \pi \right. \\ & + \gamma e^{bx \cos A \cdot \frac{4}{n} \pi} \sin A \cdot \left(bx \sin A \cdot \frac{4}{n} \pi \right. \\ & + \delta e^{bx \cos A \cdot \frac{6}{n} \pi} \sin A \cdot \left(bx \sin A \cdot \frac{6}{n} \pi \right. \end{aligned} \right.$$

Q. E. I.

$$0 = y + \frac{2hdx^ny}{dx^n} + \frac{d^{2n}y}{dx^{2n}}$$

sito elemento dx constante, et existente $hh < 1$, eius integrale componere.

Solutio

Aequatio algebraica ordinis $2n$, quae hinc oritur, est

$$0 = 1 + 2kz^n + z^{2n},$$

cuius factores trinomiales reales omnes inveniendos capiatur in circulo radius = 1, arcus ω , cuius cosinus sit = h , ita ut sit $h = \cos A \cdot \omega$.
 e invento unusquisque factor trinomialis continebitur in hac forma:

$$1 - 2z \cos A \cdot \frac{k\pi - \omega}{n} + zz$$

substituendo loco k omnes numeros impares 1, 3, 5, 7, ..., $(2n - 1)$,
 unum factorum numerus futurus sit n , uti numerus dimensionum ro
 his igitur factoribus cognitis reperietur secundum praecepta data inte
 rasitum aequationis propositae:

$$\begin{aligned} y = & \alpha e^{\frac{x \cos A \cdot \frac{\pi - \omega}{n}}{\sin A} \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{\pi - \omega}{n} + a \right)} \\ & + \beta e^{\frac{x \cos A \cdot \frac{3\pi - \omega}{n}}{\sin A} \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{3\pi - \omega}{n} + b \right)} \\ & + \gamma e^{\frac{x \cos A \cdot \frac{5\pi - \omega}{n}}{\sin A} \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{5\pi - \omega}{n} + c \right)} \\ & + \text{etc.} \\ & + \nu e^{\frac{x \cos A \cdot \frac{(2n-1)\pi - \omega}{n}}{\sin A} \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{(2n-1)\pi - \omega}{n} + n \right)}. \end{aligned}$$

numerus scilicet membrorum hoc integrale constituentium est n , in
 merus constantium arbitrariarum ingredientium est $2n$, uti gradus
 tialium aequationis propositae requirit. Q. E. I.

PROBLEMA IX

47. Existente iterum $h < 1$, si proposita fuerit haec aequationis gradus indefiniti $2n$:

$$0 = y - \frac{2h d^n y}{dx^n} + \frac{d^{2n} y}{dx^{2n}}$$

sumto elemento dx constante, eius integrale completum invenire.

Solutio

Aequatio algebraica, quae secundum praecepta tradita hinc deducitur

$$0 = 1 - 2hz^n + z^{2n},$$

cuius singuli factores trinomiales reales, quorum numerus est n , est in hac forma generali:

$$1 - 2z \cos A \cdot \frac{k\pi - \omega}{n} + zz,$$

si loco k successive omnes numeri pares 2, 4, 6, 8 etc. usque ad $2n$ substituuntur. Denotat hic autem uti ante ω arcum circuli, cuius est h , qui ob $h < 1$ semper assignari potest, ita ut sit $h = \cos A \cdot \frac{k\pi - \omega}{n}$ autem factoribus omnibus aequationis

$$0 = 1 - 2hz^n + z^{2n},$$

aequationis differentialis propositae integrale completum erit:

$$\begin{aligned} y = & \alpha e^{\frac{2\pi - \omega}{n} \sin A} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{2\pi - \omega}{n} + a \right) \\ & + \beta e^{\frac{4\pi - \omega}{n} \sin A} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{4\pi - \omega}{n} + b \right) \\ & + \gamma e^{\frac{6\pi - \omega}{n} \sin A} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{6\pi - \omega}{n} + c \right) \\ & + \delta e^{\frac{8\pi - \omega}{n} \sin A} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{8\pi - \omega}{n} + d \right) \\ & + \text{etc.} \\ & + \nu e^{\frac{2n\pi - \omega}{n} \sin A} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{2n\pi - \omega}{n} + n \right). \end{aligned}$$

Ingrediuntur enim in hanc expressionem $2n$ constantes arbitrariae.

$$0 = y \pm \frac{2 d^n y}{dx^n} + \frac{d^{2n} y}{dx^{2n}}$$

differentiale dx positum est constans, eius integrale invenire.

Solutio

aequatio algebraica quae hinc formatur est:

$$0 = 1 \pm 2z^n + z^{2n} = (1 \pm z^n)^2,$$

nam sit quadratum omnes eius factores erunt quadrati; pro signo superiori haec forma

$$\left(1 - 2z \cos A \cdot \frac{2k-1}{n} \pi + zz\right)^2$$

continet factores; pro signo inferiori autem haec forma

$$\left(1 - 2z \cos A \cdot \frac{2k}{n} \pi + zz\right)^2.$$

factoribus cognitis reperietur pro signo inferiori seu aequationis

$$0 = y - \frac{2 d^n y}{dx^n} + \frac{d^{2n} y}{dx^{2n}}$$

solu completum:

$$y = \left\{ \begin{array}{l} Ae^x + Be^{x \cos A \cdot \frac{2}{n} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{2}{n} \pi + \mathfrak{B}\right) \\ + Ce^{x \cos A \cdot \frac{4}{n} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{4}{n} \pi + \mathfrak{C}\right) \\ + \text{etc.} \\ + axe^x + \beta xe^{x \cos A \cdot \frac{2}{n} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{2}{n} \pi + \mathfrak{b}\right) \\ + \gamma xe^{x \cos A \cdot \frac{4}{n} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{4}{n} \pi + \mathfrak{c}\right) \\ + \text{etc.} \end{array} \right.$$

integrale erit

$$\begin{aligned}
 y &= Ae^{x \cos A \cdot \frac{1}{n} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{1}{n} \pi + 2 \right. \\
 &+ Be^{x \cos A \cdot \frac{3}{n} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{3}{n} \pi + 2 \right. \\
 &+ Ce^{x \cos A \cdot \frac{5}{n} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{5}{n} \pi + 2 \right. \\
 &+ \text{etc.} \\
 &+ axe^{x \cos A \cdot \frac{1}{n} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{1}{n} \pi + 2 \right. \\
 &+ \beta xe^{x \cos A \cdot \frac{3}{n} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{3}{n} \pi + 2 \right. \\
 &+ \gamma xe^{x \cos A \cdot \frac{5}{n} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{5}{n} \pi + 2 \right. \\
 &+ \text{etc.}
 \end{aligned}$$

Q. E. I.

49. Ex his allatis exemplis iam abunde perspicitur omnes aequationes differentiales cuicunque gradus, lineantur in hac forma

$$0 = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cdddy}{dx^2} + \frac{Dd^3y}{dx^3} + \frac{Ed^4y}{dx^4} +$$

denotantibus litteris A, B, C, D etc. coefficientes constantes integralia completa inveniri oporteat. Unica nimirum resolutione aequationum algebraicarum in factores reales trinomiales; quam antem in hoc negotio, quippe ab algebra tanquam datam assumero possumus. At vero haec eadem potest quoque in aequationibus huiusmodi, quarum termini gradiuntur, dummodo aequationum algebraicarum, quae omnes assignari queant radices. Hunc igitur usum unico ox

PROBLEMA XI

Si proposita fuerit ista aequatio differentialis in infinitum excurrentis

$$0 = y + \frac{d^2y}{2dx^2} + \frac{d^4y}{24dx^4} + \frac{d^6y}{720dx^6} + \frac{d^8y}{40320dx^8} + \text{etc.}$$

differentiale dx positum est constans, eius integrale completum invenire

Solutio

posito pro y , et z^k pro differentiali cuiusvis gradus $\frac{d^k y}{dx^k}$, orietur ista in infinitum excurrentis

$$0 = 1 + \frac{z^2}{1 \cdot 2} + \frac{z^4}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4} + \frac{z^6}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4 \cdot 5 \cdot 6} + \frac{z^8}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4 \cdot 5 \cdot 6 \cdot 7 \cdot 8} + \text{etc.}$$

venit cum hac

$$0 = \cos A + z.$$

ergo aequationis radices sunt omnes arcus circuli radii = 1, quorum vanescunt. Quocirca omnes possibiles valores ipsius z erunt sequentes

$$\pm \frac{\pi}{2}, \pm \frac{3\pi}{2}, \pm \frac{5\pi}{2}, \pm \frac{7\pi}{2}, \pm \frac{9\pi}{2} \text{ etc.}$$

ut radicibus ac proinde divisoribus simplicibus aequationis illius qui omnes sunt reales, aequationis differentialis propositae integrale in erit:

$$y = ae^{\frac{\pi x}{2}} + ae^{-\frac{\pi x}{2}} + \beta e^{\frac{3\pi x}{2}} + \beta e^{-\frac{3\pi x}{2}} + \gamma e^{\frac{5\pi x}{2}} + \gamma e^{-\frac{5\pi x}{2}} + \delta e^{\frac{7\pi x}{2}} + \delta e^{-\frac{7\pi x}{2}} + \text{etc. in infinitum.}$$

Unde quisque terminus seorsim sumtus vel plures iuncti dabunt integrale particulare aequationis differentialis propositae. Q. E. D.

De talium aequationum exempla in *Institutionum calculi integralis* vol. II, § 1107 - 1202 confer quoque notam p. 303 et praefationis p. IX. LEONHARDI EULERI Opera omnia, series I. II. D.

DE CONSTRUCTIONE AEQUATIONUM

Commentatio 70 indicis ENNSTROEMIANI

Commentarii academiae scientiarum Petropolitanae 9 (1737), I

1. Quoties in resolutione problematum ad aequationem pervenitur, ante omnia inquirendum est, an istae aequationes admittant; perfectissime enim problema resolvi censendum est, si constructionem aequationis algebraicae deducitur. At si aequationis non sit, sine evenit, in formam algebraicam nullo modo transmutari, ut in quadraturis vel rectificationibus curvarum, quarum constructio problemata resolvenda uti oportet. Ad hoc vero efficiendum aequatio solutionem problematis continens et primi tantum differentialis et praeterea separationem variabilium admittat, receptis atquo iam satis cognitis uti velimus. Hoc enim istae aequationes defectu, ut earum ope neque aequationes differentiales primi gradus, quarum separatio non possunt. Hanc ob rem nisi aequatio ad differentialem primi gradus reduci poterant. Initio quidem seriebus infinitis, in quas aequationis investigatur.

2. Dedi autem ego iam aliquoties specimina methodi¹⁾ ope multo latius patentis, cuius ope non solum plures aequationes separationem variabilium non admittentes construxi, sed et differentiales secundi gradus, quae nequidem ad differentialem primi gradus reduci poterant. Initio quidem seriebus infinitis, in quas aequationis investigatur.

1) Vide p. 18, 20, 83 huius voluminis.

invisi, qua ad easdem constructiones pertingere possum. In quo ob
negotio operam non inutiliter collocavi; incidi enim in methodum aequationum
modulares eruendi, quarum ope ad constructiones difficillimarum aequationum
paratur. Methodum quidem hanc fusius iam exposui¹⁾, sed illius u
mum in construendis aequationibus illo tempore monstrare non vaca
terim tamen nuperrime dedi specimen illarum aequationum²⁾, quae ope r
tionis ellipsis construi possunt. Nunc vero, quo usus huius methodi ple
aspiciatur, casus nonnullos porrovolvam speciales, ex quibus plurima
aequationum constructiones consequantur. Principia autem ex dissertat
in infinitis curvis eiusdem generis³⁾, quam praecedente anno praelegi, pet

3. Cum igitur totum negotium ad inventionem aequationum mo
mum recidat, sit $z = \int P dx$, et P functio quaecumque ex x et a aliisque
antibus conflata, in qua quidem integratione ipsius $P dx$ solum x ut varia
ctetur. Queritur autem, si integralo $\int P dx$ differentietur ponendo praet
am a variabile, quale differentiale sit proditurum. Inveniri igitur d
aequatio differentialis vel primi, si fieri potest, vel altioris cuiusdam gra
qua a aequae insit tanquam variabilis ac x vel z . Huiusmodi ergo aequa
am cum HERMANNO modularem vocavi, tres continebit variables z , x et
ae autem in aequationem duarum variabilium abibit, si vel ipsi z vel x de
natus vel ab a pendens valor tribuatur. Talis vero aequatio quaecum
buerit formam, et cuiuscunque sit gradus differentialis, semper ope aequ
nis $z = \int P dx$ construi poterit³⁾. Nam si praedate quoque ipsius a va
 $P dx$ exhibeatur, quod per quadraturas fieri potest, et z vel x illi valori a
te aequale capiatur, determinabitur altera ipsarum z vel x per a , cuius
e quantitas innotescit. Quocirca hac ratione praedate alterius indetermin
lore alterius quantitas poterit reperiri, in quo ipsa aequationis cuius
nstructio consistit.

4. Aequatio autem modularis erit vel differentialis primi gradus
mundi vel tertii vel altioris cuiusdam, prout functio P fuerit compar
quod dignoscendum et ipsam aequationem modularem inventionem

1) L. EULERI Commentationes 44 et 45 huius voluminis, p. 36 et p. 67.

2) L. EULERI Commentatio 52 voluminis I 20. Vide notam p. 16.

3) Cf. *Institutiones calculi integralis* vol. II, § 1017—1058; vide quoque notam p. 37. LEONH. EULERI Opera omnia, series I, vol. 12, p. 221—245.

per da dividatur; quod prodit ponatur R . Porro simili modo et per dx dividendo orietur nova quantitas S , ex hacque. Omnes ergo hae quantitates Q, R, S, T etc. ex data functione. His iam inventis positoque a iterum constante, si fuerit

$$\int Q dx = a \int P dx + K,$$

ubi a utrumque datum esse potest per a et constantes, K vero quaecunque ex a, x et constantibus conflata; tum aequatio differentialis primi gradus, quae ex illa obtinetur, si loco z et $\frac{dz - P dx}{da}$ loco $\int Q dx$. Erit ergo aequatio modularis haec

$$\frac{dz - P dx}{da} = az + K.$$

Hae vero quantitas K , quia quantitate constante quaecunque minui, ita est accipienda, ut evanescat posito $x = 0$, si quidem $P dx$ ita accipi debeat, ut evanescat posito $x = 0$; quod perpetuo est observandum. Loco K ergo semper scribi poterit quantitas, quae prodit, si in K ponatur $x = 0$.

5. Si $\int Q dx$ non pendeat a $\int P dx$, ideoque aequatio haec

$$\int Q dx = a \int P dx + K$$

inveniri nequeat, videndum est, num sit

$$\int R dx = a \int Q dx + \beta \int P dx + K,$$

ubi iterum a et β per a et constantes, K vero per x, a et constantes. Si talis formae aequatio poterit formari, tum aequatio modularis secundi gradus reperieturque per has formulas

$$\int P dx = z, \quad \int Q dx = \frac{dz - P dx}{da},$$

$$\int R dx = \frac{d\left(\frac{dz - P dx}{da}\right) - Q dx}{da}.$$

$$\int S dx = \frac{d \left(\frac{d \left(\frac{dz}{da} \frac{P dx}{da} \right) - Q dx}{da} \right) - R dx}{da}$$

$\int T dx$ aequatur differentiali huius quantitatis ipso $S dx$ minuto et p
iso. Hocque modo ulterius est progrediendum, si aequatio modular
differentialia altiorum graduum ascendat.

6. His praemissis praeceptis considerabo hanc aequationem specialem

$$z = \int e^{ax} X dx,$$

X functionem quamcunque ipsius x et constantium ab a non pende
nificet. Atque primo quidem investigabo, qualem valorem X habere de
aequatio modularis fiat tantum differentialis primi gradus, simulque o
mni aequationes ope formulae

$$z = \int e^{ax} X dx$$

strui possint. Est vero e numerus, cuius logarithmus est unitas, atque
de ipsius $e^{ax} X dx$ ita sumi pono, ut evanescent posito $x = 0$. Cum igit
 $z = e^{ax} X$, et X ab a non pendent, erit $e^{ax} X a da$ eius differentiale posito a
nte, ideoque

$$Q = e^{ax} X a.$$

ergo aequatio modularis sit differentialis primi gradus, oportet sit

$$\int e^{ax} X x dx = a \int e^{ax} X dx + K - C.$$

namus $K = e^{ax} X p$ et sumantur differentia posito a constante, habet

$$e^{ax} X x dx = a e^{ax} X dx + e^{ax} X dp + e^{ax} p dX + e^{ax} a X p dx$$

$$X x dx = a X dx + X dp + p dX + a X p dx.$$

de oritur

$$\frac{dX}{X} = \frac{x dx - a dx - dp - a p dx}{p},$$

1) Editio princeps: $\int e^{ax} X dx$ loco $\int e^{ax} X x dx$.

ut pro p alius valor inueniatur
at a utcumque ab a pendens effici potest.

7. Inventis autem hinc idoneis valoribus pro X et

$$dz - e^{ax} X dx = az da + (e^{ax} X p - C')$$

Ponamus primo esse p constans = m , erit

$$\frac{dX}{X} = \frac{xdx - (a + ma) dx}{m},$$

fiatque

$$a + ma = b \text{ seu } a = \frac{b}{m},$$

ita ut b et m ab a non pendent; erit

$$\frac{dX}{X} = \frac{xdx - bdx}{m} \text{ et } \ln X = \frac{x^2 - 2bx}{2m}$$

atque

$$X = e^{\frac{x^2 - 2bx}{2m}};$$

constans vero C' erit = m . Quamobrem ex aequatione

$$z = \int e^{\frac{x^2 - 2bx + 2max}{2m}} dx$$

eritur ista aequatio modularis

$$dz = (b - ma) z da - m da + e^{\frac{x^2 - 2bx + 2max}{2m}} ($$

Haec ergo aequatio, cuiusque functioni ipsius a quant
ut duae tantum variables z et a supersint, semper
quidem aliunde iam patet, quia altera variabilis z unica
At si ipsi z datus per a et constantes valor tribuatur, h
variables a et x tantum, quae consueto more minus trac
tamen hoc modo construi poterit: pro quovis ipsius a va
cuius applicata abscissae x respondens sit

$$= e^{\frac{x^2 - 2bx + 2max}{2m}}$$

in hacque curva sumatur area aequalis eidem ipsius
aequalis, erit abscissa hoc modo determinata verus va

$$p = \beta + \gamma x,$$

$$\frac{dX}{X} = \frac{x dx - a dx - \gamma dx - \beta a dx - \gamma a x dx}{\beta + \gamma x},$$

ressio, quo a ex ea excedat, ponatur

$$\frac{dX}{X} = \frac{fx dx - g dx}{mx + n},$$

m et n non involvant a , erit

$$\beta = \frac{n}{f + ma}, \gamma = \frac{m}{f + ma}$$

$$a = \frac{g - m - na}{f + ma} \text{ atque } p = \frac{n + mx}{f + ma}.$$

aur

$$lX = \frac{fx}{m} - \frac{fn + gm}{m^2} l(mx + n)$$

$$\text{atque } X = e^{\frac{fx}{m}} (mx + n)^{\frac{-fn - gm}{m^2}}$$

$$K = e^{ax + \frac{fx}{m}} (mx + n)^{\frac{m^2 - fn - gm}{m^2}} : (f + ma),$$

$$C = \frac{n^{\frac{m^2 - fn - gm}{m^2}}}{f + ma}.$$

$f = 0$, quod sine detrimento universalitatis fieri potest, erit

$$z = \int e^{ax} (mx + n)^{\frac{-g}{m}} dx;$$

ions oriotur aequatio modularis

$$\frac{(g - m - na) z da}{ma} + \frac{e^{ax} (mx + n)^{\frac{-g}{m}} (madx + nda + mx da)}{ma} - \frac{n^{\frac{m-g}{m}} da}{ma}.$$

omodocunquo z per a ita ut sit

habebitur constructio huius aequationis

$$Ada = e^{ax}(mx + n)^{-\frac{p}{m}}(madx + nda +$$

quae quidem facta substitutione $x = \frac{y - \frac{na}{m}}{ma}$ facile seque-

9. Cum igitur hae aequationes, quae ex aequatione differentialibus primi gradus eliciuntur, receptas regulas superent, progrediendum est ad aequationes modulare gradus. Retinebo vero priorem formam $z = \int e^{ax} X dx$ et functionem ipsius x esse oporteat X , quo aequatio in differentialia ascendat. Erit vero

$$P = e^{ax} X, \quad Q = e^{ax} Xx \quad \text{et} \quad R = e^{ax}$$

quare pono

$$\int e^{ax} Xx^2 dx = a \int e^{ax} Xx dx + \beta \int e^{ax} X dx +$$

Sumatur

$$K = e^{ax} Xp,$$

habebitur sumtis differentialibus

$$Xx^2 dx = aXx dx + \beta X dx + X dp + p dX$$

unde fit

$$\frac{dX}{X} = \frac{x^2 dx - ax dx - \beta dx - dp - a}{p}$$

Ponatur

$$p = \frac{(x - \gamma)(x - \delta)}{a},$$

erit

$$\frac{dX}{X} = \frac{-dp}{p} + \frac{a(\gamma + \delta - a)x dx - a(\gamma\delta - a^2)}{(x - \gamma)(x - \delta)}$$

Sit

$$a\gamma + a\delta - aa = f \quad \text{seu} \quad a = \gamma + \delta - \frac{f}{a} \quad \text{et}$$

existentibus γ, δ et f, g quantitativis ab a non pender-

$$\frac{dX}{X} = \frac{-dp}{p} + \frac{fx dx - g dx}{(x - \gamma)(x - \delta)}$$

atque

$$X = c (x - \gamma)^{\frac{\gamma f - g - \gamma + \delta}{\gamma - \delta}} (x - \delta)^{\frac{\delta f - g - \delta + \gamma}{\delta - \gamma}},$$

10. Ponatur

$$\frac{\gamma f - g - \gamma + \delta}{\gamma - \delta} = \lambda \text{ et } \frac{\delta f - g - \delta + \gamma}{\delta - \gamma} = \mu,$$

$$f = \lambda + \mu + 2 \text{ et } g = \gamma\mu + \delta\lambda + \gamma + \delta.$$

$$X = c (x - \gamma)^\lambda (x - \delta)^\mu, \quad a = \gamma + \delta - \frac{\lambda + \mu + 2}{a}$$

$$\beta = \frac{\gamma\mu + \delta\lambda + \gamma + \delta}{a} - \gamma\delta,$$

$$K = \frac{ce^{ax} (x - \gamma)^{\lambda+1} (x - \delta)^{\mu+1}}{a}$$

$$C = \frac{c(-\gamma)^{\lambda+1} (-\delta)^{\mu+1}}{a},$$

Quocirca fiet

$$z = \int e^{ax} (x - \gamma)^\lambda (x - \delta)^\mu c dx,$$

quae dabit sequentem aequationem modulare

$$\begin{aligned} d \left(\frac{dz - e^{ax} (x - \gamma)^\lambda (x - \delta)^\mu c dx}{da} \right) &= e^{ax} (x - \gamma)^\lambda (x - \delta)^\mu c x dx \\ &+ (\gamma + \delta) dz - \frac{(\lambda + \mu + 2) dz}{a} \\ &- \left(\gamma + \delta - \frac{\lambda + \mu + 2}{a} \right) e^{ax} (x - \gamma)^\lambda (x - \delta)^\mu c dx \\ &+ \frac{(\gamma\mu + \delta\lambda + \gamma + \delta) z da}{a} - \gamma\delta z da \\ &+ \frac{e^{ax} (x - \gamma)^{\lambda+1} (x - \delta)^{\mu+1} c da}{a} - \frac{(-\gamma)^{\lambda+1} (-\delta)^{\mu+1} c da}{a}. \end{aligned}$$

Sive quod eodem redit

$$z = \int e^{ax} (\varepsilon x + \eta)^\lambda (\zeta x + \theta)^\mu dx$$

1) Cf. *Institutiones calculi integralis* vol. II, § 1036—1039. Vide notam p. 151.

$$d\left(\frac{dz - e^{ax}(\varepsilon x + \eta)^\lambda(\zeta x + \theta)^\mu dx}{du}\right) = e^{ax}(\varepsilon x + \eta)^\lambda(\zeta x + \theta)^\mu \\
- \left(\frac{\eta}{\varepsilon} + \frac{\theta}{\zeta} + \frac{\lambda + \mu + 2}{a}\right) \left(dz - e^{ax}(\varepsilon x + \eta)^\lambda(\zeta x + \theta)^\mu dx\right) \\
- \left(\frac{\eta(\mu + 1)}{\varepsilon a} + \frac{\theta(\lambda + 1)}{\zeta a} + \frac{\eta\theta}{\varepsilon\zeta}\right) z da \\
+ e^{ax}(\varepsilon x + \eta)^{\lambda+1}(\zeta x + \theta)^{\mu+1} \frac{da}{\varepsilon\zeta a} - \frac{\eta^{\lambda+1}\theta^{\mu+1} da}{\varepsilon\zeta a},$$

in qua litterae $\varepsilon, \zeta, \eta, \lambda, \mu$ denotant quantitates constantes

11. Tribuatur ipsi x valor vel constans vel ab a quomodo libet variabilis, et sumto da constante loco omnium terminorum, in quibus x occurrit, $A da$ denotante A functionem resultantem ipsius a et constantium, abibit aequatio modularis in sequentem aequationem duarum variabilium z et a involventem:

$$\frac{dz}{da} + \left(\frac{\eta}{\varepsilon} + \frac{\theta}{\zeta} + \frac{\lambda + \mu + 2}{a}\right) dz + \left(\frac{\eta(\mu + 1)}{\varepsilon a} + \frac{\theta(\lambda + 1)}{\zeta a} + \frac{\eta\theta}{\varepsilon\zeta}\right) z da = A da$$

seu

$$\frac{dz}{da} + \left(b + \frac{c}{a}\right) dz + \left(f + \frac{g}{a}\right) z da = A da$$

positis

$$\frac{\eta}{\varepsilon} + \frac{\theta}{\zeta} = b, \quad \lambda + \mu + 2 = c, \quad \frac{\eta\theta}{\varepsilon\zeta} = f$$

et

$$\frac{\eta(\mu + 1)}{\varepsilon} + \frac{\theta(\lambda + 1)}{\zeta} = g.$$

Haec ergo aequatio differentio-differentialis ope aequationis

$$z = \int e^{ax}(\varepsilon x + \eta)^\lambda(\zeta x + \theta)^\mu dx$$

poterit construi. Simili modo si ipsi z tribuatur valor vel constans vel ab a quomodo libet variabilis, pendens, aequatio modularis abibit in aequationem differentio-differentialis inter x et a multo magis implicatam, cuius nihilominus exhiberi.

12. Quo autem obtineamus aequationes differentiales inter x et a hoc modo construi queant, oportet, ut aequationes ita erant

fundamentalem magis compositam hanc

$$z = E \int e^{ax} (\eta + \varepsilon x)^\lambda (0 + \zeta x)^\mu dx + F \int e^{-ax} (\eta - \varepsilon x)^\lambda (0 - \zeta x)^\mu dx$$

ubi $E, F, \varepsilon, \zeta, \eta, 0, \lambda, \mu$ sint quantitates constantes ab a non pendent
vero ut ante

$$b = \frac{0}{\zeta} + \frac{\eta}{\varepsilon}, \quad c = \lambda + \mu + 2, \quad f = \frac{\eta^0}{\varepsilon \zeta}$$

et

$$g = \frac{\eta(\mu + 1)}{\varepsilon} + \frac{0(\lambda + 1)}{\zeta},$$

invenietur ex hac aequatione sequens modularis:

$$\begin{aligned} & d \left(\frac{dz \dots E e^{ax} (\eta + \varepsilon x)^\lambda (0 + \zeta x)^\mu dx \dots F e^{-ax} (\eta - \varepsilon x)^\lambda (0 - \zeta x)^\mu dx}{da} \right) \\ &= E e^{ax} (\eta + \varepsilon x)^\lambda (0 + \zeta x)^\mu dx \dots F e^{-ax} (\eta - \varepsilon x)^\lambda (0 - \zeta x)^\mu dx \\ &- \left(b + \frac{c}{a} \right) (dz \dots E e^{ax} (\eta + \varepsilon x)^\lambda (0 + \zeta x)^\mu dx \dots F e^{-ax} (\eta - \varepsilon x)^\lambda (0 - \zeta x)^\mu dx) \\ &- \left(f + \frac{g}{a} \right) z da + \frac{E e^{ax} (\eta + \varepsilon x)^{\lambda+1} (0 + \zeta x)^{\mu+1} da}{\varepsilon \zeta a} \\ &- \frac{F e^{-ax} (\eta - \varepsilon x)^{\lambda+1} (0 - \zeta x)^{\mu+1} da}{\varepsilon \zeta a} - \frac{(E - F) \eta^{\lambda+1} 0^{\mu+1} da}{\varepsilon \zeta a}. \end{aligned}$$

13. Quo nunc talis valor pro x substituendus inveniatur,
termini praeter eos in quibus inest z evanescant, facio $E = F = 1$, quod
nunc ultimus evanescat. Deinde pono

$$\frac{\eta}{\varepsilon} + \frac{0}{\zeta} = 0 \quad \text{scilicet} \quad b = 0, \quad \text{atque facio} \quad x = \frac{-\eta}{\varepsilon},$$

ut ambo termini penultimi evanescant, ad quod quidem requiritur
et $\mu + 1$ sint numeri affirmativi. Quia itaque x constantem habet
omnes termini in quibus inest dx evanescunt. Fiat brevitatis gratia

$$\varepsilon = -1, \quad \zeta = 1, \quad \text{et} \quad \eta = 0 = h,$$

erit

$$b = 0, \quad c = \lambda + \mu + 2, \quad f = -h^2 \quad \text{et} \quad g = \lambda h - \mu h = h(\lambda - \mu)$$

In qua si sumatur $x = h$ et a tanquam variabilis tractetur, aequatio inter z et a , si da constans ponatur:

$$\frac{dz}{da} + \frac{cdz}{a} + \left(f + \frac{g}{a}\right)z da = 0,$$

quae in aequationem differentialem primi gradus transiit
 $z = e^{t da}$, prodibit enim

$$dt + t da + \frac{c t da}{a} + \left(f + \frac{g}{a}\right)da = 0.$$

Ponatur

$$ta^c = y \quad \text{seu} \quad t = a^{-c} y,$$

habebitur

$$dy + \frac{y^2 da}{a^c} + (fa^c + ga^{c-1})da = 0.$$

Fiat porro

$$a^{1-c} = u,$$

erit

$$\frac{da}{a^c} = \frac{du}{1-c}$$

ideoque

$$dy + \frac{y^2 du}{1-c} + \frac{f}{1-c} u^{\frac{2c}{1-c}} du + \frac{g}{1-c} u^{\frac{2c-1}{1-c}} du = 0$$

seu

$$(\lambda + \mu + 1)dy = y^2 du - h^2 u^{\frac{-2\lambda - 2\mu - 4}{\lambda + \mu + 1}} du + h(\lambda - \mu) u^{\frac{-2}{\lambda}}$$

Ponatur

$$\lambda + \mu = m, \quad \lambda - \mu = n,$$

habebitur ista aequatio

$$(m + 1)dy = y^2 du - h^2 u^{\frac{-2m-4}{m+1}} du + nh u^{\frac{-2m-3}{m+1}} du$$

quae construi potest ex aequatione

$$z = \int e^{ax} (h - x)^{\frac{m+n}{2}} (h + x)^{\frac{m-n}{2}} dx + \int e^{-ax} (h + x)^{\frac{m+n}{2}} (h -$$

Nam si post integrationem ita institutam, ut posito $x = 0$ z eva
 $x = h$ et pro a substituatur $\frac{-1}{m+1}$, habebitur functio ipsius u

est verus valor ipsius y in aequatione inventa. Ponatur autem vero est $m - n$ numeros affirmativos esse debere.

14. Si tam $\frac{m+n}{2}$ quam $\frac{m-n}{2}$ fuerint numeri integri affirmativi, tunc z per integrationem poterit exhiberi et proinde valor ipsius V assignari. His igitur casibus aequatio proposita

$$(m+1)dy = y^2 du - h^2 u^{\frac{-2m-4}{m+1}} du + nh u^{\frac{-2m-3}{m+1}} du$$

per consuetum poterit integrari eiusque integrale exhiberi. Ponatur ergo

$$m = i + k, \text{ et } n = i - k$$

notantibus i et k numeris integris affirmativis, et habebimus hanc aequationem

$$(1 + i + k)dy = y^2 du - h^2 u^{\frac{-2i-2k-4}{i+k+1}} du + (i-k)h u^{\frac{-2i-2k-3}{i+k+1}} du;$$

haec non solum modo supra exposito construi, sed etiam consuetum modum integrandi et integrari poterit. Nam in aequatione

$$z = \int e^{ax} (h - x)^i (h + x)^k dx + \int e^{-ax} (h + x)^i (h - x)^k dx$$

per integrationem, quo actu succedat, ita institutam, ut posito $u = h + x$ evanescat z , ponatur $x = h$ et pro a substituatur hic valor $u^{\frac{-1}{i+k+1}}$. Ponito z aequabitur functioni cuidam ipsius u , quae sit V ; invento vero

$$y = \frac{-(i+k+1)dV}{Vdu},$$

si fiat insuper $k = i$, prodibit aequatio a Com. Riccardi quondam proposita

$$(1 + 2i)dy = y^2 du - h^2 u^{\frac{-4i-4}{2i+1}} du,$$

cuius adeo constructio¹⁾ universalis est exhibita.

1) Si fiat $i = k$, quoniam i non integrum sit, haec constructio in constructionem Com. Riccardi 11 et 31 huius voluminis coalescit. Cf. formulam ipsius z superius scriptam omnino eandem in Commentatione 31, § 17, huius voluminis p. 34, scribitur.

DE AEQUATIONIBUS DIFFERENTI QUAE CERTIS TANTUM CASIBUS INTI ADMITTUNT

Commentatio 95 indicis ENESTROEMIANI

Commentarii academiae scientiarum Petropolitanae 10 (1738).

1. Cum ad aequationes differentiales, quae generaliter methodis adhuc usitatis pervenitur, non parum augmer-
consenda est, si casus saltem particulares assignentur
locum inveniat. Dum enim integratio casuum ab integrati-
tionis non pendet, eo magis erit abscondita atque inventu
per generales integrandi methodos perfici poterit. Tali
complures annos a COMITE RICCATO¹⁾ est producta, atque a
geometris multum agitata, ex qua satis perspicere licet, q
integrabiles per alias methodos tractarentur, nisi red
casuum ad simpliciores uti vellemus. Casus scilicet isti
inventi, ut idonea facta substitutione casus simplicissimu
promptu est, in alium transmutetur eadem forma general
denno in alium et ita porro in infinitum, quo facto hor
integratio ex simplicissimo consequitur.

2. Proponam hic autem aliam methodum latius
solum in aequatione illa RICCATIANA, sed etiam in plur
integrationem pariter respicientibus, casus integrabiles erui

1) Vide notam I p. 17 huius voluminis.

quatio plurimis modis per seriem integrari possit, difficillimum plerumque in eiusmodi seriem incidere, quae certis casibus abruptatur; ita aequatio istam RICCATIANAM per varias substitutiones in aliam formam transmutetur, antequam integratio per seriem eiusmodi absolvi queat, quae casibus integrabilibus abruptatur.

3. Talis autem praeparatio, quae ad seriem idoneam manducet, fieri nequit, nisi ut aequatio proposita in aequationem differentialem secundi vel altioris cuiusdam gradus transmutetur, in qua altera variabilis tantumque unam tantum obtineat dimensionem; huiusmodi enim aequatio facilius per seriem integrari potest. At hoc solum non sufficit ad propositum nostrum; series enim praeterea haec ita debet esse comparata, ut casibus abrupti queat, quod evenit, si facto coefficiente minusculi terminum $= 0$ sequentium terminorum omnium coefficientes simul evanescent. Hinc igitur haec praeparatio tantis laboret difficultatibus, expedit negotium posteriori aggredi, atque primo aequationem differentialem secundi gradus generalissimam contemplari, cuius integratio per seriem absoluta hac generis prerogativa, ut infinitis casibus fiat finita; quibus adeo casibus aequatio integrari poterit. Hoc facto aequationem istam differentialem secundi gradus ad differentialem primi gradus reducam, eamque in varias formas transmutabo, quo plurimas imo infinitas obtineam aequationes differentiales primi gradus, quae iisdem casibus sint integrabiles. Hinc autem non solum conspicuum erit, aequationes inventas illis casibus esse integrabiles, sed reddi etiam ipsa aequatio integralis assignari poterit.

4. Huiusmodi autem aequatio differentialis secundi gradus, quae requisitis illis satisfaciat, atque latissimo patent, est haec¹⁾:

1) Cf. Commentationem 284 huius voluminis. Videl. *Institutiones calculi integralis* vol. I. pp. 991, 997--1007, 1014, 1033--1036, 1060--1080. Videl porro L. EULERI *Commentationes de consideratione aequationis differentio-differentialis*

$$(a + bx) dz + (c + ex) \frac{dx dz}{x} + (f + gx) \frac{z dx^2}{xx} = 0.$$

($a + bx^n$) $x^2 dv + (c + fx^n) x dx dv + (g + hx^n) v dx^2$
 in qua variabilis x elementum dx positum est constans. Ex hac
 tione valor ipsius v duplici modo per seriem definiri potest, quæ
 si ponatur

$$v = Ax^m + Bx^{m+n} + Cx^{m+2n} + Dx^{m+3n} + Ex^{m+4n} +$$

Hinc enim valoribus loco v , dv et ddv substitutis, et terminis
 factis = 0, sequentes prodibunt coefficientium A , B , C , D etc. et
 determinationes. Primo enim debet esse

$$g + cm + am(m-1) = 0,$$

unde ne ad irrationalia perveniamus, m potius tanquam numero
 spectemus ex eoque g determinemus, eritque

$$g = -cm - am(m-1).$$

Deinde vero habebimus hoc valore loco g ubique substituto

$$B = \frac{-A(h + fm + bm(m-1))}{cn + an(2m + n - 1)}$$

$$C = \frac{-B(h + f(m+n) + b(m+n)(m+n-1))}{2cn + 2an(2m + 2n - 1)}$$

$$D = \frac{-C(h + f(m+2n) + b(m+2n)(m+2n-1))}{3cn + 3an(2m + 3n - 1)}$$

$$E = \frac{-D(h + f(m+3n) + b(m+3n)(m+3n-1))}{4cn + 4an(2m + 4n - 1)}$$

etc.

Erit ergo A quantitas constans arbitraria, a qua sequentes coeffi-
 cientes dependent.

5. Ex his coefficientium valoribus inventis intelligitur, si
 ciens evanuerit, sequentes omnes simul evanescere, ita, ut his
 ipsius v fiat finitus, atque ideo æquatio assumpta

$$(a + bx^n)x^2 ddv + (c + fx^n)x dx dv + (g + hx^n)v dx^2 =$$

integrationem admittat. Si enim fuerit

$$h + fm + bm(m-1) = 0,$$

tum erit $v = Ax^m$; sin autem sit

$$h + f(m + n) + b(m + n)(m + n - 1) = 0,$$

tum erit

$$v = Ax^m + Bx^{m+n},$$

atque si

$$h + f(m + 2n) + b(m + 2n)(m + 2n - 1) = 0,$$

erit

$$v = Ax^m + Bx^{m+n} + Cx^{m+2n}.$$

Semper igitur aequatio proposita integrationem admittet, quoties fue

$$h + f(m + in) + b(m + in)(m + in - 1) = 0,$$

seu

$$h = -f(m + in) - b(m + in)(m + in - 1)$$

denotante i numerum quemcumque integrum affirmativum cyphra non

Interim tamen ii excipiendi sunt casus quibus denominatores evane

ista integratio non succedit, si fuerit

$$c = -a(2m + (i + 1)n - 1),$$

si quidem hoc casu i minor fuerit quam illo.

6. Alter modus ex nostra aequatione valorem ipsius v per series in hoc constat, ut ponatur

$$v = Ax^k + Bx^{k-n} + Cx^{k-2n} + Dx^{k-3n} + Ex^{k-4n} + \text{etc.}$$

Hinc enim pro v , dv et ddv debitis valoribus surrogandis reperietur

$$h + fk + bk(k - 1) = 0,$$

quare ponamus

$$h = -fk - bk(k - 1).$$

Porro vero erit

$$B = \frac{A(g + ck + ak(k - 1))}{nf + nb(2k - n - 1)}$$

$$C = \frac{B(g + c(k - n) + a(k - n)(k - n - 1))}{2fn + 2bn(2k - 2n - 1)}$$

$$D = \frac{C(g + c(k - 2n) + a(k - 2n)(k - 2n - 1))}{3fn + 3bn(2k - 3n - 1)}$$

$$E = \frac{D(g + c(k - 3n) + a(k - 3n)(k - 3n - 1))}{4fn + 4bn(2k - 4n - 1)}$$

etc.

denotante ut ante x numerum quemcunque integrum
 aequatio proposita erit integrabilis. Namque

si $i = 0$ erit $v = Ax^k$,

si $i = 1$ erit $v = Ax^k + Bx^{k-n}$,

si $i = 2$ erit $v = Ax^k + Bx^{k-n} + Cx^{k-2n}$

et ita porro.

7. Aequatio ergo nostra generalis

$$(a + bx^n)x^2ddv + (c + fx^n)xdxdv + (g + hx^n)$$

in qua est

$$g = -cm - am(m-1) \quad \text{atque} \quad h = -fk -$$

quibus definitionibus nulla vis amplitudini aequationis
 arbitrariorum quantitatum g et h duae novae arbitrariae
 haec, inquam, aequatio integrationem admittit, quoties fu

$$\text{vel } f = \frac{(m+in)(m+in-1) - k(k-1)}{k-m-in} b = (1-k-m-$$

$$\text{vel } c = \frac{(k-in)(k-in-1) - m(m-1)}{m-k+in} a = (1-k-m-$$

Duplici ergo modo infiniti easus assignari possunt, quibus
 integrabilis existit; atque insuper his singulis casibus ipsa
 ipsius v per x algebraice exprimi poterunt, quaerendo v
 B, C, D etc.; quippe quorum numerus istis casibus fiet fi

8. Quamvis autem hoc modo easuum erutorum
 inveniantur, tamen non est putandum haec integralia ac
 tiones differentiales ex quibus sunt ortae. Quemadmo
 ipsius dx non solum est x sed etiam $x + a$, ita haec integ
 hoc modo inveniuntur, sunt tantum easus particulares p
 qui oriuntur, si constans quaecpiam arbitraria vel nihil
 ponatur. Interim tamen in his omnibus casibus, quib

$$Pddv + Qdx dv + Rvdx^2 = 0,$$

P, Q, R sint functiones quaecunque ipsius x , cuius iam inventum sit in particulari per huiusmodi viam, scilicet $v = X$, hoc est functioni cuius x . Iam ad aequationem integram completam eruendam pono

$$v = Xz, \text{ erit } dv = z dX + X dz$$

$$\text{atque } ddv = z ddX + 2 dX dz + X d dz,$$

et substitutis aequatio proposita abit in hanc

$$+ Pz ddX + 2 PdX dz + PX d dz = 0;$$

$$+ Qz dX dx + QX dx dz$$

$$+ Rz X dx^2$$

et cum X sit valor, qui pro v substitutus satisfacit, erit

$$PddX + QdX dx + RX dx^2 = 0.$$

Deinde deletis his terminis restabit

$$2 PdX dz + QX dx dz + PX d dz = 0$$

$$\frac{2 dX}{X} + \frac{Q dx}{P} + \frac{d dz}{dz} = 0;$$

et cum P et Q sint functiones ipsius x , ponatur

$$\int \frac{Q dx}{P} = S$$

et integrando

$$X^2 dz = C e^{-S} dx \text{ atque } z = C \int \frac{e^{-S} dx}{X^2}$$

ante e numerum cuius logarithmus hyperbolicus est 1. Aequationis

$$Pddv + Qdx dv + Rvdx^2 = 0,$$

satisfacit $v = X$, completum integrale erit

$$v = CX \int \frac{e^{-\int \frac{Q dx}{P}}}{X^2} dx.$$

integrationem admittat, atque simul etiam horum casuum inveniri queant, inquiremus in aequationes differentiales ex ista resultent, atque ideo iisdem casibus integrabiles autem proposita facile in aequationem differentialem mutatur ponendo

$$v = e^{\int z dx}, \text{ ita ut sit } z = \frac{dv}{v dx}.$$

Unde cognito valore ipsius v , simul valor ipsius z innotescit.

$$dv = e^{\int z dx} z dx \text{ et } d dv = e^{\int z dx} (dx dz +$$

quibus valoribus substitutis aequatio nostra transibit in

$$(a + bx^n)x^2 dz + (c + fx^n)xz dx + (a + bx^n)x^2 z^2 dx +$$

Haec ergo aequatio differentialis primi gradus factis

$$g = -cm - am(m-1) \text{ et } h = -fk -$$

semper est integrabilis, si fuerit

$$\text{vel } f = \frac{(m+in)(m+in-1) - k(k-1)}{k-m-in} b = (1-k-m$$

$$\text{vel } c = \frac{(k-in)(k-in-1) - m(m-1)}{m-k+in} a = (1-k-m$$

quibus casibus etiam ex valore ipsius v invento valor ipsius

quam incompletus ope aequationis $z = \frac{dv}{v dx}$ invenietur.

10. Quo autem clarius appareat, quales aequationes generali contineantur, in aliam formam aequationem inveniamus in qua tres tantum insint termini huius formae

$$Pdz + Qz^2 dx + Rdx = 0$$

denotantibus P, Q et R functiones ipsius x . Haec videri potest fieri modis, quorum primus est, si ponatur $z = \frac{y}{x}$ ipsius x etiamnum incognita. Facta ergo hac substitutio

$$(c + fx^n)Tdx + (a + bx^n).xdT = 0,$$

minus, qui y continet, evanescat; habebitur ergo

$$\frac{(c + fx^n)dx}{(a + bx^n).x} + \frac{dT}{T} = 0,$$

orem ipsius T erui oportet. Reducetur autem haec aequatio ad istam

$$\frac{c dx}{ax} + \frac{(af - bc).x^{n-1}dx}{a(a + bx^n)} + \frac{dT}{T} = 0,$$

integrata est

$$\frac{c}{a} lx + \frac{af - bc}{abn} l(a + bx^n) + lT = C$$

$$T = \frac{(a + bx^n)^{\frac{bc - af}{abn}}}{x^{\frac{c}{a}}}.$$

ergo

$$z = \frac{(a + bx^n)^{\frac{bc - af}{abn}} y}{x^{\frac{c}{a}}}$$

nostra abibit in hanc

$$dy + \frac{(a + bx^n)^{\frac{bc - af}{abn}}}{x^{\frac{c}{a}}} y^2 dx + \frac{(y + hx^n)x^{\frac{c}{a}-2} dx}{(a + bx^n)^{\frac{bc - af}{abn} + 1}} = 0$$

pterea iisdem casibus, quibus superiores aequationes, integrationem

Hinc iam specialiores formemus aequationes ponendo primo
ut sit

$$dy + x^{\frac{-c}{a}} y^2 dx + \frac{(y + hx^n)x^{\frac{a}{a}-2} dx}{a + bx^n} = 0.$$

porro

$$x^{\frac{a-c}{a}} = l \quad \text{ seu } \quad x = l^{\frac{a}{a-c}}$$

r

Haec ergo aequatio, si fuerit

$$g = \dots cm \dots am(m-1) \quad \text{et} \quad h = \dots \frac{b}{a} (ck + ak(k-1) \dots$$

semper integrationem admittet, quoties erit

$$\text{vel } c = (1 - k - m - in)a \quad \text{vel } c = (1 - k - m + \dots$$

hoc est quoties erit

$$\frac{c + a(k + m - 1)}{an}$$

numerus integer sive affirmativus sive negativus.

12. Si insuper fuerit $c = 0$, habebitur loco g et h actus et
valoribus

$$dy + y^2 dt = \frac{(am(m-1) + bk(k-1)t^n)dt}{(a + bt^n)dt}$$

quae aequatio integrabilis erit, quoties fuerit

$$\text{vel } \frac{1 - k - m}{n} \quad \text{vel } \frac{k + m - 1}{n}$$

numerus integer affirmativus; hoc est quoties fuerit $\frac{k + m - 1}{n}$
sive affirmativus sive negativus. Haec ergo aequatio

$$dy + y^2 dt = \frac{am(m-1)dt}{(a + bt^n)dt}$$

integrabilis erit, si fuerit vel $\frac{m-1}{n}$ vel $\frac{m}{n}$ numerus integer sive a
negativus. Atque haec aequatio

$$dy + y^2 dt = \frac{bk(k-1)t^n dt}{(a + bt^n)dt}$$

integrabilis erit, si vel $\frac{k-1}{n}$ vel $\frac{k}{n}$ fuerit numerus integer sive a
negativus.

semper integrationem admittet, quoties fuerit $\frac{k+m}{n}$ numerus integer sive affirmativus sive negativus. Quare haec aequatio

$$dy + \frac{y^2 dx}{x} = \frac{m^2 a dx}{(a + bx^n)x}$$

integrabilis erit, quoties $\frac{m}{n}$ fuerit numerus integer; haec vero aequatio

$$dy + \frac{y^2 dx}{x} = \frac{k^2 bx^{n-1} dx}{(a + bx^n)},$$

integrabilis erit, quoties $\frac{k}{n}$ fuerit numerus integer.

4. Resumamus aequationem generalem

$$dy + \frac{(a + bx^n)^{\frac{ba-af}{abn}} y^2 dx}{x^a} + \frac{(g + hx^n) x^{\frac{c}{a}-2} dx}{(a + bx^n)^{\frac{ba-af}{abn}+1}} = 0,$$

transponamus

$$c = -a(n-1), \text{ fiat quo } (a + bx^n)^{\frac{b-f}{bn}} = t,$$

$$x^n = \frac{t^{\frac{bn}{b-f}} - a}{b};$$

fit ista aequatio

$$dy + \frac{y^2 dt}{b-f} + \frac{b(bg - ak + ht^{\frac{bn}{b-f}}) t^{\frac{bn}{b-f}-2} dt}{(b-f)(t^{\frac{bn}{b-f}} - a)^3} = 0,$$

est

$$g = am(n-m) \text{ et } h = -fk - b k(k-1).$$

Quare aequatio toties integrabilis evadit, quoties fuerit

$$\text{vel } \frac{k+m-n}{n} \text{ numerus integer affirmativus seu } i$$

$$\text{vel } \frac{f+b(m+k-1)}{bn} \text{ numerus integer negativus.}$$

quae semper integrationem admittet, dummodo $\frac{k+m}{n}$ fuerit
sive affirmativus sive negativus. Hinc posito $k = n$, ista a

$$dy + \frac{y^2 dt}{nb} + \frac{abm(n-m)dt}{nt(t-a)^2} = 0$$

integrationem admittet, si fuerit $\frac{m}{n}$ numerus integer. At
aequatio

$$dy + \frac{y^2 dt}{nb} + \frac{bk(n-k)dt}{nt(t-a)} = 0$$

integrabilis erit, quando fuerit $\frac{k}{n}$ numerus integer sive
negativus.

15. Revertamur ad aequationem primitivam inter x

$$(a + bx^n)x^2 dz + (c + fx^n)xz dx + (a + bx^n)x^2 z^2 dx + (g$$

quae posito

$$g = -cm - am(m-1) \text{ et } h = -fk - bk$$

integrabilis est, si fuerit

$$\text{vel } f = (1 - k - m - in)b \text{ vel } c = (1 - k -$$

Alio autem modo eam transformemus in aequationem tribus
constantem. Ponamus scilicet

$$z = Ty + S,$$

denotantibus T et S functionibus ipsius x ; erit

$$dz = Tdy + ydT + dS,$$

his substitutis prodibit ista aequatio

$$\begin{aligned} (a + bx^n)T^2 x^2 dy + (a + bx^n)x^2 y dT + (a + bx^n)x^2 T^2 y^2 dx + \\ + (c + fx^n)Txy dx + \\ + 2(a + bx^n)x^2 TSy dx \end{aligned} \quad \begin{matrix} + \\ + \\ + \end{matrix}$$

$$\frac{dT}{T} + 2Sdx + \frac{(c + fx^n)dx}{(a + bx^n)x} = 0.$$

us ante omnia $T = x^p$, quo post divisionem per $(a + bx^n)Txx$ coefficientes y^2dx fiat simplex potestas ipsius x ; erit

$$\frac{p}{x} + 2S + \frac{c + fx^n}{x(a + bx^n)} = 0$$

$$S = \frac{-c - ap - (f + bp)x^n}{2x(a + bx^n)}.$$

et

$$\frac{a(c + ap)dx - a(n + 1)(f + bp)x^n dx + b(f + bp)x^{2n}dx + b(n + 1)(c + ap)x^n a}{2xx(a + bx^n)^2}$$

his valoribus substitutis obtinebitur ista aequatio

$$\frac{(a + bx^n)x^{p+2}dy + (a + bx^n)x^{2p+2}y^2dx + \frac{p(p+2)(a + bx^n)dx}{4} \frac{2g)dx + (f + 2h)x^n dx}{2} - \frac{c c dx + 2n(bc - af)x^n dx - 2c/x^n dx - f/x^{2n} dx}{4(a + bx^n)}}{4(a + bx^n)^2} = 0$$

or $(a + bx^n)x^{p+2}$ divisa reducitur ad hanc

$$dy + x^p y^2 dx + \frac{p(p+2)dx}{4x^{p+3}} + \frac{(c + 2g)dx + (f + 2h)x^n dx}{2(a + bx^n)x^{p+2}} = \frac{(c + fx^n)^2 dx - 2n(bc - af)x^n dx}{4(a + bx^n)^2 x^{p+2}}.$$

Aequatio ita est comparata, ut posito

$$g = -cm - am(m-1) \text{ et } h = -fk - bk(k-1),$$

erit integrabilis, si fuerit

$$\text{vel } \frac{-(k+m-1)b-f}{bn} \text{ vel } \frac{(k+m-1)a+c}{an}$$

us integer affirmativus.

et aequatio inventa transibit in hanc

$$dy + x^p y^2 dx + \frac{(p+1)^2 dx}{4 x^{p+2}} - \frac{(a-c)^2 dx}{4 a^2 x^{p+2}} + \frac{(y+c)}{(a+b)}$$

quae, si sit

$$g = -cm - am(m-1) \quad \text{et} \quad h = -\frac{b}{a}(ck + a$$

integrabilis existit, si

$$\frac{(k+m-1)a+c}{an}$$

fuerit numerus integer sive affirmativus sive negativus.
quo prodeat ista aequatio

$$dy + x^p y^2 dx + \frac{(p+1)^2 dx}{4 x^{p+2}} = \frac{(amm + bkk)}{(a+bx^n)x}$$

quae integrabilis erit, si $\frac{k+m}{n}$ fuerit numerus integer.

17. Ponamus in aequatione generali ultima § 15 in
termini simplices prodeant, habebitur ista aequatio

$$dy + x^p y^2 dx + \frac{(p+1)^2 dx}{4 x^{p+2}} - \frac{(a-c)^2 dx}{4 a a x^{p+2}} + \frac{(af - naf + 2ah - cf)x^n dx}{2 a^2 x^{p+2}} - \frac{f/x^{2n} dx}{4 a a x^{p+2}}$$

quae posito

$$g = -cm - am(m-1) \quad \text{et} \quad h = -$$

integrabilis existit, si vel

$$\frac{(k+m-1)a+c}{an}$$

fuerit numerus integer affirmativus, vel si sit $f = 0$; quod
constat. Ponamus

$$a^2(p+1)^2 - (a-c)^2 + 4ag = aa^2, \quad \text{atque} \quad af - naf =$$

erit

$$g = \frac{aa + a(n + 2k + \beta)^2 - a(p + 1)^2}{4};$$

substitutis erit

$$dy + x^p y^2 dx + \frac{a dx}{4 x^{p+3}} + \frac{\beta x^p dx}{2 a x^{p+2}} - \frac{\int x^{2n} dx}{4 a a x^{p+2}} = 0,$$

ob valorem ipsius g iam ante definitum

$$n + 2k + \beta = 2m + \sqrt{(p + 1)^2 - a},$$

quatio integrationem admittet, si fuerit

$$\frac{m - n - k - \beta}{n} \text{ seu } \frac{m - n - \beta \pm \sqrt{(p + 1)^2 - a}}{2n}$$

integer affirmativus. Sit $a = 0$ et $\beta = 0$, habebitur ista aequatio

$$dy + x^p y^2 dx = \frac{\int x^{2n-p-2} dx}{4 a a}$$

toties integrationem admittit, quoties fuerit

$$- \frac{n \pm (p + 1)}{2n}$$

integer affirmativus. Sit ergo

$$i = \frac{n \pm (p + 1)}{2n}, \text{ erit } n = \frac{\pm (p + 1)}{2i + 1};$$

aequatio

$$dy + x^p y^2 dx = \frac{\int x^{\frac{1+2(p+1)}{2i+1}-p-2} dx}{4 a a}$$

erit integrabilis. Haec autem aequatio ipsa est RICCATTIANA¹⁾; nam
 $p = 0$ prodit

$$dy + y^2 dx = \frac{\int x^{\frac{1+2-4i-2}{2i+1}} dx}{4 a a}.$$

¹⁾ Vide notam 1, p. 17.

quae integrabilis erit, si fuerit

$$\frac{\pm(p+1)-n-\beta}{2n}$$

numerus integer affirmativus puta i . Facto autem

$$\pm(p+1)-n-\beta=2ni \quad \text{erit} \quad \beta=\pm(p+1)-n(2i+1)$$

Quamobrem haec aequatio

$$dy + x^p y^2 dx = \frac{f x^{2n-p-2} dx}{4aa} + \frac{(n/(2i+1) \pm f(p+1))x^{n-2i-1} dx}{2a}$$

semper est integrabilis. Hinc sequuntur sequentes aequationes

$$dy + y^2 dx = \frac{f x dx}{4aa} + \frac{f(4i+2 \pm 1) dx}{2a}$$

$$dy + y^2 dx = \frac{f dx}{4aa} + \frac{f(2i+1 \pm 1) dx}{2ax}$$

$$dy + \frac{y^2 dx}{x} = \frac{f x dx}{4aa} + \frac{f(2i+1) dx}{2a}$$

quae omnes sunt integrabiles. Quare haec aequatio

$$dy + Ay^2 du = Buudu + Cdu$$

integrabilis existit, quando $\frac{C\sqrt{A}}{\sqrt{B}}$ fuerit numerus integer affirmativus, namque $4i+2 \pm 1$ omnes numeros impares complectitur in se.

19. Ponamus in superiore aequatione tantum $\beta=0$; et aequatio

$$dy + x^p y^2 dx = \frac{f x^{2n} dx}{4aa x^{p+2}} - \frac{a dx}{4 x^{p+2}},$$

quae integrabilis erit, quoties fuerit

$$\frac{-n \pm \sqrt{(p+1)^2 - a}}{2n}$$

rem haec aequatio

$$dy + x^p y^2 dx = \frac{\int x^{2n-p-2} dx}{4 a a} + \frac{(n^2(2i+1)^2 - (p+1)^2) dx}{4 x^{p+2}}$$

integrabilis erit. Si sit $p = 0$, erit ista aequatio

$$dy + y^2 dx = \frac{\int x^{2n-2} dx}{4 a a} + \frac{(n^2(2i+1)^2 - 1) dx}{4 x x}$$

semper integrabilis. Hinc ponendo $\frac{\int}{4 a a} = A$, quia f et a sunt quantitates arbitrariae, integrabiles erunt sequentes aequationes

$$dy + y^2 dx = A dx + \frac{i(i+1) dx}{x x}$$

$$dy + y^2 dx = A x^2 dx + \frac{(4i+3)(4i+1) dx}{4 x x}$$

$$dy + y^2 dx = A x^4 dx + \frac{(3i+2)(3i+1) dx}{x x}$$

et alius generis innumerabiles aliae.

Fiat in aequatione

$$dy + x^p y^2 dx = \frac{dx(fx^{3n} - 2a\beta fx^n - a^2)}{4 a^2 x^{p+2}}$$

ponatur $\alpha = -\beta^2$, quo sit

$$dy + x^p y^2 dx = \frac{(fx^n - \beta a)^2 dx}{4 a^2 x^{p+2}},$$

aequatio toties integrabilis erit, quoties fuerit

$$\frac{-n - \beta \pm \sqrt{(p+1)^2 + \beta^2}}{2n}$$

integer affirmativus puta $= i$. Erit ergo

$$(2i+1)n + \beta = \sqrt{(p+1)^2 + \beta^2}$$

$$\beta = \frac{(p+1)^2 - n^2(2i+1)^2}{2n(2i+1)};$$

quoties ergo β huiusmodi habuerit valorem, aequatio

$$dy + x^p y^2 dx = \frac{(fx^n - \beta a)^2 dx}{4a^2 x^{p+2}}$$

integrationem admittet. Posito igitur $p = 0$ ista aequatio

$$dy + y^2 dx = \frac{dx \left(\frac{n^2(2i+1)^2 - 1}{4n(2i+1)} + \frac{f}{2a} x^n \right)^2}{xx}$$

integrabilis erit. At si $p = -1$ prodibit ista aequatio

$$dy + \frac{y^2 dx}{x} = \frac{dx \left(\frac{n(2i+1)}{4} + \frac{f}{2a} x^n \right)^2}{x}$$

integrabilis. Sit autem $x^{p+1} = t$, erit

$$x^p dx = \frac{dt}{p+1}, \quad x^n = t^{\frac{n}{p+1}} \quad \text{et} \quad \frac{dx}{x^{p+2}} = \frac{dt}{(p+1)t},$$

habebitur ergo ista aequatio

$$(p+1)dy + y^2 dt = \frac{(ft^{\frac{n}{p+1}} - \beta a)^2 dt}{4a^2 t}$$

quae integrabilis erit, si fuerit

$$\beta = \frac{(p+1)^2 - n^2(2i+1)^2}{2n(2i+1)}.$$

21. Multo quidem plura consectaria ex nostra aequatione per parum elegantia deduci possent, sed ampliorem evolutionem aliis iuvant, relinquo. Interim notari convenit praeter hanc methodum, secutus, alias dari innumeras, quarum ope aequationes differentiales certis duntaxat casibus integrabiles evadunt, inveniri possunt, sed nimis fit laboriosa. Ita si consideretur¹⁾ haec aequatio

1) Vide L. EULERI Commentationes 274 et 710: Constructio aequationis differentialis

$$A y du^2 + (B + Cu) du dy + (D + Eu + Fuv) dy^2 = 0$$

sumto elemento du constante. Novi comment. acad. sc. Petrop. 8 (1760/1), 1763, p. 16 transformationis singularis serierum. Nova acta acad. sc. Petrop. 12 (1794), 1801, p. 16. EULERI Opera omnia, I 22 et I 16.

$$v = Ax^m + Bx^{m+1} + Cx^{m+2} + \text{etc.},$$

efficientes quidem definire licebit, sed binos contiguos evanescere oportet, quoniam si ambo non evanescant, sequens omnes evanescant. Scilicet quo fiat $v = Ax^m$ necesse est

$$p + fm + am(m-1) = 0$$

et

$$q + gm + bm(m-1) = 0 \quad \text{et} \quad r + hm + cm(m-1) = 0.$$

Item fiat

$$v = Ax^m + Bx^{m+n},$$

ut sit

$$B = -\frac{A(q + gm + bm(m-1))}{nf + na(2m + n - 1)},$$

et

$$p + fm + am(m-1) = 0,$$

$$r + h(m + n) + c(m + n)(m + n - 1) = 0$$

et

$$n^2(h + c(2m + n - 1))(f + a(2m + n - 1)) + gm + bm(m-1))(q + g(m + n) + b(m + n)(m + n - 1)) = 0,$$

satis liquet, ulterius progrediendo laborem in immensum exoroscere.

Unicum tamen coronidis loco exemplum simplicius afferam, quo facilius

$$b = 0, \quad c = 0, \quad f = 0 \quad \text{et} \quad g = 0,$$

$$\text{positoque } v = e^{fex} \quad \text{posui} \quad z = y - \frac{h}{2a}x^{2n-1},$$

quo sequens provenit aequatio

$$x^2 dx = \frac{hh}{4aa}x^{4n-2}dx + \frac{x^{2n-2}dx}{2a}(h(2n-1) - 2r) - \frac{q}{a}x^{n-2}dx + \frac{m(m-1)a}{xx}$$

per duos casus expositos integrabilis est,

secundus si fuerit $y = n\sqrt{ax(x^2 - 2nx) - 2x^2} - 1 = -n(n^2 + n)$,

praeter hos vero casus infiniti dantur alii, quibus ista aequatio pariter integrabilis existit, sed ad eos determinandos resolutiones aequationum per dimensionum requiruntur. Posito

$$r = \frac{h(2n-1)}{2}$$

per secundum casum ista aequatio

$$dy + y^2 dx = \frac{hh}{4aa} x^{3n-2} dx \pm \frac{n}{a} x^{n-2} dx \sqrt{3ahn} + \frac{(16nn-1)dx}{4ax}$$

integrabilis erit.

METHODUS AEQUATIONES DIFFERENTIALIUM ALTIORUM GRADUUM INTEGRANDI ULTERIUS PROMOTA

Commentatio 188 indicis ENESTROLMIANI

Novi Commentarii academiae scientiarum Petropolitanae B (1760/1), 1763, p. 3--35

Summarium ibidem p. 6--8

SUMMARIIUM

Haece Dissertatio sine dubio insigni continet calculi integralis augmentum; et tradatur methodus, innumerabiles aequationes altiorum graduum ita expedite solvi, ut per unam operationem statim aequatio integralis obtineatur, neque opus sit integrationes successive instituere, quoti est gradus aequatio differentialis propiusmodi operationes aliae methodi adhuc cognitae requirant. Tradidit autem Auctor in Volumine Septimo Miscellaneorum Berolinensium iam specimen huius methodi, ut una operatione integrale huius aequationis inveniret:

$$0 = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \frac{Dd^2y}{dx^3} + \frac{Ed^3y}{dx^4} + \frac{Fd^4y}{dx^5} + \text{etc.},$$

elementum dx summum est constans, litterae autem A, B, C, D etc. coefficientes quoscunque constantes; nunc autem hanc methodum extendit ad hanc formam latius patentem:

$$X = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \frac{Dd^2y}{dx^3} + \frac{Ed^3y}{dx^4} + \frac{Fd^4y}{dx^5} + \text{etc.},$$

littera X denotat quantitatem quamcunque ex variabili x et constantibus notatam. Omnino his notatu est dignum, quod operatio semper succedat, ad quodque etiam gradum differentialium aequatio ascendat, ne gradu quidem infinito usque, cuius eximia exempla Auctor in sequentibus exhibet. In hac autem Dissertatione casum admodum simplicem hae aequatione $d^2y = ydx^3$ contentum methodum persequitur, ostendens quam prelixum ac taediosum calculum eius solutio recipiat, quo tandem ad aequationem quidem differentialem primi ordinis perducitur.

in subsidium vocatis artificiis elicit integrale quidem, sed tantum denique per novam operationem integrale completum colligit. Tum integrationes instituere oportet, antequam solutio ad finem sit perducendum iudicium de praestantia novae methodi ferre licebit, cuius beneficiis molestis ambagibus una eaque facillima operatione non solum haec sed generalis exhibita ita perfecte resolvitur, ut statim aequatio reperiatur. Operatio autem illa reducitur ad resolutionem aequationis forma ita ex proposita aequatione differentiali derivatur, ut sit

$$0 = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + Ez^4 + Fz^5 + \text{etc.}$$

atque nunc totum negotium in resolutione huius aequationis Algebrae quod quidem cum de integratione est quaestio merito pro facillimo habendum aequationis cunctae quaerendae sunt radices, earumque quaelibet simplicissimae portionem integralis quaesiti, ita ut omnibus radicibus binomium integrale completum obtineatur. Difficultate quidem haec videtur iis casibus, quibus illa aequatio Algebraica radices habet vel adhibiles; sed et hinc incommode feliciter occurrit Auctori, dum pro his praebet regulas, quarum ope tota operatio aequae expedite perfici potest.

Si quis quaerat, quoniam usum huiusmodi speculationes, quae nimis steriles videantur, habere queant, ei audacter respondere licet, Problema Physiolum, vel ad vitam communem pertinens, cuius solutio plerumque ad aequationem differentialem altioris cuiusdam ordinis potest facile intelligere licet, quam parum tales speculationes contemni merentur.

1. Tradidi in volumine septimo Miscellaneorum Berolinensi facilem aequationes differentiales cuiusque gradus, in quibus ubique unicam obtinet dimensionem, alterius vero tantum dimensionem constans assumitur, occurrit, integrandi, atque adeo aequationis quae differentialem propositam penitus exhauriat, inveniendi. Si aequatio proposita differentialis primum gradum superet, per integrationes opus erat, sed uno quasi ietu cuiuscunque demonstrationis aequatio proposita, methodus ibi exposita eandem suppeditat finitam, quae proditura esset, si successive tot instituerentur. Quot gradus differentialem in ea obtinent. Sic si aequatio differentialis quarti gradus, more solito ea per unam integrationem perducatur ad aequationem differentialem tertii gradus reduci, tum vero denuo integranda deberet, ut ad gradum secundum revocetur: quo facto adhuc du-

1) Commentatio 62, p. 108 huius voluminis.

in veram aequationem integram elicio.

2. Quantopere autem modum integrandi vulgarem toties repetentes differentialitas in aequatione inest, secuti in molestissimos calculamus, unico exemplo ostendisse iuvat¹⁾). Sit ergo proposita haec aequationis tertii gradus

$$d^3y = ydx^3,$$

qua elementum dx constans ponitur. Haec aequatio, etsi mea methodo ter integratur, tamen ne quidem modis eam semel tantum integrari possit. Statim quidem, quia variabilis x ipsa deest, apparet eam nullum secundum deprimi posse. Si enim ponatur $dx = pdy$, ob dx con-

$$0 = pddy + d^2pdy$$

denovo differentiando

$$0 = pd^3y + 2dpddy + dyddp.$$

le fit

$$ddy = -\frac{dpdy}{p}$$

$$d^3y = -\frac{2dpddy}{p} - \frac{dyddp}{p} = -\frac{2dp^2dy}{pp} - \frac{dyddp}{p},$$

valores in aequatione proposita $d^3y = ydx^3$ substituti dabunt:

$$\frac{2dp^2dy}{pp} - \frac{dyddp}{p} = ypp^3dy^3 \text{ seu } ypp^3dy^2 = 2dp^2 - pddp.$$

ne cum neque dp neque dy sit constans, sed constantia ratio ex aequatione

$= -\frac{dpdy}{p}$ definiatur, per methodos solitas vix ulterius tractari potest.

transmutari quidem aequatio potest in aliam formam, in qua nullum elementale constans inest. Ponatur $dp = qdy$; erit

$$ddp = qddy + dqdy$$

1) Cf. Commentationem 62, § 1, p. 108.

undo

$$ddp = -\frac{qqdy}{p} + dqdy$$

sicque aequatio inventa hanc induet formam:

$$yp^5dy = 2qqdy + qqdy - pdq = 3qqdy - pdq$$

In qua pro libitu differentiale constans assumere licet. Sit dq

$q = \frac{dp}{dy}$ erit $dq = \frac{ddp}{dy}$; habebiturque

$$yp^5dy^2 = 3dp^2 - pddp.$$

At si ponatur $p = \frac{1}{r}$ fiet

$$ydy^2 = rdr^2 + rddr,$$

quae aequatio cum ambae variables ubique totidem scilicet tr
teneant, ope methodi meae¹⁾ in III. Tomo Commentariorum exp
potest. Ponatur scilicet

$$y = e^{fzdu} \text{ et } r = e^{fzdu} u$$

denotante e numerum cuius logarithmus hyperbolicus = 1, c

$$dy = e^{fzdu} z du \text{ et } ddy = 0 = e^{fzdu} (zddu + du dz + z$$

Deinde est

$$dr = e^{fzdu} (du + zdu)$$

et ob $r = uy$ erit

$$ddr = 2dudy + yddu = e^{fzdu} (ddu + 2zdu^2).$$

Sed $ddu = -\frac{du dz}{z} - zdu^2$, unde

$$ddr = e^{fzdu} \left(zdu^2 - \frac{du dz}{z} \right).$$

Qui valores in aequatione

$$ydy^2 = rdr^2 + rddr$$

substituti dabunt:

$$zzdu = u(1 + zu)^2 du + uuzdu - \frac{uudz}{z},$$

1) Vido Commentationem 10 § 11; p. 6 huius voluminis.

$$\frac{dt}{t} = tw^3 du + 3tudu + \dots tldu.$$

notius cum aequatio proposita ipsam facile conficiatur, inde integratio
aequationis petenda videtur. Ponatur porro $t = \frac{1}{s}$, atque aequatio in
substituit in hanc

$$sds + 3sud u = du(1 - u^3),$$

aequatio immediate ex proposita elicitur, ponendo

$$dx = \frac{du}{s} \quad \text{et} \quad \frac{dy}{y} = \frac{u du}{s},$$

nam ob $\frac{du}{s}$ constans,

$$s ddu = dsdu \quad \text{et} \quad \frac{d^2y}{y} = \frac{u^2 du^2}{ss} + \frac{du^2}{s}.$$

$$\frac{d^3y}{y} = \frac{u^3 du^3}{s^3} + \frac{3u du^3}{ss} + \frac{du du^2}{s} = \frac{u^3 du^3}{s^3} + \frac{3u du^3}{ss} + \frac{du^3 ds}{ss},$$

quod in aequatione $d^3y = ydx^3$ substituti praebobunt aequationem in

$$sds + 3sud u = du(1 - u^3).$$

Totum ergo negotium ad integrationem huius aequationis revocatur
integrabilem esse vel inde patet, quod aequatio differentialis tertii gra
qua est nata, integrationem admittat. Quomodo autem hoc opu
olvendum, [ostendatur] in aequatione latius patente, quae per eandem
ationem ex hac aequatione differentiali tertii gradus oritur,

$$A y dx^3 + B dx^2 dy + C dx ddy + D d^3y = 0.$$

ut autem ponendo

$$dx = \frac{du}{s} \quad \text{et} \quad \frac{dy}{y} = \frac{u du}{s}$$

aequatio differentialis primi gradus

$$Dsds + sdu(C + 3Du) + du(A + Bu + Cuu + Du^3) = 0,$$

quam primam observamus
Erit enim $ds = \beta du + 2\gamma u du$. Unde fit

$$\begin{aligned}\frac{Dsds}{du} &= D\alpha\beta + 2D\alpha\gamma u + 2D\beta\gamma u \\ &\quad + D\beta\beta u + D\beta\gamma u^2 \\ s(C + 3Du) &= Ca + C\beta u + C\gamma u u \\ &\quad + 3Da u + 3D\beta u^2 \\ A + Bu + Cu^2 + Du^3 &= A + Bu + Cu^2\end{aligned}$$

Reddantur iam singuli termini homologi $= 0$, fietque prima
Unde fit vel $1 + \gamma = 0$ vel $1 + 2\gamma = 0$. Deinde est

$$3D\beta(\gamma + 1) + C(\gamma + 1) = 0,$$

cui aequationi quoque satisfacit $\gamma + 1 = 0$, ergo erit $\gamma =$

$$Du = -B - C\beta - D\beta\beta \quad \text{seu} \quad a = -\frac{B + C\beta + D\beta^2}{\beta}$$

Substituatur hic valor in aequatione

$$D\alpha\beta + Ca + A = 0 \quad \text{seu} \quad D^2\alpha\beta + CD\alpha + A = 0$$

eritque

$$\begin{aligned}-BD\beta - CD\beta^2 - DD\beta^3 &= 0 \\ -BC - CC\beta - CD\beta^2 \\ &+ AD\end{aligned}$$

Ad β ergo inveniendum hanc aequationem cubicam res
autem a quaeratur, erit:

$$D^2\alpha^3 + BD\alpha^2 + AC\alpha + A^3 = 0.$$

Sit $\alpha = \frac{A\omega}{D}$, fiet $A\omega^3 + B\omega^2 + C\omega + D = 0$

Sit ergo ω radix huius aequationis cubicae, fiet

$$a = \frac{A\omega}{D}, \quad \beta = -\frac{D + C\omega}{D\omega} \quad \text{et} \quad \gamma = -$$

atque

$$s = \frac{A\omega^2 - (D + C\omega)u - D\omega u^2}{D\omega}.$$

Porro fiet

$$x = \int \frac{du}{s} = \int \frac{D\omega du}{A\omega^2 - (D + C\omega)u - D\omega u^2}$$

atque

$$ly = \int \frac{u du}{s} = \int \frac{D\omega u du}{A\omega^2 - (D + C\omega)u - D\omega u^2}$$

si eo nulla nova occurrat constans, quae in ipsa aequatione non insit
 o cognito valore particulari ipsius s , ex eo valor completus sequenti modo
 er. Ponatur valor iam inventus

$$\frac{A\omega^2 - (D + C\omega)u - D\omega u^2}{D\omega} = V$$

atur $s = V + z$, ut sit

$$ds = dV + dz,$$

prodibit

$$\left. \begin{aligned} & DVdV + DVdz + Dz dV + Dz dz \\ & + C V du + C z du \\ & + 3 DV du + 3 Duz du \\ & + (A + Bu + C u u + D u^2) du \end{aligned} \right\} = 0.$$

ero sit per hypothesein

$$DVdV + V du (C + 3 Du) + du (A + Bu + C u^2 + D u^2) = 0,$$

$$Dz dz + z (C du + 3 D u du + D dV) + DV dz = 0.$$

$$V = \frac{A\omega}{D} + \frac{u}{\omega} + \frac{C u}{D} + u u.$$

$$dV = -\frac{du}{\omega} + \frac{C du}{D} + 2 u du$$

$$Dz dz + z \left(-\frac{D du}{\omega} + D u du \right) + \frac{dz}{\omega} (A\omega^2 - (D + C\omega)u - D\omega u^2) = 0$$

$$z dz + z du \left(u + \frac{1}{\omega} \right) + dz \left(\frac{A\omega}{D} - \frac{(D + C\omega)u}{D\omega} - u u \right) = 0,$$

aequatio nisi bono tractetur, difficulter ad separationem variabilium per
 er. Interim tamen continetur in hac forma generali, quae separationem
 nit:

$$z dz + z du (u + a) = dz (u u + 2 bu + c).$$

et differentiando:

$$dz = pdu = \frac{(u+a)(uu+2bu+c)dp + pdu(2p(u+b) + uu+2)}{(p+u+a)^2}$$

sen

$$pdu(pp+2ap-2bp+aa-2ab+c) = (u+a)(uu+2)$$

in qua variables sponte a se invicem separantur; erit enim:

$$\frac{dp}{p(pp+2(a-b)p+aa-2ab+c)} = \frac{du}{(u+a)(uu+2bu+c)}$$

Opus autem foret summe taediosum, si hanc aequationem in exinde integrale aequationis differentialis tertii gradus oruoro v

4. Apparet hinc quanto labore tandem huiusmodi rog integrale aequationis differentialis tertii gradus erui possit, methodi meae in Volumine septimo Miscellaneorum expositae non perspicitur. Eo magis autem eius utilitas in oculos incurret, si lo differentialis tertii gradus alia, quae sit quarti altiorisve gradus tractetur, tum enim substitutiones hic adhibitae aequationem non primi, sed secundi altiorisve gradus praebebit, cuius inte artificii obtineri poterit. Et quamvis tandem otiam huius aequat inveniretur, tamen id plerumque tantum foret particulare, et p mas demum substitutiones suppeditat, et ipsius aequationis p grale, et quidem particulare tantum: cum mea methodus fore s statim integrale completum praebeat. Quod ut clarius intelligatu tradita substitutione in hac aequatione differontiali quarti gra

$$A y d x^4 + B d x^3 d y + C d x^2 d^2 y + D d x d^3 y + E d^4 y =$$

in qua dx ponitur constans. Sit igitur

$$dx = \frac{du}{s} \quad \text{sen} \quad du = s dx, \quad \text{et} \quad \frac{dy}{y} = \frac{u du}{s} = u dx;$$

erit ob dx constans:

$$\frac{d^2 y}{y} - \frac{dy^2}{y^2} = dx du = s dx^2;$$

Hinc fiet porro

$$\frac{d^2y}{y} - \frac{dy}{y} \frac{ddy}{y^2} = 2usdx^3 + dsdx^2 \quad \text{et} \quad \frac{d^3y}{y} = w^3dx^3 + 3usdx^3 + d$$

iterumque differentiando prodibit

$$\frac{d^4y}{y} - \frac{dy}{y} \frac{d^3y}{yy} = 3uusdx^4 + 3udx^3ds + 3ssdx^4 + dx^2dds,$$

ideoque

$$\frac{d^4y}{y} = u^4dx^4 + 6uusdx^4 + 4udx^3ds + 3ssdx^4 + dx^2dds.$$

Quibus valoribus in aequatione hac substitutis

$$Adx^2 + \frac{Bdxdy}{y} + \frac{Cddy}{y} + \frac{Dd^2y}{ydx} + \frac{Bd^4y}{ydx^2} = 0$$

proveniet haec aequatio:

$$Adx^2 + Budx^2 + Cu^2dx^2 + Csdx^2 + Du^3dx^2 + 3Dusdx^2 + Ddx^3 + Eu^4dx^2 + 6Euusdx^2 + 4Eudx^3ds + 3Essdx^2 + Edds = 0$$

Cum autem sit $dx = \frac{du}{s}$, erit

$$du^2(A + Bu + Cu^2 + Du^3 + Eu^4) + sdu^2(C + 3Du + 6Euu) + 3 + sdu ds(D + 4Eu) + Essdds = 0.$$

Apparet quidem huic aequationi satisfieri, si sit $s = 0$ et u radix huius aequationis:

$$A + Bu + Cu^2 + Du^3 + Eu^4 = 0.$$

Sit ergo α una ex radicibus huius aequationis, et sumendo $u = \frac{dy}{y} = \alpha dx$ et $y = e^{\alpha x}$, qui valor quoque aequationi differentiali quartae propositae conveniet. Erit autem tantum integrale maximo particulare huius aequationis $A + Bu + Cu^2 + Du^3 + Eu^4 = 0$ radices sint $\alpha, \beta, \gamma, \delta$, suppeditare queant valorem

$$y = Ae^{\alpha x} + Be^{\beta x} + Ce^{\gamma x} + De^{\delta x},$$

qui est integrale complotum, tamen hinc non facile patet, qualis fuerit valor ipsius y , si radicum $\alpha, \beta, \gamma, \delta$ quaedam fuerint imaginariae vel

aequationis differentio-differentialis inter u et s assignabitur. P

$$u = \frac{dy}{y dx} \quad \text{et} \quad s = \frac{du}{dx};$$

ideoque

$$u = \frac{\mathcal{A} a e^{\alpha x} + \mathcal{B} \beta e^{\beta x} + \mathcal{C} \gamma e^{\gamma x} + \mathcal{D} \delta e^{\delta x}}{\mathcal{A} e^{\alpha x} + \mathcal{B} e^{\beta x} + \mathcal{C} e^{\gamma x} + \mathcal{D} e^{\delta x}}$$

et

$$s = \frac{\mathcal{A} \mathcal{B} (a - \beta)^2 e^{(\alpha + \beta)x} + \mathcal{A} \mathcal{C} (a - \gamma)^2 e^{(\alpha + \gamma)x} + \mathcal{A} \mathcal{D} (a - \delta)^2 e^{(\alpha + \delta)x} + \mathcal{B} \mathcal{C} (\beta - \gamma)^2 e^{(\beta + \gamma)x} + \mathcal{B} \mathcal{D} (\beta - \delta)^2 e^{(\beta + \delta)x} + \mathcal{C} \mathcal{D} (\gamma - \delta)^2 e^{(\gamma + \delta)x}}{(\mathcal{A} e^{\alpha x} + \mathcal{B} e^{\beta x} + \mathcal{C} e^{\gamma x} + \mathcal{D} e^{\delta x})^2}$$

Hinc concluditur fore:

$$s + uu = \frac{\mathcal{A}^2 a^2 e^{2\alpha x} + \mathcal{B}^2 \beta^2 e^{2\beta x} + \mathcal{C}^2 \gamma^2 e^{2\gamma x} + \mathcal{D}^2 \delta^2 e^{2\delta x}}{(\mathcal{A} e^{\alpha x} + \mathcal{B} e^{\beta x} + \mathcal{C} e^{\gamma x} + \mathcal{D} e^{\delta x})^2} + \frac{\mathcal{A} \mathcal{B} (a^2 + \beta^2) e^{(\alpha + \beta)x} + \mathcal{A} \mathcal{C} (a^2 + \gamma^2) e^{(\alpha + \gamma)x} + \mathcal{A} \mathcal{D} (a^2 + \delta^2) e^{(\alpha + \delta)x} + \mathcal{B} \mathcal{C} (\beta^2 + \gamma^2) e^{(\beta + \gamma)x} + \mathcal{B} \mathcal{D} (\beta^2 + \delta^2) e^{(\beta + \delta)x} + \mathcal{C} \mathcal{D} (\gamma^2 + \delta^2) e^{(\gamma + \delta)x}}{(\mathcal{A} e^{\alpha x} + \mathcal{B} e^{\beta x} + \mathcal{C} e^{\gamma x} + \mathcal{D} e^{\delta x})^2} + \text{ot}$$

quae fractio deprimi potest, critque

$$s + uu = \frac{\mathcal{A} a^2 e^{\alpha x} + \mathcal{B} \beta^2 e^{\beta x} + \mathcal{C} \gamma^2 e^{\gamma x} + \mathcal{D} \delta^2 e^{\delta x}}{\mathcal{A} e^{\alpha x} + \mathcal{B} e^{\beta x} + \mathcal{C} e^{\gamma x} + \mathcal{D} e^{\delta x}}.$$

Cum iam sit

$$u = \frac{\mathcal{A} a e^{\alpha x} + \mathcal{B} \beta e^{\beta x} + \mathcal{C} \gamma e^{\gamma x} + \mathcal{D} \delta e^{\delta x}}{\mathcal{A} e^{\alpha x} + \mathcal{B} e^{\beta x} + \mathcal{C} e^{\gamma x} + \mathcal{D} e^{\delta x}},$$

si hinc x , quod autem actu fieri nequit, eliminatur, prodibit aequatio
Si quidem ponatur $\mathcal{C} = 0$ et $\mathcal{D} = 0$, prodibit aequatio integralis
haec

$$s + uu = (a + \beta) u + a\beta = 0.$$

Quare si fuerint a et β duae radices huius aequationis

$$A + Bu + Cu^2 + Du^3 + Eu^4 = 0,$$

aequationi differentio-differentiali inter s et u satisfaciens hic va

$$s = -a\beta + (a + \beta) u - uu.$$

In aequatione autem illa non du sed $\frac{du}{s}$ positum est constans, quae
exuatur ponendo $ds = q du$; crit enim $\frac{ds}{q}$ constans ideoque

$$q s d s = q d s^2 + s d s d q, \quad \text{et} \quad d d s = \frac{d s^2}{s} + \frac{d s d q}{q};$$

$$uq = \frac{du}{ds} \quad \frac{ds}{q} = ds,$$

e fit)

$$dds = \frac{ds^2}{s} + dds.$$

habet ergo haec aequatio:

$$s^2 (A + Bu + Cu^2 + Du^3 + Eu^4) + sdu^3 (C + 3Du + 6Eu^2) + 3Esu^4 + sdu ds (D + 4Eu) + Esds^2 + Essdds = 0$$

qua differentiale du assumptum est constans. Quodsi iam formulae

$$A + Bu + Cu^2 + Du^3 + Eu^4$$

trinomialis sit

$$L + Mu + Nu^2$$

integrale particulare

$$L + Mu + Nu^2 + Ns = 0.$$

5. Quoniam autem hic methodum meam integrandi aequationes differentiales altiorum graduum ulterius extendere constitui, regulam quam loco citato paucis repetam. Patet vero methodus mea ad omnes aequationes in x una generali contentas:

$$0 = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \frac{Dd^3y}{dx^3} + \frac{Ed^4y}{dx^4} + \frac{Fd^5y}{dx^5} + \text{etc.},$$

differentiale dx positum est constans. Ad huius aequationis integrandi terminis expressum inveniendum ex ea formetur sequens formula generalis:

$$A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + Ez^4 + Fz^5 + Gz^6 + \text{etc.},$$

in quaerantur omnes factores reales tam simplices quam trinomiales, quos, si qui fuerint inter se aequales, coniunctim repraesententur. Ex quibus unusquisque factorum nascetur integralis pars, et, si omnes istae partes ex singulis partibus oriundae in unam summam coniiciantur, habebitur integrale generale.

1) In hac formula dds significationes dissimiles habet. In prioro membro $\frac{ds^2}{s}$ positum est constans, in posterioro du positum est constans.

Factores	Partes Integrales
$z \dots k$	ae^{kx}
$(z \dots k)^2$	$(a + \beta x)e^{kx}$
$(z \dots k)^3$	$(a + \beta x + \gamma x^2)e^{kx}$
$(z \dots k)^4$	$(a + \beta x + \gamma x^2 + \delta x^3)e^{kx}$
etc.	etc.
$zz - 2kz \cos. \phi + kk$	$ae^{kx \cos. \phi} \sin. kx \sin. \phi + \mathfrak{A}e^{kx \cos. \phi} \cos. kx \sin. \phi$
$(zz - 2kz \cos. \phi + kk)^2$	$(a + \beta x)e^{kx \cos. \phi} \sin. kx \sin. \phi$ $+ (\mathfrak{A} + \mathfrak{B}x)e^{kx \cos. \phi} \cos. kx \sin. \phi$
$(zz - 2kz \cos. \phi + kk)^3$	$(a + \beta x + \gamma x^2)e^{kx \cos. \phi} \sin. kx \sin. \phi$ $+ (\mathfrak{A} + \mathfrak{B}x + \mathfrak{C}x^2)e^{kx \cos. \phi} \cos. kx \sin. \phi$
$(zz - 2kz \cos. \phi + kk)^4$	$(a + \beta x + \gamma x^2 + \delta x^3)e^{kx \cos. \phi} \sin. kx \sin. \phi$ $+ (\mathfrak{A} + \mathfrak{B}x + \mathfrak{C}x^2 + \mathfrak{D}x^3)e^{kx \cos. \phi} \cos. kx \sin. \phi$
etc.	etc.

In his formulis litterae a, β, γ, δ etc., $\mathfrak{A}, \mathfrak{B}, \mathfrak{C}, \mathfrak{D}$ etc. denotant quantitates arbitrarias. Hinc in partibus integralis colligendis eadem harum litterarum bis scribatur, quia alioquin extensio in geretur. Oportebit ergo has constantes continuo novis litteris in modo in aequationem integralom tot ingredientur constantes ar gradus fuerit aequatio differentialis proposita: id quod certum integrale hoo modo inventum esse completum, atquo in aequatione nihil contineri, quod non simul in hac aequatione integrali conrum in eo loco¹⁾, ubi hanc methodum fusius exposui, pluribus illustravi, ita ut circa eius applicationem nulla difficultas locum

6. Aequatio autem gonoralior, cuius integrationem hic s denotante X functionom quameunque ipsius x ita se habet²⁾).

$$X = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \frac{Dd^3y}{dx^3} + \frac{Ed^4y}{dx^4} + \text{etc.},$$

in qua iterum differentiale dx constans est assumtum. Hanc igit quocunque constet terminis, seu ad quemcunque ea different

1) Vide p. 111 huius voluminis.

2) Vide praeior notam 2 p. 3 huius voluminis adiectum etiam *Institutiones* vol. II, § 866—868, 868—868, 1138—1165, 1172—1224; LEONHARDI EULERI Opera

it functio rationalis integra ipsius x , seu si habeat huiusmodi formam:

$$X = a + \beta x + \gamma x^2 + \delta x^3 + \text{etc.}$$

enim functio X ita sit comparata, adhibeatur huiusmodi substitutio:

$$\begin{aligned} y &= \mathfrak{A} + \mathfrak{B}x + \mathfrak{C}x^2 + \mathfrak{D}x^3 + \text{etc.} + v \\ \frac{dy}{dx} &= \mathfrak{B} + 2\mathfrak{C}x + 3\mathfrak{D}x^2 + \text{etc.} + \frac{dv}{dx} \\ \frac{d^2y}{dx^2} &= 2\mathfrak{C} + 6\mathfrak{D}x + \text{etc.} + \frac{d^2v}{dx^2} \\ \frac{d^3y}{dx^3} &= 6\mathfrak{D} + \text{etc.} + \frac{d^3v}{dx^3} \\ \frac{d^4y}{dx^4} &= \text{etc.} + \frac{d^4v}{dx^4} \\ &\text{etc.} \end{aligned}$$

et autem esse $X = a + \beta x + \gamma x^2 + \delta x^3$, atque in valore ipsius y omnes post $\mathfrak{D}x^3$ evanescentes erunt ponendi. Facta ergo substitutione habebimus

$$\begin{aligned} & a + \gamma x^2 + \delta x^3 = \\ & \mathfrak{B}Ax + \mathfrak{C}Ax^2 + \mathfrak{D}Ax^3 + Av + \frac{Bdv}{dx} + \frac{Cddv}{dx^2} + \frac{Dd^2v}{dx^3} + \frac{Ed^3v}{dx^4} + \text{etc.} \\ & + 2\mathfrak{C}Bx + 3\mathfrak{D}Bx^2 \\ & + 6\mathfrak{D}Cx \end{aligned}$$

coefficientes \mathfrak{A} , \mathfrak{B} , \mathfrak{C} , \mathfrak{D} ita definirí poterunt, ut omnes termini, in quibus inest v eiusve differentialia, evanescant, fiet enim:

$$\begin{aligned} -\frac{3\mathfrak{D}B}{A} &= \frac{\gamma}{A} - \frac{3\delta B}{AA} \\ -\frac{2\mathfrak{C}B}{A} - \frac{6\mathfrak{D}C}{A} &= \frac{\beta}{A} - \frac{2\gamma B}{A^2} + \frac{6\delta B^2}{A^3} - \frac{6\delta C}{AA} \\ -\frac{\mathfrak{B}B}{A} - \frac{2\mathfrak{C}C}{A} - \frac{6\mathfrak{D}D}{A} &= \frac{a}{A} - \frac{\beta B}{A^2} + \frac{2\gamma B^2}{A^3} + \frac{12\delta BC}{A^3} - \frac{6\delta B^3}{A^4} - \frac{2\gamma C}{A^2} - \frac{6\delta D}{A^2} \quad 1). \end{aligned}$$

$$\text{in editione principio } \frac{1\delta BD}{A^3} \text{ loco } \frac{12\delta BC}{A^3}.$$

Corroxit H. D.

quae aequatio ope superioris methodi integrabitur.

7. Quo autem facilius aequationis propositae, qualiscumque functio ipsius x , integrale ornemus, a casibus simplicioribus in primo quidem sit aequatio tantum differentialis primi gradus,

$$X = Ay + \frac{Bdy}{dx},$$

quam patet integrabilem reddi posse, si multiplicetur per huiusmodi $e^{\alpha x} dx$ denotante e numerum cuius logarithmus hyperbolicus $= 1$.

$$e^{\alpha x} X dx = Ae^{\alpha x} y dx + Be^{\alpha x} dy.$$

Atquo α ita comparatum esse oportet, ut pars posterior sit differentiam quantitatis finitae: quae ex termino ultimo alia esse nequit, cuius differentiale enim sit $= Be^{\alpha x} dy + \alpha Be^{\alpha x} y dx$, necesse est ut sit $\alpha = \frac{A}{B}$. Hoc ergo valore pro α sumpto erit

$$\int e^{\alpha x} X dx = Be^{\alpha x} y \text{ et } y = \frac{1}{B} e^{-\alpha x} \int e^{\alpha x} X dx.$$

8. Sit aequatio proposita differentialis secundi gradus¹⁾:

$$X = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2}.$$

Multiplicetur ea per $e^{\alpha x} dx$ ac definiatur α ita, ut integratio succedat bitur ergo

$$e^{\alpha x} X dx = Ae^{\alpha x} y dx + Be^{\alpha x} dy + \frac{Ce^{\alpha x} ddy}{dx},$$

cuius integrale sit:

$$\int e^{\alpha x} X dx = e^{\alpha x} \left(A'y + \frac{B'dy}{dx} \right).$$

1) Cf. *Institutiones calculi integralis* vol. II, § 856—860, 865—868, 1143—1145 p. 192 huius voluminis.

$$e^{\alpha x} X dx = e^{\alpha x} \left(a A' y dx + A' dy + \frac{B' dy}{dx} + a B' dy \right).$$

comparatione ergo facta fiet

$$B' = C, \quad A' = B - aC \quad \text{et} \quad A = aB - a^2 C,$$

debet ergo esse α radix huius aequationis

$$0 = A - aB + a^2 C,$$

nam cum habeat duas radices, utramlibet assumere licet; eritque $A' = B - aC$ et $B' = C$. Pervenitum est ergo ad hanc aequationem differentialem per integrandum:

$$e^{\alpha x} \int e^{\alpha x} X dx = A' y + \frac{B' dy}{dx}.$$

Ad quam denique integrandam multiplicetur per $e^{\beta x} dx$, ut habeatur

$$e^{(\beta + \alpha)x} dx \int e^{\alpha x} X dx = A' e^{\beta x} y dx + B' e^{\beta x} dy,$$

ut ut sit integrabilis, debet esse

$$\beta = \frac{A'}{B'} = \frac{B - aC}{C} \quad \text{scilicet} \quad a + \beta = \frac{B}{C},$$

unde patet β esse alteram radicem aequationis

$$0 = A - aB + a^2 C,$$

etque integrale:

$$\int e^{(\beta + \alpha)x} dx \int e^{\alpha x} X dx = B' e^{\beta x} y = C e^{\beta x} y.$$

et vero

$$\int e^{(\beta + \alpha)x} dx \int e^{\alpha x} X dx = \frac{e^{(\beta + \alpha)x}}{\beta + \alpha} \int e^{\alpha x} X dx - \frac{1}{\beta + \alpha} \int e^{\beta x} X dx,$$

et

$$C y = \frac{e^{-\alpha x}}{\beta + \alpha} \int e^{\alpha x} X dx + \frac{e^{-\beta x}}{\alpha + \beta} \int e^{\beta x} X dx.$$

hac aequatione integrali ambae radices α et β aequationis quadraticae

$$0 = A - Bz + Cz^2$$

facile cognoscuntur, et hanc ob rem si istius aequationis radices sint cognitae, statim aequatio integralis formatur. Ista autem aequatio

ex ipsa aequatione proposita

$$X = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2}$$

facillime formatur simili scilicet modo, quo in casu $X = 0$ su-
enim

$$1 \text{ pro } y, z \text{ pro } \frac{dy}{dx} \text{ et } z^2 \text{ pro } \frac{ddy}{dx^2},$$

ut prodent ista expressio $A + Bz + Cz^2$; cuius factores si fueri-
erunt α et β eae ipsae litterae, quae ad aequationem integri-
requiruntur.

9. His praemissis additus ad integrationem aequationis
adeo erit difficilis. Sit ergo proposita haec aequatio:

$$X = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \frac{Dd^3y}{dx^3} + \frac{Ed^4y}{dx^4} + \dots$$

cuius ultimus terminus sit $\frac{Ad^ny}{dx^n}$. Fermetur hinc ista exp-
indicato:

$$A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + Ez^4 + \dots + Az^n =$$

quae in factores simplices resoluta sit:

$$P = \Delta (z + \alpha) (z + \beta) (z + \gamma) (z + \delta) \text{ etc}$$

Dico iam, si aequatio differentialis proposita per $e^{\alpha x} dx$ re-
evadere integrabilem. Erit enim

$$e^{\alpha x} X dx = e^{\alpha x} dx \left(Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \frac{Dd^3y}{dx^3} + \dots \right)$$

cuius integrale ponamus esse:

$$\int e^{\alpha x} X dx = e^{\alpha x} \left(A'y + \frac{B'dy}{dx} + \frac{C'ddy}{dx^2} + \frac{D'd^3y}{dx^3} + \dots \right)$$

Sumto autem differentiali habebitur

$$\begin{aligned} e^{\alpha x} X dx = e^{\alpha x} dx \left(\alpha A'y + \frac{A'dy}{dx} + \frac{B'ddy}{dx^2} + \frac{C'd^3y}{dx^3} + \dots \right. \\ \left. + \frac{\alpha B'dy}{dx} + \frac{\alpha C'ddy}{dx^2} + \dots \right), \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} A &= \frac{B}{a} - \frac{A}{a^2} \\ B &= \frac{C}{a} - \frac{B}{a^2} + \frac{A}{a^3} \\ C &= \frac{D}{a} - \frac{C}{a^2} + \frac{B}{a^3} - \frac{A}{a^4} \end{aligned}$$

valoribus usque ad ultimum continuatis, pervenietur ad hanc aequa-

$$A + B\alpha + C\alpha^2 + D\alpha^3 + E\alpha^4 + \dots + A\alpha^n = 0;$$

ut α sit radix huius aequationis, erit $z + \alpha$ factor istius expressionis

$$P = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + Ez^4 + \dots + Az^n,$$

et $P = A(z + \alpha)(z + \beta)(z + \gamma)(z + \delta)$ etc.

Prima ergo integratione absoluta erit

$$e^{-\alpha x} \int e^{\alpha x} X dx = A'y + \frac{B'dy}{dx} + \frac{C'ddy}{dx^2} + \frac{D'd^3y}{dx^3} + \dots + \frac{Ad^{n-1}y}{dx^{n-1}},$$

per hunc iterum modo ante exposito hanc expressio:

$$P' = A' + B'z + C'z^2 + D'z^3 + \dots + Az^{n-1}.$$

nam sit:

$$\begin{aligned} A &= \alpha A' \\ B &= \alpha B' + A' \\ C &= \alpha C' + B' \\ D &= \alpha D' + C' \\ &\text{etc.} \end{aligned}$$

tum est fore $P = (a + z)P'$, ideoque

$$\begin{aligned} P' &= \frac{P}{z + \alpha} \quad \text{et} \\ P' &= A(z + \beta)(z + \gamma)(z + \delta)(z + \epsilon) \text{ etc.} \end{aligned}$$

Simili ergo modo, quo supra usi sumus, evincetur hanc aequationem denovo integrabilem, si multiplicetur per $e^{\beta x} dx$.

$$\int e^{(\beta-\alpha)x} dx \int e^{\alpha x} X dx = e^{\beta x} \left(A'' y + \frac{B'' dy}{dx} + \frac{C'' ddy}{dx^2} + \dots \right)$$

fietque comparatione instituta

$$A' = \beta A''$$

$$B' = \beta B'' + A''$$

$$C' = \beta C'' + B''$$

$$D' = \beta D'' + C''$$

etc.

Ergo si ponatur

$$P'' = A'' + B''z + C''z^2 + D''z^3 + \dots + Az^n$$

erit $P' = (\beta + z)P''$ et

$$P''' = \frac{P''}{z + \beta} = \frac{P}{(z + \alpha)(z + \beta)},$$

unde fit

$$P'' = A(z + \gamma)(z + \delta)(z + \epsilon) \text{ etc.},$$

scilicet hinc duo iam factores $z + \alpha$ et $z + \beta$ sunt egressi

$$\int e^{(\beta-\alpha)x} dx \int e^{\alpha x} X dx = \frac{e^{(\beta-\alpha)x}}{\beta - \alpha} \int e^{\alpha x} X dx - \frac{1}{\beta - \alpha} \int$$

undo aequatio his integrata reducitur ad hanc formam

$$\begin{aligned} \frac{e^{-\alpha x}}{\beta - \alpha} \int e^{\alpha x} X dx + \frac{e^{-\beta x}}{\alpha - \beta} \int e^{\beta x} X dx &= A'' y + \frac{B'' dy}{dx} \\ &+ \frac{D'' d^2 y}{dx^2} + \dots + \frac{\Delta d^{n-2} y}{dx^{n-2}}. \end{aligned}$$

11. Cum porro hinc posito 1 pro y et z pro $\frac{dy}{dx}$ etc. pro

$$P'' = A'' + B''z + C''z^2 + \dots + Az^n$$

sitque

$$P'' = A(z + \gamma)(z + \delta)(z + \epsilon) \text{ etc.},$$

manifestum est aequationem ultimo inventam donuo multiplicetur per $e^{\gamma x} dx$. Sit aequatio integralis hinc ori-

$$\begin{aligned} \int \frac{e^{(\gamma-\alpha)x} dx}{\beta - \alpha} \int e^{\alpha x} X dx + \int \frac{e^{(\gamma-\beta)x} dx}{\alpha - \beta} \int e^{\beta x} X dx \\ e^{\gamma x} \left(A''' y + \frac{B''' dy}{dx} + \frac{C''' ddy}{dx^2} + \dots + \frac{\Delta d^{n-2} y}{dx^{n-2}} \right) \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} B'' &= \gamma B''' + A''' \\ C'' &= \gamma C''' + B''' \\ D'' &= \gamma D''' + C''' \\ &\text{etc.} \end{aligned}$$

i ponatur:

$$P''' = A''' + B'''z + C'''z^2 + D'''z^3 + \dots + \Delta z^{n-3},$$

$$P'' = (\gamma + z)P''' \quad \text{et} \quad P''' = \frac{P''}{z + \gamma} = \frac{P}{(z + a)(z + \beta)(z + \gamma)},$$

quonitur fore:

$$P''' = \Delta (z + \delta)(z + \epsilon)(z + \zeta) \text{ etc.}$$

tum sit generaliter

$$\int e^{(\mu - \nu)x} dx \int e^{\mu x} X dx = \frac{e^{(\mu - \nu)x}}{\mu - \nu} \int e^{\mu x} X dx + \frac{1}{\nu - \mu} \int e^{\mu x} X dx,$$

integralia reducantur, reperietur:

$$\begin{aligned} &\frac{e^{\gamma \alpha x}}{(a - \gamma)(\gamma - a)} \int e^{\alpha x} X dx + \frac{e^{-\beta x}}{(a - \beta)(\gamma - \beta)} \int e^{\beta x} X dx + \frac{e^{-\gamma x}}{(a - \gamma)(\beta - \gamma)} \int e^{\gamma x} X dx \\ &= A''' y + \frac{B''' dy}{dx} + \frac{C''' d^2 y}{dx^2} + \frac{D''' d^3 y}{dx^3} + \dots + \frac{\Delta d^{n-3} y}{dx^{n-3}}. \end{aligned}$$

Si hoc modo eo usque progrediamur, quoad nulla amplius differentialis y supersint, tum ex altera parte aequationis habebitur unicus terminus $\frac{d^0 y}{dx^0} = \Delta y$; id quod eveniet, si integratio toties fuerit instituta, quot n exponens n continet unitates. Ad hoc ergo ultimum integrale comprimendum, cum sit

$$Bz + Cz^2 + Dz^3 + \dots + \Delta z^n = \Delta (z + a)(z + \beta)(z + \gamma) \text{ etc.},$$

tum ex radicibus a, β, γ, δ etc. sequentes valores

$$\mathfrak{A} = \Delta (\beta - a)(\gamma - a)(\delta - a)(\epsilon - a) \text{ etc.}$$

$$\mathfrak{B} = \Delta (a - \beta)(\gamma - \beta)(\delta - \beta)(\epsilon - \beta) \text{ etc.}$$

$$\mathfrak{C} = \Delta (a - \gamma)(\beta - \gamma)(\delta - \gamma)(\epsilon - \gamma) \text{ etc.}$$

$$\mathfrak{D} = \Delta (a - \delta)(\beta - \delta)(\gamma - \delta)(\epsilon - \delta) \text{ etc.}$$

$$\mathfrak{E} = \Delta (a - \epsilon)(\beta - \epsilon)(\gamma - \epsilon)(\delta - \epsilon) \text{ etc.}$$

etc.,

$$y = \frac{\mathfrak{A}}{1} \int e^{\alpha x} X dx + \frac{\mathfrak{B}}{2} \int e^{\beta x} X dx + \frac{\mathfrak{C}}{3} \int e^{\gamma x} X dx + \text{etc.},$$

quae cum tot contineat terminos, quoti gradus fuerit aequatio d
proposita

$$X = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \frac{Dd^2y}{dx^3} + \dots + \frac{\Delta d^ny}{dx^n},$$

totidem involvet constantes arbitrarias, ideoque erit integralis con

13. Alio autem modo valores quantitatum \mathfrak{A} , \mathfrak{B} , \mathfrak{C} etc. exprin
qui plerumque multo commodius negotium conficit. Dico enim for
si ubique pro z substituatur $-\alpha$, seu si ponatur $z + \alpha = 0$. Cum o

$$P = \Delta (z + \alpha) (z + \beta) (z + \gamma) (z + \delta) \text{ etc.},$$

erit differentiando:

$$\frac{dP}{dz} = \Delta (z + \beta) (z + \gamma) (z + \delta) \text{ etc.} + \frac{\Delta (z + \alpha)}{dz} d \cdot (z + \beta) (z + \gamma) (z + \delta) \text{ etc.}$$

Si iam ponatur $z = -\alpha$, posterius membrum evanescet, et prius

$$\frac{dP}{dz} = \Delta (\beta - \alpha) (\gamma - \alpha) (\delta - \alpha) \text{ etc.} = \mathfrak{A}.$$

Cum autem sit $P = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + \dots + \Delta z^n$, erit

$$\frac{dP}{dz} = B + 2Cz + 3Dz^2 + 4Ez^3 + \dots + n\Delta z^{n-1};$$

ponatur ergo $z = -\alpha$, seu fiat $z + \alpha = 0$, crit

$$\mathfrak{A} = B - 2C\alpha + 3D\alpha^2 - 4E\alpha^3 + \text{etc.} \dots \pm n\Delta\alpha^{n-1}$$

simili modo reperietur fore

$$\begin{aligned} \mathfrak{B} &= B - 2C\beta + 3D\beta^2 - 4E\beta^3 + \dots \pm n\Delta\beta^{n-1} \\ \mathfrak{C} &= B - 2C\gamma + 3D\gamma^2 - 4E\gamma^3 + \dots \pm n\Delta\gamma^{n-1} \\ &\text{etc.} \end{aligned}$$

$$X = \frac{1}{2}xy + \frac{1}{2}dx + \frac{1}{2}dx^2 + \frac{1}{2}dx^3 + \frac{1}{2}dx^4 + \dots,$$

um integrari oporteat, ante omnia ex ea formetur haec expressio Algebraica

$$P = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + Ez^4 + \text{etc.},$$

us quaerantur omnes factores simplices, cuiusmodi unus sit $z + a$, a quolibet factor dabit partem integralis ita, ut omnes partes, quae hoc modum habent, in singulis factoribus eruantur, iunctim sumtae exhibeant completum ipsius factoris finitum. Scilicet si factor simplex fuerit inventus $z + a$, tum quaeratur quantitas \mathfrak{U} , ut sit

$$\mathfrak{U} = B + 2Ca + 3Da^2 + 4Ea^3 + \text{etc.},$$

inventa erit pars integralis ex hoc factore $z + a$ oriunda haec

$$\frac{e^{-ax}}{\mathfrak{U}} \int e^{ax} X dx.$$

ne perspicitur, si factor simplex formae P fuerit $z - a$, tum fore

$$\mathfrak{U} = B + 2Ca + 3Da^2 + 4Ea^3 + \text{etc.}$$

que integralis partem hinc oriundam esse¹⁾

$$\frac{e^{ax}}{\mathfrak{U}} \int e^{-ax} X dx.$$

15. Superest autem ut ostendamus, quomodo istae integrales partes comparatae, si factorum simplicium aliquot fuerint vel inter se aequales imaginarii. Ex superioribus enim liquet utroque casu partes integralis singulas esse, quae modo adornari debere, ut formam finitam et realem obtineant. Sint in primo modo duo factores $z - \alpha$ et $z - \beta$ inter se aequales seu $\beta = \alpha$, eritque $\mathfrak{U} = 0$ quam $\mathfrak{B} = 0$; et utraque pars integralis evadet infinita, altera quae affirmativa altera negativa, ita ut differentia sit finita. Ad quam invenientiam ponamus $\beta = \alpha + \omega$, denotanto ω quantitatem evanescentem. Cum ergo

1) Cf. Commentationes 679, 680, 720 voluminis I 23.

sumtis litteris a, β, γ, δ etc. negativis, etc.)

$$\mathfrak{A} = -\Delta\omega(a-\gamma)(a-\delta)(a-\varepsilon) \text{ etc. et}$$

$$\mathfrak{B} = \Delta\omega(a-\gamma)(a-\delta)(a-\varepsilon) \text{ etc.}$$

Tum vero erit

$$e^{\beta x} = e^{ax+\omega x} = e^{ax}(1+\omega x) \text{ et } e^{-\beta x} = e^{-ax}(1-\omega x)$$

Hinc pars integralis ex factoribus binis aequalibus $z-a$ et

$$\frac{e^{ax}}{\mathfrak{A}} \int e^{-ax} X dx + \frac{e^{ax}(1+\omega x)}{\mathfrak{B}} \int e^{-ax}(1-\omega x) X dx$$

Ponatur:

$$\mathfrak{A}' = \Delta(a-\gamma)(a-\delta)(a-\varepsilon) \text{ etc.}$$

erit

$$\mathfrak{A} = -\mathfrak{A}'\omega \text{ et } \mathfrak{B} = \mathfrak{A}'\omega,$$

unde fiet ista pars

$$= \frac{e^{ax}}{\mathfrak{A}'\omega} ((1+\omega x) \int e^{-ax}(1-\omega x) X dx - \int e^{-ax} X dx)$$

$$= \frac{e^{ax}}{\mathfrak{A}'\omega} (\omega x \int e^{-ax} X dx - \omega \int e^{-ax} X x dx)$$

$$= \frac{e^{ax}}{\mathfrak{A}'} (x \int e^{-ax} X dx - \int e^{-ax} X x dx) = \frac{e^{ax}}{\mathfrak{A}'} \int dx \int e^{-ax} X dx$$

quae est pars integralis ex factore expressionis P quadrata

16. Valor autem ipsius \mathfrak{A}' sequenti modo commodius

Obl $\beta = a$, cum sit

$$P = A(z-a)^2(z-\gamma)(z-\delta)(z-\varepsilon) \text{ etc.} = A + Bz + Cz^2 + \dots$$

ponatur

$$A(z-\gamma)(z-\delta)(z-\varepsilon) \text{ etc.} = Q,$$

ita ut valor ipsius Q praebeat \mathfrak{A}' si loco z ponatur a . E

$$P = (z-a)^2 Q,$$

et differentiaundo

1) Solutio sequens est vitiosa, quia omissum est ω in $(\beta-\gamma)(\beta-\delta)$ etc. *Methodum calculi integralis* voluminis II notas ipsius EULERI, § 1163—1179. Solutionem exactam attulit nota p. 330. *LEONHARDI EULERI Opera omnia*, t. III, p. 330.

$$\frac{ddP}{dz^2} = (z - a)^2 \frac{dQ}{dz^2} + 4(z - a) \frac{dQ}{dz} + 2Q;$$

tunc $z = a$ fiet

$$Q = \frac{ddP}{2dz^2} = \mathfrak{U},$$

ue \mathfrak{U} , si in $\frac{ddP}{2dz^2}$ ponatur $z = a$. Est vero

$$\frac{ddP}{2dz^2} = C + 3Dz + 6Ez^2 + 10Fz^3 + 15Gz^4 + \text{etc.},$$

$$\mathfrak{U} = C + 3Da + 6Ea^2 + 10Fa^3 + 15Ga^4 + \text{etc.}$$

i proposita hac aequatione:

$$X = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \frac{Dd^3y}{dx^3} + \frac{Ed^4y}{dx^4} + \text{etc.}$$

o hinc formata

$$P = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + Ez^4 + \text{etc.}$$

factorum quadratum $(z - a)^2$, sumatur

$$\mathfrak{U} = C + 3Da + 6Ea^2 + 10Fa^3 + 15Ga^4 + \text{etc.}$$

pars integralis inde oriunda:

$$\frac{e^{\alpha x}}{\mathfrak{U}} \int dx \int e^{-\alpha x} X dx.$$

om reliqui factores formulae P fuerint cogniti, nempe

$$P = A(z - a)^2(z - \gamma)(z - \delta)(z - \epsilon) \text{ etc.}, \text{ erit}$$

$$\mathfrak{U} = A(a - \gamma)(a - \delta)(a - \epsilon) \text{ etc.}$$

Ponamus iam tres factores inter se esse aequales, seu sit insuper
at ob rationes supra expositas ponamus $\gamma = a + \omega$, erit

$$\mathfrak{U} = -A\omega(a - \delta)(a - \epsilon)(a - \zeta) \text{ etc. et}$$

$$\mathfrak{E} = A(\gamma - a)^2(\gamma - \delta)(\gamma - \epsilon)(\gamma - \zeta) \text{ etc. seu}$$

cubico $(z - a)^3$ oriunda hanc

$$\frac{e^{\alpha x}}{\mathfrak{A}''} \int dx \int dx \int e^{-\alpha x} X dx$$

existente:

$$\mathfrak{W}'' = D + 4 Ba + 10 Ba^2 + 20 Ca^3$$

Facilius autem hoc immediate ex aequalitate trium factorum tres factores quicumque $(z - a)$ $(z - \beta)$ $(z - \gamma)$ ac

$$\mathfrak{A} = \Delta (a - \beta) (a - \gamma) (a - \delta) (a - \epsilon)$$

$$\mathfrak{B} = \Delta (\beta - a) (\beta - \gamma) (\beta - \delta) (\beta - \epsilon)$$

$$\mathfrak{C} = \Delta (\gamma - a) (\gamma - \beta) (\gamma - \delta) (\gamma - \epsilon)$$

erunt integralis partes hinc oriundae:

$$\frac{e^{\alpha x}}{\mathfrak{A}''} \int e^{-\alpha x} X dx + \frac{e^{\beta x}}{\mathfrak{B}} \int e^{-\beta x} X dx + \frac{e^{\gamma x}}{\mathfrak{C}} \int e^{-\gamma x} X dx$$

Ponatur iam

$$\beta = a + \omega \text{ et } \gamma = a + \phi,$$

existentibus ω et ϕ quantitativis evanescentibus,

$$\mathfrak{W}'' = \Delta (a - \delta) (a - \epsilon) (a - \zeta) \text{ etc.}$$

$$\text{erit } \mathfrak{A} = \mathfrak{W}'' \omega \phi, \mathfrak{B} = \mathfrak{W}'' \omega (\omega - \phi) \text{ et } \mathfrak{C} = \mathfrak{W}'' \phi (\phi - \omega)$$

tum vero erit

$$e^{\beta x} = e^{\alpha x} (1 + \omega x + \frac{1}{2} \omega^2 x^2), e^{-\beta x} = e^{-\alpha x} (1 - \omega x + \frac{1}{2} \omega^2 x^2)$$

et

$$e^{\gamma x} = e^{\alpha x} (1 + \phi x + \frac{1}{2} \phi^2 x^2), e^{-\gamma x} = e^{-\alpha x} (1 - \phi x + \frac{1}{2} \phi^2 x^2)$$

Quibus substitutis ternae integralis partes abeunt in

$$\frac{e^{\alpha x}}{\mathfrak{W}'' \omega \phi (\omega - \phi)} \left\{ \begin{aligned} &\int e^{-\alpha x} X dx (\omega - \phi + \phi + \omega \phi x + \frac{1}{2} \omega^2 \phi x^2 - \frac{1}{2} \phi^2 \omega x^2) \\ &\int e^{-\alpha x} X x dx (-\omega \phi - \omega \omega \phi x + \omega \phi + \omega \phi^2 x - \omega \omega^2 x) \\ &\int e^{-\alpha x} X x^2 dx (\frac{1}{2} \omega \omega \phi - \frac{1}{2} \omega \phi \phi) \end{aligned} \right.$$

1) Vido notam p. 202 huius voluminis.

$$\frac{e^{\alpha x}}{\mathfrak{H}''} (\frac{1}{2} \alpha x \int e^{-\alpha x} X dx - x \int e^{-\alpha x} X x dx + \frac{1}{2} \int e^{-\alpha x} X x x dx),$$

educitur ad hanc formam simpliciore:

$$\frac{e^{\alpha x}}{\mathfrak{H}''} \int dx \int dx \int e^{-\alpha x} X dx,$$

et $\mathfrak{H}'' = D + 4 E a + 10 F a^2 + 20 G a^3 + \text{etc.}$, scilicet valor ipsius \mathfrak{H}'' ex formula $\frac{d^3 P}{6 dz^3}$ posito $z = a$.

Simili modo ulterius procedendo patebit quaternos factores integrales seu formulae

$$P = A + Bz + Cz^2 + \text{etc.}$$

in $(z - a)^4$ praebiturum fore hanc integralis partem¹⁾:

$$\frac{e^{\alpha x} \int dx \int dx \int dx \int e^{-\alpha x} X dx}{B + 6Fa + 15Ga^2 + 35Ha^3 + \text{etc.}},$$

Denominator ex formula $\frac{d^4 P}{24 dz^4}$ nascitur ponendo $z = a$. Superfluum foret tribus factoribus simplicibus inter se aequalibus partes integralis, quae conflantur, hic exhibere, cum lex, qua hae partes formantur, per se manifesta. Ceterum complicatio plurium signorum integralium in his formulam involvit difficultatem, cum facillime ad simplicia integralia reducitur. Est enim

$$\int dx \int e^{-\alpha x} X dx = \frac{x \int e^{-\alpha x} X dx - \int e^{-\alpha x} X x dx}{1}$$

$$\int dx \int dx \int e^{-\alpha x} X dx = \frac{x^2 \int e^{-\alpha x} X dx - 2x \int e^{-\alpha x} X x dx + \int e^{-\alpha x} X x x dx}{1. 2}$$

$$\int dx \int dx \int dx \int e^{-\alpha x} X dx = \frac{x^3 \int e^{-\alpha x} X dx - 3x^2 \int e^{-\alpha x} X x dx + 3x \int e^{-\alpha x} X x x dx - \int e^{-\alpha x} X x x x dx}{1. 2. 3}$$

etc.

Expositis factoribus aequalibus pergo ad factores imaginarios. Sint formulae

bini factores $z = \alpha$ et $z = \beta$ imaginarii, qui hoc non ob-
beant productum reale $zz = 2kk \cos. \phi + kk$; erit ergo

$$\alpha = k \cos. \phi + k \sqrt{-1} \sin. \phi \text{ et}$$

$$\beta = k \cos. \phi - k \sqrt{-1} \sin. \phi$$

harumque litterarum potestates quaecunque ita se ha-

$$\alpha^n = k^n \cos. n\phi + k^n \sqrt{-1} \sin. n\phi$$

$$\beta^n = k^n \cos. n\phi - k^n \sqrt{-1} \sin. n\phi$$

Iam primo erit¹⁾:

$$e^{\alpha x} = e^{kx \cos. \phi} \left(1 + \frac{kx^2}{1 \cdot 2} \cos. 2\phi + \frac{k^2 x^4}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4} \cos. 4\phi + \dots \right) \\ + \sqrt{-1} \left(kx \sin. \phi + \frac{k^3 x^3}{1 \cdot 2 \cdot 3} \sin. 3\phi + \dots \right)$$

ideoque

$$e^{\alpha x} = e^{kx \cos. \phi} (\cos. kx \sin. \phi + \sqrt{-1} \sin. kx \cos. \phi)$$

$$e^{\beta x} = e^{-kx \cos. \phi} (\cos. kx \sin. \phi - \sqrt{-1} \sin. kx \cos. \phi)$$

$$e^{-\alpha x} = e^{-kx \cos. \phi} (\cos. kx \sin. \phi - \sqrt{-1} \sin. kx \cos. \phi)$$

$$e^{-\beta x} = e^{kx \cos. \phi} (\cos. kx \sin. \phi + \sqrt{-1} \sin. kx \cos. \phi)$$

Deinde cum sit:

$$\mathfrak{A} = B + 2Ca + 3Da^2 + 4Ea^3 + 5Fa^4 + \dots$$

$$\mathfrak{B} = B + 2C\beta + 3D\beta^2 + 4E\beta^3 + 5F\beta^4 + \dots$$

superioribus valoribus pro α et β substitutis habebitur

$$\mathfrak{A} = B + 2Ck \cos. \phi + 3Dk^2 \cos. 2\phi + 4Ek^3 \cos. 3\phi + \dots \\ + (2Ck \sin. \phi + 3Dk^2 \sin. 2\phi + 4Ek^3 \sin. 3\phi + \dots)$$

$$\mathfrak{B} = B + 2Ck \cos. \phi + 3Dk^2 \cos. 2\phi + 4Ek^3 \cos. 3\phi + \dots \\ - (2Ck \sin. \phi + 3Dk^2 \sin. 2\phi + 4Ek^3 \sin. 3\phi + \dots)$$

20. Cum autem $z = \alpha$ et $z = \beta$ sint factores formulæ

$$P = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + Ez^4 + \dots$$

erit

$$A + Bk \cos. \phi + Ck^2 \cos. 2\phi + Dk^3 \cos. 3\phi + Ek^4 \cos. 4\phi + \dots \\ + Bk \sin. \phi + Ck^2 \sin. 2\phi + Dk^3 \sin. 3\phi + Ek^4 \sin. 4\phi + \dots$$

et

¹⁾ $\sin. \phi^n = (\sin \phi)^n$.

$2 C k \sin. \phi + 3 D k^2 \sin. 2 \phi + 4 E k^3 \sin. 3 \phi + \text{etc.}$

et:

$$\mathfrak{A} = \mathfrak{M} + \mathfrak{N} \sqrt{-1} \text{ et } \mathfrak{B} = \mathfrak{M} - \mathfrak{N} \sqrt{-1}$$

imaginaria a realibus erunt separata. Cum nunc ex ambobus factoribus
 $z - \beta$ nascentur istae integralis partes

$$\frac{e^{\alpha x}}{\mathfrak{A}} \int e^{-\alpha x} X dx + \frac{e^{-\beta x}}{\mathfrak{B}} \int e^{-\beta x} X dx,$$

erunt in hanc formam:

$$\frac{(\mathfrak{M} - \mathfrak{N} \sqrt{-1}) e^{\alpha x} \int e^{-\alpha x} X dx + (\mathfrak{M} + \mathfrak{N} \sqrt{-1}) e^{\beta x} \int e^{-\beta x} X dx}{\mathfrak{M}^2 + \mathfrak{N}^2}.$$

$$\int e^{-\alpha x} X dx = \begin{cases} + e^{kx \cos. \phi} \cos. kx \sin. \phi \int e^{-kx \cos. \phi} X dx \cos. kx \sin. \phi \\ - \sqrt{-1} \cdot e^{kx \cos. \phi} \cos. kx \sin. \phi \int e^{-kx \cos. \phi} X dx \sin. kx \sin. \phi \\ + \sqrt{-1} \cdot e^{kx \cos. \phi} \sin. kx \sin. \phi \int e^{-kx \cos. \phi} X dx \cos. kx \sin. \phi \\ + e^{kx \cos. \phi} \sin. kx \sin. \phi \int e^{-kx \cos. \phi} X dx \sin. kx \sin. \phi \end{cases}$$

$$\int e^{-\beta x} X dx = \begin{cases} + e^{kx \cos. \phi} \cos. kx \sin. \phi \int e^{-kx \cos. \phi} X dx \cos. kx \sin. \phi \\ + \sqrt{-1} \cdot e^{kx \cos. \phi} \cos. kx \sin. \phi \int e^{-kx \cos. \phi} X dx \sin. kx \sin. \phi \\ - \sqrt{-1} \cdot e^{kx \cos. \phi} \sin. kx \sin. \phi \int e^{-kx \cos. \phi} X dx \cos. kx \sin. \phi \\ + e^{kx \cos. \phi} \sin. kx \sin. \phi \int e^{-kx \cos. \phi} X dx \sin. kx \sin. \phi. \end{cases}$$

ergo ambae integrales transibunt, imaginariis se mutuo sublatis, in hanc

$$\begin{aligned} & \frac{e^{\alpha x}}{\mathfrak{M}^2} (\cos. kx \sin. \phi \int e^{-kx \cos. \phi} X dx \cos. kx \sin. \phi \\ & \quad + \sin. kx \sin. \phi \int e^{-kx \cos. \phi} X dx \sin. kx \sin. \phi \\ & \frac{e^{\beta x}}{\mathfrak{M}^2} (\sin. kx \sin. \phi \int e^{-kx \cos. \phi} X dx \cos. kx \sin. \phi \\ & \quad - \cos. kx \sin. \phi \int e^{-kx \cos. \phi} X dx \sin. kx \sin. \phi) \end{aligned}$$

nam hoc modo exprimi potest:

$$\begin{cases} \mathfrak{M} \cos. kx \sin. \phi + \mathfrak{N} \sin. kx \sin. \phi) \int e^{-kx \cos. \phi} X dx \cos. kx \sin. \phi \\ + \mathfrak{M} \sin. kx \sin. \phi - \mathfrak{N} \cos. kx \sin. \phi) \int e^{-kx \cos. \phi} X dx \sin. kx \sin. \phi. \end{cases}$$

ergo pars integralis oritur ex formulae

$$P = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + \text{etc.}$$

trinomiali $zz - 2kz \cos. \phi + kk$.

factorem habuerit $(zz - 2 kz \cos. \phi + kk)^2$, pars integ
formulis pro binis factoribus simplicibus aequalibus su
Ponatur nempe

$$\begin{aligned}\mathfrak{M}' &= C + 3 Dk \cos. \phi + 6 Ek^2 \cos. 2\phi + 10 Fk^3 \cos. 3\phi \\ \mathfrak{N}' &= 3 Dk \sin. \phi + 6 Ek^2 \sin. 2\phi + 10 Fk^3 \sin. 3\phi\end{aligned}$$

eritque integralis pars hinc oriunda¹⁾,

$$\frac{2 e^{kx \cos. \phi}}{\mathfrak{M}'\mathfrak{M}'' + \mathfrak{N}'\mathfrak{N}''} \left\{ (\mathfrak{M}' \cos. kx \sin. \phi + \mathfrak{N}' \sin. kx \sin. \phi) \int dx \int e^{-kx \sin. \phi} \right. \\ \left. + (\mathfrak{M}' \sin. kx \sin. \phi - \mathfrak{N}' \cos. kx \sin. \phi) \int dx \int e^{kx \sin. \phi} \right\}$$

Sin autem tres factores trinomiales radices imaginari
inter se aequales, son si formulae

$$P = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + Ez^4 + Fz^5$$

factor fuerit $(zz - 2 kz \cos. \phi + kk)^3$, statuatur

$$\begin{aligned}\mathfrak{M}'' &= D + 4 Ek \cos. \phi + 10 Fk^2 \cos. 2\phi + 20 Gk^3 \cos. 3\phi \\ \mathfrak{N}'' &= 4 Ek \sin. \phi + 10 Fk^2 \sin. 2\phi + 20 Gk^3 \sin. 3\phi\end{aligned}$$

atque pars integralis ex hoc factore oriunda erit

$$\frac{2 e^{kx \cos. \phi}}{\mathfrak{M}''\mathfrak{N}'' + \mathfrak{N}''\mathfrak{M}''} \left\{ (\mathfrak{M}'' \cos. kx \sin. \phi + \mathfrak{N}'' \sin. kx \sin. \phi) \int dx \int e^{-kx \sin. \phi} \right. \\ \left. + (\mathfrak{M}'' \sin. kx \sin. \phi - \mathfrak{N}'' \cos. kx \sin. \phi) \int dx \int e^{kx \sin. \phi} \right\}$$

Hinc igitur iam lex perspicitur, secundum quam istae i
debent, si maior potestas formulae $zz - 2 kz \cos. \phi + kk$
ideoque omnes easus, qui unquam occurrere possunt, l

22. Ex his ergo sequenti modo resolvi poterit hoc

PROBLEMA

Invenire valorem ipsius y in quantitatibus finitis ex
nit ex hac aequatione differentiali cuiuscunque gradu

1) Vido notas p. 3 et p. 202 huius voluminis adiectas. Confer quo
gratis, vol. II, § 1179—1184; LEONHARDI EULERI Opera omnia, I 12.

in differentiale dx ponitur constans, atque X denotat functionem quamvis
 ipsius x .

Solutio

Ex aequatione proposita formetur sequens formula Algebraica:

$$P = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + Ez^4 + Fz^5 + \text{etc.},$$

nam quærantur omnes factores reales tam simplices, quam trino-
 quippe qui factorum simplicium imaginariorum vices sustinent; et
 eorum factorum inter se fuerint æquales, ii coniunctim repræsententur.
 Facto pro singulis factoribus quærantur convenientes integralis partes
 omnes istae partes ex cunctis factoribus oriundae, si in unam summa-
 rantur, dabunt valorem ipsius y quaesitum, qui erit integrale com-
 mune aequationis propositae. Sequenti autem modo ex factoribus formulae
 integralis partes reperiuntur¹⁾.

I. Si formulae P factor sit $z-k$

Ponatur $\mathfrak{R} = B + 2Ck + 3Dk^2 + 4Ek^3 + 5Fk^4 + \text{etc.}$

eritque integralis pars huic factori $z-k$ respondens:

$$\frac{e^{kx}}{\mathfrak{R}} \int e^{-kx} X dx.$$

II. Si formulae P factor sit $(z-k)^2$

Ponatur $\mathfrak{R} = C + 3Dk + 6Ek^2 + 10Fk^3 + 15Gk^4 + \text{etc.}$

eritque integralis pars factori $(z-k)^2$ respondens:

$$\frac{e^{kx}}{\mathfrak{R}} \int dx \int e^{-kx} X dx.$$

III. Si formulae P factor sit $(z-k)^3$

Ponatur $\mathfrak{R} = D + 4Ek + 10Fk^2 + 20Gk^3 + 35Hk^4 + \text{etc.}$

eritque integralis pars factori $(z-k)^3$ respondens:

$$\frac{e^{kx}}{\mathfrak{R}} \int dx \int dx \int e^{-kx} X dx.$$

1) Omnes hae formulae, exceptis I et V, sunt vitiosae. Vide notam p. 202 huius voluminis.

Ponatur $\mathfrak{R} = E + 5Pk + 15Hk^2 + 35Ik^3 + 70Jk^4$
 eritque integralis pars factori $(z - k)^4$ respondens:

$$\frac{e^{kx}}{\mathfrak{R}} \int dx \int dx \int dx \int e^{-kx} X dx.$$

V. Si formulae P factor sit $zz - 2kz \cos. \phi + kk^2$

Ponatur

$$\mathfrak{M} = B + 2Ck \cos. \phi + 3Dk^2 \cos. 2\phi + 4Ek^3$$

$$\mathfrak{N} = 2Ck \sin. \phi + 3Dk^2 \sin. 2\phi + 4Ek^3$$

erit pars integralis factori $zz - 2kz \cos. \phi + kk^2$ resp.

$$\frac{2e^{kx \cos. \phi}}{\mathfrak{M}^2 + \mathfrak{N}^2} \left\{ (\mathfrak{M} \cos. kx \sin. \phi + \mathfrak{N} \sin. kx \sin. \phi) \int e^{-kx} dx \right. \\ \left. + (\mathfrak{M} \sin. kx \sin. \phi - \mathfrak{N} \cos. kx \sin. \phi) \int e^{-kx} dx \right\}$$

VI. Si formulae P factor sit $(zz - 2kz \cos. \phi + kk^2)^2$

Ponatur

$$\mathfrak{M} = C + 3Dk \cos. \phi + 6Ek^2 \cos. 2\phi + 10Fk^3$$

$$\mathfrak{N} = 3Dk \sin. \phi + 6Ek^2 \sin. 2\phi + 10Fk^3$$

erit pars integralis factori $(zz - 2kz \cos. \phi + kk^2)^2$ r

$$\frac{2e^{kx \cos. \phi}}{\mathfrak{M}^2 + \mathfrak{N}^2} \left\{ (\mathfrak{M} \cos. kx \sin. \phi + \mathfrak{N} \sin. kx \sin. \phi) \int dx \int e^{-kx} dx \right. \\ \left. + (\mathfrak{M} \sin. kx \sin. \phi - \mathfrak{N} \cos. kx \sin. \phi) \int dx \int e^{-kx} dx \right\}$$

VII. Si formulae P factor sit $(zz - 2kz \cos. \phi + kk^2)^3$

Ponatur

$$\mathfrak{M} = D + 4Ek \cos. \phi + 10Fk^2 \cos. 2\phi + 20Gk^3$$

$$\mathfrak{N} = 4Ek \sin. \phi + 10Fk^2 \sin. 2\phi + 20Gk^3$$

erit pars integralis factori $(zz - 2kz \cos. \phi + kk^2)^3$ r

$$\frac{2e^{kx \cos. \phi}}{\mathfrak{M}^2 + \mathfrak{N}^2} \left\{ (\mathfrak{M} \cos. kx \sin. \phi + \mathfrak{N} \sin. kx \sin. \phi) \int dx \int dx \int e^{-kx} dx \right. \\ \left. + (\mathfrak{M} \sin. kx \sin. \phi - \mathfrak{N} \cos. kx \sin. \phi) \int dx \int dx \int e^{-kx} dx \right\}$$

etc.

Omnes igitur istae partes singulis factoribus formulae
 summam collectae dabunt valorem ipsius y quaesit

regulae huius usus facilius perspicietur.

Exemplum 1. Proposita sit haec aequatio differentialis secundi gradus:

$$X = y - \frac{dy}{dx}.$$

igitur formula Algebraica P erit $= 1 - z$, cuius factores sunt $z + 1$ et ex formula prima erit

$$\mathfrak{R} = \frac{dP}{dz} = -2z.$$

factore ergo $z + 1$ ob $k = -1$ erit $\mathfrak{R} = 2$ et pars integralis

$$= \frac{e^{-x}}{2} \int e^x X dx.$$

altero factore est $k = 1$ et $\mathfrak{R} = -2$, cui respondet pars integralis

$$= -\frac{e^x}{2} \int e^{-x} X dx,$$

his partibus collectis erit integrale quaesitum

$$y = \frac{1}{2} e^{-x} \int e^x X dx - \frac{1}{2} e^x \int e^{-x} X dx.$$

Exemplum 2. Proposita sit haec aequatio:

$$X = y - \frac{3a dy}{dx} + \frac{3a ddy}{dx^2} - \frac{a^3 d^3 y}{dx^3}.$$

ergo

$$P = 1 - 3az + 3aaz^2 - a^3 z^3 = (1 - az)^3.$$

tenda ergo est formula tertia, eritque

$$k = \frac{1}{a} \quad \text{et} \quad \mathfrak{R} = \frac{d^3 P}{dz^3} = -a^3,$$

prodit integrale quaesitum

$$y = -\frac{1}{a^3} e^{x/a} \int dx \int dx \int e^{-x/a} X dx$$

seu

$$y = -\frac{1}{a^3} e^{x:a} (x \int dx \int e^{-x:a} X dx - \int x dx \int e^{-x:a} X dx \\ y = -\frac{1}{a^3} e^{x:a} (\frac{1}{2} x x \int e^{-x:a} X dx - x \int e^{-x:a} X x dx + \frac{1}{2} \int e^{-x:a} X dx)$$

Exemplum 3. Proposita sit haec aequatio;

$$X = y + \frac{a add y}{dx^2}$$

Erit ergo $P = 1 + aazz$, quae ad formulam V pertinet. Erit

$$\cos. \phi = 0, \sin. \phi = 1 \text{ et } k = \frac{1}{a}.$$

Porro ob

$$A = 1, B = 0 \text{ et } C = aa, \text{ erit } \mathfrak{M} = 0, \text{ et } \mathfrak{N} = 2$$

unde erit integrale;

$$y = \frac{1}{a} \sin. \frac{x}{a} \int X dx \cos. \frac{x}{a} - \frac{1}{a} \cos. \frac{x}{a} \int X dx \sin. \frac{x}{a}$$

Exemplum 4. Proposita sit haec aequatio;

$$X = y + \frac{a^3 d^3 y}{dx^3}$$

Erit ergo $P = 1 + a^3 z^3$, cuius duo sunt factores

$$1 + az \text{ et } 1 - az + aazz,$$

Prior ad formam $z - k$ reductus, dat

$$k = -\frac{1}{a} \text{ et ob } A = 1, B = 0, C = 0 \text{ et } D = a$$

erit ex formula prima $\mathfrak{N} = 3a$ et pars integralis;

$$\frac{1}{3a} e^{-x:a} \int e^{x:a} X dx.$$

Alter factor

$$1 - az + aazz \text{ seu } zz - \frac{z}{a} + \frac{1}{a a}$$

cum formula V comparatus dat

$$\mathfrak{M} = 3a \cos. 120^\circ = -\frac{3}{2}a \quad \text{ot} \quad \mathfrak{N} = 3a \sin. 120^\circ = \frac{3a\sqrt{3}}{2},$$

$$\mathfrak{M}^2 + \mathfrak{N}^2 = 9aa \quad \text{atque} \quad \frac{2\mathfrak{M}}{\mathfrak{M}^2 + \mathfrak{N}^2} = -\frac{1}{3a} \quad \text{ot} \quad \frac{2\mathfrak{N}}{\mathfrak{M}^2 + \mathfrak{N}^2} = \frac{\sqrt{3}}{3a}.$$

gralis ergo hinc oriunda est:

$$\begin{aligned} & \frac{1}{3a} e^{x:2a} \left(-\cos. \frac{x\sqrt{3}}{2a} + \sqrt{3} \cdot \sin. \frac{x\sqrt{3}}{2a} \right) \int e^{-x:2a} X dx \cos. \frac{x\sqrt{3}}{2a} \\ & + \frac{1}{3a} e^{x:2a} \left(-\sin. \frac{x\sqrt{3}}{2a} - \sqrt{3} \cdot \cos. \frac{x\sqrt{3}}{2a} \right) \int e^{-x:2a} X dx \sin. \frac{x\sqrt{3}}{2a} \\ & - \frac{3a}{2} e^{x:2a} \cos. \left(\frac{x\sqrt{3}}{2a} + 60^\circ \right) \int e^{-x:2a} X dx \cos. \frac{x\sqrt{3}}{2a} \\ & - \frac{2}{3a} e^{x:2a} \sin. \left(\frac{x\sqrt{3}}{2a} + 60^\circ \right) \int e^{-x:2a} X dx \sin. \frac{x\sqrt{3}}{2a}. \end{aligned}$$

ur integrale quæsitum orit:

$$\begin{aligned} & e^{-x:a} \int e^{x:a} X dx - \frac{2}{3a} e^{x:2a} \cos. \left(\frac{x\sqrt{3}}{2a} + 60^\circ \right) \int e^{-x:2a} X dx \cos. \frac{x\sqrt{3}}{2a} \\ & - \frac{2}{3a} e^{x:2a} \sin. \left(\frac{x\sqrt{3}}{2a} + 60^\circ \right) \int e^{-x:2a} X dx \sin. \frac{x\sqrt{3}}{3a}. \end{aligned}$$

o exempla sufficiunt ad regulam pro quovis casu oblato accommodan-

EXPOSITION DE QUELQUES PARADOXES DANS LE CALCUL INTÉGRAL

Commentatio 230 indicis ENESTROMIANI

Mémoires de l'académie des sciences de Berlin 12 (1756),

PREMIER PARADOXE

I. Je me propose ici de développer un paradoxe qui paroitra bien étrange: c'est qu'on parvient quelquefois aux solutions des équations différentielles, dont il paroît fort difficile de trouver les intégrales, par le moyen du calcul intégral, et qu'il est pourtant aisé de trouver les solutions de ces équations par l'intégration, mais plutôt en différentiant encore l'équation, qu'une différentiation réitérée nous conduise dans ces cas à la solution. C'est sans doute un accident fort surprenant, que la différentiation, qui paroît mener au même but, auquel on est accoutumé de parvenir par le calcul intégral, est une opération entièrement opposée.

II. Pour mieux faire sentir l'importance de ce paradoxe, je me souviens, que le calcul intégral renferme la méthode de trouver les intégrales des quantités différentielles quelconques: et si une équation différentielle étant proposée, il n'y a d'autre moyen de la rendre intégrale, que d'en entreprendre l'intégration. Et si l'on différentie encore cette équation, la différentier encore une fois, on s'éloigneroit encore davantage du but proposé; attendu que si l'on différentie une équation différentielle du second degré, qu'il faudroit une fois intégrer avant qu'on parvint au but proposé.

triangle $Mm\pi$, on en tirera:

$$PS = \frac{M\pi \cdot PM}{Mm} = \frac{y dx}{ds} \quad \text{et} \quad PR = \frac{m\pi \cdot AM}{Mm}$$

d'où, à cause de

$$AV = PS - PR,$$

nous aurons cette équation

$$a = \frac{y dx - x dy}{ds}$$

ou

$$y dx - x dy = a ds = a \sqrt{dx^2 + dy^2}$$

qui exprimera la nature de la courbe cherchée.

V. Voilà donc une équation différentielle pour la courbe cherchée; et si nous la voulons traiter selon la méthode ordinaire, nous devons débarrasser les différentiels du signe radical; prenant les différentiels nous aurons:

$$y y dx^2 - 2 x y dx dy + x x dy^2 = a a dx^2 + 2 a x dx dy + x x dy^2$$

et partant

$$dy^2 = \frac{-2 x y dx dy - a a dx^2 + y y dx^2}{a a - x x}$$

dont l'extraction de racine fournit

$$dy = \frac{-x y dx + a dx \sqrt{x x + y y - a a}}{a a - x x}$$

ou

$$a a dy - x x dy + x y dx = a dx \sqrt{x x + y y - a a}$$

dont il faut maintenant chercher l'intégrale pour la courbe cherchée.

VI. Pour intégrer cette équation, posons $y = u$ pour avoir

$$\sqrt{x x + y y - a a} = \sqrt{a a - x x} \quad (u = a)$$

et

$$uady - xxdy = du (au - xx)^{\frac{3}{2}} - uxdx \sqrt{(au - xx)}.$$

rs étant substituées donnent:

$$du (au - xx)^{\frac{3}{2}} = adx \sqrt{(au - xx)} (uu - 1)$$

$$\frac{du}{\sqrt{(uu - 1)}} = \frac{adx}{au - xx},$$

où les variables x et u se trouvent séparées.

Puisque cette équation est séparée, je remarque d'abord, que les s, qu'elle renferme, sont remplies, si l'on met

$$\sqrt{(uu - 1)} = 0, \text{ ou } uu = 1;$$

ce cas tant le membre

$$adx \sqrt{(au - xx)} (uu - 1)$$

vanouissant, que l'autre membre $du (au - xx)^{\frac{3}{2}}$ à cause de $du = 0$.
 nt, nous avons déjà une valeur intégrale $uu = 1$, ou $u = \pm 1$, d'où
 ns $y = \pm \sqrt{(au - xx)}$, ou $yy \pm xx = au$; ce qui est l'équation pour
 , décrit du centre A avec le rayon $= a$. Or il est clair que ce cercle
 au problème, puisque la perpendiculaire AV devient égale au rayon
 , et tombe sur le point d'attouchement M ; comme il est connu par les
 s du cercle.

. Mais ce cas n'épuise pas encore l'équation différentielle

$$\frac{du}{\sqrt{(uu - 1)}} = \frac{adx}{au - xx};$$

s donc son intégrale qui sera par les logarithmes

$$l(u + \sqrt{(uu - 1)}) = \frac{1}{2} l \frac{uu(a+x)}{a-x},$$

quo nous avons :

$$u + \sqrt{uu - 1} = n \sqrt{\frac{a+x}{a-x}}.$$

De là nous trouverons,

$$-1 = nn \cdot \frac{a+x}{a-x} - 2nu \sqrt{\frac{a+x}{a-x}}$$

et partant

$$u = \frac{n}{2} \sqrt{\frac{a+x}{a-x}} + \frac{1}{2n} \sqrt{\frac{a-x}{a+x}}.$$

Par conséquent

$$y = u \sqrt{aa - xx} = \frac{n}{2}(a+x) + \frac{1}{2n}(a-x)$$

équation pour une ligne droite tirée en sorte, que la perpendiculaire sur elle du point donné A soit $= a$.

IX. Voilà donc la solution du problème proposé, qu'on a trouvée par la méthode ordinaire, où il faut premièrement séparer les variables, et intégrer l'équation différentielle séparée. Or il est clair, que cette méthode n'est non seulement assez embarrassante, mais elle deviendrait insupportable si au lieu de la formule irrationnelle $\sqrt{dx^2 + dy^2}$, on en avoit une plus compliquée. Comme si l'on étoit parvenu à cette équation

$$ydx - xdy = a \sqrt[3]{dx^3 + dy^3},$$

en prenant des cubes, on auroit bien de la peine à extraire la racine cubique pour trouver le rapport entre les différentiels dx et dy . Et si la racine étoit d'une haute, cette extraction deviendrait même impossible.

X. Or maintenant je dis, que cette même équation qui est la solution du problème $ydx - xdy = a \sqrt{dx^2 + dy^2}$ se peut réduire à une équation finie, et même algébrique, entre x et y , sans y employer l'intégration: mais, en quoi consiste la force du paradoxe, et quelle est la solution ultérieure de cette équation. Où se sera cette même différentielle qui nous conduira à l'équation intégrale, qui nous fera connoître la courbe cherchée. Ce que je viens d'avancer, mettra dans tout son jour le paradoxe, que je me suis proposé de démêler ici.

$dx^2 + dy^2 = dx \sqrt{1 + pp}$. Par cette substitution notre équation, émise par dx , prendra cette forme,

$$y - px = a \sqrt{1 + pp} \text{ ou } y = px + a \sqrt{1 + pp},$$

il faut bien remarquer, que quoiqu'on n'y aperçoive plus de différentielle, cette équation ne laisse pas d'être différentielle, à cause de la lettre p , dont la valeur est $\frac{dy}{dx}$; de sorte que, si l'on la remettoit, on reviendrait à la première équation différentielle.

XII. A présent, au lieu d'intégrer cette équation différentielle, je la différentie encore une fois pour avoir

$$dy = p dx + x dp + \frac{a p dp}{\sqrt{1 + pp}}.$$

, ayant supposé $dy = p dx$, cette valeur mise à la place de dy nous donne d'abord :

$$0 = x dp + \frac{a p dp}{\sqrt{1 + pp}},$$

où en divisant par dp nous tirons d'abord :

$$x = - \frac{a p}{\sqrt{1 + pp}}$$

puisqu'il y a

$$y = px + a \sqrt{1 + pp},$$

en substituant cette valeur de

$$x = - \frac{a p}{\sqrt{1 + pp}},$$

on aura :

$$y = - \frac{a p p}{\sqrt{1 + pp}} + a \sqrt{1 + pp} \text{ ou } y = \frac{a}{\sqrt{1 + pp}}.$$

XIII. Voilà donc des valeurs, et mêmes algébriques, pour les deux coordonnées x et y , lesquelles ne renferment que la seule variable p ; et comme

présent il n'est plus question de la valeur supposée de $p =$
est résolu par cette différentiation réitérée. Car on n'a qu'à él
 p de ces deux équations

$$x = -\frac{ap}{\sqrt{1+pp}} \quad \text{et} \quad y = \frac{a}{\sqrt{1+pp}},$$

ce qui se fera aisément en ajoutant ensemble les carrés x
aura d'abord

$$xx + yy = \frac{aapp + aa}{1+pp} = aa,$$

qui est l'équation pour le cercle, qui satisfait au problème pr

XIV. Il est bien vrai, qu'outre le cercle il y a encore un
droites, qui satisfont également à la question, et que cette m
pas fournir. Mais elle les contient néanmoins, et encore plus
l'autre méthode ordinaire. On n'a qu'à regarder l'équation

$$0 = xdp + \frac{apdp}{\sqrt{1+pp}},$$

à laquelle la différentiation nous a conduit, et qui, puisqu
par dp , renferme aussi la solution $dp = 0$. Or de là nous tiron
 $p = \text{const} = n$, et partant

$$y = nx + a\sqrt{1+nn},$$

où toutes les lignes droites, qui remplissent les conditions
comprises.

XV. Ayant déjà remarqué que cette équation:

$$ydx - xdy = a\sqrt{dx^2 + dy^2}$$

ne sauroit à peine être résolue par la méthode ordinaire, cel
d'abord par la différentiation son intégrale. Car, posant $dy =$

$$\sqrt{dx^2 + dy^2} = dx\sqrt{1+p^2},$$

et partant

$$y - px = a\sqrt{1+p^2} \quad \text{ou} \quad y = px + a\sqrt{1+p^2}$$

ous tirons

$$0 = xdp + \frac{a p p dp}{p^3(1+p^3)^2},$$

$$x = \frac{-a p p}{p^3(1+p^3)^2} \quad \text{et} \quad y = \frac{a}{p^3(1+p^3)^2}.$$

VI. Si l'on veut ici éliminer p , on n'a qu'à ajouter les cubes pour avoir

$$y^3 + x^3 = \frac{a^3(1-p^6)}{(1+p^3)^2} = \frac{a^3(1-p^3)}{1+p^3} = -a^3 + \frac{2a^3}{1+p^3}$$

de que

$$\frac{1}{1+p^3} = \frac{a^3 + x^3 + y^3}{2a^3},$$

tant

$$y = \frac{a}{p^3(1+p^3)^2} = (a^3 + x^3 + y^3)^{\frac{2}{3}} : a p^3 4.$$

$$4a^3 y^3 = (a^3 + x^3 + y^3)^2$$

$$0 = a^6 + 2a^3 x^3 - 2a^3 y^3 + x^6 + 2x^3 y^3 + y^6$$

une ligne du sixième ordre. Mais outre celle-ci satisfait encore $dp = 0$ $= n$, à cause de la division faite par dp ; et ce cas donne une infinité de droites contenues dans cette équation

$$y = nx + a p^3(1 + n^3).$$

VII. On voit que par la même méthode on résoudra aisément tous les cas, qui conduiroient à de telles équations:

$$ydx - xdy = a \sqrt[n]{(a\alpha x^n + \beta d x^{n-p} dy^p + \gamma d x^{n-\mu} dy^\mu + \text{etc.})}$$

posant $dy = p dx$, on auroit

$$y = px + a \sqrt[n]{(a + \beta p^p + \gamma p^\mu + \text{etc.})}$$

différentiant et divisant par dp ,

$$y = \frac{naa + (n-r) a\beta p^r + (n-\mu) a\gamma p^\mu + \text{etc.}}{n \sqrt[n]{(a + \beta p^r + \gamma p^\mu + \text{etc.})^{n-1}}}$$

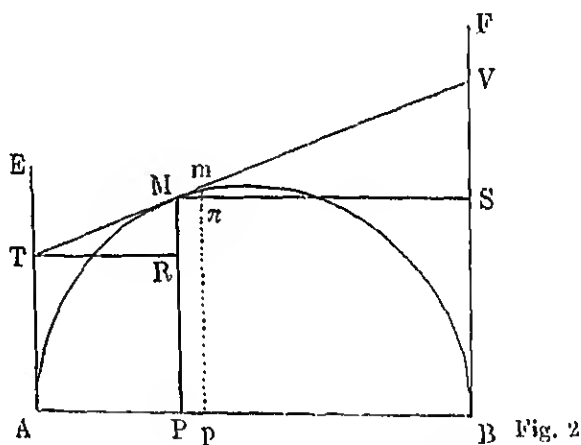
D'où, en éliminant p , on tirera une équation algébrique entre x et y , qu'il y a aussi $dp = 0$ et $p = \text{const.} = m$, les lignes droites rendent cette formule:

$$y = mx + a \sqrt[n]{(a + \beta m^r + \gamma m^\mu + \text{etc.})}$$

satisferont également. Je passe donc à un autre problème.

PROBLEME II

Sur l'axe AB trouver la courbe AMB (Fig. 2), telle, qu'ayant tiré quelconque M la tangente TMV , elle coupe en sorte les deux droites tirées perpendiculairement sur l'axe AB , en deux points donnés A et B , le rectangle formé par les lignes AT et BV soit partout de la même grandeur.

XVIII. Soit l'intervalle donné $AB = 2a$, l'abscisse $AP = x$, $PM = y$, et ayant tiré l'infiniment proche pm , on aura $Pp = dx$, $\pi m = dy$. Qu'on tire les droites TR et MS parallèles à l'axe AB , on balance des triangles $M\pi m$, TRM et MSV , à cause de

$$PB = MS = 2a - x,$$

fournira:

sons aurons,

$$AT = y - \frac{xdy}{dx} \text{ et } BV = y + \frac{(2a - x)dy}{dx},$$

le produit devant être constant = cc fournira cette égalité:

$$\left(y - \frac{xdy}{dx}\right) \left(y + \frac{(2a - x)dy}{dx}\right) = cc.$$

IX. Si l'on vouloit traiter cette équation par la méthode ordinaire, on rencontreroit bien des difficultés, et peut-être n'arriveroit-on qu'après bien des tâtonnements à l'équation intégrale. Mais, pour nous servir de l'autre méthode, posons $dy = p dx$, pour avoir

$$(y - px)(y - px + 2ap) = cc$$

ou:

$$yy + 2(a - x)py - 2appx + ppxx = cc \text{ ou}$$

$$yy + 2(a - x)py + (a - x)^2 pp = cc + aapp,$$

l'extraction de racine fournit:

$$y + (a - x)p = \sqrt{cc + aapp} \text{ ou}$$

$$y = -(a - x)p + \sqrt{cc + aapp}.$$

X. Différentions maintenant cette équation, au lieu d'en chercher l'intégrale, et nous obtiendrons:

$$dy = p dx = -(a - x) dp + p dx + \frac{aap dp}{\sqrt{cc + aapp}},$$

les termes $p dx$ se détruisant ensemble, la division par dp donnera:

$$a - x = \frac{aap}{\sqrt{cc + aapp}} \text{ ou } x = a - \frac{aap}{\sqrt{cc + aapp}}$$

substituant cette valeur de $a - x$ dans celle de y , on aura

$$y = \frac{-aap}{\sqrt{cc + aapp}} + \sqrt{cc + aapp} \text{ ou } y = \frac{cc}{\sqrt{cc + aapp}}.$$

$$y = \frac{n a a + (n - \nu) a \beta p^\nu + (n - \mu) a \gamma p^\mu + \text{etc.}}{n \sqrt[n]{(a + \beta p^\nu + \gamma p^\mu + \text{etc.})^{n-1}}}$$

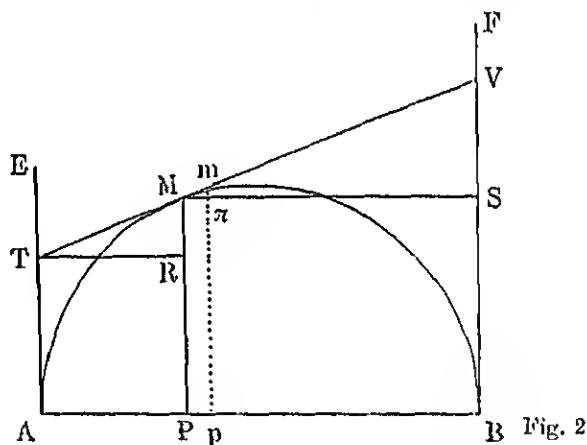
D'où, en éliminant p , on tirera une équation algébrique entre x et y , qu'il y a aussi $dp = 0$ et $p = \text{const.} = m$, les lignes droites renfermées dans cette formule:

$$y = mx + a \sqrt[n]{(a + \beta m^\nu + \gamma m^\mu + \text{etc.})}$$

satisferont également. Je passe donc à un autre problème.

PROBLEME II

Sur l'axe AB trouver la courbe AMB (Fig. 2), telle, qu'ayant tiré de quelconque M la tangente TMV , elle coupe en sorte les deux droites AE et BF tirées perpendiculairement sur l'axe AB , en deux points donnés A et B , le rectangle formé par les lignes AT et BV soit partout de la même grandeur.

XVIII. Soit l'intervalle donné $AB = 2a$, l'abscisse $AP = x$, l'ordonnée $PM = y$, et ayant tiré l'infiniment proche pm , on aura $Pp = Mm$, $\pi m = dy$. Qu'on tire les droites TR et MS parallèles à l'axe AB , et on aura l'égalité des triangles $M\pi m$, TRM et MSV , à cause de

$$PB = MS = 2a - x,$$

fournira:

aurons.

$$AT = y - \frac{xdy}{dx} \text{ et } BV = y + \frac{(2a-x)dy}{dx},$$

produit devant être constant = cc fournira cette égalité:

$$\left(y - \frac{xdy}{dx}\right) \left(y + \frac{(2a-x)dy}{dx}\right) = cc.$$

Si l'on vouloit traiter cette équation par la méthode ordinaire, on auroit bien des difficultés, et peut-être n'arriveroit-on qu'après bien des tâtonnements à l'équation intégrale. Mais, pour nous servir de l'autre méthode, posons $y = px$, pour avoir

$$(y - px)(y - px + 2ap) = cc$$

$$yy + 2(a-x)py - 2appx + ppxx = cc \text{ ou}$$

$$yy + 2(a-x)py + (a-x)^2 pp = cc + aapp,$$

l'extraction de racine fournit:

$$y + (a-x)p = \sqrt{cc + aapp} \text{ ou}$$

$$y = -(a-x)p + \sqrt{cc + aapp}.$$

Différentions maintenant cette équation, au lieu d'en chercher l'intégrale, et nous obtiendrons:

$$dy = p dx = -(a-x) dp + p dx + \frac{aap dp}{\sqrt{cc + aapp}},$$

les $p dx$ se détruisant ensemble, la division par dp donnera:

$$a-x = \frac{aap}{\sqrt{cc + aapp}} \text{ ou } x = a - \frac{aap}{\sqrt{cc + aapp}}$$

En substituant cette valeur de $a-x$ dans celle de y , on aura

$$y = \frac{-aapp}{\sqrt{cc + aapp}} + \sqrt{cc + aapp} \text{ ou } y = \frac{cc}{\sqrt{cc + aapp}}.$$

l'élimination de la quantité p se fera en ajoutant les carrés des formules, ce qui donnera :

$$\frac{(a-x)^2}{aa} + \frac{yy}{cc} = \frac{aa pp + cc}{cc + aa pp} = 1,$$

donc :

$$\frac{yy}{cc} = \frac{2ax - xx}{aa} \quad \text{ou} \quad y = \frac{c}{a} \sqrt{(2ax - xx)}.$$

D'où nous voyons que la courbe cherchée est une ellipse décrite et dont le demi-axe conjugué est $= c$, de sorte que dans un rectangle des tangentes AT et BV soit toujours égal au carré conjugué.

XXII. Mais il est clair qu'outre cette ligne courbe il satisfait au problème une infinité de lignes droites TV tellement tirées, que $AT \cdot BV$ soit $= cc$. Ces lignes droites se trouveront par le diviseur posé $= 0$, donne $p = \text{const.} = n$. D'où nous aurons :

$$y = -n(a-x) + \sqrt{cc + nnaa}.$$

D'où, si $x = 0$, nous tirons

$$AT = -na + \sqrt{cc + nnaa},$$

et si $x = 2a$,

$$BV = na + \sqrt{cc + nnaa},$$

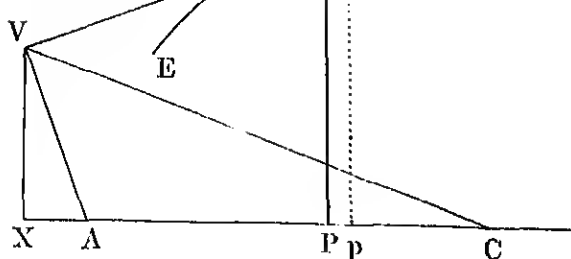
de sorte qu'on ait toujours

$$AT \cdot BV = cc,$$

quelque valeur que puisse avoir le nombre n .

PROBLEME III

Deux points étant donnés A et C (Fig. 3), trouver la ligne courbe telle que si l'on tire une tangente quelconque MV, qu'on y mène du point A le perpendiculaire AV, et qu'on joigne de l'autre point C à V la droite CV soit partout de la même grandeur.

XIII. Posons la distance donnée $AC := b$, et prenant cette ligne pour
on y mène du point M l'appliquée MP , et son infiniment proche pm .
 $^o = x$, et $PM := y$; et à cause de

$$Pp \equiv M\pi = dx, \quad \text{et} \quad \pi m = dy,$$

$$Mm = \sqrt{(dx^2 + dy^2)} = ds.$$

sé, nous avons vû dans la solution du premier problème qu'on aura:

$$AV = \frac{y dx - x dy}{ds},$$

s aussi du point V sur l'axe la perpendiculaire VX , et à cause des triangles $Mm\pi$ et VAX nous aurons:

$$VX = \frac{dx(y dx - x dy)}{ds^2} \text{ et } AX = \frac{dy(y dx - x dy)}{ds^2}$$

ant :

$$CX = b + \frac{dy}{ds^2} \frac{(y dx - x dy)}{ds^2},$$

IV. Soit maintenant la longueur donnée $CV = a$, et à cause de

$$CV^2 = CX^2 + XV^2$$

PROFES :

$$aa = bb + \frac{2b dy (y dx - x dy)}{ds^2} + \frac{(y dx - x dy)^2}{ds^2}.$$

$$\text{de } dx^2 + dy^2 = ds^2;$$

us:

$$\frac{(ydx - xdy)^2}{ds^2} + \frac{2bdy(ydx - xdy)}{ds^2} + \frac{bbdy^2}{ds^2} = aa - bb +$$

dont la racine quarrée est

$$\frac{ydx - xdy}{ds} + \frac{bdy}{ds} = \sqrt{aa - \frac{bbdx^2}{ds^2}}$$

ou bien en multipliant par ds

$$ydx - xdy + bdy = \sqrt{aads^2 - bbdx^2}$$

XXV. Ici il est aussi évident, qu'on se plongeroit ennuyant, si l'on vouloit entreprendre la résolution de cette méthode ordinaire. Je pose donc $dy = pdx$, et à cause de notre équation différentielle prendra cette forme

$$y - px + bp = \sqrt{aa(1 + pp) - bb}$$

que je différentie encore, et posant pdx pour dy , j'aurai

$$pdx - pdx - xdp + bdp = \frac{aapdp}{\sqrt{aa(1 + pp) - bb}}$$

qui étant divisée par dp donne:

$$b - x = \frac{aap}{\sqrt{aa(1 + pp) - bb}} \text{ ou } x = b - \frac{aap}{\sqrt{aa(1 + pp) - bb}}$$

et

$$y = -(b - x)p + \sqrt{aa(1 + pp) - bb} = \frac{aap}{\sqrt{aa(1 + pp) - bb}} + \sqrt{aa(1 + pp) - bb}$$

XXVI. De là, pour éliminer p , je forme ces équations

$$\frac{b - x}{a} = \frac{ap}{\sqrt{aa(1 + pp) - bb}} \text{ et } \frac{y}{\sqrt{aa - bb}} = \frac{1}{\sqrt{aa(1 + pp) - bb}}$$

et ajoutant les carrés de ces formules, je trouve:

$$\frac{(b - x)^2}{aa} + \frac{yy}{aa - bb} = \frac{aa(1 + pp) - bb}{aa(1 + pp) - bb} = 1$$

qui est l'équation pour une ellipse, dont le centre est en A , et le demi grand axe $= CV$. Mais outre cette ellipse donne encore une infinité de lignes droites, comprises dans

$$y = -n(b - x) + \sqrt{aa(1 + nn) - bb}$$

ent tiré une tangente quelconque VMX , si l'on y mène des points A et B des perpendiculaires AV et BX , le rectangle de ces lignes $AV \cdot BX$ soit partiellement de même grandeur.

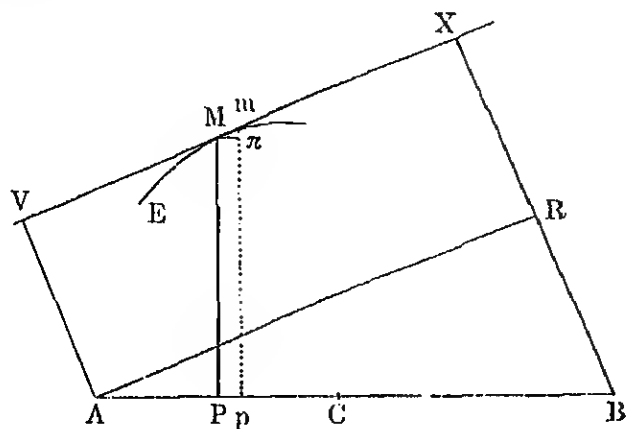

Fig. 4

XXVII. Soit la distance des points donnés $AB = 2b$, qu'on y tire une perpendiculaire MP , et l'infiniment proche mp ; et qu'on nomme les coordonnées: $AP = x$, $PM = y$, pour avoir

$$Pp = M\pi = dx, \pi m = dy \text{ et } Mm = \sqrt{(dx^2 + dy^2)} = ds.$$

En posé, nous avons vu, qu'on aura

$$AV = \frac{ydx - xdy}{ds}.$$

On tire de plus AR , perpendiculaire sur BX , et la ressemblance des triangles $Mm\pi$ et ABR fournira

$$BR = \frac{2b dy}{ds},$$

en y ajoutant

$$RX = AV = \frac{ydx - xdy}{ds}$$

on aura

$$BX = \frac{ydx + (2b - x) dy}{ds}.$$

$$\frac{(yax - xxy)}{ds^2} + \frac{2xxy(xy - xxy)}{ds^2} + \frac{y^2y^2}{ds^2} = aa - bb +$$

dont la racine quarrée est

$$\frac{ydx - xdy}{ds} + \frac{bdy}{ds} = \sqrt{aa - \frac{bb dx^2}{ds^2}}$$

ou bien en multipliant par ds

$$ydx - xdy + bdy = \sqrt{aads^2 - bb dx^2}$$

XXV. Ici il est aussi évident, qu'on se plongeroit ennuyant, si l'on vouloit entreprendre la résolution de cette équation par la méthode ordinaire. Je pose donc $dy = p dx$, et à cause de cela notre équation différentielle prendra cette forme

$$y - px + bp = \sqrt{aa(1 + pp) - bb}$$

que je différentie encore, et posant $p dx$ pour dy , j'aurai

$$p dx - p dx - x dp + b dp = \frac{aa p dp}{\sqrt{aa(1 + pp) - bb}}$$

qui étant divisée par dp donne:

$$b - x = \frac{aa p}{\sqrt{aa(1 + pp) - bb}} \text{ ou } x = b - \frac{aa p}{\sqrt{aa(1 + pp) - bb}}$$

et

$$y = -(b - x) p + \sqrt{aa(1 + pp) - bb} = \frac{aa p^2}{\sqrt{aa(1 + pp) - bb}} + \sqrt{aa(1 + pp) - bb}$$

XXVI. De là, pour éliminer p , je forme ces équations

$$\frac{b - x}{a} = \frac{ap}{\sqrt{aa(1 + pp) - bb}} \text{ et } \frac{y}{\sqrt{aa - bb}} = \frac{V}{\sqrt{aa(1 + pp) - bb}}$$

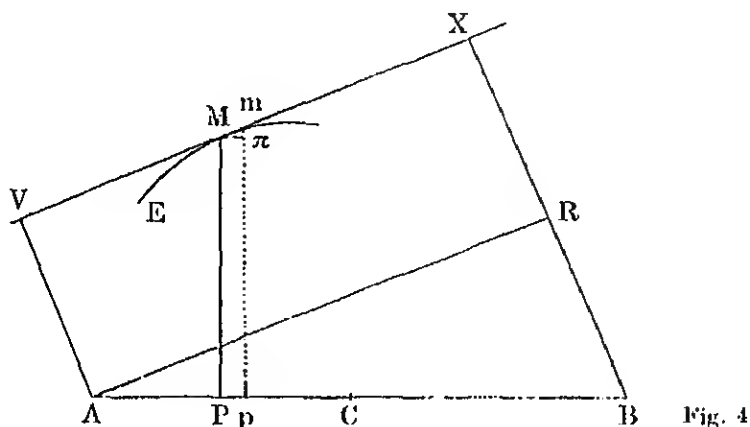
et ajoutant les quarrés de ces formules, je trouve:

$$\frac{(b - x)^2}{aa} + \frac{yy}{aa - bb} = \frac{aa(1 + pp) - bb}{aa(1 + pp) - bb} = 1$$

qui est l'équation pour une ellipse, dont le centre est en A , et le demi grand axe $= CV$. Mais outre cette ellipse on donne encore une infinité de lignes droites, comprises dans

$$y = -n(b - x) + \sqrt{aa(1 + nn) - bb}$$

perpendiculaires AV et BX , le rectangle de ces lignes $AV \cdot BX$ soit de la même grandeur.

XXVII. Soit la distance des points donnés $AB = 2b$, qu'on y élève la perpendiculaire MP , et l'infiniment proche mp ; et qu'on nomme les parties données: $AP = x$, $PM = y$, pour avoir

$$Pp = M\pi = dx, \pi m = dy \text{ et } Mm = \sqrt{(dx)^2 + (dy)^2} = ds$$

et cela posé, nous avons vu, qu'on aura

$$AV = \frac{ydx - xdy}{ds}.$$

et qu'on tire de plus AR , perpendiculaire sur BX , et la ressemblance des triangles $Mm\pi$ et ABR fournira

$$BR = \frac{2b dy}{ds},$$

et en y ajoutant

$$RX = AV = \frac{ydx - xdy}{ds}$$

nous aurons

$$BX = \frac{ydx + (2b - x) dy}{ds}.$$

XXVIII. Sans nous embarrasser de la méthode ordinaire
 $dy = p dx$, de sorte que

$$ds^2 = dx^2 (1 + pp),$$

et nous aurons:

$$(y - px)(y - px + 2bp) = cc(1 + pp)$$

qui se réduit à:

$$yy + 2(b - x)py - 2bppx + ppxx = cc(1 + pp)$$

ou à

$$yy + 2(b - x)py + (b - x)^2 pp = cc(1 + pp) +$$

dont la racine quarrée est

$$y + (b - x)p = \sqrt{cc + (bb + cc)pp}$$

et partant

$$y = -(b - x)p + \sqrt{cc + (bb + cc)pp}$$

XXIX. Différentions encore cette équation différentielle
 $dy = p dx$ nous aurons:

$$p dx = -(b - x) dp + p dx + \frac{(bb + cc)p}{\sqrt{cc + (bb + cc)pp}} p dp$$

qui étant divisée par dp donne d'abord:

$$b - x = \frac{(bb + cc)p}{\sqrt{cc + (bb + cc)pp}}$$

ou bien

$$b - x = \frac{aap}{\sqrt{cc + aapp}},$$

posant pour abrégier

$$bb + cc = aa,$$

De là nous tirerons:

$$y = -(b - x)p + \sqrt{cc + aapp} = \frac{cc}{\sqrt{cc + aa}}$$

$$a \qquad \sqrt{cc + aapp} \qquad c \qquad \sqrt{cc + aapp}$$

s aurons en ajoutant les quarrés

$$\frac{(b-x)^2}{aa} + \frac{yy}{cc} = 1.$$

XXX. Cette équation est, comme il est évident, pour une ellipse, dont les foyers sont dans les points *A* et *B*; et partant le centre au point du milieu du grand axe, le demi petit axe sera donc $= c$; et c'est au quarré duquel, que sera partout égal le rectangle *AP · BX*: ce qui est aussi une propriété connue de l'ellipse. Or si l'on suppose des lignes droites, qui satisfont au même problème, que le diviseur *dy* de l'équation précédente fournira, car posant $p = n$, l'équation pour toutes ces lignes droites

$$y = -n(b-x) + \sqrt{cc + nnaa}.$$

on pourroit encore ajouter un grand nombre de problèmes semblables, pour confirmer ce paradoxe, mais ces quatre seront entièrement suffisans pour établir la vérité.

SECOND PARADOXE

XXXI. Le second paradoxe, que je m'en vai étaler, n'est pas moins étrange, puisqu'il est aussi contraire aux idées communes du calcul intégral, que le premier. On s'imagine ordinairement, qu'ayant une équation différentielle quelconque, on n'a qu'à chercher son intégrale, et à lui rendre toute son étendue, sans y ajouter une constante indéfinie, pour avoir tous les cas, qui sont compris dans l'équation différentielle. Ou bien, lorsque cette équation différentielle est le résultat d'une solution d'un problème, on ne doute pas que l'équation intégrale qu'on en trouve par les règles ordinaires, ne renferme toutes les solutions possibles du problème: cela s'entend, lorsqu'on n'aura pas négligé l'addition d'une constante, que toute intégration exige.

XXXII. Cependant il y a des cas, où l'intégration ordinaire nous conduit à une équation finie, qui ne renferme pas tout ce qui étoit contenu dans l'équation différentielle proposée; quand même on ne néglige pas la constante d'intégration. Cela doit paroître d'autant plus paradoxal, plus on est accoutumé à la

prescrites, n'épuise pas l'étendue de l'équation différentielle, le problème ne mettra des solutions, que l'intégration ne fournira point, et partant on est à une solution défectueuse, ce qui semble sans doute renverser les principes ordinaires du calcul intégral.

XXXIII. Or il est fort aisé de proposer une infinité d'équations différentielles, auxquelles répond un certain rapport entre les quantités variables; mais il est impossible de trouver par la voye d'intégration ordinaire. Soit, par exemple, proposée cette équation différentielle:

$$x dx + y dy = dy \sqrt{(xx + yy - aa)},$$

et il est évident que l'équation finie

$$xx + yy - aa = 0$$

lui satisfait entièrement. Car ayant de là $x dx + y dy = 0$, l'un des membres de l'équation différentielle évanouit de soi-même: ce qui est une marque indubitable, que cette équation finie

$$xx + yy = aa$$

est contenue dans l'équation différentielle proposée on que le cercle est le problème, qui conduisent à cette équation différentielle.

XXXIV. Cependant, quand nous intégrons cette équation différentielle, nous ne trouverons nullement ce rapport $xx + yy = aa$; car, divisant l'équation par $\sqrt{(xx + yy - aa)}$, que nous ayons:

$$\frac{x dx + y dy}{\sqrt{(xx + yy - aa)}} = dy,$$

l'intégrale est évidente, et même dans toute son étendue

$$\sqrt{(xx + yy - aa)} = y + c$$

ayant introduit la constante indéfinie c . Or il est clair que l'équation différentielle $yy + xx = aa$ n'est pas absolument renfermée dans cette équation intégrale, quelque valeur qu'on donne à la constante c .

$$xx - aa = 2cy + cc \text{ et } y = \frac{xx - aa - cc}{2c}$$

partant on croiroit qu'un problème proposé, qui aura conduit à cette équation satisfissent qu'une infinité de paraboles, contenues dans l'équation

$$y = \frac{xx - aa - cc}{2c},$$

on les différentes valeurs de c . Et puisqu'on a trouvé une infinité de paraboles, on doutera d'autant moins, qu'on ne soit arrivé à une solution complète; pendant nous venons de voir qu'au même problème satisfait aussi le cercle contenu dans l'équation $xx + yy = aa$.

XXXVI. J'ai rencontré quelques autres cas de cette espèce dans l'étude du mouvement, où j'ai déjà remarqué ce même paradoxe, qu'une équation différentielle renferme quelquefois des solutions, qui ne sont point comprises dans l'équation intégrée¹⁾; j'y ai aussi donné une règle sûre, par laquelle on peut trouver ces solutions contenues dans les équations différentielles, qu'on ne sauroit plus tirer de l'équation intégrée. Cependant je n'y ai pas fait sentir assez évidemment l'importance de ce paradoxe, pourroit croire que c'est quelque bizarrerie dans des problèmes mécaniques; mais il n'auroit plus lieu dans les problèmes de Géométrie; on que ce ne soit qu'un reproche, qu'on pourroit faire directement à l'Analyse même.

XXXVII. Pour l'exemple que je viens d'alléguer ici, comme il est fort facile à l'imagination, on pourroit aussi douter, si ce cas se rencontre jamais dans la solution d'un problème réel. Mais les mêmes exemples, que j'ai rapportés pour éclaircir le premier paradoxe, serviront aussi à éclaircir celui-ci. Car le problème demandant une courbe telle, que si l'on mène d'un point donné toutes ses tangentes des lignes perpendiculaires, toutes ses perpendiculaires soient égales entr'elles; ce problème, dis-je, étant proposé, on voit d'abord qu'un cercle décrit du point donné comme du centre avec un rayon égal à la moitié, à laquelle toutes les perpendiculaires mentionnées doivent être égales, satisfait au problème.

1) Voir *Mechanica sive motus scientia* Tomus primus Caput V § 640, Petropoli 1736. *Opera omnia*, series II, vol. 1 p. 211.

où les variables x et y sont mêlées entr'elles, on a vû que par le m
substitution

$$y = u \sqrt{(aa - xx)}$$

elle se change en cette séparée,

$$\frac{du}{\sqrt{(uu - 1)}} = \frac{u dx}{aa - xx},$$

dont l'intégrale prise dans toute son étendue étoit

$$u + \sqrt{(uu - 1)} = n \sqrt{\frac{a + x}{a - x}},$$

d'où j'ai tiré cette équation:

$$y = \frac{n}{2} (a + x) + \frac{1}{2n} (a - x)$$

laquelle ne renferme que des lignes droites, de sorte que lo co
cette heure entierement exclus de la solution du problème pr

XXXIX. Il en est de même du problème second, qui est r
nous avons vû par une ellipse exprimée par cette équation

$$y = \frac{c}{a} \sqrt{(2ax - xx)};$$

ce qui est aussi clair par les propriétés connues de l'ellipse. Or
cette équation différentielle:

$$\left(y - \frac{xdy}{dx}\right) \left(y - \frac{xdy}{dx} + \frac{2ady}{dx}\right) = cc$$

nous en tirerons par l'extraction de racine:

$$\frac{dy}{dx} = \frac{(a - x)y + \sqrt{(aayy - cc(2ax - xx))}}{2ax - xx}$$

$$(2ax - xx) dy - (a - x)y dx = dx \sqrt{(aayy - cc(2ax - xx))}$$

Or il est évident que l'équation

$$aayy - cc(2ax - xx) = 0$$

$y = a \sqrt{2ax - xx}$,
 et en différenciant leurs logarithmes:

$$\frac{dy}{y} = \frac{dx(a-x)}{2ax-xx}, \quad \text{ou} \quad (2ax-xx) dy - (a-x)y dx = 0,$$

que dans ce cas l'un et l'autre membre de l'équation différentielle

Mais, si nous traitons cette équation différentielle selon la méthode
 e, et que nous posons

$$y = u \sqrt{2ax - xx},$$

ou

$$\sqrt{aayy - cc(2ax - xx)} = \sqrt{2ax - xx} (aauu - cc)$$

$$dy = du \sqrt{2ax - xx} + \frac{u(a-x) dx}{\sqrt{2ax - xx}},$$

leurs substituées changeront notre équation en cette forme:

$$\begin{aligned} (2ax - xx)^{\frac{3}{2}} + u(a-x) dx \sqrt{2ax - xx} - u(a-x) dx \sqrt{2ax - xx} \\ = dx \sqrt{2ax - xx} (aauu - cc) \end{aligned}$$

réduit maintenant à cette séparée,

$$\frac{du}{\sqrt{aauu - cc}} = \frac{dx}{2ax - xx} \quad \text{ou} \quad \frac{adu}{\sqrt{aauu - cc}} = \frac{adx}{2ax - xx}$$

intégrale prise généralement est

$$l \frac{au + \sqrt{aauu - cc}}{b} = \frac{1}{2} l \frac{x}{2a - x}$$

$$au + \sqrt{aauu - cc} = b \sqrt{\frac{x}{2a - x}} = \sqrt{\frac{b^2 x^2}{(2ax - xx)}}.$$

L. De là on trouvera aisément la valeur de u , qui sera:

$$au = \frac{cc \sqrt{2ax - xx}}{2bx} + \frac{bx}{2 \sqrt{2ax - xx}}$$

$$ay = \frac{cc(2ax - xx)}{2bx} + \frac{bx}{2} = \frac{acc}{b} + \frac{(bb - cc)x}{2b}$$

et il est évident que cette équation intégrale, quelque général
à cause de la constante indéfinie b , ne renferme pas l'ellipse dé
même accident aura aussi lieu dans les deux autres problèm
lorsqu'on traitera les équations différentielles trouvées par la mét
en cherchant son intégrale; où l'ellipse qui en fournit une bel
sera plus comprise.

XLII. Mais voici la règle générale, par laquelle on peut ais
ces cas de l'intégrale d'une équation différentielle proposée, qu
l'intégration ordinaire. Soit z une fonction quelconque des x
 x et y , et Z une fonction quelconque de z . Soient de plus P , Q
fonctions quelconques des variables x et y , et supposons qu'on
à cette équation différentielle

$$Vdz = Z(Pdx + Qdy),$$

et il est clair, que la valeur $Z = 0$ satisfait à cette équation: car
 $z = \text{const.}$ et partant $dz = 0$, de sorte que dans le cas $Z = 0$ les
de l'équation proposé évanouissent.

XLIII. Par le moyen de cette règle on trouvera aisément
contient une solution du second problème; car étant parvenu à
différentielle:

$$\frac{du}{\sqrt{(aauu - cc)}} = \frac{dx}{2ax - xx} \quad \text{ou} \quad du(2ax - xx) = dx \sqrt{(aauu - cc)}$$

prenons u pour z , et la fonction $\sqrt{(aauu - cc)}$ pour Z , et l'équ
sera remplie par l'égalité

$$Z = 0, \text{ ou } aauu - cc = 0,$$

d'où l'on tire $u = \frac{c}{a}$ et partant

$$y = \frac{c}{a} \sqrt{(2ax - xx)},$$

XLIV. Il est ici à remarquer, que ces mêmes cas inaccessibles à l'opération ordinaire, sont précisément ceux, qu'une différentiation répétée fournit dans les éclaircissements du premier paradoxe. Et pour peu qu'on réfléchisse, on s'apercevra que cet accord n'arrive pas par quelque hasard; mais pourra prononcer en général, que toutes les fois qu'une équation différentielle, étant encore différenciée, conduit immédiatement à une équation finie, l'équation finie ne sauroit jamais être trouvée par la voye ordinaire d'intégration; mais que, pour la trouver, il faut appliquer la règle que je viens d'exposer. De là on voit donc que les deux paradoxes expliqués sont tellement ensemble, que l'un renferme nécessairement l'autre.

XLV. La règle donc, suivant laquelle on juge ordinairement, si une équation différentielle est intégrée dans toute son étendue, ou non, est fautive en général. On croit communément, que lorsqu'on a intégré une équation différentielle, que l'équation intégrale contient une constante inconnue, qui ne se trouve pas dans la différentielle, alors l'équation intégrale est complète, ou de la même étendue que la différentielle. Mais nous voyons par les exemples rapportés que, quoique les équations trouvées par l'intégration contiennent une telle constante, qui semble les rendre générales, les équations différentielles renferment pourtant une solution, qui n'est pas comprise dans l'intégrale¹⁾. Cette circonstance sur le critère des équations intégrales et différentielles nous pourroit fournir un troisième paradoxe, s'il n'étoit pas dérivé directement lié avec le précédent.

XLVI. Il peut donc souvent arriver, qu'il est même absolument impossible d'intégrer, ou même de séparer une équation différentielle proposée; mais on peut néanmoins par la règle donnée trouver une équation finie qui satisfait à la question. Ainsi, si l'on étoit parvenu dans la solution d'une équation différentielle à une telle équation

$$aa(aa - xx) dy + aaxydx = (aa - xx)(ydx - xdy) \sqrt{yy + xx - aa}$$

où l'on entreprendroit inutilement l'intégration, on seroit pourtant sûr de trouver une équation finie

1) Voir *Institutiones calculi integralis* vol. I, § 546—576, 695—703; vol. II, § 821. *Leonhardi Opera omnia*, series I, vol. II et 12.

$$yy + xx = aa = 0,$$

tant l'un que l'autre membre de l'équation évanouit; ce qui doit
lorsqu'on met

$$y = z \sqrt{aa - xx},$$

car alors l'équation prendra cette forme:

$$aadz = (ydx - xdy) \sqrt{zz - 1},$$

et posant $Z = \sqrt{zz - 1}$ on aura par la règle donnée $\sqrt{zz - 1} dz =$
et partant $yy + xx = aa$.

SUMMARIUM

De Diophanteo, ab auctore antiquo Graeco Diophanto¹⁾ sic dicto, potissimum numerorum refertur, atque huiusmodi quædiones readveneri docet, quibus tantur, qui recta ratione combinati evadant quadrati, vel cubi, aliisve id, veluti si quætantur duo numeri, quorum quadrata addita iterum quadrata, enim modi numeri sunt 3 et 4, quorum quadrata 9 et 16 addita summam in quadratum. In genere igitur si hi numeri ponantur x et y , id requiritur, ut quadratum, seu ut 1 (cui $1 + yy$) sit numerus rationalis, atque semper in eodem problematum pervenitur ad tales formulae radices, sive radix cubica, sive altioris gradus sit extrahenda, numeris quo isti signa implicatos oportet, ut radix re vera extrahi possit, nunquam irrationalitas evanescent, dum Diophanteam ita defini posse patet, ut sit methodus irrationalitatem tantum in Analysis communi sunt quantitates irrationales, id in Analysis et quantitates transcendentes, quas oriuntur, si qua formula differentialis reperiat, perinde atque ibi quantitates irrationales nascuntur, quando ex illa radices extrahere non licet. Methodus igitur in Analysis infinitorum analogi in hoc veratur, ut quantitates formulae quorundam differentialis determinentur, ut integratio succedat, ut integra Algebraicas exhiberi modi exempla statim monstrant, quando vel curvae quadrabiles, vel rectificantur, ubi positio coordinatis orthogonalibus x et y , circumditi relatio inter e , ut priori casu formula ydx , posteriori vero linea $\int V(dx^2 + dy^2)$ intelligat. Problema quidem, quo cum *vis quadrabiles* querantur, est facillimum, non ante inventam Analysis infinitorum solvi potuit, alterum vero de curvis

scilicet Diophantæ analogæ; cuius principia Auctor in hac dissertatione distincte proponit, sed etiam eo usque prosequitur, ut problemata, quæ a Diophantæ longo superare viderentur, nunc sine ullo fore labore resolvi queant. hæc methodus, quousque hic est exulta, plurimum adhuc a perfectione quiturque amplissimus campus, in quo Geometræ vires suas exerceant, atque parte sine Analyseos proferant. Quanquam enim ab Auctore innumera differentiales ad integrabilitatem sunt perductæ, tamen plurimæ super artifice hic tradita nondum sufficiunt; veluti si eiusmodi quaeratur ratio inter x et y , ut hæc formula $\int \left(\frac{y dx}{x} + \frac{dy}{y} \right)$ integrationem admittat. Auctor adhuc modo id præstare potuisset. Verum dantur sine dubio et in hac methodo omnem reductionem respicientes, quemadmodum etiam in methodo Diophantæ formulæ, quæ nullo modo ad quadratum reduci possunt. Plurimum igitur meritis stitisse censendus erit, qui, cuiusmodi formulæ ad reducendum plano sint in ostendere potuerit.

Quanta affinitas inter analysin finitorum et infinitorum inter utraq; ex iisdem principiis sit nata, atque similibus operationibus tractari nemo ignorat, qui in utroque calculi genere vel leviter fuerit versatus. Latius autem hanc affinitatem patere deprehendi, quam vulgo præsumitur, quemadmodum in analysi finitorum ea methodus, quæ Diophantæ refertur, insignem occupat locum, ita etiam in analysi infinitorum dari calculi genus observavi, qui methodo Diophantæ penitus analogis similibusque operationibus absolvatur. Quanquam autem huiusmodi analysi infinitorum nonnulla iam passim occurrunt specimina, quorum mentionem sibi factururus, tamen in iis nulla certa solutionis via, sed solutiones casu potius ac divinatione inventæ videntur, ita ut in hac certa ac tuta methodus adhuc desideretur. Quamobrem mihi quædam calculi genus in medium proferre videor, qui omnino dignus sit, in excultendo Geometræ vires suas exerceant. Mihi quidem tantum eius fundamenta eruere, quæ autem iam ad plurima satis illustria recondita problemata solvenda sufficiunt; eaque hic quantum potest et dilucido exponam, quo aliorum, qui in hoc genere elaborare volunt, promoveatur ac sublevetur.

Ut igitur primum indolem et naturam huius novæ methodi

1) Vide notas, p. 76.

que ex infinita solutionum multitudine eas elicere docet, quae quantitates rationalibus contineantur, ita nova nostra methodus quoque nonnisi indeterminata problemata complectitur, et enim discrimini, quod in analysi finitorum inter quantitates rationales et surdas statui solet, in analysi infinitorum primen inter quantitates algebraicas ac transcendentes respondeat, nostrae methodi vis in hoc erit posita, ut ex infinita cuiusque problematum copia eas secernantur, quae quantitatibus algebraicis continentur. Huismodi igitur problemata indeterminata methodo nostrae sunt propria, eorum solutio in genere concepta formulas transcendentes, seu integro involvit, ex quibus deinceps eas casus elici oportet, quibus quantitates transcendentes in algebraicas abeunt, seu, quod eodem redit, formulae integrales integrationem admittant.

Per exemplum tam natura huius novae methodi, quam eius affinitas cum methodo Diophantea clarius elucescet. Uti enim in methodo Diophantea quaeritur, quomodo quantitates x et y inter se debeant esse comparatae, ut formula $\sqrt{(xx + yy)}$ fiat rationalis, ita in nova nostra methodo huic similis est ista quaestio, qua inter quantitates variables x et y ea quaeritur conditio, ut formula specio transcendens $\int \sqrt{(dx^2 + dy^2)}$ fiat algebraica, seu ut huius formulae valor algebraico exhiberi queat. Manifestum est, hoc problemam modo instar exempli attulimus, quaeri curvas algebraicas, quae sint rektae; relatio enim inter x et y , quae coordinatas curvae denotabunt, rektae algebraica, unde quaestio circa curvas algebraicas versatur, et enim huius curvae arcus indefinito per $\int \sqrt{(dx^2 + dy^2)}$ exprimatur, quoties ista formula algebraica reddetur, toties ipsa curva erit rektificabilis.

Simili modo si omnes eas curvae algebraicae desiderantur, quae sint quaerendae, perspicuum est, quaestionem huc redire, ut eas relationes inter quantitates variables x et y assignentur, quibus haec formula integralis $\int y dx$ integrationem admittat, atque ad valorem algebraicum perducatur.

Etsi autem hic potissimum quantitates algebraicae sunt propositae, erit tamen eo quoque referendae sunt eiusmodi quaestiones, quibus formae integrales non algebraicae exprimi, sed propositam quandam transcendenti quantitatium speciem implicare debent; veluti si quaerantur conditiones, quibus curvae algebraicae, quarum rektificatio non algebraico perfici queat, quadratura circuli pendeat. Variae enim transcendentium quantitates

venire docet, quinque ad eas curvas, quarum rectificatio a
pendeat, inveniendas aptam fore, id quod ex sequentibus el

Huiusmodi problema iam ante complures annos a Celeb.
propositum¹⁾, quo eiusmodi curvam algebraicam quaesiverat
rectificabilis, sed cuius rectificatio a quadratura datae curv
tamen nihilo minus tot, quot lubnerit, arcus absolute rect
Propositione huius problematis tum temporis summus Ar
IOH. BERNOULLIUS b. m. adeo obstupuit, ut non solum
HERMANNO solutum esse non crediderit, sed etiam sagac
longe superare pronuntiaverit; quod quidem nemini mirum
illo tempore nulla plane ullius methodi vestigia patuissent, cu
problemata tractari possent. HERMANNUS etiam eius solut
ambages ex quadam linearum curvarum contemplatione hau
intuitu nihil plane emolumenti ad propositum expectare lic
nato ad solutionem ante pervenisset, quam de ipso prob
Visa autem ista HERMANNI solutione, BERNOULLIUS etiam
solutionem ex sola analysi petitam: sed cuius fundament
absconditum, ut divinatione potius, quam ulla certa via, fo
tionem continentes eruisse videatur.

Cum hoc problema non solum ob summam, qua imp
tatem, sed etiam ob oximum usum, qui inde in analysin red
omnium tum temporis Geometrarum admirationem excita
quantum constat, in certam atque ad huiusmodi problema
methodum inquisivit, qua novus omnino analyscos infinitor
aperiretur. Ego igitur longo post intervallo fortasse primus
huius methodi cogitare coepi, quorum beneficio memorati
solutio directe sine ambagibus ac divinatione obtineri poss
regulas quasdam non contemnendas, quae ad novae istius me
iacienda idonea sunt visa, earumque opo non solum plures
quod erat agitatum, solutiones sum adeptus, sed etiam non
generis problemata dedi soluta, cuiusmodi est illud, cuius s
in Dissertatione de duabus curvis algebraicis³⁾ ad commu

1) Vide notam 1, p. 76.

2) Vide notam 2, p. 76.

3) Vide L. EULERI Commentationem 48 huius voluminis, p. 76.

celavi, cum mihi esset propositum prima quasi huius methodi elementis explicare, quo eorum usus amplissimus clarius perspiciatur, non ad hoc unicum problema adstricta videntur. Fateri quidem statim eo levem adhuc partem tantum huius novae methodi, quam hic proposuimus; verum his principiis stabilitis, non dubito, quin ea mox maiora elementa sit acceptura.

Divisio huius methodi in partes secundum naturam formularum integralium valores algebraici sunt efficiendi, commodissime instituitur. Cum enim per relatio inter duas quantitates variables x et y quaeratur, ut una plurimae integrales, quae has variables una cum suis differentialibus involvendo algebraicos obtineant valores, huiusmodi formulas in sequentes ordines dividere conveniet:

Ordo primus continebit huiusmodi formulas $\int Z dx$, ubi Z est functio quaeque algebraica auctarum quantitarum x et y .

Ad ordinem secundum refero eas formulas $\int Z dx$, in quibus posito $dy = p dx$ ubi Z est functio non solum ipsarum x et y , sed etiam ipsius p . Ubi non est, non solum formulam $\int Z dx$, sed etiam hanc $\int p dx = y$ algebraice integrare debere valores. Huc reducuntur etiam formulae integrales, in quibus a differentialia dx et dy occurrunt, veluti $\int \sqrt{dx^2 + dy^2}$, quae posito $dy = p dx$ hanc formam $\int dx \sqrt{1 + pp}$ revocatur.

Ordo porro tertius eiusmodi comprehendet formulas integrales, in quibus differentialia secundi gradus insunt, quae autem, ponendo $dy = p dx$ et $dp = q dx$, ad hanc formam $\int Z dx$ perducuntur, ubi littera Z erit functio quaeque auctarum x, y, p et q . His igitur casibus non solum formulae $\int Z dx$, sed etiam formulae $\int p dx$ et $\int q dx$ valores algebraici effici debebunt.

Ordo quartus complectetur eas formulas integrales, quae quantitates y differentialia etiam tertii gradus involvunt; hucque ad formam $\int Z dx$ reducuntur, ponendo $dy = p dx$, $dp = q dx$ et $dq = r dx$, ubi quantitas Z habet praeter quantitates x et y etiam has p, q et r . Hincque simul trium differentiarum ordinum intelligitur.

Praeter hos ordines peculiarem classem constituunt eiusmodi formulae $\int Z dx$, in quibus Z non solum quantitates algebraicas x, y, p, q etc. uti in primis, continet, sed etiam formulas integrales complectitur, veluti si

$$\int x dx \int dx \sqrt{1 + pp}$$

efficienda sit algebraica, pro quo relatio inter quantitates x et p definitur. In hoc exemplo primum patet, cum sit $dy = p dx$, valorem huius $\int p dx$ esse debere algebraicum. Deinde etiam valorem huius

$$\int dx \sqrt{1 + pp}$$

esse oportebit algebraicum, qui si ponatur $= s$, tandem haec formula ad valorem algebraicum erit perducenda, ita ut unica haec formula

$$\int x dx \int \sqrt{dx^2 + dy^2}$$

reductionem harum trium formularum

$$I. \int p dx = y; \quad II. \int dx \sqrt{1 + pp} = s; \quad III. \int x s dx$$

ad valores algebraicos requirat. Ex quo intelligitur, etiam huiusmodi ad ordines ante enumeratos revocari posse.

Totum igitur negotium novae huius methodi, quam examini A propono, in hoc consistit, ut eiusmodi relatio inter binas variables investigetur, quae unam pluresve formulas integrales, cuiusmodi supra descriptis sum complexus, algebraicas reddat¹⁾. Hic autem problemata occurrunt difficillima, a quorum solutione equidem sum remotus, sed etiam fortasse eiusmodi excogitari possunt, quae plane solutionem admittunt; omnino uti usu veniro solet in problematibus ad methodum Diophanteam pertinentibus. Unde etiam sine dubio multo locum inveniet, ut alia problemata solutionem generalem, alia tantum solutiones speciales permittant.

Huiusmodi igitur problemata hic tantum proferam, quorum solutionem inveni, ut hoc modo specimen ac prima quasi elementa novae methodi ulterius excolendam propono, exhibeam, quae etsi exiguum tantum huius methodi constituere videntur, tamen viam, qua ulterius procedere patefacient. Certa autem inde earum operationum ratio perspicua directe nihilque divinationi tribuendo ad solutiones eorum problematum ante commemoravi, perducant.

1) Vide notam p. 31.

et quadratura pendebit integratio alterius formulae $\int ydx$, ab eadem quod prius $\int xdy$ integratio pendebit.

Demonstratio est manifesta, cum sit

$$\int ydx = xy - \int xdy,$$

unde patet, si formula $\int xdy$ fuerit vel algebraica, vel datam quadraturam habens, eandem quoque naturam habere alteram formulam $\int ydx$.

COROLLARIUM

2. Simili modo integratio huius formulae $\int yx^ndx$, vel huius $\int yx^ndx$ pendebit ab integratione huius $\int xxdy$, vel huius $\int x^{n+1}dy$, ob

$$\int yx^ndx = \frac{1}{n+1} yx^{n+1} - \frac{1}{n+1} \int xxdy,$$

ob

$$\int yx^ndx = \frac{1}{n+1} yx^{n+1} - \frac{1}{n+1} \int x^{n+1}dy,$$

unde perspicitur hoc lemma latissime patere, eiusque ope formulas omnes integrabiles, quae integrabiles sunt reddendae, in alias transformari posse.

SCHOLIUM

3. Lemma hoc, quantumvis leve ac triviale videatur, tamen praecipuum continet fundamentum novae illius methodi, quam summi adumbraturum est. In hac proposita formula integrali quaecumque $\int YdX$ alia detur $\int VdZ$, ut

$$A \int YdX + B \int VdZ$$

quantitas algebraica, manifestum est, harum duarum formularum $\int YdX$ et $\int VdZ$ rationem ita esse comparatam, ut si altera fuerit integrabilis, et altera fore integrabilem, et a quaquam quadratura alterius integratio pendere. Resolutio autem omnium problematum ad hanc methodum pertinentium absolute facienda formularum integralium, ad quas pervenitur, transformatione.

PROBLEMA 1

4. Invenire omnes curvas algebraicas, quae sint quadrabiles; seu curvas in quibus x et y relationem in genere definire, ut formula $\int ydx$ fiat integrabilis.

curvae area $= \int y dx$, cuius valorem algebraicum esse op-
 facillime impetratur. Denotet enim X functionem quam
 ipsius x , huiusque functioni X aequalis ponatur area $\int y dx$:

$$\int y dx = X,$$

crit, differentialibus sumendis,

$$y dx = dX, \text{ unde fit } y = \frac{dX}{dx};$$

sicque applicata y acquabitur functioni algebraicae ipsius
 algebraica, cuiusque area $\int y dx$, cum sit $= X$, algebraice

ALITER

Cum sit area

$$\int y dx = yx - \int x dy,$$

ponatur $\int x dy$ functioni cuicumque ipsius y , quae sit $= Y$

$$\int x dy = Y, \text{ unde fit } x = \frac{dY}{dy},$$

ita ut iam abscissa x functioni algebraicae ipsius y acqui-
 algebraica. Posita autem $x = \frac{dY}{dy}$, crit curvae area

$$\int y dx = yx - Y = \frac{y dY}{dy} - Y,$$

ideoque etiam algebraica.

COROLLARIUM 1

5. Si X in priori solutione, vel Y in posteriori, non fue-
 ipsius x , vel y , sed transcendens, ita tamen ut $\frac{dX}{dx}$, vel $\frac{dY}{dy}$
 braica, curva quidem crit algebraica, sed eius quadratu-
 cendente exprimetur.

COROLLARIUM 2

6. Scilicet si in priori solutione sit

$$X = P + \int Q dx,$$

$$y = \frac{dP}{dx} + Q$$

quidem algebraica, sed eius area

$$\int y dx = P + \int Q dx$$

quantitate transcendente $\int Q dx$ pendeat.

COROLLARIUM 3

7. Simili modo in altera solutione si ponatur

$$Y = P + \int Q dy,$$

entibus P et Q functionibus algebraicis ipsius y , ita tamen ut $\int Q dy$ sit
itas transcendens, aequatio pro curva

$$x = \frac{dP}{dy} + Q$$

algebraica, sed area, quae erit

$$\int y dx = y \frac{dP}{dy} + yQ - P - \int Q dy$$

quantitate transcendente $\int Q dy$ pendeat.

SCHOLION

8. Uti huius problematis solutio est facillima nulloque artificio indiget
ns problema, quod quidem aliud est naturae, adiungam, cuius vero
o in aliis problematibus, quae ad hanc methodum referri solent, insignem
praeestabit. Veluti si quaerantur curvae algebraicae generatim non
cabiles, quae tamen, quot lubuerit, habeant arcus rectificabiles; aliaev
generis quaestiones proponantur, principium solutionis ex sequent
omate oriri petendum.

PROBLEMA 2

9. Invenire curvas algebraicas in genere non quadrabiles, sed quarum
ratura generalis datam quantitatem transcendentem involvat, in quibus
n, quot lubuerit, arcus absoluto quadrabiles assignare liceat.

redire, ut eiusmodi formula transcendens $\int Qdx$ investigetur casibus, veluti si ponatur $x = a$, $x = b$, $x = c$ etc., evanescent quantitas

$$X = P + \int Qdx,$$

quae in genere est transcendens, quippe formulam $\int Qdx$ algebraica, nempe $= P$. Hoc ut efficiatur, statuatur

$$\int Qdx = \int udx - \int vdz,$$

ubi v talis sit functio ipsius z , qualis u est ipsius x , ita ut $\int vdz$ similem quantitatem transcendens exhibeant, et $\int udx$ debeat. Sit autem z eiusmodi functio ipsius x , ita ut casibus $x = a$, $x = b$, $x = c$ etc., quot lubuerit, fiat $z = x$, ideoque et $v = u$ est, his iisdem casibus fore $\int vdz = \int udx$, hincque $\int Qdx$ formetur ista functio ipsius x

$$x^n - (a + b + c + \text{etc.})x^{n-1} + (ab + ac + bc + \text{etc.})x^{n-2} - (a$$

quae brevitatis gratia vocetur $= S$, ita ut aequatio $S = 0$ casibus $x = a$, $x = b$, $x = c$ etc. eos scilicet ipsos valores abscissarum absolute quadrabilis respondere debet. Tum vero statuatur

$$z - x = S,$$

atque manifestum est, iisdem casibus $x = a$, $x = b$, $x = c$ etc. omnino uti requiri ad nostrum propositum ostendimus. Hoc generalius satisfacit, si ponamus

$$z - x = ST,$$

dummodo $ST = 0$ alias non praebet radices reales, nisi quod casibus $x = a$, $x = b$, $x = c$ etc. Hanc ob rem si S denotet functionem ipsius x , ut aequatio $S = 0$ alias non habeat radices reals, sunt propositae, scilicet $x = a$, $x = b$, $x = c$ etc., quod si fieri potest, tum sumatur

$$z - x = S, \text{ seu } z = x + S.$$

Quo facto, si $\int udx$ eam quantitatem transcendens exhibeat, quadratura in genere pendere debet, pro v substituatur

$$y = u + \frac{v}{dx}.$$

um enim si construaturs curva algebraica, cuius abscissae = x responde
plicata

$$y = \frac{dP}{dx} + u + \frac{v}{dx},$$

us area in genere erit

$$\int y dx = P + \int u dx - \int v dz,$$

ndebit scilicet a quantitate transcendente $\int u dx$, cui altera $\int v dz$ est sim
hilo vero minus casibus $x = a$, $x = b$, $x = c$ etc. eius area algebraice
imetur, fietque $\int y dx = P$. Hoc ergo modo effici potest, ut curva praecise
not quis voluerit, obtineat areas quadrabiles, neque plures, neque paucio

COROLLARIUM 1

10. Cum v talis sit functio ipsius z , qualis u est ipsius x , ita ut v obtine
x u , si loco x scribatur z , sequitur etiam v talem esse functionem ipsius
ualis z est ipsius x . Quare cum sit $z = x + S$, sequitur v obtineri ex u , si
scribatur $x + S$.

COROLLARIUM 2

11. Quoniam igitur quantitas v resultat ex functione u , si loco x scrib
+ S , ex proprietate functionum alias demonstrata sequitur fore

$$v = u + \frac{S du}{dx} + \frac{S^2 d^2 u}{1 \cdot 2 dx^2} + \frac{S^3 d^3 u}{1 \cdot 2 \cdot 3 dx^3} + \frac{S^4 d^4 u}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4 dx^4} + \text{etc.}$$

posito elemento dx constante, sed cum haec expressio in infinitum sit e
uanda, praestat valorum ipsius v actuali substitutione definire.

EXEMPLUM

12. *Invenire curvam algebraicam, cuius quadratura indefinita pende
quadratura circuli, cuius vero area abscissae $x = a$ respondens algebraice
ibeatur.*

Ut quadratura curvae indefinita a quadratura circuli pendeat, pon

$$u = \sqrt{(2fx - xx)},$$

$$z = x + na - nx = na - (n - 1) x.$$

Ergo ob

$$v = \sqrt{2 fz - zz}$$

erit

$$v = \sqrt{2 naf - 2 (n - 1) fx - nnua + 2 n (n - 1) ax - (n$$

Ponatur, ut haec formula simplicior evadat, $2 f = na$, eritque

$$v = \sqrt{n (n - 1) ax - (n - 1)^2 xx},$$

et ob $dz = - (n - 1) dx$ habebitur

$$Q = \sqrt{nax - xx} + (n - 1) \sqrt{n (n - 1) ax - (n - 1$$

ae pro curva erit

$$y = \frac{dP}{dx} + \sqrt{nax - xx} + (n - 1) \sqrt{n (n - 1) ax - (n -$$

area vero erit

$$\int y dx = P + \int dx \sqrt{nax - xx} + (n - 1) \int dx \sqrt{n (n - 1) ax -$$

Verum hic notandum est, quemadmodum integrale $\int u dx$ ita evanescat posito $x = 0$, ita quoque integrale $\int v dz$ ita capi debere, posito $z = 0$. Quamobrem ut tota area evanescat posito $x = 0$, et quoque fiat $z = 0$ hoc casu; alioquin enim expressio areae $\int y dx$ e quantitate constantem portionem areae circularis denotante $x = a$ destrueretur. Huic autem incommodo occurratur, si pr sumatur functio, quae posito $x = 0$ evanescat. Sit ergo

$$S = \frac{nx}{a} (a - x),$$

et

$$z = x + \frac{nx}{a} (a - x), \text{ et } v = \sqrt{2 fz - zz},$$

atque quaesito satisfiet modo solito. Ponatur, ut expressio fiat $n = -1$, ut sit

$$z = \frac{xx}{a} \text{ et } v = \sqrt{\left(\frac{2fxx}{a} - \frac{x^4}{aa}\right)} = \frac{x}{a} \sqrt{2af - xx},$$

$dz = \frac{2x dx}{a}$, atque area fiet

$$\int y dx = P + \int dx \sqrt{(2fx - xx) - 2 \int \frac{xx dx}{aa} \sqrt{(2af - xx)}},$$

et, qualiscunque P fuerit functio ipsius x , in genere semper a quadrato pendebit, casu autem $x = a$ area fiet algebraica $= P$.

SCHOLION

13. Circumstantia hac ratione constantis ad areae expressionem adhibenda, ne ea ipsa sit transcendens, in omnibus exemplis probe est observanda. Ne in finem functio S non solum ita accipi debet, ut casibus propriis $x = a$, $x = b$, $x = c$ etc. evanescat, sed etiam casu $x = 0$ evanescere debeat. Quod quidem per se est perspicuum: nam quia omnis curvae aream abscissa $x = 0$ respondentem nihilo aequalem assumimus, ideoque transcendens quantitatibus vacuam, evidens est, quotcumque casus proprii sint, quibus area fiat algebraica, iis semper superaddendum esse casum $x = 0$, sique functio S ita comparata esse debet, ut non solum casibus $x = a$, $x = b$, $x = c$ etc., qui sunt propositi, sed etiam casu $x = 0$ fiat $S = 0$.

PROBLEMA 3

14. Si Z sit functio quaecunque algebraica binarum variabilium x et y , in qua viro relationem algebraicam inter x et y , ut formula integralis $\int Z dx$ finitum obtineat valorem.

SOLUTIO

Etsi problema hoc multo latius patere videtur, quam primum, tamen solutio non est difficilior. Ponatur enim $\int Z dx$ functioni cuiusvis algebraicae x , quae sit $= X$, aequale, eritque

$$Z dx = dX \quad \text{et} \quad Z = \frac{dX}{dx},$$

cum $\frac{dX}{dx}$ sit quoque functio algebraica ipsius x , habebitur aequatio integralis inter x et y , qua earum relatio algebraice definitur: indeque erit hypothesin $\int Z dx = X$.

$$X = P + \int Q dx, \text{ ita ut } \frac{dX}{dx} = \frac{dP}{dx} + Q$$

sit nihilominus functio algebraica ipsius x ; tum orietur aequatione

$$Z = \frac{dP}{dx} + Q$$

expressa, sed valor integralis inde oriundus $\int Z dx$ non erit functionem transcendente[m] $\int Q dx$ involvet.

COROLLARIUM 2

16. Si pro Q cuiusmodi quantitatem substituamus, quae praecedente descripsimus, tum valor quidam indefinitus fore algebraicus, sed a quadratura quapiam data pendebit. Hoc effici potest, ut eius valor tot casibus, quot lubuerit, et $x = a$, $x = b$, $x = c$ etc. fiat algebraicus. Ubi quidam nonnullis his casibus superaddendum esse semper casum $x = 0$.

SCHOLIUM

17. Si igitur unica proponatur formula integralis ad reducenda, eaque pertineat ad ordinem primum, tum nonnulla difficultate. Atque simul pari opera effici potest, ut illius valor a data quadratura pendeat, atque insuper ut tot, quot casibus algebraicum obtineat valorem. Antequam igitur ad formulam progrediar, cuiusmodi problemata proponam, quibus lae ordinis primi simul ad valores algebraicos sint reducenda, V et Z functionibus ipsarum x et y , valores horum $\int V dx$ et $\int Z dx$ vel plurium huiusmodi algebraici sint efficiendi. Omnia animadvorto, haec problemata in genere concepta solubilia videri, sed non nisi sub certis conditionibus, quibus sint praeditae, solutionem admittere. Quibus igitur casibus solutionem pervenire licuerit, hic exponam.

eam inter variables x et y , ut ambae hac formulae $\int yPdx$ et $\int yQdx$ es algebraicos adipiscantur.

SOLUTIO

Ponatur utraque formula seorsim aequalis quantitati cuiusque algebrae, scilicet

$$\int yPdx = L \quad \text{et} \quad \int yQdx = M.$$

ergo fiet

$$y = \frac{dL}{Pdx} \quad \text{et} \quad y = \frac{dM}{Qdx}$$

no

$$\frac{P}{Q} = \frac{dL}{dM},$$

ut L et M functiones novae cuiuspiam variabilis z , ita ut $\frac{dL}{dM}$ sit functio algebraica huius variabilis z . Opo aequationis ergo inventae

$$\frac{P}{Q} = \frac{dL}{dM}$$

ipsius z , cuius functio est $\frac{P}{Q}$, per z expressus reperietur, ita ut inde prosum sit x aequale functioni cuiuspiam ipsius z . Qua inventa obtinebitur quoque valor ipsius y per functionem quampiam ipsius z expressus, opo formulae

$$y = \frac{dL}{Pdx} \quad \text{vel} \quad y = \frac{dM}{Qdx},$$

ut utraque variabilis x et y per novam variabilem z determinabitur, idque aequale; unde relatio inter x et y quaesita innotescet. Ex his autem valoribus uti assumimus,

$$\int yPdx = L \quad \text{et} \quad \int yQdx = M,$$

ut scilicet functioni algebraicae ipsius z aequalis.

ALIA SOLUTIO

Ponatur ut ante altera formula $\int yPdx$ quantitati cuiuspiam algebraicae aequalis, seu

$$\int yQdx = \int \frac{Q}{P} dL,$$

quae algebraica reddenda restat. Iam vero per lemma pra-

$$\int \frac{Q}{P} dL = \frac{LQ}{P} - \int Ld \cdot \frac{Q}{P}.$$

Sicque formula $\int Ld \cdot \frac{Q}{P}$ ad algebraicum valorem reduci d
 $d \cdot \frac{Q}{P}$ huiusmodi formam Xdx esse habiturum, ubi sit X fun
 Ponatur ergo $\int Ld \cdot \frac{Q}{P}$ functioni enicunque ipsius x , quae

$$L = \frac{dV}{d(Q:P)}$$

functioni scilicet ipsius x . Invento autem valore ipsius L o

$$\int yPdx = L; \quad \int yQdx = \frac{LQ}{P} - V$$

atque variabilis y ita definitur per x , ut sit $y = \frac{dL}{Pdx}$, ox

$$L = dV : d \cdot \frac{Q}{P};$$

hoc ergo modo immediate, nulla alia nova variabili i
 variabilem y per x dedimus determinatam.

COROLLARIUM 1

19. Cum in priori solutione altera variabilis x definiri

$$\frac{P}{Q} = \frac{dL}{dM},$$

altera vero sit

$$y = \frac{dL}{Pdx},$$

sicque ntraque per novam variabilom z , cuius L et M sunt f

COROLLARIUM 2

20. Per eandem ergo solutionem sumendis pro L et M functionibus trans-
 lentibus ipsius z , ita tamen ut

$$\frac{dL}{dz} \text{ et } \frac{dM}{dz}$$

functiones algebraicae, effici poterit, ut integratio utriusque formulae
 positae

$$\int y P dx \quad \text{et} \quad \int y Q dx$$

ita quadratura pendeat; vel ut altera sit algebraica, altera vero datae
 quadraturae involvat.

COROLLARIUM 3

21. Si ambae hae formulae debeant esse algebraicae, solutio posterior
 idem praestat usum; sumpta enim pro V functione quacunque algebraica
 in x , erit

$$L = dV : d \cdot \frac{Q}{P}$$

quo functio algebraica ipsius x ; tum vero si statuantur altera variabili
 $\frac{dL}{P \frac{dQ}{dP}}$, erit

$$\int y P dx = L \quad \text{et} \quad \int y Q dx = \frac{LQ}{P} - V$$

$$\int y P dx = \frac{dV}{d \cdot \frac{Q}{P}} \quad \text{et} \quad \int y Q dx = \frac{Q dV}{P d \cdot \frac{Q}{P}} - V.$$

COROLLARIUM 4

22. Sin autem in hac solutione pro V capiatur functio transcendens ipsius
 x tamen ut $\frac{dV}{dx}$ sit functio algebraica, ob $\frac{d(Q:P)}{dx}$ etiam functionem alge-
 braicam fiet quoque

$$L = dV : d \cdot \frac{Q}{P},$$

valor fiet algebraicus, atque altera tantum $\int yQdx$ a praesentibus
pendebit.

COROLLARIUM 5

23. Per hanc igitur alteram solutionem effici non potest
formula integralis proposita datam quadraturam involvat,
semper reperitur algebraicus. Quare si utrumque debeat huius
modi, solutione prioro erit utendum.

EXEMPLUM

24. *Invenire curvas algebraicas, in quibus non solum areae
momentum $\int yxdx$ algebraice exhiberi possit.*

Per priorem solutionem ponatur:

$$\int ydx = L \quad \text{et} \quad \int yxdx = M$$

erit

$$y = \frac{dL}{dx} = x \frac{dM}{dx},$$

unde fit

$$x = \frac{dM}{dL} \quad \text{et} \quad y = dL : d\left(\frac{dM}{dL}\right),$$

ubi pro L et M functiones quaecunque algebraice novae
possunt. Nihil ergo impedit, quo minus statuantur $L = z$ et
functio quaecunque ipsius z , quae sit $= Z$, quo facto erit

$$x = \frac{dZ}{dz}$$

et sumto elemento dz constante

$$y = \frac{dz^2}{dZ}.$$

Per alteram solutionem ponatur

$$\int ydx = L,$$

ut sit

$$y = \frac{dL}{dx},$$

Statuatur iam

$$\int L dx = V$$

functioni cuicumque ipsius x , erit $L = \frac{dV}{dx}$ ideoque

$$\int y dx = \frac{dV}{dx} \quad \text{et} \quad \int y x dx = \frac{x dV}{dx} - V,$$

modo posito elemento dx constante applicata y ita per abscissam x ut sit $y = \frac{dV}{dx^2}$.

SCHOLIUM

25. Me non mouente intelligitur, simili modo huiusmodi formulæ

$$\int Y P dx \quad \text{et} \quad \int Y Q dx$$

ad valores algebraicos reduci posse, si Y functionem quancumque variabilis y designet, dummodo P et Q sint functiones ipsius x ; determinari enim ante pro y inventae nunc ipsi Y sunt tribuendae. Quia etiam, si functionem quampiam ipsarum x et y , solutio pari modo absolute, reductio harum formularum

$$\int P dx \sqrt{ax + yy} \quad \text{et} \quad \int Q dx \sqrt{ax + yy}$$

ad valores algebraicos nullam habebit difficultatem, quoniam habent similes evadent propositis, si pro $\sqrt{ax + yy}$ scribatur unica littera V . Unde colligitur ope huius problematis semper binas huiusmodi $\int V dx$ et $\int Z dx$ ad valores algebraicos perducere possum, quaecumque fuerint functiones ipsarum x et y , dummodo $\frac{V}{Z}$ sit functio ipsius x . Si enim X sit ista functio, seu $\frac{V}{Z} = X$, loco alterius variabilis y in nova v , ut sit $v = \frac{V}{X}$ seu $v = Z$, atque formulae reducendae erunt

$$\int v X dx \quad \text{et} \quad \int v dx,$$

quarum resolutio iam erit in promptu. Investigamus vero etiam alia formulae integralium paria, quae simili modo ad valores algebraicos reduci quoveniet si quampiam transformatione ad huiusmodi formas revocari

algebraicos adipiscantur.

SOLUTIO

Cum per lemma praemisum sit

$$\int Pdy = Py - \int ydP \quad \text{et} \quad \int Qdy = Qy - \int ydQ$$

quaestio huc redit, ut haec duae formulae integrales $\int ydP$ et $\int ydQ$ algebraicos consequantur, quod per problema praecedens efficietur.

I. Statuatur enim

$$\int ydP = L \quad \text{et} \quad \int ydQ = M$$

erit

$$y = \frac{dL}{dP} = \frac{dM}{dQ}, \quad \text{unde fit} \quad \frac{dP}{dQ} = \frac{dL}{dM};$$

ubi cum $\frac{dP}{dQ}$ sit functio ipsius x , si pro L et M functiones quaedam cuiusdam variabilis z assumantur, ut $\frac{dL}{dM}$ fiat functio huius aequatione

$$\frac{dP}{dQ} = \frac{dL}{dM}$$

quantitas x per z determinabitur, ita ut x aequalis reperiatur f. ipsius z . Dehinc aequatio

$$y = \frac{dL}{dP}$$

definit alteram variabilem y per eandem z ; quo facto habebit

$$\int Pdy = \frac{PdL}{dP} - L \quad \text{et} \quad \int Qdy = \frac{QdM}{dQ} - M.$$

II. Pro altera solutione fiat

$$\int ydP = L, \quad \text{ut sit} \quad y = \frac{dL}{dP},$$

eritque altera formula

$$\int ydQ = \int \frac{dQ}{dP} dL = L \cdot \frac{dQ}{dP} - \int Ld \cdot \frac{dQ}{dP};$$

$$\int L d\frac{dQ}{dP} = V$$

cuiusque ipsius x , orietur hinc

$$L = \frac{dV}{d(dQ : dP)}.$$

ergo hac quantitate

$$L = \frac{dV}{d(dQ : dP)},$$

functio ipsius x , habebitur altera variabilis

$$y = \frac{dL}{dP}$$

valores algebraici binarum formularum integralium propositarum

$$\int P dy = Py - L$$

$$\int Q dy = Qy - \frac{LdQ}{dP} + V.$$

COROLLARIUM 1

Si haec formulae non debeant esse algebraicae, sed datas quadraturas
 es, eadem valebunt, quae ad problema praecedens annotavi. Scilicet
 o debeat esse transcendens, hoc non nisi per solutionem priorom
 poterit, sin autem altera tantum quantitatem transcendentem im-
 beat, per utramque solutionem satisfieri poterit.

COROLLARIUM 2

hinc etiam patet, si formulae propositae fuerint huiusmodi

$$\int y P dx \quad \text{et} \quad \int Q dy,$$

en ad valores algebraicos pari modo perfici posso. Cum enim sit

$$\int Q dy = Qy - \int y dQ,$$

formulas reduci oportebit

$$\int y P dx \quad \text{et} \quad \int y dQ,$$

differunt ab iis, quae in praecedente problemato sunt tractatae.

29. Intelligitur etiam, si Y denotet functionem quandam modo huiusmodi binas formulas

$$\int P Y dy \quad \text{et} \quad \int Q Y dy$$

ad valores algebraicos reduci posse, dummodo $\int Y dy$ integratum. Posito enim

$$\int Y dy = v,$$

formulae reducendae erunt

$$\int P dv \quad \text{et} \quad \int Q dv,$$

quae hic propositis sunt similes. At si $\int Y dy$ sit functio transcendens, reductio modo hic exposito non succedit.

PROBLEMA 6

30. Invenire relationem algebraicam inter variables x et y ex formulae integrales

$$\int y^m x^{n-1} dx \quad \text{et} \quad \int y^\mu x^{v-1} dx$$

valores algebraicos obtineant.

SOLUTIO

Consequatis his formulis inter se fit $y^m x^n = y^\mu x^v$, unde c. Ponatur ergo

$$y = x^{\frac{v-n}{m-\mu}} z,$$

ut sit

$$y^m = x^{\frac{mv-\mu n}{m-\mu}} z^m \quad \text{et} \quad y^\mu = x^{\frac{\mu v-\mu n}{m-\mu}} z^\mu$$

atque formulae propositae abibunt in has:

$$\int x^{\frac{mv-\mu n}{m-\mu}-1} z^m dx \quad \text{et} \quad \int x^{\frac{\mu v-\mu n}{m-\mu}-1} z^\mu dx.$$

Iam vero est:

$$\int x^{\frac{mv-\mu n}{m-\mu}-1} z^m dx = \frac{m-\mu}{mv-\mu n} x^{\frac{mv-\mu n}{m-\mu}} z^m - \frac{m(m-\mu)}{mv-\mu n} \int x^{\frac{mv-\mu n}{m-\mu}-1} z^{m-1} dx$$

$$\int x^{\frac{\mu v-\mu n}{m-\mu}-1} z^\mu dx = \frac{m-\mu}{mv-\mu n} x^{\frac{\mu v-\mu n}{m-\mu}} z^\mu - \frac{\mu(m-\mu)}{mv-\mu n} \int x^{\frac{\mu v-\mu n}{m-\mu}-1} z^{\mu-1} dx$$

stio perducetur ad has formulas:

$$\int v z^{m-1} dz \quad \text{et} \quad \int n z^{\mu-1} dz,$$

per problema superius sine difficultate resolvuntur.

ALITER

Si neque n neque v fuerit $= 0$, alia solutio simili modo adhiberi potest. et cum sit

$$\int y^m x^{n-1} dx = \frac{1}{n} y^m x^n - \frac{m}{n} \int x^n y^{m-1} dy \quad \text{et}$$

$$\int y^\mu x^{v-1} dx = \frac{1}{v} y^\mu x^v - \frac{\mu}{v} \int x^v y^{\mu-1} dy,$$

stio redit ad has duas formulas:

$$\int x^n y^{m-1} dy \quad \text{et} \quad \int x^v y^{\mu-1} dy,$$

posito $x = y^{\frac{\mu-m}{n-v}} z$ porinde atque ante tractantur.

COROLLARIUM 1

31. Si sit vel $m = \mu$ vel $n = v$, formulae propositae statim per superius omnia reduci possunt, sine ulla praevia praeparatione. Casu tamen postea quo $n = v$ excipiendus est casus quo $n = v = 0$; quia reductio supra scripta hic non succedit.

COROLLARIUM 2

32. Per praecepta ergo adhuc tradita huiusmodi binae formulae

$$\int \frac{y^m dx}{x} \quad \text{et} \quad \int \frac{y^\mu dx}{x}$$

valores algebraicos reduci nequeunt.

COROLLARIUM 3

33. Praeterea vero etiam excipiuntur casus, quibus

$$m v = \mu n, \quad \text{seu} \quad m : n = \mu : v,$$

COROLLARIUM 4

34. Sit brevitatis gratia $y^m = z$ et $x^v = v$, erit $\frac{dx}{x} = \frac{dv}{v}$, unde irreductibiles sunt

$$\frac{1}{v} \int z^\alpha v^{\alpha-1} dv \quad \text{et} \quad \frac{1}{v} \int z dv.$$

Ac si ulterius ponatur $z = \frac{u}{v}$, hae formulae abibunt in

$$\frac{1}{v} \int \frac{u^\alpha dv}{v} \quad \text{et} \quad \frac{1}{v} \int \frac{u dv}{v},$$

quae iam in formulis Corollarii 2 exclusis continentur.

COROLLARIUM 5

35. Reliquis igitur casibus omnibus, qui in his exceptionibus habent, reductio ad valores algebraicos semper absolvi poterit, modo pro utraque solutione hic tradita, atque utroque modo generalis valebit secundum binas problematis superioris solutiones.

PROBLEMA 7

36. Si P et Q fuerint functiones ipsius x , invenire relationem inter x et y , ut ambae hae formulae

$$\int y^m P dx \quad \text{et} \quad \int y^n Q dx$$

valores algebraicos obtineant.

SOLUTIO

Ponatur

$$y = \left(\frac{Q}{P}\right)^{\frac{1}{m-n}} z \quad \text{seu} \quad y = Q^{\frac{1}{m-n}} P^{\frac{-1}{m-n}} z$$

ex hacque substitutione assequimur:

$$\int y^m P dx = \int P^{\frac{-n}{m-n}} Q^{\frac{m}{m-n}} z^m dx,$$

$$\int y^n Q dx = \int P^{\frac{-n}{m-n}} Q^{\frac{m}{m-n}} z^n dx,$$

$$\int P^{m-n} Q^{m-n} dx$$

egrationem admittat. Nisi enim haec conditio locum habeat, fateor
olutionem exhibere non posso. Sit igitur

$$\int P^{m-n} Q^{m-n} dz = X$$

eoquo X functio algebraica ipsius x , formulaeque reducendae erunt

$$\int z^m dX \quad \text{et} \quad \int z^n dX,$$

do resultat

$$\int z^m dX = Xz^m - m \int Xz^{m-1} dz$$

$$\int z^n dX = Xz^n - n \int Xz^{n-1} dz.$$

arum autem formularum reductio supra¹⁾ iam, idque duplici modo, est osten-

COROLLARIUM

37. Si esset $m = n$, problema congrueret cum problemate quarto, ita
commoda, quae in hac solutione iude oritura videntur, nihil plano nocent
conditio igitur, sub qua reductio propositarum formularum succedit, postu-
formula differentialis

$$P^{m-n} Q^{m-n} dx$$

egrationem admittat.

PROBLEMA 8

38. Si V et Z sint functiones ipsarum x et y homogeneae, atque V functio
dimensionum, Z vero functio n dimensionum, invenire relationem algebraicam
ter x et y , qua duae hae formulae:

$$\int V dx \quad \text{et} \quad \int Z dx$$

ddantur integrabiles.

Solutio

Quia V et Z sunt functiones homogeneae, ita ut ambae variables x et y
bique eundem dimensionum numerum compleant, ibi nempe dimensionum

1) Vide § 18, 25, 20.

$$V = x^m P \text{ et } Z = x^n Q,$$

formulae ad reducendum propositae erunt

$$\int P x^m dx \text{ et } \int Q x^n dx,$$

ubi P et Q sunt functiones alterius variabilis t , cuius ad x relationem in oportet. Iam haec duae formulae ex duabus variabilibus t et x reducuntur ad

$$\int P x^m dx = \frac{1}{m+1} P x^{m+1} - \frac{1}{m+1} \int x^{m+1} dP$$

$$\int Q x^n dx = \frac{1}{n+1} Q x^{n+1} - \frac{1}{n+1} \int x^{n+1} dQ,$$

dummodo neque m neque n fuerit $= -1$. Quare cum reductio ad has

$$\int x^{m+1} dP \text{ et } \int x^{n+1} dQ$$

revocatur, ponatur

$$x = \left(\frac{dQ}{dP} \right)^{\frac{1}{m-n}} z = z dP^{\frac{1}{n-m}} dQ^{\frac{1}{m-n}}$$

formulaeque reducendae orunt

$$\int z^{m+1} dP^{\frac{n+1}{n-m}} dQ^{\frac{m+1}{m-n}} \text{ et } \int z^{n+1} dP^{\frac{n+1}{n-m}} dQ^{\frac{m+1}{m-n}},$$

quibus valores algebraicos conciliare licebit, si formula differentialis

$$dP^{\frac{n+1}{n-m}} dQ^{\frac{m+1}{m-n}} = \left(\frac{dP}{dQ} \right)^{\frac{n+1}{n-m}} dQ$$

absolute fuerit integrabilis; reliquis enim casibus haec reductio non Ponamus ergo hanc formulam esse integrabilem, et cum eius integrale sit functio algebraica ipsius t , quae sit T , ita ut habeatur

$$\int dP^{\frac{n+1}{n-m}} dQ^{\frac{m+1}{m-n}} = T$$

atque formulae reducendae fient:

$$\int z^{m+1} dT = z^{m+1} T - (m+1) \int T z^m dz$$

$$\int z^{n+1} dT = z^{n+1} T - (n+1) \int T z^n dz.$$

algebraicos obtinere debeant, hoc per problema quartum duplici modo.

COROLLARIUM 1

Patet ergo primo, si fuerit vel $m = \dots - 1$ vel $n = \dots - 1$, reductionem huiusmodi propositam perfici non posse. Praeterea vero eam quoque locum habere, nisi formula differentialis

$$dP^{\frac{n+1}{n-m}}dQ^{\frac{m+1}{m-n}}$$

non fuerit integrabilis.

COROLLARIUM 2

Quodsi fuerit $m = n$, dummodo utriusque litterae valor non sit $= -1$, per transformationem non erit opus, sed formulae $\int x^{n+1}dP$ et $\int x^{n+1}dQ$ in opus problematis quarti reduci poterunt.

EXEMPLUM

Quaeratur relatio algebraica inter x et y , ut hae formulae

$$\int \frac{y^3 dx}{xx} \quad \text{et} \quad \int \frac{dx}{x^3} (xx + yy)^{\frac{3}{2}}$$

algebraicos obtineant.

Ad hoc hic sit

$$V = \frac{y^3}{xx} \quad \text{et} \quad Z = \frac{1}{x^3} (xx + yy)^{\frac{3}{2}},$$

ergo functio V et Z homogenea, illiusque dimensionum numerus huiusmodi vero $n = 0$, si ponatur $y = tx$, fiet

$$V = t^3 \quad \text{et} \quad Z = (1 + tt)^{\frac{3}{2}},$$

ut hae reducendae erunt

$$\int t^3 x dx \quad \text{et} \quad \int dx (1 + tt)^{\frac{3}{2}},$$

$$\int t^3 x dx = \frac{1}{2} t^2 xx = \frac{3}{2} \int x^2 t dt$$

$$\int dx (1 + tt)^{\frac{3}{2}} = x (1 + tt)^{\frac{3}{2}} - 3 \int x t dt \quad \vee (1 + tt).$$

fietque

$$\int x^2 t t dt = \int z z dt (1 + t t) = z z (t + \frac{1}{3} t^3) - 2 \int (t + \frac{1}{3} t^3) dz$$

$$\int x t dt \sqrt{1 + t t} = \int z dt (1 + t t) = z (t + \frac{1}{3} t^3) - \int (t + \frac{1}{3} t^3) dz$$

Sit brevitatis gratia

$$t + \frac{1}{3} t^3 = u,$$

et cum formulae reducendae sint $\int u z dz$ et $\int u dz$, ponatur

$$\int u z dz = L \quad \text{et} \quad \int u dz = M$$

fiet

$$u = \frac{dL}{z dz} = \frac{dM}{dz},$$

ideoque

$$z = \frac{dL}{dM}.$$

Si igitur L et M fuerint functiones quaecumque novae enim aequatio $z = \frac{dL}{dM}$ dabit functionem ipsius s pro z , unde obti-

$$u = t + \frac{1}{3} t^3 = \frac{dM}{dz}$$

dabitur per s ; ac propterea pro t reperitur hinc valor in s et porro dabitur per s variabilis $x = \frac{z}{t} \sqrt{1 + t t}$ et $y = t x$, unde y definiri poterit.

Altera solutio posito

$$\int u dz = L$$

dabit

$$\int u z dz = \int z dL = z L - \int L dz.$$

Sit

$$\int L dz = S$$

existente S functione quacumque ipsius z , fiet

$$L = \frac{dS}{dz};$$

quo ratio inter x et y reperitur. Nam ob

$$t = \frac{y}{x} \text{ et } z = \frac{xy}{V(xx + yy)}$$

res in aequatione

$$\frac{dL}{dz} = \frac{dS}{dz^2} = \frac{3xy + y^3}{3x^3}$$

ati dabunt aequationem inter x et y .

PROBLEMA 9

Si V et Z fuerint ut ante functiones homogeneae ipsarum x et y , illarum gradus m et n aequales, haec vero n dimensionum, invenire relationem algebraicam inter x et y ut haec duae formulae $\int V dx$ et $\int Z dy$ fiant integrabiles.

SOLUTIO

ponatur ut ante $y = tx$, fietque $V = x^m P$ et $Z = x^n Q$ existentibus P et Q functionibus novae variabilis t , et ob $dy = t dx + x dt$ formulae reducendae

$$\int P x^m dx = \frac{1}{m+1} P x^{m+1} - \frac{1}{m+1} \int x^{m+1} dP$$

$$\int Q x^n dy = \int Q x^n t dx + \int Q x^{n+1} dt;$$

$$\int Q t x^n dx = \frac{1}{n+1} Q t x^{n+1} - \frac{1}{n+1} \int x^{n+1} (Q dt + t dQ),$$

habebimus:

$$\int Q x^n dy = \frac{1}{n+1} Q t x^{n+1} - \frac{1}{n+1} \int x^{n+1} (t dQ - n Q dt).$$

Addeo formulae ad valores algebraicos reducendae erunt

$$\int x^{m+1} dP \text{ et } \int x^{n+1} (t dQ - n Q dt),$$

ponendo

$$x = \left(\frac{t dQ - n Q dt}{dP} \right)^{\frac{1}{m-n}} z$$

$$\left(\frac{tdQ - nQdt}{dP}\right)^{\frac{1}{m-n}} dP$$

fuerit integrabilis.

Ubi quidem iterum excludendi sunt casus, quibus $v = n = -1$; praeterea vero notandum est, si sit $m = n$, tum ultione ne opus quidem esse, quia formulae $\int x^{m+1} dP$ et $\int x^n dP$ statim per problema quartum reduci possunt.

SCHOLION

43. Atque hi sunt fere casus, quibus duae formulae integrae ad valores algebraicos methodo quidem adhuc exposita reduci non possunt; autem est dubium, quin haec methodus ad maiorem perfectionem evehi possit, ut etiam formulae hic exclusae ad valores algebraicos reduci queant, quod negotium aliis uberius excolendum relinquo. Commemorandum potissimum casus harum formularum

$$\int \frac{y dx}{x} \text{ et } \int \frac{y y dx}{x},$$

quas generatim quidem nullo adhuc modo ad integrabilitatem reduci non potest, etsi non est difficile innumeras relationes inter x et y exhibere, quae eas satisfaciant. His igitur regulis pro duabus formulis primis contentus, ad tres pluresve formulas eiusdem ordinis progredietur casus, quibus omnes simul methodo haecenus exposita ad valores algebraicos reduci queant, quod quidem ea methodo, qua in solutione problematis 4 sum usus, praestari debere animadverto.

PROBLEMA 10

44. Si P, Q, R sint functiones quaecunque algebraicae, quibus relationem algebraicam inter variables x et y , ut tres haec formulae

$$\int y P dx, \quad \int y Q dx, \quad \int y R dx$$

valores algebraicos obtineant.

SOLUTIO

Ponatur

$$\int y P dx = L$$

$$y = \frac{dL}{P dx},$$

duae reliquae formulae reducendae fient:

$$\int y Q dx = \int \frac{Q}{P} dL = \frac{LQ}{P} - \int L d \cdot \frac{Q}{P}$$

$$\int y R dx = \int \frac{R}{P} dL = \frac{LR}{P} - \int L d \cdot \frac{R}{P}.$$

Pro haec duae formulae

$$\int L d \cdot \frac{Q}{P} \quad \text{et} \quad \int L d \cdot \frac{R}{P}$$

problema quantum facile resolvuntur, idque duplici modo.

1. Priori modo poni oportet:

$$\int L d \cdot \frac{Q}{P} = M \quad \text{et} \quad \int L d \cdot \frac{R}{P} = N,$$

quo erit:

$$L = dM : d \cdot \frac{Q}{P} = dN : d \cdot \frac{R}{P}.$$

elicitur aequatio

$$\frac{d(Q:P)}{d(R:P)} = \frac{dM}{dN},$$

primum membrum cum sit functio ipsius x , pro M et N capiantur functiones novae variabilis z , atque per hanc aequationem x definitur in terminis z , unde porro per z dabitur

$$L = \frac{dM}{d(Q:P)} \quad \text{et} \quad y = \frac{dL}{P dx}.$$

II. Posteriori resolutione utentes ponamus

$$\int L d \cdot \frac{Q}{P} = M \quad \text{ut sit} \quad L = \frac{dM}{d(Q:P)},$$

valor in tertia formula substitutus producet

$$\int L d \cdot \frac{R}{P} = \int dM \cdot \frac{d(R:P)}{d(Q:P)} = M \frac{d(R:P)}{d(Q:P)} - \int M d \cdot \frac{d(R:P)}{d(Q:P)}.$$

ergo

$$\int M d \cdot \frac{d(R:P)}{d(Q:P)} = N$$

$$d \cdot \frac{d(R:P)}{d(Q:P)},$$

unde pro M invenitur functio ipsius x , qua inventa erit

$$L = \frac{dM}{d(Q:P)}$$

ac denique $y = \frac{dL}{Pdx}$. Tum vero valores algebraici trium formularum sitarum erunt:

$$\int y P dx = L$$

$$\int y Q dx = \frac{LQ}{P} - M$$

$$\int y R dx = \frac{LR}{P} - M \frac{d(R:P)}{d(Q:P)} + N.$$

COROLLARIUM 1

45. Cum in priori solutione pro litteris M et N functiones quae ipsius z accipi queant, si iis valores transcendentes tribuantur, ita $\frac{dM}{dz}$ et $\frac{dN}{dz}$ fiant functiones algebraicae, effici poterit, ut trium formularum integralium propositarum duae $\int y Q dx$ et $\int y R dx$ a datis quadraturis liberentur. Quod etiam per problema 2 ita expediri poterit, ut utraque tot quibuslibet casibus nihilominus valores algebraicos adipiscatur.

COROLLARIUM 2

46. Sin autem solutionem posteriorem adhibeamus, quoniam nulla N arbitrio nostro relinquitur, si pro ea functio transcendens ipsius x unius tantum formulae propositae integratio datam quadraturam liberet, reliquae vero duae necessario valores algebraicos obtinebunt.

COROLLARIUM 3

47. Patet etiam, si Y fuerit functio quaecunque ipsius y , similiter tres formulas:

$$\int Y P dx, \quad \int Y Q dx, \quad \int Y R dx$$

PROBLEMA 11

48. Si P , Q , R fuerint functiones quaecunque algebraicae variables x et y , ut hae tres formulae integros valores algebraicos obtineant.

$$\int P dx, \quad \int Q dy, \quad \int R dy$$

valores algebraicos obtineant.

SOLUTIO

Formulae istae per lemma praemissum transformantur in sequentes:

$$\begin{aligned} \int P dx &= Py - \int y dP \\ \int Q dy &= Qy - \int y dQ \\ \int R dy &= Ry - \int y dR. \end{aligned}$$

Incipio ergo redire ad has tres formulas:

$$\int y dP, \quad \int y dQ, \quad \int y dR$$

algebraicas efficiendas, quae cum similes sint iis, quae in problemate praecedente tractatae, resolutio nullam habebit difficultatem, atque adeo de modo absolvi poterit.

COROLLARIUM 1

49. Quin etiam si ordo inter has formulas immutetur, quoniam per se a quacunque earum operatio incipiat, novem omnino solutiones exhibentur. Incipiendo enim a prima ponendo $\int y dP = L$, solutio prior adita unam praebet solutionem, posterior vero duas, prout duae reliquae formulae sumuntur, vel $\int y dQ$ et $\int y dR$, vel ordine inverso $\int y dR$ et $\int y dQ$, atque hinc tres solutiones impetrantur. Atque cum operatio a qualibet harum formularum incipere queat, omnino novem solutiones exhiberi poterunt.

COROLLARIUM 2

50. In hac ergo methodo perinde est, siue formula quaecunque proposita sit $\int P dx$ sive $\int P dy$, quia posterior $\int P dy$ facile ad formam prioris $\int P dx$ transformatur. Hinc quoque in posterum nullum amplius discrimen inter duas huiusmodi formulas constituam, ne praeter necessitatem hanc tractationem prolixius addam.

$$\begin{array}{lll} \text{vel} & \int y P dx, & \int y Q dx, & \int R dy \\ \text{vel} & \int y P dx, & \int Q dy, & \int R dy. \end{array}$$

Superfluum ergo foret diversa hinc problemata constituere.

PROBLEMA 12

52. Ad valores algebraicos reducere quatuor huiusmodi formulas in

$$\int y P dx, \quad \int y Q dx, \quad \int y R dx, \quad \int y S dx,$$

in quibus litterae P , Q , R , S denotent functiones quascunque algebraicas ipsius x .

SOLUTIO

Incipiatur operatio a quacunque harum quatuor formularum sitarum, ponendo

$$\int y P dx = L,$$

ut sit

$$y = \frac{dL}{P dx},$$

atque tres reliquae formulae transformabuntur sequenti modo:

$$\begin{aligned} \int y Q dx &= \int \frac{Q}{P} dL = \frac{LQ}{P} - \int L d \cdot \frac{Q}{P} \\ \int y R dx &= \int \frac{R}{P} dL = \frac{LR}{P} - \int L d \cdot \frac{R}{P} \\ \int y S dx &= \int \frac{S}{P} dL = \frac{LS}{P} - \int L d \cdot \frac{S}{P}. \end{aligned}$$

Cum igitur nunc ad valores algebraicos reducendae sint hae tres f

$$\int L d \cdot \frac{Q}{P}, \quad \int L d \cdot \frac{R}{P}, \quad \int L d \cdot \frac{S}{P}$$

haecque congruant cum iis, quae in problemate 10 sunt pertractatae, erit in promptu; et quoniam hic novem diversae solutiones suppetitidemque reperiantur, a quanam alia quatuor formularum proprium initium capiatur, omnino huius problematis quater novem, seu 36 s exhiberi poterunt.

pendere debeat, ea in operatione ad finem usque est reservanda. Quod 12 modis diversis fieri potest. Sin autem duae formulae datae, vel

$$\int y R dx \quad \text{et} \quad \int y S dx,$$

his quadraturis pendere debeant, hoc nonnisi duobus modis diver-
tabitur.

COROLLARIUM 2

4. Hinc etiam patet, eundem solvendi modum ad quinque, pluresque quot proponantur, similes formulas extendi, dummodo quaelibet formula sit speciem

$$\int y P dx \quad \text{vel} \quad \int P dy,$$

existente P functione ipsius x , ita ut in singulis formulis altera variabilis si unicam obtineat dimensionem.

COROLLARIUM 3

5. Quemadmodum in casu duarum huiusmodi formularum propositarum 3 solutiones et in casu trium formularum 9 solutiones; sic in casu 4 formularum inveniuntur $4 \cdot 9 = 36$ solutiones. Atque porro in casu 5 formularum $5 \cdot 36 = 180$ solutiones, in casu 6 formularum $6 \cdot 180 = 1080$ solutiones, et ita porro.

PROBLEMA 13

6. Si propositae fuerint quotcumque huiusmodi formulae integrales

$$\int Z dx \quad \text{vel} \quad \int Z dy,$$

in quibus omnibus Z sit functio homogenea ipsarum x et y , et in singulis idem dimensionum numerus n deprehendatur; invenire relationem algebraicam inter x et y , ut singularum harum formularum valores prodant algebraici.

SOLUTIO

Cum Z sit functio homogenea n dimensionum ipsarum x et y , si ponamus $x = t$, ea transibit in huiusmodi expressionem $t^n T'$, existente T' functione tantum ipsius t tantum; ideoque quaelibet formula huius generis $\int Z dx$ convertitur sequenti modo:

$$dy = tdx + xdt$$

formulae huius generis

$$\int Zdy$$

simili modo transformabuntur:

$$\int Zdy = \int T x^n (tdx + xdt) = \int x^{n+1} T dt + \int T$$

at

$$\int T t x^n dx = \frac{1}{n+1} T t x^{n+1} - \frac{1}{n+1} \int x^{n+1} (T dt -$$

unde fiet

$$\int Zdy = \frac{1}{n+1} T t x^{n+1} - \frac{1}{n+1} \int x^{n+1} (t dT -$$

Quare quotiescunque proponantur formulae integrales, vel

$\int Zdy$ speciei, quaestio revocabitur ad totidem formulas is

$$\int x^{n+1} \Theta dt,$$

existente Θ functione ipsius t , quae posito $x^{n+1} = u$ aboun

$$\int u \Theta dt.$$

Quotiescunque autem huiusmodi formulae $\int u \Theta dt$ fuerint p

per praecepta hactenus tradita ad valores algebraicos re

COROLLARIUM 1

57. Excipi tamen debent ii casus, quibus functionu
sionum n est $= -1$, seu $n+1=0$, quoniam his ca
adhibitas non succedunt.

COROLLARIUM 2

58. Patet etiam, quaecunque et quotiescunque fuerint
dummodo eae omnes per substitutionem aut transform
huiusmodi formas $\int u \Theta dt$ reduci queant, eas omnes
reddi posse.

SCHOLIUM

59. Vis igitur methodi hactenus expositae in hoc
proponantur formulae integrales duas variables x et y

in singulis altera variabilis y unicam obtineat dimensionem eiusve differentia
 reductio ad valores algebraicos semper perfici queat; hoc ergo evenit
 si formulae fuerint vel huius generis $\int yXdx$, vel huius $\int Xdy$, propter
 quod huius integratio revocatur ad hanc $\int ydX$, siquidem X sit functio quae
 aequae ipsius x . Atque hi sunt casus, quibus duas pluresve formulas integro
 primi ordinis mihi quidem adhuc ad valores algebraicos reducere con-
 tentur vero etiam formulae secundi superiorumque ordinum, quas facili-
 ter formulae primi ordinis formae $\int yXdx$ reducere licet, ex quo, si cuiusmodi
 formulae integrales superiorum ordinum occurrant, resolutio problematum
 huiusmodi allatorum perinde succedat. Eas igitur formulas superiorum ordi-
 nis huiusmodi reductionem admittunt, hic indicari conveniunt.

PROBLEMA 14

60. Si P sit functio quaecunque ipsius x elementumquo dx sum-
 ptans, reducere integrationem huiusmodi formularum integralium

$$\int \frac{Pddy}{dx}, \quad \int \frac{P d^2y}{dx^2}, \quad \int \frac{P d^3y}{dx^3} \quad \text{et in genere huius} \quad \int \frac{P d^ny}{dx^n}$$

ad integrationem formulae primi ordinis huiusmodi $\int yQdx$, existente Q fun-
 ctione ipsius x .

SOLUTIO

Consideretur formula prima eaque per lemma ita reducatur:

$$\int \frac{Pddy}{dx} = \frac{Pdy}{dx} - \int dy \cdot \frac{dP}{dx} \quad \text{at} \quad \int dy \cdot \frac{dP}{dx} = \frac{y dP}{dx} - \int \frac{y d dP}{dx};$$

quae erit:

$$\int \frac{Pddy}{dx} = \frac{Pdy}{dx} - \frac{y dP}{dx} + \int \frac{y d dP}{dx}.$$

$\frac{d dP}{dx}$ est expressio differentialis formae Qdx , ideoque formula $\int \frac{Pddy}{dx}$ reducitur
 ad formulam $\int yQdx$.

Simili modo formula secunda reducitur:

$$\int \frac{P d^2y}{dx^2} = \frac{Pddy}{dx^2} - \int \frac{dPddy}{dx^2};$$

$$\int \frac{dPddy}{dx^2} = \frac{dPdy}{dx^2} - \frac{y d dP}{dx^2} + \int \frac{y d^2 dP}{dx^2},$$

ubi $\int \frac{y d^3 P}{dx^2}$ est iterum formae $\int y Q dx$.

Pro tertia formula proposita erit:

$$\int \frac{P d^4 y}{dx^3} = \frac{P d^3 y}{dx^3} - \int \frac{dP d^3 y}{dx^3};$$

at per reductionem praecedentem

$$\int \frac{dP d^3 y}{dx^3} = \frac{dP ddy - dy d dP + y d^3 P}{dx^3} - \int \frac{y d^4 P}{dx^3};$$

ergo

$$\int \frac{P d^4 y}{dx^3} = \frac{P d^3 y - dP ddy + dy d dP - y d^3 P}{dx^3} + \int \frac{y d^4 P}{dx^3}$$

ubi iterum $\int \frac{y d^4 P}{dx^3}$ est formae $\int y Q dx$.

Hinc colligitur fore ulterius progrediendo:

$$\int \frac{P d^6 y}{dx^4} = \frac{P d^4 y - dP d^3 y + d dP ddy - dy d^3 P + y d^4 P}{dx^4} -$$

unde etiam generatim patet, hac ratione istius formulae $\int \frac{P d^n y}{dx^{n-1}}$ reduci ad integrationem huius formulae $\int \frac{y d^n P}{dx^{n-1}}$, foreque simplificationem huius formae $\int y Q dx$, est enim $\frac{d^n P}{dx^n}$ functio algebraica in loco si ponatur Q erit

$$\frac{d^n P}{dx^{n-1}} = Q dx.$$

COROLLARIUM I

61. Omnes ergo reductiones, quae supra circa formulas huiusmodi sunt exhibitae, eodem succedunt modo, si huiusmodi formulae proponantur; unde opus non est problemata praecedentia formulis altiorum ordinumolvere.

62. In Expressio $\int \frac{P}{dx^n}$ evanescat, in orit indicio, formulam $\int \frac{P}{dx^n}$ absolute integrabilem; ea ergo his casibus in nostris problematibus locum habebit. Hoc autem evenit, si P fuerit ipsius x huiusmodi functio

$$P = a + \beta x + \gamma x^2 + \delta x^3 + \dots + \mu x^{n-1}$$

um enim $\int \frac{P dx^n}{dx^{n-1}}$ integrationom absoluto admittet.

COROLLARIUM 3

63. Formulae ergo integrabiles cum suis integralibus erunt pro ipsius n valoribus sequentes:

$$\begin{aligned} \int a dy &= ay \\ \int (a + \beta x) \frac{dy}{dx} &= (a + \beta x) \frac{dy}{dx} - \beta y \\ \int (a + \beta x + \gamma x^2) \frac{d^2 y}{dx^2} &= (a + \beta x + \gamma x^2) \frac{d^2 y}{dx^2} - (\beta + 2\gamma x) \frac{dy}{dx} + 2\gamma y \\ \int (a + \beta x + \gamma x^2 + \delta x^3) \frac{d^3 y}{dx^3} &= (a + \beta x + \gamma x^2 + \delta x^3) \frac{d^3 y}{dx^3} - (\beta + 2\gamma x + 3\delta x^2) \frac{d^2 y}{dx^2} \\ &\quad + (2\gamma + 6\delta x) \frac{dy}{dx} - \end{aligned}$$

SCHOLION

64. Progrediamur ergo ad formulas ordinis secundi, cum reductioni eas quae sunt primi ordinis, iam tantum simus immorati, quantum quae profectus in hac methodo facti adhuc permiserunt. Quoniam vero ad ordinem secundum eas retulimus formulas, in quibus utriusque variabilis x et y differentialia dx et dy insunt, eas sine dubio sunt simplicissimae, in quibus binaria differentialia plus una dimensione non obtinent, cuiusmodi in genere haec formula

$$\int (V dx + Z dy),$$

ubi V et Z sint functiones quaecumque ipsarum x et y . Nam si unicum differentiale dy , quanquam indo posito $dy = p dx$, littera p in functionem ingreditur, tamen manifestum est, binas variabiles x et y esse commutabiles, atque formulas $\int Z dy$ porindo tractari posse, ac $\int Z dx$. Quibus ergo eadem huiusmodi formulis

$$\int (V dx + Z dy)$$

valores algebraicos conciliare poterim, explicabo.

algebraicam inter x et y , ut haec formula

$$\int (Vdx + Zdy)$$

algebraicum obtineat valorem.

SOLUTIO

I. Dispiciatur primo, utrum altera pars

$$\int Vdx \text{ vel } \int Zdy$$

per lemma reduci possit, ut fiat

$$\text{vel} \quad \int Vdx = P - \int Qdy$$

$$\text{vel} \quad \int Zdy = R - \int Sdx.$$

Si alterum onim succedit, solutio erit facilis: priori enim casu h

$$\int (Vdx + Zdy) = P + \int (Z - Q) dy,$$

posteriori vero

$$\int (Vdx + Zdy) = R + \int (V - S) dx.$$

Utravis autem haec formula nullam habet difficultatem per problema

II. Si hoc modo reductio inveniri nequeat, indagatur functio a
ipsarum x et y , quae sit $= P$, ut

$$\frac{Vdx + Zdy}{P}$$

fiat differentiale functionis cuiuspiam algebraicae Q ipsarum x et y ,
casu fiet

$$\int (Vdx + Zdy) = \int PdQ,$$

quae formula nulla difficultate ad integrabilitatem perducitur per pro

III. Saepo etiam huiusmodi functio algebraica ipsarum x et y
inveniri potest, cuius differentiali existente $= Pdx + Qdy$, si ponatur

$$\int (Vdx + Zdy) = T + \int (V - P) dx + (Z - Q) dy,$$

ut haec formula modo vel primo, vel secundo reductionem admittat.

IV. Intordum quoquo iuvabit, in locum unius vel ambarum ve
 x et y unam duasve novas t et u introducere, ponendis x et y aequalib

onibus quibuspiam harum duarum novarum variabilium t et u , ita ut substitutione formula huiusmodi obtineatur

$$\int (V dx + Z dy) = \int (P dt + Q du),$$

ubi iam P et Q sunt functiones ipsarum t et u , quae aliquo expositorum nunc reductionem admittat.

V. Cusus adhuc singularis est memorandus, quo V et Z sunt functiones homogeneae ipsarum x et y eiusdem ambae numeri dimensionum, qui sit posito enim $y = tx$ fiet

$$V = Px^n \text{ et } Z = Qx^n,$$

existentibus P et Q functionibus ipsius t . Tum ob

$$dy = t dx + x dt$$

formula proposita transibit in hanc

$$\int (Px^n dx + Qtx^n dx + Qx^{n+1} dt),$$

$$\int (P + Qt) x^n dx = \frac{1}{n+1} (P + Qt) x^{n+1} - \frac{1}{n+1} \int x^{n+1} d(P + Qt),$$

unde reductio revocatur ad huiusmodi formam

$$\int x^{n+1} S dt,$$

si sit $n = -1$, existente S functione ipsius t .

SCHOLION

66. Sufficiat has operationes in genere explicasse, quoniam exempla, quae cum quompian memorabilem habere videantur, non succurrunt. Interea tamen notandum est, plurima exempla proponi posse, quae vel difficilius vel plano non, per ullam harum operationum reduci queant. Cuiusmodi relatio inter x et y quaerenda sit, ut haec formula integralis $\int \left(\frac{y dx}{x} + \dots \right)$ valorem algebraicum obtineat, neque onini video, quomodo huic quaestioni satisfaciendum sit. Quamobrem multo minus talia attingo problemata, quibus duae pluresve huiusmodi formulae ad integrabilitatem perducere debeant, neque etiam formulas superiorum ordinum generaliter pertractare liceat, praeter casum in sequenti problemate contentum.

quantitates finitae x et y in eam non ingredientur, ad integrandum hanc formulam $\int Zdx$.

SOLUTIO

Cum formula differentialis Zdx ita sit comparata, ut prae constantes nonnisi differentia dx et dy contineat, quae per dimensionem adimplebunt, cuiusmodi sunt hae formulae:

$$\frac{dy^2}{dx^2}; \sqrt{(adx^2 + bxdy + cdy^2)}; \frac{adx^2 + bdy^2}{\sqrt{(dx^2 + dy^2)}} \text{ etc.}$$

ponatur $dy = pdx$, atque formula proposita $\int Zdx$ inducet $\int Pdx$, ita ut P fiat functio quantitatis p tantum, neque x neque y . Efficiendum ergo erit, ut non solum haec formula $\int Pdx$, sed etiam haec $\int pdx$, algebraicum nanciscatur valorem, quod per problemam modo praestabitur. Cum enim sit

$$\int Zdx = \int Pdx = Px - \int x dP$$

$$y = \int pdx = px - \int x dp,$$

fiat primo

$$\int x dP = M \quad \text{et} \quad \int x dp = N$$

eritquo

$$x = \frac{dM}{dP} = \frac{dN}{dp},$$

unde fit

$$\frac{dP}{dp} = \frac{dM}{dN},$$

et quia $\frac{dP}{dp}$ est functio ipsius p , inde valor ipsius p erui debet habebitur

$$x = \frac{dM}{dP} \quad \text{seu} \quad x = \frac{dN}{dp},$$

ac deinceps

$$y = px - N,$$

qui valores praebebunt

$$\int Zdx = Px - M.$$

Pro altera solutione ponatur

$$\int x dP = M,$$

$$\int x dp = \int \frac{dp}{dP} \cdot dM = M \cdot \frac{dp}{dP} - \int M d \cdot \frac{dp}{dP}.$$

onatur $\int M d \cdot \frac{dp}{dP} = R$ functioni ipsius p cuicumque, ac reperietur

$$M = dR : d \cdot \frac{dp}{dP},$$

lore ipsius M invento prodibit porro:

$$x = \frac{dM}{dP}; \quad y = px - \frac{Mdp}{dP} + R,$$

et

$$\int Z dx = Px - M.$$

natur

$$\int x dp = N,$$

$= \frac{dN}{dp}$ fiet

$$\int x dP = \int dN \cdot \frac{dP}{dp} = N \cdot \frac{dP}{dp} - \int N d \cdot \frac{dP}{dp}.$$

$$\int N d \cdot \frac{dP}{dp} = S,$$

$$N = dS : d \cdot \frac{dP}{dp};$$

e

$$x = \frac{dN}{dp} \quad \text{et} \quad y = px - N,$$

ous efficitur

$$\int Z dx = Px - \frac{NdP}{dp} + S.$$

COROLLARIUM

. Simili modo solutio exhiberi poterit, si duae pluresve huiusmo
ue $\int Z dx$ proponantur, quibus valores algebraici conciliari debean
enim $dy = p dx$, praeter hanc formulam $\int p dx$, duae pluresve huius
 $\int P dx$, $\int Q dx$ etc., ubi P et Q etc. sint functiones ipsius p , integrabil
fficiendae, quod per methodos supra traditas facile praestatur.

Ut igitur in omni hunc disquisitionem imponam, eximium est solvendis praecipuis huius generis problematibus, quae quidem agitata, ostendam. Versantur autem haec problemata potissimum rectificabiles algebraicas, quamobrem ex methodis hactenus tractatis derivabo regulas, quarum ope tot, quot lubuerit, curvas algebraicas reperire liceat, unde simul patebit, quomodo eiusmodi curvae sint inveniendae, quarum integratio a data pendeat quadratura, in problemata, quae ope cuiuspiam quadraturae sint constructa, rectificationem curvae algebraicae expediri possint. Tum vero non difficile eiusmodi curvas algebraicas exhibere, quarum rectificatio a data quadratura pendeat, quae tamen nihilo minus unum praeciso tot, quot lubuerit, habeant arcus definitos algebraice. Denique solutionem mei illius problematis de duabus curvis, in quibus communi abscissae respondentium summa fiat algebraica, ex his deducam.

PROBLEMA 17

70. Inveniro curvas algebraicas rectificabiles, seu quarum arcus algebraice exhiberi queant.

SOLUTIO

Sint curvae coordinatae orthogonales x et y , arcusque huius respondens $= z$. Primo igitur quaeritur aequatio algebraica in x et y , unde inde valor ipsius z inde emergens debet esse algebraicus. Cum $z = \int \sqrt{dx^2 + dy^2}$, haec formula integrabilis erit reddenda, quod per hunc modum praestabitur.

I. Ponatur $dy = p dx$, atque hae duae formulae

$$y = \int p dx \quad \text{et} \quad z = \int dx \sqrt{1 + pp}$$

algebraicae sunt reddendae. Cum igitur sit

$$y = px - \int x dp$$

$$z = x \sqrt{1 + pp} - \int \frac{x p dp}{\sqrt{1 + pp}},$$

sumantur novae cuiusdam variabilis u functiones quaecumque P et Q , ponaturque

$$x = \frac{dP}{dp} = \frac{dQ \sqrt{1+pp}}{pdp},$$

$$pdP = dQ \sqrt{1+pp},$$

$$p = \frac{dQ}{\sqrt{(dP^2 - dQ^2)}}.$$

ergo p per functionem quandam ipsius u , quae ob

$$\frac{dP}{du} \text{ et } \frac{dQ}{du} \text{ ideoque } \frac{dP}{dQ}$$

est algebraica, ipsa erit algebraica

$$p = \frac{dQ}{\sqrt{(dP^2 - dQ^2)}},$$

habebitur porro:

$$x = \frac{dP}{dp}, \quad y = px - P, \quad \text{et} \quad z = x\sqrt{1+pp} - Q.$$

$$Q = u \text{ et } P = V,$$

posito du constante est

$$dp = \frac{-du dV ddV}{(dV^2 - du^2)^{\frac{3}{2}}},$$

$$p = \frac{du}{\sqrt{(dV^2 - du^2)}}$$

er:

$$x = \frac{-(dV^2 - du^2)^{\frac{3}{2}}}{du ddV}$$

$$y = \frac{-(dV^2 - du^2)}{ddV} - V$$

$$z = \frac{-dV(dV^2 - du^2)}{du ddV} - u.$$

ut V sit functio quaecunque ipsius u , ob

$$p = \frac{dV}{V(du^2 - dV^2)} \text{ et } dp = \frac{du^2 dV}{(du^2 - dV^2)^{\frac{3}{2}}}$$

posito du constante, erit

$$x = \frac{(du^2 - dV^2)^{\frac{3}{2}}}{du dV}$$

$$y = \frac{dV(du^2 - dV^2)}{du dV} - u$$

$$z = \frac{du^2 - dV^2}{ddV} - V.$$

II. Posito ut ante $dy = p dx$, sit

$$\int x dp = M, \text{ ideoque } x = \frac{dM}{dp},$$

unde fit

$$\int \frac{x p dp}{V(1 + pp)} = \int \frac{p dM}{V(1 + pp)} = \frac{pM}{V(1 + pp)} - \int \frac{M dp}{(1 + pp)^{\frac{3}{2}}}$$

Ponatur

$$\int \frac{M dp}{(1 + pp)^{\frac{3}{2}}} = P$$

functioni cuicunque ipsius p , fietque

$$M = \frac{dP}{dp}(1 + pp)^{\frac{3}{2}},$$

unde erit porro

$$x = \frac{dM}{dp}, \quad y = px - M$$

et

$$z = xV(1 + pp) - \frac{Mp}{V(1 + pp)} + P.$$

Sen posito dp constante ob

$$dM = \frac{ddP}{dp}(1 + pp)^{\frac{3}{2}} + 3pdP\sqrt{1 + pp}$$

$$x = \frac{ddP}{dp^2} (1 + pp)^{\frac{3}{2}} + \frac{3pdP}{dp} \sqrt{1 + pp}$$

$$y = \frac{pddP}{dp^2} (1 + pp)^{\frac{3}{2}} + \frac{(2pp - 1)dP}{dp} \sqrt{1 + pp}$$

$$z = \frac{ddP}{dp^2} (1 + pp)^2 + \frac{2p(1 + pp)dP}{dp} + P.$$

III. Sit

$$\int \frac{xpdp}{V(1 + pp)} = N, \text{ erit } x = \frac{dN \sqrt{1 + pp}}{pdp},$$

quo

$$\int xdp = \int \frac{dN}{p} \sqrt{1 + pp} = \frac{N}{p} \sqrt{1 + pp} + \int \frac{Ndp}{pp \sqrt{1 + pp}}.$$

natur

$$\int \frac{Ndp}{pp \sqrt{1 + pp}} = P$$

ctioni ipsius p , eritquo

$$N = \frac{ppdP \sqrt{1 + pp}}{dp},$$

quo valore erit porro:

$$x = \frac{dN \sqrt{1 + pp}}{pdp}, y = px - \frac{N}{p} \sqrt{1 + pp} - P \text{ et } z = x \sqrt{1 + pp} -$$

sito autem dp constante ob

$$dN = \frac{ppddP}{dp} \sqrt{1 + pp} + \left(\frac{pdP(2 + 3pp)}{\sqrt{1 + pp}} \right)$$

o:

$$x = \frac{pddP(1 + pp)}{dp^2} + \frac{dP(2 + 3pp)}{dp}$$

$$y = \frac{ppddP(1 + pp)}{dp^2} + \frac{pdP(1 + 2pp)}{dp} - P$$

$$z = \frac{pddP(1 + pp)^{\frac{3}{2}}}{dp^2} + \frac{2dP(1 + pp)^{\frac{3}{2}}}{dp}.$$

IV. Ponatur

$$dy = \frac{dx(qq - 1)}{2q}, \text{ erit } dz = \frac{dx(qq + 1)}{2q}.$$

Hinc fit

$$z + y = \int q dx \quad \text{et} \quad z - y = \int \frac{dx}{q};$$

duae ergo hae formulae integrabiles sunt reddendae. Ponatur

$$\int q dx = qx - \int x dq = qx - M$$

$$\int \frac{dx}{q} = \frac{x}{q} + \int \frac{x dq}{qq} = \frac{x}{q} + N,$$

ut sit

$$x = \frac{dM}{dq} = \frac{qqdN}{dN};$$

ergo

$$q = \sqrt{\frac{dM}{dN}}.$$

Sint iam M et N functiones quaecunquo ipsius u , et ob

$$dq = \frac{dNddM - dMddN}{2dN\sqrt{dMddN}}$$

erit:

$$x = \frac{2dMddN\sqrt{dMddN}}{dNddM - dMddN}$$

$$z + y = \frac{2dM^2dN}{dNddM - dMddN} - M$$

$$z - y = \frac{2dMddN^2}{dNddM - dMddN} + N,$$

ergo

$$y = \frac{dMddN(dM - dN)}{dNddM - dMddN} - \frac{M + N}{2}$$

et

$$z = \frac{dMddN(dM + dN)}{dNddM - dMddN} - \frac{M - N}{2}.$$

V. Iisdem positis fiat $\int x dq = M$, ut sit

$$\int q dx = qx - M,$$

erit

$$x = \frac{dM}{dq}, \quad \text{et} \quad \int \frac{dx}{q} = \frac{x}{q} + \int \frac{dM}{qq} = \frac{x}{q} + \frac{M}{qq} + 2 \int \frac{Mdq}{q^3}$$

Iam sit

$$\int \frac{Mdq}{q^3} = Q, \quad \text{ideoque} \quad M = \frac{q^3 dQ}{dq},$$

$$dM = \frac{q^3 ddQ}{dq} + 3qqdQ,$$

$$x = \frac{q^3 ddQ}{dq^2} + \frac{3qqdQ}{dq}$$

$$z + y = \frac{q^4 ddQ}{dq^2} + \frac{2q^3 dQ}{dq}$$

$$z - y = \frac{qqddQ}{dq^2} + \frac{4qdQ}{dq} + 2Q$$

no propterea

$$y = \frac{qq(qq-1)ddQ}{2dq^2} + \frac{q(qq-2)dQ}{dq} - Q$$

$$z = \frac{qq(qq+1)ddQ}{2dq^2} + \frac{q(qq+2)dQ}{dq} + Q.$$

I. Vel fiat

$$\int \frac{x dq}{qq} = N,$$

alioquin

$$x = \frac{qqdN}{dq} \text{ et } \int x dq = \int qq dN = qqN - 2 \int Nq dq.$$

ponatur

$$\int Nq dq = Q$$

tento Q functione quacunque ipsius q , atque erit

$$N = \frac{dQ}{q dq}, \quad dN = \frac{ddQ}{q dq} - \frac{dQ}{qq},$$

o

$$x = \frac{qddQ}{dq^2} - \frac{dQ}{dq}; \quad \text{et} \quad \int x dq = \frac{qdQ}{dq} - 2Q,$$

de fiot

$$z + y = \frac{qqddQ}{dq^2} - \frac{2qdQ}{dq} + 2Q$$

$$z - y = \frac{ddQ}{dq^2}.$$

$$x = \frac{q d d Q}{d q^3} - \frac{d Q}{d q}$$

$$y = \frac{(q q + 1) d d Q}{2 d q^2} - \frac{q d Q}{d q} + Q$$

$$z = \frac{(q q + 1) d d Q}{2 d q^2} - \frac{q d Q}{d q} + Q.$$

VII. Ad alias formulas inveniendas ponamus:

$$dx = 2 p du, \quad dy = du (pp + 1) \quad \text{et} \quad dz = du (pp + 1)$$

eritque:

$$x = 2 \int p du, \quad y + z = 2 \int pp du, \quad z - y = 2 u,$$

ergo quaestio ad has duas formulas reducitur:

$$\int p du = pu - \int u dp, \quad \int pp du = pp u - 2 \int up dp$$

Sit nunc

$$\int u dp = M \quad \text{et} \quad \int up dp = N,$$

erit:

$$u = \frac{dM}{dp} = \frac{dN}{p dp},$$

ideoquo

$$p = \frac{dN}{dM} \quad \text{et} \quad dp = \frac{dM ddN - dN ddM}{dM^2},$$

unde

$$u = \frac{dM^3}{dM ddN - dN ddM} = \frac{z - y}{2}.$$

Porro est

$$\int p du = \frac{x}{2} = \frac{dM^2 dN}{dM ddN - dN ddM} - M,$$

et

$$\int pp du = \frac{z + y}{2} = \frac{dM dN^2}{dM ddN - dN ddM} - 2N;$$

ergo

$$x = \frac{2 dM^2 dN}{dM ddN - dN ddM} - 2M, \quad y = \frac{dM (dN^2 - dM^2)}{dM ddN - dN ddM}$$

atque

$$z = \frac{dM (dN^2 + dM^2)}{dM ddN - dN ddM} - 2N.$$

$$x = \frac{2dM dN}{ddN} = 2M$$

$$y = \frac{dN^2 - dM^2}{ddN} = 2N$$

$$z = \frac{dN^2 + dM^2}{ddN} = 2N.$$

VIII. In praeecedente solutione ponatur, ut ante

$$\int u dp = M \text{ seu } u = \frac{dM}{dp}$$

et

$$\int u p dp = \int p dM = pM - \int M dp.$$

am sit

$$\int M dp = P, \text{ erit } M = \frac{dP}{dp} \text{ et } dM = \frac{ddP}{dp}$$

ndo fit

$$u = \frac{ddP}{dp^2},$$

aque porro:

$$\frac{1}{2}x = \frac{p ddP}{dp^2} - \frac{dP}{dp}, \quad \frac{z-y}{2} = \frac{ddP}{dp^2}$$

t

$$\frac{z+y}{2} = \frac{p p ddP}{dp^2} - \frac{2p dP}{dp} + 2P$$

ineque eliciuntur istae formulae:

$$x = \frac{2p ddP}{dp^2} - \frac{2dP}{dp}$$

$$y = \frac{(pp-1)ddP}{dp^2} - \frac{2p dP}{dp} + 2P$$

$$z = \frac{(pp+1)ddP}{dp^2} - \frac{2p dP}{dp} + 2P.$$

IX. Loco praeecedentis operationis fiat

$$\int u p dp = N, \text{ seu } u = \frac{dN}{p dp},$$

ritque

iam sit

$$\int \frac{Ndp}{pp} = P,$$

fietque

$$N = \frac{ppdP}{dp} \quad \text{et} \quad dN = \frac{ppddP}{dp} + 2pdP$$

unde

$$u = \frac{pddP}{dp^2} + \frac{2dP}{dp} = \frac{z+y}{2};$$

at erit

$$\frac{z+y}{2} = \frac{p^3ddP}{dp^2} \quad \text{et} \quad \frac{1}{2}x = \frac{ppddP}{dp^2} + \frac{pdP}{dp}$$

ergo

$$x = \frac{2ppddP}{dp^2} + \frac{2pdP}{dp} = 2P$$

$$y = \frac{p(p-1)ddP}{dp^2} = \frac{2dP}{dp}$$

$$z = \frac{p(p+1)ddP}{dp^2} + \frac{2dP}{dp}.$$

COROLLARIUM 1

71. Si rectificatio curvae non debeat esse algebraica, scilicet pendere, hoc ope regulae primae ac secundae facile praestabitur. Enim regula pro V eiusmodi capiatur [posito $P = u$ et $Q = u$], transcendens ipsius u , quae datam quadraturam puta $\int Udu$ in $\frac{dV}{du}$ fiat quantitas algebraica, si secunda regula uti volumus, functio transcendens ipsius p accipi debet.

COROLLARIUM 2

72. Utravis autem regula adhibeatur, id facile expectandum est, ut curvae rectificatio indefinita non solum a data, sed ut in eadem curva tot, quot lubuerit, extent arens algebraice exprimi queat.

SCHOLION

73. En ergo novem formulas specie quidem diversas, sed algebraice, rectificabiles, continentur, verumtamen quolibet

vicem reducuntur. Ita solutio quarta ad primam reducitur ponendo

$$M = u + V \quad \text{et} \quad N = u - V.$$

si in sexta ponatur

$$Q = Qqq,$$

itur ad quintam. De his autem solutionibus notandum est, ex singulis
em finitam seu finitis quantitatibus expressam inter tres quantitates
z reperiri posse, cum differentialia inde eliminari queant, pro singulis
solutionibus hac relationes finitae ita se habebunt:

- I. dat $(z + V)^2 = x^2 + (y + u)^2$
- II. dat $z\sqrt{1 + pp} = x + py + P\sqrt{1 + pp}$
- III. dat $z\sqrt{1 + pp} = x + py + Pp$
- IV. dat $(z + y + M)(z - y - N) = xx$
- V. dat $z(1 + qq) = 2qx + (qq - 1)y + 2Qqq$
- VI. dat $z(1 + qq) = 2qx + (qq - 1)y + 2Q$
- VII. dat $(z + y + 4N)(z - y) = (x + 2M)^2$
- VIII. dat $(pp + 1)z = 2px + (pp - 1)y + 4P$
- IX. dat $(pp + 1)z = 2px + (pp - 1)y + 4Pp$

tet solutiones II et III in unam coalescere, si in secunda ponatur

$$P = \frac{R}{\sqrt{1 + pp}},$$

ertia

$$P = \frac{R}{p};$$

in prodit hae solutio simplicior:

$$x = \frac{(1 + pp)d dR}{d p^2} + \frac{p d R}{d p} - R$$

$$y = \frac{p(1 + pp)d dR}{d p^2} - \frac{d R}{d p}$$

$$z = \frac{(1 + pp)^{\frac{3}{2}} d dR}{d p^2}$$

ut tantum remaneant 4 solutiones quae pro diversis haberi queant:

(I, IV), (II, III), (V, VI, VIII, IX) et (VII).

Quatuor igitur has solutiones principales hic conspectui exponere conveniens erit, quoniam earum ita parumper immutatis, ut in singulis sit P functio quaecumque, facilius p .

SOLUTIO I

$$x = \frac{(dp^2 - dP^2)^{\frac{3}{2}}}{dp d dP}$$

$$y = \frac{dP(dp^2 - dP^2)}{dp d dP} - p$$

$$z = \frac{dp^2 - dP^2}{d dP} - P$$

$$(z + P)^2 = x^2 + (y + p)^2.$$

SOLUTIO II¹⁾

$$x = \frac{dp dP}{d dP} - p$$

$$y = \frac{dP^2 - dp^2}{2 d dP} - P$$

$$z = \frac{dP^2 + dp^2}{2 d dP} - P$$

$$(z + P)^2 = (x + p)^2 + (y + P)^2$$

SOLUTIO III

$$x = \frac{(1 + pp) d dP}{dp^2} + \frac{p dP}{dp} - P$$

$$y = \frac{p(1 + pp) d dP}{dp^3} - \frac{dP}{dp}$$

$$z = \frac{(1 + pp)^{\frac{3}{2}} d dP}{dp^2}$$

$$z \sqrt{1 + pp} = x + py + P$$

1) Haec solutio coalescet in solutionem VII, quo sequuntur coalescent in solutiones II et III.

SOLUTIO IV

$$x = \frac{pddP}{dp^2} - \frac{dP}{dp}$$

$$y = \frac{(pp-1)ddP}{2dp^2} - \frac{p dP}{dp} + P$$

$$z = \frac{(pp+1)ddP}{2dp^2} - \frac{p dP}{dp} + P$$

$$(pp+1)z = 2px + (pp-1)y + 2P.$$

igitur, si pro P functiones simpliciores ipsius p substituantur, curvæ simpliciores, quæ sunt rectificabiles, obtinebuntur, ac parabolæ. Nam ex III erui observo, si ponatur $P = A + Bp^2 + Cp^4 + Dp^6 + \dots$ efficientes debite determinantur.

PROBLEMA 18

4. Invenire duas curvas algebraicas ad eundem axem relatas, quarumque rectificatio a data quadratura pendent, ita ut tamen utriusque ad eundem abscissæ respondentium summa algebraice exhiberi queat.

SOLUTIO

Sit abscissa communis $= x$,

curvæ applicatæ $= y$, arcus $= z$;

altera curva sit applicatæ $= u$, et arcus $= w$.

Curvæ $dy = p dx$, et $du = q dx$, eritque

<p>pro curva I</p> $y = px - \int x dp$ $z = x \sqrt{1 + pp} - \int \frac{x p dp}{\sqrt{1 + pp}}$	}	<p>pro curva II</p> $u = qx - \int x dq$ $w = x \sqrt{1 + qq} - \int \frac{x q dq}{\sqrt{1 + qq}}$
---	---	--

esse est ergo primo, ut formulæ $\int x dp$ et $\int x dq$ valores nanciscantur algebraice, deinde ut summa arcuum $z + w$ sit pariter algebraica, tertio ut arcus seorsim sumtus, vel, quod eodem redit, arcuum differentia $z - w$ a quadratura pendeat.

*) Vide L. EULERI Commentationem 48 indicis *Knestroemiani*; p. 76 huius voluminis. H.

$$\sqrt{(1+pp)} - \sqrt{(1+qq)} = s$$

ut sit

$$y = px - \int x dp, \quad u = qx - \int x dq$$

$$z = \frac{x(r+s)}{2} - \frac{1}{2} \int x(dr+ds), \quad w = \frac{x(r-s)}{2} - \frac{1}{2} \int x(dr - ds)$$

$$z + w = xr - \int x dr$$

$$z - w = xs - \int x ds$$

Efficiendum ergo est, ut hae tres formulae:

$$\int x dp, \int x dq \text{ et } \int x dr \text{ fiant algebraicae,}$$

simulque ut formula $\int x ds$ a data quadratura pendeat. Ad hoc po-

$$\int x dp = L, \text{ erit } x = \frac{dL}{dp},$$

et

$$\int x dq = \int dL \cdot \frac{dq}{dp} = \frac{Ldq}{dp} - \int Ld \cdot \frac{dq}{dp}$$

$$\int x dr = \int dL \cdot \frac{dr}{dp} = \frac{Ldr}{dp} - \int Ld \cdot \frac{dr}{dp}$$

$$\int x ds = \int dL \cdot \frac{ds}{dp} = \frac{Lds}{dp} - \int Ld \cdot \frac{ds}{dp}.$$

Iam ponatur

$$\int Ld \cdot \frac{dq}{dp} = M, \text{ seu } L = \frac{dM}{d \cdot \frac{dq}{dp}}$$

erit

$$\int Ld \cdot \frac{dr}{dp} = \int dM \frac{d \cdot \frac{dr}{dp}}{d \cdot \frac{dq}{dp}} = M \frac{d \cdot \frac{dr}{dp}}{d \cdot \frac{dq}{dp}} - \int M d \cdot \frac{d \cdot \frac{dr}{dp}}{d \cdot \frac{dq}{dp}}$$

et

$$\int Ld \cdot \frac{ds}{dp} = \int dM \frac{d \cdot \frac{ds}{dp}}{d \cdot \frac{dq}{dp}} = M \frac{d \cdot \frac{ds}{dp}}{d \cdot \frac{dq}{dp}} - \int M d \cdot \frac{d \cdot \frac{ds}{dp}}{d \cdot \frac{dq}{dp}}.$$

$$\frac{d \cdot \frac{dr}{dp}}{d \cdot \frac{dq}{dp}} = \mu \text{ et } \frac{d \cdot \frac{ds}{dp}}{d \cdot \frac{dq}{dp}} = \nu$$

it

$$\int L d \cdot \frac{dr}{dp} = M\mu - \int M d\mu$$

$$\int L d \cdot \frac{ds}{dp} = M\nu - \int M d\nu.$$

erest, ut formula $\int M d\mu$ reddatur algebraica, altera vero $\int M d\nu$ a da
dratura pondeat. Sit ergo

$$\int M d\mu = N \quad \text{son} \quad M = \frac{dN}{d\mu},$$

$$\int M d\nu = \int dN \frac{d\nu}{d\mu} = N \frac{d\nu}{d\mu} - \int N d \cdot \frac{d\nu}{d\mu}.$$

ium P cuiusmodi functio transcendens, quae datam quadraturam involv
ponatur:

$$\int N d \cdot \frac{d\nu}{d\mu} = P, \quad \text{ut sit} \quad N = \frac{dP}{d \cdot \frac{d\nu}{d\mu}},$$

o valore in praecedentibus formulis substituto reperientur binae curvae alg
ieno quaesito satisfaciennes. Sumatur scilicet pro g functio quaecunq
us p , ita ut r et s fiant functiones ipsius p , eruntque etiam μ et ν function
us p ; quare pro P capi debet functio transcendens ipsius p , quae quide
positam quadraturam involvat, hocque modo N dabitur per P , unde dei
s utraque curva definitur. Hinc autem cum $\frac{d\mu}{d\nu}$ sit functio ipsius p , a
tio exhiberi poterit.

Scilicet ponatur:

$$\int M d\mu = R \quad \text{et} \quad \int M d\nu = S,$$

ut R sit functio algebraica, S vero datam quadraturam includat, eritq

$$M = \frac{dR}{d\mu} = \frac{dS}{d\nu}, \quad \text{unde fit} \quad \frac{d\mu}{d\nu} = \frac{dR}{dS},$$

SCHOLION

75. Hæc iam sufficere videntur ad ostendendum quousque cultura huius novae methodi adhuc pertingere liceat; neque de specimina aliis ansam sint præbitura, vires suas ad hanc me promovendam intendendi. Si enim methodus, quæ Diophante quondam ab excellentissimis ingeniis omni studio est exculta, methodus, quæ in quaestionibus longe sublimioribus versatione digna non est aestimanda.

DE AEQUATIONIBUS DIFFERENTIALIBUS SECUNDI GRADUS

Commentatio 205 indicis ENESTROEMIANI

Novi Commentarii academici scientiarum Petropolitano 7 (1758/9), 1761, p. 163—202
Summarium ibidem p. 11—12

SUMMARIUM

Singularem atque omnino novam methodum, aequationes differentiales secundus tractandi, Auctor tradidit, statim observat, plurima atque adeo infinita eorum evolutio oblatum in Mathesi desiderantur, ad Analysis ac potissimum resolutionem aequationum differentialium secundi gradus reduci. Quoties enim quae partem quamvis Matheseos, uti vocari solet, applicatae suscipitur, eius modum operationibus absolvitur, quarum alterius ex principiis isti parti propriis solvuntur, aequationes analytice revocantur, altera autem in harum aequationum resolutionem convertitur. Iam vero principia Mechanico, seu Scientiae motus, tam solidorum, quam fluidorum, tam etiam Astronomiae theoreticae, ita sunt occulta, ut vix quaestio excipi possit, cuius solutionem non istorum principiorum beneficio ad aequationes analyticas, quo ut plurimum differentiales secundi gradus, perducere liceat. Ex quo manifestum, principium Matheseos perfectionem, quam quidem sperare licet, in huiusmodi aequationum resolutione esse quaerendam. Quam ob causam Col. Auctor, enim opinus in hoc negotio vires suas exorouisset, ac varias methodos particulares, quae saepe in usum vocari queant, in medium attulisset, hic omnino novam latissimeque patentem ingreditur, istas aequationes tractandi, quae in hoc consistit, ut multipliciter investigetur, in quem huiusmodi aequatio ducta fiat integrabilis: Quin etiam pronuntiat, non dubitat, omnemque fuerit ordinis aequatio differentialis, semper eiusmodi in eorum negotium conficientem dari, atque in hac dissertatio nonnulla huiusmodi aequationum genera, quae aliis methodis inaccessa videntur, hac methodo feliciter aequationes differentiales primi gradus reduxit, neque ullum est dubium, quin haec methodus, si uberius excolatur, maxima incrementa in Analysis sit allatura.

quaestio determinatur, ad aequationes analyticas perducendum continere dicuntur, altera vero pars in ipsa harum aequationum occupatur. Si quaestio ad Mathesin mixtam, vel applicatam pars petenda est ex principiis, quibus ista disciplina Mathematicae scientiae quasi est propria; pars autem posterior puram est referenda, cum tota in resolutione aequationum quaestio, vel ex Mechanica, vel ex Hydrodynamica, vel ex Astronomia desumta, ex principiis cuique harum disciplinarum propriis primum ad aequationes reduci oportet, tum vero istarum resolutionum latio artificii, quae quidem in Analysis comperta habemus, adhibenda. Ex quo satis est manifestum, quanti sit momenti Mathematicas partes.

2. Principia autem fere omnium Mathematicas applicatas sunt evoluta, ut nulla propemodum quaestio eo pertinens, cuius solutio non aequationibus comprehendi queat. Sive enim de aequilibrio, sive de motu corporum cuiuscunque indolis, tam solidorum, fluidorum, cum ab aliis, tum a me, principia certissima sunt, et ope semper ad aequationes pervenire licet: atquo si corporum quibuscunque in se invicem agere statuuntur, omnes perturbationes in eorum motibus officiuntur, non difficulter ad aequationes, si has aequationes resolvere valeremus, nihil amplius super scientiis desiderari posset. Quocirca omne studium, quod in hac parte, utitur, utilius impendi nequit, quam si in limitibus Analysis elaboremus.

3. Quoties autem problema ad Mathesin applicatam rarissime in aequationes algebraicas incidimus, quarum resolutio dum ultra quartum gradum sit perducta, tamen ope aliquo exacte perfici potest, ut pro perfecta sit habenda. Perpotest enim vimur ad aequationes differentiales, et quidem maximam partem tales secundi ordinis; principia quippe mechanica statim ad aequationes gradus implicant: ita ut sine Analysis infinitorum subsistent scientiis praestari liceat. Cum autem in resolutione aequationum partialium primi gradus non admodum sumus profecti, multum, si aqua nobis haereat, quando quaestiones ad aequationes

initatae, ut certis tantum casibus, qui non admodum frequenter occur-
sum vocari queant. Huiusmodi autem regulas plures exposui in Commenta-
tationibus Petropolitanis et Volumine VII. Miscellaneorum Berolinensium

4. Interim tamen iam saepius eiusmodi se mihi obtulerunt casus aequationum differentialium secundi gradus, quas tametsi ope regularum illarum solvere non licuerit, tamen aliunde earum integralia habuerim perspicue, quo ulla via directa patebat, qua haec integralia oriri possent. Huiusmodi casus eo magis sunt notatu digni, quod comparatio illarum aequationum cum aliis integralibus tutissimam viam patefacere videatur, earum resolutionem per certas methodos perficiendi. In quo negotio, si eventus spes non fefellerit, nullum est dubium, quin methodi hunc in finem detectae, multo latius pateant nostram facultatem, aequationes differentiales secundi gradus tractare non medioeriter promoveant. His ergo, quos huiusmodi studia iuvant, non ingratum fore arbitror, si casus illos mihi oblatos commemoravero, ut occasione inde adipiscantur, in hac parte Analysis amplificandi, tum vero methodos exponam, quas horum casuum contemplatio mihi suppeditavit.

5. Primum huiusmodi exemplum mihi occurrit in Mechanicae meae²⁾ Tom. I. pag. 465, ubi ad hanc perveni aequationem differentialem secundi gradus

$$2 B x d d x + 4 B d x^2 = x^{n+1} d p^2 (1 + p p)^{\frac{n+1}{2}},$$

in qua differentiale $d p$ sumtum est constans. Eius autem integrale aliter mihi constabat in hac forma contineri³⁾:

$$x^{n+1} d p^2 (1 + p p)^{\frac{n+1}{2}} + C d s^2 = 0$$

existente

$$d s^2 = (1 + p p) d x^2 + 2 p x d p d x + x x d p^2.$$

Notandum etiam notare valorem huius constantis C esse $-(n+1) B$. In hoc operam inutiliter perdidit in methodo directa indaganda, o-

1) L. EULERI Commentationes 10, 62, 168 indicis *Enestroemiani*; vido p. 1, 108, 181 et huiusmodi.

2) *Mechanica sive motus scientia analytice exposita*. Tom. I, Petrop. 1736, § 1085. LEONHARDI EULERI Opera omnia, series II, vol. I, p. 393.

3) Vido § 13.

ope istam aequationem integram ex illa differentiali
possem, neque ullum artificium cognitum huc deducere
notari convenit, integrale hic exhibitum tantum esse p
continet quantitatem constantem ab arbitrio nostro p
integrationem esset introducta, infra autem ostendam c
adiici posse huiusmodi terminum Hx^2dp^2 .

6. In aliud simile exemplum incidi in Opusculorum
tionem¹⁾ pag. 82, ubi motum corporum in superficiebus m
tatis: perveni autem in evolutione certi cuiusdam casus
differentialem secundi gradus:

$$\frac{ddr}{r} + \frac{(F + Mkk)^2 0^2 du^2}{(Mkkr + F + 2Gu + Huu)^2} =$$

ubi differentiale du sumtum est constans, litterae ante
denotant quantitates constantes quascunque. Nullo
aequationis integrale eruiere poteram, aliunde autem no
esse:²⁾

$$\begin{aligned} \frac{(F + Mkk)^2 0^2 du^2}{Mkkr + F + 2Gu + Huu} + \frac{dr^2}{r^2} (F + 2Gu + Huu) - \frac{2du}{r} \\ = \frac{Hdu^2}{r^2} + \frac{(F + Mkk) 0^2 du^2}{rr}, \end{aligned}$$

quod quidem etiam est particulare, et quia tantoporo es
minus patet, quomodo per integrationem ex illa ae
Deinceps vero monstrabo, hoc integrale completum
 $\frac{Hdu^2}{rr}$ adiciatur $\frac{Cdu^2}{rr}$, ita ut C designet quantitatem
quae in aequatione differentiali secundi gradus insunt,

7. Deinde etiam alia problemata tractans, perdu
aequationes differentiales secundi gradus, quarum int
condita videbatur. Veluti huius aequationis differentia

1) Commentatio 86 indicis *Enestroemiani*: De motu corporum
Opuscula varii argumenti I, 1746. *LEONHARDI EULERI Opera omnia*, series

2) Vide § 23.

$$rdr + nrds + nnsds = 0,$$

quidem aequatio, quia hinc variables r et s ubique earundem differentialis, per methodum a me olim exhibitam²⁾, tractari posset. Porro quoque obtulit haec aequatio differentio-differentialis:

$$ds^2 (ass + \beta s + \gamma) = r r dr^2 + 2 r^2 ddr$$

et elemento ds constante, cuius integrale completum deprehendi esse

$$C = -\frac{1}{2} \left(\frac{r dr^2}{ds^2} + \frac{ass + \beta s + \gamma}{r} \right)^2 + \frac{2 r dr (2 as + \beta)}{ds} - 2 ar r,$$

sed, quomodo inde elici queat, haud facile patet. Quin etiam ipsa aequatio differentialis, etsi est differentialis primi tantum gradus, parum adiumenti affertur, ob insignem variabilium implicationem.

8. Haec quatuor exempla sufficiunt, ad ostendendum, plures alios modos docesse, quibus aequationes differentiales secundi gradus integrantur, simul autem, quoniam his quidem casibus integralia constantia inveniuntur, non esse desperandum. Nequidem post varia tentamina has aequationes tractavi, comperi, totum negotium eo redire, ut inveniretur quantitas, per quam istae aequationes multiplicatae integrabiles fierent; tali autem multiplicatore invento, integratio nulla amplius laboravit. Quomodo enim omnium aequationum differentialium integratio eo reduci potest, ut investiganda sit functio quaopiam variabilium, per quam aequatio multiplicata evadat integrabilis, ita et omnibus aequationibus differentialibus secundi gradus, hanc regulam applicato tanquam generalem in medium afferre, ut statuam semper eius conditionem variabilium dari, per quam aequatio multiplicata reddatur integrabilis.

9. Loquor autem hic de eiusmodi tantum aequationibus, quae in duabus variabiles involvunt, et quae iam eo sint perductae, ut differen-

1) Vide § 35.

2) Confor Commentationes 10 et 44 huius voluminis, imprimis p. 8 et 55.

3) Vide § 40.

aequationes differentiales cuiusque gradus ad formas sequentes constat:

I. Forma generalis aequationum differentialium primi gradus

$$p = \text{funct. } (x \text{ et } y)$$

II. Forma generalis aequationum differentialium secundi gradus

$$q = \text{funct. } (x, y \text{ et } p)$$

III. Forma generalis aequationum differentialium tertii gradus

$$r = \text{funct. } (x, y, p \text{ et } q)$$

IV. Forma generalis aequationum differentialium quarti gradus

$$s = \text{funct. } (x, y, p, q \text{ et } r)$$

et ita porro de sequentibus altiorum graduum.

10. Cum igitur proposita quacunque aequatione differentiali $p = \text{funct. } (x \text{ et } y)$, semper detur eiusmodi functio ipsarum x et y illa aequatio multiplicata reddatur integrabilis, etiamsi saepe functionem assignare non valeamus, nullum est dubium, quin aequationibus differentialibus secundi gradus $q = \text{funct. } (x, y \text{ et } p)$ multiplicator existat, qui eas reddat integrabiles, ideoque ad primi gradus reducat. Iam vero hic casus distingui oportet, quibus multiplicator vel binarum tantum variarum x et y functio existat quantitatem p , seu rationem differentialium $\frac{dy}{dx}$ involvat: ob hoc nomen ipsa multiplicatoris inventio modo facilius, modo difficilius et antem ovelutu facillimus habebitur, si multiplicator alterius tantum solius fuerit functio.

II. Si igitur litterae P, Q, R, S, T sumantur ad designandas functiones ipsarum variarum x et y , sequentes ordines simp

Multiplicator ordinis primi	P
Multiplicator ordinis secundi	$Pdx + Qdy$
Multiplicator ordinis tertii	$Pdx^2 + Qdxdy + Rdy^2$
Multiplicator ordinis quarti	$Pdx^3 + Qdx^2dy + Rdxdy^2 +$
etc.	

Hi quidam sunt ordines simpliciores, quibus $p = \frac{dy}{dx}$, vel ad nullam, vel duas, vel tres dimensiones assurgit: facile autem colligitur, ut littera p vel per fractiones, vel irrationalia, vel adeo transcendentes multiplicatorem afficiat, cuiusmodi casus ingentem campum novarum solutionum aperiunt. Hic quidem tantum in formis expositis versari consuevit, quae oae sufficiunt exemplis allatis expediendis, simulque nos ad aequationes generatius earum opo resoluibiles manducent.

12. Proposita ergo aequatione quacunque differentiali secundi generis

$$q = \text{funct. } (x, y \text{ et } p),$$

quo sunt dx constanti ad hanc formam redigetur

$$ddy = dx^2 \text{ funct. } \left(x, y \text{ et } \frac{dy}{dx}\right),$$

Fitur primo multiplicator primae formae P , num oius opo integretur; sin minus, sumatur multiplicator formae secundae $Pdx + Qdy$, negotium conficiat, recurratur ad multiplicatorem formae tertiae, quartae, etc.; mox autem colligere licebit, utrum per factores harum formarum integratio absolvi queat, nec ne; quo posteriori casu ad formas magis complicatas erit confingendum, ac dummodo huiusmodi calculo fuerimus assueti, ultatem nobis comparabimus, pro quovis casu oblato idoneam mun-

1) Cf. L. EULERI Commentationes 420, 431, 700 indicis *Eneastroemiani*: *De variis integrationum methodis. Consideratio aequationis differentio-differentialis*:

$$(a + bx) ddz + (c + ex) \frac{dx dz}{x} + (f + gx) \frac{z dx^2}{x^2} = 0.$$

in comment. acad. sc. Petrop. 17, 1773, p. 70; 17, 1773, p. 125. *De formulis differentialibus, quae integrationem admittunt*. Nova acta acad. sc. Petrop. 11, 1798, p. 3. Vido quoque *Opera calculi integralis* vol. II § 865—828. *LEONHARDI EULERI Opera omnia*, series I, vol. 23

13. Proposita aequatione differentiali secundi gradus:

$$2ayddy - 4ady^2 - y^{n+5}dx^2(1+xx)^{\frac{n-1}{2}} = 0,$$

in qua differentiale dx sumtum est constans, eius integrale invenire

SOLUTIO

Factorem primae formae P tentanti mox patebit, negotium non nisi sit $n = -2$, quo quidem casu foret $P = \frac{1}{y^3}$ et aequationis

$$\frac{2ayddy - 4ady^2}{y^3} - \frac{dx^2}{(1+xx)\sqrt{1+xx}} = 0$$

integrale esset

$$\frac{2ady}{yy} - \frac{xdx}{\sqrt{1+xx}} = adx,$$

denuoque integrando haberetur

$$-\frac{2a}{y} - \sqrt{1+xx} = ax + \beta;$$

ita ut hic casus specialis nullam habeat difficultatem. In generali valore quocunque exponentis n , tentetur factor formae secundae Q et aequatione ad hanc speciem reducta

$$2ayddy - \frac{4ady^2}{y} - y^{n+5}dx^2(1+xx)^{\frac{n-1}{2}} = 0$$

productum erit:

$$\left. \begin{aligned} &+ 2aPdxddy - \frac{4aPdx dy^2}{y} - Py^{n+5}dx^2(1+xx)^{\frac{n-1}{2}} \\ &+ 2aQdyddy - \frac{4aQdy^3}{y} - Qy^{n+5}dx^2dy(1+xx)^{\frac{n-1}{2}} \end{aligned} \right\} = 0$$

quam per hypothesin integrabilem esse oportet. Duo autem priores qualescunque P et Q sint functiones ipsarum x et y , non nisi ex differentialis horum $2aPdx dy + aQdy^2$ oriri potuerunt; unde habebimus *primi* integralis $2aPdx dy + aQdy^2$.

$$dP = dx \left(\frac{dP}{dx} \right) + dy \left(\frac{dP}{dy} \right), \quad dQ = dx \left(\frac{dQ}{dx} \right) + dy \left(\frac{dQ}{dy} \right),$$

tio ordinata erit:

$$\left. \begin{aligned} y^{n+4} dx^3 (1 + xx)^{\frac{n-1}{2}} - Q y^{n+4} dx^2 dy (1 + xx)^{\frac{n-1}{2}} - \frac{4aP dx dy^2}{y} - \frac{4aQ dy^3}{y} \\ - 2a dx^2 dy \left(\frac{dP}{dx} \right) - 2a dx dy^2 \left(\frac{dP}{dy} \right) - a dy^3 \left(\frac{dQ}{dy} \right) \\ - a dx dy^2 \left(\frac{dQ}{dx} \right) \end{aligned} \right\} =$$

ob dx sumtum constans nullo modo integrabilis esse potest, nisi terminus dy^3 et dy^2 affecti scorsim se tollant. Necesse ergo est, sit:

$$\frac{4Q}{y} + \left(\frac{dQ}{dy} \right) = 0 \text{ seu } 4Q dy + y dy \left(\frac{dQ}{dy} \right) = 0$$

$$\frac{4P}{y} + 2 \left(\frac{dP}{dy} \right) + \left(\frac{dQ}{dx} \right) = 0.$$

Ex aequatione priori valorum ipsius Q eruamus, spectemus x ut constans, et

$$dy \left(\frac{dQ}{dy} \right) = dQ,$$

ut enim $dy \left(\frac{dQ}{dy} \right)$ incrementum ipsius Q ex solius y variabilitate ortum sit, cum sit $4Q dy + y dQ = 0$, obtinebimus integrando $Qy^4 = K$ functionem constans, ita ut sit

$$Q = \frac{K}{y^4} \text{ et } \left(\frac{dQ}{dx} \right) = \frac{1}{y^4} \left(\frac{dK}{dx} \right),$$

ut $\left(\frac{dK}{dx} \right)$ erit functio ipsius x . Nunc in altera aequatione quoque x sumamus constans, fietque:

$$4P dy + 2y dP + \frac{dy}{y^3} \left(\frac{dK}{dx} \right) = 0,$$

per y multiplicata et integrata dat:

$$2Py - \frac{1}{y} \left(\frac{dK}{dx} \right) = 2L,$$

ideoque

$$P = \frac{L}{yy} + \frac{1}{2y^3} \left(\frac{dK}{dx} \right),$$

ubi L denotat functionem ipsius x tantum. Destructis ergo istis

$$\left(\frac{dP}{dx} \right) = \frac{1}{yy} \left(\frac{dL}{dx} \right) + \frac{1}{2y^3} \left(\frac{ddK}{dx^2} \right)$$

erit altera pars integralis:

$$-dx^2 \int \left((1+xx)^{\frac{n-1}{2}} (Ly^{n+2}dx + \frac{1}{2}y^{n+1}dx \left(\frac{dK}{dx} \right) + Ky^n dy \right) - 2adx^2 \int \left(\frac{dy}{yy} \left(\frac{dK}{dx} \right) \right)$$

quae cum constet duobus membris, pro priori esse debet $L = 0$, et

$$\int (1+xx)^{\frac{n-1}{2}} \left(\frac{1}{2}y^{n+1}dx \left(\frac{dK}{dx} \right) + Ky^n dy \right)$$

integrale erit

$$\frac{Ky^{n+1}}{n+1} (1+xx)^{\frac{n-1}{2}}.$$

Superest ergo, ut reddatur

$$\frac{y^{n+1}dK}{n+1} (1+xx)^{\frac{n-1}{2}} + \frac{(n-1)Ky^{n+1}xdx}{n+1} (1+xx)^{\frac{n-3}{2}} = \frac{1}{2}y^{n+1}dK (1+xx)^{\frac{n-1}{2}}$$

seu

$$2(n-1)Kxdx = (n-1)dK(1+xx).$$

Atque hinc elicitur $K = 1+xx$; ita ut alterius partis integrandae sit

$$-\frac{1}{n+1}y^{n+1}dx^2(1+xx)^{\frac{n+1}{2}};$$

at membrum posterius ob $L = 0$ et $\left(\frac{ddK}{dx^2} \right) = 2$ fiet

$$-2adx^2 \int \frac{dy}{y^3} = \frac{adx^2}{yy},$$

cuius integratio cum sponte successcrit, totum negotium est integralis pars altera erit:

Quando sit $L = 0$ et $K = 1 + xx$, erit $\left(\frac{dK}{dx}\right) = 2x$, hincque fiet:

$$P = \frac{x}{y^3} \quad \text{et} \quad Q = \frac{1 + xx}{y^4};$$

integralis pars prima habebitur

$$\frac{2axxdxdy}{y^3} + \frac{a(1 + xx)dy^2}{y^4}.$$

Ex aequationis differentio-differentialis propositae adhibito termino Cdx^2 integrale completum erit:

$$\frac{dx^2}{yy} + \frac{2axxdxdy}{y^3} + \frac{a(1 + xx)dy^2}{y^4} - \frac{1}{n + 1} y^{n+1} dx^2 (1 + xx)^{\frac{n+1}{2}} = Cdx^2;$$

per y^4 multiplicando:

$$y^{n+5} dx^2 (1 + xx)^{\frac{n+1}{2}} = a(yydx^2 + 2xydxdy + (1 + xx)dy^2) - Cy^4 dx^2$$

gregio convenit cum eo, quod ante [§ 5] per methodum indirectam erat tentus.

COROLLARIUM 1

5. Aequatio ergo differentio-differentialis

$$2addy - \frac{ady^2}{y} - y^{n+4} dx^2 (1 + xx)^{\frac{n+1}{2}} = 0$$

facilis redditur, si multiplicetur per hunc factorem

$$\frac{xdx}{y^3} + \frac{(1 + xx)dy}{y^4},$$

Quando cognosci potuisset, integratio sine ulla difficultate perfecta fuisset.

COROLLARIUM 2

5. Vicissim ergo si aequatio integralis inventa

$$y^4 dx^2 + 2axydxdy + a(1 + xx)dy^2 - \frac{1}{n + 1} y^{n+1} dx^2 (1 + xx)^{\frac{n+1}{2}} = Cdx^2$$

$$\frac{x dx}{y^3} + \frac{(1 + xx) dy}{y^4},$$

seu hanc

$$xy dx + (1 + xx) dy,$$

et divisione instituta ipsa demum aequatio differentio-differentialis proveniet.

COROLLARIUM 3

16. Si aequatio proposita per $\frac{y(1+xx)}{y^4}$ multiplicetur, ut habet

$$2a \left(ddy - \frac{2dy^2}{y} \right) \frac{y(1+xx)}{y^4} - y^n dx^2 (1+xx)^{\frac{n}{2}} = 0,$$

multiplicator eam reddens integrabilem erit:

$$\frac{xy dx}{y(1+xx)} + dy \sqrt{1+xx} = d \cdot y \sqrt{1+xx}.$$

Quare si ponatur

$$y \sqrt{1+xx} = z,$$

haec obtinebitur aequatio:

$$\frac{2addz(1+xx)^2}{z^4} - \frac{4adz^2(1+xx)^2}{z^6} + \frac{4axdx dz(1+xx)}{z^4} - \frac{2adx^2}{z^3} -$$

quae per dz multiplicata integrationem admittit. Erit enim integra

$$\frac{adz^3(1+xx)^2}{z^4} + \frac{adx^2}{zz} - \frac{1}{n+1} z^{n+1} dx^2 = C dx^2.$$

COROLLARIUM 4

17. Hinc ergo patet, quomodo per idoneam substitutionem sublevari queat; cum enim aequatio proposita per substitutionem y in hanc posteriorem formam fuerit transmutata, non amplius f. integrationem peragere. Sed praeterquam quod talis substitutio occurrat, si multiplicator fuerit ordinis tertii, vel altioris, huiusmodi locum quidam habere poterit.

et in hoc calculo ad singularem speciem carem, qui ad primum introductionem vitandam differentiale functionis P duarum variabilium x et y expressi per

$$dP = dx \left(\frac{dP}{dx} \right) + dy \left(\frac{dP}{dy} \right),$$

more iam satis usitato, $dx \left(\frac{dP}{dx} \right)$ denotat incrementum ipsius P ex variabilitate ipsius x oriundum, et $dy \left(\frac{dP}{dy} \right)$ eius incrementum, quod ex variabilitate solius y nascitur; constat autem haec duo incrementa addita praecompletum differentiale ipsius P ex utra variabili x et y natum. Hinc formentur $\left(\frac{dP}{dx} \right)$ et $\left(\frac{dP}{dy} \right)$ denotabunt functiones finitas variabilium x et y , quippe quae differentiationem omissis differentialibus habentur, ita si sit

$$P = y \sqrt{1 + xx},$$

$$\left(\frac{dP}{dx} \right) = \frac{xy}{\sqrt{1 + xx}} \quad \text{et} \quad \left(\frac{dP}{dy} \right) = \sqrt{1 + xx}.$$

Si vero cognita altera parte huiusmodi differentialis voluti $dx \left(\frac{dP}{dx} \right)$, quantitas P inde ex parte cognoscitur. Spectata enim sola x ut variabilis

$$P = \int dx \left(\frac{dP}{dx} \right) + Y,$$

notante Y functionem ipsius y tantum, atque ex hoc fonte in solutiones quantitatuum P et Q determinavi. Manifestum est quoque, si K functionis ipsius x tantum, tum $dx \left(\frac{dK}{dx} \right)$ eius completum differentiale iam scribitur, ita ut sit $dx \left(\frac{dK}{dx} \right) = dK$; porro autem haec scriptio $\left(\frac{ddK}{dx^2} \right)$ denotat, quod $\left(\frac{d \cdot (dK : dx)}{dx} \right)$, seu si ponatur $\left(\frac{dK}{dx} \right) = k$, erit $\left(\frac{ddK}{dx^2} \right) = \left(\frac{dk}{dx} \right)$. Erit itaque k functio ipsius x tantum; ita si sit $K = \sqrt{1 + xx}$, erit

$$\left(\frac{dK}{dx} \right) = \frac{x}{\sqrt{1 + xx}} \quad \text{et} \quad \left(\frac{ddK}{dx^2} \right) = \frac{1}{(1 + xx) \sqrt{1 + xx}};$$

ex quo modo ultorius progredi licebit, ut sit

atque haec ad intelligentiam tam huius solutionis, quam sequi necesse est visum. Cacterum consideratio huius solutionis sequens Theorema generalius.

THEOREMA 1

19. Ista aequatio differentialis secundi gradus, posito

$$a \, ddy - \frac{m \, a \, dy^2}{y} + y^n \, dx^2 (a + 2\beta x + \gamma x x)^{\frac{n-1}{2m-1}}$$

integrabilis redditur, si multiplicetur per hunc factorem:

$$\frac{(\beta + \gamma x) \, dx}{(m-1) \, y^{2m-1}} + \frac{(a + 2\beta x + \gamma x x) \, dy}{y^{2m}},$$

atque aequatio integralis erit:

$$\frac{a \, \gamma \, y^2 \, dx^2 + 2(m-1)a(\beta + \gamma x) \, y \, dx \, dy + (m-1)^2 a (a + 2\beta x + \gamma x x)}{2(m-1)^2 y^{2m}} + \frac{y^{n-2m+1} \, dx^2}{n-2m+1} (a + 2\beta x + \gamma x x)^{\frac{n-2m+1}{2m-1}} = C \, d$$

COROLLARIUM 1

20. Si fuerit $n = 1$, prodibit ista aequatio differentialis

$$a \, ddy - \frac{m \, a \, dy^2}{y} + \frac{y \, dx^2}{(a + 2\beta x + \gamma x x)^2} = 0,$$

quae ergo multiplicata per

$$\frac{(\beta + \gamma x) \, dx}{(m-1) \, y^{2m-1}} + \frac{(a + 2\beta x + \gamma x x) \, dy}{y^{2m}}$$

fit integrabilis, eius integrali existente:

$$\frac{a \, \gamma \, y \, dy \, dx^2 + 2(m-1)a(\beta + \gamma x) \, y \, dx \, dy + (m-1)^2 a (a + 2\beta x + \gamma x x)}{2(m-1)^2 y^{2m}} - \frac{y \, y \, dx^2}{2(m-1) y^{2m} (a + 2\beta x + \gamma x x)} = C \, dx^2$$

differentialis primi ordinis:

$$adv - \mu avvdx + \frac{dx}{(a + 2\beta x + \gamma xx)^2} = 0,$$

cuius ergo integralis crit

$$a\gamma y y dx^2 + 2\mu a(\beta + \gamma x)y dx dy + \mu^2 a(a + 2\beta x + \gamma xx) dy^2 \\ - \frac{\mu y y dx^2}{a + 2\beta x + \gamma xx} = 2\mu \mu C y^{2m} dx^2$$

sem pro y valore suo substituto

$$a\gamma + 2\mu a(\beta + \gamma x)v + \mu^2 a(a + 2\beta x + \gamma xx)vv - \frac{\mu}{a + 2\beta x + \gamma xx} = 2\mu \mu$$

COROLLARIUM 3

22. Statim ergo aequationis differentialis propositae:

$$adv - \mu avvdx + \frac{dx}{(a + 2\beta x + \gamma xx)^2} = 0$$

posito $C = 0$, habemus aequationem integralem particularem, quae

$$0 = a\gamma + 2\mu a(\beta + \gamma x)v + \mu^2 a(a + 2\beta x + \gamma xx)vv - \frac{\mu}{a + 2\beta x + \gamma xx}$$

ex qua per methodum a me alias expositam¹⁾ integrale completum erit. Quin etiam, si illa aequatio differentialis per hanc formam integralen-
tur, integrabilis redditur.

PROBLEMA 2

23. Proposita aequatione differentiali secundi gradus²⁾:

1) L. EULERI Commentatio 95 § 8 et 9; vide p. 107 huius voluminis. Cf. *Institutiones integralis*, vol. I, § 544; Commentatio 734, § 4. LEONHARDI EULERI Opera omnia, series I, vol. 12 et 13.

2) Pro casu $c=0$, vide Commentationem 269, § 67, p. 371. Vide quoque *Institutiones integralis*, vol. II, § 996—910 et Commentationem 734: Integratio aequationis differentialis

$$dy + y^2 dx = \frac{A dx}{(a + 2bx + cx^2)^2}$$

$$\frac{ady}{y} + \frac{ax^2}{(a + 2\beta x + \gamma xx + cyy)^2} = 0,$$

in qua differentiale dx sumtum est constans, eius integrale inven-

SOLUTIO

Tentetur iterum integratio per factorem $Pdx + Qdy$, ac pos-
gratia

$$a + 2\beta x + \gamma xx + cyy = Z,$$

convertatur aequatio in hanc formam:

$$ddy + \frac{ydx^2}{ZZ} = 0,$$

quae per $Pdx + Qdy$ multiplicata praebet:

$$Pdxddy + Qdyddy + \frac{aPydx^3}{ZZ} + \frac{aQydx^2dy}{ZZ} = 0.$$

Quae cum integrabilis esse debeat, dabit statim

I. primum integralis partem $= Pdx dy + \frac{1}{2} Qdy^2$;
superest ergo, ut integrabilis reddatur sequens expressio:

$$-\frac{1}{2} dy^3 \left(\frac{dQ}{dy} \right) - \frac{1}{2} dx dy^2 \left(\frac{dQ}{dx} \right) + \frac{aQydx^2dy}{ZZ} + \frac{aPydx^3}{ZZ} - dx dy^3 \left(\frac{dP}{dy} \right) -$$

Primum ergo necesse est, ut sit $\left(\frac{dQ}{dy} \right) = 0$, unde fit Q functio ipsius
quae sit $Q = K$; tum vero etiam termini dy^2 involventes desunt
ex quibus fit:

$$\left(\frac{dK}{dx} \right) + 2 \left(\frac{dP}{dy} \right) = 0$$

seu sumto solo y pro variabili:

$$dy \left(\frac{dK}{dx} \right) + 2dP = 0,$$

cuius integrale est

$$P = L - \frac{1}{2} y \left(\frac{dK}{dx} \right)$$

denotante L quoque functionem ipsius x . Quare ob

$$\left(\frac{dP}{dx} \right) = \left(\frac{dL}{dx} \right) - \frac{1}{2} y \left(\frac{d^2K}{dx^2} \right)$$

sumtum constans, altera pars integralis erit:

$$dx^2 \int \frac{ay}{ZZ} \left(Ldx - \frac{1}{2} y dx \left(\frac{dK}{dx} \right) + K dy \right) - dx^2 \int dy \left(\left(\frac{dL}{dx} \right) - \frac{1}{2} y \left(\frac{dK}{dx^2} \right) \right),$$

t

$$\int \frac{aKydy}{ZZ} = aK \int \frac{ydy}{(a + 2\beta x + \gamma xx + cyy)^3},$$

pro integrali nascitur

$$II. \text{ pars} = -\frac{a}{2c} \cdot \frac{Kdx^2}{a + 2\beta x + \gamma xx + cyy}$$

quo debet esse:

$$\frac{ay}{ZZ} \left(Ldx - \frac{1}{2} y dK \right) = -\frac{a}{2c} \cdot \frac{(a + 2\beta x + \gamma xx + cyy) dK - 2Kdx(\beta + \gamma x)}{ZZ}$$

$$ydx - \frac{1}{2} acyydK = aKdx(\beta + \gamma x) - \frac{1}{2} adK(a + 2\beta x + \gamma xx + cyy)$$

$$acLydx = aKdx(\beta + \gamma x) - \frac{1}{2} adK(a + 2\beta x + \gamma xx).$$

notandum ergo est, esse debere $L = 0$ et $K = a + 2\beta x + \gamma xx$. Quare

$$) = 2\gamma \text{ erit}$$

$$III. \text{ ultima pars integralis} = + \frac{1}{2} \gamma yy dx^2.$$

igitur sit:

$$P = -y(\beta + \gamma x) \text{ et } Q = a + 2\beta x + \gamma xx,$$

noster multiplicator:

$$-ydx(\beta + \gamma x) + dy(a + 2\beta x + \gamma xx)$$

integrale quaesitum habebitur:

$$-ydx dy(\beta + \gamma x) + \frac{1}{2} dy^2(a + 2\beta x + \gamma xx) - \frac{a(a + 2\beta x + \gamma xx) dx^2}{2c(a + 2\beta x + \gamma xx + cyy)} + \frac{1}{2} \gamma yy dx^2 = C dx^2.$$

et ponatur $C = -\frac{a}{2c} + C$, erit hoc integrale:

$$+ \frac{cy}{2(a + 2\beta x + \gamma xx + cyy)} = Cdx^2.$$

Quae forma convenit cum ea, quam supra [§ 6] exhibui.

THEOREMA 2

24. Ista aequatio differentialis secundi gradus posito dx constans

$$ddy + \frac{ay^{n+1}dx^2}{(a + 2\beta x + \gamma xx + cyy)^{\frac{n+3}{2}}} = 0$$

integrabilis redditur per multiplicatorem:

$$- ydx (\beta + \gamma x) + dy (a + 2\beta x + \gamma xx)$$

et integralo erit:

$$\begin{aligned} \frac{1}{2} \gamma y y dx^2 - y dx dy (\beta + \gamma x) + \frac{1}{2} dy^2 (a + 2\beta x + \gamma xx) \\ + \frac{ay^{n+2}dx^2}{(n+2)(a + 2\beta x + \gamma xx + cyy)^{\frac{n+2}{2}}} = Cdx^3. \end{aligned}$$

COROLLARIUM 1

25. Casus problematis nascitur ex Theoremate hoc, si ponatur $c = 0$. Ceterum integralo in Theoremate exhibitum simili modo elicitur, solutionem problematis expeditimus; unde superfluum foret, eius demonstrem adiacere.

COROLLARIUM 2

26. Si ponatur $c = 0$, casus habebitur, quem etiam ex Theoremate derivare licet, si ibi ponatur $m = 0$. Dum enim pro a scribitur $\frac{1}{a}$ et pro n , integrale ibi datum perfecte congruit cum hoc, quod istud Theoremate datur pro casu $c = 0$.

COROLLARIUM 3

27. Hoc autem Theorema adeo primum in se complectitur: aequationem primi

$$addy - \frac{mady^2}{y} + y^n dx^2 (a + 2\beta x + \gamma xx)^{\frac{n-4m+3}{2m-2}} = 0,$$

$$\frac{a}{1-m} z^{\frac{m}{1-m}} ddz + z^{\frac{n}{1-m}} dx^2 (a + 2\beta x + \gamma xx)^{\frac{n-4m+3}{2m-2}} = 0$$

$$\frac{addz}{1-m} + z^{\frac{n-m}{1-m}} dx^2 (a + 2\beta x + \gamma xx)^{\frac{n-4m+3}{2m-2}} = 0.$$

iam statuatur $\frac{n-m}{1-m} = n+1$, ut fiat $n = 1 - n(m-1)$,

hæc habet in istam formam:

$$\frac{addz}{1-m} + z^{n+1} dx^2 (a + 2\beta x + \gamma xx)^{\frac{-n-4}{2}} = 0,$$

est casus particularis præsentis Theoromatis, ex quo quippe nascitur, ut $c = 0$.

COROLLARIUM 4

Præsens ergo Theorema latissime patet, atque eiusmodi casus diffusi in se complectitur, qui nullo alio modo resolvi posse videntur. Si enim fortasse reperiretur methodus negotium conficiens, propterea quod casus non sunt invicem permixtae: at si c non $= 0$, ob permixtionem variarum nulla methodus cognita hic cum successu in usum vocabitur.

COROLLARIUM 5

Casus hic imprimis notatu dignus hic occurrit, si $a = 0$, $\beta = 0$, $\gamma = 1$, quo habetur hæc æquatio:

$$ddy + \frac{ay^{n+1}dx^2}{(xx+yy)^{\frac{n+1}{2}}} = 0,$$

ergo integrale est:

$$\frac{1}{2}(ydx - xdy)^2 + \frac{ay^{n+2}dx^2}{(n+2)(xx+yy)^{\frac{n+2}{2}}} = Cdx^2.$$

Si $y = ux$, erit $ydx - xdy = -xxdu$,

ideoque

$$\frac{dx}{xx} = \frac{du(1+uu)^{\frac{n+2}{4}}}{\sqrt{2C(1+uu)^{\frac{n+2}{2}} - \frac{2a}{n+2}u^{n+2}}},$$

quao ob variables separatas denuo integrari potest.

SCHOLION

30. Hic quoque multiplicatoris forma substitutionem idoneam cuius ope aequatio differentio-differentialis in aliam tractaturo transformabitur. Statui scilicet oportet

$$y = z \sqrt{(a + 2\beta x + \gamma xx)}.$$

Hanc vero ipsam substitutionem suadet formulae incholes

$$(a + 2\beta x + \gamma xx + cyy)^{\frac{n+4}{2}},$$

quia hoc pacto unica variabilis in vinculo relinquitur. At per hanc substitutionem ipsa aequatio multo magis fit perplexa, ita ut, otiansi per simpliciores

$$dz(a + 2\beta x + \gamma xx)^{\frac{3}{2}}$$

ad integrabilitatem revocetur, id tamen minus pateat. Verum si fuerit ordinis tertii, seu altioris, ne huiusmodi quidam substitutio inveniri potest, uti in duobus reliquis exemplis usu venit.

PROBLEMA 3

31. Proposita aequatione differentiali secundi gradus:

$$yyddy + mydy^2 = axdx^2,$$

in qua differentiale dx sumtum est constans, eius integrale inven-

ratio desumatur. Perducta ergo aequatione ad hanc formam:

$$d dy + \frac{m dy^2}{y} - \frac{a x dx^2}{y y} = 0$$

multiplicetur ea per $P dx^2 + 2 Q dx dy + 3 R dy^2$, unde statim habebitur:

1. *prima pars integralis* $P dx^2 dy + Q dx dy^2 + R dy^3$

et integrando relinquitur haec forma:

$$\begin{aligned} & -\frac{a P x dx^4}{y y} - \frac{2 a Q x dx^3 dy}{y y} - \frac{3 a R x dx^2 dy^2}{y y} \\ & + \frac{m P dx^2 dy^2}{y} + \frac{2 m Q dx dy^3}{y} + \frac{3 m R dy^4}{y} \\ & - dx^3 dy \left(\frac{dP}{dx} \right) - dx^2 dy^2 \left(\frac{dP}{dy} \right) - dx dy^3 \left(\frac{dQ}{dy} \right) - dy^4 \left(\frac{dR}{dy} \right) \\ & - dx^2 dy^3 \left(\frac{dQ}{dx} \right) - dx dy^3 \left(\frac{dR}{dx} \right). \end{aligned}$$

haec autem forma integrabilis esse nequit, nisi membra, quae dy^2 , dy^3 multiplicant, destruantur. Primum ergo pro dy^4 habebimus:

$$\frac{3 m R}{y} - \left(\frac{dR}{dy} \right) = 0, \text{ seu } 3 m R dy = y dR,$$

ubi x sumitur pro constante, unde fit $R = K y^{3m}$, denotante K functionem ipsius x tantum, siquae erit:

$$\left(\frac{dR}{dx} \right) = y^{3m} \left(\frac{dK}{dx} \right).$$

nam pro destructione terminorum dy^3 continentium fiet:

$$\frac{2 m Q}{y} - \left(\frac{dQ}{dy} \right) - y^{3m} \left(\frac{dK}{dx} \right) = 0$$

seu sumto x constante:

$$2 m Q dy - y dQ = y^{3m+1} dy \left(\frac{dK}{dx} \right),$$

quae divisa per y^{2m+1} et integrata dat:

$$\frac{-Q}{y^{2m}} = \frac{1}{m+1} y^{m+1} \left(\frac{dK}{dx} \right) - L$$

sumta denique L pro functione ipsius x , ita ut sit

$$Q = Ly^{2m} - \frac{1}{m+1} y^{3m+1} \left(\frac{dK}{dx} \right),$$

ideoque

$$\left(\frac{dQ}{dx} \right) = y^{2m} \left(\frac{dL}{dx} \right) - \frac{1}{m+1} y^{3m+1} \left(\frac{ddK}{dx^2} \right).$$

Destruantur denique etiam termini dy^2 continentes, unde prodit:

$$-3aKy^{3m-2}x - y^{2m} \left(\frac{dL}{dx} \right) + \frac{1}{m+1} y^{3m+1} \left(\frac{ddK}{dx^2} \right) + \frac{mP}{y} - \left(\frac{dP}{dy} \right) y$$

quo sumta x constante per ydy multiplicata praebot:

$$-3aKxy^{3m-1}dy - y^{2m+1}dy \left(\frac{dL}{dx} \right) + \frac{1}{m+1} y^{3m+2}dy \left(\frac{ddK}{dx^2} \right) + mPdy - \left(\frac{dP}{dy} \right) y^2 dy$$

quae per y^{m+1} divisa et integrata dat:

$$-\frac{3a}{2m-1} Kxy^{2m-1} - \frac{1}{m+1} y^{m+1} \left(\frac{dL}{dx} \right) + \frac{1}{2(m+1)^2} y^{2m+2} \left(\frac{ddK}{dx^2} \right) - \frac{P}{y^m} + \left(\frac{dP}{dy} \right) y$$

denotante M functionem ipsius x tantum. Ergo fit

$$P = My^m - \frac{3a}{2m-1} Kxy^{3m-1} - \frac{1}{m+1} y^{3m+1} \left(\frac{dL}{dx} \right) + \frac{1}{2(m+1)^2} y^{3m+2} \left(\frac{ddK}{dx^2} \right)$$

ideoquo

$$\begin{aligned} \left(\frac{dP}{dx} \right) &= y^m \left(\frac{dM}{dx} \right) - \frac{3a}{2m-1} Ky^{3m-1} - \frac{3ax}{2m-1} y^{3m-1} \left(\frac{dK}{dx} \right) - \frac{1}{m+1} y^{3m+1} \left(\frac{d^2K}{dx^2} \right) \\ &\quad + \frac{1}{2(m+1)^2} y^{3m+2} \left(\frac{d^3K}{dx^3} \right). \end{aligned}$$

Nunc termini

$$-\frac{2aQxdx^2dy}{yy} - dx^3dy \left(\frac{dP}{dx} \right),$$

integrati, x pro constante sumta, suppeditabunt

II. alteram integralis partem:

$$\begin{aligned} &-2axdx^3 \left(\frac{1}{2m-1} Ly^{2m-1} - \frac{1}{3m(m+1)} y^{3m} \left(\frac{dK}{dx} \right) \right) - Ndx \\ &- dx^3 \left(\frac{1}{m+1} y^{m+1} \left(\frac{dM}{dx} \right) - \frac{a}{m(2m-1)} Ky^{3m} - \frac{ax}{m(2m-1)} y^{3m} \left(\frac{dK}{dx} \right) \right. \\ &\quad \left. - \frac{1}{2(m+1)^2} y^{3m+2} \left(\frac{ddL}{dx^2} \right) + \frac{1}{6(m+1)^3} y^{3m+3} \left(\frac{d^3K}{dx^3} \right) \right). \end{aligned}$$

ins ergo differentiale posito y constante sumtum aequale esse debet res
 ti $-\frac{aPx dx^4}{yy}$; unde per dx^4 divisio habebimus sequentem aequationem

$$\begin{aligned} aMxy^{m-2} - \frac{3aaxx}{2m-1}Ky^{3m-3} - \frac{ax}{m+1}y^{2m-1}\left(\frac{dL}{dx}\right) + \frac{ax}{2(m+1)^2}y^{3m}\left(\frac{ddK}{dx^2}\right) \\ - \frac{2a}{2m-1}Ly^{2m-1} + \frac{2a}{3m(m+1)}y^{3m}\left(\frac{dK}{dx}\right) - \frac{2ax}{2m-1}y^{2m-1}\left(\frac{dL}{dx}\right) + \frac{2ax}{3m(m+1)}y^{3m} \\ - \frac{1}{m+1}y^{m+1}\left(\frac{ddM}{dx^2}\right) + \frac{a}{m(2m-1)}y^{3m}\left(\frac{dK}{dx}\right) + \frac{a}{m(2m-1)}y^{3m}\left(\frac{dK}{dx}\right) \\ + \frac{ax}{m(2m-1)}y^{3m}\left(\frac{ddK}{dx^2}\right) + \frac{1}{2(m+1)^2}y^{2m+2}\left(\frac{d^3L}{dx^3}\right) - \frac{1}{6(m+1)^3}y^{3m+1}\left(\frac{d^4K}{dx^4}\right) \\ = \text{functioni ipsius } x = \left(\frac{dN}{dx}\right). \end{aligned}$$

e iam singulae diversae ipsius y potestates scorsim ad nihilum redigant
 ia y^{m-2} et y^{3m-3} semel occurrunt, nisi sit vel $m = 2$, vel $m = 1$, habet
 $= 0$ et $K = 0$; et supererunt tantum termini per L affecti, inter
 itarius est y^{2m+2} ; unde esse debet $\left(\frac{d^3L}{dx^3}\right) = 0$, ideoque

$$L = \alpha + 2\beta x + \gamma xx,$$

iqui per y^{2m-1} affecti dant:

$$-\frac{2ax(\beta + \gamma x)}{m+1} - \frac{2a(\alpha + 2\beta x + \gamma xx)}{2m-1} - \frac{4ax(\beta + \gamma x)}{2m-1} = 0.$$

ne debet esse

$$\alpha = 0, \text{ et } \frac{\beta + \gamma x}{m+1} + \frac{4\beta + 3\gamma x}{2m-1} = 0.$$

ibus conditionibus in genere satisfieri nequit; constituendi ergo sunt
 quentes:

I. Si $\alpha = 0$ et $\gamma = 0$, fiet $m = -\frac{1}{2}$, ita ut aequatio proposita sit:

$$yyddy - \frac{1}{2}ydy^2 = axdx^2$$

$$ddy - \frac{dy^2}{2y} - \frac{axdx^2}{yy} = 0.$$

m igitur sit $K = 0$, $L = x$, $M = 0$, erit:

$$R = 0, Q = \frac{x}{y} \text{ et } P = -2$$

et noster multiplicator erit:

$$-2dx^2 + \frac{2x dxdy}{y}$$

ideoquo integrale quaesitum:

$$-2dx^2 dy + \frac{x dxdy^2}{y} + \frac{ax dx^3}{yy} = C dx^3,$$

seu per dx dividendo

$$ax dx^2 + xy dy^2 - 2yy dxdy = C yy dx^2.$$

II. Sit $a = 0$, $\beta = 0$, erit $m = -\frac{2}{5}$ et aequatio differentio-
proposita:

$$ddy - \frac{2dy^2}{5y} - \frac{ax dx^2}{yy} = 0.$$

Cum igitur sit $K = 0$, $L = xx$ et $M = 0$, erit

$$R = 0, \quad Q = xxy^{-\frac{4}{5}}, \quad P = -\frac{10}{3}xy^{\frac{1}{5}},$$

unde noster multiplicator fiet:

$$-\frac{10}{3}xy^{\frac{1}{5}}dx^2 + 2xxy^{-\frac{4}{5}}dxdy$$

et integrale quaesitum

$$-\frac{10}{3}xy^{\frac{1}{5}}dx^2 dy + xxy^{-\frac{4}{5}}dxdy^2 + \frac{10}{9}ax^3y^{-\frac{9}{5}}dx^3 + \frac{25}{9}y^{\frac{9}{5}}dx^3 =$$

seu per dx dividendo et $y^{\frac{9}{5}}$ multiplicando

$$-\frac{10}{3}xyy dxdy + xxy dy^2 + \frac{10}{9}ax^3 dx^2 + \frac{25}{9}y^3 dx^2 = C y^{\frac{9}{5}} dx^2.$$

III. Ante vero iam duos casus commemoravimus, quibus est
vel $m = 2$. Sit ergo primo $m = 1$ et aequatio proposita

$$ddy + \frac{dy^2}{y} - \frac{ax dx^2}{yy} = 0$$

ac fiori debet

$$\begin{aligned} \left(\frac{dN}{dx}\right) &= \frac{aMx}{y} - 3aaxxK - \frac{1}{2}axy\left(\frac{dL}{dx}\right) + \frac{1}{8}axy^3\left(\frac{ddK}{dx^2}\right) \\ &- 2aLy + \frac{1}{3}ay^3\left(\frac{dK}{dx}\right) - 2axy\left(\frac{dL}{dx}\right) + \frac{1}{3}axy^3\left(\frac{ddK}{dx^2}\right) \\ &- \frac{1}{2}yy\left(\frac{ddM}{dx^2}\right) + 2ay^3\left(\frac{dK}{dx}\right) + axy^3\left(\frac{ddK}{dx^2}\right) + \frac{1}{8}y^4\left(\frac{d^3L}{dx^3}\right) - \end{aligned}$$

linemus $M = 0$, $N = -3aa \int Kxxdx$ et

$$x \left(\frac{dL}{dx} \right) - 2L = 0, \quad \frac{35}{24} x \left(\frac{dK}{dx^2} \right) + \frac{7}{3} \left(\frac{dK}{dx} \right) = 0, \quad \left(\frac{d^3L}{dx^3} \right) = 0, \quad \left(\frac{d^4K}{dx^4} \right) = 0.$$

ditionibus satisfat, si sumatur:

$$L = 0, \quad K = 1, \quad M = 0 \quad \text{et} \quad N = -aa x^3,$$

$$R = y^3, \quad Q = 0, \quad P = -3axy^2.$$

are noster multiplicator erit:

$$-3axy^2dx^2 + 3y^3dy^3$$

ale quaesitum:

$$-3axy^2dx^2dy + y^3dy^3 + ay^3dx^3 + aax^3dx^3 = Cdx^3.$$

Sit iam $m = 2$, ut aequatio nostra fiat

$$ddy + \frac{2dy^2}{y} - \frac{axdx^2}{yy} = 0,$$

ieri debet huic aequationi:

$$\begin{aligned} \left(\frac{N}{x} \right) &= aMx - aaKxxxy^3 - \frac{2}{3}aLy^3 - axy^3 \left(\frac{dL}{dx} \right) - \frac{1}{3}y^3 \left(\frac{dM}{dx^2} \right) \\ &+ \frac{4}{9}ay^6 \left(\frac{dK}{dx} \right) + \frac{1}{18}y^6 \left(\frac{d^3L}{dx^3} \right) + \frac{1}{3}axy^6 \left(\frac{dK}{dx^2} \right) - \frac{1}{162}y^7 \left(\frac{d^4K}{dx^4} \right). \end{aligned}$$

o $N = a \int Mxdx$, ac statui potest $L = 0$, $K = 0$, $M = 1$, unde fit
xx. Hinc vero fit:

$$R = 0, \quad Q = 0, \quad P = y^2$$

multiplicator futurus sit y^2dx^2 et integrale

$$yydx^2dy - \frac{1}{2}axxdx^3 = Cdx^3$$

$$2yydy - axxdx = 2Cdx.$$

COROLLARIUM 1

Casus ergo ultimus, quo $m = 2$, est omnium facillimus, cum per multiplicationem adeo primi ordinis confici possit, quin primo intuitu aequationi

$$yyddy + 2ydy^2 = axdx^2$$

patet. Casus autem primus et secundus, quibus est $m = -$
multiplicatorum formae secundae, ob $R = 0$, resolvi potest.

COROLLARIUM 2

33. Solus ergo casus tertius, quo est $m = 1$, resolutum
requirit multiplicatorem formae tertiae. Quare notetur,
nem differentialium secundi gradus

$$yyddy + ydy^2 - axdx^2 = 0$$

integrabilem reddi, si multiplicetur per $3ydy^2 - 3axdx^2$
et integrale esse:

$$y^3dy^3 - 3axydyx^2dy + ay^3dx^3 + aax^3dx^3$$

COROLLARIUM 3

34. Porro autem notandum est, hanc expressionem
plices resolvi posse. Si enim ponatur brevitatis gratia $u =$
et $v = -\frac{1-\sqrt{-3}}{2}$, aequatio haec integralis ita repraesentatur

$$(ydy + cydx + c^3xdx)(ydy + \mu cydx + \nu c^2xdx)(ydy + \nu cydx + \mu c^2xdx)$$

COROLLARIUM 4

35. Hinc si constans C sumatur $= 0$, tres statim
integrales particulares:

$$ydy + cydx + c^2xdx = 0$$

$$ydy + \mu cydx + \nu c^2xdx = 0$$

$$ydy + \nu cydx + \mu c^2xdx = 0,$$

quarum prima continet easum iam supra [§ 7] indicatum
sunt imaginariae.

$$ds^2 (ass + \beta s + \gamma) = r r dr^2 + 2 r^2 ddr,$$

osito

$$r = y^{\frac{2}{3}}, \text{ ut sit } dr = \frac{2}{3} y^{-\frac{1}{3}} dy \text{ et } ddr = \frac{2}{3} y^{-\frac{1}{3}} ddy - \frac{2}{9} y^{-\frac{4}{3}} dy^2,$$

hanc formam:

$$\frac{4}{3} y^{\frac{5}{3}} ddy = ds^2 (ass + \beta s + \gamma).$$

ro autem observo, si habeatur huiusmodi aequatio:

$$Sds^2 = m r^n dr^2 + n r^{n+1} ddr,$$

r substitutionem $r = y^{\frac{n}{m+n}}$ reduci ad hanc formam simpliciore:

$$Sds^2 = \frac{nn}{m+n} y^{\frac{n(n-m+n)}{m+n}} ddy.$$

odi ergo aequationes omnes complecti licet in hac forma generali:

$$dddy = y^n X ds^2.$$

us ergo, quibusnam casibus tam exponentis n , quam functionis X haec o integrari queat per nostram methodum.

PROBLEMA 4

Casus pro exponente n et naturam functionis X invenire, quibus haec o differentialis secundi gradus

$$dddy + y^n X ds^2 = 0,$$

est constans, integrari queat.

SOLUTIO I

matur primo multiplicator primi ordinis P , et integranda erit haec o:

$$P ddy + y^n P X ds^2 = 0,$$

$$y^n PXdx^2 - dx dy \left(\frac{dP}{dx} \right) - dy^2 \left(\frac{dP}{dy} \right),$$

unde necesse est, sit $\left(\frac{dP}{dy} \right) = 0$, ideoque P functio ipsius x tantum
 $P = K$, et integrari oportet ob dx constans:

$$dx \left(y^n K X dx - dy \left(\frac{dK}{dx} \right) \right)$$

cuius integrale nequit esse, nisi

$$- y dx \left(\frac{dK}{dx} \right) = - y dK.$$

Oportet autem sit

$$y^n K X dx^2 + y dK = 0,$$

quod fieri nequit, nisi sub his conditionibus:

$$n = 1 \quad \text{et} \quad X = - \frac{dK}{K dx^2},$$

ac tum aequatio integralis erit:

$$K dy - y dK = C dx.$$

SOLUTIO II

Sunto multiplicatore secundae formae $Pdx + 2Qdy$, integranda est haec aequatio:

$$2Qdyddy + Pdxddy + y^n X dx^2 (Pdx + 2Qdy) = 0,$$

unde *integralis pars prima* colligitur

$$I. \quad Pdx dy + Qdy^2.$$

Superest ergo, ut integretur:

$$\begin{aligned} y^n P X dx^3 + 2y^n Q X dx^2 dy \\ - dx^3 dy \left(\frac{dP}{dx} \right) - dx dy^2 \left(\frac{dP}{dy} \right) \\ - dx dy^2 \left(\frac{dQ}{dx} \right) - dy^3 \left(\frac{dQ}{dy} \right). \end{aligned}$$

$\left(\frac{d^2Q}{dy^2}\right) = 0$, ideoque $Q = K$ functioni ipsius x .

habebimus

$$\left(\frac{dP}{dy}\right) + \left(\frac{dQ}{dx}\right) = 0, \quad \text{seu} \quad dP + dy\left(\frac{dK}{dx}\right) = 0$$

;

$$P = L - y\left(\frac{dK}{dx}\right) \quad \text{et} \quad \left(\frac{dP}{dx}\right) = \left(\frac{dL}{dx}\right) - y\left(\frac{ddK}{dx^2}\right).$$

tera pars integralis erit:

$$dx^2 \int \left(y^n P X dx + 2y^n Q X dy - dy\left(\frac{dP}{dx}\right) \right)$$

$$dx^2 \int \left\{ \begin{aligned} &+ y^n L X dx &+ 2y^n K X dy \\ &- y^{n+1} X dx \left(\frac{dK}{dx}\right) - dy\left(\frac{dL}{dx}\right) + y dy\left(\frac{ddK}{dx^2}\right) \end{aligned} \right\};$$

hilitate ipsius y ergo concluditur *altera pars integralis*:

$$11. \quad dx^2 \left(\frac{2}{n+1} y^{n+1} K X - y\left(\frac{dL}{dx}\right) + \frac{1}{2} y y\left(\frac{ddK}{dx^2}\right) + M \right).$$

hilitas ipsius x postulat, ut sit:

$$\begin{aligned} y^n L X - y^{n+1} X \left(\frac{dK}{dx}\right) &= \frac{2}{n+1} y^{n+1} K \left(\frac{dX}{dx}\right) + \frac{2}{n+1} y^{n+1} X \left(\frac{dK}{dx}\right) \\ &- y\left(\frac{ddL}{dx^2}\right) + \frac{1}{2} y y\left(\frac{d^3K}{dx^3}\right) + \left(\frac{dM}{dx}\right). \end{aligned}$$

z velimus indefinitum relinquere, esse debet

$$L = 0, \quad \left(\frac{d^3K}{dx^3}\right) = 0 \quad \text{et} \quad \left(\frac{dM}{dx}\right) = 0;$$

o

$$\frac{2}{n+1} K \left(\frac{dX}{dx}\right) + \frac{n+3}{n+1} X \left(\frac{dK}{dx}\right) = 0,$$

lligitur

$$K^{\frac{n+3}{2}} X = A$$

li; at ob $\left(\frac{d^3K}{dx^3}\right) = 0$ erit

$$K = a + 2\beta x + \gamma xx, \text{ ideoque } X = \frac{A}{(a + 2\beta x + \gamma xx)}$$

ot

$$Q = a + 2\beta x + \gamma xx; P = -2y(\beta + \gamma x).$$

Quocirca multiplicator erit:

$$-2ydx(\beta + \gamma x) + 2dy(a + 2\beta x + \gamma xx)$$

et huius aequationis differentio-differentialis

$$ddy + \frac{-A\gamma^n dx^2}{(a + 2\beta x + \gamma xx)^{\frac{n+3}{2}}} = 0$$

integrale erit:

$$-2ydx dy(\beta + \gamma x) + dy^2(a + 2\beta x + \gamma xx) + \frac{2}{n+1} \frac{A}{(a + 2\beta x + \gamma xx)^{\frac{n+3}{2}}} \\ + \gamma y dy dx^2 = C dx^3.$$

Supersunt autem casus, quibus est vel $n = 1$ vel $n = 2$.

I. Sit $n = 1$; et conditiones praecedentes postulant

$$LX + \left(\frac{dL}{dx}\right) = 0; \frac{2}{n+1} K\left(\frac{dX}{dx}\right) + \frac{n+3}{n+1} X\left(\frac{dK}{dx}\right) + \frac{1}{2}\left(\frac{d^3K}{dx^3}\right)$$

seu

$$LXd x^3 + dL = 0 \text{ et } 2KdX + 4XdK + dx\left(\frac{d^3K}{dx^3}\right)$$

hinc fit

$$2KKX + \int \frac{Kd^3K}{dx^3} = \text{Const.}$$

ideoque

$$2KKXd x^3 + KddK - \frac{1}{2}dK^2 = Edx^3$$

et

$$X = \frac{Edx^3 + \frac{1}{2}dK^2 - KddK}{2KKdx^2}$$

[denotante E constantem]. Pro priori conditione autem ponatur
erit

$$Q = K, P = -y\left(\frac{dK}{dx}\right);$$

atque huius aequationis

$$ddy + yXd x^2 = 0$$

$$A = \frac{2KK'dx^2}{2KK'dx^2},$$

que functio ipsius x sumatur pro K , erit integrale:

$$-ydx dy \left(\frac{dK}{dx} \right) + Kdy^2 + yyKXdx^2 + \frac{1}{2}yydx^2 \left(\frac{ddK}{dx^2} \right) = Cdx^3.$$

Sit $n = 2$; et conditiones postulant:

$$2KdX + 5XdK = 0, \quad LX = \frac{1}{2} \left(\frac{d^3K}{dx^3} \right), \quad \left(\frac{ddL}{dx^2} \right) = 0.$$

ut $X = AK^{-\frac{6}{2}}$, qui in altera substitutus præbet

$$2ALK^{-\frac{6}{2}}dx^3 = d^3K;$$

ob

$$\left(\frac{ddL}{dx^2} \right) = 0, \text{ erit } L = a + \beta x,$$

posito

$$K = (a + \beta x)^\mu$$

$$2A(a + \beta x)^{1 - \frac{6\mu}{2}} = \mu(\mu - 1)(\mu - 2)(a + \beta x)^{\mu - 3}\beta^3$$

$\frac{8}{7}$; hinoque

$$2A = -\frac{48}{343}\beta^3 \quad \text{et} \quad X = \frac{A}{(a + \beta x)^{\frac{20}{7}}} = \frac{-24\beta^3}{343(a + \beta x)^{\frac{20}{7}}}.$$

$$Q = (a + \beta x)^{\frac{8}{7}}; \quad P = a + \beta x - \frac{8}{7}\beta y(a + \beta x)^{\frac{1}{7}}.$$

monter huius æquationis differentio-differentialis

$$ddy + y^2Xdx^2 = 0$$

to

$$X = \frac{-24\beta^3}{343(a + \beta x)^{\frac{20}{7}}}$$

le est

$$-\beta y dx^3 + \frac{4\beta^2 y^2 dx^2}{49(a+\beta x)^{\frac{6}{7}}} = C dx^2.$$

III. Si $n = 2$, adhuc casus notari meretur, quo $L = a$, et

$$K = x^\mu,$$

erit

$$2aAx^{-\frac{5}{2}\mu} = \mu(\mu-1)(\mu-2)x^{\mu-3},$$

unde fit

$$\mu = \frac{6}{7} \quad \text{et} \quad 2aA = -\frac{6 \cdot 1 \cdot 8}{343}; \quad \text{ideoque} \quad a = \frac{24}{343A}.$$

Quare erit

$$K = x^{\frac{6}{7}}, \quad L = \frac{24}{343A}, \quad X = \frac{A}{x^{\frac{1}{7}}};$$

ac porro

$$Q = x^{\frac{6}{7}}, \quad P = \frac{24}{343A} - \frac{6y}{7x^{\frac{1}{7}}}.$$

Consequenter huius aequationis

$$ddy + \frac{Ay^2 dx^2}{x^{\frac{15}{7}}} = 0$$

integrale erit

$$\frac{24 dx dy}{343A} - \frac{6y dx dy}{7x^{\frac{1}{7}}} + x^{\frac{6}{7}} dy^2 + \frac{2Ay^3 dx^2}{3x^{\frac{6}{7}}} - \frac{3yy dx^2}{49x^{\frac{6}{7}}} =$$

SOLUTIO III

Sumto multiplicatore

$$Pdx^2 + 2Qdxdy + 3Rdy^2,$$

prima integralis pars existit

$$Pdx^3 dy + Qdxdy^2 + Rdy^3,$$

et reliqua expressio integranda

$$\begin{aligned}
& y^n P X dx^4 + 2y^n Q X dx^3 dy + 3y^n R X dx^2 dy^2 \\
& - dx^3 dy \left(\frac{dP}{dx} \right) - dx^2 dy^2 \left(\frac{dP}{dy} \right) \\
& - dx^2 dy^2 \left(\frac{dQ}{dx} \right) - dx dy^3 \left(\frac{dQ}{dy} \right) \\
& - dx dy^3 \left(\frac{dR}{dx} \right) - dy^4 \left(\frac{dR}{dy} \right),
\end{aligned}$$

est statim, ut ante concludimus, $R = K$ functioni ipsius x , tum vero

$$Q = L - y \left(\frac{dK}{dx} \right), \quad \text{ergo} \quad \left(\frac{dQ}{dx} \right) = \left(\frac{dL}{dx} \right) - y \left(\frac{ddK}{dx^2} \right).$$

unde destructio terminorum per dy^2 affectorum praebet:

$$3y^n K X - \left(\frac{dP}{dy} \right) - \left(\frac{dL}{dx} \right) + y \left(\frac{ddK}{dx^2} \right) = 0,$$

quo fit

$$P = M - y \left(\frac{dL}{dx} \right) + \frac{1}{2} y y \left(\frac{ddK}{dx^2} \right) + \frac{3}{n+1} y^{n+1} K X.$$

ergo sit

$$\left(\frac{dP}{dx} \right) = \left(\frac{dM}{dx} \right) - y \left(\frac{ddL}{dx^2} \right) + \frac{1}{2} y y \left(\frac{d^3 K}{dx^3} \right) + \frac{3}{n+1} y^{n+1} \left(\frac{dKX}{dx} \right),$$

$$2y^n Q X dx^3 dy = 2X dx^3 \left(y^n L dy - y^{n+1} dy \left(\frac{dK}{dx} \right) \right)$$

quibus terminis per dy affecti praebent alteram integrabilis partem

$$dx^3 \left\{ \begin{aligned} & \frac{2}{n+1} L X y^{n+1} - \frac{2}{n+2} y^{n+2} X \left(\frac{dK}{dx} \right) - y \left(\frac{dM}{dx} \right) + \frac{1}{2} y y \left(\frac{ddL}{dx^2} \right) \\ & - \frac{1}{6} y^3 \left(\frac{d^3 K}{dx^3} \right) - \frac{3}{(n+1)(n+2)} y^{n+2} \left(\frac{dKX}{dx} \right) + N \end{aligned} \right\}.$$

vero, ob primum terminum $y^n P X dx^4$, esse oportet

$$\begin{aligned}
0 = & y^n M X - y^{n+1} X \left(\frac{dL}{dx} \right) + \frac{1}{2} y^{n+2} X \left(\frac{ddK}{dx^2} \right) + \frac{3}{n+1} y^{2n+1} K X X \\
& - \frac{2}{n+1} y^{n+1} \left(\frac{dLX}{dx} \right) + \frac{2}{n+2} y^{n+2} X \left(\frac{ddK}{dx^2} \right) + \frac{2}{n+2} y^{n+2} \left(\frac{dX}{dx} \right) \left(\frac{dK}{dx} \right) \\
& - y \left(\frac{ddM}{dx^2} \right) - \frac{1}{2} y y \left(\frac{d^3 L}{dx^3} \right) + \frac{1}{6} y^3 \left(\frac{d^4 K}{dx^4} \right) + \frac{3}{(n+1)(n+2)} y^{n+2} \left(\frac{ddKX}{dx^2} \right) - \frac{dN}{dx}.
\end{aligned}$$

hic casus ad praecedentem deducetur. Consideremus ergo casum

I. Sit $n = 1$; eritque

$$N = 0, \quad MX + \left(\frac{ddM}{dx^2} \right) = 0;$$

unde ne X ad primam solutionem revocetur, fieri debet $M = 0$; habebitur:

$$-X \left(\frac{dL}{dx} \right) - \left(\frac{d \cdot LX}{dx} \right) - \frac{1}{2} \left(\frac{d^3L}{dx^3} \right) = 0$$

et

$$\frac{1}{2} X \left(\frac{ddK}{dx^2} \right) + \frac{3}{2} KXX + \frac{2}{3} X \left(\frac{ddK}{dx^2} \right) + \frac{2}{3} \left(\frac{dX}{dx} \right) \left(\frac{dK}{dx} \right) + \frac{1}{6} \left(\frac{d^4K}{dx^4} \right) + \frac{1}{2}$$

Ac ne X ad modum casus praecedentis definiatur, quo erat $n = 1$, $L = 0$; unde X ex hac aequatione definiri debet:

$$\frac{3}{2} KXXdx^4 + \frac{5}{3} Xdx^3ddK + \frac{5}{3} dx^2dKdX + \frac{1}{2} Kdx^2ddX +$$

II. Sit $n = \frac{1}{2}$; eritque

$$2KXX - \frac{1}{2} \left(\frac{d^3L}{dx^3} \right) = 0, \quad M = 0, \quad N = 0,$$

$$-X \left(\frac{dL}{dx} \right) - \frac{4}{3} \left(\frac{d \cdot LX}{dx} \right) = 0, \quad \left(\frac{d^4K}{dx^4} \right) = 0;$$

et

$$\frac{13}{10} X \left(\frac{ddK}{dx^2} \right) + \frac{4}{5} \left(\frac{dX}{dx} \right) \left(\frac{dK}{dx} \right) + \frac{4}{5} \left(\frac{dd \cdot KX}{dx^2} \right) = 0,$$

seu

$$\frac{21}{10} XddK + \frac{12}{5} dKdX + \frac{4}{5} KddX = 0,$$

sed huiusmodi casibus non immoror.

SOLUTIO IV

Tentetur etiam factor tertii ordinis

$$Pdx^3 + 2Qdx^2dy + 3Rdxdy^2 + 4Sdy^3,$$

undo nascitur *integralis pars prima*:

$$Pdx^3dy + Qdx^2dy^2 + Rdx dy^3 + Sdy^4$$

reliqua expressio integranda erit:

$$\begin{aligned} & PXdx^5 + 2y^n QXdx^4dy + 3y^n RXdx^3dy^2 + 4y^n SXdx^2dy^3 \\ & - dx^4dy \left(\frac{dP}{dx} \right) - dx^3dy^2 \left(\frac{dP}{dy} \right) \\ & - dx^3dy^2 \left(\frac{dQ}{dx} \right) - dx^2dy^3 \left(\frac{dQ}{dy} \right) \\ & - dx^2dy^3 \left(\frac{dR}{dx} \right) - dx dy^4 \left(\frac{dR}{dy} \right) \\ & - dx dy^4 \left(\frac{dS}{dx} \right) - dy^5 \end{aligned}$$

erit ergo

$$S = K, \quad R = L + y \left(\frac{dK}{dx} \right)$$

que

$$4y^n KXdy - dQ - dy \left(\frac{dL}{dx} \right) + ydy \left(\frac{dK}{dx^2} \right) = 0.$$

hic in calculos nimis molestos delabamur, ponamus

$$K = A, \quad L = B, \quad \text{ut sit } S = A \text{ et } R = B;$$

et ob

$$\left(\frac{dL}{dx} \right) = 0 \text{ et } \left(\frac{dK}{dx^2} \right) = 0, \quad \text{erit } Q = \frac{4A}{n+1} y^{n+1} X.$$

nam vero habebimus:

$$3By^n X - \left(\frac{dP}{dy} \right) - \frac{4A}{n+1} y^{n+1} \left(\frac{dX}{dx} \right) = 0,$$

ergo

$$P = \frac{3}{n+1} BX y^{n+1} - \frac{4A}{(n+1)(n+2)} y^{n+2} \left(\frac{dX}{dx} \right)$$

$$\left(\frac{dP}{dx} \right) = \frac{3B}{n+1} y^{n+1} \left(\frac{dX}{dx} \right) - \frac{4A}{(n+1)(n+2)} y^{n+2} \left(\frac{d^2X}{dx^2} \right).$$

hinc ergo nascitur altera integralis pars:

$$\left(\frac{4A}{(n+1)^2} XX y^{n+2} - \frac{3B}{(n+1)(n+2)} y^{n+2} \left(\frac{dX}{dx} \right) + \frac{4A}{(n+1)(n+2)(n+3)} y^{n+3} \left(\frac{d^2X}{dx^2} \right) \right)$$

sequo debet

$$0 = \frac{3B}{n+1} X^2 y^{2n+1} - \frac{4A}{(n+1)(n+2)} X y^{2n+2} \left(\frac{dX}{dx} \right) - \frac{8A}{(n+1)^2} X y^2 \left(\frac{d^2 X}{dx^2} \right) \\ + \frac{3B}{(n+1)(n+2)} y^{n+2} \left(\frac{ddX}{dx^2} \right) - \frac{4A}{(n+1)(n+2)(n+3)} y^{n+3} \left(\frac{d^3 X}{dx^3} \right)$$

Cui aequationi ut satisfiat, ponatur

$$B = 0 \quad \text{et} \quad \left(\frac{d^3 X}{dx^3} \right) = 0$$

seu

$$X = a + 2\beta x + \gamma xx,$$

fiatque

$$\frac{4A}{(n+1)(n+2)} + \frac{8A}{(n+1)^2} = 0 \quad \text{sive} \quad n = -\frac{5}{3}$$

unde erit:

$$S = A, \quad R = 0, \quad Q = -6Ay^{\frac{2}{3}}(a + 2\beta x + \gamma xx) \quad \text{et} \quad P = 36$$

Quare haec aequatio differentio-differentialis:

$$ddy + y^{-\frac{5}{3}} dx^2 (a + 2\beta x + \gamma xx) = 0$$

fit integrabilis, si multiplicetur per

$$36 y^{\frac{1}{3}} (\beta + \gamma x) dx^3 - 12 y^{-\frac{2}{3}} (a + 2\beta x + \gamma xx) dx^2 dy + 4$$

et integrale erit

$$36 y^{\frac{1}{3}} (\beta + \gamma x) dx^3 dy - 6 y^{-\frac{2}{3}} (a + 2\beta x + \gamma xx) dx^2 dy^2 + \\ + 9 y^{-\frac{1}{3}} (a + 2\beta x + \gamma xx)^2 dx^4 - 27 \gamma y^{\frac{1}{3}} dx^4 = C dx^4$$

atque in hac solutione continetur exemplum quartum.

COROLLARIUM 1.

38. Quantum ergo exemplum supra allatum [§ 7 et 36] aequationalem maxime memorabilem continet, propterea quod ea notum tertii ordinis ad integrabilitatem perducere potest, unde ei multo minus ab aliis methodis expectari potest.

9. Si vicissim ergo ponamus $y = fz^{\frac{1}{2}}$, ut sit

$$y^{\frac{1}{3}} = z^{\frac{1}{2}} \sqrt[3]{f} \quad \text{et} \quad y^{\frac{5}{3}} = fz^{\frac{5}{2}} \sqrt[3]{ff},$$

$$dy = \frac{3}{2} fz^{\frac{1}{2}} dz \quad \text{et} \quad ddy = \frac{3}{2} fz^{\frac{1}{2}} d dz + \frac{3}{4} fz^{-\frac{1}{2}} dz^2$$

quatio proposita :

$$\frac{3}{2} fz^{\frac{1}{2}} d dz + \frac{3}{4} fz^{-\frac{1}{2}} dz^2 + \frac{dx^2(a + 2\beta x + \gamma xx)}{fz^{\frac{5}{2}} \sqrt[3]{ff}}$$

integrabilis, si multiplicetur per

$$36z^{\frac{1}{2}} (\beta + \gamma x) dx^3 \sqrt[3]{f} - \frac{18(a + 2\beta x + \gamma xx) dx^2 dz}{z^{\frac{1}{2}}} \sqrt[3]{f} + \frac{27}{2} f^{\frac{3}{2}} dz^3$$

erit:

$$4fz(\beta + \gamma x) dx^3 dz \sqrt[3]{f} - \frac{27}{2} f(a + 2\beta x + \gamma xx) dx^2 dz^2 \sqrt[3]{f} + \frac{81}{16} f^{\frac{1}{2}} z dz^4 \\ + \frac{9(a + 2\beta x + \gamma xx)^2 dx^4}{fz \sqrt[3]{f}} - 27\gamma z dz dx^4 \sqrt[3]{f} = C dx^4.$$

COROLLARIUM 3

. Ponatur $\sqrt[3]{f} = \frac{4}{3}$, ut habeatur haec aequatio:

$$2z^3 d dz + z dz^2 + dx^2(a + 2\beta x + \gamma xx) = 0,$$

quatio fiet integrabilis, si multiplicetur per:

$$\frac{2(\beta + \gamma x) dx^3}{zz} - \frac{(a + 2\beta x + \gamma xx) dx^2 dz}{z^3} + \frac{dz^3}{z},$$

integrale :

$$4z(\beta + \gamma x) dx^3 dz - (a + 2\beta x + \gamma xx) dx^2 dz^2 + \frac{1}{2} z dz^4 \\ + \frac{(a + 2\beta x + \gamma xx)^2 dx^4}{2zz} - 2\gamma z dz dx^4 = C dx^4,$$

aequatio etiam hoc modo representari potest:

$$2\beta x + \gamma xx) dx^2 - z dz^2)^2 + 8z^3 (\beta + \gamma x) dx^3 dz - 4\gamma z^4 dx^4 = E z dz dx^4$$

41. Si sit $a = 0$, $\beta = 0$ et $\gamma = a^2$, seu ista aequatio integranda

$$2z^3ddz + zzdz^2 + aaxxdx^2 = 0,$$

ea integrabilis reddetur per hunc multiplicatorem:

$$\frac{2aaxdx^3}{zz} - \frac{aaxxdx^2dz}{z^3} + \frac{dz^3}{z}$$

et aequatio integralis erit:

$$(aaxxdx^2 - zzdz^2)^2 + 8aaxz^3dx^3dz - 4aaz^4dx^4 = E$$

seu

$$(aaxxdx^2 + zzdz^2)^2 - 4aa(zdx - xdz)^2 zdx^2 = E$$

COROLLARIUM 5

42. Posita ergo constante $E = 0$, pro hoc casu gemina aequationes particularis habebitur:

$$\text{I. } aaxxdx^2 + zzdz^2 - 2azdx(zdx - xdz) = 0$$

$$\text{II. } aaxxdx^2 + zzdz^2 + 2azdx(zdx - xdz) = 0$$

quarum illa resolvitur in

$$axdx + zdz = \pm zdx \sqrt{2a}$$

haec vero in

$$axdx - zdz = \pm zdx \sqrt{-2a}.$$

SCHOLION

43. Evolutio horum exemplorum ita est comparata, ut non in resolutione aequationum differentialium secundi gradus aequationum cum enim haec exempla, si nonnullos casus faciliores excipiamus, cum adhuc usitatarum expediri nequeant, nova haec methodus per multiplicatores conficitur, non solum optimo cum successu, etiam nullum est dubium, quin ea, si uberius excolatur, multo melior sit allatura. Pari autem quoque successu ad aequationes differentiales tertii et altiorum graduum extendi poterit, siquidem certum est, q

s. Quod cum etiam verum sit in aequationibus differentialibus primi gradus
 arum resolutio per methodum tales factores investigandi non mediocriter
 moveri poterit; ubi quidem totum negotium eo reducitur, ut quovis casu
 dato idoneus multiplicator inveniatur; atque in aequationibus quidem
 differentialibus primi gradus hic factor semper erit functio ipsarum x et
 tum, verum ob hoc ipsum quod diversitas ordinum locum non habet, eius
 investigatio multo difficilior videtur, imprimis quando iste factor est functio
 transcendens. Cum autem hanc ratio integrandi naturae aequationum sibi
 maxime consentanea, non sine eximio fructu stadium in ea excolenda collo-
 catur.

DE INTEGRATIONE AEQUATIONUM DIFFERENTIALIUM

Commentatio 209 indicis ENESTROEMIANI

Novi Commentarii academiae scientiarum Petropolitanae 8 (1760/1), 1763,

Summarium ibidem p. 5—12

SUMMARIIUM

Saeculum mox erit elapsum, ex quo idea Differentialium et Integralium successu in Analysin est inducta, unde etiam haec scientia tanta subitamenta, ut, quicquid antea fuerat exploratum, vix comparisonem sustineat. autem hoc novum calculi genus summorum ingeniorum studio et indefessum est excoltum, minime tamen id exhaustum est reputandum, et quo ulterius penetrare licet, eo ampliores campos etiam nunc prorsus incultos deteguntur qui viros humanas longe superare videntur. Cum igitur labores in hoc studio tantum utilitatis attulerint, eo magis hinc animi Geometrarum inflammantur omnibus viribus immensum hunc campum perscrutari annitantur. Quorum antiquis tantum elementis sunt adstricta, vel qui a Mathematicis disceptationibus abhorrent, eos idea Infiniti, cui sublimiores istae investigationes sunt superadditae, medioeriter offendere solet, et voce perperam intellecta, plerumque subtiliorem hanc Analyseos partem tantum in vanis circa Infinito magnae speculationibus consumi, neque inde quicquam utilitatis ad vera cognoscenda obiecta, quippe quae omnia sint finita, expectari posse. Quae opinio, etsi utilis, quae sublimiori Analysisi accepta referre debemus, iam funditus est tamen abs re erit perversas illas Infiniti ideas, quibus ea innititur, remove. Cum igitur universa Mathesis in omnis generis quantitatum contemplatione versetur, nemo ignorat, plerasque quantitates, quas in mundo continuo variari, et perpetuis mutationibus esse obnoxias. Coelum inspicimus solum, lunam et stellas situm suum iugiter mutare, sola illa stella excepta in ipso mundi polo fixa apparet: situm autem per quantitates cognoscimus cuiusquo stellae, sive respectu nostri Horizontis per Altitudinem et A-

oniam quantitate quantitatam contineri, quarum aliae continuas mutan-
 antur, modo maiores modo minores, aliae vero perpetuo eadem manent, v-
 tudo cuiusque stellae fixae, etiamsi nunc quidam hic levis variatio sit observata.
 ergo quantitatem, quas natura nobis offert, divisio in Variabiles et Constantes
 manifesta, simulque intelligitur, difficillimam nostrae cognitionis partem in ac-
 titutatum Variabilium investigatione esse constitutam. Scilicet tum demum perfe-
 itionem motuum coelestium, voluti planetae, seu cometae, sumus adepti, cum
 ris tempore eius locum in coelo, hoc est, eius Longitudinem et Latitudinem, assign-
 erimus. Ponamus nobis lunae motum hac ratione esse exploratum, quo melius no-
 tationes figere queamus; quicquid enim de hoc casu dixerim, id facile ad omnis ge-
 titates variables transferetur. Cum igitur ad quodvis tempus, quod pariter quan-
 imur, lunae tum Longitudo, quam Latitudo, assignari queat, utraque haec quan-
 tempus determinatur, seu si tempus a certa epocha elapsum denotetur littera t ,
 gitudo, quam Latitudo lunae exprimitur certa quidam formula per tempus t uten-
 ita, cuius valorem pro quovis tempore t assignare liceat. Huiusmodi formula gene-
 s valor determinatus pro quolibet tempore determinato exhiberi potest, vocat
 ysi Functio quantitatis t , sicque nostro casu et Longitudo et Latitudo lunae
 quaedam Functio temporis t , cuius natura, hoc est ratio compositionis, si nobis
 peata, motus lunae perfectam haberemus cognitionem, quae igitur tota in ra-
 um functionum sita est censenda. Cum igitur inde constet, quantam mutationem
 gitudo et Latitudo quovis tempore subeat, variatio etiam, minimo tempore facta,
 ae et ipsa erit minima, definiri, eiusque ratio ad ipsum tempus minimum assi-
 git; quae cognitio maximi est momenti, cum inde mutatio momentanea innotet
 que hic impedit, quo minus tempusculum istud evanescens seu infinito parvum ac-
 Atque hic est fons Infinito parvorum, in Analysis receptorum; ubi probe notari con-
 tum ipsorum parvitatem, quam rationem mutuum, quae utique est finita, consid-
 eomadmodum huiusmodi Infinito parva Differentialia vocantur, ita Calculus, in e-
 one scrutanda occupatus, Differentialis appellatur: neque hic quicquam de In-
 is est metuendum, cum omnis calculus in eorum relatione, quae est finita, absolv-
 onus quidam assumimus indolem eorum formularum, seu Functionum, quae L-
 nom lunae et Latitudinem per tempus exprimunt, esse cognitam; vixit si vie-
 mutatio momentanea daretur, quippe quam ex viribus lunae sollicitantibus col-
 tum quaestio ad naturam illarum Functionum investigandam reducitur, tot
 o theoria ipsi est superstruenda. Hic igitur ex mutatione momentanea, seu, ut
 ao loquuntur, ex data relatione Differentialium, indoles eo natura ipsarum fun-
 determinari debet, in quo Calculus Integralis continetur. Quomadmodum it-
 ulus Differentialis docet Functionum Differentialia, seu potius eorum rationem
 gare, ita vicissim Calculus Integralis ex data Differentialium ratione indolem Fun-
 oruendi methodum tradit. Utriusque ergo vim ita commodissime describere
 v fuorit Functio quaecunque quantitatis t , ac ponatur Differentialium ratio $\frac{dv}{dt}$
 ulus Differentialis methodum exhibeat, ex indole Functionis v hanc Differentiali-

inde natura Functionis v , seu quomodo ea per t determinetur, ex illa aequatione data quantitatem $p = \frac{dv}{dt}$ per t et v definire liceo

$$Mdt + Ndv = 0$$

nascetur, Differentialis appellata, in qua litterae M et N utenunque sunt intelligendae, et iam quaeritur, cuiusmodi functio quantitatum eodem redit, aequatio relationem inter t et v exprimens requiritur ipsius t valer ipsius v assignari queat.

Hanc igitur quaestionem in latissimo sensu acceptam Collocatione contemplatur, et postquam animadvertit, eam tantum per se resolvi posse, atque in hunc finem methodos maxime diversas a Collocatione multo simpliciores magisque naturalem exponit, omni quoque simul viam ad plurimos alios casus patefacere videtur. Quae ex ipso Auctoris scripto est iudicandum; hic tantum notasse iuvet $Mdt + Ndv = 0$ etiam in latissimo sensu acceptam, exiguam versae Analysis infinitorum continere, quia tantum Differentialis plectitur. Quodsi enim v fuerit functio quaecumque ipsius t , et $\frac{dv}{dt} = p$, etiam haec quantitas p est variabilis, ex cuius variatione potest $\frac{dp}{dt} = q$, quae quantitas q Differentialia secundi ordinis cum pariter a t pendeat, ponaturque $\frac{dq}{dt} = r$, haec littera Differentialia triplicare censeatur, et ita porro. Quibus positis Calculus Integralis, methodus ex data relatione Differentialium cuiusque ordinis investigandi, ex qua illa Differentialia nascentur, seu, quod eodem quaecumque inter quantitates t, v, p, q, r etc. quomodoque quantitates investigari oportet. Ab hoc autem perfectionis gradu omnia artificiosa multo magis sunt remota, et quae adhuc ignorantur, immo illam particulam, quam etiamnum evolovere licuit.

Vorum non sic quidem tota vis Analysis infinitorum exhauritur functiones hic sumus contemplati, quae per unicam variabilem longitudinem vel latitudinem lunae spectari poterat tanquam Functio qua tempus exprimitur. Dantur autem utique casus, quibus occurrunt, quae simul per binas, vel ternas, vel adeo plures variabiles

Huiusmodi exemplum se offert, quando motus fluvii definitur tatem pro omnibus punctis, quae in fluvio concipere licet, determinatur autem puncti situs per ternas coordinatas x, y et z definitur, et occurrunt tanquam Functio ternarum istarum variabilium x, y et z erit orelatio inter harum et ipsius Functionis quacsitae Differentialia quam forte ex principiis motus colligere licet, quaestio huic red

$$dv = p dx + q dy + r dz,$$

ata relatione inter quantitates v, x, y, z, p, q, r , aequatione quaecunque expressa, quomodo functio v per variables x, y et z exprimatur. Tum vero, cum etiam p, q, r sint functiones coordinatarum x, y et z , earum quoque Differentialia, quae se his sunt censenda, in computum ingredi possunt, unde hanc quaestionem, ut latius patet, etiam ad relationem Differentialium secundii altiorumque ordinum extendi possit. Quodsi motus fluidiis etiam cum tempore varietur, tum ad eius cognitionem non solum pro quolibet puncto, quod iam tenuis coordinatis definitur, sed etiam ad quodvis tempus assignari debet, ex quo celeritas quaesita, tanquam Functio trium variabilium, trium scilicet coordinatarum et temporis, erit spectanda. Quodsi Integralis generalissimo ita definiri poterit, ut dicatur esse methodus quaestione quocunque variabilium investigandi, cuius Differentialia cuiusque conditionem teneant relationem. Quicquid autem adhuc in hoc genere est praestitum, non minus casum, quo functio unius variabilis ex data Differentialium relatione quaecunque determinatur, admodum, quod quidem ad functiones plurium variabilium pertineat, in methodis Geometris est allatum. In quo cum quasi Calculi Integralis pars altera sit constituta, non minus cogimur, cum etiam nunc fore totam inuolam iacere. Interim tamen certum est, quod Theoriam motus fluidorum huic Analyseos parti maximam partem iniunctam non vix quicquam solidi ante expectari posse, quam fines Analyseos etiam in hoc genere non mediocriter fuerint prolati. Fortiori certe incitamento Geometris haud erit opus, si viros ad hoc quasi novum Analyseos genus excolendum intendunt.

I. Considero hic aequationes differentiales primi gradus, quae duas tantum variables involvunt, quas propterea sub hac forma generali

$$Mdx + Ndy = 0$$

representare licet, siquidem M et N denotent functiones quascunque binarum variabilium x et y ¹⁾. Demonstratum autem est, huiusmodi aequationem servare relationem inter variables x et y exprimere, qua pro quovis valore x certi valoris pro altera definiantur. Cum autem per integrationem solutio finita inter ambas variables inveniri debeat, aequatio integralis non solum ad omnem amplitudinem extendatur, novam quantitatem constantem accipiet, quae, dum penitus ab arbitrio nostro pendet, infinitas quasi aequationes integrales complectitur, quae omnes aequationi differentiali aequivalent veniant.

1) Confer *Institutiones calculi integralis*, vol. I, §. 443—538, ubi magna pars eorum, quae in hac notatione continentur, invenitur. LEONHARDI EULERI Opera omnia, series I, vol. 12. — II

$$Mdx + Ndy = 0$$

tota vis Analyseos in hoc consistit, ut aequatio finita inter x et y eliciatur, quae eandem inter illas relationem exprimat, differentialis, et quidem latissimo sensu, ita ut constantem quamvis quae in differentiali non inest, contineat. Verum si haec quodlibet proponatur, nulla plano adhuc inventa est via ad eum veniendi; atque omnes casus, quos adhuc resolvere licuit, ad non exiguum reduci possunt, ita ut in hac Analyseos parte, porro maxima adhuc incrementa desiderentur; neque ob hanc causam omnium huius scientiae arcanorum cognitio expectari queat.

3. Quae quidem adhuc in hoc negotio sunt praestita, hos casus referri possunt, quibus aequatio differentialis

$$Mdx + Ndy = 0$$

vel sponte separationem variabilium admittit, vel per idem ad talem formam reduci potest. Quodsi enim introducendis novis variabilibus v et z , aequatio differentialis proposita in

$$Vdv + Zdz = 0$$

transmutari queat, in qua V sit functio ipsius v tantum, totum negotium erit confectum, dum aequatio integralis

$$\int Vdv + \int Zdz = \text{Const.},$$

quae manifesto illam constantem arbitrariam per generalis invecram complectitur. Atque huc fere redeunt omnia artificia adhuc in resolutione huiusmodi aequationum sunt usi.

4. Nisi igitur aequatio proposita differentialis sponte separabilium admittat, totum negotium in hoc consumi est solitum substitutiones, quae ad separationem viam parent, investigari saepius summam sagacitatem, quam Geometrae ad scopum huerunt, admirari oportet. Interim tamen cum nulla certa modi substitutiones investigandi, haec methodus minus ad rem accommodata, ex quo constitui, aliam methodum non novam tamen etiamnum non satis exultam, accuratius perpendi

hodium, volut partem, in se complectitur.

5. Aequatione differentiali ad hanc formam

$$Mdx + Ndy = 0$$

elucta, consideretur formula $Mdx + Ndy$ sine respectu habito, quomodo nescere debeat, et examinetur, utrum ea sit differentiale cuiuspiam functionis ipsarum x et y , nec ne? Quemadmodum hoc examen sit instituendum, passim abunde est explicatum; utramque scilicet functionem M et N differentiari oportet, et cum earum differentia huiusmodi formam accipiant:

$$dM = pdx + qdy \quad \text{et} \quad dN = rdx + sdy,$$

examinatur, utrum sit $q = r$, nec ne? Quodsi enim fuerit $q = r$, hoc infallibile criterium, formulam $Mdx + Ndy$ esse integrabilem: at si non fuerit $q = r$, aeque certum est, istam formulam ex nullius finitae functionis ipsarum x et y differentiatione esse ortam. Ex quo tota quaestio ad duos casus reducitur, quorum alter locum habet, si fuerit $q = r$, alter vero, si haec quantitates q et r non fuerint inter se aequales.

6. Ad aequalitatem igitur, vel inaequalitatem, quantitatum q et r agnoscendam, ne opus quidem est, ut functiones M et N penitus per differentiationem evolvantur, sed sufficit in functione M , quae cum dx est coniuncta, quantitatem x ut constantem spectare, eamque tantum eius differentiationem quaerere, quae ex variabilitate ipsius y tantum nascitur, si quidem modo membrum qdy obtinetur, valorem autem ipsius q sic erutum notatione $\left(\frac{dM}{dy}\right)$ denotare solco. Simili modo atque functio N , quae cum dx coniuncta, ita differentietur, ut y pro constante tractetur, et ex variabilitate solius x impetretur differentialis pars rdx , ubi valorem ipsius r per notationem $\left(\frac{dN}{dx}\right)$ exprimo. Quodsi ergo formula $Mdx + Ndy$ ita fuerit comparata, ut sit

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = \left(\frac{dN}{dx}\right),$$

est integrabilis, eiusque integrale sequenti modo inveniri poterit. Quodsi vero, si hoc criterium non locum habeat, videamus quomodo sit procedendum.

$$Mdx + Ndy = 0$$

ita fuerit comparata, ut sit

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = \left(\frac{dN}{dx}\right),$$

invenire eius aequationem integram.

SOLUTIO

Si fuerit

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = \left(\frac{dN}{dx}\right),$$

tunc datur functio finita binarum variabilium x et y , quae differens $Mdx + Ndy$. Sit V ista functio, et cum sit

$$dV = Mdx + Ndy,$$

erit Mdx differentiale ipsius V , si tantum x variabile sumatur differentiale, si tantum y variabile capiatur. Hinc ergo vicissim si vel Mdx integretur, spectata y ut constante, vel Ndy integretur, ut constante: sicque haec operatio reducitur ad integrationem differentialis unicam variabilem involventis, quae in hoc negotio facile succedat, sive quadraturas curvarum requirat, concedi potest. autem hac ratione quantitas V duplici modo inveniat, et a vice constantis functionem quancunque ipsius y , altera vero ipsius x ita ut sit

$$\text{et } V = \int Mdx + Y \text{ et } V = \int Ndy + X,$$

semper has functiones Y ipsius y et X ipsius x ita definire $\int Mdx + Y = \int Ndy + X$, id quod quovis casu facile praestabitur, cum quantitas V sit integrale formulae $Mdx + Ndy$, evidens propositae $Mdx + Ndy = 0$ integram aequationem fore $V = \text{constante}$, propterea quod involvit constantem quantitatem nostro pendente.

COROLLARIUM I

8. In hoc problemate statim continetur casus aequationum $Mdx + Ndy = 0$. Si enim fuerit M functio ipsius x tantum, et N functio ipsius y tantum, utique

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = 0 \quad \text{et} \quad \left(\frac{dN}{dx}\right) = 0, \quad \text{ideoque} \quad \left(\frac{dM}{dy}\right) = \left(\frac{dN}{dx}\right);$$

ergo casus simplicissimus, quem problema in se complectitur.

COROLLARIUM 2

Indisi autem in aequatione differentiali

$$Mdx + Ndy = 0$$

functio solius x , et N solius y , utraque pars seorsim integrabilis
que aequatio integralis erit:

$$\int Mdx + \int Ndy = \text{Const.}$$

COROLLARIUM 3

Præterea vero nostrum problema resolutionem infinitarum aliarum
um differentialium largitur, quarum omnium character communis
nsistit, ut sit

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = \left(\frac{dN}{dx}\right),$$

resolutio per integrationem formularum, unicam variabilem conti-
expediri potest.

SCHOLION 1

Quoties ergo in aequatione differentiali $Mdx + Ndy = 0$ fuerit
 $\left(\frac{dN}{dx}\right)$, eius resolutio nullam habet difficultatem, dummodo integratio
m unicam variabilem involventium concedatur; quam quidem iure
licet. Interim tamen determinatio functionum illarum X et Y , quae
tantum introduci debent, molestiam quandam creare videri posset,
em singulis casibus mox evanescere reperietur. Verum quo magis
operatio contrahatur, ne duplici quidem integratione est opus. Post-
m altera pars Mdx , spectata y tanquam constanti, fuerit integrata,
grale sit $= Q$, statuatur

$$V = Q + Y,$$

tisper Y pro functione indefinita ipsius y , in quam altera variabilis x
on ingrediatur. Tum differentietur denuo haec quantitas $Q + Y$,
 x tanquam constantem, et quia differentiale prodire debet $= Ndy$,

$$Mdx + Ndy = 0$$

ita fuerit comparata, ut sit

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = \left(\frac{dN}{dx}\right),$$

invenire eius aequationem integram.

SOLUTIO

Si fuerit

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = \left(\frac{dN}{dx}\right),$$

tunc datur functio finita binarum variabilium x et y $Mdx + Ndy$. Sit V ista functio, et cum sit

$$dV = Mdx + Ndy,$$

erit Mdx differentiale ipsius V , si tantum x variabile differentiale, si tantum y variabile capiatur. Hinc si vol Mdx integretur, spectata y ut constante, vel x ut constante: sicque haec operatio reducitur ad differentialis unicum variabilem involvens, quae facile succedat, sive quadraturas curvarum requiratur. autem hac ratione quantitas V duplici modo in y vice constantis functionem quaecunque ipsius y , ita ut sit

$$\text{et } V = \int Mdx + Y \text{ et } V =$$

semper has functiones Y ipsius y et X ipsius x $\int Mdx + Y = \int Ndy + X$, id quod quovis casu cum quantitas V sit integrale formulae $Mdx + Ndy$ propositae $Mdx + Ndy = 0$ integrale aequationis completam, propterea quod involvit constantem nostro pendentem.

COROLLARIUM I

8. In hoc problemate statim continetur casus. Si enim fuerit M functio ipsius x tantum, et N ipsius y utique

$$Mdx + Ndy = 0$$

erit M functio solius x , et N solius y , utraque pars seorsim integrabilis existit, atque aequatio integralis orit:

$$\int Mdx + \int Ndy = \text{Const.}$$

COROLLARIUM 3

10. Praeterea vero nostrum problema resolutionem infinitarum aliarum aequationum differentialium largitur, quarum omnium character communis hoc consistit, ut sit

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = \left(\frac{dN}{dx}\right),$$

earumque resolutio per integrationem formularum, unicam variabilem continens, expediri potest.

SCHOLION 1

11. Quoties ergo in aequatione differentiali $Mdx + Ndy = 0$ fuerit $\left(\frac{dM}{dy}\right) = \left(\frac{dN}{dx}\right)$, eius resolutio nullam habet difficultatem, dummodo integratione formularum unicam variabilem involventium concedatur; quam quidem integrationem statim adhibere licet. Interim tamen determinatio functionum illarum X et Y , quae constantium introduci debent, molestiam quandam creare videri potest, sed hoc autem singulis casibus mox evanescere reperietur. Verum quo magis haec operatio contrahatur, ne duplici quidem integratione est opus. Possumus enim altera pars Mdx , spectata y tanquam constanti, fuerit integrata, et integrale sit $= Q$, statuatur

$$V = Q + Y,$$

ubi sit tantisper Y pro functione indefinita ipsius y , in quam altera variabilis non ingrediatur. Tum differentiatur denuo haec quantitas $Q + Y$ respectu x tanquam constantem, et quia differentiale prodire debet $= Ndy$,

7. Si aequatio differentialis

$$Mdx + Ndy = 0$$

ita fuerit comparata, ut sit

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = \left(\frac{dN}{dx}\right),$$

invenire eius aequationem integralem.

SOLUTIO

Si fuerit

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = \left(\frac{dN}{dx}\right),$$

tunc datur functio finita binarum variabilium x et y , quae dicitur
 $Mdx + Ndy$. Sit V ista functio, et cum sit

$$dV = Mdx + Ndy,$$

erit Mdx differentiale ipsius V , si tantum x variabile sumatur
 differentiale, si tantum y variabile capiatur. Hinc ergo videtur
 si vel Mdx integretur, spectata y ut constanti, vel Ndy int
 ut constante: sicque haec operatio reducitur ad integrand
 differentialis unicum variabilem involventis, quae in hoc
 braice succedat, sive quadraturas curvarum requirat, concor
 autem hac ratione quantitas V duplici modo invenitur, e
 vice constantis functionem quaecumque ipsius y , altera vero
 ita ut sit

$$\text{et } V = \int Mdx + Y \text{ et } V = \int Ndy + X$$

semper has functiones Y ipsius y et X ipsius x ita defini
 $\int Mdx + Y = \int Ndy + X$, id quod quovis casu facile praec
 cum quantitas V sit integrale formulae $Mdx + Ndy$, evider
 propositae $Mdx + Ndy = 0$ integralem aequationem fore V
 completam, propterea quod involvit constantem quantitatem
 nostro pendente.

COROLLARIUM I

8. In hoc problemato statim continetur casus aequationis
 Si enim fuerit M functio ipsius x tantum, et N functio ipsius
 utique

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = 0 \quad \text{et} \quad \left(\frac{dN}{dx}\right) = 0, \quad \text{ideoque} \quad \left(\frac{dM}{dy}\right) = \left(\frac{dN}{dx}\right);$$

hi est ergo casus simplicissimus, quem problema in se complectitur.

COROLLARIUM 2

9. Quodsi autem in aequatione differentiali

$$Mdx + Ndy = 0$$

erit M functio solius x , et N solius y , utraque pars seorsim integrabilis existit, atque aequatio integralis erit:

$$\int Mdx + \int Ndy = \text{Const.}$$

COROLLARIUM 3

10. Praeterea vero nostrum problema resolutionem infinitarum aliarum aequationum differentialium largitur, quarum omnium character communis hic consistit, ut sit

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = \left(\frac{dN}{dx}\right),$$

earumque resolutio per integrationem formularum, unicam variabilem continentium, expediri potest.

SCHOLION 1

11. Quoties ergo in aequatione differentiali $Mdx + Ndy = 0$ fuerit $\left(\frac{dM}{dy}\right) = \left(\frac{dN}{dx}\right)$, eius resolutio nullam habet difficultatem, dummodo integrabilis formularum unicam variabilem involventium concedatur; quam quidem postulatio licet. Interim tamen determinatio functionum illarum X et Y , quae constantium introduci debent, molestiam quandam creare videri potest, quae autem singulis casibus mox evanescere reperitur. Verum quo magis haec operatio contrahatur, eo duplici quidem integratione est opus. Primum enim altera pars Mdx , spectata y tanquam constanti, fuerit integrabilis, quod integrale sit $= Q$, statuatur

$$V = Q + Y,$$

posito tantisper Y pro functione indefinita ipsius y , in quam altera variabilis non ingrediatur. Tum differentietur denique haec quantitas $Q + Y$ tractando x tanquam constantem, et quia differentiale prodire debet $= A$

integralis erit $Q + Y = \text{Const.}$, quam operationem sequentibus c
strari conveniet.

EXEMPLUM 1

12. *Integrare hanc aequationem differentialem :*

$$2axydx + axxdy - y^3dx - 3xyydy = 0.$$

Comparata hac aequatione cum forma $Mdx + Ndy = 0$, erit:

$$M = 2axy - y^3 \text{ et } N = axx - 3xyy.$$

Primum igitur dispiciendum est, utrum hic casus in problemate quem in finem quaeramus valores:

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = 2ax - 3yy \text{ et } \left(\frac{dN}{dx}\right) = 2ax - 3yy,$$

qui cum sint aequales, operatio praescripta necessario succedet. autem, sumta y pro constante:

$$\int Mdx = axxy - y^3x + Y;$$

cuius formae si differentiale sumatur, posita x constante, prodit

$$axxdy - 3yyxdy + dY = Ndy,$$

et pro N valore suo $axx - 3xyy$ restituto, sicut $dY = 0$, ex quo nascitur vel $Y = \text{const.}$ Quare aequatio integralis quacsita habebitur:

$$axxy - y^3x = \text{Const.}$$

EXEMPLUM 2

13. *Integrare hanc aequationem differentialem :*

$$\frac{ydy + xdx - 2ydx}{(y-x)^2} = 0.$$

Comparata hac aequatione cum forma $Mdx + Ndy = 0$, erit:

$$M = \frac{x - 2y}{(y-x)^2} \text{ et } N = \frac{y}{(y-x)^2}.$$

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = \frac{2y}{(y-x)^3} \quad \text{et} \quad \left(\frac{dN}{dx}\right) = \frac{2y}{(y-x)^3},$$

i cum sint aequales, negotium succedet. Quaro secundum regulam
tur, sumto y constante, integrale:

$$\int M dx = \int \frac{x dx - 2y dx}{(y-x)^2} = - \int \frac{dx}{y-x} - \int \frac{y dx}{(y-x)^2}$$

reperietur:

$$\int M dx = l(y-x) - \frac{y}{y-x} + Y,$$

ius differentiale, sumto x constante, producere debet alteram aequa
opositae partem Ndy ; unde habebitur:

$$Ndy = \frac{dy}{y-x} + \frac{xdy}{(y-x)^2} + dY = \frac{ydy}{(y-x)^2} + dY.$$

am igitur sit

$$Ndy = \frac{ydy}{(y-x)^2}, \quad \text{erit} \quad dY = 0 \quad \text{et} \quad Y = 0,$$

stantem enim in Y negligere licet, quia iam in aequationem integ
troducitur, quippe quae erit:

$$l(y-x) - \frac{y}{y-x} = \text{Const.}$$

EXEMPLUM 3

14. Integrare hanc aequationem differentialem:

$$\frac{dx}{x} + \frac{yydx}{x^3} - \frac{ydy}{xx} + \frac{(ydx - xdy)V(xx + yy)}{x^3} = 0.$$

Comparata hac aequatione cum forma $Mdx + Ndy = 0$, habebimus:

$$M = \frac{xx + yy + yV(xx + yy)}{x^3} \quad \text{et} \quad N = \frac{-y - V(xx + yy)}{xx},$$

ndo pro criterio explorando quaeratur:

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = \frac{2y}{x^3} + \frac{V(xx + yy)}{x^3} + \frac{yV'(xx + yy)}{x^3 V(xx + yy)}$$

qui valores reducti cum fiant aequales, scilicet

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = \left(\frac{dN}{dx}\right) = \frac{2y}{x^3} + \frac{xx + 2yy}{x^3 V'(xx + yy)}$$

resolutio erit in potestate. Investigatur ergo, sumpto

$$\int Mdx = Lx = \frac{yy}{2xx} + y \left\{ \frac{dx}{x^3} + V'(xx + yy) \right\}$$

At per regulas integrandi formulas unicum variabilem pro constante habetur, reperitur:

$$\int \frac{ydx}{x^3} V'(xx + yy) = \frac{yV'(xx + yy)}{2xx} + \frac{1}{2} I'$$

ita ut sit:

$$\int Mdx = Lx = \frac{yy}{2xx} + \frac{yV'(xx + yy)}{2xx} + \frac{1}{2} I' V'(xx + yy)$$

At huius quantitatis differentialis, assumpto x pro constan-

$$Ndy = \frac{ydy}{x^3} + \frac{dyV'(xx + yy)}{xx}$$

nanciscemur:

$$Ndy = \frac{ydy}{xx} + \frac{dyV'(xx + yy)}{2xx} + \frac{yydy}{2xxV'(xx + yy)} + \frac{dy}{2y}$$

qua forma cum illa comparata fuit:

$$dY = \frac{dyV'(xx + yy)}{2xx} + \frac{yydy}{2xxV'(xx + yy)} + \frac{dy}{2y}$$

ubi termini, qui adhuc continent x , sponte se destrunt

$$dY = \frac{dy}{2y} \text{ ubi } Y = \frac{1}{2} Iy.$$

Quo valore pro Y invento, obtinebitur aequatio int

$$Lx = \frac{yy}{2xx} + \frac{yV'(xx + yy)}{2xx} + \frac{1}{2} I \{ V'(xx + yy) \}$$

descripta sit instituenda, ita ut hinc nulla amplius difficultas moles
cessat, nisi quae ex integratione formularum unicam variabilem involvunt
quandoque relinquitur, dum integratio neque algebraice absolvi, nec
circuli hyperbolaeve quadraturam reduci patitur. Verum tum super
quadraturas simili modo tractari oportet, et si quae difficultates relinquuntur
non huic methodo sunt adscribendae. Quam ob rem hic assumere
obios aequatio differentialis

$$Mdx + Ndy = 0$$

si fuerit comparata, ut in ea sit

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = \left(\frac{dN}{dx}\right),$$

hoc integrationem esse in nostra potestate; unde ad eas aequationes per
quibus hoc criterium non habet locum.

THEOREMA

16. Si in aequatione differentiali

$$Mdx + Ndy = 0$$

non fuerit

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = \left(\frac{dN}{dx}\right),$$

impossibile datur multiplicator, per quem formula $Mdx + Ndy$ multiplicata
integrabilis¹⁾.

DEMONSTRATIO

Cum non sit

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = \left(\frac{dN}{dx}\right),$$

nam formula $Mdx + Ndy$ non erit integrabilis, seu nulla existit functio
in x et y , cuius differentiale sit $Mdx + Ndy$. Verum hic non tam form
 $Mdx + Ndy$, quam aequationis $Mdx + Ndy = 0$, quaeritur integrale

1) ROBERTO EULERUS hoc ibi non ostendit. Cf. § 48 necnon *Institutiones calculi inte*
I, § 459. Vide notam p. 337. 11

et y multiplicetur, ita ut sit

$$LMdx + LNdy = 0,$$

demonstrandum est, semper eiusmodi dari functionem

$$LMdx + LNdy$$

fiat integrabilis. Quo enim hoc eveniat, necesse est, ut

$$\left(\frac{d \cdot LM}{dy}\right) = \left(\frac{d \cdot LN}{dx}\right),$$

vel si ponatur

$$dL = Pdx + Qdy,$$

cum sit

$$\left(\frac{dL}{dy}\right) = Q \text{ et } \left(\frac{dL}{dx}\right) = P,$$

functio L ita debet esse comparata, ut sit:

$$L\left(\frac{dM}{dy}\right) + MQ = L\left(\frac{dN}{dx}\right) + NP.$$

Evidens autem est, hanc conditionem sufficere ad definitionem
per quam si formula $Mdx + Ndy$ multiplicetur, fiat in

COROLLARIUM 1

17. Invento ergo tali multiplicatore L , qui reddat

$$Mdx + Ndy$$

integrabilem, aequatio $Mdx + Ndy = 0$, in formam

$$LMdx + LNdy = 0$$

translata, integrari poterit methodo in problemato praecedente.

COROLLARIUM 2

18. Quaeratur scilicet, spectata y tanquam constantem, ad quod adliCIatur talis functio Y ipsius y , ut, si aggregetur

$$\int LMdx + Y$$

denuo differentietur, spectata iam x ut constante, prodeat aequatio integralis

$$\int LMdx + Y = \text{Const.}$$

$$dL = Pdx + Qdy,$$

iat huic aequationi:

$$L\left(\frac{dM}{dy}\right) + MQ = L\left(\frac{dN}{dx}\right) + NP$$

nic:

$$\frac{NP - MQ}{L} = \left(\frac{dM}{dy}\right) - \left(\frac{dN}{dx}\right),$$

manifestum est, si esset

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = \left(\frac{dN}{dx}\right),$$

L sumi posso unitatem, vel quantitatem constantem quaecunque, $P = 0$ et $Q = 0$.

SCHOLION

20. Si ergo hinc in genere multiplicator L inveniri posset, haberetur talis resolutio omnium aequationum differentialium primi gradus; id quod sperare quidem licet. Contentos ergo nos esse oportet, si pro variis casibus omnique aequationum differentialium generibus, huiusmodi factores investigare valeamus. Sunt autem duo aequationum genera, pro quibus tales factores commode erui possunt, quorum alterum eas comprehendit aequationes, in quibus altera variabilis nusquam ultra unam dimensionem exurgit; alterum est genus est aequationum homogenearum. Praeter haec vero duo genera alii existunt casus, quibus inventio talis factoris absolvi potest, et si fortius examinasse, usu non carebit, cum haec sola via putero videatur in Analysis partem, quae adhuc desideratur, excolendam ac perficiendam. Quam ob rem hic constitui, plura aequationum genera colligere, et quibus huiusmodi multiplicatorem ad integrabilitatem perducere possunt.

PROBLEMA 2

21. Cognito uno multiplicatore L , qui formulam $Mdx + Ndy$ integrabilem reddit, invenire infinitos alios multiplicatores, qui idem officium praestent.

SOLUTIO

Cum formula $L(Mdx + Ndy)$ per hypothese sit integrabilis, sit integrale $= z$, ita ut sit

existeret z quapiam functione ipsarum x et y . Denotet nam
quacunque ipsius z , et quia formula Zdz est etiam integrabilis

$$Zdz = LZ (Mdx + Ndy),$$

manifestum est formulam propositam $Mdx + Ndy$ quoque fieri
si per LZ multiplicetur. Dato ergo uno multiplicatore L ,
 $Mdx + Ndy$ integrabilem reddat, ex eo innumerabiles alii factores
possunt, qui idem sint praestituri, sumendo pro Z functiones
integralis

$$\int L (Mdx + Ndy).$$

COROLLARIUM 1

22. Proposita igitur formula differentiali quacunque $Mdx + Ndy$
solum unus, sed etiam infiniti dantur multiplicatores, qui eam
reddant. Quorum autem unum invenisse sufficit, cum reliqui omnes
determinentur.

COROLLARIUM 2

23. Si ergo habeatur aequatio differentialis

$$Mdx + Ndy = 0,$$

ea infinitis modis ad integrabilitatem perducere potest. Sive
multiplicator L , sive alius quicunque LZ , aequatio integralis
redit; siquidem ille factor L praebet $z = \text{Const.}$, hic vero $\int LZ dz$
quod convenit, cum $\int Zdz$ sit functio ipsius z .

EXEMPLUM 1

24. *Invenire omnes multiplicatores, qui reddant hanc formam*

$$aydx + \beta xdy$$

integrabilem.

Unus multiplicator hoc praestans in promptu est, scilicet
 $L = \frac{1}{xy}$, fiatque

$$dz = \frac{aydx + \beta xdy}{xy} = \frac{adx}{x} + \frac{\beta dy}{y},$$

nolet iam Z functionem quaecunque ipsius $z = tx^\alpha y^\beta$, hoc est ipsius z que omnes multiplicatores quæsiti in hac forma generali

$$\frac{1}{xy} \text{ funct. } x^\alpha y^\beta$$

contineantur.

Simpliciores ergo multiplicatores reperientur, si loco functionis poterant quæcunque ipsius $x^\alpha y^\beta$ capiuntur; sique formulæ $\alpha y dx + \beta x dy$ integrabitur per hunc multiplicatorem latius patentem $x^{\alpha-1} y^{\beta-1}$. Si magis constanti desiderentur, plures huiusmodi utamque inter se combinari poterunt habebuntur

$$A x^{\alpha-1} y^{\beta-1} + B x^{\alpha-1} y^{\beta-1} + \text{etc.}$$

EXEMPLUM 2

23. *Invenire omnes multiplicatores, qui reddant hanc formulam differentialem*

$$\alpha x^{\alpha-1} y^\beta dx + \beta x^\alpha y^{\beta-1} dy$$

integrabilem.

Hic iterum statim se offert unus multiplicator

$$L = \frac{1}{x^\alpha y^\beta},$$

qui paratim

$$dz = \frac{\alpha dx}{x} + \frac{\beta dy}{y},$$

inde fit

$$z = \alpha dx + \beta dy = tx^\alpha y^\beta.$$

Quæ sita igitur Z pro functione quaecunque ipsius $x^\alpha y^\beta$, omnes multiplicatores continebuntur in hac expressione generali

$$\frac{Z}{x^\alpha y^\beta} = \frac{1}{x^\alpha y^\beta} \text{ funct. } x^\alpha y^\beta.$$

In loco istius functionis sumuntur potestates quæcunque $x^\alpha y^{\beta n}$, innumeri contineantur multiplicatores, unico termino constantes $x^{\alpha-n} y^{\beta n}$, sumuntur n numeros quæcunque.

$$\alpha x^{\mu-1} y^{\nu} dx + \beta x^{\mu} y^{\nu-1} dy$$

commune recipiant multiplicatorem: quod si eveniat, aequatio ex huiusmodi formulis, tanquam membris, composita integrabilis dum multiplicator iste communis adhibetur. Quem casum iam evolvamus.

PROBLEMA 3

27. Proposita sit ista aequatio differentialis:

$$\alpha y dx + \beta x dy + \gamma x^{\mu-1} y^{\nu} dx + \delta x^{\mu} y^{\nu-1} dy = 0,$$

cuius integralem inveniri oporteat.

SOLUTIO

Ad multiplicatorem idoneum inveniendum, quo haec aequatio integrabilis, consideretur utrumque membrum seorsim. Ac membrum $\alpha y dx + \beta x dy$ vidimus integrabile reddi hoc multip

$$x^{\alpha n-1} y^{\beta n-1},$$

posteriori vero membrum $\gamma x^{\mu-1} y^{\nu} dx + \delta x^{\mu} y^{\nu-1} dy$ hoc

$$x^{\gamma m-\mu} y^{\delta m-\nu}.$$

Quia nunc pro n et m numeros quoscunque accipere licet, hi duae aequalitates reduci poterunt; unde fit

$$\alpha n - 1 = \gamma m - \mu \quad \text{et} \quad \beta n - 1 = \delta m - \nu$$

ideoque

$$n = \frac{\gamma m - \mu + 1}{\alpha} = \frac{\delta m - \nu + 1}{\beta},$$

hincque obtinetur

$$m = \frac{\alpha \nu - \beta \mu - \alpha + \beta}{\alpha \delta - \beta \gamma} \quad \text{et} \quad n = \frac{\gamma \nu - \delta \mu - \gamma + \delta}{\alpha \delta - \beta \gamma}.$$

His valoribus pro m et n inventis, iste multiplicator communis aequationem integralem:

$$\frac{1}{n} x^{\alpha n} y^{\beta n} + \frac{1}{m} x^{\gamma m} y^{\delta m} = \text{Const.}$$

3. Haec ergo aequatio integralis semper est algebraica, siquidem pro
 n valores veri reperiantur. Ii igitur tantum casus singulari reductione
 ant, quibus numeri m et n vel in infinitum abeunt, vel evanescent.

COROLLARIUM 2

9. Infiniti autem evadunt ambo numeri m et n , si fuerit $a\delta = \beta\gamma$. Verum
 casu ipsa aequatio differentialis in duos factores resolvitur, hancque for-
 aequirit

$$(aydx + \beta xdy)(1 + \frac{\gamma}{a}x^{\mu-1}y^{\nu-1}) = 0$$

que orit

$$\text{vel } aydx + \beta xdy = 0, \text{ vel } 1 + \frac{\gamma}{a}x^{\mu-1}y^{\nu-1} = 0,$$

um resolutionum neutra difficultate laborat.

COROLLARIUM 3

30. At si fiat $n = 0$, sou

$$\gamma(\nu - 1) = \delta(\mu - 1),$$

sideretur numerus n ut valde parvus, et cum sit per seriem convergentem

$$x^n = 1 + \alpha n l x + \frac{1}{2} \alpha^2 n^2 (l x)^2 + \text{etc. et } y^{\beta n} = 1 + \beta n l y + \frac{1}{2} \beta^2 n^2 (l y)^2 + \text{etc.},$$

5

$$\frac{1}{n} x^{\alpha n} y^{\beta n} = \frac{1}{n} + \alpha l x + \beta l y = l x^{\alpha} y^{\beta}$$

ima parto $\frac{1}{n}$ in constantem involuta. Hoc ergo casu erit aequatio integrali

$$l x^{\alpha} y^{\beta} + \frac{1}{m} x^{\gamma m} y^{\delta m} = \text{Const.}$$

COROLLARIUM 4

31. Statuatur ergo pro hoc casu

$$\mu = \gamma k + 1 \text{ et } \nu = \delta k + 1,$$

t habeatur ista aequatio differentialis:

$$m = \frac{\alpha\delta k - \beta\gamma n}{\alpha\delta - \beta\gamma} = k,$$

erit aequatio integralis

$$lx^{\alpha}y^{\beta} + \frac{1}{k}x^{\gamma k}y^{\delta k} = \text{Const.}$$

COROLLARIUM 5

32. Simili modo si fuerit $m = 0$, seu

$$\alpha(\nu - 1) = \beta(\mu - 1),$$

ob

$$\frac{1}{m}x^{\gamma m}y^{\delta m} = lxy^{\delta},$$

si ponatur $\mu = \alpha k + 1$ et $\nu = \beta k + 1$, unde fit

$$n = \frac{\gamma\beta k - \delta\alpha k}{\alpha\delta - \beta\gamma} = -k,$$

erit huius aequationis

$$\alpha y dx + \beta x dy + \gamma x^{\alpha k} y^{\beta k + 1} dx + \delta x^{\alpha k + 1} y^{\beta k} dy = 0$$

integrato

$$-\frac{1}{k}x^{-\alpha k}y^{-\beta k} + lxy^{\delta} = \text{Const.}$$

SCHOLION

33. Neque vero huiusmodi resolutio in membra, quae per oundo plicatorem reddantur integrabilia, ad omnis generis aequationes patet enim utique potest, ut tota aequatio per quampiam quantitatem multiplicabilis evadat, cum tamen nulla eius pars inde seorsim integrabilis ex quo huic tractationi, qua hic sum usus, non nimis tribui oportet.

PROBLEMA 4

34. Si proposita sit aequatio differentialis

$$Pdx + Qydx + Rdy = 0,$$

ubi P , Q et R denotant functiones quascunque ipsius x , ita ut altera

us una dimensione non habeat, invenire multiplicatorem, qui cum $Pdx + Qdy$ integrabilem.

SOLUTIO

Comparata hac aequatione cum forma $Mdx + Ndy = 0$ erit

$$M = P + Qy \text{ et } N = R,$$

de fiet

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = Q \text{ et } \left(\frac{dN}{dx}\right) = \frac{dR}{dx}.$$

statuatur iam L pro multiplicatore quaesito, sitque

$$dL = pdx + qdy,$$

quoque huic aequationi satisfieri oportet

$$\frac{Np - Mq}{L} = Q - \frac{dR}{dx} = \frac{Rp - (P + Qy)q}{L}.$$

Si iam sit $Q - \frac{dR}{dx}$ functio ipsius x tantum, pro L quoque functio ipsius y tantum accipi poterit, ita ut sit $q = 0$, et $dL = pdx$; unde erit:

$$Q - \frac{dR}{dx} = \frac{Rp}{L}, \text{ seu } Qdx - dR = \frac{RdL}{L}$$

ideoque

$$\frac{dL}{L} = \frac{Qdx}{R} - \frac{dR}{R}.$$

Quare integrando habebitur

$$lL = \int \frac{Qdx}{R} - lR,$$

et sumto e pro numero, cuius logarithmus hyperbolicus est unitas, pro

$$L = \frac{1}{R} e^{\int \frac{Qdx}{R}}.$$

Invento autem hoc multiplicatore erit aequatio integralis:

$$\int \frac{Pdx}{R} e^{\int \frac{Qdx}{R}} + y e^{\int \frac{Qdx}{R}} = \text{Const.}$$

$$m = \frac{\gamma}{\alpha\delta - \beta\gamma} = k,$$

erit aequatio integralis

$$lx^{\alpha}y^{\beta} + \frac{1}{k}x^{\gamma k}y^{\delta k} = \text{Const.}$$

COROLLARIUM 5

32. Simili modo si fuerit $m = 0$, seu

$$\alpha(\nu - 1) = \beta(\mu - 1),$$

ob

$$\frac{1}{m}x^{\gamma m}y^{\delta m} = lx^{\gamma}y^{\delta},$$

si ponatur $\mu = ak + 1$ et $\nu = \beta k + 1$, unde fit

$$n = \frac{\gamma\beta k - \delta\alpha k}{\alpha\delta - \beta\gamma} = -k,$$

erit huius aequationis

$$\alpha y dx + \beta x dy + \gamma x^{\beta k} y^{\beta k + 1} dx + \delta x^{\alpha k} y^{\alpha k + 1} dy$$

integrato

$$- \frac{1}{k} x^{-\alpha k} y^{-\beta k} + lx^{\gamma}y^{\delta} = \text{Const.}$$

SCHOLION

33. Neque vero huiusmodi resolutio in membris multiplicatorem reddantur integrabilia, ad omnis generis aequationes enim utique potest, ut tota aequatio per quampiam functionem integrabilis evadat, cum tamen nulla eius pars inde scilicet ex quo huic tractationi, qua hic sum usus, non nimis

PROBLEMA 4

34. Si proposita sit aequatio differentialis

$$Pdx + Qydx + Rdy = 0$$

ubi P, Q et R denotant functiones quascunquo ipsius

parata hac aequatione cum forma $Mdx + Ndy = 0$ erit

$$M = P + Qy \text{ et } N = R,$$

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = Q \text{ et } \left(\frac{dN}{dx}\right) = \frac{dR}{dx}.$$

ut iam L pro multiplicatore quaesito, sitque

$$dL = pdx + qdy,$$

ut aequationi satisfieri oportet

$$Np - \frac{Mq}{L} = Q \quad \frac{dR}{dx} = \frac{Rp - (P + Qy)q}{L}.$$

cum sit $Q = \frac{dR}{dx}$ functio ipsius x tantum, pro L quoque functio ipsius x accipi poterit, ita ut sit $q = 0$, et $dL = pdx$; unde erit:

$$Q = \frac{dR}{dx} = \frac{Rp}{L}, \text{ seu } Qdx = dR = \frac{RdL}{L}$$

$$\frac{dL}{L} = \frac{Qdx}{R} = \frac{dR}{R}.$$

et integrando habebitur

$$dL = \int \frac{Qdx}{R} = LR,$$

ut e pro numero, cuius logarithmus hyperbolicus est unitas, prodit

$$L = \frac{1}{R} e^{\int \frac{Qdx}{R}}.$$

ut autem hoc multiplicatore erit aequatio integralis:

$$\int \frac{Pdx}{R} e^{\int \frac{Qdx}{R}} + ye^{\int \frac{Qdx}{R}} = \text{Const.}$$

35. Si aequatio habeat formam propositam, ea, antequam tractetur, dividi poterit per R , ut hanc formam induat

$$Pdx + Qydx + dy = 0,$$

seu statim assumere licet $R = 1$, quo facto multiplicator erit integralis

$$\int e^{\int Q dx} P dx + e^{\int Q dx} y = \text{Const.}$$

COROLLARIUM 2

36. Si ponatur hoc integrale

$$\int e^{\int Q dx} P dx + e^{\int Q dx} y = z,$$

ita ut z sit functio quaecumque ambarum variabilium, tum vero z nem quaecumque ipsius z ; omnes multiplicatores, qui formam

$$Pdx + Qydx + dy$$

reddunt integrabilem, in hac forma generali $e^{\int Q dx} Z$ continentur.

PROBLEMA 5

37. Si proposita sit aequatio differentialis:

$$Py^n dx + Qydx + Rdy = 0,$$

ubi P , Q et R denotent functiones quascumque ipsius x , inventorem, qui eam reddat integrabilem.

SOLUTIO

Erit ergo $M = Py^n + Qy$ et $N = R$, hincque

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = nPy^{n-1} + Q \quad \text{et} \quad \left(\frac{dN}{dx}\right) = \frac{dR}{dx}.$$

Quare posito multiplicatore quaesito L et

$$dL = p dx + q dy,$$

erit ex ante inventis:

$$\frac{Rp - Py^n q - Qyq}{L} = nPy^{n-1} + Q - \frac{dR}{dx}.$$

ur $L = Sy^m$, existente S functione ipsius y tantum, erit

$$p = \frac{y^m dS}{dx} \quad \text{et} \quad q = mSy^{m-1},$$

valoribus substitutis, predabit:

$$\frac{RdS}{Sdx} - mPy^{n-1} - mQ = nPy^{n-1} + Q - \frac{dR}{dx}.$$

aequatio ut subsistere possit, sumi debet $m = -n$, ac fiet

$$\frac{RdS}{Sdx} = (1-n)Q - \frac{dR}{dx}, \quad \text{seu} \quad \frac{dS}{S} = \frac{(1-n)Qdx}{R} - \frac{dR}{R}.$$

cum integrando proveniat

$$S = \frac{1}{R} e^{(1-n) \int \frac{Qdx}{R}},$$

ob $m = -n$, multiplicator quaesitus:

$$L = \frac{y^{-n}}{R} e^{(1-n) \int \frac{Qdx}{R}}$$

aequatio integralis erit

$$\frac{y^{1-n}}{1-n} e^{(1-n) \int \frac{Qdx}{R}} + \int \frac{Pdx}{R} e^{(1-n) \int \frac{Qdx}{R}} = \text{Const.}$$

COROLLARIUM 1

38. Si $n = 0$, habemus casum ante tractatum aequationis

$$Pdx + Qydx + Rdy = 0,$$

ae per multiplicatorem

$$\frac{1}{R} e^{\int \frac{Qdx}{R}}$$

integrabilis redditur; et cuius aequatio integralis est

$$y e^{\int \frac{Qdx}{R}} + \int \frac{Pdx}{R} e^{\int \frac{Qdx}{R}} = \text{Const.}$$

COROLLARIUM 2

39. At sit $n = 1$, ut aequatio differentialis sit:

$$Pydx + Qydx + Rdy = 0$$

$$\frac{Pdx + Qdx}{R} + \frac{dy}{y} = 0,$$

cuius integralis manifesto est

$$\int \frac{(P + Q)dx}{R} + \log y = \text{Const.}$$

SCHOLIUM

40. Cacterum hoc problema ex antecedente facile deducitur enim aequatio differentialis proposita per y^n , et habebitur:

$$Pdx + Qy^{1-n}dx + Ry^n dy = 0.$$

Ponatur $y^{1-n} = z$, erit $(1-n)y^{-n}dy = dz$, sicque aequatio

$$Pdx + Qzdx + \frac{1}{1-n}Rdz = 0,$$

quae cum aequatione problematis praecedentis convenit. Cuius aequationes referendae sunt ad casum, quo altera variabilium una dimensionem ascendit, hunc methodo hac per multiplicamus. Pargo itaque ad alterum genus aequationum differentialium, quas etiam hac methodo tractari posse constat. Ad hoc quo natura functionum homogeneorum continetur, praesumit quidem operationem ex primis principiis potare volumus.

LEMMA

41. Si V fuerit functio homogenea, in qua binae variabiles n dimensiones constituent, eius differentiale

$$dV = Pdx + Qdy$$

ita erit comparatum, ut sit¹⁾

$$Px + Qy = nV.$$

DEMONSTRATIO

Ponatur $y = xz$, et functio V induit huiusmodi formam quapiam functione ipsius z tantum. Hinc ergo erit

1) Cf. Commentationem 41 huius voluminis, § 22—23, p. 48.

est, ut sit

$$nx^{n-1}Z = P + Qz,$$

que multiplicando:

$$nx^n Z : : nV : : Px + Qxz = Px + Qy,$$

$$Qy : : nV.$$

COROLLARIUM 1

ergo habemus duas aequationes:

$$dV = Pdx + Qdy \text{ et } nV = Px + Qy,$$

functiones P et Q definiri poterunt; reperietur enim:

$$P = \frac{y dV - nV dy}{y dx - x dy} \text{ et } Q = \frac{nV dx - x dV}{y dx - x dy}.$$

COROLLARIUM 2

hinc ergo V est functio homogenea n dimensionum, toties ob

$$P = \left(\frac{dV}{dx} \right) \text{ et } Q = \left(\frac{dV}{dy} \right)$$

$$\left(\frac{dV}{dx} \right) : \frac{y dV - nV dy}{y dx - x dy} \text{ et } \left(\frac{dV}{dy} \right) = \frac{nV dx - x dV}{y dx - x dy},$$

ut est, in his fractionibus differentialia se mutuo tollere, seu utrum-
torum fore per $y dx - x dy$ divisibiles.

PROBLEMA 6

proposita aequatione differentiali

$$Mdx + Ndy = 0,$$

et N sint functiones homogeneae ipsarum x et y , eiusdem ambae
m numeri, invenire multiplicatorem, qui eam aequationem reddat

Sit n numerus dimensionum, utrique functioni M et N conv
que per paragraphum praecedentem

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = \frac{nMdx - x dM}{ydx - xdy} \quad \text{et} \quad \left(\frac{dN}{dx}\right) = \frac{y dN - nNdy}{ydx - xdy}$$

ideoque

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) - \left(\frac{dN}{dx}\right) = \frac{n(Mdx + Ndy) - x dM - y dN}{ydx - xdy}.$$

Jam facile colligere licet dari multiplicatorem, qui etiam sit functio
ipsarum x et y . Sit ergo L talis functio homogenea m dimensionum
in § 19 ponatur

$$dL = Pdx + Qdy,$$

erit [§ 42]

$$P = \frac{y dL - m L dy}{ydx - xdy} \quad \text{et} \quad Q = \frac{m L dx - x dL}{ydx - xdy}$$

hincque, eum esse oporteat per § 19

$$\frac{NP - MQ}{L} = \left(\frac{dM}{dy}\right) - \left(\frac{dN}{dx}\right),$$

obtinebitur utrinque per $ydx - xdy$ multiplicando:

$$\frac{Ny dL - m L N dy - m L M dx + M x dL}{L} = n(Mdx + Ndy) - x dM$$

unde elicitur:

$$\frac{dL}{L} = \frac{(m + n)(Mdx + Ndy) - x dM - y dN}{Mx + Ny},$$

quae formula manifesto fit integrabilis posito $m + n = -1$, quod

$$dL = -L(Mx + Ny).$$

Quam ob rem multiplicator quaesitus habebitur

$$L = \frac{1}{Mx + Ny}.$$

COROLLARIUM I

45. Proposita igitur aequatione differentiali homogenea Mdx
ea facillime ad integrabilitatem reducet, propterea quod formu

s, cuius integrale, per methodum supra traditam inventum, dabit integram quæsitam.

COROLLARIUM 2

casu tantum incommodum oritur, ubi fit $Mx + Ny = 0$, veluti aequatione $ydx + xdy = 0$, quæ dividi deberet per

$$xy - xy = 0 \cdot xy.$$

is divisoris multipulum quodcumque acque satisfacit, divisor xy sufficit, quemadmodum per se est perspicuum.

SCHOLION

classima est methodus, quæ sagacissimus *Ioh. Bernoullius* olim functiones differentiales homogeneas ad separabilitatem variabilium reducit. Proposita scilicet huiusmodi aequatione

$$Mdx + Ndy = 0,$$

si N sint functiones homogeneæ n dimensionum, ponere iubet factis functiones M et N huiusmodi formas induent, ut sit

$$M = x^n U \quad \text{et} \quad N = x^n V,$$

in quibus U et V functionibus ipsius n tantum. Aequatio ergo proposita reducitur in hanc:

$$Udx + Vdy = 0.$$

Si posuerit $dy = udx + xdu$, habebimus

$$Udx + V(udx + xdu) = 0,$$

quæ si per $(U + Vu)$ divisa fit separabilis, seu hæc forma

$$\frac{(U + Vu)dx + Vxdu}{x(U + Vu)}$$

At est

$$(U + Vu)dx + Vxdu = \frac{1}{x^n} (Mdx + Ndy)$$

$$\frac{Mdx + Ndy}{x(M + Nu)} = \frac{Mdx + Ndy}{Mx + Ny} \text{ ob } ux = y.$$

Expositis igitur his duobus aequationum generibus, quae per integratores integrabiles reddi possunt, videamus, ad quamnam aliam methodum extendi possit: ac primo quidem observo, omnes aequationes differentiales, quae aliis methodis integrari possunt, etiam hac methodum multiplicatorem tractari posse, id quod in sequente propositione explicabitur.

PROBLEMA 7

48. Proposita aequatione differentiali $Mdx + Ndy = 0$, assignare omnes multiplicatores, quibus aequatio differentialis reddatur integrabilis.

SOLUTIO

Cum aequatio integralis completa involvat quantitatem arbitriam C , quae in aequatione differentiali non inest, etiam si implicata, quaeratur eius valor per resolutionem aequationis, eritque V functio ipsarum x et y , quae insuper constantes aequationis differentialis in se complectetur. Tum ista aequatio $C = V$ differentialis prodibit $0 = dV$. Ac iam necesse est, ut dV divisorem habeat aequationis differentialis propositae. Sit itaque

$$dV = L (Mdx + Ndy),$$

eritque L multiplicator idoneus, qui aequationem differentialem reddit integrabilem. Deinde enim, denotante Z functionem quamvis, sit etiam formula

$$ZdV = LZ (Mdx + Ndy)$$

integrabilis, expressio LZ omnes multiplicatores includet, quibus aequatio differentialis proposita $Mdx + Ndy = 0$ fit integrabilis.

COROLLARIUM 1

49. Quoties ergo aequationis differentialis $Mdx + Ndy = 0$ completum assignari potest, toties non solum unus, sed plures integratores definire licet, quibus ea aequatio integrabilis reddatur.

inventa, hinc methodus hactenus tradita, quae ad duo tantum genera adhuc est applicata, non mediocriter amplificari poterit.

SCHOLION

non tamen, nisi ad specialissima exempla descendere velimus, differentiales, quarum integralia completa assignare licet, ad primum reducuntur. Ac primo quidem occurrunt aequationes primi gradus in hac forma contentae

$$dx (a + \beta x + \gamma y) + dy (\delta + \varepsilon x + \zeta y) = 0,$$

quae ad homogeneas revocantur, etiam hac methodo per multiplicatores poterunt. Deinde memoratu digna est haec forma

$$dy + Pydx + Qydx = Rdx,$$

in qua unus valor singularis satisfaciens, ex eo integrale completum quo his casibus multiplicatores idoneos assignare licebit. Tertio occurrunt casus huius aequationis

$$dy + yydx = ax^m dx,$$

quae per substitutionem dictae, quibus ea ad separabilitatem reduci potest. Quartus casus huius aequationis

$$ydy + Pydx = Qdx,$$

in quibus integrabiles, ad multiplicatorum investigationem sunt accommodatae. Nova patefiet via ex data multiplicatorum forma eas aequationes ad integrabiles per eos fiant integrabiles, unde fortasse haud spernenda elementa haurire licebit.

PROBLEMA 8

Investigare aequationem differentialem primi gradus:

$$(a + \beta x + \gamma y) dx + (\delta + \varepsilon x + \zeta y) dy = 0,$$

in qua multiplicatores, qui eam reddant integrabilem.

Reducatur haec aequatio ad homogeneitatem ponendo:

$$x = t + f \quad \text{et} \quad y = u + g,$$

ut prodeat

$$(a + \beta f + \gamma g + \beta t + \gamma u) dt + (\delta + \varepsilon f + \zeta g + \varepsilon t + \zeta u) du$$

quae posito

$$a + \beta f + \gamma g = 0 \quad \text{et} \quad \delta + \varepsilon f + \zeta g = 0,$$

unde quantitates f et g determinantur, utique fit homogenea, scilicet

$$(\beta t + \gamma u) dt + (\varepsilon t + \zeta u) du = 0;$$

ideoque per multiplicatorem

$$\frac{1}{\beta t + (\gamma + \varepsilon) t u + \zeta u u}$$

integrabilis redditur. Hinc inventis litteris f et g aequatio proposita evadet, si dividatur per

$$\beta (x - f)^2 + (\gamma + \varepsilon) (x - f) (y - g) + \zeta (y - g)^2,$$

seu per

$$\begin{aligned} \beta x x + (\gamma + \varepsilon) x y + \zeta y y - (2\beta f + \gamma g + \varepsilon g) x - (2\zeta g + \gamma f) \\ + \beta f f + (\gamma + \varepsilon) f g + \zeta g g. \end{aligned}$$

Cum autem sit

$$f = \frac{a\zeta - \gamma\delta}{\gamma\varepsilon - \beta\zeta} \quad \text{et} \quad g = \frac{\beta\delta - a\varepsilon}{\gamma\varepsilon - \beta\zeta},$$

prodibit divisor quaesitus:

$$\begin{aligned} \beta x x + (\gamma + \varepsilon) x y + \zeta y y + \frac{a\gamma\delta - a a \zeta + a \delta \varepsilon - \beta \delta \delta}{\gamma \varepsilon - \beta \zeta} \\ + \frac{-2 a \beta \zeta + \beta \gamma \delta - \beta \delta \varepsilon + a \gamma \varepsilon + a \varepsilon \varepsilon}{\gamma \varepsilon - \beta \zeta} x + \frac{-2 \beta \delta \zeta + a \varepsilon \zeta - a \gamma \zeta + \gamma \delta}{\gamma \varepsilon - \beta \zeta} y \end{aligned}$$

Invento autem uno divisore, seu multiplicatore, ex eo reperientur possibiles.

COROLLARIUM I

53. Forma ergo divisoris, per quem aequatio differentialis

$$(a + \beta x + \gamma y) dx + (\delta + \varepsilon x + \zeta y) dy = 0$$

integrabilis, est

$$\beta x x + (\gamma + \varepsilon) y x + \zeta y y + A x + B y + C,$$

antes A, B, C supra sunt definitae.

COROLLARIUM 2

un divider inventus etiam satisfaciat, si per $\gamma \varepsilon - \beta \zeta$ multiplicetur,
quo $\beta \zeta = \gamma \varepsilon$, divisorem fere

$$+ \beta \gamma \delta - \alpha \beta \zeta) x + (\gamma \gamma \delta - \alpha \gamma \zeta + \alpha \varepsilon \zeta - \beta \delta \zeta) y + \alpha \gamma \delta - \alpha \alpha \zeta + \alpha \delta \varepsilon - \beta \delta \delta$$

o $\beta = m f, \quad \gamma = n f, \quad \varepsilon = m g, \quad \zeta = n g,$ abit in

$$\delta f) (m g - n f) x + n (\alpha g - \delta f) (m g - n f) y + (\alpha g - \delta f) (\delta m - \alpha n).$$

COROLLARIUM 3

Quare si aequatio proposita fuerit huiusmodi:

$$[a + f(mx + ny)] dx + [\delta + g(mx + ny)] dy = 0,$$

tur integrabilis, si dividatur per

$$(m g - n f) (m x + n y) + \delta m - \alpha n$$

$$m x + n y + \frac{\delta m - \alpha n}{m g - n f}.$$

erit $m g - n f = 0$, aequatie preposita iam ipsa est integrabilis.

PROBLEMA 9

. Preposita hac aequatione differentiali:

$$dy + P y dx + Q y y dx + R dx = 0,$$

Q et R sint functiones ipsius x tantum, si censtet, huic aequationi satis-
 $y = v$, existente v functione ipsius x , invenire multiplicateres, qui istam
tionem reddant integrabilem.

$$dv + Pvdx + Qvvdz + Rdx = 0;$$

si ergo ponatur $y = v + \frac{1}{z}$, habebitur

$$-\frac{dz}{zz} + \frac{Pdx}{z} + \frac{2Qvdx}{z} + \frac{Qdz}{zz} = 0$$

sive

$$dz - (P + 2Qv)zdx - Qdz = 0,$$

quae integrabilis redditur per multiplicatorem

$$e^{\int (P + 2Qv)dx}.$$

Hic ergo multiplicator per zz multiplicatus conveniet aequationem

Cum ergo sit $z = \frac{1}{y-v}$ multiplicator aequationem propositam reddens, erit:

$$\frac{1}{(y-v)^2} e^{\int (P + 2Qv)dx}.$$

Sit brevitatis gratia

$$e^{\int (P + 2Qv)dx} = S.$$

Quia aequationis

$$dz - (P + 2Qv)zdx - Qdz = 0$$

integrale est

$$Sz - \int Q S dx = \text{Const.},$$

omnes multiplicatores quaesiti continebuntur in hac forma:

$$\frac{S}{(y-v)^2} \text{ funct. } \left(\frac{S}{y-v} - \int Q S dx \right),$$

ubi per hypothesin v est functio cognita ipsius x , ideoque etiam

COROLLARIUM I

57. Multiplicator ergo, qui primum se obtulit, est

$$\frac{S}{(y-v)^2},$$

tum vero etiam multiplicator erit

$$\frac{S}{S(y-v) - (y-v)^2 \int Q S dx},$$

COROLLARIUM 2

Si enim S est quantitas exponentialis, fieri potest, ut $\int Q S dx$ huiusmodi ST' induat existente T' functione algebraica, quo casu multiplic-

$$\frac{1}{y-v} - \frac{1}{(y-v)^2 T'} = \frac{1}{(y-v)(1 - T'y - T'v)}$$

algebraicus, quod in priori forma fieri nequit.

COROLLARIUM 3

In his duobus casibus multiplicator sit fractio, in cuius solum numeratore variabilis y ingreditur, ibique ultra quadratum non ascendat, sed alii huiusmodi multiplicatores exhiberi possunt: Sit enim

fractionis $\frac{S}{(y-v)^2}$ denominatorem multiplicare licebit per

$$A + B\left(\frac{S}{y-v} - v\right) + C\left(\frac{S}{y-v} - v\right)^2,$$

generatior multiplicatoris forma:

$$\frac{S}{(y-v)^2 + BS(y-v) - BV(y-v)^2 + CSS - 2CSV(y-v) + CVV(y-v)^2}$$

$$\frac{S}{(2Av - BS - 2BVv + 2CSV + 2CVVv)y + Avv - BSv - BVv^2 + CSS + 2CSVv + CV^2v^2}$$

COROLLARIUM 4

Si ergo haec formula

$$\frac{dy + Pydx + Qydx + Rdx}{Ly + My + N}$$

integrabilis, denominator ita debet esse comparatus, ut sit

$$A - BV + CVV, \quad SM = S(B - 2CV) - 2v(A - BV + CVV)$$

et $V = \int Q S dx$.

PROBLEMA 10

61. Proposita aequatione differentiali praecedente:

$$dy + P y dx + Q y y dx + R dx = 0$$

invenire functiones L , M et N ipsius x , ut ea per formulam

$$L y y + M y + N$$

divisa fiat integrabilis.

SOLUTIO

Cum igitur integrabilis esse debeant haec formulae:

$$\frac{dy + dx(Py + Qyy + R)}{Lyy + My + N},$$

per proprietatem generalem esse oportet, postquam per

$$(Lyy + My + N)^2$$

multiplicaverimus:

$$-\frac{yy dL}{dx} - \frac{y dM}{dx} - \frac{dN}{dx} = -QMyy - 2RLy + N$$

$$-PLyy + 2QNy - R$$

Unde pro determinatione functionum L , M et N has consequimur

$$\text{I. } dL = PLdx - QMdx$$

$$\text{II. } dM = 2RLdx - 2QNd x$$

$$\text{III. } dN = RMdx - PNdx,$$

ex quarum prima deducimus:

$$M = \frac{PL}{Q} - \frac{dL}{Qdx}$$

et ex secunda:

$$N = \frac{RL}{Q} - \frac{dM}{2Qdx},$$

qui valores pro M et N in tertia substituti, dant:

$$dN = \frac{PdM}{2Q} - \frac{RdL}{Q}.$$

si sit, sumto differentiali dx constante,

$$\begin{aligned} dM &= \frac{PdL + LdP}{Q} - \frac{PLdQ}{QQ} - \frac{ddL}{Qdx} + \frac{dQdL}{QQdx}, \\ &= \frac{RL}{Q} - \frac{PdL}{2QQdx} - \frac{LdP}{2QQdx} + \frac{PLdQ}{2Q^3dx} + \frac{ddL}{2QQdx^2} - \frac{dQdL}{2Q^3dx^2} \\ &= \frac{PPdL}{2QQ} + \frac{PLdP}{2QQ} - \frac{PPLdQ}{2Q^3} - \frac{PddL}{2QQdx} + \frac{PdQdL}{2Q^3dx} - \frac{RdL}{Q}, \end{aligned}$$

illius differentiali debet aequari, unde fit:

$$\begin{aligned} QQd^3L - 3QdQddL - PPQQdLdx^2 - 2QQdPdLdx \\ 3dQ^2dL + 2PQdQdLdx - QdLddQ + 4Q^3RdLdx^2 \\ PQQLdPdLdx^2 + PPQLdQdx^2 - QQLdxddP + PQLdxddQ \\ 3QLdPdQdx - 3PLdQ^2dx + 2Q^3LdRdx^2 - 2Q^2RLdQdx^2. \end{aligned}$$

in aequatio si per $\frac{L}{Q^3}$ multiplicetur, integrari poterit, eritque eius

$$\frac{ddL}{Q^3} - \frac{LdLdQ}{Q^3} - \frac{dL^2}{2QQ} - \frac{PPLLdx^2}{2QQ} - \frac{LLdPdx}{QQ} + \frac{PLLdQdx}{Q^3} + \frac{2RLdLdx^2}{Q},$$

hanc formam abit:

$$\begin{aligned} dx^2 = 2QLddL - 2LdLdQ - QdL^2 - PPQLLdx^2 - 2QLLdPdx \\ + 2PLLdQdx + 4QQRLLdx^2. \end{aligned}$$

si nunc $L = zz$, aequatio inducet hanc formam:

$$4Qddz - 4dQdz - z(PPQdx^2 + 2QdPdx - 2PdQdx - 4QQRdx^2),$$

COROLLARIUM 1

Noties ergo per problema praecedens valor ipsius L assignari potest, aequatio differentialis tertiū ordinis hic inventa, et ea secundi ordinis, ad hanc reduci, generaliter resolvi poterit: quae resolutio, cum alias foret, probe est notanda.

COROLLARIUM 2

scilicet si v fuerit eiusmodi functio ipsius x , quae loco y posita, satisfactionem

statuaturque $V = \int Q S dx$, quo facto erit pro nostra aequatione
tertii ordinis

$$L = \frac{A - BV + CVV}{S},$$

qui valor cum tres constantes arbitrarias complectatur, aequationis integrale completum.

COROLLARIUM 3

63. Si sit $P = 0$, $Q = 1$ et R functio quaecunque differentialis tertii gradus hanc accipiet formam:

$$0 = d^3L + 4RdLdx^2 + 2LdRdx^2,$$

pro cuius ergo integrali completo inveniendo, quaeratur prout
quae sit $= v$, quae satisfaciat huic aequationi

$$dv + vvdv + Rdx = 0;$$

tum ponatur

$$V = \int e^{+2\int vdx} dx,$$

eritque

$$L = (A - BV + CVV) e^{+2\int vdx}.$$

COROLLARIUM 4

64. Idem ergo integrale satisfaciet huic aequationi
gradus:

$$2Edx^2 = 2LddL - dL^2 + 4RLdLdx^2$$

et, posito $L = zz$, etiam huic:

$$\frac{Edx^2}{2z^3} = ddz + Rzdx^2,$$

pro qua itaque est

$$z = e^{+\int vdx} \sqrt{(A - BV + CVV)}.$$

Omnino animadvorti moretur haec integratio, quippe quae ex aliis
s vix quidom praestari potest. Hinc autem adipiseimur¹⁾ integrationem
eam sequentis aequationis differentio-differentialis satis late patentis:

$$ddz + Sdx dz + Tz dx^2 = \frac{Edx^2}{z^3} e^{-2\int S dx}.$$

tempo quaeratur valor ipsius v ex hac aequatione differentiali primi

$$dv + vvdz + Svdz + Tdz = 0,$$

hinc ponatur brevitatis ergo

$$V = \int e^{-2\int v dz - \int S dz} dx$$

$$z = e^{\int v dz} \sqrt{(A + BV + CVV)},$$

constantes arbitrariae A, B, C ita accipiantur, ut sit

$$AC - \frac{1}{4}BB = E,$$

adhuc duae constantes arbitrio nostro relinquuntur, uti natura inte-
grationis completae postulat.

EXEMPLUM 1

63. *Proposita sit haec aequatio differentialis*

$$dy + ydx + yydx - \frac{dx}{x} = 0,$$

quae multiplicatores, qui eam reddant integrabilem, investigari oporteat.

Erit ergo, Problema 9 huc transferendo,

$$P = 1, Q = 1 \text{ et } R = -\frac{1}{x},$$

quia aequationi satisfacit valor $y = \frac{1}{x}$, erit $v = \frac{1}{x}$. Quare fiet

$$S = e^{-\int (1 + \frac{2}{x}) dx} = \frac{1}{xx} e^{-x}$$

1) Si in formulis § 63 et 64 ponuntur

$$ze^{\int \frac{S}{2} dx} \text{ loco } z, v + \frac{S}{2} \text{ loco } v \text{ et } T = \frac{dS}{2dx} + \frac{S^2}{4} + R.$$

H. D.

Hunc autem porro multiplicare licet per functionem quae
formae

$$e^{-x} \frac{1}{x(xy-1)} = \int e^{-x} \frac{dx}{xx};$$

cum vero haec forma integrari nequeat, alii multiplicatores
nequeunt. Ob primum ergo integrabilis est haec forma:

$$e^{-x} \frac{1}{(xy-1)^2} \left(dy + ydx + yy dx - \frac{dx}{x} \right),$$

cuins, si x capitur constans, integrale est

$$\frac{-e^{-x}}{x(xy-1)} + X,$$

quae differentiata, posito y constante, praebet

$$\frac{e^{-x} dx (xxy + 2xy - x - 1)}{xx(xy-1)^2} + dX,$$

quod aequari debet alteri membro

$$\frac{e^{-x}}{(xy-1)^2} \left(ydx + yydx - \frac{dx}{x} \right),$$

unde fit

$$dX = \frac{e^{-x} dx}{xx(xy-1)^2} (xxyy - 2xy + 1) = e^{-x} \frac{d}{dx}$$

siveque integrale completum nostrae aequationis est

$$\frac{-e^{-x}}{x(xy-1)} + \int e^{-x} \frac{dx}{xx} = \text{Const.}$$

EXEMPLUM 2

67. Invenire multiplicatores idoneos, qui reddant hanc
integrabilem¹⁾:

1) Vido notam 2 p. 309.

us singularis huic aequationi satisfaciens est

$$y = \frac{k + \gamma x}{a + \beta x + \gamma xx} = v$$

stento

$$k = \frac{1}{2}\beta \pm V(\frac{1}{4}\beta\beta - \alpha\gamma + a).$$

nunc sit $P = 0$ et $Q = 1$, erit

$$S = e^{\int \frac{2kdx + 2\gamma xdx}{a + \beta x + \gamma xx}}$$

posito brevitatis gratia

$$\pm V(\frac{1}{4}\beta\beta - \alpha\gamma + a) = \frac{1}{2}n$$

erit

$$S = \frac{1}{a + \beta x + \gamma xx} e^{\int \frac{ndx}{a + \beta x + \gamma xx}}$$

$$\int S dx = -\frac{1}{n} e^{\int \frac{ndx}{a + \beta x + \gamma xx}}.$$

multiplier ergo primus inventus est

$$e^{\int \frac{ndx}{a + \beta x + \gamma xx}} \cdot \frac{a + \beta x + \gamma xx}{((a + \beta x + \gamma xx)y - k - \gamma x)^2},$$

si porro duci potest in functionem quancunque huius quantitatis

$$e^{\int \frac{ndx}{a + \beta x + \gamma xx}} \left(\frac{1}{((a + \beta x + \gamma xx)y - k - \gamma x)} + \frac{1}{n} \right).$$

teatur ergo in

$$e^{\int \frac{ndx}{a + \beta x + \gamma xx}} \cdot \frac{(a + \beta x + \gamma xx)y - k - \gamma x}{(a + \beta x + \gamma xx)y + n - k - \gamma x}$$

prohibet multiplier algebraicus:

$$\frac{a + \beta x + \gamma xx}{((a + \beta x + \gamma xx)y - k - \gamma x)((a + \beta x + \gamma xx)y + n - k - \gamma x)},$$

ni reducitur ad hanc formam:

$$= e^{-x} \frac{1}{(xy-1)^2}.$$

Hunc autem porro multiplicare licet per functionem quavis formae

$$e^{-x} \frac{1}{x(xy-1)} = \int e^{-x} \frac{dx}{xx};$$

cum vero haec forma integrari nequeat, alii multiplicatores inveniendi nequeunt. Ob primum ergo integrabilis est haec forma:

$$e^{-x} \frac{1}{(xy-1)^2} \left(dy + y dx + yy dx - \frac{dx}{x} \right),$$

cuius, si x capitur constans, integrale est

$$\frac{-e^{-x}}{x(xy-1)} + X,$$

quae differentiata, posito y constante, praebet

$$\frac{e^{-x} dx (xxy + 2xy - x - 1)}{xx(xy-1)^2} + dX,$$

quod aequari debet alteri membro

$$\frac{e^{-x}}{(xy-1)^2} \left(y dx + yy dx - \frac{dx}{x} \right),$$

unde fit

$$dX = \frac{e^{-x} dx}{xx(xy-1)^2} (xxyy - 2xy + 1) = e^{-x} \frac{dx}{xx};$$

sicque integrale completum nostrae aequationis est

$$\frac{-e^{-x}}{x(xy-1)} + \int e^{-x} \frac{dx}{xx} = \text{Const.}$$

EXEMPLUM 2

67. Invenire multiplicatores idoneos, qui reddant hanc integrabilem¹⁾;

1) Vide notum 2 p. 300.

$$S = e^{\int \frac{kd x + \frac{1}{2} \gamma x dx}{a + \beta x + \gamma x x}}$$

pro brevitate gratia

$$+ \frac{1}{2} \left(\frac{1}{a} \beta \beta - \alpha \gamma + a \right) = \frac{1}{2} n$$

$$S = \frac{1}{a + \beta x + \gamma x x} e^{\int \frac{nd x}{a + \beta x + \gamma x x}}$$

$$\{ S dx = \frac{1}{a} e^{\int \frac{nd x}{a + \beta x + \gamma x x}},$$

multiplator ergo primus inventus est.

$$e^{\int \frac{nd x}{a + \beta x + \gamma x x}}, (a + \beta x + \gamma x x) y' - k - \gamma x^2,$$

ergo clari potest in functionem quaecunque huius quantitatis

$$e^{\int \frac{nd x}{a + \beta x + \gamma x x}} \left((a + \beta x + \gamma x x) y' - k - \gamma x^2 + \frac{1}{n} \right),$$

atur ergo in

$$e^{\int \frac{nd x}{a + \beta x + \gamma x x}} \cdot \frac{(a + \beta x + \gamma x x) y' - k - \gamma x^2}{(a + \beta x + \gamma x x) y' + n - k - \gamma x^2}$$

redibit multiplator algebraicus:

$$(a + \beta x + \gamma x x) y' - k - \gamma x^2 ((a + \beta x + \gamma x x) y' + n - k - \gamma x^2),$$

reducitur ad hanc formam:

$$\frac{1}{(a + \beta x + \gamma x x) \left(y - \frac{2\gamma x + \beta + 1(\beta\beta - 4a\gamma + 4a)}{2(a + \beta x + \gamma x x)} \right) \left(y - \frac{2\gamma x + \beta - 1}{2(a + \beta x + \gamma x x)} \right)}$$

Aequationis autem integrale complotum est

$$e^{-\int \frac{n dx}{a + \beta x + \gamma x x}} \frac{(a + \beta x + \gamma x x) y + n - k - \gamma x}{(a + \beta x + \gamma x x) y - k - \gamma x} = C$$

existente $n = \sqrt{(\beta\beta - 4a\gamma + 4a)}$ et $k = \frac{\beta + n}{2}$.

Ex quo aequatio integralis completa erit

$$e^{-\int \frac{n dx}{a + \beta x + \gamma x x}} \cdot \frac{2(a + \beta x + \gamma x x) y + n - \beta - 2\gamma x}{2(a + \beta x + \gamma x x) y - n - \beta - 2\gamma x} =$$

cuius indoles est manifesta, dummodo

$$n = \sqrt{(\beta\beta - 4a\gamma + 4a)}$$

sit numerus realis.

Quodsi autem valor ipsius n sit imaginarius, puta $n =$

$$e^{p\sqrt{-1}} = \cos. p + \sqrt{-1} \sin. p,$$

aequatio integralis ita ad realitatem perducere potest. Sit

$$-m \int \frac{dx}{a + \beta x + \gamma x x} = p \quad \text{et} \quad 2(a + \beta x + \gamma x x) y - \beta$$

eritque ea:

$$(\cos. p + \sqrt{-1} \sin. p) \cdot \frac{q + m\sqrt{-1}}{q - m\sqrt{-1}} = \text{Const.} = A +$$

hinc fit:

$$q \cos. p - m \sin. p + (m \cos. p + q \sin. p) \sqrt{-1} = Aq + Bm +$$

aequantur seorsim membra realia et imaginaria:

$$q \cos. p - m \sin. p = Aq + Bm, \quad m \cos. p + q \sin. p$$

quo duae aequationes congruunt, si capiatur $A = \cos. \theta$, ut sit $B = \sin. \theta$ et casu, quo $= m\sqrt{-1}$, aequatio realis erit

$$q \cos. p - m \sin. p = q \cos. \theta + m \sin. \theta \quad \text{seu} \quad q = \frac{m(\sin. p + \sin. \theta)}{\cos. p - \cos. \theta}$$

$$dy + y y dx + \frac{-m}{4(a + \beta x + \gamma x x)^2} = 0,$$

$$p = \int \frac{-m dx}{a + \beta x + \gamma x x},$$

alis completa est

$$2(a + \beta x + \gamma x x)y = \beta + 2\gamma x + m \cot \frac{\theta - p}{2}$$

$$y = \frac{\frac{1}{2}\beta + \gamma x + \frac{1}{2}m \cot \frac{\theta - p}{2}}{a + \beta x + \gamma x x},$$

-- ζ , et habebitur

$$y = \frac{\frac{1}{2}\beta + \gamma x + \frac{1}{2}m \tan \frac{\zeta - p}{2}}{a + \beta x + \gamma x x}.$$

u notandum est, integrale speciale, ex quo haec omnia deduxi-
minarium, quo tamen non obstando inde integrale completum in-
fibere licuit.

EXEMPLUM 3

ita aequatione Riccatiuna

$$dy + y y dx - ax^m dx = 0,$$

ponentis m , quibus eam separare licet, invenire multiplicatores

valor aequationi satisfaciens, et cum sit

$$P = 0, Q = 1 \text{ et } R = -ax^m,$$

ltiplicator, aequationem integrabilem reddens,

$$e^{-2\int v dx} \frac{1}{(y - v)^2},$$

equatio multiplicetur, integrale completum fit

$$e^{-2\int v dx} \frac{1}{y - v} - \int e^{-2\int v dx} dx = \text{Const.}$$

Hinc si ponatur

$$\frac{e^{-2\int v dx}}{(y-v)^2},$$

$$\int e^{-2\int v dx} dx = V,$$

omnes multiplicatores in hac forma

$$\frac{1}{Ly + My + N}.$$

contenti obtinebuntur [§ 60], si capiatur:

$$\begin{aligned} L &= e^{2\int v dx} (A - BV + CVV) \\ M &= B - 2CV - 2ve^{2\int v dx} (A - BV + CVV) \\ N &= Ce^{-2\int v dx} - v(B - 2CV) + vve^{2\int v dx} (A - BV) \end{aligned}$$

Verum hic valor ipsius L simul est integrale completum huius differentialis tertii gradus:

$$0 = d^3L - 4ax^m dL dx^2 - 2maLx^{m-1} dx^3$$

hincque etiam huius secundi gradus:

$$Edx^2 = 2LddL - dL^3 - 4aLLx^m dx^2$$

existente

$$E = 4AC - BB.$$

SCHOLION

69. Re attentius porponsa aequationem differentialem totius methodo directa resolvi, eiusque integrale completum idem assignatum, elici posso deprehendi. Sit enim proposita haec aequatio

$$d^3L + 4RdLdx^2 + 2LdRdx^2 = 0,$$

ubi R sit functio quaecunque ipsius x , sumto differentiali dL quaero functionem ipsius x , per quam ista aequatio multiplicata integrabilis. Sit S ista functio, ut aequationis

$$Sd^3L + 4SRdLdx^2 + 2SLdRdx^2 = 0$$

integrale erit

$$SddL - dSdL + L(ddS + 4SRdx^2) = 2CdL$$

do sit

$$d^3S + 2SdRdx^2 + 4RdSdx^2 = 0.$$

scilicet quemvis valorem particulariter satisfaciendum sumsisse. At quatio, per S multiplicata, neglecta constante, dat integrale:

$$SddS - \frac{1}{2}dS^2 + 2SSRdx^2 = 0.$$

er $S = e^{2\int v dx}$, eritque

$$2dv + 2vvdv + 2Rdx = 0,$$

negotium huc redit, ut pro v saltem valor particularis investigetur, qui fiat huic aequationi differentiali primi gradus:

$$dv + vvdv + Rdx = 0,$$

igitur tanquam concessum assumo. Hinc nostra aequatio semel integrata

er $S = e^{2\int v dx}$,

$$ddL - 2vdx dL + L(2dvdx + 4vvdx^2 + 4Rdx^2) = 2Ce^{-2\int v dx}dx^2.$$

igitur, ob

$$Rdx = -dv - vvdv,$$

mus

$$ddL - 2vdx dL - 2Ldx dv = 2Ce^{-2\int v dx}dx^2,$$

integrale manifesto est:

$$dL - 2Lvdx = Bdx + 2Cdx \int e^{-2\int v dx}dx$$

er $e^{-2\int v dx}$ donuo multiplicando integralo, prodibit

$$e^{-2\int v dx}L = A + B \int e^{-2\int v dx}dx + 2C \int e^{-2\int v dx}dx \int e^{-2\int v dx}dx.$$

re si brevitatis gratia ponatur $\int e^{-2\int v dx}dx = V$, habebimus

$$L = e^{2\int v dx} (A + BV + 2CVV)$$

sus uti ante invenimus.

PROBLEMA 11

70. Proposita aequatione Riccatiana

$$dy + ydy = ax^m dx,$$

enire oius integralia particularia, casibus, quibus ea separabilis existit¹⁾.

H. D.

1) Vide notam 1 p. 17.

$$xy + ygx - cct^m dx = 0.$$

Cum enim quaestio circa integralia particularia versetur, nihil interest, ea sint realia, nec ne. Quo autem facilius, et una quasi operatione, hos quibus y per functionem ipsius x exprimere licet, eliciamus: statuamus

$$y = cx^{-2n} + \frac{dz}{zdx}$$

et sumto dx constante, nanciscemur hanc aequationem differentialem s gradus:

$$-2ncx^{-2n-1}dx + \frac{ddz}{zdx} + \frac{2cx^{-2n}dz}{z} = 0,$$

seu

$$\frac{ddz}{dx^2} + \frac{2cdz}{x^{2n}dx} - \frac{2ncz}{x^{2n+1}} = 0,$$

cuius valor fingatur:

$$z = Ax^n + Bx^{3n-1} + Cx^{5n-2} + Dx^{7n-3} + Ex^{9n-4} + \text{etc.},$$

quo debite substituto obtinebimus:

$$\begin{aligned} 0 = & n(n-1)Ax^{n-2} + (3n-1)(3n-2)Bx^{3n-3} + (5n-2)(5n-3)Cx^{5n-4} \\ & + 2ncAx^{n-1} + 2(3n-1)cB + 2(5n-2)cC + 2(7n-3)cD + \dots \\ -2ncA & \quad -2ncB \quad -2ncC \quad - \end{aligned}$$

unde coefficientes ficti ita determinantur:

$$2(2n-1)cB + n(n-1)A = 0, \quad B = \frac{-n(n-1)A}{2(2n-1)c}$$

$$2(4n-2)cC + (3n-1)(3n-2)B = 0, \quad C = \frac{-(3n-1)(3n-2)B}{4(2n-1)c}$$

$$2(6n-3)cD + (5n-2)(5n-3)C = 0, \quad D = \frac{-(5n-2)(5n-3)C}{6(2n-1)c}$$

etc.

Statim igitur atque unus coefficientis evanescit, sequentes simul omnes eunt, id quod evenit his casibus:

$$n = 0, \quad n = \frac{1}{3}, \quad n = \frac{2}{5}, \quad n = \frac{3}{7}, \quad \text{etc.}$$

$$n = 1, \quad n = \frac{2}{3}, \quad n = \frac{3}{5}, \quad n = \frac{4}{7}, \quad \text{etc.}$$

$$n = \frac{i}{2i \pm 1},$$

aequationis exhiberi potest. Erit enim

$$y = cx^{-2n} + \frac{dz}{z dx},$$

$$= Ax^n + Bx^{3n-1} + Cx^{5n-2} + Dx^{7n-3} + Ex^{9n-4} + \text{etc.}$$

hic valor particularis ipsius y :

$$cx^{-2n} + \frac{nAx^{n-1} + (3n-1)Bx^{3n-2} + (5n-2)Cx^{5n-3} + \text{etc.}}{Ax^n + Bx^{3n-1} + Cx^{5n-2} + \text{etc.}}$$

COROLLARIUM 1

Si ergo iste valor particularis ipsius y vocetur v , erit aequationis multiplicator idoneus

$$= e^{-2\int v dx} \cdot \frac{1}{(y-v)^2}.$$

ut

$$\int e^{-2\int v dx} dx = V,$$

et $C = 0$, erit alius factor simplicior [§ 68]

$$\frac{1}{e^{2\int v dx} V y y - (1 + 2ve^{2\int v dx} V) y + v + vve^{2\int v dx} V}.$$

COROLLARIUM 2

est

$$\int v dx = \frac{-c}{(2n-1)x^{2n-1}} + l(Ax^n + Bx^{3n-1} + Cx^{5n-2} + \text{etc.}),$$

$$e^{-2\int v dx} = e^{\frac{2c}{(2n-1)x^{2n-1}}} \frac{1}{(Ax^n + Bx^{3n-1} + Cx^{5n-2} + \text{etc.})^2},$$

pro inveniri potest valor ipsius

COROLLARIUM 3

73. Invento valore v , seu integrali particulari aequationi
statim habebitur integrale completum eiusdem, quippe quod

$$\frac{e^{-2\int v dx}}{y-v} - \int e^{-2\int v dx} dx = \text{Const.}$$

CASUS 1 quo $n = 0$

74. Pro hac ergo aequatione

$$dy + yy dx = c dx,$$

ob $B = 0$, $C = 0$ etc., erit valor particularis $y = c$. Quare

$$e^{-2\int v dx} = e^{-2cx} \quad \text{et} \quad V = \int e^{-2\int v dx} dx = -\frac{1}{2c} e^{-2cx}$$

unde integrale completum est

$$\frac{e^{-2cx}}{y-c} + \frac{y}{2c} e^{-2cx} = \text{Const.}$$

seu

$$\frac{e^{-2cx}(y+c)}{y-c} = \text{Const.}$$

Porro, ob

$$e^{2\int v dx} V = -\frac{1}{2c} \quad \text{et} \quad v = c,$$

erit multiplicator algebraicus:

$$\frac{1}{-\frac{1}{2c} yy + \frac{1}{2} c},$$

qui reducitur ad

$$\frac{1}{yy - cc}$$

uti per se est perspicuum.

$$dy + yydx = \frac{cdx}{x^4}$$

0 etc. erit valor particularis

$$y = \frac{c}{xx} + \frac{1}{x}.$$

$$p = \frac{c}{xx} + \frac{1}{x},$$

$$e^{-2\int v dx} = \frac{e^{\frac{2c}{x}}}{xx} \text{ et } V = -\frac{1}{2c} e^{\frac{2c}{x}}.$$

completum est

$$\frac{\frac{e^{\frac{2c}{x}}}{xx}}{xy - x - c} + \frac{\frac{2c}{x}}{2c} = \text{Const.}$$

$$e^{\frac{2c}{x}} \cdot \frac{xy - x - c}{xy - x - c} = \text{Const.}$$

$$e^{2\int v dx} V = -\frac{xx}{2c} \text{ et } v = \frac{x+c}{xx},$$

Multiplicator algebraicus:

$$\frac{1}{xy - x - c} = \frac{1}{(xy - 1)^2 - \frac{cc}{xx}}$$

proposita

$$dy + yydx = \frac{cdx}{x^4} = 0$$

si dividatur per

$$(xy - 1)^2 - \frac{cc}{xx}.$$

$$dy + yy dx - ccx^{-\frac{1}{3}} dx = 0$$

est $B = -\frac{A}{3c}$, $C = 0$, etc., unde integrale particolare

$$y = cx^{-\frac{2}{3}} + \frac{cx^{-\frac{2}{3}}}{3cx^{\frac{1}{3}} - 1} = \frac{3ccx^{-\frac{1}{3}}}{3cx^{\frac{1}{3}} - 1} = v$$

et

$$e^{2\int v dx} = e^{-6cx^{\frac{1}{3}}} \frac{\text{Const.}}{\left(x^{\frac{1}{3}} - \frac{1}{3c}\right)^2} = e^{-6cx^{\frac{1}{3}}} \frac{1}{\left(3cx^{\frac{1}{3}} - 1\right)^2}$$

hincque

$$V = \int e^{-6cx^{\frac{1}{3}}} \frac{dx}{\left(3cx^{\frac{1}{3}} - 1\right)^2} = -e^{-6cx^{\frac{1}{3}}} \frac{3cx^{\frac{1}{3}} + 1}{18c^3 \left(3cx^{\frac{1}{3}} - 1\right)}$$

Quare integrale completum est

$$\frac{e^{-6cx^{\frac{1}{3}}}}{\left(3cx^{\frac{1}{3}} - 1\right)^2} y - 3ccx^{-\frac{1}{3}} \left(3cx^{\frac{1}{3}} - 1\right) + \frac{e^{-6cx^{\frac{1}{3}}} \left(3cx^{\frac{1}{3}} + 1\right)}{18c^3 \left(3cx^{\frac{1}{3}} - 1\right)} =$$

sive

$$\frac{e^{-6cx^{\frac{1}{3}}} y \left(1 + 3cx^{\frac{1}{3}}\right) + 3ccx^{-\frac{1}{3}}}{y \left(1 - 3cx^{\frac{1}{3}}\right) - 3ccx^{-\frac{1}{3}}} = \text{Const.}$$

Tum, ob

$$e^{2\int v dx} V = \frac{1 - 9ccx^{\frac{2}{3}}}{18c^3},$$

prohibet divisor aequationem integrabilem reddens:

$$\left(y + 3ccx^{-\frac{1}{3}}\right)^2 - 9ccx^{\frac{2}{3}}yy$$

7. Pro hac ergo aequatione

$$dy + yydx = cex^{\frac{8}{3}}dx = 0$$

$B = 1, \frac{A}{3c}, C = 0$ etc., unde integrale particulare:

$$y = \frac{cx^{\frac{4}{3}} - 2cx^{\frac{1}{3}} + 1}{3cx^{\frac{2}{3}} + x} = \frac{3cx^{\frac{2}{3}} + 3cx^{\frac{1}{3}} + 1}{3cx^{\frac{2}{3}} + x} = v$$

$$e^{3fcdx} = e^{acx} = \frac{1}{(3cx^{\frac{2}{3}} + x)^2};$$

quo porro elicitar:

$$V = \int \frac{e^{acx} \cdot \frac{1}{2} dx}{(3cx^{\frac{2}{3}} + x)^2} = \frac{e^{acx} \cdot \frac{1}{2} (3cx^{\frac{2}{3}} - x)}{18c^3 (3cx^{\frac{2}{3}} + x)}$$

unde integrale completum erit:

$$e^{acx} \cdot \frac{1}{2} (x + 3cx^{\frac{2}{3}}) y = 1 + 3cx^{\frac{1}{3}} - 3cx^{\frac{2}{3}} = \text{Const.}$$

$$(x + 3cx^{\frac{2}{3}}) y = 1 + 3cx^{\frac{1}{3}} - 3cx^{\frac{2}{3}}$$

um ob

$$e^{3fcdx} V = \frac{xx + 9cex^{\frac{2}{3}}}{18c^3}$$

prodit divisor algebraicus aequationem propositam integrabilem reddens:

$$(x + 3cx^{\frac{2}{3}}) y = 1 + 3cx^{\frac{1}{3}} - 3cx^{\frac{2}{3}} \quad ((x + 3cx^{\frac{2}{3}}) y = 1 + 3cx^{\frac{1}{3}} - 3cx^{\frac{2}{3}})$$

$$\text{CASUS 5} \quad \text{quo } n = \frac{2}{5}.$$

78. Pro hac ergo aequatione

$$dy + yydx = cex^{\frac{8}{5}}dx = 0$$

erit

$$dy + yy \, dx - ccx^{-\frac{1}{3}} \, dx = 0$$

est $B = -\frac{A}{3c}$, $C = 0$, etc., unde integrale particulare

$$y = cx^{-\frac{2}{3}} + \frac{cx^{-\frac{2}{3}}}{3cx^{\frac{1}{3}} - 1} = \frac{3ccx^{-\frac{1}{3}}}{3cx^{\frac{1}{3}} - 1} = v$$

et

$$e^{-2\int v \, dx} = e^{-6cx^{\frac{1}{3}}} \frac{\text{Const.}}{\left(x^{\frac{1}{3}} - \frac{1}{3c}\right)^2} = e^{-6cx^{\frac{1}{3}}} \frac{1}{\left(3cx^{\frac{1}{3}} - 1\right)^2}$$

hincque

$$V = \int e^{-6cx^{\frac{1}{3}}} \frac{dx}{\left(3cx^{\frac{1}{3}} - 1\right)^2} = -e^{-6cx^{\frac{1}{3}}} \frac{3cx^{\frac{1}{3}} + 1}{18c^2 \left(3cx^{\frac{1}{3}} - 1\right)}$$

Quare integrale completum est

$$\frac{e^{-6cx^{\frac{1}{3}}}}{\left(3cx^{\frac{1}{3}} - 1\right)^2} y - 3ccx^{-\frac{1}{3}} \left(3cx^{\frac{1}{3}} - 1\right) + \frac{e^{-6cx^{\frac{1}{3}}} \left(3cx^{\frac{1}{3}} + 1\right)}{18c^2 \left(3cx^{\frac{1}{3}} - 1\right)} =$$

sive

$$\frac{e^{-6cx^{\frac{1}{3}}} y \left(1 + 3cx^{\frac{1}{3}}\right) + 3ccx^{-\frac{1}{3}}}{y \left(1 - 3cx^{\frac{1}{3}}\right) - 3ccx^{-\frac{1}{3}}} = \text{Const.}$$

Tum, ob

$$e^{2\int v \, dx} V = \frac{1 - 9ccx^{\frac{2}{3}}}{18c^2},$$

prodibit divisor aequationem integrabilem reddens:

$$\left(y + 3ccx^{-\frac{1}{3}}\right)^2 - 9ccx^{\frac{2}{3}}yy$$

hac ergo aequatione

$$dy + yy dx - ccx^{-\frac{8}{3}} dx = 0$$

$-\frac{A}{3c}$, $C = 0$ etc., unde integrale particulare:

$$y = ccx^{-\frac{4}{3}} \frac{2ccx^{-\frac{1}{3}} + 1}{3ccx^{\frac{2}{3}} + x} = \frac{3ccx^{-\frac{2}{3}} + 3ccx^{-\frac{1}{3}} + 1}{3ccx^{\frac{2}{3}} + x} = v$$

$$e^{\int 2f v dx} = e^{6ccx^{-\frac{1}{3}}} \cdot \frac{1}{(3ccx^{\frac{2}{3}} + x)^2};$$

ergo elicitar:

$$V = \int \frac{e^{6ccx^{-\frac{1}{3}}}}{(3ccx^{\frac{2}{3}} + x)^2} dx = \frac{-e^{6ccx^{-\frac{1}{3}}}(3ccx^{\frac{2}{3}} - x)}{18c^3(3ccx^{\frac{2}{3}} + x)}.$$

ergo integrale completum erit:

$$e^{6ccx^{-\frac{1}{3}}} \frac{(x - 3ccx^{\frac{2}{3}})y - 1 + 3ccx^{-\frac{1}{3}} - 3ccx^{-\frac{2}{3}}}{(x + 3ccx^{\frac{2}{3}})y - 1 - 3ccx^{-\frac{1}{3}} - 3ccx^{-\frac{2}{3}}} = \text{Const.}$$

$$e^{2f v dx} V = \frac{xx - 9ccx^{\frac{4}{3}}}{18c^3}.$$

visor algebraicus aequationem propositam integrabilem reddens:

$$x^{\frac{2}{3}}y - 1 - 3ccx^{-\frac{1}{3}} - 3ccx^{-\frac{2}{3}} \quad (x - 3ccx^{\frac{2}{3}})y - 1 + 3ccx^{-\frac{1}{3}} - 3ccx^{-\frac{2}{3}}).$$

CASUS 5 quo $n = \frac{2}{5}$.

Pro hac ergo aequatione

$$dy + yy dx - ccx^{-\frac{8}{5}} dx = 0$$

$$y = cx^{-\frac{4}{5}} + \frac{\frac{2}{5}x^{-\frac{8}{5}} - \frac{1}{5} \cdot \frac{3}{5c}x^{-\frac{4}{5}}}{x^{\frac{2}{5}} - \frac{3}{5c}x^{\frac{1}{5}} + \frac{3}{25c^2}} = cx^{-\frac{4}{5}} + \frac{10ccx^{-\frac{3}{5}} - 3c}{25ccx^{\frac{5}{5}} - 15cx^{\frac{1}{5}}}$$

seu

$$y = \frac{25c^3x^{-\frac{2}{5}} - 5ccx^{-\frac{3}{5}}}{25ccx^{\frac{5}{5}} - 15cx^{\frac{1}{5}} + 3} = v.$$

Unde integrale completum oritur:

$$e^{-10cx^{\frac{1}{5}}} \cdot \frac{(3 + 15cx^{\frac{1}{5}} + 25ccx^{\frac{2}{5}})y + 5ccx^{-\frac{3}{5}} + 25c^3x^{-\frac{2}{5}}}{(3 - 15cx^{\frac{1}{5}} + 25ccx^{\frac{2}{5}})y + 5ccx^{-\frac{3}{5}} - 25c^3x^{-\frac{2}{5}}} = C$$

Et si huius fractionis ponatur

$$\text{numerator } (3 + 15cx^{\frac{1}{5}} + 25ccx^{\frac{2}{5}})y + 5ccx^{-\frac{3}{5}} + 25c^3x^{-\frac{2}{5}} = P$$

$$\text{denominator } (3 - 15cx^{\frac{1}{5}} + 25ccx^{\frac{2}{5}})y + 5ccx^{-\frac{3}{5}} - 25c^3x^{-\frac{2}{5}} =$$

erit divisor aequationem propositam integrabilem reddens = P

CASUS 6 que $n = \frac{3}{5}$.

79. Pro hac ergo aequatione

$$dy + y y dx - ccx^{-\frac{12}{5}} dx = 0,$$

erit

$$B = \frac{3A}{5c} \text{ et } C = \frac{B}{5c} = \frac{3A}{25cc}, D = 0 \text{ etc.}$$

hincque integrale particulare prodit:

$$y = cx^{-\frac{6}{5}} + \frac{15ccx^{-\frac{2}{5}} + 12cx^{-\frac{1}{5}} + 3}{25ccx^{\frac{5}{5}} + 15cx^{\frac{1}{5}} + 3x}$$

seu

$$y = \frac{25c^3x^{-\frac{8}{5}} + 30ccx^{-\frac{2}{5}} + 15cx^{-\frac{1}{5}} + 3}{25ccx^{\frac{5}{5}} + 15cx^{\frac{1}{5}} + 3x} = v,$$

completum obtinetur:

$$15cx^{\frac{4}{5}} + 25ccx^{\frac{3}{5}} y - 3 + 15cx^{\frac{1}{5}} - 30ccx^{\frac{-2}{5}} + 25c^3x^{\frac{-3}{5}} = \text{Const.}$$

$$15cx^{\frac{4}{5}} + 25ccx^{\frac{3}{5}} y - 3 - 15cx^{\frac{-1}{5}} - 30ccx^{\frac{-2}{5}} - 25c^3x^{\frac{-3}{5}}$$

alore exponentiali $e^{10cx^{-\frac{1}{5}}}$, productum ex numeratore et deno-
 bebit divisorem, per quem aequatio proposita divisa evadit

PROBLEMA 12

ante i numerum quemcunque integrum, exhibere resolutionem
 onis:

$$dy + yydx - ccx^{\frac{-i+1}{2i+1}} dx = 0.$$

SOLUTIO

ur sit $n = \frac{i}{2i+1}$, reperietur

$$= - \frac{(i+1)i}{2(2i+1)c} A$$

$$= + \frac{(i+2)(i+1)i(i-1)}{2 \cdot 4(2i+1)^2 c^2} A$$

$$= - \frac{(i+3)(i+2)(i+1)i(i-1)(i-2)}{2 \cdot 4 \cdot 6(2i+1)^3 c^3} A$$

$$= + \frac{(i+4)(i+3)(i+2)(i+1)i(i-1)(i-2)(i-3)}{2 \cdot 4 \cdot 6 \cdot 8(2i+1)^4 c^4} A$$

etc.,

egrale particulare erit:

$$\frac{i}{2i+1} Ax^{\frac{-i-1}{2i+1}} + \frac{i-1}{2i+1} Bx^{\frac{-i-2}{2i+1}} + \frac{i-2}{2i+1} Cx^{\frac{-i-3}{2i+1}} + \frac{i-3}{2i+1} Dx^{\frac{-i-4}{2i+1}} + \text{etc.}$$

$$Ax^{\frac{i}{2i+1}} + Bx^{\frac{i-1}{2i+1}} + Cx^{\frac{i-2}{2i+1}} + Dx^{\frac{i-3}{2i+1}} + \text{etc.}$$

undem denominatorem reducatur, statuamus:

$$\mathcal{A} = cA$$

$$\mathcal{B} = - \frac{i(i-1)}{2(2i+1)} A$$

$$\mathcal{C} = + \frac{(i+1)i(i-1)(i-2)}{2 \cdot 4(2i+1)^2 c} A$$

$$\mathcal{D} = - \frac{(i+2)(i+1)i(i-1)(i-2)(i-3)}{2 \cdot 4 \cdot 6(2i+1)^3 c^2} A$$

etc.,

$$Ax^{2i+1} + Bx^{2i+1} + Cx^{2i+1} + Dx^{2i+1} + \text{etc.}$$

Ponamus porro brevitatís gratia:

$$Ax^{\frac{i}{2i+1}} + Bx^{\frac{i-1}{2i+1}} + Cx^{\frac{i-2}{2i+1}} + Dx^{\frac{i-3}{2i+1}} + \text{etc.} = P$$

$$Ax^{\frac{i}{2i+1}} - Bx^{\frac{i-1}{2i+1}} + Cx^{\frac{i-2}{2i+1}} - Dx^{\frac{i-3}{2i+1}} + \text{etc.} = Q$$

$$\mathfrak{A}x^{\frac{-i}{2i+1}} + \mathfrak{B}x^{\frac{-i-1}{2i+1}} + \mathfrak{C}x^{\frac{-i-2}{2i+1}} + \mathfrak{D}x^{\frac{-i-3}{2i+1}} + \text{etc.} =$$

$$- \mathfrak{A}x^{\frac{-i}{2i+1}} + \mathfrak{B}x^{\frac{-i-1}{2i+1}} - \mathfrak{C}x^{\frac{-i-2}{2i+1}} + \mathfrak{D}x^{\frac{-i-3}{2i+1}} - \text{etc.} =$$

atque integrale completum orit:

$$e^{-2(2i+1)cx} x^{\frac{-i+1}{2i+1}} \frac{Qy - \mathfrak{D}}{Py - \mathfrak{P}} = \text{Const.}$$

Tum vero divisor, æquationem propositam reddens integ
($Py - \mathfrak{P}$)($Qy - \mathfrak{D}$).

COROLLARIUM 1

81. Quodsi ergo in æquatione

$$dy + yydx + ax^{\frac{-i+1}{2i+1}}dx = 0$$

coefficientis a fuerit quantitas negativa, ut posito $a = -cc$ realis, integrale completum hic inventum formam habet realior
facile exhiberi potest, paritor ac divisor, qui æquationem inte

COROLLARIUM 2

82. At si a fuerit quantitas positiva, puta $a = aa$, u
æquatio:

$$dy + yydx + aax^{\frac{-i+1}{2i+1}}dx = 0,$$

erit $c = a \sqrt{-1}$, et coefficientes B, D, F etc. et $\mathfrak{A}, \mathfrak{C}, \mathfrak{E}$ etc.
unde valores particulares $y = \frac{\mathfrak{P}}{P}$ et $y = \frac{\mathfrak{D}}{Q}$ prodibunt imagin

COROLLARIUM 3

Ac tamen eam, quo $e = a\sqrt{-1}$ et $ee = -aa$, sient $P + Q$ et
quantitates reales, ut $P = Q$ et $\mathfrak{P} = \mathfrak{N}$ imaginariae. Quodsi ergo

$$2R, P = Q = 2S\sqrt{-1}, \mathfrak{P} + \mathfrak{N} = 2\mathfrak{M} \text{ et } \mathfrak{P} - \mathfrak{N} = 2\mathfrak{S}\sqrt{-1}$$

R, \mathfrak{M} et \mathfrak{S} quantitates reales, et ob

$$S\sqrt{-1} = 1, Q = R = S\sqrt{-1}, \mathfrak{P} = \mathfrak{N} + \mathfrak{S}\sqrt{-1}, \mathfrak{N} = \mathfrak{R} - \mathfrak{S}\sqrt{-1}$$

er, reddens aequationem integrabilem,

$$(RR + SS)yy = 2(R\mathfrak{M} + S\mathfrak{S})y + \mathfrak{M}\mathfrak{N} + \mathfrak{S}\mathfrak{S}$$

realis.

COROLLARIUM 4

At eodem eam $e = a\sqrt{-1}$, ob

$$e^{ax} = 1 - \cos. p = \sqrt{-1} \sin. p,$$

$$\cos. x^{2i+1} = 1 - \cos. 2(2i+1)ax^{2i+1} = \sqrt{-1} \sin. 2(2i+1)ax^{2i+1};$$

propto brevitate gratia

$$2(2i+1)ax^{2i+1} = p,$$

grade compleretur:

$$(\cos. p = 1 - \sqrt{-1} \sin. p) \frac{(R - S\sqrt{-1})y - \mathfrak{M} + \mathfrak{S}\sqrt{-1}}{(R + S\sqrt{-1})y - \mathfrak{M} - \mathfrak{S}\sqrt{-1}} = \text{Const.},$$

qua est imaginaria.

COROLLARIUM 5

Tribuatur autem constanti talis forma: $\alpha + \beta\sqrt{-1}$, et aequatione
developuta, erit:

$$\begin{aligned} \mathfrak{M} \cos. p - (Ry - \mathfrak{M}) \sin. p \sqrt{-1} &= (Sy - \mathfrak{S}) \cos. p \sqrt{-1} - (Sy - \mathfrak{S}) \sin. p \\ (Ry - \mathfrak{M}) \alpha - (Ry - \mathfrak{M}) \beta \sqrt{-1} &= 1 + (Sy - \mathfrak{S}) \alpha \sqrt{-1} + (Sy - \mathfrak{S}) \beta. \end{aligned}$$

sequuntur eorum partes reales et imaginariae:

$$\begin{aligned} Ry - \mathfrak{M} \cos. p - (Sy - \mathfrak{S}) \sin. p &= \alpha (Ry - \mathfrak{M}) + \beta (Sy - \mathfrak{S}) \\ Ry - \mathfrak{M} \sin. p + (Sy - \mathfrak{S}) \cos. p &= \beta (Ry - \mathfrak{M}) - \alpha (Sy - \mathfrak{S}), \end{aligned}$$

Sit ergo $\alpha = \cos. \zeta$, et $\beta = \sin. \zeta$, prodibitquo ex utraquo

$$\frac{Ry - \mathfrak{N}}{Sy - \mathfrak{S}} = \frac{\sin. p + \sin. \zeta}{\cos. p + \cos. \zeta} = \cot. \frac{\zeta - p}{2}.$$

COROLLARIUM 6

86. Sumto ergo pro ζ angulo quocunque, si sit $c = a \sqrt{-1}$, completum aequationis propositae

$$\frac{Ry - \mathfrak{N}}{Sy - \mathfrak{S}} = \cot. \frac{\zeta - p}{2}$$

sou

$$y = \frac{\mathfrak{N} \sin. \frac{\zeta - p}{2} - \mathfrak{S} \cos. \frac{\zeta - p}{2}}{R \sin. \frac{\zeta - p}{2} - S \cos. \frac{\zeta - p}{2}}$$

existente $p = 2(2i + 1)ax^{2i+1}$.

PROBLEMA 13

87. Denotante i numerum quemcunque integrum exhibere huius aequationis:

$$dy + yydx - cex^{\frac{-4i}{2i-1}}dx = 0.$$

SOLUTIO

Quia est $n = \frac{i}{2i-1}$, haec resolutio derivari potest ex solentis problematis, ponendo $-i$ loco i . Quare tribuantur litterae sequentes valores:

$$B = + \frac{i(i-1)}{2(2i-1)c} A$$

$$C = + \frac{(i+1)i(i-1)(i-2)}{2 \cdot 4(2i-1)^2 c^2} A$$

$$D = + \frac{(i+2)(i+1)i(i-1)(i-2)(i-3)}{2 \cdot 4 \cdot 6(2i-1)^3 c^3}$$

etc.

$$\mathfrak{A} = cA$$

$$\mathfrak{B} = + \frac{(i+1)i}{2(2i-1)} A$$

$$\mathfrak{C} = + \frac{(i+2)(i+1)i(i-1)}{2 \cdot 4 (2i-1)^2 c} A$$

$$\mathfrak{D} = + \frac{(i+3)(i+2)(i+1)i(i-1)(i-2)}{2 \cdot 4 \cdot 6 (2i-1)^3 c^2} A$$

etc.

valoribus constitutis, ponatur brevitatis gratia:

$$Ax^{\frac{i}{2i-1}} + Bx^{\frac{i+1}{2i-1}} + Cx^{\frac{i+2}{2i-1}} + Dx^{\frac{i+3}{2i-1}} + \text{etc.} = P$$

$$Ax^{\frac{i}{2i-1}} - Bx^{\frac{i+1}{2i-1}} + Cx^{\frac{i+2}{2i-1}} - Dx^{\frac{i+3}{2i-1}} + \text{etc.} = Q$$

$$\mathfrak{A}x^{\frac{-i}{2i-1}} + \mathfrak{B}x^{\frac{-i+1}{2i-1}} + \mathfrak{C}x^{\frac{-i+2}{2i-1}} + \mathfrak{D}x^{\frac{-i+3}{2i-1}} + \text{etc.} = \mathfrak{P}$$

$$-\mathfrak{A}x^{\frac{-i}{2i-1}} + \mathfrak{B}x^{\frac{-i+1}{2i-1}} - \mathfrak{C}x^{\frac{-i+2}{2i-1}} + \mathfrak{D}x^{\frac{-i+3}{2i-1}} - \text{etc.} = \mathfrak{Q}$$

hinc statim habentur duae integrationes particulares:

$$\text{I. } y = \frac{\mathfrak{P}}{P} \quad \text{et} \quad \text{II. } y = \frac{\mathfrak{Q}}{Q}.$$

Ubi aequatio integralis completa erit:

$$e^{2(2i-1)cx} x^{\frac{-1}{2i-1}} \frac{Qy - \mathfrak{Q}}{Py - \mathfrak{P}} = \text{Const.}$$

Ubi aequationem propositam integrabilem reddens, fiet =
 $-\mathfrak{P})(Qy - \mathfrak{Q})$.

COROLLARIUM 1

8. Quodsi autem aequatio proposita fuerit huiusmodi:

$$dy + yydx + aax^{\frac{-1}{2i-1}}dx = 0,$$

ubi $cc = -aa$ et $c = a\sqrt{-1}$, integrationes particulares exhibitae fient
 binariae, ob B, D, F etc. item $\mathfrak{A}, \mathfrak{C}, \mathfrak{E}$ etc. imaginarias, dum reliquarum
 eorum valores sunt reales.

89. At si ponatur

$$P + Q = 2R, \quad P - Q = 2S\sqrt{-1}, \quad \mathfrak{P} + \mathfrak{Q} = 2\mathfrak{R} \text{ et } \mathfrak{P} - \mathfrak{Q} = 2\mathfrak{S}$$

quantitates R, S, \mathfrak{R} et \mathfrak{S} nihilo minus fient, ut ante, reales, et divisorionem reddens integrabilem erit:

$$(RR + SS)yy - 2(R\mathfrak{R} + S\mathfrak{S})y + \mathfrak{R}\mathfrak{R} + \mathfrak{S}\mathfrak{S}.$$

COROLLARIUM 3

90. Tum vero, si ponatur brevitatis causa

$$2(2i - 1)ax^{\frac{-1}{2i-1}} = p,$$

aequatio integralis completa erit:

$$\frac{Ry - \mathfrak{R}}{Sy - \mathfrak{S}} = \cot. \frac{\xi + p}{2},$$

unde elieitur:

$$y = \frac{\mathfrak{R} \sin. \frac{\xi + p}{2} - \mathfrak{S} \cos. \frac{\xi + p}{2}}{R \sin. \frac{\xi + p}{2} - S \cos. \frac{\xi + p}{2}}$$

ubi angulus ξ vicem gerit constantis arbitrariae.

SCHOLION

91. Solutiones horum duorum postremorum problematum non tantum accuratam analysin sunt evolutae, quam per inductionem ex casibus particularibus supra expeditis derivatae, quandoquidem progressio ab his casibus sequentes satis erat manifesta. Fundamentum autem harum solutionum potissimum est situm, quod solutio particularis, unde omnia sunt deducta, vera est geminata, cum quantitas c , cuius quadratum tantum in aequatione differentiali occurrit, aequae negative, ac positive, accipi possit. Quoties huiusmodi aequationum binae solutiones particulares sunt cognitae, multo facilius solutio generalis, indequo multiplicatores, eas integrabiles reddentes, erui possunt, id quod operae pretium erit elarius exposuisse.

$$dy + Pydx + Qyydx + Rdx = 0$$

us solutionem generalem, et multiplicatorem, qui eam integrabilem

SOLUTIO

M et *N* huiusmodi functiones ipsius *x*, quae loco *y* substitutae, ambae propositae satisfaciant, ita ut sit:

$$dM + PMdx + QM^2dx + Rdx = 0$$

$$dN + PNdx + QN^2dx + Rdx = 0.$$

$$\frac{y - M}{y - N} = z \text{ seu } y = \frac{M - Nz}{1 - z},$$

$$dy = \frac{dM - z dM + Mdz - Ndz - z dN + z z dN}{(1 - z)^2},$$

loribus in aequatione proposita substitutis, et tota aequatione per multiplicata, prodibit:

$$M - z(1 - z) dN + (M - N)dz + P(1 - z) Mdx - P(1 - z) Nzdx + QM^2dx - 2QMNdxdx + QNNzdx + R(1 - z)^2dx = 0.$$

M et *dN* substituantur valores ex binis superioribus differentialibus

$$\begin{aligned} & - z) Mdx - Q(1 - z) M^2dx - R(1 - z) dx \\ & - z) Ndx + Qz(1 - z) N^2dx + Rz(1 - z) dx + (M - N) dz = 0 \\ & - z) Mdx + QM^2dx + R(1 - z)^2dx \\ & - z) Ndx - 2QMNdxdx \\ & + QN^2zdx, \end{aligned}$$

atione in ordinem redacta, orietur:

$$QzM^2dx + QzN^2dx - 2QMNdxdx + (M - N) dz = 0$$

$$Q(M - N) dx + \frac{dz}{z} = 0,$$

$$z = Ce^{-\frac{1}{2}(M-N)x},$$

unde aequatio integrata generalis erit:

$$e^{\int Q(M-N)dx} \frac{y-M}{y-N} = \text{Const.}$$

Pro multiplicatore autem inveniendō notetur, aequationem propositam substitutione primum per $(1-z)^2$ esse multiplicatam, tum vero divisam per $z(M-N)$ evasisse integrabilem. Statim ergo per $\frac{(1-z)^2}{(M-N)z}$ multiplicata integrabilis: ex quo factor erit $\frac{(1-z)^2}{(M-N)z}$, qui ob $z = \frac{y-M}{y-N}$ hanc induet formam

$$\frac{M-N}{(y-M)(y-N)}.$$

PROBLEMA 15

93. Proposita aequatione¹⁾

$$ydy + Pydx + Qdx = 0,$$

invenire conditiones functionum P et Q , ut huiusmodi multiplicator $(y + M)$ eam reddat integrabilem.

SOLUTIO

Ex natura ergo differentialium esse oportet:

$$\frac{1}{dx} d \cdot y (y + M)^n = \frac{1}{dy} d \cdot (Py + Q) (y + M)^n,$$

unde cum M sit functio ipsius x tantum, erit

$$ny(y + M)^{n-1} \frac{dM}{dx} = P(y + M)^n + n(Py + Q)(y + M)^{n-1},$$

quae divisa per $(y + M)^{n-1}$ abit in hanc:

$$\frac{nydM}{dx} = (n + 1)Py + PM + nQ,$$

1) Cf. Commentationem 430 (indiciis *Enestroemiani*). Observationes circa aequationem talem $ydy + Mydx + Ndx = 0$. *Novi Comment. acad. Petrop.* 17, 1773, p. 105. Cf. quoque *lectiones calculi integralis*, vol. I, § 493—527. *LEONHARDI EULERI Opera omnia*, series I, vol. 23 et 1

$$P = \frac{ndM}{(n+1)dx} \text{ et } Q = \frac{-PM}{n} = -\frac{M dM}{(n+1)dx}.$$

loribus substitutis aequatio

$$ydy + \frac{nydM}{n+1} - \frac{MdM}{n+1} = 0$$

is, si multiplicetur per $(y + M)^n$.

COROLLARIUM 1

ia haec aequatio est homogenea, ea quoque fit integrabilis, si

$$(n+1)yy + nyM - MM = (y + M)((n+1)y - M).$$

hinc novae aequationes methodo hac tractabiles obtinentur.

COROLLARIUM 2

oniam autem habemus duos multiplicatores

$$(y + M)^n \text{ et } \frac{1}{(y + M)((n+1)y - M)},$$

er alterum dividatur, quoties constanti arbitrariae aequatus dabit
completum. Quare aequatio

$$ydy + \frac{nydM}{n+1} - \frac{MdM}{n+1} = 0$$

r integrata praebet:

$$(y + M)^{n+1} ((n+1)y - M) = \text{Const.}$$

PROBLEMA 16

Proposita aequatione

$$ydy + Pydx + Qdx = 0,$$

conditiones functionum P et Q , ut huiusmodi multiplicator

$$(yy + My + N)^n$$

dat integrabilem.

Ex natura differentialium sit necesse est:

$$\frac{1}{dx} d \cdot y (yy + My + N)^n = \frac{1}{dy} d \cdot (Py + Q) (yy +$$

Cum igitur M, N, P et Q sint per hypothesin functiones evolutione:

$$ny (yy + My + N)^{n-1} \left(y \frac{dM}{dx} + \frac{dN}{dx} \right) \\ = P (yy + My + N)^n + n (Py + Q) (2y + M) (yy +$$

et post divisionem per $(yy + My + N)^{n-1}$:

$$nyy \frac{dM}{dx} + \frac{nydN}{dx} = (2n + 1) Pyy + (n + 1) P. \\ + 2nQy$$

Hinc fieri oportet:

$$\begin{aligned} \text{I. } ndM &= (2n + 1) Pdx \\ \text{II. } ndN &= (n + 1) PMdx + 2nQ \\ \text{III. } 0 &= PN + nQM. \end{aligned}$$

Prima dat

$$P = \frac{ndM}{(2n + 1)dx}$$

et ultima

$$Q = \frac{-PN}{nM} \text{ seu } Q = \frac{-NdM}{(2n + 1) Mdx},$$

qui valores in media substituti praebent:

$$ndN = \frac{n(n + 1) M dM}{2n + 1} - \frac{2nNdM}{(2n + 1) M}$$

seu

$$(2n + 1) M dN + 2NdM = (n + 1) M$$

quae multiplicata per $M^{\frac{-2n+1}{2n+1}}$ et integrata praebet:

$$(2n + 1) M^{\frac{2}{2n+1}} N = \text{Const.} + (n + 1) \int$$

seu

$$N = aM^{\frac{-2}{2n+1}} + \frac{1}{4}M^2.$$

$$Pdx = \frac{ndM}{2n+1} \text{ et } Qdx = -\frac{aM^{\frac{-2n-3}{2n+1}}dM}{2n+1} - \frac{MdM}{4(2n+1)},$$

differentialis:

$$ydy + \frac{nydM}{2n+1} - \frac{MdM}{4(2n+1)} - \frac{a}{2n+1}M^{\frac{-2n-3}{2n+1}}dM = 0$$

additur, si multiplicetur per

$$\left(yy + My + \frac{1}{4}M^2 + aM^{\frac{-2}{2n+1}}\right)^n.$$

COROLLARIUM 1

erit

$$\frac{-2n-3}{2n+1} = 1 \text{ seu } n = -1,$$

differentialis est homogenea, et si

$$\frac{-2n-3}{2n+1} = 0 \text{ seu } n = -\frac{3}{2},$$

Utroque autem casu nulla est difficultas, cum aequatio facile
t.

COROLLARIUM 2

is ergo abstrusi erunt casus, quibus exponens $\frac{-2n-3}{2n+1}$ neque

1. Sit ergo

$$\frac{-2n-3}{2n+1} = m, \text{ unde fit } 2n = \frac{-m-3}{m+1},$$

differentialis

$$(m+3)y dM + \frac{1}{8}(m+1)MdM + \frac{1}{2}a(m+1)M^m dM = 0$$

COROLLARIUM 3

99. Quod si iam pro M functiones quaecunque ipsius a aequationes tam complicatae formari poterint, quas quomodo tractari oporteat, vix liquet, cum tamen hac methodo eorum promptu.

SCHOLION

100. Si quis haec vestigia ulterius prosequi voluerit, dubium quin haec methodus mox multo maiora sit acceptura incrementa, versu Analysis non mediocriter promoveatur. Specimina etiam ita sunt comparata, ut viam ad investigationes profundiores praecipue si insuper alia aequationum differentialium genera tractentur. Verum haec, quae hactenus protuli, sufficere videntur Geometrarum ad ampliorem huius methodi enucleationem in scopum mihi equidem potissimum proposueram.

CONSTRUCTIO AEQUATIONIS DIFFERENTIO-DIFFERENTIALIS $Ay du^2 + (B + Cu) du dy + (D + Eu + Fuu) ddy = 0$ SUMTO ELEMENTO du CONSTATE

Commentatio 274 indicis ENESTROEMIANI

Novi Commentarii academici scientiarum Petropolitano 8 (1760/1), 1763, p. 150—156
Summarium ibidem p. 23—24

SUMMARIUM

Forma aequationis, quam Auctor hic construendam suscepit, ita est comparatissima patet, ac per universam Analysin amplissimum habeat usum; cum in ea, quae olim de celeberrima illa aequatione Riccatiana sunt investigata, continuo Si hoc negotium per methodos usitatas tentetur, summae difficultates obstant, et ad finem perducui queat; novam igitur Auctor ac prorsus singularem methodum huiusmodi aequationes tractandi, cuius quidem iam pridem nonnulla exempla edidit; neque ullum est dubium, quin ista methodus, si diligentius excolatur, incrementa Analyti sit allatura. Casu autem evenit, ut haec tractatio non per se sit perducta, sive quodam capita perierint, sive ab Auctore sint neglecta. Cum hic preferuntur, omnino sufficiunt ad vim novae huius methodi perspicuendae adeo, quae desunt, ab attento lectore harum rerum studiose haud difficulter reperiuntur. Quin etiam si ex hac parte attentio excitetur, nullum est dubium, quin Analysis multo maiora incrementa sit censuutura.

1. Aequationem hanc differentio-differentialem latissime patere, ex forma (1) formis¹⁾, in quas eam transmutare licet, facile intelligitur; plerumque

1) Vide Commentationem 678 voluminis I 23.

aequationem differentialem primi gradus:

$$dz + \frac{(B + Cu)zdu}{D + Eu + Fuu} + zzdu + \frac{Adu}{D + Eu + Fuu} = 0,$$

quae deinceps ad alias substitutiones amplissimum campum patet
ob rem non parum *Analysi* consultum fore arbitror, si in generis
tionis constructionem docuero, id quod per ea, quae olim
RICCIATIANA proposui, sequentem in modum praestari poterit.

2. Concipio autem y determinari formula quapiam integ
quantitatem u novam variabilem x involvente, ita ut in hac in
 x ut variabilis, quantitas u vero ut constans tractetur. Cum aut
sive analytice, sive per constructionem quadraturarum, fuerit a
titati x valor quidam constans datus tribuitur, quo facto integ
tabit functionem quandam ipsius u , quae sit ea ipsa, quam aequ
exigit. Totum ergo negotium huc redit, ut formula illa integra
 u et x involvens inveniatur, quae hoc modo tractata verum va
exhibeat.

3. Ponamus ergo esse

$$y = \int Pdx (u + x)^n,$$

in qua formula P denotet functionem quandam ipsius x ab u im
quidem demum definiri oportet. Quae cum fuerit cognita, in
por quadraturas concedetur, idquo pro quocunque valore ipsi
integratione ut constans spectatur. Tum integrali ita sumto, u
valore ipsi x tributo evanescoat, statuatur pro x alius quispiam
et constans, ab u scilicet non pendens; quo facto aequabitur y fun
determinatae ipsius u , quae sit ea ipsa, qua aequatio proposita

4. Etsi autem in integratione $\int Pdx (u + x)^n$ quantitas u
habetur, tamen eius incrementum assignari potest, quod capit, s
tur $u + du$, et integratio simili modo absolvatur. Ex princip

1) Vide *Commentationes* 31, 70 huius voluminis, p. 10 et p. 150.

2) Cf. *Commentationes* 44, 45, 70 huius voluminis, p. 36, 57, 150; vide quoque

formula eodem modo tractetur, ipsique x post integrationem valor determinatus tribuatur, cum fuerit

$$y = \int P dx (u + x)^n,$$

nunc, quatenus variato u simul y variationem subit,

$$dy = n du \int P dx (u + x)^{n-1}.$$

si porro simili modo differentiale ex variatione ipsius u ortum colligamus, du constans consoquemur:

$$d dy = n(n-1) du^2 \int P dx (u + x)^{n-2}.$$

5. Cum igitur his integralibus modo praescripto ita sumtis, ut ipsi x valor idam determinatus tribuatur, sicque ea in meras functiones ipsius u abeant, habeamus hos valores:

$$y = \int P dx (u + x)^n, \quad \frac{dy}{du} = n \int P dx (u + x)^{n-1}$$

$$\frac{d dy}{du^2} = n(n-1) \int P dx (u + x)^{n-2},$$

neceste est, ut vi aequationis propositae sit

$$A \int P dx (u + x)^n + n(B + Cu) \int P dx (u + x)^{n-1} + n(n-1)(D + Eu + Fuv) \int P dx (u + x)^{n-2} = 0,$$

in quibus integralibus sola x ut variabilis spectatur, u vero pro constant habetur. Haec autem aequatio tum solum locum habere debet, cum pos singulas integrationes quantitati x valor ille determinatus ab u non penderit tributus.

6. In genere autem, antequam ipsi x iste valor assignatur, ista quantitas non evanesco, sed potius cuipiam quantitati ex u et x compositae aequabitur, quae autem ita comparata esse debet, ut illo casu, quo pro x valor ille determinatus scribatur, evanesco. Sit igitur $R(u + x)^{n-1}$ ea quantitas indefinita cui superior forma in genere aequetur, ubi R sit eiusmodi functio ipsius u quae tam pro eo valore ipsius x , quo integralia singula evanescentia redduntur

1) Vide § 8 Commentationis 44 huius voluminis, p. 39.

7. Quamdiu ergo x adhuc est variabilis, et u ut constans spectatur, est, ut expressio $R(u+x)^{n-1}$ aequetur huic formulae integrali:

$$\int Pdx(u+x)^{n-2} \left(\begin{array}{lll} + Au & + 2Aux & + Axx \\ + nCu & + nCux & + nBx \\ & + nBu & \end{array} \right. \\ \left. + n(n-1)Fuu + n(n-1)Eu + n(n-1)D \right)$$

cuius propterea differentiale aequari oportet huic:

$$(u+x)^{n-2}(u dR + x dR + (n-1)R dx).$$

Quia autem R ab u pendere non debet, conditiones satisfaciennes his aequationibus continentur:

$$\begin{aligned} A + nC + n(n-1)F &= 0 \\ dR &= (2A + nC)Pxdx + n(B + (n-1)E)Pdx \\ x dR + (n-1)R dx &= APxxdx + nBPxxdx + n(n-1)DPdx. \end{aligned}$$

8. Si valor ipsius dR ex secunda in tertia substituatur, habebitur

$$(n-1)R = -(A + nC)Pxx - n(n-1)EPx + n(n-1)DI$$

et quia ex prima est

$$-A - nC = n(n-1)F,$$

prodit

$$R = nP(Fxx - Ex + D).$$

Deinde ob

$$2A + nC = -2n(n-1)F - nC$$

secunda induit hanc formam:

$$dR = nPdx(-(C + 2(n-1)F)x + B + (n-1)E),$$

quae per illam divisa dat:

$$\frac{dR}{R} = \frac{-(C + 2(n-1)F)xdx + (B + (n-1)E)dx}{Fxx - Ex + D};$$

$$Pdx = \frac{Rdx}{n(Fxx - Ex + D)},$$

et n per primam aequationem definitur, unde fit

$$n = \frac{F - C + \sqrt{(F - C)^2 - 4AF}}{2F}.$$

utresque casus perpendendi occurrunt, ac primo quidem ratione si is prodierit imaginarius, puta $n = \mu + \nu\sqrt{-1}$, notandum

$$r^{n-1} = \cos lr + \sqrt{-1} \sin lr,$$

$$r^n = r^\mu (\cos \nu lr + \sqrt{-1} \sin \nu lr),$$

quod per exponentis ope sinuum ad imaginaria simplicia reducit, inque eorum destructio mutua facilius perficitur. Deinde integrationis R huc redigitur, ut sit

$$LR = -(n-1)l(Fxx - Ex + D) - \int \frac{Cxdx - Bdx}{Fxx - Ex + D},$$

ad hanc formam perducitur:

$$\left(n-1 + \frac{C}{2F}\right)l(Fxx - Ex + D) + \left(B - \frac{CE}{2F}\right) \int \frac{dx}{Fxx - Ex + D}.$$

Si $B - \frac{CE}{2F} = 0$, videndum est, an formulae integrandae denominator $Fxx - Ex + D$ habeat duos factores simplices recales et inaequales, an non; tum vero an in huiusmodi factores sit irresolubilis. Praeterea $C = 0$ peculiarem evolutionem postulat, quos diversos casus seorsim

$$\text{I. CASUS QUO } B = \frac{CE}{2F}.$$

Aequatio ergo resolvenda erit

$$Ay + \frac{C}{2F}(E + 2Fu) \frac{dy}{du} + (D + Eu + Fuu) \frac{d^2y}{du^2} = 0,$$

si sumamus $y = \int Pdx(u+x)^a$, habemus primo

$$R = (D - Ex + Fxx)^{-n+1-\frac{C}{2F}},$$

nequo

$$Pdx = \frac{1}{n} dx (D - Ex + Fxx)^{-n-\frac{C}{2F}},$$

ut sit

$$y = \frac{1}{n} \int \frac{dx(u+x)^n}{(D - Ex + Fxx)^{+n+\frac{C}{2F}}}$$

quod integrale eiusmodi terminis ipsius x comprehendendi debet, quibus qua

$$(u+x)^{n-1} (D - Ex + Fxx)^{-n+1-\frac{C}{2F}}$$

vanescat.

11. Quoties ergo formula $D - Ex + Fxx$ duos factores habet reales, utriusque casu evanescit, unde hinc integrationis termini constitui possunt. Hoc autem necesse est, ut eius exponents $-n+1-\frac{C}{2F}$, qui fit

$$= \frac{F \mp \sqrt{(F-C)^2 - 4AF}}{2F},$$

sit positivus, quia alioquin quantitas illa, cui formula proposita aequatur, non in nihilum abiret. Hoc igitur casu constructio aequationis nullam habebit difficultatem, propterea quod ob signum ambiguum exponents semper valor positivus tribui potest. Sit enim exponents ille $= m$, et hab

$$4FFmm - 4FFm + 4AF + 2CF - CC = 0,$$

quae aequatio si habet radices reales, ob terminum $-4FFm$ negativum altera certe erit positiva. Quomodo casum diligenter prosequamur.

12. Sit $D = aa$, $E = 0$ et $F = -1$, ita ut haec aequatio sit resolvable

$$Ay + \frac{Cudy}{du} + (aa - uu) \frac{ddy}{du^2} = 0,$$

erit quo

$$Aydu^2 + (B + Cu)dudy + (D + Eu + Fuv)d^2y = 0$$

401

$$n = \frac{1 + C \pm \sqrt{1 + 2C + CC + 4A}}{2},$$

per est realis, nisi A sit quantitas negativa maior quam $\frac{1}{4}(1 + C)^2$:

$$m = -n + 1 + \frac{1}{2}C = \frac{1 \mp \sqrt{1 + 2C + CC + 4A}}{2},$$

positivo sumto, erit pro resolutione nostrae aequationis

$$y = \frac{1}{n} \int dx (u + x)^n (aa - xx)^{m-1},$$

le ita capiatur, ut posito $x = a$ evanescat; tum vero statuatur pro y prodibit functio ipsius u aequationi satisfaciens. Prout iam u realis vol imaginarius, sequentia exempla subiungamus.

emplum 1. Sit $C = 2$ et $A = -2$, ut proposita sit haec aequatio:

$$-2y + \frac{2udy}{du} + \frac{(aa - uu)d^2y}{du^2} = 0,$$

et $m = 1$, unde fit

$$y = \int dx (u + x)$$

$$-2y + \frac{2udy}{du} + \frac{(aa - uu)d^2y}{du^2} = aa - xx$$

ipsius y ita absolvi debet, ut pro terminis integralis $aa - xx$ evanescat si fuerit $x = a$ et $x = -a$. Fiet ergo

$$y = ux + \frac{1}{2}xx - au - \frac{1}{2}aa,$$

iam $x = -a$, orit $y = -2au$, qui valor aequationi utique satisfactorius quidem $y = au$, ex quo porro integrale completum eruitur, $y = uz$, unde fit

$$2aadudz + (aa - uu)uddz = 0, \text{ seu } \frac{ddz}{dz} + \frac{2aadu}{u(aa - uu)} = 0$$

$$\frac{uudz}{aa - uu} = \beta du,$$

proque

$$z = \gamma - \beta u - \frac{\beta aa}{u}$$

consequenter

$$y = \gamma u - \beta uu - \beta aa^1).$$

1) Altera pars huius dissertationis perit. Confer praeter summarium litteras adhuc in
Eulero ad G. F. Muellerrum datas

die 27. Julii 1762: . . . Ferner die Piece so pag. 156 aufhört ist auch noch lang nicht zu
es muß auch wohl ein Bogen von meinem Manuscript oder noch mehr weggekommen oder
t worden seyn . . .

ot die 21. Septembria 1762: Abhandlung Nr. VI so unvollständig, mag nur so bleiben, wo
n vorhanden das folgende einigermaßen ersetzt; zum wenigsten jenes durch dieses versta
rden kan. Man kan auch diese Abhandlung als in zwey Theile getheilt ansehen, davon nur der
diesem Tom. eingerückt war; und ich kan wohl den andern von neuem aufsetzen, und zu e
genden Band einschieken.

A

DE RESOLUTIONE AEQUATIONIS

$$dy + a y y dx = b x^m dx$$

Commentatio 234 indicis ENESTROEMIANI

Novi Commentarii academiae scientiarum Petropolitanae 9 (1762/3, 1764) p. 154—163

Summarium ibidem p. 18—21

SUMMARIIUM

Aequatio haec, iam dudum a Comite RICEATI Geometris proposita, tanto studio summis ingeniis est portraetata, ut vix quicquam novi circa eius resolutionem proficere posse videretur. Statim quidam infiniti valores pro exponente m assumendi sunt observati, quibus integrale exhibere liceat, qui valores haec serie progrediuntur: 0, $-\frac{4}{3}$, $-\frac{8}{5}$, $-\frac{8}{5}$, $-\frac{12}{5}$, $-\frac{12}{7}$, $-\frac{16}{7}$, $-\frac{16}{9}$ etc., ac methodus, qua hi casus sunt evoluti, iterum comparata, ut ex cognito cuiusque casus integrali integrals sequentis definiretur, neque adeo casuum posteriorum integralia exhiberi possent, nisi iam omnes antecedentes fuissent expediti. In hac autem dissertatione id praestatur, ut unica operatione omnium illorum casuum integralia simul eruantur, indeque statim vel centesimi casus integrum assignari possit. Methodus, qua hoc commodi est assecutus, omnino est singularis, dum primo aequationem propositam, ope certae substitutionis, in aliam, quae adeo differentiae secundi gradus involvit, transformatur, eamque deinceps per seriem infinitam integrorum quae autem series ita est comparata, ut supra memoratis casibus alicubi abrupta expressio finitam supponitur, unde integrale quaesitum facillime colligatur. Verum tamen omnia haec integralia nonnisi eunt particularia, neque totam vim aequationis differentialis propositae exhauriunt, deinde etiam, quoties quantitas b est negativa, imaginariae ita inquinantur, ut omni plane usu destituantur. Utrique incommodum Auctor ita medatur, ut primo methodum exponat, ex cognito huiusmodi aequationis integrali quopiam particulari integralo completum eliciendi, quod si quantitas b fuerit positiva, quantitates exponentiales implicat: deinde vero ostendit, quomodo istae quantitates exponentiales, quae, existente b negativo, fiunt imaginariae, per tangentes arcuum circularium realiter exprimi queant. Denique cum methodus illa, ex integrali particu-

ingreditur, quam aequo negativo, ac positivo, accipere licet. Alia igitur methodo uti-
 ius ope ex cognitis duobus integralibus particularibus integrale completum, sine
 va integratione, concludi queat. Quod cum ab eo, quod priori methodo erat erut-
 erepare nequeat, ex utriusque collatione integrationem priori implicitam efficere li-
 de postremo hanc integrationem maxime memorabilem deducit, quod sit

$$\int \frac{e^{\frac{2ac}{n}x^n} dx}{uu} = \frac{Ce^{\frac{2ac}{n}x^n} z - u}{On(2acx^{n-1}uz + \frac{u dz}{dx} - \frac{z du}{dx})},$$

i quantitates z et u per x ita definiuntur, ut sit:

$$z = x^{\frac{-n+1}{2}} + \frac{(nn-1)}{8nac} x^{\frac{-3n+1}{2}} + \frac{(nn-1)(3nn-1)}{8n \cdot 16na^3c^3} x^{\frac{-5n+1}{2}} + \text{etc.}$$

$$u = x^{\frac{-n+1}{2}} - \frac{(nn-1)}{8nac} x^{\frac{-3n+1}{2}} + \frac{(nn-1)(3nn-1)}{8n \cdot 16na^3c^3} x^{\frac{-5n+1}{2}} - \text{etc.}$$

um igitur hae formae z et u adeo in infinitum excurrere quoniam, eo magis est mirand-

od formulae $e^{\frac{2ac}{n}x^n} \frac{dx}{uu}$ integrale, idquo per expressionem satis simplicem, exhiberi po-

um vero etiam hoc consuetas integralium formae adversari videtur, quod quan-

instans arbitraria C , per integrationem ingressa, quae alioquin nudo additur, hic

rimae integrali sit implicita. Quod singulare phaenomenon si attentius perpendi-

ex patebit, integrationem illam veritati consentaneam esse non posse, nisi denomina-

rs

$$2acx^{n-1}uz + \frac{u dz}{dx} - \frac{z du}{dx}$$

porit quantitas constans, puta A ; tum enim istud integrale in formam naturalem abi-

$$e^{\frac{2ac}{n}x^n} \frac{z}{Au} - \frac{1}{AO}.$$

um autem res ita se habeat, hoc modo explicari potest: Quoniam quantitates z et u

rios exprimuntur, easque ipsas, quae initio ex evolutione aequationis differentiali

andi gradus sunt eruta, vicissim patet, eas ita pendere ab x , ut sit:

$$ddz + 2acx^{n-1}dx dz + (n-1)acx^{n-2}zdx^2 = 0$$

$$ddu - 2acx^{n-1}dx du - (n-1)acx^{n-2}udx^2 = 0.$$

unc prior aequatio per u , posterior vero per z , multiplicetur, ac productorum differ-

abit

$$uddz - zddu + 2acx^{n-1}dx(udz + zdu) + 2(n-1)acx^{n-2}uzdx^2 = 0,$$

$$udz - zdu + 2acx^{n-1}uzdx = Adx.$$

facto $ac = \infty$, fiat $u = z = x^{\frac{-n+1}{2}}$ et $uz = x^{-n+1}$, evidens est, statui
 ac , sicque integratio superior abit in hanc formam:

$$\int e^{\frac{2ac}{n}x^n} \frac{dx}{uu} = e^{\frac{2ac}{n}x^n} \frac{z}{2acu} - \text{Const.},$$

in principiis est conformis, sed etiam, facta differentiatione, ob

$$udz - zdu = 2acdx(1 - x^{n-1}ux)$$

gregio confirmatur. Hinc autem iam aequationis

$$dy + ayydx = accx^m dx,$$

$2n-2$, et quantitatis z valor per superiorem seriem expresso, integrale
 etius ita exhiberi poterit, ut sit:

$$y = cx^{n-1} + \frac{dz}{azdx} + \frac{2Oce^{\frac{-2ac}{n}x^n}}{z(z - Ce^{\frac{-2ac}{n}x^n}u)}$$

$$y = cx^{n-1} + \frac{dz}{azdx} + \frac{2c}{z(Dce^{\frac{-2ac}{n}x^n}z - u)}$$

est illa constans arbitraria per integrationem iniecta ad integrale completum
 lum.

PROBLEMA 1

venire numeros loco exponentis indefiniti m substituendos, ut valor
 algebraice per x definiri queat.

SOLUTIO¹)

atur

$$y = cx^{n-1} + \frac{dz}{azdx},$$

to dx constante, erit

$$dy = (n-1)cx^{n-2}dx + \frac{ddz}{azdx} - \frac{dz^2}{azzdx}.$$

 Cf. L. EULERI Commentationem 95 huius voluminis p. 162 et *Institutiones calculi integralis*.
 § 929—966. Petr. 1769 = LEONHARDI EULERI *Opera omnia*, I 12, p. 147—176. H. D.

facta substitutione transibit aequatio in hanc:

$$\frac{ddz}{azdx} + (n-1)cx^{n-2}dx + accx^{2n-2}dx + \frac{2cx^{n-1}dz}{z} = bx^m d$$

Fiat $m = 2n - 2$ et $b = acc$, habebiturque

$$ddz + (n-1)acx^{n-2}zdx^2 + 2acx^{n-1}dx dz = 0,$$

quo ergo resultat ex hac aequatione propositae acquivalente

$$dy + ayydx = accx^{2n-2}dx$$

facta substitutione

$$y = cx^{n-1} + \frac{dz}{azdx}.$$

Fingatur iam haec aequatio:

$$z = Ax^{\frac{-n+1}{2}} + Bx^{\frac{-3n+1}{2}} + Cx^{\frac{-5n+1}{2}} + Dx^{\frac{-7n+1}{2}} + \text{etc.}$$

critque differentiando:

$$\frac{dz}{dx} = -\frac{(n-1)}{2}Ax^{\frac{-n-1}{2}} - \frac{(3n-1)}{2}Bx^{\frac{-3n-1}{2}} - \frac{(5n-1)}{2}Cx^{\frac{-5n-1}{2}} -$$

$$\frac{ddz}{dx^2} = +\frac{(nn-1)}{4}Ax^{\frac{-n-3}{2}} + \frac{(9nn-1)}{4}Bx^{\frac{-3n-3}{2}} + \frac{(25nn-1)}{4}Cx^{\frac{-5n-3}{2}} +$$

Cum vero ex superiori aequatione per dx^2 divisa sit:

$$\frac{ddz}{dx^2} + \frac{2acx^{n-1}dz}{dx} + (n-1)acx^{n-2}z = 0,$$

si series assumpta substituat, prodibit sequens aequatio:

$$0 = \left\{ \begin{array}{l} + \frac{(nn-1)}{4} Ax^{\frac{-n-3}{2}} + \frac{(9nn-1)}{4} Bx^{\frac{-3n-3}{2}} \\ + \frac{(25nn-1)}{4} Cx^{\frac{-5n-3}{2}} + \frac{(49nn-1)}{4} Dx^{\frac{-7n-3}{2}} \\ - (n-1)acAx^{\frac{n-3}{2}} - (3n-1)acBx^{\frac{-n-3}{2}} - (5n-1)acCx^{\frac{-3n-3}{2}} \\ - (7n-1)acDx^{\frac{-5n-3}{2}} - (9n-1)acEx^{\frac{-7n-3}{2}} \\ + (n-1)acAx^{\frac{n-3}{2}} + (n-1)acBx^{\frac{-n-3}{2}} + (n-1)acCx^{\frac{-3n-3}{2}} \\ + (n-1)acDx^{\frac{-5n-3}{2}} + (n-1)acEx^{\frac{-7n-3}{2}} \end{array} \right.$$

$$\frac{-1)}{2} \cdot \frac{A}{4ac} = \frac{(nn-1)}{2} \cdot \frac{A}{4nac}$$

$$\frac{-1)}{4} \cdot \frac{B}{4ac} = \frac{(nn-1)}{2} \cdot \frac{(9nn-1)}{4} \cdot \frac{A}{4^2 n^2 a^2 c^2}$$

$$\frac{-1)}{6} \cdot \frac{C}{4ac} = \frac{(nn-1)}{2} \cdot \frac{(9nn-1)}{4} \cdot \frac{(25nn-1)}{6} \cdot \frac{A}{4^3 n^3 a^3 c^3}$$

$$\frac{-1)}{8} \cdot \frac{D}{4ac} = \frac{(nn-1)}{2} \cdot \frac{(9nn-1)}{4} \cdot \frac{(25nn-1)}{6} \cdot \frac{(49nn-1)}{8} \cdot \frac{A}{4^4 n^4 a^4 c^4}$$

etc.

tur ergo z per x sequenti modo:

$$x^{\frac{-n+1}{2}} + \frac{(nn-1)}{8} \cdot \frac{A}{nac} x^{\frac{-3n+1}{2}} + \frac{(nn-1)}{8} \cdot \frac{(9nn-1)}{16} \cdot \frac{A}{n^2 a^2 c^2} x^{\frac{-5n+1}{2}} \\ + \frac{(nn-1)}{8} \cdot \frac{(9nn-1)}{16} \cdot \frac{(25nn-1)}{24} \cdot \frac{A}{n^3 a^3 c^3} x^{\frac{-7n+1}{2}} + \text{etc.}$$

substituto resultabit valor quoesitus: $y = cx^{n-1}$

$$\left. \begin{aligned} x^{\frac{-n-1}{2}} + \frac{(3n-1)(nn-1)}{8} \cdot \frac{A}{nac} x^{\frac{-3n-1}{2}} + \frac{(5n-1)(nn-1)(9nn-1)}{2 \cdot 8 \cdot 16} \cdot \frac{A}{n^2 a^2 c^2} x^{\frac{-5n-1}{2}} + \text{etc.} \\ x^{\frac{-n+1}{2}} + \frac{(nn-1)}{8} \cdot \frac{A}{nac} x^{\frac{-3n+1}{2}} + \frac{(nn-1)(9nn-1)}{8 \cdot 16} \cdot \frac{A}{n^2 a^2 c^2} x^{\frac{-5n+1}{2}} + \text{etc.} \end{aligned} \right\}$$

lore ac denominatore per $Ax^{\frac{-n-1}{2}}$ diviso: $y = cx^{n-1}$

$$\frac{(nn-1)x^{-n}}{8 \cdot nac} + \frac{(5n-1)(nn-1)(9nn-1)x^{-2n}}{2 \cdot 8 \cdot 16 \cdot n^2 a^2 c^2} + \frac{(7n-1)(nn-1)(9nn-1)(25nn-1)x^{-3n}}{2 \cdot 8 \cdot 16 \cdot 24 \cdot n^3 a^3 c^3} \\ + \frac{(nn-1)(9nn-1)x^{-2n}}{8 \cdot 10 \cdot n^2 a^2 c^2} + \frac{(nn-1)(9nn-1)(25nn-1)x^{-3n}}{8 \cdot 10 \cdot 24 \cdot n^3 a^3 c^3}$$

expressio generaliter in infinitum excurrrens fit finita, si fuerit

$$(2i+1)^2 nn - 1 = 0,$$

numeronum quomeunque integrum, hoc est, si fuerit

tes i fuerit numerus integer.

$$ayydx = accx^{\frac{-4i-2}{2i+1}} dx$$

initis poterit exhiberi, seu valor ipsius y per x

. sit $m = 2n - 2 = \frac{-4i}{2i+1}$, erit huius aequa-

$$+ ayydx = accx^{\frac{-4i}{2i+1}} dx$$

icis expressum:

$$ayx = accx^{\frac{1}{2i+1}}$$

$$\frac{i^2 - 1)(i^2 - 4) x^{\frac{-2}{2i+1}}}{2 \cdot 4 (2i+1)^3} \frac{-2}{a^2 c^2} - \frac{i(i^2 - 1)(i^2 - 4)(i^2 - 9) x^{\frac{-3}{2i+1}}}{2 \cdot 4 \cdot 6 (2i+1)^4} \frac{-3}{a^3 c^3} + \text{etc.}$$

$$\frac{i(i^2 - 1)(i+2) x^{\frac{-2}{2i+1}}}{2 \cdot 4 (2i+1)^3} \frac{-2}{a^2 c^2} - \frac{i(i^2 - 1)(i^2 - 4)(i+3) x^{\frac{-3}{2i+1}}}{2 \cdot 4 \cdot 6 (2i+1)^4} \frac{-3}{a^3 c^3} + \text{etc.}$$

nominatorem reductione erit:

$$\frac{i(i^2 - 1)(i - 2) x^{\frac{-1}{2i+1}}}{2 \cdot 4 (2i+1)^3} \frac{-1}{a c} - \frac{i(i^2 - 1)(i^2 - 4)(i - 3) x^{\frac{-2}{2i+1}}}{2 \cdot 4 \cdot 6 (2i+1)^4} \frac{-2}{a^2 c^2} + \text{etc.}$$

$$\frac{i(i^2 - 1)(i+2) x^{\frac{-2}{2i+1}}}{2 \cdot 4 (2i+1)^3} \frac{-2}{a^2 c^2} - \frac{i(i^2 - 1)(i^2 - 4)(i+3) x^{\frac{-3}{2i+1}}}{2 \cdot 4 \cdot 6 (2i+1)^4} \frac{-3}{a^3 c^3} + \text{etc.}$$

t $m = \frac{-4i-4}{2i+1}$, erit huius aequationis

$$+ ayydx = accx^{\frac{-4i-4}{2i+1}} dx$$

xpressum:

$$ayx = acx^{\frac{2i+1}{2}}$$

$$\frac{i(i+1)(i+2)x^{\frac{2i+1}{2}}}{2(2i+1)^3} \cdot \frac{1}{ac} + \frac{i(i^2-1)(i+2)(i+3)x^{\frac{2i+1}{2}}}{2 \cdot 4(2i+1)^3} \cdot \frac{2}{a^2c^2} + \frac{i(i^2-1)(i^2-4)(i+3)(i+4)x^{\frac{2i+1}{2}}}{2 \cdot 4 \cdot 6(2i+1)^4} \cdot \frac{3}{a^3c^3} + \text{etc.}$$

$$\frac{i(i+1)x^{\frac{2i+1}{2}}}{2(2i+1)} \cdot \frac{1}{ac} + \frac{i(i^2-1)(i+2)x^{\frac{2i+1}{2}}}{2 \cdot 4(2i+1)^2} \cdot \frac{2}{a^2c^2} + \frac{i(i^2-1)(i^2-4)(i+3)x^{\frac{2i+1}{2}}}{2 \cdot 4 \cdot 6(2i+1)^3} \cdot \frac{3}{a^3c^3} + \text{etc.}$$

ad communem denominatorem reductione, erit $ayx =$

$$\frac{i(i+1)(i+2)}{2(2i+1)} + \frac{i(i+1)(i+2)(i+3)x^{\frac{2i+1}{2}}}{2 \cdot 4(2i+1)^2} + \frac{i(i^2-1)(i+2)(i+3)(i+4)x^{\frac{2i+1}{2}}}{2 \cdot 4 \cdot 6(2i+1)^3} + \text{etc.}$$

$$\frac{i(i+1)x^{\frac{2i+1}{2}}}{2(2i+1)} + \frac{i(i^2-1)(i+2)x^{\frac{2i+1}{2}}}{2 \cdot 4(2i+1)^2} + \frac{i(i^2-1)(i^2-4)(i+3)x^{\frac{2i+1}{2}}}{2 \cdot 4 \cdot 6(2i+1)^3} + \text{etc.}$$

inque igitur fuerit i numerus integer, toties huius aequationis:

$$dy + ay y dx = acx^{\frac{-4i-2i+2}{2i+1}} dx$$

in terminis algebraicis potest exprimi. Q. E. I.

COROLLARIUM 1

Aequatio ergo proposita

$$dy + ay y dx = acx^m dx$$

in formam algebraicam admittit, si fuerit exponens m vel terminus huius

$$0, -\frac{4}{3}, -\frac{8}{5}, -\frac{12}{7}, -\frac{16}{9}, -\frac{20}{11}, -\frac{24}{13}, \text{ etc.}$$

erit m terminus ex hac fractionum serie:

$$-\frac{4}{1}, -\frac{8}{3}, -\frac{12}{5}, -\frac{16}{7}, -\frac{20}{9}, -\frac{24}{11}, -\frac{28}{13}, \text{ etc.}$$

COROLLARIUM 2

Substituamus in priori integrabilitatis classe loco i successive numeros 1, 4 etc. atque reperietur, ut sequitur.

integrale erit:

$$ayx = acx \text{ siue } y = c.$$

Si $i = 1$, huius aequationis:

$$\text{II. } dy + ayydx = accx^{-\frac{4}{3}}dx$$

integrale erit:

$$ayx = \frac{accx^{\frac{1}{3}}}{1 - \frac{1 \cdot 2}{2 \cdot 3} \cdot \frac{x^{-\frac{1}{3}}}{ac}} \text{ seu } y = \frac{cx^{-\frac{2}{3}}}{1 - \frac{1x^{-\frac{1}{3}}}{3ac}} = \frac{3acc}{3accx^{\frac{1}{3}} - x^{\frac{1}{3}}}.$$

Si $i = 2$, huius aequationis:

$$\text{III. } dy + ayydx = accx^{-\frac{8}{5}}dx$$

integrale erit:

$$ayx = \frac{accx^{\frac{1}{5}} - \frac{2 \cdot 1}{2 \cdot 5}}{1 - \frac{2 \cdot 3}{2 \cdot 5} \cdot \frac{x^{-\frac{1}{5}}}{ac} + \frac{2 \cdot 3 \cdot 4}{2 \cdot 4 \cdot 5^2} \cdot \frac{x^{-\frac{2}{5}}}{a^2c^2}} = \frac{accx^{\frac{1}{5}} - \frac{1}{5}}{1 - \frac{3x^{-\frac{1}{5}}}{5ac} + \frac{3x^{-\frac{2}{5}}}{5^2a^2c^2}}.$$

Si $i = 3$, huius aequationis:

$$\text{IV. } dy + ayydx = accx^{-\frac{12}{7}}dx$$

integrale erit:

$$ayx = \frac{accx^{\frac{1}{7}} - \frac{3 \cdot 2}{2 \cdot 7} + \frac{3 \cdot 2 \cdot 1 \cdot 4}{2 \cdot 4 \cdot 7^2} \cdot \frac{x^{-\frac{1}{7}}}{ac}}{1 - \frac{3 \cdot 4}{2 \cdot 7} \cdot \frac{x^{-\frac{1}{7}}}{ac} + \frac{3 \cdot 4 \cdot 5 \cdot 2}{2 \cdot 4 \cdot 7^3} \cdot \frac{x^{-\frac{2}{7}}}{a^2c^2} - \frac{3 \cdot 4 \cdot 5 \cdot 6 \cdot 2}{2 \cdot 4 \cdot 6 \cdot 7^4} \cdot \frac{x^{-\frac{3}{7}}}{a^3c^3}}$$

siue

$$ayx = \frac{accx^{\frac{1}{7}} - \frac{3}{7} + \frac{3 \cdot 1}{7^2} \cdot \frac{x^{-\frac{1}{7}}}{ac}}{1 - \frac{6}{7} \cdot \frac{x^{-\frac{1}{7}}}{ac} + \frac{3 \cdot 5}{7^2} \cdot \frac{x^{-\frac{2}{7}}}{a^2c^2} - \frac{1 \cdot 3 \cdot 5}{7^3} \cdot \frac{x^{-\frac{3}{7}}}{a^3c^3}}.$$

integrato erit:

$$ayx = \frac{acx^{\frac{1}{2}}}{2 \cdot 9} + \frac{4 \cdot 3 \cdot 2 \cdot 5}{2 \cdot 4 \cdot 9^2} \cdot \frac{x^{\frac{1}{2}}}{ac} - \frac{4 \cdot 3 \cdot 2 \cdot 1 \cdot 5 \cdot 6}{2 \cdot 4 \cdot 6 \cdot 9^3} \cdot \frac{x^{\frac{3}{2}}}{a^2 c^2} - \dots$$

$$1 - \frac{4 \cdot 5}{2 \cdot 6} \cdot \frac{x^{\frac{1}{2}}}{ac} + \frac{4 \cdot 5 \cdot 6 \cdot 3}{2 \cdot 4 \cdot 9^2} \cdot \frac{x^{\frac{3}{2}}}{a^2 c^2} - \frac{4 \cdot 5 \cdot 6 \cdot 7 \cdot 3 \cdot 2}{2 \cdot 4 \cdot 6 \cdot 9^3} \cdot \frac{x^{\frac{5}{2}}}{a^3 c^3} + \frac{4 \cdot 5 \cdot 6 \cdot 7 \cdot 8 \cdot 3 \cdot 2 \cdot 1}{2 \cdot 4 \cdot 6 \cdot 8 \cdot 9^4} \cdot \frac{x^{\frac{7}{2}}}{a^4 c^4} - \dots$$

Si $i = 5$, huius aequationis

$$VI. dy + ayydx = accx^{\frac{20}{11}} dx$$

integrato erit:

$$acx^{\frac{1}{11}} - \frac{5 \cdot 1}{2 \cdot 11} + \frac{5 \cdot 4 \cdot 3 \cdot 6}{2 \cdot 4 \cdot 11^2} \frac{x^{\frac{1}{11}}}{ac} - \frac{5 \cdot 4 \cdot 3 \cdot 2 \cdot 6 \cdot 7}{2 \cdot 4 \cdot 6 \cdot 11^3} \frac{x^{\frac{2}{11}}}{a^2 c^2} + \frac{5 \cdot 4 \cdot 3 \cdot 2 \cdot 1 \cdot 6 \cdot 7 \cdot 8}{2 \cdot 4 \cdot 6 \cdot 8 \cdot 11^4} \frac{x^{\frac{3}{11}}}{a^3 c^3} - \dots$$

$$1 - \frac{5 \cdot 6}{2 \cdot 11} \frac{x^{\frac{1}{11}}}{ac} + \frac{5 \cdot 6 \cdot 7 \cdot 4}{2 \cdot 4 \cdot 11^2} \frac{x^{\frac{2}{11}}}{a^2 c^2} - \frac{5 \cdot 6 \cdot 7 \cdot 8 \cdot 4 \cdot 3}{2 \cdot 4 \cdot 6 \cdot 11^3} \frac{x^{\frac{3}{11}}}{a^3 c^3} + \frac{5 \cdot 6 \cdot 7 \cdot 8 \cdot 6 \cdot 4 \cdot 3 \cdot 2}{2 \cdot 4 \cdot 6 \cdot 8 \cdot 11^4} \frac{x^{\frac{4}{11}}}{a^4 c^4} - \frac{5 \cdot 6 \cdot 7 \cdot 8 \cdot 0 \cdot 1}{2 \cdot 4 \cdot 6 \cdot 8 \cdot 10} \dots$$

COROLLARIUM 3

4. In posteriori integrabilitatis ordine substitnamus pariter loco i num
0, 1, 2, 3, 4 etc. ac reperietur, ut sequitur.

Si $i = 0$, huius aequationis:

$$I. dy + ayydx = accx^{-1} dx$$

integrato erit:

$$ayx = \frac{acx^{-1} + \frac{1 \cdot 2}{2 \cdot 1}}{1} = 1 + \frac{ac}{x} \text{ seu } y = \frac{1}{ax} + \frac{c}{xx}.$$

Si $i = 1$, huius aequationis:

$$II. dy + ayydx = accx^{-\frac{8}{3}} dx$$

integrato erit:

$$ayx = \frac{acx^{-\frac{1}{3}} + \frac{2 \cdot 3}{2 \cdot 3} + \frac{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4}{2 \cdot 4 \cdot 3^2} \frac{x^{\frac{1}{3}}}{ac}}{1 + \frac{1 \cdot 2}{2 \cdot 3} \cdot \frac{x^{\frac{1}{3}}}{ac}} = \frac{acx^{-\frac{1}{3}} + 1 + \frac{x^{\frac{1}{3}}}{3ac}}{1 + \frac{x^{\frac{1}{3}}}{3ac}}.$$

$$ayx^{\frac{1}{2}} \left[\frac{1}{acc^{\frac{1}{2}}} + \frac{1}{2a} + \frac{2(3-4a)}{2(1-2a)^2} \frac{1}{ac^{\frac{1}{2}}} + \frac{1-2(1-4a)}{2(1-2a)^2} \frac{1}{ac^{\frac{1}{2}}} \right] \\ + \frac{2(3-4a)}{2(1-2a)^2} \frac{1}{ac^{\frac{1}{2}}} + \frac{1-2(1-4a)}{2(1-2a)^2} \frac{1}{ac^{\frac{1}{2}}}$$

$i = 3$, huius aequationis:

$$IV. \quad dy + aygdx = accx^{-2}dx$$

habet:

$$ayx^{\frac{1}{2}} \left[\frac{1}{acc^{\frac{1}{2}}} + \frac{1}{2a} + \frac{2(3-4a)}{2(1-2a)^2} \frac{1}{ac^{\frac{1}{2}}} + \frac{1-2(1-4a)}{2(1-2a)^2} \frac{1}{ac^{\frac{1}{2}}} \right] \\ + \frac{2(3-4a)}{2(1-2a)^2} \frac{1}{ac^{\frac{1}{2}}} + \frac{1-2(1-4a)}{2(1-2a)^2} \frac{1}{ac^{\frac{1}{2}}}$$

ex his casibus analogie patet, etiam ope communis canonis, qui quidem conditionem admittunt, integralia algebraica explicito formari poterunt.

SOLUTION

De his integralibus autem probe notandum est, ea non esse completa, necque hinc patere, ac aequationem differentialem, ad quod vel ex-
masit

$$dy + aygdx = accdx$$

cui etsi satisfacit $y = c$, tamen facile intelligitur, logarithmos in super-
comprehendi. Manifestum autem hoc est quippe hinc, quod in huius
is non continentur nova constantia arbitraria, quae in differentiali non
in qua criterium integrationis completae versatur. Ceterum vero huius
a integralia cuiusvis casus obtinentur, eo quod et tunc affirmative, quatenus,
resipere licet, aequationis differentialis, quae tantum ex continet, non
a.

PROBLEMA 2

Inventa ope praecedentis methodi integrali particulari pro casibus
tis aequationis $dy + aygdx = accx^{-2}dx$, invenire integrale completum
ilem casibus¹).

Vide notam p. 406.

Posito $m = 2n - 2$, integrale particulare aequationis propositae inven-

$$\frac{(n-1)(n-1)x^{-n}}{2 \quad 8n \quad ac} + \frac{(5n-1)(n-1)(9n-1)x^{-2n}}{2 \quad 8n \quad 16n \quad a^3c^2} + \frac{(7n-1)(n-1)(9n-1)(25n-1)x^{-3n}}{2 \quad 8n \quad 16n \quad 24n \quad a^3c^3} +$$

$$1 + \frac{(n-1)x^{-n}}{8n \quad ac} + \frac{(n-1)(9n-1)x^{-2n}}{8n \quad 16n \quad a^3c^3} + \frac{(n-1)(9n-1)(25n-1)x^{-3n}}{8n \quad 16n \quad 24n \quad a^3c^3} +$$

loco scribamus brevitatis gratia $y = P$. Cum igitur P sit eiusmodi valor,

$$dy + ayydx = accx^{2n-2}dx,$$

atque

$$dP + aP^2dx = accx^{2n-2}dx.$$

hunc iam integrale completum aequationis propositae

$$dy + ayydx = accx^{2n-2}dx$$

$y = P + v$, quo valore loco y substituto habebimus hanc aequationem

$$dP + dv + aP^2dx + 2aPvdx + avvdx = accx^{2n-2}dx.$$

vero sit

$$dP + aP^2dx = accx^{2n-2}dx,$$

$$dv + 2aPvdx + avvdx = 0.$$

$\frac{1}{u}$, erit

$$du - 2aPudx = adx,$$

multiplicata per $e^{-2afPdx}$ denotante e numerum, cuius logarithmus hyper-

est $= 1$, fit integrabilis; erit scilicet aequationis

$$e^{-2afPdx}(du - 2aPudx) = e^{-2afPdx}adx$$

ulo

$$e^{-2afPdx}u = \int e^{-2afPdx}adx;$$

o

$$u = e^{2afPdx} \int e^{-2afPdx}adx.$$

alore, cum sit $v = \frac{1}{u}$, substituto, erit integrale completum aequationis

itao

quo

$$u = x^{\frac{n+1}{2}} \cdot \frac{(nn-1)}{8n} \cdot x^{\frac{3n+1}{2}} + \frac{(nn-1)(nn-1)}{8n \cdot 16n} \cdot \frac{x^{\frac{5n+1}{2}}}{a^2 c^2} - \text{etc.},$$

duo valores z et n tantum signis inter se differunt. Erit ergo tam

$$dP = aP^2 dx + acx^{2n-2} dx,$$

in

$$dQ = aQ^2 dx + acx^{2n-2} dx,$$

sumus item¹⁾

$$R = \frac{P - y}{Q - y},$$

aequatio sit integralis completa propositae differentialis; quam formam assumimus, quia in ea utraque particularium $y = P$ et $y = Q$ continetur, neque si fiat $R = 0$, habemus $R = \infty$. Vnde ergo $QR = Ry = P - y$ hinc

$$y = \frac{QR - P}{R - 1},$$

quod dat

$$dy = \frac{RRdQ - QdR - RdQ + RdP + dP + PdR}{(R-1)^2},$$

substituuntur hic valores supra inventi

$$dP = aP^2 dx + acx^{2n-2} dx$$

$$dQ = aQ^2 dx + acx^{2n-2} dx,$$

quo

$$acx^{2n-2} dx = \frac{aP^2 dx}{R-1} - \frac{aQ^2 R dx}{R-1} + \frac{(P-Q)dR}{(R-1)^2} + a \frac{(QR-P)^2 dx}{(R-1)^2} + acx^{2n-2} dx$$

hac aequatione resultat haec

$$(P-Q)dR = -aRdx(P-Q)^2,$$

et divisa per $R(P-Q)$ dat

¹⁾ Cf. L. Euleri Commentationum 289; vide p. 380 huius voluminis.

$$-lC = -\frac{2acx^n}{n} + lu - lz.$$

erit

$$\frac{c^{n-1}z(dx + dz - ayzdx) : z}{x^{n-1}udx + du - ayudx) : u} = \frac{Ce^{-\frac{2acx^n}{n}}u}{z}.$$

um u et z per x constant, habebitur aequatio inte-

$$\frac{dz + acx^{n-1}zdx - ayzdx}{du - acx^{n-1}udx - ayudx} = \frac{(P-y)z}{(Q-y)u}. \quad \text{Q. E. I.}$$

COROLLARIUM I

quem supra pro y invenimus, ita orat comparatus,

$$y = cx^{n-1} - \frac{(K+L)}{ax(M+N)};$$

$$\frac{2-1}{3n} \cdot \frac{x^{-2n}}{a^2c^2} + \frac{(9n-1)}{2} \cdot \frac{(n^2-1)}{8n} \cdot \frac{(9n^2-1)}{16n} \cdot \frac{(25n^2-1)}{24n} \cdot \frac{(49n^2-1)}{32n} \cdot \frac{x^{-4n}}{a^4c^4} + \text{etc.}$$

$$\frac{(7n-1)}{2} \cdot \frac{(nn-1)}{8n} \cdot \frac{(9nn-1)}{16n} \cdot \frac{(25nn-1)}{24n} \cdot \frac{x^{-3n}}{a^3c^3} + \text{etc.}$$

$$\frac{(nn-1)}{n} \cdot \frac{(9nn-1)}{16n} \cdot \frac{(25nn-1)}{24n} \cdot \frac{(49nn-1)}{32n} \cdot \frac{x^{-4n}}{a^4c^4} + \text{etc.}$$

$$\frac{5nn-1}{24n} \cdot \frac{x^{-3n}}{a^3c^3} + \text{etc.}$$

erit alter valor particularis

$$y = -cx^{n-1} - \frac{(K-L)}{ax(M-N)}.$$

$$dy = aygdx - acex^{2n-2}dx$$

pletum fore:

$$C_1 = \frac{1}{2} \frac{(acx^{2n} - axy)(M + N) - K - L}{(acx^{2n} + axy)(M - N) - K + L}$$

et habet C^2

$$C_2 = \frac{a + (acx^{2n-1} - y)(M + N) - K - L}{a + (acx^{2n-1} + y)(M - N) + K - L}.$$

COROLLARIUM 2

a et n numeros negativos, fiet et hincque L et N quantitates imaginariae $[L, L] = 1$ et $[N, N] = 1$ quantitates reales. Tum autem integrale exactum expressum erit:

$$\frac{1}{2} \log \frac{1 + 1}{1 - 1} = A \log \frac{acx^n N - axyM - K}{acx^n M - axyN - 1 - L} + B.$$

COROLLARIUM 3

$h_1 = 1$, ut habeatur haec aequatio integranda:

$$dy = aygdx + ahbx^{2n-2}dx = 0,$$

aequationis integrale completum erit¹⁾:

$$C = \frac{ahx^n}{a} + A \log \frac{ahx^n N - axyM - K}{ahx^n M - axyN - L}$$

$$C = \frac{ah}{a} + A \log \frac{K - ahx^n N + axyM}{L + ahx^n M + axyN}.$$

II. D.

¹⁾ $a \neq 0$.

²⁾ $a \neq 0$, n et h non sunt rationes, a analytice

$$\frac{(n-1)}{8n} \frac{(9nn-1)}{16n} \frac{(25nn-1)}{24n} \cdot \frac{x^{-3n}}{a^3b^3} + \text{etc.}$$

$$\frac{(nn-1)}{8n} \frac{(9nn-1)}{16n} \frac{(25nn-1)}{24n} \frac{(49nn-1)}{32n} \cdot \frac{x^{-4n}}{a^4b^4} - \text{etc.}$$

$$\frac{(25nn-1)}{24n} \cdot \frac{x^{-3n}}{a^3b^3} + \text{etc.}$$

particularia, quae simul sint algebraica, non

COLLARIUM 4

$\frac{1}{2i+1}$, denotante i numerum quemcumque algebraicae pro litteris K , L , M et N reperiuntur. aequationis huius

$$-ayydx = accx^{2n-2}dx$$

aequationis

$$xyydx + abbx^{2n-2}dx = 0$$

lucitur.

SCHOLION

differentialis propositae $dy + ayydx = accx^{2n-2}dx$ modo expressimus, poterimus formulae integralis

$$\int \frac{e^{\frac{-2acx^n}{n}} dx}{xz},$$

ex posteriori assignare, huiusque adeo integramaximopere difficilis videatur, exhibere. Posteriori

$$R = Ce^{\frac{2ax}{z}} \frac{u}{z}, \quad P = ex^{n-1} \left[\frac{dz}{azdx} \right] \text{ et } Q = ex^{n-1} \left[\frac{du}{a\sqrt{dx}} \right].$$

center habebitur

$$y = ex^{n-1} \left[\frac{dz}{azdx} \right] + \left(2ex^{n-1} \left[\frac{dz}{azdx} \right] + \frac{du}{a\sqrt{dx}} \right) Ce^{\frac{2ax}{z}} \frac{u}{z} - \frac{2ax}{z} Ce^{\frac{2ax}{z}} \frac{u}{z}.$$

Item vero integrationem est

$$y = ex^{n-1} \left[\frac{dz}{azdx} \right] + \frac{e^{\frac{2ax}{z}}}{zz} \int e^{\frac{2ax}{z}} \frac{du}{a\sqrt{dx}} dz,$$

non computatione oritur

$$Ce^{\frac{2ax}{z}} \frac{u}{z} \left(2ex^{n-1} \left[\frac{dz}{azdx} \right] + \frac{du}{a\sqrt{dx}} \right) = \int e^{\frac{2ax}{z}} \frac{du}{zz} \sqrt{dx},$$

manutatur in hanc aequationem:

$$zdx = Ce^{\frac{2ax}{z}} \sqrt{dx} \quad \int e^{\frac{2ax}{z}} \sqrt{dx} = Ce^{\frac{2ax}{z}} \frac{z}{z}.$$

ergo fuerit:

$$z = x^{\frac{n+1}{2}} \left[\frac{(nn-1)}{8n} x^{\frac{5n+1}{2}} + \frac{(nn-1)(9nn-1)}{16n} x^{\frac{3}{2}} + \dots \right] \text{ etc.}$$

$$n = x^{\frac{n+1}{2}} \left[\frac{(nn-1)}{8n} x^{\frac{5n+1}{2}} + \frac{(nn-1)(9nn-1)}{16n} x^{\frac{3}{2}} + \dots \right] \text{ etc.}$$

formula differentialis

integrari poterit eritque integrale¹⁾

$$\frac{e^{ax} x^2}{x^2 - a^2} dx = C e^{-ax} \frac{1}{x-a} dx + C e^{ax} \frac{1}{x+a} dx + C$$

Simili vero modo facto a negativo, quo x et a inter se permutantur, erit et differentialis

$$\frac{e^{-ax} x^2}{x^2 - a^2} dx$$

integrato

$$\frac{e^{-ax} x^2}{x^2 - a^2} dx = C e^{-ax} \frac{1}{x-a} dx + C e^{ax} \frac{1}{x+a} dx + C$$

in quibus integrationibus C denotat eam constantem arbitramur, quae integrationem more solito ingreditur.

1) Volo p. 401.